ADDITIS DECLARATIONIBUS CARDINALIUM, EX ULTIMA RECOGNITIONE JOANNIS GALLEMART: ET CITATIONIBUS JOAN...

SACROS. CONCILIUM TRIDENTINUM:

ADDITIS

DECLARATIONIBUS

CARDINALIUM, EX ULTIMA RECOGNITIONE

JOANNIS GALLEMART:

ET CITATIONIBUS JOAN. SOTEALLI THEOLOGI, & HORATII LUCII *Jurisconsulti: necnon Remissionibus*

D. AUGUSTINI BARBOSÆ.

QUIBUS RECENS ACCREVERUNT utilissimæ Additiones BALTHASARIS ANDREÆ J. C. Cæsaraugustani.

CUM DECISIONIBUS VARIIS ROTÆ ROMANÆ eodem spectantibus, è Bibliotheca D. PROSP. FARINACII J.C.

EDITIO REFORMATA, ET SUPRA OMNES SUPERIORES Gallicas & Belgicas locupletata, non modò sexcentis circiter Declarationibus, sed etiam innumeris ferè Remissionibus; permultis item Pontificum ad varia Concilij capita insertis Constitutionibus, ac nominatim Clementis VIII. Pauli V. & Urbani VIII.

Cum INDICE *librorum prohibitorum ex præscripto Concilij.*

Nunc ultimùm tersior, purgatiorque lucem videt in Germania.

Cum Privilegio Sacræ Cæsareæ Majestatis speciali ac Superiorum permissu.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud JOANNEM BUSÆUM,
Bibliopolam sub Monocerote.

M DC LXIV.

)(

LECTORI BENEVOLO,

De anterioribus hujus Operis editionibus, deque hac nostra nunc prodeunte,

ADMONITIO.

QUONIAM Pius IV. interdixerat, ne cui, prout liberet, sacra Oecumenici Tridentini Concilii decreta liceret exponere, privataque auctoritate interpretari: sed si cui dubium aliquid appareret, ad Sedem Apostolicam accederet: quæ per Illustrissimos Cardinales, in eam rem delegatos, id resolveret atque enodaret: Declarationes ejusmodi Cardinalium, difficultatum Concilii Interpretum, rogari, observari, atque in veneratione haberi cœperunt. Manuscriptæ, ut rara κειμήλια, paucorum manibus ferebantur, donec in Germania, Galliis, Hispaniis, ac demum in Belgica typis vulgatæ, atque ex eruditorum virorum censura, Regum etiam Principumq; privilegiis donatæ, publici juris factæ, in oculos, manusque passim omnium devenerunt. Putaverunt Typographi benè se atque ex publica re facturos, si lucernam accensam ponerent non sub modio, sed super candelabro, ut luceat omnibus, qui in domo sunt: omnibus, inquam, qui in Ecclesia Christi versantur, quibus Concilii latæ leges sunt, si qua parte obscurius aliquid dictum fuerit, illustratæ appareant: quæque ad unius fortè postulationem elucidata sunt, omnibus, quos eædem spinæ difficultatum tribulique dubitationũ pungerent, plana fierent. Sic Philosophi asserunt, bonum omne natura sui esse diffusivum. Porrò nullibi hactenus emendatius, quam Duaci declarationes impressæ sunt, ob operam & industriam Ioannis Gallemart S. T. Doctoris, & in Academia

Duacena Professoris, qui priores editiones recensuit, limavit, summaque fide exemplorum varietatem recognovit. Ceterùm, nescio qua occasione, fugit illius diligentiam, pars melior declarationum illa, quæ cum die & consule, ad finem aliorum exemplarium impressorum, manuscriptorumque, à 21. Martij, 1591. posita erat. Itaque eam partem huic Operi ad finem intexui, sic tamen, ut in ordinem Concilii redacta sit, singulæque declarationes ad sua capita revocatæ. Quibus aliæ (nimirum in quibus tempus & dies in margine additi non sunt) accesserunt nonnullæ, ex fidelibus exemplaribus manuscriptis, uno præsertim à viro quodam probè erudito in ipsa Vrbe descripto, suppeditatæ. Textum ipsum Concilii adjunxi, quò facilius Lector eum, declarationesque ad eum relativas, simul capere possit. Accesserunt denique Remissiones P. Augustini Barbosæ, nullum etiam interpretationis privatæ genus continentes, sed nudas tantum Doctorum citationes, qui incidenter varia Concilii loca tractaverunt; de quibus audi ipsum Barbosam, ejusve prologum apologeticum: [De consilio, *inquit*, doctissimorum virorum, qui divini & humani Iuris peritissimi extitêre, Bullæ Pii IV. prohibitionem solum procedere in illis difficultatibus & interpretationibus, quæ peculiari ipsiusmet constituentis declaratione egent, non tamen, quæ ex juris regulis & Doctorum resolutionibus decisæ manent, attenta prædictæ Bullæ dispositione, probabilius judicatum est, quia aliter necessariò pro decisione cujusque dubij super aliquo Concilii decreto excitati, & in ipsomet non decisi, rejecta juris dispositione, ad Sedem Apost. recurrendum esse diceremus, contra mentem & aperta verba ipsius Bullæ: *Si cui verò in eis aliquid obscurius dictum & statutum fuisse, eamq; ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum,*

quem

quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apost. Prædictam deinde Bullæ prohibitionẽ procedere solum in interpretatione, quæ fit ex capite, & prout unicuique libet, non tamen in interpretatione juris, ejusdem Bullæ prooemialis ratio sequentib⁹ verbis apertè demonstrat: *Ad vitandum præterea perversionem & confusionem, quæ oriri posset, si unicuiq; liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii Commentarios & interpretationes suas edere.* Omnis enim juris interpretatio non est prohibita, sed illa tantum, quæ fit, prout unicuique libet, id est, ex capite, resolvunt Chassan. ad Consuetudines Burgund. Rub. 2. §. 2. in princ. n. 13 Latè Perez in prooemio ad Leges Ordin. q. 2. De jure ergo cõmuni non licet interpretari leges nisi Imperatori, l. fin. C. de Legibus, & tamen licet eas declarare secundũ verum sensum & juri consonum ex Bart. in l. Omnes populi. q. 6. vers. Tertio loco, n 62. ff. de Iustit. Valasc. consult. 41. n. 7. Sic etiam Leges Regiæ Lusitanorum non possunt interpretari ex Ordin. lib. 1. tit. 5. §. 5. quam tamen intelligendam esse de interpretatione hominis capitosa, non verò de interpretatione juris, resolvit Valasc. d. consult. 41. n. 7. Quamobrem sic esse accipiendam prædictam Pij IV. Bullam ex præcitatis juribus non est qui dubitet, præcipuè cum illius verba clarè insinuent, illo tantùm casu locum habere, quo aliquid obscurius dictum, & statutum sit, peculiariq; declaratione egeat, quia tunc nullum posse, prout ei liberet, in Decreta Concilii Commentarios & interpretationes suas edere, libenter fatemur: ad alios verò eventus ultra prędictum magni dubii, & peculiaris interpretationis casum hujusmodi dispositionem, cum sit poenalis, juxta vulgares juris regulas, non esse trahendam, apertè colligitur, sicut nec trahi ad interpretationes, quæ incidenter à Doctoribus suis in tractatibus, vel in scholis docendo fiunt, resolvit P. Valer. Regin. in Praxi fori Poenit. lib. 20. num. 53. in fine.

Non veniunt igitur reprehendendæ hæ non nostræ, sed Doctorum remissiones, quas ex illorum libris collectas singulis ipsiusmet Concilii Decretis & locis fideliter distribuendas curavimus, sicut nec reprehendentur Joannis Sotealli, & Horatii Lucii ad marginem sacri Concilii annotationes & concordantiæ, quia sicut illæ nudam continent locorum sacræ Scripturæ & Sanctorum Patrum ostensionem, ita hæ nudas habent Doctorum allegationes, in quibus nec ullum quidem verbum ex nostro capite adducimus, nullam eorum opinionem approbatione admittimus, vel reprobatione confutamus, imò indicis officio fungentes Doctorum loca ostendimus, ubi varia Concilii Trid. decreta incidenter tractantur. Illustrissimorum etiam Cardinalium inter has Remissiones aliquas inservimus decisiones, quas, rejectis aliis quampluribus, à Doctoribus de illarum tenore attestantibus receptiores judicavimus, ideoque nullam adducimus, quæ suum non habeat auctorem, ut hic transscriptæ illam habeant vim & auctoritatem, quam merentur Doctores, quos, formalia eorum verba transscribentes, ad ipsarum pedes citamus. Pro quarum Decisionum vi & auctoritate Lector adeat Fr. Emman. Quæst. Regul. Tom. 1. quæst. 11. art. 2. P. Martin. Delrio Disquisit. Magic. lib. 6. cap. 1. sect. 3. in fine. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Auctoritas, in fine, & p. 2. verbo Absolutio, in fine.] Hactenus ille. Qui deinde protestatur, se libellum submittere correctioni sanctæ Matris Ecclesiæ Romanæ, si quid minùs conveniens dictum fuerit, paratum mutare, pro non dicto haberi velle. Signis alphabeticis usi sumus, Latinis ad designandas concordantias textus Concilii cum scripturis sacris, & Jure Canonico, ab ipso Joan. Soteallo olim citatas: numeralibus, ad Declarationes Sacræ Congregationis; Græcis, ad Remissiones Barbosæ. Quæ autem ultra prædictas novissimè addidit Baltasar Andreas U. J. D. ac in florentissima Cæsaraugustanorum Academia olim decreti Gratiani publicus Interpres, nunc autem in supremis Regni Aragonum tribunalibus causarum Patronus, hoc signo *, vel illo † notavimus; eo quòd ejus assidui, ac indefessi labores, boni honestique mores, hac nostra tempestate non minùs, quàm sidera fulgeant. Vale Lector, & fave.

MONI-

IV

MONITIVNCVLA DE HAC POSTREMA EDITIONE.

Non est quòd à nobis vino vendibili hederam apponi putes, LECTOR. *Itaque breviter duntaxat moneo, Opus hoc jam antè ſatis commendatum, nunc tot recens factis acceßionibus ita locupletatum fuiſſe, ut ferè Opus novum videri poſſit. Declarationes quadraginta ſupra quingentas, ac etiam paulò plures, partim de novo addidimus, partim in ſua loca digeßimus: ita ut cùm priùs extra locum ſuum vagarentur, vixque poſſent lectori uſui eſſe, nunc ſubjectæ ſint Concilii capitibus, ad quæ pertinent, ſintque habituræ uſum ſuum nullo lectoris labore. Plurimas Pontificum extravagantes, quarum ipſum Concilium meminit, vel quas qui Concilium ſubſecuti ſunt Pontifices declarandis aut roborandis Concilii decretis edidêre, ſuis item locis appoſuimus, ac nominatim quas nuperi Pontifices fel. record. Paulus V. & Greg. XV. de B. Virginis Conceptione, annis ſuperioribus promulgarunt. Itemq; quam idem Gregorius Pontifex de regularibus confecit, addita Sacræ Rituum Congregationis declaratione, quæ non ita vulgata videbatur, ac ipſa conſtitutio ad quam pertinet. Denique totum opus ſeriò emaculavimus, & nitidißime cudi curavimus. Tu, lector, labore noſtro fruere, & VALE.*

APPROBATIO HUNNÆI *notarum ad marginem.*

ANnotationes ad marginem, quæ huic Tridentini Concilii editioni acceſſerunt, nudam & fidelem continere oſtenſionem locorum, unde ſingula dogmata ſunt deſumpta, nihilque quod vel ad Canonum iſtius Concilii interpretationem pertineret, vel hæreſim ſaperet, ineſſe, atteſtor ego *Auguſtinus Hunnæus*, 8. Maij, 1570.

CENSVRA EX COMMISSIONE REGII SENATVS CASTELLAE.

JUSSU Regii Senatus, qua potui dexteritate, perlegi librum, cui titulus est: *Decisiones & declarationes Illustrissimorum Cardinalium sacri Concilii Interpretum, quæ in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ habentur*, editum à doctissimo Patre Magistro, F. PETRO VINCENTIO DE MARCILLA, Cæsaraugustano, Ordinis S. Benedicti, ejusdemque Magistro Generali, & in Alma Universitate Compostellana sacræ Theologiæ Primario prælectore, ac etiam Juris Pontificii Candidato. Qui liber non tantùm immunis est à quavis erroris, seu falsitatis nota, concorsque propriis Archetypis, à quibus est extractus: verùm etiam ejus auctor ita prudenter se gerit in omnimoda observantia & humili obedientia decreti Pii Papæ IV. prohibentis quodvis interpretationis genus propria auctoritate emittendum super decreta Concilii Tridentini, ut neque in jota uno ipsum in ea re defecisse sentiam. Quo fit, ut satis tutè ac summa cùm legentium, præsertim Juri communi incumbentium, utilitate, opus præfatum in publicum prodire, ad idque à Regio Senatu licentiam obtinere jure optimo mereatur. In Conventu nostro Victoriano, Madriti die nono mensis Junij, anno Domini 1609.

F. Franciscus de Tamato.

APPROBATIO.

DEcisiones istas Sacræ Congregationis, jam antea in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ impressas, & postea R. P. M. VINCENTII DE MARCILLA *Ordinis nostri Magistri Generalis, & in Academia Compostellana primarii quondam in Theologia Professoris studio, unà cum Concilio Sacrosancto editas, nunc iterata cura eximii* D. M. N. JOANNIS GALLEMART, *Catechistæ regii, secunda emendatione cum Concilii decretis conjunctas, cum* Archetypis *suis, unde desumptæ sunt, accuratè convenire invenio. Et in iis edendis exactè observatum est Pii IV. P. M. decretum de non edendo privata auctoritate in Sacrum Concilium quocunque interpretationis genere. Nihil enim hic præter Illustriss. Cardinalium Declarationes suis quasque capitulis subiunctas, summa tamen diligentia à mendis perpurgatas,*

Concilii

Concilij decretis additum est. Opus absque dubio maxime utilitatis omnibus fidelibus, quibus genuina maximi doctissimique Concilii sententia in summa debet esse veneratione.

F. Leander de S.Martino, Benedictinus Congregationis Hispanicæ. S.Theologiæ Magister, & in Alma Academia Duacena linguæ Sanctæ Professor Regius.

APPROBATIO.

JOannes Claudius De Ville, in Sacra Theologia Magister, in Ecclesia S.Crucis Custos, & DD. Alphonsi Ludvici Du Plessis Richeliu, Illustrissimi Cardinalis, ac Reverendissimi Archiepiscopi Lugdunensis, Vicarius Generalis substitutus, fidem facimus, visum à nobis Sacrosſ. Concilium Tridentinum, cum additionibus noviter accessis, in quibus nihil, quod aut moribus Contradicat, aut Catholicæ fidei repugnet, invenimus. Datum Lugduni 23. die Decembris 1630.

Claudius De Ville.

CENSVRA ORDINARII.

O*Mnibus, quibus genuina doctissimi sanctissimique Concilii Tridentini sententia & doctrina in summa debet esse veneratione, proficuum erit, si volumen hoc, quod per varios Theologos ac Iurisconsultos variis notis ad marginem ditatum ac donatum est, typis mandetur; ut quod non tantùm immune est à falsitatis nota, verum ut à mente Concilii Tridentini ejusq; decretis in nullo recessisse videatur. Quo fit, ut tutè, ac summa cum legentium utilitate opus præfatum in publicum prodire mereatur. Actum Antverpiæ, die octava mensis Februarij, 1633.*

Gaspar Estricx, S.T.L. Plebanus, ac Librorum Censor.

APPROBATIO CENSORIS PUBLICI.

CUm D. Joannes Busæus Civis & Bibliopola Coloniensis typis suis excudere intendat, Canones & Decreta S.Concilii Tridentini, additis Declarationibus Cardinalium,&c. tum majori Ecclesiasticorum commodo, tùm etiam, ut eorum notitia ad plurimos pervenire possit, adeoque debito honore ab omnibus observari, atque in eum finem. S. Cæsareæ Majestatis Privilegium exhibuerit: Facultatem concedo eidem Johanni Busæo, Civi ac Bibliopolæ Coloniensi typis suis excudendi Canones & Decreta S. Concilii Tridentini, ad Romanum exemplar recensita, & secundum Pontificium Pij IV. præscriptum,&c. Coloniæ 30. Septembris 1663.

Ita Testor

FERDINANDUS STROBELIUS
S.T. Doctor, Ecclesiæ Metropolitanæ Canonicus, Censor librorum Archiepiscopalis.

APPROBATIONES SUPER REMISS. Auguft. Barbosæ:

LICENÇAS.

VIstas as informações que se tiverão nesteconselho podese imprimir este liuro na forma em que esta, & depois de impresso torne a este Conselho para se conferir com o original, & se dar licença para correr, & sem ella não carrerà Lisboa, aos 4. de Dezembro de 617.

Bertolameu da Fonsequa. Antonio Diaz Cardoso
Fr. Manoel Coelho. Ioanno Alures Brandano.
Dom. Francisco de Bragança.

Podese

PODese imprimir este liuro, aos 5. de Decembro de 617.

Damiano Viegas.

DAm licenca ao Supplicante Agustinho Barbosa para poder mandar imprimir as Remissoens, & Allegacones de Doctores ao Concilio Tridentino, visto a que tem do Sancto Officio, & do Ordinario, & depois de impresso tornarà a esta Mesa ara se taxar, & semisso nano correrà, a 7. de Decemb. de 617.

Aluaro Lopez Moniz. Luis Machado.

PRIVILEGIUM SACRÆ CÆSAREÆ MAJESTATIS.

LEOPOLDUS Divina favente Clementia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Boemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Wirtembergiæ. Comes Tyrolis, &c. Agnoscimus & notum facimus Tenore Præsentium Vniversis: Quod cum Nobis, Noster, & imperii Sacri fidelis Dilectus, Joannes Busæus Civis & Bibliopola Coloniensis ad Rhenum, humillime exposuerit: quem in modum, cum Concilii Tridentini Sanctiones cum Declarationibus Cardinalium à viris doctis, præsertim vero Clericis perquam desiderari adverteret, ipse quidem id operis ex ultima recognitione Joannis Gallemart, cum variis Rotæ Romanæ decisionibus eodem spectantibus, nec non librorum, ex ejusdem præscripto Concilii prohibitorum

torum indice, propriis ſumptibus, typo excudere conſtituerit: attamen vereatur, ne multorum invidia eundem librum alibi recudentium, eorundem ſumptuum ac laboris ſui fructu fruſtretur; ac proinde demiſſè nobis ſupplicârit, quatenus indemnitati ſuæ Privilegio Noſtro Cæſareo Clementer conſulere dignaremur: Nos id ſtudii Reipublicæ litterariæ commodo fovendum, adeoque, & dictis precibus Clementer annuendum duxerimus. Proinde omnibus & ſingulis Typographis, Bibliopolis, Bibliopegis, aliisque quibuscunque rem & negotiationem litterariam exercentibus, diſtrictè, atque ſub pœna decem marcharum auri puri, amiſſionisque Exemplorum, inhibemus, ne quisquam eorum præfatum librum intra decem annorum ſpacium à prima editionis die numerandum; intra ſacri imperii, Regnorumque, & Provinciarum nobis hæreditariarum fines, eodem aut alio typo, aut forma, integrè vel pro parte, recudere, invehere, & clam vel palam vendere, atque diſtrahere præſumat: Quatenus comminatam pœnam decem marcharum auri ex ſemiſſe Cameræ noſtræ Imperiali, ex altera verò parte, parti læſæ, irremiſſibiliter pendendam incurrere, & omnibus exemplaribus quocunque loco repertis (quorum ſibi, vel propria authoritate vel magiſtratus, ubi eadem reperta fuerint, auxilio, vindicandorum dicto Joanni Bulæo, ejusque hæredibus vigore præſentium jus fasque concedimus) privari noluerint. Dummodo tamen & prædictus liber orthodoxæ fidei nihil contrarium contineat, ab ordinarioque librorum Cenſore Colonienſi reviſus fuerit, & prædictus Bulæus Privilegii hujus noſtri tenorem (ne quis ignorantiæ prætextus oſtendi poſſit) in fronte libri imprimi, nec non quaterna ejusdem

Exem-

Exemplaria Cancellariæ nostræ imperiali Aulicæ inferri curet. Mandantes porro Vniversis nostris, & Sacri Imperii, Regnorumque & Provinciarum nostrarum hæreditariarum Magistratibus, Ecclesiasticis & sæcularibus, cujuscunque ordinis, conditionis & gradus fuerint, ne quenquam huic nostro Cæsareo Privilegio ullatenus impune contravenire patiantur, quin ejusdem transgressores supradictis pœnis, aliisque modis idoneis coërceri curent: quatenus & ipsi eandem mulctam evitare voluerint. Harum Testimonio litterarum manu nostra subscriptarum, & sigilli nostri Cæsarei apprehensione munitarum. Datum in Civitate Nostra Vienna, die vigesima quinta Mensis Junij, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo, Sexagesimo Tertio, Regnorum Nostrorum Romani Quinto, Hungarici Octavo, Bohemici verò Septimo.

LEOPOLDUS

(L. S.)

Ut

Wildericus Baro De Walderdorff

Ad Mandatum Sac. Cæs.
Majestatis Proprium.

J. WALDERODE.

DESCRI-

DESCRIPTIO TRIDENTINÆ CIVITATIS.

TRidentina Civitas in finibus Venetiæ provinciæ inter montes, in planitie posita est: muris vallata lapideis, quam ex Septentrione alluit Athesis fluvius, ambitus miliaris Itali. In ea vias latas & lapidibus structas, domus verò ita honorificas cernas, ut novam, non veterem Civitatem præ se ferat. Templa satis pulchra conspicias, sed in omnibus iis parum structuræ. Arcem habet conspicuam, ut domum auream dicas potius, & quam possint & Imperatores & Reges percommodè inhabitare, à Bernardo Clesio Tridentino Præside auctam, & illustratam non multos antehac annos. Influit placidè in urbem per muros ab Oriente aquæ rivus, super quo ædificia sericea, & molæ frumentariæ multæ sunt, unde item plurimi rivuli deducuntur per medias vias, in usum & publicam commoditatem. Super Athesim, ad portam, quæ dicitur S. Laurentii, pontem habet magnificum, sed ligneum: centum & quadraginta passuum longitudinis. Montes circum se habet nivibus continuè obsitos, scopulosos, inaccessos, præcipites, & ita præaltos, ut dicas, cœlum summa montium cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera vergit ad Septentrionem, altera verò ducit Veronam, planitiem admodum parvam, sed ridentem, & arboribus, & vitibus mirum in modum consitam, quam Athesis circuit, & lambit undequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet Teutonica & Itala, sed Itali omnes etiam, cùm placet, Teutonicè loquuntur. Tridentum Germanorum sentina, Italorum verò refugium est, cùm quid infortunii illis occurrit. Parum frumenti, sed plurimum vini persuave habent, album & subrubeum. Per æstatem cœlum temperatum est; diebus autem Canicularibus Sol apprimè fervens. Hiberno verò tempore propter nivium & glacierum ingentes horrores vix hujusmodi regio habitari potest: neque satis sunt hominibus hypocausta ad depellenda frigora, quæ eo tempore tam magna sunt, ut non sinant aquas descendere in terram, sed statim venientes convertant in nives. Et quod datur miraculo, ut putei ipsius Civitatis per id tempus aquis omninò careant. Boves & vaccas pro mulis, asellis, & equis

onerariis

onerariis habent, cum eorum plaustris tam ad res convehendas facilibus, ut ad montium cacumina sic properent, ac si essent in planitie, à viarumque publicarum curatoribus ita juga aptata sunt, ut usque ad culmen accessibile quorumcunque montium ab eisdem iri possit. Nunc demum Civitas ista & opulenta, & clara effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos & nunc viget maximè. Nam hic convenêre quinque primùm Cardinales Præsidentes, & Legati Concilii pro sanctissimo D.N. Pio IV. Pont. Opt. Max. Duo similiter Cardinales, Lotharingus & Madrutius, Patriarchæ tres, Archiepiscopi XXXIII. Episcop. CCXXXV. Abbates VII. Ordinum Generales VII. cum Theologis CXLVI. & ultrà sæcularibus & regularibus Ferdinandique Cæsaris, Regis Galliæ, Hispaniarum, Portugalliæ, Hungariæ, Boëmiæ, Poloniæ, Venetiarum, Septem Cantonum Helvetiorum, Bavariæ, Sabaudiæ, Florentiæ, & aliorum Principum Ecclesiasticorum Oratores.

INDEX DECRETORUM CONCILII TRIDENT.

SES-

FINIS.

CAPI-

CAPITULA
CONCILII TRIDENT.
IUXTA SERIEM ALPHABETI.

††

Episcopi

Postre-

FINIS.

ORDO
LEGENDI DECRETA REFORMATIONIS
PER CONCILIVM TRIDENTINVM
facta, distinctus per Titulos & Capita.

		Sess.	Cap. Reform.
Tit. 1.	*De fide.*		
Cap. 1.	*De facienda professione fidei.*		
	Cogit temporum calamitas.	25.	2.
	§. Provisi etiam, usque, Neminem,	24.	12. paulò post init.
Cap. 2.	*De impressione, expositione, & legitimo usu sacræ Scripturæ.*		
	Insuper.	4.	Post decretum de libris Canonicis.
Tit. 2.	*De sacrorum Canonum observatione.*		
Cap. un.			
	Sicut publicè expedit.	25.	18.
Tit. 3.	*De Conciliis Provincialibus & diœcesanis.*		
Cap. un.			
	Provincialia concilia.	24.	2.
Tit. 4.	*De his quæ ad universi cleri reformationem spectant.*		
Cap. un.			
	Nihil est.	22.	1.
	Quia verò.	14.	6.
	Quàm turpe.	25.	14.
	Ut paternæ.	ejus.	15.
	Optandum.	ejus.	1.
	Admonet, usque, Illis verò.	ejus.	8.
	Quicunque de cætero.	7.	4.
	Cum Ecclesiasticus.	24.	7.
Tit. 5.	*De Episcopali functione.*		
Cap. 1.	*Qui, quales, & quomodo ad Episcopatum assumendi, & intra quod tempus consecrandi.*		
	Ad Cathedralium.	7.	1.
	Quicunque.	22.	2.
	Si in quibuslibet.	24.	1.
	Ad majores.	7.	9.
	Ecclesiis.	23.	2.
Cap. 2.	*De residentia & honestate Episcoporum.*		

Eadem

			Seſſ.	Cap. Reform.
		Eadem ſacroſancta.	6.	1
		Cum præcepto, uſque, Eadem omnino.	23.	1.
		Non poteſt.	25.	17
Cap.	3.	*De beneficiorum pluralitate Epiſcopis prohibita.*		
		Nemo.	7.	2.
		Cùm Eccleſiaſticus, uſque, Hæcque.	24.	17.
		Quoniam pleræque, uſque, In parochial.	ejuſ.	13.
		Adhæc in poſterum, uſque, In iis.	ejuſ.	13.
Cap.	4.	*De officio Epiſcopi in prædicando.*		
		Qui verò.	1.2. in princ.	
		Prædicationis.	24.	
Cap.	5.	*De officio Epiſcopi in ordinando.*		
		Epiſcopi.	23.	3.
		Quoniam.	21.	1.
		Ordinationes.	23.	8.
		Epiſcopus.	14.	3.
		Epiſcopus.	23.	9.
		Nulli Epiſcopo.	9.	5.
		Et quoniam.	14.	2.
		Abbatibus, uſque, Nec ipſi.	23.	10.
		Facultates de promovendo à q.	7.	11.
		Nec ipſi, uſque, Pœnam quoque.	23.	10. paulò poſt init.
Cap.	6.	*De officio, jure, & auctoritate Epiſcopi in viſitando.*		
		Patriarchæ.	24.	3.
		Beneficia.	7.	7.
		Capitula.	6.	4.
		Quæcunque in diœceſi.	21.	8.
		Locorum ordinarii.	7.	8.
		Quæ aliàs.	24.	9.
		Eccleſiarum prælati.	6.	3.
		Epiſcopi ut aptius.	24.	10.
		Omnes Eccleſiarum prælati.	14.	4.
Cap.	7.	*De officio, juriſdictione, auctoritate Epiſcopi in judiciis civil. & crimin. tam in foro conſcientiæ quàm contentioſo.*		
		Eadem ſancta, uſque, Cùm igitur.	13	1.
		Cum propriè.	14.	prooem.
		Cauſæ omnes, uſque, Legati quoque.	24.	20
		In exemptorum.	7.	14.
		Inſuper cum nonnulli.	14.	5.
		Quoniam privilegia.	24.	11.
		Omnes Eccleſiarum prælati.	14.	4.
		Præterea quia nonnulli.	ejuſ.	8.
		Legati quoque, uſque, Præterea, ſi quis.	24.	20. in med.
		Cum igitur rei criminum.	13.	13, 1. in med.
		A ſententia.	ejuſ.	2.
		Legati ac Nuntii.	22.	7.
		Reus, ab Epiſcopo.	13.	3.
		Præterea ſi quis.	24. 20. poſt med.	

			Sess.	Cap. Reform.
		Cùm verò tam.	13.	4.
		Et quoniam.	ejus.	5.
		Liceat.	24.	6.
		Apostolus monet.	ejus.	8.
		Quamvis excommunicationis.	25.	3.
		Quoniam ob malitiosam.	ejus.	10.
		Dispensationes.	22.	5.
		In commutationibus ultim. voluntatum.	ejus.	6.
		Episcopi.	ejus.	8.
		Administratores.	ejus.	9.
		Cum ex notariorum imperitia.	ejus.	10.
Cap.	8.	*Causæ in Episcopos, apud quos, & à quibus tractandæ, & suscipiendæ.*		
		Quoniam verò.	13.	6.
		Testes.	ejus.	7.
		Causæ.	ejus.	8.
		Causæ.	24.	5.
Tit.	6.	*De iurisdictione, ac potestate Capituli sede vacante.*		
Cap.	un.			
		Capitulum sede vacante.	24.	16.
		Non liceat.	7.	10
		Pœnam quoque.	33.	10. sub fin.
Tit.	7.	*De Parochis.*		
Cap.	1.	*Qui & quales creandi parochi.*		
		Inferiora beneficia.	7.	3.
		Expedit maximè.	24.	18.
		Præsentati.	7.	13.
		Decernit sancta Synodus.	24.	19.
		Provisi etiam, usque, Neminem etiam.	ejus.	12. paulò post init.
Cap.	2.	*De residentia parochorum.*		
		Episcopis inferiores.	6.	2.
		Eadem omnino.	23.	1. sub fin.
		In iis quoque civitatibus, ac locis.	24.	13. post med.
Cap.	3.	*De beneficiorum curatorum pluralitate prohibita.*		
		Quicunque de cætero.	7.	4.
		Ordinarii locorum.	ejus.	5.
		Cùm Ecclesiasticus.	24.	17.
		Episcopi etiam.	21.	4.
Cap.	4.	*De unione beneficiorum, sive curatorum vel non curatorum, cum curatis, sive non curatorum inter se.*		
		Ut etiam Ecclesiarum.	21.	5.
		In parochialibus, usque, In iis.	24.	13. in med.
		Et quia jure optimo.	14.	9.
		In unionibus.	24.	13. in med.
		Uniones perpetuæ.	7.	6.
Cap.	5.	*De officio parochorum, in prædicando & Sacramenta administrando.*		
		Archipresbyteri, usque, Quæstores.	5.	2. paulò post init.
		Prædicationis, usque, Iidem.	24.	4.

			Seff.	Cap. Reform.
		Monasteria Sanctimonialium.	ejuſ.	9.
		Attendant.	ejuſ.	10.
		In monaſteriis.	ejuſ.	11.
		Abbates.	ejuſ.	20.
		Monaſteria omnia.	ejuſ.	8.
		Hæc omnia.	ejuſ.	22.
Tit.	10.	*De fideli adminiſtratione hoſpitalium.*		
Cap.	un.			
		Curent ordinarii.	7.	15.
		Illis verò.	25.	8. paulo poſt
Tit.	11.	*De Quaſtoribus Eleemoſynariis.*		
Cap.	un.			
		Quæſtores vero.	5.	2. in fin.
		Cum multa.	21.	9.
Tit.	12.	*De jure patronatus.*		
Cap.	un.			
		Nemo,	14.	12.
		Non liceat.	ejuſ.	13.
		Sicut legitima.	25.	9.
Tit.	13.	*De tollendis quibusdam quæ omnium Eccleſiarum debitam adminiſtrationem evertunt aut dedecent.*		
Cap.	1.	*De tollendis regreſſibus & coadjutoriis.*		
		Cùm in beneficiis.	25.	
Cap.	2.	*De tollendis locationibus bonorum Eccleſiæ, quæ fiunt repræſentata pecunia.*		
		Magnam Eccleſiis.	ejuſ.	11.
Tit.	14.	*De his qui ſunt initiandi ſacris.*		
Cap.	1.	*De tonſurandis, & ad minores ordines promovendis.*		
		Prima tonſura.	23.	4.
		Minores.	ejuſ.	11.
		Ad minores, uſque, Hi vero.	ejuſ.	5. in princ.
		Nullus prima.	ejuſ.	6.
Cap.	2.	*De promovendis ad majores ordines.*		
		Hi verò qui ad ſingulos.	ejuſ.	5. poſt init.
		Nullus in poſterum.	ejuſ.	12.
		Subdiaconi.	ejuſ.	13.
		Qui piè.	ejuſ.	14.
		Cùm non deceat.	21.	2.
		Cùm etiam qui.	14.	7.
		Cùm honeſtius.	ejuſ.	1.
		Cùm nullus.	23.	16.
		Ut Sanctorum.	ejuſ.	17.
		Quamvis presbyteri.	ejuſ.	15.
		Facultates de non promovendo.	7.	12.
Cap.	3.	*De examine ordinandorum, & tempore ac loco ordinandi.*		
		Sancta Synodus.	23.	7.
		Ordinationes, uſque, Unusquiſque.	ejuſ.	8.

Cap.

FINIS.

CANONES, ET DECRETA SACROSANCTI OECUMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

juxta ordinem titulorum Decretalium, per A. Barbosam.

Liber Primus.

De summa Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRUUNT huic tit. decreta Seß. 3. de Symb. Fidei, & Seß. 4. de Canonicis scripturis, ac de editione, & usu sacrorum librorum. Et Seß. 5. de peccato originali. Et Seß. 6. de Justif. Ac Seß. 25. de Purgatorio.

Cap. Tanta in Decreto de Indulgent. Seß. 25.

Cap. Cogit. 2. Seß. 25. de Reformatione.

Cap. Cùm dignitates 12. §. Provisi Seß. 24. de Reform.

De Constitutionibus.

Congruit huic tit. Cap. Sicuti publicè 18. Seß. 25. de Reformatione.

De Rescriptis.

Congruunt huic tit. Cap. Quoniam 2. Seß. 14. de Reformatione.

Cap. Dispensationes 5. & cap. In commutationibus 6. Seß. de Reform.

Cap. Quoniam ob malitiosam 10. seß. 25. de Reform.

De electione.

Congruunt huic tit. cap. ad Cathedralium 1. seß. 7. de Reformatione.

Cap. Quicunque posthac 2. seß. 22. de Reformat.

Cap. Si in quibuslibet Seß. 24. de Reformat.

Cap. Cùm dignitates 12. seß. 24. de Reformat.

Cap. Inferiora 3. seß. 7. de Reformat.

Cap. In electione 6. & cap. Abbatissa 7. seß. 25. de Regularibus.

Cap. Expedit seß. 24.

De supplenda neglig. Prælat.

Congruunt huic tit. Cap. Eadem 1. §. In Monasteriis. Et cap. 2. §. Si quæ verò seß. 5. de Reformatione.

Cap. Causæ omnes 20. §. Legati seß. 24. de Reformat.

Cap Capitulum Sede vacante 16. verſ. Etsi Ecclesia seß. 24. de Refor.

Cap. Monasteria 8. versic. quòd si in his seß. 25. de Regularibus.

Cap. Hæc omnia 22. versic. Et quia, & cap. Regulares, 14. seß. 25. de Regularibus.

Cap. Quicunque seß. 21.

De temporibus ordinat. & qualitate ordinand.

Congruunt huic tit. cap. Ad majores 9. Non liceat 10. cap. Facultates de promovendo 11. cap. Facultates de non promovendo 12. seß. 7. de Reformat.

Cap. Et quoniam 5. Seß. 13. de Reformat

Cap. Ordinationes, seß. 23.

Cap. Cùm non liceat, seß. 23.

Cap. Abbatibus, seß. 23.

Cap.

Cap. Cùm non deceat 2. seſſ. 21. de Reform.

De Scrutinio in ordine faciendo.

Congruunt huic tit. cap. Sancta Synodus 7. & cap. Cum nullus 16. Seſſion. 23. de Reform.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

Congruunt huic tit. cap. Quicunque poſthac 2. Seſſ. 22. de Reform.
Cap. Nullus in poſterum 12. ſeſſ. 13. de Reform.
Cap. Expedit 18. ſeſſ. 24. de Reform.
Cap. Cum pleraque 21. ſeſſ. 25. de Regularibus.
Cap. Nullus prima, ſeſſ. 23.
Tota ſeſſ. 23. de Reform. agit de Sacram. Ordinis.

De ſacra Unctione.

Congruunt huic tit. Canon 1. 2. & 3. de Confirmatione ſeſſ. 7.
Cap. Viſum eſt cum tribus ſeqq. ſeſſ. 24. de Sacr. Extremæ Unctionis.

De Filiis presbyterorum.

Congruit huic tit. cap. Ut paternæ 15 ſeſſ. 25. de Reform.

De clericis peregrinis.

Congruunt huic tit. cap. Quanta. §. Deinde ſeſſ. 22. de obſervandis & evitandis in celebratione Miſſæ.
Cap. Cùm nullus, 16. verſ. Nullus præterea, ſeſſ. 23. de Reform.

De officio & poteſtate Iudicis delegati.

Cap. Inſuper, ſeſſ. 14. & magna pars Cap. proximè annotatorum ſub Officio Ordinarii, utpote cui Concilium plurima tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato committit.

De officio Ordinarii.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem verſ. Et ne ſub ſpecie, & c. Quia verò, 2. ſeſſ. 5. de Reform.
Cap. Eccleſiarum prælati, 3. cap. Capitula 4. ſeſſ 6. de Reformat.
Cap. Ordinarii locorum, 5. cap. Uniones 6. c. Beneficia 7. ſeſſ. 7. Reform.
Cap. Eadem 1. in princ. Seſſ. 13. de Reform.
Cap. Epiſcopus quoscunque 3. & cap. Omnes Eccleſiarum 4. ſeſſ. 14. de Reform.
Cap. Quicunque in Diœceſi 8. & c. Epiſcopi etiam 4. & c. Qui illiterati 6. ſeſſ. 21. de Reformat.
Cap. Epiſcopi etiam 3. c. Adminiſtratores 9. c. Cùm ex notariorum 10. ſeſſ. 22. de Reform.
Cap. Ut fidelis 7. c. Apoſtolus 8. c. Epiſcopi ut aptiùs 10. ſeſſ. 24. de Ref.
Cap. Monaſteria Sanctimonialium 9. c. In monaſteriis 11. ſeſſ. 25. de Regularibus.
Cap. Prædicat ſeſſ. 24.

De Majoritate & obedientia.

Congruunt huic tit. cap. Statuit Sancta Synodus 6. verſ. Epiſcopis. c. Non poteſt 17. cap.
Cap. Poſtremo 21. ſeſſ. 25. de Reform. cap. Controv. ſeſſ. 25. de Regul.

De pactis.

Congruit huic tit. c. Nulla quoque renuntiatio, ſeſſ. 25. de Regularib.

Liber Secundus.

De foro competenti.

Congruunt huic tit. c. Quoniam, 6. c. Cauſæ Epiſcoporum 8. ſeſſ. 13. de Reformat.

Cap.

Cap. Causæ criminales, 5. cap. Causæ omnes, 20. seff. 24. de Reformat,
Cap. Nullus prima tonsura, 6. seff. 23. de Reformat.
Cap. Non liceat, §. & sic, seff. 7.
Cap. Præterea. §. quia, seff. 14.

De Feriis.

Congruunt huic tit. c. Ab adventu 10. seff. 24. de Reformat.
Cap. Mandat post med. versic. Omnis ibi & Sanctorum celebrationes seff. 25. de Invocat. venerat. & reliquiis Sanctorum.
Cap. Censuræ 12. seff. 25. de Regularibus.
Cap. Insuper hortatur seff. 25. In decreto de Indulg.

De Testibus.

Congruit huic tit. c. Testes seff. 13 de Reformat.

De Appellationibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem, versi. In causis, c. A sententia 2. c. Reus 3. seff. 13. de Reformat.
Cap. Legati 7. seff. 22. de Reformat.
Cap. Episcopi ut aptius 10. §. Nec in his, c. Expedit 18. vers. Nec prædictorum, c. Causæ omnes, seff. 24. de Reformat.
Cap. Quàm turpe 14. versic. Nec seff. 25. de Reformat.

Liber Tertius.

De vita & honestate Clericorum.

Congruunt huic tit.
Cap. Sacrosancta uni, vers. Episcopos seff. 2.
Cap. Cùm propriè proœm. cap. Quia verò 6. seff. 14. de Reformat.
Cap. Cùm dignitates 12. seff. 24. de Reformat.
Cap. Optandum 1. seff. 25. de Reformat.

De Cohabitatione Clericorum & mulierum.

Congruit huic tit. cap. Quàm turpe 14. seff. 25. de Reformat.

De Clericis conjugatis.

Congruunt huic tit. cap. Nullus prima, 6. §. In clericis verò, c. Ut Sanctorum 17. in fine seff. 23. de Reformat.

De Clericis non residentibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem sacrosancta 1. c. Inferiores 2. seff. 6. de Reform.
Cap. Inferiora 3. seff. 7. de Reform.
Cap. Cùm beneficia 3. seff. 21. de Reform.
Cap. Episcopi etiam 3. seff. 12. de Reform.
Cap. Præcepto 1. seff. 23. de Reformat.
Cap. Cùm dignitates 12. §. Præterea & §. Distributiones seff. 24. de Ref.

De præbendis & dignit.

Congruunt huic tit. cap. Nemo 2. c. Inferiora 3. c. Quicunque 4. cap. Ordinarii 5. seff. 7. de Reformat.
Cap. Et quia jure 9. cap. Regularia 10. seff. 14. de Reformat.
Cap. In Ecclesiis 13. c. Cùm Ecclesiasticus 17. seff. 24. de Reform.
Cap. Ratio postulat 5. c. Statuit 16. seff. 25. de Reformat.
Et quoad decreta de unione loquentia cap. Uniones, 6. seff. 7. de Reformat.
Cap. Et quia 9. seff. 14. de Reformat.
Cap. Ut etiam 5. seff. 21. de Reformat.
Cap. Quoniam pleræque seff. 24. de Reformat.

Cap.

Cap. Sicuti 18. verf. Insuper fess. 25. de Reformat.

De Clerico ægrotante.

Congruit huic tit. cap. Cùm in beneficiis 7. versic. In coadjutoriis fess. 25. de Reformat.

De institutionibus.

Congruunt huic tit. cap. Præsentati 13. fess. 7. de Reformat.
Cap. Concedit 3. versic. In prædictis, fess. 25. de Regul.

De Concessione præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

Congruunt huic tit. c. Cùm in beneficiis 7. fess. 25. de Reformat.
Cap. Decernit S. Synodus 19. fess. 24. de Reformat.

Ne sede vacante aliquid innovetur.

Congruunt huic tit. cap. Non liceat 10. fess. 7. de Reformat.
Cap. Abbatibus 10. versic. Pœnam fess. 23. de Reform.
Cap. Capitulum sede vacante 16. fess. 24. de Reform.

De his quæ fiunt à prælatis sine consensu Capituli.

Congruit huic tit. cap. Statuit 6. fess. 25. de Reformat.

Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Congruit huic tit. c. Quoniam pleræque 13. versic. Ad hoc in posterum fess. 24. de Reformat.

De rebus Ecclesiæ alienandis, vel non.

Congruunt huic tit. c. Magnam 11. fess. 25. de Reformat.
Cap. Si quem Clericorum 10. fess. 22. de Reformat.

De sepulturis.

Congruit huic tit. c. Detestabilis 19. in med. fess. 25. de Reformat.
Cap. Decernit, fess. 25.

De Parochis & alienis parochianis.

Congruunt huic tit. c Episcopi etiam 4. fess. 21. de Reform.
Cap. Quanta 1. § Moneant fess. 22. de observandis & evitandis in celebratione Missæ.
Cap. Quoniam pleræque 13. versic. In parochialibus & versic. In his quoque.
Cap. Prædicationis 4. versic. Moneatque, fess. 24. de Reform.

De Decimis.

ongruit huic tit. c. Non sunt ferendi 12. fess. 25. de Reformat.

De Regularibus & transeuntibus ad Religionem.

ota fess. 25. de Regul.
ngruunt huic tit. cap. Quia verò Regulares 11. fess. 14. de Reformat.
p. Quoniam cum seqq. fess. 25. de Regul.

De statu Regularium.

ngruunt huic tit. c. Abbatissa 7. c. Monasteria Sanctimonialium 9. c. ttendat 10. c. In quacunque 15. c. Libertati 17. fess. 25. de Regularib.

De statu Monachorum.

grunnt huic tit. c. Nemini 2. c. Monasteria omnia 8. cum seq. fess. 25. Regular.

De Religiosis domibus.

gruunt huic tit. cap. Curent 15. fess. 7. de Reformat.
Admonet 8. fess. 25. de Reformat.

De Iure patronatus.

ruunt huic tit. cap. Nemo etiam 12. c. Non liceat 13. fess. 14. de formatione.
i quem clericorum 11. versic. Quòd si fess. 22. de Reformat.

Cap-

Cap. Patriarchæ 3. versic. Patroni, c, Expedit vel porrò vers. Si verò sess. 24. de Reformat.
Cap. Sicuti 9. sess. 25. de Reformat.

De Censibus, exactionibus, &c.

Congruit huic tit. c. Patriarchæ versic. Interimque sess. 24. de Reform.

De Celebratione Missarum.

Congruunt huic tit. sess. 13. 21. & 22.
Cap. Sacrosancta versic. Episcopos sess. 2.
Cap. Quanta sess. 22. de observandis & evitandis in celebratione Missæ.
Cap. Qui piè 14. vers. Curet sess. 23. de Reformat.
Cap. Cùm dignitates 12. versic. Omnes verò sess. 24. de Reformat.
Cap. Contingit sæpè 4. sess. 25. de Reformat.

De Baptismo.

Congruit huic tit. sess. 7.

De reliquiis & veneratione Sanctorum.

Congruit huic tit. c. Mandat sancta Synodus sess. 25. in finè.

De observatione jejuniorum.

Congruit huic tit. c. Insuper hortatur, in decreto de Indulgentiis sess. 25.

De Ecclesiis ædificandis vel reparandis.

Congruunt huic tit. c. Cùm illud quoque 7. cap. Episcopi etiam sess. 21. de Reformat.
Cap. Concedit 3. in fin. sess. 25. de Reformat.

De Immunitate Ecclesiarum.

Congruunt huic tit. c. Quanta 22. versic. ab Ecclesiis, sess. 22. de observandis & evitandis in celebratione Missæ.
Cap. Cupiens 20. sess. 25. de Reformat.

Liber Quartus.

De sponsalibus & Matrimoniis.

Congruunt huic tit. sess. 24. de Sacram. Matrimonii,
Cap. Iustitia publicæ honestatis 3. c. Multi sunt qui vagantur, cap. Ita plerumque sess. 24. de Reformat. Matrim.

De Clandestina desponsat.

Congruit huic tit. c. 1. sess. 24. de Reformat. Matrim.

De cognatione spirituali.

Congruit huic tit. c. Docet experientia 2. sess. 24. de Reform. Matrim.

De consanguinitate & affinitate.

Congruunt huic tit. c. Si quis intra gradus 5. c. Præterea 4. sess. 24. de Reform. Matrim.

De Matrimonio contra interdictum Ecclesiæ.

Congruit huic tit. cap. 1. versic. Qualiter sess. 24. de Reform. Matrim.

Liber Quintus.

De Simonia.

Congruunt huic tit. c. Quoniam ab Ecclesiastico sess. 21. de Reformat.
Cap. In pluribus Ecclesiis, 14. c. Expedit 18. versic. Caveantque sess. 24. de Reformat.

Ne prælati vices suas, &c.

Congruit huic tit. c. Magnam, v. Non liceat sess. 25. de Reform.

De

De Magistris.

Congruunt huic tit. cap. Eadem Sacrosancta 1. sess. 5. de Reformat.
Cap. Prædicationis, 4. vers. Iidem etiam, sess. 24. de Reformat.
Cap. Cùm adolescentium ætas 18. Sess. 25. de Reformat.

De Homicidio.

Congruit huic tit. cap. Cum etiam qui per industriam 7. sess. 14. de Reformat.

De pugnantibus in duello.

Congruit huic tit. c. Detestabilis sess. 25. de Reformat.

De Adulteriis.

Congruit huic tit. c. Grave peccatum 18. Sess. 24. de Reformat. Matr. ubi etiam de Concubinis.

De raptoribus.

Congruit huic tit. cap. Decernit sancta Synodus 6. Sess. 24. de Reform. Matrim.

De clerico venatore.

Congruit huic tit. cap. Cùm dignitates 12. versic. Vestitu sess. 24. de Reformat.

De Clerico per saltum promoto.

Congruit huic tit. cap. Qui piè 14. in fine sess. 23. de Reformat.

De eo, qui furtivè ordines suscepit.

Congruit huic tit. cap. Ordinationes, 8. versic. Quòd si quis sess. 23. de Reform.

De Privilegiis.

Congruunt huic tit. c. Ecclesiarum prælati sess. 6. de Reform.
Cap. In exemptorum causis 14. sess. 7. de Reformat.
Cap. Insuper 5. c. Præterea quia 8. sess. 14. de Reformat.
Cap. Quoniam privilegia 11. sess. 24. de Reformat.

De pœnis.

Congruit huic tit. cap. Cùm verò tam gravia 4. sess. 13. de Reform.

De pœnitentiis, & Remissionibus.

Congruunt huic tit. de Sanctissimo Pœnitentiæ Sacr. sess. 14.
Cap. Quia verò sess. 5. in fine.
Cap. Cùm multa 9. Sess. 21. de Reformat.
Cap. Quamvis presbyteri 15. Sess. 23. de Reformat.
Cap. Apostolus monet. 8. c. Liceat Episcopis 6. sess. 24. de Reformat.
Cap. Cùm Catholica in decreto de Purgatorio, & cap. Cùm potestas decreto de Indulgentiis sess. 25.

De sententia excommunicationis.

Congruunt huic tit. cap. Si quem clericorum 11. sess. 22. de Reform.
Cap. Ita plerumque sess. 24. de Reformat.
Cap. Quamvis excommunicationis gladius sess. 25. de Reformat.
Cap. Censuræ 11. c. Anathemati 18. sess. 25. de Regularibus.

De verborum significat.

Congruunt huic tic. c. Cupiens 20. sess. 25. de Reformat. & cap. Tanta versic. Quòd si in his ead. sess. prope finem.

F I N I S.

BULLA

BULLA INDICTIONIS SACRI OECUMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SUB PAULO III. PONT. MAX.

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

INITIO noſtri hujus Pontificatus, quem non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnam bonitatem, DEI omnipotentis providentia nobis commiſit, cernentes jam tùm in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum ferè omnium noſtra Paſtoralis ſollicitudo & vigilia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reipubl. malis, quibus illa
Hebr. 5. jamdudum vexata, & propemodum oppreſſa eſt: ſed ipſi etiam ut homines circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires noſtras eſſe ſentiebamus: nam cùm pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam & conſervandam à plurimis impendentibus periculis Rempubl. omnia invenimus odiis & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus iis inter ſe, quibus ſumma rerum penè omnis à Deo permiſſa eſt. Cùm unum ovile, & unum Paſto-
Ioan. 10. rem Dominici eſſe gregis, ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cœleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam, neceſſarium duceremus; ſchiſmatis diſſidiis, & hæreſibus erat Chriſtiani nominis divulſa jam penè & lacerata unitas. Cùm tutam atque munitam ab infidelium armis atque inſidiis Remp. optaremus, noſtris erratis, noſtraque cunctorum culpa, DEI videlicet ira peccatis noſtris imminente, Rhodus fuerat amiſſa, Hungaria vexata, conceptum & meditatum contra Italiam, contraque Auſtriam, & Illyricum terra marique bellum: cùm impius & immitis hoſtis noſter Turca nullo tempore requieſceret; noſtrorumque inter ſe odia & diſſen-

dissensiones suam benè gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cùm essemus ad moderandam & gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus, primum conjecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate & robore, mentem consilio sapientiaque instrueret: deinde animo repetentes majores nostros, sapientia admirabili & sanctitate præditos, sæpè in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conventus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus; exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur utilis inprimis & opportuna in hanc rem esse consensio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere invenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conventum in civitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, sicut litteris & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad X. Kalend. Jun. inchoandum; spem propè certam habentes, fore, ut, cùm illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula spiritu oris sui facilè depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primùm contra omnem spem & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana civitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis majorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque, ac hujus sacræ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate libertateque prorsus alienas; quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium invenire locum, aliamque deligere civitatem necesse habuimus, quæ cùm non statim nobis occurreret idonea & apta; ad sequentes Kalend. Novemb. prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus & perpetuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, vastavit, diripuit, prædas hominum abegit. Nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio juvandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere & hortari Christianos Principes, ut, de idoneo

Psal. 34.

Matt. 28.

ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cùm essent incertæ variæque sententiæ, tempusque diutius, quàm erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio, Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam inprimis in se habentem. Sed, cùm jam tempus longiùs progressum esset, novæque urbis electionem omnibus significari conveniret; jamque Kalendæ Novemb. appetentes facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemsque esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens ver, Maiique futuras Kalendas, compulsi fuimus. Quare firmiter constituta atque decreta, cùm & nos ipsos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo juvante, celebrandumque conventum pararemus, plurimùm reputantes interesse cùm celebrationis Concilii, tùm universæ Christianæ Reipubl. Christianos Principes pace inter se & concordia consentire; carissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta atque subsidia, orare atque obsecrare institimus, ut ad colloquium inter se & nobiscum unà convenirent; quorum quidem apud utrumque litteris, Nuntiis, & à latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorum numero Legatis, sæpissimè egeramus, ut ex simultate & dissidiis ambo in unum fœdus & piam amicitiam vellent convenire, labentibusque succurrere Christianis rebus, quarum servandarum cùm esset illis potestas à Deo præcipuè tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Niceam se contulere, quò nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus intereà, cum tempus Concilii præstitutum, Kalendæ videlicet Majæ, appropinquaret, tres Legatos summæ virtutis ac auctoritatis à latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatosque undique venientes exciperent, & ea, quæ judicarent esse opus, agerent & tractarent, quoad nos, ab itinere & negotio pacis reversi, omnia accuratiùs dirigere posse-

possemus. Interim verò in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate ac diligentia. Testis est nobis Deus, cujus freti clementia, nosmetipsos itineris & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes; quos tam sæpe, tamque vehementer Nuntiis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraveramus, ut simultates deponerent, ut in societatem coirent, ut Christianæ Reipub. in maximum & propinquum jam adductæ discrimen, communibus studiis & subsidiis opitularentur. Jam verò testes, illæ vigiliæ atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores, gravesque sollicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas jam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respectu-
um, ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil quod esset no-
tro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quòd si
ui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur par-
em: dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias O-
nipotenti agimus, qui ad exemplum & doctrinam patientiæ
ostræ suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine
ESU, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verùm
o congressu colloquioque nostro, quod Niceæ habitum
, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes
ra & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen de-
nales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes &
rum Concilium commodiùs celebratum iri, & deinde ex
ncilii auctoritate perfici posse pacem; apud Principes in-
mus, ut & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos
sentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cùm de
que se excusassent, quòd & ipsis redire in regna sua tum
sse esset; & Prælatos quos secum habuissent, itinere atque
ndiis fessos atque exhaustos, recreari & refici oporteret;
ortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis
ndi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cùm
us aliquantum difficiles, litteras interim à Legatis no-
qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto jam, & lon-
ræterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum
ernis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse.

Quo nuntio accepto, cùm videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisq; decretæ litteræ Genuæ anno incarnationis Domini M.D.XXXVIII. IV. Kal. Julij, factę publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensiùs fecimus, quòd pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Niceæ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodiùs coram nobis agerentur & tractarentur, & ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilii celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multò deinde utilius & salutarius Christianæ Reipubl. futurum esset, semper enim hæc pacis spes nobis injecta Principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum à Nicea nostrum ipsorum duorum Principum inter se benevola amicaque congressio: quæ, maxima nostra cum lætitia à nobis intellecta, confirmavit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cùm & expeteremus, & urgeremus; nec solùm duobus antedictis Principibus, verùm etiam charissimo in CHRISTO filio nostro, Ferdinando Regi Romanorum, videretur, actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctique à nobis per litteras suosque Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus; præcipuè autem instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans iis, qui à Catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem aptè non posset fieri: Nos, eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cùm præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam convenisse, prorogationis nomen jam fugientes, quod tam sæpè frustrà fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum & Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus: itaque fecimus, & de suspensione hujusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum decima die Junij, M. D. XXXIX. dedimus, sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessariò per nos facta,

dum

m tempus illud magis idoneum à nobis, pacisque aliqua nclusio expectatur; quæ & dignitatem postea, frequentiamie Concilio, & Christianæ Reipub. præsentiorem salutem at allatura; Christianæ intereà res in deterius quotidie propsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocanbus, Ferdinando Rege bellum in eos movente; Belgis ad defectionem à Cæsare ex parte quadam incitatis; cujus defectiois comprimendæ causa per Galliam amicissimè, & cum Rege Christianissimo concordissimè, magno benevolæ inter eos oluntatis indicio transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & linc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniæ Principum & civitatum, tractandæ ejus, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cùm, spe pacis iam deficiente, lle quoque modus curandæ in conventibus, tractandæque concordiæ ad majores potiùs discordias concitandas aptus esse videretur: inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per Legatos nostros S. R. E. Cardinales, ipsi Cæsari obtulimus; quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conventu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & summa doctrina & integritate, Legatum nostrum ageret, nam cùm, id quod ne accideret, anteà veriti eramus, ex ejus conventus sententia peteretur à nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur & deciderentur; idque nobis ut concederemus, neque Christiana & Catholica veritas, neque nostra & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palàm potius Concilium, ut quamprimùm fieret, proponi mãdavimus. Neque verò in alia unquam sententia & voluntate fuimus, quàm ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum & generale congregaretur: sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano & Christianæ religionis integritatem posse recuperari: verumtamen id cum bona gratia & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus; dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, ô Deus! aliquando *Psal. 68.* tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cùm de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in pejus ruere, Hungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu mœroreque afflictis,

 nullius

nullius jam Principis consensum expectare, sed tantùm DEI omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipubl. utilitatem attendere constituimus: Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus; cuperemusque cùm universæ Christianorum saluti, tùm Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco consulere: aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam civitatem ab ipsis desiderari viderемus: nos etsi in citeriore Italia commodiùs omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate deflexímus, itaque Tridentum civitatem elegimus, qua in civitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Novembr. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quò ex Germania quidem, aliique Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hispania, cæterisque provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi & Prælati convenire possent. Dies autem Concilii à nobis expectata est, quæ spatium in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri hujus Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quo minùs autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, sicut quibusdam constitutionibus aliàs præscriptum est, ea res fuit in causa, quòd longiùs extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christianæ Reipub. quæ tot detrimentis & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen videmus tempora; agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus, sed quia scriptum est: Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet: magis Dei clementiæ & misericordiæ confidere, quàm nostræ imbecillitati diffidere, constituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana consilia non valent, divina virtus efficiat. Hujus igitur ipsius Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac beatorum ejus Apostolorum Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atq; subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio & assensu sublata, amotaq; suspensione, de qua suprà commemoratū est, quam per præsentes tollimus & amovemus, sacrum œcumenicum & generale Concilium in civitate Tridentina, loco commodo & libero, omnibusq; nationibus opportuno, ad Kalend. proximas Novemb. anni præsentis ab incarnatione Domini M.D.XLII. incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adjuvante, ad ipsius gloriam atq; laudem, & Christiani totius populi salutem absolvendum perficiendumque indicimus, annun-

nnuntiamus, convocamus, statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoscunque, quibus jure aut privilegio in Cõciliis generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis vi jurisjurandi, quod nobis & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis jure aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri & proponi solitis, mandantes, arcteque præcipientes, ut ipsimet, nisi fortè justo detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per suos legitimos procuratores & nuntios, sacro huic Concilio omnino adesse & interesse debeant. Suprà autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, nec non cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si aliàs unquam, hoc quidem tempore maximè sanctissimæ CHRISTI fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei & Domini nostri JESU CHRISTI, cujus fidei veritas & religio, & intus & extra graviter jam oppugnatur, ut, si salvam volunt Christianam esse Rempub. si se Domino obstrictos & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas atque virtus communi utilitati salutique suæ ac cæterorum & temporali & æternæ plurimùm est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt, at graves saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. Inprimis verò ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cujusque regnis ac provinciis Episcopi & Prælati sine tergiversatione & mora ad Concilium proficiscantur, quod maximè quidem à Prælatis Principibusque Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, ut cùm eorum præcipua causa, ipsisq; cupientibus Concilium indictum sit, & in ea civitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non graventur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare & ornare; quò melius atque commodiùs, quæ ad integritatem & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quàm populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, & quæ

ad

ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi universam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium charitate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimùm & quàm optimè possint. Atque ut nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, néve quis illarum ignorantiæ excusationem prætendat, cùm præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cùm ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palàm clara voce per Curiæ nostræ cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur; ubi ad lectionem & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant: cumque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneat affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque hujusmodi, omnes & quoscunque, quos antedictæ nostræ litteræ comprehendunt, post spatium duorum mensium à die litterarum publicationis, & affixionis, ita volumus obligatos esse atque adstrictos, ac si ipsismet illæ coràm lectæ & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarii scripta aut subscripta, & sigillo personæ alicujus Ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, ut fides certa & indubitata habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annuntiationis, convocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLII. XI. Kal. Jun. anno VIII.

Blosius.

Hier. Dand.

SACRO-

SACROSANCTI
OECUMENICI
ET GENERALIS
CONCILII
TRIDENTINI

SESSIO PRIMA.

SUB PAULO III. PONT. MAX.

Celebrata die 13. mensis Decemb. Ann. Dom. 1545.

*Decretum α β γ δ ε ζ * de inchoando Concilio.*

PLacetne vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri & populi Christiani, ad depressionem & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Et cùm proxima sit celebritas Nativitatis Domini nostri JESU CHRISTI, & subsequantur aliæ festivitates labentis & incipientis anni; placetne vobis primam futuram Sessionem habendam esse die Jovis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Januar. Anno Domini 1546.? *Responderunt*, PLACET.

REMISSIONES.

α *An Concilium generale absque auctoritate summi Pontificis celebrari possit?* Negat Bobadil. in sua Politic. lib. 2. c. 18. n. 194. ubi etiam resolvit, *quòd licèt principes sæculares non possint illud convocare, possunt tamen per suos judices ad illius agere observantiam.*

β *An summus Pontifex possit dispensare super Concilium?* Affirmant, *si de eo faciat expressam mentionem, & non sufficere clausulam derogatoriam generalem*, Cott. in memorab. verbo clausula non obstante. Rebuff. in Auth. habita, verbo examinatione pag. 580. cum seq. C. ne filius pro patre, & in praxi benefic. tit. de dispensat. super defectum natal. 24. Gutier. pract. l. 3. q. 17. n. 231. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1367. *prope finem*. P. Henriq. in sum. lib. 13. c. 57 §. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo absolutio, vers. dico 5. ibi, sed ad hoc respondetur p. 5 Flores Vari. lib. 1. q. 10. n. 50 Steph. Gratia. discept. forens. c. 397. à n. 35. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 1. q. 8. art. 10. & tom. 3. q. 36. art. 2. & q. 39. art. 4. P. Azori. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 14. col. 574. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 5. n. 2. *& quod constitutio Conciliaris tacitè contineat clausulam derogatoriam, & propterea ei non derogetur per clausulas generales, resolvunt* Caputaq. q. 1. decis. 268. Verald. decis. 176. Aloys. Ricci. in collect. decis. p 4. coll. 849.

γ *An Episcopus contra Concilium dispenset expressè, vel tacitè?* Negant gloss. in cap. cùm dilectus, verbo in ætate, de elect. Rebuff. in tract. Nominat. q. 5. n. 30. Gutier. de Juram. confirm. p. 1. c. 51. n. 24. & Canon lib. 1. c. 6. n. 10. P. Henriq. d. c. 57. §. 1. lit. C. Steph. Gratian. d. c. 397 n. 33. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31 c. 27. n. 202. in princ.

δ *An possit dispensare ex magna causa necessitatis, vel utilitatis?* Affirmant Tiraquel. de pœnis temper. in præfat. n. 31. Lambert. de jure patronat. p. 1. l. 2. a. 19. q. 7. principio n. 2. Cott. in memorab. verbo Episcopus. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. ad plura benef. à n. 30. Spin. in speculo testam. gl. 15. princ. à n. 8. Humad. in l. 5. gl. 12. in fine, vers. limitatur. tit. 5. part. 1. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 40. à n. 2. Cened. Pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 30. à n. 5. Mich. Graff. tom. 1. com. opin. lib. 1. tit. 2. n. 67. ubi resolvunt, *Episcopum posse dispensare super Concilium ex magna causa necessitatis, vel utilitatis, quando Concilium, vel permittit dispensare, vel loquitur impersonaliter, nec vetando, nec permittendo, nec imponendo aliquam pœnam.*

ε *An omnia decreta Concilii contineant decretum irritans?* Affirmat Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 15. n. 37.

ζ *An litteræ & constitutiones contra Trident. reducendæ sint ad jus commune?* Affirmativè proprio motu definivit Greg. XIII. prout testatur P. Henriq. p. 1. sum. lib. 6. c. 6 § 6. in gloss. lit. R.

* Concilia generalia approbata quæ fuerint, pulchrè recenset P. Lud. Torres in suo singulari tract. de fide, disp. 18. dub. 5. fol. mihi 242.

SESSIO II.

Celebrata die 7. mensis Januarii, 1546.

Decretum de modo vivendi, & aliis in Concilio servandis.

SAcrosancta Tridentina Synodus α, in Spiritu sancto β legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ

ſtolicæ Sedis Legatis, agnoſcens cum B. Jacobo Apoſtolo, quòd *a* omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt deſcendens à patre luminum, qui iis, qui poſtulant à ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & ſimul ſciens, quòd *b* initium Sapientiæ eſt timor Domini: ſtatuit & decrevit, omnes & ſingulos Chriſti fideles, in civitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe, prout exhortatur, ut ſe à malis & peccatis hactenus commiſſis emendare, ac de cætero *c* in timore Domini ambulare, & deſideria carnis non perficere, orationibus inſtare, ſæpiùs confiteri, Euchariſtiæ ſacramentum ſumere, eccleſias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Chriſtianorum, & unitate Eccleſiæ privatim orare velint; Epiſcopos verò, & quoſcunque alios, in Ordine ſacerdotali conſtitutos, œcumenicum Concilium in ea civitate concelebrantes, ut aſſiduè in Dei laudibus incumbere, hoſtias, laudes, & preces offerre, ſacrificium Miſſæ quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis reſurrexit, ac *d* Spiritum ſanctum in diſcipulos infudit, peragere ſatagant, facientes, ſicut idem Spiritus ſanctus *e* per Apoſtolum præcipit, obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro Sanctiſſimo Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in ſublimitate conſtituti ſunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam & tranquillã vitam agamus, pace fruamur, fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, ut jejunent ſaltem ſingulis ſextis Feriis in memoriam paſſionis Domini, & eleemoſynas pauperibus erogent; in eccleſia autem cathedrali ſingulis quintis Feriis celebretur Miſſa de Spiritu ſancto, cum litaniis, & aliis orationibus ad hoc inſtitutis: in aliis verò eccleſiis eadem die dicantur ad minùs litaniæ, & orationes *f*, tempore autem, quo ſacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; ſed ore & animo, celebranti aſſiſtatur. Et quoniam *g* oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos, domui ſuæ benè præpoſitos; hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in menſa *h* ſervet ſobrietatem, moderationemque ciborum: deinde cùm in eo loco ſæpè otioſi ſermones oriri ſoleant, ut *i* in ipſorum Epiſcoporum menſis divinarum Scripturarum lectio admiſceatur; familiares verò ſuos unusquisq; inſtruat, & erudiat, ne ſint rixoſi, vinoſi, impudici, cupidi, elati, blaſphemi, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur;

a Jac. 1.
b Prov. 1. Pſal. 110.
c Prov. 8. & 9.
d Act. 2.
e 1. Tim. 2.
f Infr. in ſeſſ. 22. in decreto de obſervandis in celeb. Miſſ.
g 1. Tim. 3.
h Tit. 1. 1. Tim. 3. c. fin. 2. q. 7 cum ſim. Cõc. Tol. 3. cap. 7. Concil. Rhemen. c. 17. Euſeb. in 4. decret. & infr. ſeſſ. 25. c. 1. de reform.
i Euſeb. 1. epiſt. 3.

& in vestitu,& cultu,& omnibus actibus honestatem præ se ferant,sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cùm hujus sacrosancti Concilii præcipua cura, sollicitudo,& intentio sit, vt propulsatis hæresium tenebris,quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux,Iesu Christo, *a* qui vera lux est, annuente, candor puritasque refulgeat,& ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, congregandos , atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent , quibus potissimum viis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi,& optatum effectum sortiri possit; quo maturius & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi.

a Joann.1. c. cùm ex injuncto. de hæret.

In sententiis verò dicendis,iuxta *b* Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere; sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti judicii acies perturbato animo inflectatur.

b Concil. Tolet.1.c.1. Concil. Constant. Sess.1.in princ. c. in loco 5. q. 4. Vide & 4. Tolet. c.3.

δ Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decrevit,quòd, si fortè contigerit aliquos debito in loco *c* non sedere *, & sententiam, etiam sub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præjudicium generetur, nullique novum jus acquiratur.

c Idem in concl. repetitur. Episcopis forma præscripta est.1.Brac. c.24.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iovis, quartam mensis Februarii proximè venturi.

REMISSIONES.

α *In Spiritu sancto legitimè congregata.*] *Quod Spiritus S. Conc. generali legitimo immediatè assistat*, resolvunt Jacobatius de Concil. lib.10.a.1. n.205. Arag.in 2.2. D.Th.q 1.art.10. p.88.

β Utrùm *generalia Concilia legitimè congregata in fidei,& in morum definitione errare possint?* Negant Campec. de Concil.35. Canus in locis Theol.lib.5.c.4. concl. 9. Albertin. de agnosc. asser. q.5. n.7.& q. 21. n.16.& q.30. n.24. Jacob. lib.6.de Concil. art.2. n.155.& lib.5. art.11. n.14.Cordub.in quæst.lib.4.q.1.concl.9. Castr.adversus hæreses lib. 1.c.6.& de justa hæret.punitione lib.1.c.5.Arag.in 2.2.D.Th.q.1. art. 10.

10.pag.82.col.2.verſ. Sed eſt dubium, & verſ. 2. concl. Veg. lib. 9. in Conc. Trid. c. 39. P. Azori inſtitut. moral. p. 2. lib. 5. c. 4. col. 359. ubi reſolvit, Papam in his, quæ ſunt fidei, errare non poſſe.

γ *Omnes & ſingulos Chriſti fideles in civitate Tridentina congregatos.*] *An omnes fideles intereſſe debeant Concilio generali?* Vide Jacob. de Conc. lib. 1. a. 2. Turrecrem. lib. 3. ſum. cap. 12. cum ſeq. Guerrer in Theſauro Chriſtianæ Religionis c. 52. §. 7. *qui reſolvunt, ad vocem deciſivam ſolùm Epiſcopos aliosq; ſuperiores Prælatos convocari; cæteros tamen Eccleſiaſticos & ſæculares intereſſe poſſe abſque deciſivo ſuffragio: generale enim Concilium dici Synodum Epiſcoporum probat* cap. Romana Eccleſia 15. diſt. c. ſatis evidenter 96. diſt.

δ *Inſuper ipſa ſacra Synodus, &c.*] *Quis ordo in ſedendo, & ſubſcribendo, & in aliis actibus generalis Concilii ſervandus ſit?* Vide caput fin. 17. diſt. c. placuit & 1. diſt. 18. c. Epiſcoporum 74. diſt. Petr. à Monte de poteſt. Pontif. tit. ordo aſſiſtentium in Concil. à num. 1. & in Monarch. Concil. q. 5. Jacob. de Concil. lib. 1. art. 2. pag. 20. cum ſeqq. Roch. de Jure patr. verbo Honorificum, quæſt. 42. Caſſan. in Cata. gloriæ mundi p. 4 conſid. 23. Guerr. d. cap. 52. §. 6.

ε *Debito in loco non ſedere.*] Ant. Gamma deciſ. 1. ex n. 2. Jo. Aloyſius Riccius deciſ. 582. n. 6.

SESSIO III.

Celebrata die 4. menſis Februarii, 1546.

Decretum de Symbolo fidei.

IN *a* nomine ſanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans, præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus, & moribus reformandis, continentur, quorum cauſa præcipuè eſt congregata; agnoſcens autem cum *a* Apoſtolo, non eſſe ſibi colluctationem adverſus carnem & ſanguinē, ſed adverſus ſpirituales nequitias in cœleſtibus, cum eodem omnes, & ſingulos inprimis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia virtutis ejus, in omnibus ſumentes *b* ſcutum fidei, in quo poſſint omnia tela nequiſſimi ignea extinguere; atque galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Itaque, ut hæc pia ejus ſollicitudo principium, & progreſſum ſuum per Dei gratiam habeat, ante omnia ſtatuit, & decernit, præmittendam eſſe confeſſionem fidei *c*; γ Patrum exempla in hoc ſecuta, qui ſacratioribus Conciliis hoc ſcutum contra omnes hæreſes in principio

a Epheſ. 6.
b c. qui reſiſtit 11. q. 3
c Cōc. Nic. Cōc. Roman. ſub Iul. 2. Cōc Hippon. in princ. Concil. Conſtant. 6. Act. 17. cum ſim. c. 1. diſt. 15. c. baptizandos cū ſeq. de cōſ. diſt. 4. c. 1. de ſumm. Trinit.

cipio suarum actionum apponere consuevêre: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnârunt, & fideles confirmârunt. ꝺ Quare Symbolum fidei, sancta Romana Ecclesia utitur, tanquam principium illud, in quo omnes; qui fidem Christi profitentur, necessariò conveniunt, ac fundamentum firmum ac unicum, contra quod portæ *a* Inferi nunquam prævalebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. Quod quidem ejusmodi est:

a Matth. 16. cap. in novo 21. dist. cap. salvator 1. q. 3.

ꜱ Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est; & resurrexit tertia die, secundum Scripturas: & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris; & iterum venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem; qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diversis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quò huc veniant; cogitansque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eò majoris apud omnes existimationis, & honoris videri posse, quò majori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata; statuit & decrevit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Jovis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proximè futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

RE-

REMISSIONES.

a *In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis.*] Concord. Apostolus ad Coloss. ibi, *Quodcunque facitis in verbo, & opere, in nomine Domini Iesu Christi facite.* Vide Lusitanum Joan. Vallens. Peixotium in addit. ad repet. Signorol. de Homedæ. ad Rub. Cod. Qui admitti n. 1. cum seqq. Mozzi. de contract. tit. quomodo contractus deficiat, à n. 27. novissimè Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crim. Regul. tit 4. in princ. n. 6. Cald. Pereira de empt. c. 1. n. 1. & 14. latè Steph. Grat. decis. 1. per totã.

ϐ *Non esse sibi colluctationem.*] Concordat Apost. ad Ephes. c. 6. & c. qui resistit 11. q. 1.

γ *Patrum exempla, &c.*] Concordant Conc. Nicæn. Conc. Constant. 6. act. 17. c. 1. 19. dist. c. baptizandos, de consecr. dist. 4. c. 1. de sum. Trin.

δ *Quare symbolum fidei.*] Symbolum dicitur à syn, quod est simul, & bolus, quod est morsellus, quia unusquisque Apostolorum suum morsellum, id est, partem suam apposuit, gl. in Rub. de summa Trin. Vel dicitur secundum Dionysium à syn, quod est cum & boulin, quod est sententia, vel convenientia, quia de omnium Apostolorum convenientia stabilitum fuit. Greg Lopez. l. 1. verbo bocados, tit. 3. p. 1.

ε De fidei symbolo vide D. August. serm. 115. & 119. D. Ambr. serm. 38. de Jejun. Quadrag D. Hieron. epist. 61. ad Pammachium, Turrecr. lib. 1. suæ sum. c. 19. Bannez in 2. 2. D. Thom. p. 1. art. 9. Repert. Inquis. verbo Ecclesia, Ruffin. de symbolo fidei. P. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 8. c. 5. P. Ledesma in sum. p. 1. tract. de doctr. Christia. in princ.

SESSIO IV.

Celebrata die 8. mensis April. 1546.

Decretum de Canonicis scripturis.

SAcrosancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuò ante oculos proponens, ut, sublatis erroribus, puritas ipsa Evangelii in Ecclesia conservetur: quod promissum antè per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Jesus Christus, Dei Filius, proprio ore primùm promulgavit; deinde per suos Apostolos, tanquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinæ, α a omni creaturæ prædicari jussit: perspiciensq; hanc veritatem, & disciplinam contineri β in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quàm novi Testamenti, cùm utriusque unus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad

a Marc. ult

mores pertinentes, tanquàm vel oretenus à Christo, vel à Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conservatas, pari pietatis affectu, ac reverentia suscipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum a Indicem huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infrascripti, γ Testamenti veteris, quinq; Moysis, id est, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium: Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Davidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Oseas, Ioël, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Nahum, Abacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, δ duo Machabæorum, primus & secundus. Testamenti novi, quatuor Evangelia, secundùm Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum à Luca Evangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli una, Iudæ Apostoli una, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si ε quis autem libros ipsos integros, cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipsa Synodus, post jactum fidei cõfessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura,

a In Can. Apost. c. 84. Innoc. 1 epist. 3. c. 7. Gelas. in Conc. 70. Episc. Concil. Laodic. c. 56. Concil. Carthag. 3. c. 47. c. sancta Romana dist. 15: & fine Epist. Eugen. in Cõcil. Flor. ad Armenos.

Decretum de editione & usu sacrorum librorum.

INsuper eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, ζ si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorũ, quænam pro authentica habẽda sit, innotescat, statuit, & declarat, ut hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, & in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro au-

authentica habeatur; & ut nemo illam rejicere quovis prætextu audeat, vel præſumat.

Præterea n ad a coërcenda petulantia ingenia decernit, ut nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacram Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens, θ contra eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia,* cujus eſt judicare de vero ſenſu & interpretatione Scripturarum ſanctarum, aut etiam b contra unanimem conſenſum Patrum, ipſam Scripturam ſacram interpretari audeat; etiam ſi hujuſmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contravenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à jure ſtatutis puniantur. ι Sed & Impreſſoribus modum in hac parte, ut par eſt, imponere volens, qui jam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia ſuperiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ Scripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpè tacito, ſæpè etiam ementito prælo, & quod gravius eſt, κ ſine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impreſſos libros hujuſmodi temerè venales habent; decernit, & ſtatuit, ut poſthac S. Scriptura, potiſſimum verò hæc ipſa vetus & vulgata editio quàm emendatiſſimè imprimatur; nulli que liceat imprimere, vel imprimi facere quoſvis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum examinati probatique fuerint ab Ordinario, ſub pœna anathematis & pecuniæ, c in canone Concilii noviſſimi Lateranenſis appoſita. λ 2 Et ſi regulares fuerint, ultra examinationem & probationem hujuſmodi, licentiam quoque à ſuis ſuperioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, juxta formam ſuarum ordinationum. Qui autem ſcripto eos communicant, 3 vel evulgant, μ niſi antè examinati probatique fuerint, eiſdem pœnis ſubjaceant, quibus Impreſſores. Et qui eos habuerint, vel legerint, niſi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipſa verò hujuſmodi librorum probatio in ſcriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel ſcripti, vel impreſſi authenticè appareat; idque totum, hoc eſt, & probátio, & examen gratis fiat: ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Poſt ν hæc temeritatem † illam reprimere volens, qua ad profana quæque convertuntur, & torquentur verba & ſententiæ S. Scripturæ, ad ſcurrilia ſcilicet, fabuloſa, vana, adulationes, detractiones, ſuperſtitiones, impias & diabolicas incantationes, divinationes, ſor-

a Cap. hæreſis, & c. Adam, in fin. 24. q. 3. & infrà, Seſſ. 11. c. 1

b Sic Synodus in Trul. c. 19. quam putant Conſtant. 6. c. exiit circa fi. de verb. ſign. in 6. lib. 5.

c Soar. de impreſſione librorũ ſub Leone X. vide infrà.

ſortes, libellos etiam famoſos, mandat & præcipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ ſacræ ad hæc & ſimilia audeat uſurpare; ut omnes hujus generis homines temeratores & violatores verbi Dei, juris & arbitrii pœnis per Epiſcopos coërceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe Feria Quinta, poſt ſacratiſſimum feſtum proximũ Pentecoſtes.

Leo X. in Concilio Lateranenſi.

SESSIO X.

NOs, ne id, quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem ſalubriter eſt inventũ, in contrarium convertatur, ac Chriſti fidelium ſaluti detrimentum pariat, ſuper librorum impreſſione curam noſtram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis ſeminibus ſpinæ coaleſcant, vel medicinis venena intermiſceantur. Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio providere, hoc ſacro approbante Concilio; ut negotium impreſſionis librorum hujusmodi eò proſperetur faciliùs, quò deinceps indago ſolertior diligentiùs & cautiùs adhibeatur: ſtatuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibùs, nullus librum aliquem, ſeu aliam quamcunque ſcripturam, tàm in Urbe noſtra, quàm aliis quibusvis civitatibus & diœceſibus imprimere ſeu imprimi facere præſumat, niſi prius in Vrbe per Vicarium noſtrum & ſacri Palatii Magiſtrum: in aliis verò civitatibus & diœceſibus per Epiſcopum, vel alium habentem peritiam ſcientiæ, libri ſeu ſcripturæ hujusmodi imprimendæ, ab eodem Epiſcopo ad id deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ pravitatis civitatis, ſive diœceſis, in quibus librorum impresſio hujusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria ſubſcriptionem ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem ſecùs præſumpſerit, ultra librorum impreſſorum amisſionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apoſtolorum de Vrbe ſine ſpe remisſionis ſolutionem, ac anni continui exercitii impresſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat;

existat; ac demum ingravescente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectivè per omnia juris remedia castigetur; quod alii ejus exemplo similia minimè attentare præsumant.

DECLARATIONES.

1. *Cum omnibus suis partibus.*] Etiam dicendum est, quod ne vel periodus, vel una clausula, vel dictio aut syllaba, jotave unum repugnet in veteri vulgatæ linguæ Latinæ editione. Quoad oppositiones autem contextus Græci aut Hebraici cum Latina vulgata editione. Cong. remisit ad tertiam regulam Indicis sub Pio IV. editam.

Carthusiani obligati sunt uti veteri ac vulgata editione sacræ Scripturæ secundùm usum S.R.E.

2. *Et si regulares fuerint, ultra examinationem.*] Congregatio Concilii censuit idem in concionibus observandum, etiamsi concionatores ab Ordinario fuissent approbati.

3. *Vel evulgant.*] Etiam lectiones, annotationes, disputationes, conciones & alia similia, nec non tractatus pertinentes, tùm ad devotionem, tùm ad quietationem conscientiarum stimulatorum fratrum & alia hujusmodi, quæ sibi invicem communicant fratres.

REMISSIONES.

α *Omni creaturæ prædicari jussit.*] Concil. illud Matth. ult. *Euntes ergò docete omnes gentes*, & illud Marci 16. *Euntes in mundum universum prædicate omni creaturæ.*

β *In libris scriptis, & sine scripto traditionibus.*] Vide P. Joann. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 4. q. 1. ubi q. 2. vocat *traditionem divinam illam, quæ in Scripturis non continetur expressè, sed adhibito communi Patrum, vel Ecclesiæ sensu, certa & necessaria consecutione ex sacris literis colligitur.* Et q. 3. *quærit, quænam sint traditionum genera.*

γ *Testamenti veteris, &c.*] Vide P. Joannem Azori. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 1. q. 4.

δ *Duo Machabæorum.*] Vide Arnald. Pontacum in annotat. ad Eusebium Cæsar. col. mihi 446.

ε *Si quis autem libros, &c.*] Vide P. Joan. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 8. col. 556.

ζ *Si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, &c.*] Vide P. Joann. Azor. institutionum moralium p. 1. lib. 8. c. 3. q. 2. ubi q. 3. resolvit, quòd *approbatione vulgatæ & Latinæ editionis non damnantur exemplaria Hebraica, vel Græca, ex quibus tanquam ex fontibus Latina editio fluxit, quæ quidem retinent suam fidem & auctoritatem, ubi incorrupta & integra fuerint.*

η *Ad coërcenda petulantia ingenia.*] Concordat textus in cap. hæresis, & in c. Adam in fine 24. q. 3.

θ *Contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia.*] In Concilio Milevitano c. 2. decreverunt Patres, *non aliter intelligenda esse verba S. Scripturæ, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit.* Vide Seb. Medices in summa omnium hæresum p. 1. q. 2. Martin. de Ayal. de tradit. Eccles. assert. 5. Mesch. Can. de locis Theol. lib. 12. c. 7. Cordub.

lib.

lib.4.quæſt.Theolog.q.1.propoſit.6.verſ.tertium ſignum veræ fidei. Cened.ad Decretal.collect.n.5.cum ſeqq. P. Azori.inſtitut.moral p. 1.lib.8.cap.2. quæſt.2. verſ. reſpondeo, ubi quæſt.3. *an interpretari liceat Scripturam ſacram,& quidem contra unanimem conſenſum Patrum, ſed præter illum dumtaxat* & q.5. quærit, *quot ſenſus poſſit habere unus Scripturæ locus, & reſpondet, poſſe habere duos, unum litteralem, alterum myſticum.* * Quibus accedit Ildefonſus de Azevedo in l.27. tit.7. lib. 1.novæ recopi.n 1.& 2. in addit pag.2.

ι *Sed & impreſſoribus, &c.*] In Concilio noviſſimo Lateranenſi ſeſſione decima de impreſſione librorum, conſtitutum eſt, quòd *nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quoſvis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere; niſi primum examinati probatiq; fuerint ab Ordinario ſub pœna anathematis & pecuniæ.* Vide P.Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.19. c.13. ſect.4. n.256. Caſtr.lib.1.de poteſt.legis pœnal. cap.8.verſ. Eſt etiam quædam lex. Cov.lib.4.var. c.17. n.1. verſ. at hiſce calamitoſis temporibus. Fuſc.de viſitat.lib.2.c.31.n.9. Felician. de cenſur. tit.de excommunicat.c.24. verſ. qui librum, p.96. Andr. Gambar. de officio & poteſt. legati de latere, lib.2.n.430. Cened. ad Decretal. collect.8. n.7. P.Azori.inſtitut.moral.p.1.lib.8.c.17.q.1. ubi q.2.idem reſolvit de quacumque ſcriptura.

κ *Sine nomine auctoris.*] An ſufficiat, ſi nomen certi collegii, conventus, vel univerſitatis apponatur? Affirmat P.Ioannes Azori. inſtitut. moral.p.1.lib.8.c.17.q.3.

λ *Etſi regulares.*] Vide F.Emman.quæſt. Regul. tom.1.q.8.art.6.

μ *Niſi ante examinati, &c.*] An comprehendat privatas orationes, conciones, annotationes, & obſervationes de rebus ſacris? Vide P. Azori. d. c. 17.q.4.

ν *Poſt hac temeritatem, &c.*] An nefas ſit Scripturarum ſacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem convertere? Affirmat P.Joan.Azori. d.lib.8.c.2.q.4. † Videndus etiam Salzedo ad Bern. Diaz in prax.canon. c.100.lit.A.

SESSIO V.

Celebrata die 17. menſis Junii, 1546.

*Decretum α * de peccato originali.*

a Hebr.11. b. VT fides noſtra Catholica, *a* ſine qua impoſſibile eſt placere DEO, purgatis erroribus, in ſua ſinceritate integra & il-
b Epheſ.4. libata permaneat, & ne populus Chriſtianus *b* omni vento do-
c Gen.2. ctrinæ circumferatur; cùm *c* Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala, quibus Eccleſia DEI his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, ejuſque remedio non ſolùm nova, ſed vetera etiam diſſidia excitaverit: ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu Sancto legitimè congregata, præſiden-

ſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, jam ad revocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, ſacrarum Scripturarum, & ſanctorum Patrum, ac probatiſſimorum Conciliorum teſtimonia, & ipſius Eccleſiæ judicium, & conſenſum ſecuta, hæc de ipſo peccato originali ſtatuit, fatetur, ac declarat.

1 Si *a* β quis non confitetur, primum hominem Adam, cùm mandatum Dei in paradiſo fuiſſet transgreſſus, ſtatim ſanctitatem, & juſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, incurriſſeque per offenſam prævaricationis hujusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus *b* fuerat Deus, & cum morte captivitatem ſub ejus poteſtate, *c* qui mortis deinde habuit imperium, hoc eſt, diaboli, totumque Adam, per illam prævaricationis offenſam, ſecundùm corpus & animam in deterius commutatum fuiſſe; anathema ſit.

a Celeſt. 1. Ep. 1. c. 4. *b* Geneſ. 3. *c* Hebr. 2. Concil. Arauſicanũ 2. c. 5.

2 Si quis Adæ prævaricationem ſibi ſoli, & *d* non ejus propagini, aſſerit nocuiſſe, & acceptam à Deo ſanctitatem, & juſtitiam, quam perdidit, ſibi ſoli, & non nobis etiam eum perdidiſſe; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudiſſe, non autem & peccatum, quod mors eſt animæ: anathema ſit: cùm contradicat Apoſtolo dicenti: Per *e* unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccaverunt.

d Rom. 5. 1. Cor. 15. Arauſicanum 2. c. 2. *e* Rom. 5. c. placuit, c. regenerante, & c. quæris, in fin. de cõſ. diſtinct. 4.

3 *Si quis γ hoc Adæ peccatum*, quod origine unum eſt, & propagatione, non imitatione transfuſum omnibus, ineſt unicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium aſſerit tolli, quàm per meritum unius mediatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti, *f* qui nos Deo reconciliavit in ſanguine ſuo, factus nobis *g* juſtitia, ſanctificatio, & redemptio; aut negat ipſum Chriſti Jeſu meritum per Baptiſmi ſacramentum in forma Eccleſiæ ritè collatũ, tàm adultis, quàm parvulis applicari; anathema ſit: quia non *h* eſt aliud nomen ſub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos ſalvos fieri. Unde illa *i* vox: Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: *k* Quicunque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.

f 1. Tim. 2. Coloſſ. 1. c. multipl. de pœnit. diſt. 1. *g* 1. Cor. 2. *h* Act. 4. *i* Joan. 1. c. nemo de conſil. diſtinct. 4. *k* Galat. 3.

4 Si δ quis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam ε ζ ſi fuerint à baptizatis parentibus orti, aut dicit *l* in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari; ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lava-

l Cõc. Milevit. c. 2. Cõc. Afri. c. 77. & c. placuit, de conſecrat. diſt. 4.

lavacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur: anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: *a* Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit: propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. *b* Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

5 Si *n* quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut *θ* etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet; sed illud *c* dicit tantùm radi, aut non imputari; anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus: quia *d* nihil est damnationis iis, qui verè *e* consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui *f* non secundùm carnem ambulant; sed *g* veterem hominem exuentes, & *h* novum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, *i* hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur. Manere *ι* autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cùm ad *k* agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed utiliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non valet: quinimò, qui *l* legitimè certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando *m* Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quòd verè, & propriè, in renatis peccatum sit; *n* sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

1 Declarat *κ* tamen hæc ipsa sancta Synodus †, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem; sed observandas esse *o* constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas 2. innovat.

a Rom 5. c. placuit, c. quæris in fin. & c. regenerante, de cōs. dist. 4.
b Joan. 3. c. filius, & c. non dubito, de conf. dist. 4. c. debitū cū seq. de bapt.
c Ex c. 13. l. 1. contra 2. ep. Pela.
d Rom. 8.
e Rom. 6. & c. propriè, de cōs. dist. 4.
f Rom. 8. 2
g Col. 3.
h Eph. 4. c. quomodo renovari de pœnit. dist. 2.
i Rom. 8. Galat. 3.
k Ex c. ult. lib. 1. de pec. mer. & rem.
l Tim. 1.
m Rom. 6. 7. & 8. Coloss. 3.
n Respicit c. 23. lib. 1. contra 2. ep. Pelag. & alios locos ejusd.
o In extr. comm. l. 3 de reliq. & ven. sanct. c. 2. Grave nimis. vide ... post.

SIXTI

SIXTI QVARTI CONSTITVTIO PRIOR DE festo Conceptionis immaculatæ Virginis ex l. 3. Extravagantium communium, tit. de Reliquiis & veneratione Sanctorum.

CVm præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cœlorum, Virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, devotæ considerationis indagine perscrutamur, & intra pectoris arcana revolvimus, quòd ipsa, utpote via misericordiæ, mater gratiæ, & pietatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere gravantur, sedula oratrix & pervigil, ad regem, quem genuit, intercedit: dignum, quin potiùs debitum reputamus, universos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cujus Providentia ejusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Vnigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira conceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas & alia divina officia dicant & illis intersint, indulgentiis & peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant, ejusdem Virginis meritis & intercessione, divinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti ejusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli Christi fideles utriusque sexus, qui Missam & Officium Conceptionis ejusdem Virginis gloriosæ, juxta piam, devotam & laudabilem ordinationem dilecti filii Magistri Leonardi de Nogarolis, Clerici Veronensis, Notarii nostri, & quæ desuper à nobis emanavit, Missæ & Officii hujusmodi institutionem, in die festivitatis Conceptionis ejusdem Virginis Mariæ, & per Octavas ejus devotè celebraverint & dixerint, aut illius Horis canonicis interfuerint, quoties id fecerint, eandem prorsus indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam juxta felicis recordationis Urbani Quarti in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini Quinti & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi, qui Missam & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini

Jesu

Jesu Christi à primis Vesperis, & per illius Octavas, juxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ officio & Horis hujusmodi intersunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Constitutio altera.

Grave nimis gerimus & molestum, cùm sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad evangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus, prædicando commissis, eò graviùs provocamur, quò illi periculosiùs remanent incorrecti: cùm facilè deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusiùs & damnabiliùs imprimuntur errores. Sanè cùm sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Virginis Mariæ conceptione publicè Festum solemniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinaverit, nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum prædicatores, in suis sermonibus ad populum publicè per diversas civitates & terras affirmare hactenus non erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent aut asserunt eandem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: ejusdem immaculatæ conceptionis Officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorum assertionibus & prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & majora meritò exoriri formidantur in dies. Nos igitur hujusmodi temerariis ausibus, ac perversis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obviare volentes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione & certa scientia, hujusmodi assertiones prædicatorum eorundem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos, qui crederent aut tenerent eandem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut hujusmodi Officium conceptionis celebrantes, seu hujus-

modi

modi ſermones audientes, alicujus peccati reatum incurrere, utpotè falſas & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editoſq; deſuper libros prædictos id cõtinentes, quoad hoc, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium reprobamus, & damnamus: ac motu, ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuimus & ordinamus, quòd prædicatores verbi Dei, & quicunq; alij, cujuſcunque ſtatus, gradus aut ordinis ac conditionis fuerint, qui de cætero auſu temerario præſumpſerint in eorum ſermonibus ad populum, ſeu aliàs quomodolibet affirmare, hujuſmodi ſic per nos improbatas & damnatas aſſertiones veras eſſe, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, poſtquam de præſentibus ſcientiam habuerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (niſi in mortis articulo) nequeant abſolutionis beneficium obtinere. Item motu, ſcientia & auctoritate ſimilibus, ſimili pœnæ ac cenſuræ ſubjicientes eos, qui auſi fuerint aſſerere, contrariam opinionem tenentes, videlicet glorioſam Virginem Mariam cũ originali peccato fuiſſe conceptam, hæreſis crimen vel peccatum incurrere mortale, cum nondum ſit à Romana Eccleſia & Apoſtolica Sede deciſum: non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcunque; quibus communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica iudultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam ac expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Et ne de præmiſſis aliquando valeant ignorantiam allegare; volumus, quòd locorum Ordinarij requiſiti, præſentes litteras in Eccleſiis, conſiſtentibus in eorum civitatibus, & ſuarum diœceſum locis inſignibus, dum major ibi multitudo populi ad divina convenerit, ſermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Prætereà quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula loca, in quibus expediens fuerit, deferre; etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus; quòd earundem litterarum tranſumpto, manu publici Notarij confecto, & authentico alicujus Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munito; ubique ſtetur, prout ſtaretur eiſdem originalibus litteris, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reprobationis, damnationis, ſtatuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,

Anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septemb. Pontificatus nostri Anno 13.

DECLARATIONES.

1. *Declarat autem hac,&c.*] Nemo cujuscunque ordinis, gradus vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel ubicunque promiscua virorum & mulierum multitudo convenire solet, de controversia Conceptionis immaculatæ Dominæ nostræ ex alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate alteram sententiam asserendo, & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac ipsa quæstione cujusvis pietatis aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere vel dictare præsumat. Qui contra fecerit, suspensionis pœnâ à divinis absque nova declaratione ipso facto incurrat, si modò fuerit in sacris constitutus, & quocunq; præterea gradu sive dignitate fungatur, illis omnibus sit ipso jure privatus; & ad ea vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiam facto sit obnoxius: super quibus nisi à Rom. Pontifice pro tempore existente dispensari, sive absolvi non possit, & nihilominus aliis pœnis, si opus fuerit, à proprio prælato pro delicti mensura infligendis subiiciatur. Ita Pius V. extravagant. incipiente, *Super.* Quamdiu tamen per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non fuerit, oppositaque sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ disputationibus, sive generalium, sive provincialium Capitulorum (ubi aliàs intersunt, qui rem capere possint, nec scandali ulla subest occasio) de illa quæstione disserere, & argumentis utramlibet partem, vel asserere, vel impugnare: dummodo tamen neutra velut erronea præjudicetur, serventurque illa omnia, quæ à Sixto IV. prædecessore nostro monstrata sunt.

Idem Pius pœnas à Sixto IV. contra aliter facientes statutas, ibidem innovat. Constitutio Sixti extat in extravagant. communibus, de Rel. & ven. Sanct. *c. grave nimis*, in qua condemnantes alteram partem, ipso facto excommunicationem incurrunt, cujus absolutio, (solo mortis articulo excepto) ipsi Pontifici Romano est reservata.

2. *Innovat, &c.*] Et super hujus opinionis altercatione nullæ sunt litteræ Apostolicæ promulgandæ, cum sufficiant illæ Sixti IV.

REMISSIONES.

α Vide Navarr. in manu. prælud. 8. à princip. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Justitia originali, & lib. 4. c. 24. de peccato originali.* Jac de Graffis 2. p. suæ summæ casuum consc. lib. 1. c. 4. n. 9.

β *Si quis non confitetur.*] Vide P. Joannem Azori. d. lib. 4 c. 25. quæst. 1.

γ *Si quis hoc Adæ peccatum, &c.*] Vide P. Azori. dict. lib. 4. cap. 26. *prope finem.* pag. 328. P. Vasquez in tom. 4. disput. 151. num. 18. & 19.

δ *Si quis parvulos recenter, &c.*] Concilium Milevitanum dicit *anathema iis, qui recenter natos parvulos baptizandos negant.* Vide Clem. Rom. lib. constit. c. 15. in fine. P. Ægid. de Coninck de sacram. & censur. tō. 1. q. 68. n. 55. P. Valent. disp. 4. q. 3 punct. 3. essent. 3. Patrem Valerium Reginald in praxi for. pœnit. lib. 27. num. 66.

ε *An possint baptizari infantes infidelium invitis parentibus?*] Vide Gabr. Vas-

Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 153. P. Ægid. d. tom. 1. disp. 68. art. 10. P. Soa. d. disput. 25. sect. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 68. Afflict. decis. 151.

ζ *An Dominus teneatur sua mancipia curare baptizari?*] Vide Patrem Soar. tō. 3. disp. 25. sect. 6. P. Vasq. d. disp. 155. c. 7. P. Ægid. dicta disp. 68. num. 87.

η *Si quis per Iesu Christi, &c.*] Vide Covar. in cap. alma p. 1. §. 10. num. 11. P. Ægid. d. tom. 1. q. 66. art. 6. num. 1. P. Valer. Reginal. d. lib. 27. n. 61.

θ *Aut etiam asserit non tolli.*] Vide Cardin. Bell. lib. 1. de baptism. c. 11. P. Ægid. tom. 1. q. 69. art. 1. à num. 1.

ι *Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c.*] Vide P Henriq. in sum. p. 1. lib. 2. c. 16. § 2. & § 7. P. Ægid. d. quæst. 69. art. 3. n. 6.

κ *Declarat tamen hæc ipsa Sancta Synodus, &c.*] Quod Beata Virgo fuerit immunis à peccato originali, affirmant P. Henriq. in sum. lib. 3. cap. 11. §. 3. prope finem. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst 57. Spin. in speculo testam. gloss. 3. princ. num. 17. Cevall. communium contra comm. 1. p. q. 346. num. 11. P. Martin. Delri. disquis. magic. lib. 4. cap. 1. quæst. 3. sect. 9. p. 266 cum seqq. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. quæst. 40. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. & p. 2. lib. 1. cap. 21. col. 93. P. Soar. de Religione, tom. 1. lib. 2. cap. 8. num. 2. P. Gabr. Vasquez in 3. p D. Tho. tom. 2. disput. 116. & novissimè D. F. Ægid. de præsentatione, de immaculata Virginis conceptione librum composuit. Et novissimè in generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & universalis Inquisitionis, coram S. D. N. Paulo V. constitutum est, *ut in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis actibus publicis asserere, quòd B. Virgo fuerit concepta in peccato originali, donec articulus ille à Sede Apost. fuerit definitus, cùm prius ipse sanctissimus, sedare motus quosdam super eo negotio exortos nisus esset*, constitutione sequenti, Paulus Papa V. † Quibus accedunt Alvar. Pizanno in discursib. de conceptione. tract. 1. de immaculata, concept. Virginis Mariæ. & doctissimus Pater Ferdinand. Salazar in suo defensorio pro immaculata Deiparæ Virginis conceptione, ubi copiosè, post Didac. Lainoz, Alfons. Salmeron, Petr. Canis. Franc. Suarez, Gabriel. Vasquez, Benedict. Pereiram, Martin. Delrio, Joann. de Salas, Enric. Enriquez, Joseph. de Acosta, Petr. Sanchez, Didac Granado & alios gravissimos Patres religionis Societatis Jesu, qui assumptū hoc lato sermone fuerunt prosequuti: & idipsum affirmant P. Basil. Ponce de Leon in suis Quodlibet. P. Hier. Romā. de Republ. lib. 6. c. 39. P. Thomas Argentin. in 3. sententiar. dist. 3. quæst. 1. art. 1. Pet Lombard. in 3. sententiar. dist. 3. Albert. Magnus de laudib. B. Mariæ. c. 166. & in Scholiis ad cap. 1. Divi Lucæ, Abulens. Paradox. 1. cap. 21. Melchior Cano de locis Theologic. lib. 7. cap. 1. Illustrissimus Præses Covar. in c. Alma mater. de sentent. excommun. lib. 6. in 2. p. §. 5. num. 2. ubi ad id etiam refert Ambros. Catharin. Pet. Galatin. Scotum & alios, Martin Azpilcueta, Navarr. variis in locis, præcipuè tamen in Manuali Latino prælud. 8. de peccato originali num. 9. & in c. si quis autem. de pœnit. distinct. 7. num. 74. Et in Aragonia habemus for. unic. sub tit. Forus conceptionis B. Mariæ Virginis, editum anno 1461. per Serenissimum Regem nostrum D. Joannem II & id ipsum in regno Valentiæ, & in Principatu Cataloniæ per Regem Joan. I. insigni privilegio ac cōstitutione speciali an. 1451. fuisse stabilitum, constat ex latè adductis per P. Jo. Baptist. de Lezana ordinis

Carmelitarum in sua Apolog. pro immaculata Deiparæ Virginis Mariæ conceptione, c.22.fol.96. ac dicti nostri fori unici meminit etiam Balthassar Porreño in suo libro de immaculata Virginis Mariæ conceptione. cap.11.fol.34. apud quem plura Concilia, variæque Romanorum Pontificum, Patriarcharum, Cardinalium, ac diversorum Doctorum auctoritates, id ipsum affirmantes, commodè videri poterunt. Quibus addendi Iband à Bardaxi in explicatione dicti fori unici. n.1. fol.297. Anton. de Butrio in c. fin. de feriis. n.11. in fine, ac ibi etiam Panorm. n.3. & Didac. Matut. in suo lib. Prosapiæ Christi. c.2. §.4.5. & 6. & in c.4. §.1. quorum opinionem & sententiam tamquam receptiorem, probabiliorem, & pietati ac devotioni fidelium congruentiorem, hodie jam ab omnibus ferè Ecclesiasticis & sæcularibus, Prælatis & subditis, ac cæteris omnibus cujuscunq; gradus, dignitatis & sexus existentibus, adeò receptam invenimus, ut eam veritatis scopum attingere dicendũ videretur; præsertim cùm omnes insignes Academiæ non solùm illam receperint, sed & publico & solemni juramento ejus definitionem hilari fronte susceperint, ut de Coloniensi & Moguntina testatur Laurenti. Suri. de rebus memorabilib. anno 1501. & de antiquissima ac famigerata Parisiensium Academia scriptum reliquernnt Canisi. lib. 1. Deiparæ c.7. Jacob. Gordonius tom.2. Chronol. in anno 11. Papæ Urbani VI. Cævallos d.q.346.n.18. & Balthassar Porreno, quo loco nuper citavimus, in c. 28. insuper affirmans, tàm in Universitate Salmantina, Toletana & Complutensi, quàm in nostra florentissima Cæsaraugustanorum Academia, & in Ilerdensi, Tarraconensi, Barquinonensi, Hispalensi, Valentina & cæteris omnibus nostræ Hispaniæ speciali Decreto stabilitũ fuisse, ut nulli ad Doctoratus gradum aditus pateat, qui priùs sub juramento non promiserit, nunquam severitatem hanc oppugnaturum, & de Parisiensi, Complutensi, & Valentina id etiam affirmat P. Jo. Baptista Lezana in citato c.22 fol 98. qui non solùm variis Pontificum & gravissimorum Doctorũ auctoritatibus ab eo congestis c. 13. & sequentibus; verùm etiam urgentissimis rationibus, c.35. in mediũ propositis, hanc piam & verissimam assertionem ingeniosè confirmat, quam & nos triginta ab hinc annis, adversus gloss. verb. Nativitas in c.1. de consecratione dist.3. & verb. miraculo. in c.2. de consecratione distinct. 4. dum hæc jura publicè in nostra Academia doceremus, libenti animo sequuti fuimus, variis rationibus ac fundamento illam comprobantes. Et postmodum anno 1618. cùm hujus nobilissimæ civitatis Cæsaraugustæ Supremum Consulatum exerceremus, unà cum aliis ejusdem civitatis moderatoribus, copiosâque nobilium ac civium & Equitum multitudine, in Angelico Sacello serenissimæ Deiparæ ac immaculatæ Virginis, *del Pilar*, communiter à nostratibus nuncupata, ejusdem piæ assertionis defensionem solemni juramento firmavimus.

PAULUS PAPA V.

ad perpetuam rei memoriam.

REgis pacifici quãq; ãm nullo nostro merito divina dispensatione vices gerentes in terris, ex muneris nostri debito, pacis,

pacis, & concordiæ inter Christi fideles, præsertim Ecclesiasticas personas, quæ aliis in viam pacis dirigendis & in unitate Spiritus continendis, sunt præpositæ, conservationi sedulò invigilare cupientes, ea quæ à Prædecessoribus nostris Roman. Pontif. ad scandalorum semina tollenda salubriter constituta sunt, cum hostis antiqui insidiis, qui ab initio dissidia serere cœpit, minimè observari, aut variis modis eludi dignoscuntur, ut inviolata serventur, opportunis remediis, quantum cum Domino possumus, providemus. Olim siquidem per felicis record. Sixtum Papam IV. Prædecessorem nostrum accepto, quòd nonnulli diversorum Ordinum prædicatores in suis sermonibus ad populum publicè per diversas Civitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidiè prædicare non cessabant, omnes illos, qui tenebant, aut asserebant, gloriosam & immaculatam DEI Genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos, ejusdemque immaculatæ conceptionis officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmabant, graviter peccare: sed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos super eisdem suis assertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum assertionibus & prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta erant, & majora meritò exoriri formidabantur in dies; idem Sixtus Prædecessor hujusmodi temerariis ausibus, & perversis assertionibus, & scandalosis, quæ exinde in DEI Ecclesia exoriri poterant, obviare volens, hujusmodi assertiones prædicatorum eorundem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent eos, qui crederent, aut tenerent eandem DEI Genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut hujusmodi officium conceptionis celebrantes, seu hujusmodi sermones audientes alicujus peccati reatum incurrere, utpotè falsas, & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc reprobavit & damnavit, ac statuit & ordinavit, quod prædicatores verbi DEI, & quicunque alij cujuscunque status, gradus, aut ordinis, & conditionis essent, qui ausu temerario præsumerent in eorum sermonibus ad populum, seu aliàs quomodolibet affirmare hujusmodi sic per eum improbatas, & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere,

 excom-

lib.4.quæst.Theolog.q.1.proposit.6.verſ.tertium ſignum veræ fidei. Ĉened.ad Decretal.collect.n.5.cum ſeqq. P. Azori.inſtitut.moral p.1.lib.8.cap.2. quæſt.2. verſ. reſpondeo, ubi quæſt.3. *an interpretari liceat Scripturam ſacram, & quidem contra unanimem conſenſum Patrum, ſed præter illum dumtaxat* & q.5. quærit, *quot ſenſus poſſit habere unus Scripturæ locus, & reſpondet, poſſe habere duos, unum litteralem, alterum myſticum.* * Quibus accedit Ildefonſus de Azevedo in l.27. tit.7. lib.1. novæ recopi.n 1.& 2. in addit pag.2.

ι *Sed & impreſſoribus, &c.*] In Concilio noviſſimo Lateranenſi ſeſſione decima de impreſſione librorum, conſtitutum eſt, quòd *nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere; niſi primum examinati probatiq. fuerint ab Ordinario ſub pœna anathematis & pecunia.* Vide P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.19. c.13. ſect.4. n.256. Caſtr.lib.1.de poteſt.legis pœnal. cap.8.verſ. Eſt etiam quædam lex. Cov. lib.4.var. c.17. n.1. verſ. at hiſce calamitoſis temporibus. Fuſc.de viſitat.lib.2.c.31.n.9. Felician. de cenſur. tit.de excommunicat.c.24. verſ. qui librum, p.96. Andr. Gambar. de officio & poteſt. legati de latere, lib.2.n.430. Cened. ad Decretal. collect.8. n.7. P.Azori.inſtitut.moral.p.1.lib.8.c.17.q.1. ubi q.2.idem reſolvit de quacumque ſcriptura.

κ *Sine nomine auctoris.*] An ſufficiat, ſi nomen certi collegii, conventus, vel univerſitatis apponatur? Affirmat P.Ioannes Azori. inſtitut. moral.p.1.lib.8.c.17.q.3.

λ *Etſi regulares.*] Vide F.Emman.quæſt. Regul. tom.1.q.8.art.6.

μ *Niſi ante examinati, &c.*] An comprehendat privatas orationes, conciones, annotationes, & obſervationes de rebus ſacris? Vide P. Azori. d. c. 17.q.4.

ν *Poſt hac temeritatem, &c.*] An nefas ſit Scripturarum ſacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem convertere? Affirmat P.Joan.Azori. d.lib. 8.c.2.q.4. † Videndus etiam Salzedo ad Bern. Diaz in prax.canon. c.100.lit.A.

SESSIO V.

Celebrata die 17. menſis Junii, 1546.

*Decretum α * de peccato originali.*

a Hebr.11. b. VT fides noſtra Catholica, *a* ſine qua impoſſibile eſt placere DEO, purgatis erroribus, in ſua ſinceritate integra & il-
b Epheſ.4. libata permaneat, & ne populus Chriſtianus *b* omni vento do-
c Gen.2. ctrinæ circumferatur; cùm *c* Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala, quibus Eccleſia DEI his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, ejusque remedio non ſolùm nova, ſed vetera etiam diſſidia excitaverit: ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu Sancto legitimè congregata, præſiden-

sidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, jam ad revocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ judicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

1 Si α β quis non confitetur, primum hominem Adam, cùm mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & justitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam prævaricationis hujusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus *b* fuerat Deus, & cum morte captivitatem sub ejus potestate, *c* qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli, totumque Adam, per illam prævaricationis offensam, secundùm corpus & animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit.

a Celest. 1. Ep. 1. c. 4.
b Genes. 3.
c Hebr. 2. Concil. Arausicanū 2. c. 5.

2 Si quis Adæ prævaricationem sibi soli, & *d* non ejus propagini, asserit nocuisse, & acceptam à Deo sanctitatem, & justitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ: anathema sit: cùm contradicat Apostolo dicenti: Per *e* unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

d Rom. 5. 1. Cor. 15. Arausicanum 2. c. 2.
e Rom. 5. c. placuit, c. regenerante, & c. quæris, in fin. de cōs. distinct. 4.

3 *Si quis γ hoc Adæ peccatum*, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium asserit tolli, quàm per meritum unius mediatoris Domini nostri Jesu Christi, *f* qui nos Deo reconciliavit in sanguine suo, factus nobis *g* justitia, sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Jesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatū, tàm adultis, quàm parvulis applicari; anathema sit: quia non *h* est aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Unde illa *i* vox: Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: *k* Quicunque baptizati estis, Christum induistis.

f 1. Tim. 2. Coloss. 1. c. multipl. de pœnit. dist. 1.
g 1. Cor. 2.
h Act. 4.
i Joan. 1. c. nemo de consil. distinct. 4.
k Galat. 3.

4 Si δ quis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam ε ζ si fuerint à baptizatis parentibus orti, aut dicit *l* in remissionem quidem peccatorum eos baptizari; sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lava-

l Cōc. Milevit. c. 2. Cōc. Afri. c. 77. & c. placuit, de consecrat dist. 4.

lavacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur: anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: *a* Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit: propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. *b* Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

5 Si *n* quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut *θ* etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet; sed illud *c* dicit tantùm radi, aut non imputari; anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus: quia *d* nihil est damnationis iis, qui verè *e* consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui *f* non secundùm carnem ambulant; sed *g* veterem hominem exuentes, & *h* novum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, *i* hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur. Manere *ι* autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cùm ad *k* agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed utiliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non valet: quinimò, qui *l* legitimè certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando *m* Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quòd verè, & propriè, in renatis peccatum sit; *n* sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

1 Declarat *κ* tamen hæc ipsa sancta Synodus †, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem; sed observandas esse *o* constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas *z*. innovat.

a Rom 5. c. placuit, c. quæris in fin. & c. regenerante, de cõs. dist. 4.
b Joan. 3. c. filius, & c. non dubito, de cons. dist. 4. c. debitũ cũ seq. de bapt.
c Ex c. 13. l. 1. contra 2. ep. Pela.
d Rom 8.
e Rom. 6. & c. propriè, de cõs. dist. 4.
f Rom. 8. 2
g Col. 3.
h Eph. 4. c. quomodo renovari de pœnit. dist. 2.
i Rom. 8. Galat. 3.
k Ex c. ult. lib. 1. de pec. mer. & rem.
l Tim. 1.
m Rom. 6. 7. & 8. Coloss. 3.
n Respicit c. 23. lib. 1. contra 2. ep. Pelag. & alios locos ejusd.
o In extr. comm. l. 3 de reliq. & ven. sanct. c. 2. Grave nimis. *vide paulò post.*

SIXTI

SIXTI QVARTI CONSTITVTIO PRIOR DE *festo Conceptionis immaculatæ Virginis ex l. 3. Extravagantium communium, tit. de Reliquiis & veneratione Sanctorum.*

CVm præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cœlorum, Virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, devotæ considerationis indagine perscrutamur, & intra pectoris arcana revolvimus, quòd ipsa, utpote via misericordiæ, mater gratiæ, & pietatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere gravantur, sedula oratrix & pervigil, ad regem, quem genuit, intercedit: dignum, quin potiùs debitum reputamus, universos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cujus Providentia ejusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Vnigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira conceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas & alia divina officia dicant & illis intersint, indulgentiis & peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant, ejusdem Virginis meritis & intercessione, divinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti ejusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli Christi fideles utriusque sexus, qui Missam & Officium Conceptionis ejusdem Virginis gloriosæ, juxta piam, devotam & laudabilem ordinationem dilecti filii Magistri Leonardi de Nogarolis, Clerici Veronensis, Notarii nostri, & quæ desuper à nobis emanavit, Missæ & Officii hujusmodi institutionem, in die festivitatis Conceptionis ejusdem Virginis Mariæ, & per Octavas ejus devotè celebraverint & dixerint, aut illius Horis canonicis interfuerint, quoties id fecerint, eandem prorsus indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam juxta felicis recordationis Urbani Quarti in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini Quinti & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi, qui Missam & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini

Jesu

Jesu Christi à primis Vesperis, & per illius Octavas, juxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ officio & Horis hujusmodi intersunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Constitutio altera.

Grave nimis gerimus & molestum, cùm sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad evangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus, prædicando commissis, eò graviùs provocamur, quò illi periculosiùs remanent incorrecti: cùm facilè deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusiùs & damnabiliùs imprimuntur errores. Sanè cùm sancta Romana Ecclesia de intemeratę semperque Virginis Mariæ conceptione publicè Festum solemniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinaverit, nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum prædicatores, in suis sermonibus ad populum publicè per diversas civitates & terras affirmare hactenus non erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent aut asserunt eandem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: ejusdem immaculatæ conceptionis Officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorum assertionibus & prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & majora meritò exoriri formidantur in dies. Nos igitur hujusmodi temerariis ausibus, ac perversis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obviare volentes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione & certa scientia, hujusmodi assertiones prædicatorum eorundem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos, qui crederent aut tenerent eandem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut hujusmodi Officium conceptionis celebrantes, seu hujusmodi

modi ſermones audientes, alicujus peccati reatum incurrere, utpotè falſas & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editoſq; deſuper libros prædictos id cõtinentes, quoad hoc, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium reprobamus, & damnamus: ac motu, ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuimus & ordinamus, quòd prædicatores verbi Dei, & quicunq; alij, cujuſcunque ſtatus, gradus aut ordinis ac conditionis fuerint, qui de cætero auſu temerario præſumpſerint in eorum ſermonibus ad populum, ſeu aliàs quomodolibet affirmare, hujuſmodi ſic per nos improbatas & damnatas aſſertiones veras eſſe, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, poſtquam de præſentibus ſcientiam habuerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (niſi in mortis articulo) nequeant abſolutionis beneficium obtinere. Item motu, ſcientia & auctoritate ſimilibus, ſimili pœnæ ac cenſuræ ſubjicientes eos, qui auſi fuerint aſſerere, contrariam opinionem tenentes, videlicet glorioſam Virginem Mariam cũ originali peccato fuiſſe conceptam, hæreſis crimen vel peccatum incurrere mortale, cum nondum ſit à Romana Eccleſia & Apoſtolica Sede deciſum: non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcunque; quibus communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam ac expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Et ne de præmiſſis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quòd locorum Ordinarij requiſiti, præſentes litteras in Eccleſiis, conſiſtentibus in eorum civitatibus, & ſuarum diœceſum locis inſignibus, dum major ibi multitudo populi ad divina convenerit, ſermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Præterea quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula loca, in quibus expediens fuerit, deferre; etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earundem litterarum tranſumpto, manu publici Notarij confecto, & authentico alicujus Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munito; ubique ſtetur, prout ſtaretur eiſdem originalibus litteris, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reprobationis, damnationis, ſtatuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,

Anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septemb. Pontificatus nostri Anno 13.

DECLARATIONES.

1. *Declarat autem hæc, &c.*] Nemo cujuscunque ordinis, gradus vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel ubicunque promiscua virorum & mulierum multitudo convenire solet, de controversia Conceptionis immaculatæ Dominæ nostræ ex alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate alteram sententiam asserendo, & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac ipsa quæstione cujusvis pietatis aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere vel dictare præsumat. Qui contra fecerit, suspensionis pœnâ à divinis absque nova declaratione ipso facto incurrat, si modò fuerit in sacris constitutus, & quocunq; præterea gradu sive dignitate fungatur, illis omnibus sit ipso jure privatus; & ad ea vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiam facto sit obnoxius: super quibus nisi à Rom. Pontifice pro tempore existente dispensari, sive absolvi non possit, & nihilominus aliis pœnis, si opus fuerit, à proprio prælato pro delicti mensura infligendis subiiciatur. Ita Pius V. extravagant. incipiente, *Super.* Quamdiu tamen per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non fuerit, oppositaque sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ disputationibus, sive generalium, sive provincialium Capitulorum (ubi aliàs intersunt, qui rem capere possint, nec scandali ulla subest occasio) de illa quæstione disserere, & argumentis utramlibet partem, vel asserere, vel impugnare: dummodo tamen neutra velut erronea præjudicetur, serventurque illa omnia, quæ à Sixto IV. prædecessore nostro monstrata sunt.

Idem Pius pœnas à Sixto IV. contra aliter facientes statutas, ibidem innovat. Constitutio Sixti extat in extravagant. communibus, de Rel. & ven. Sanct. *c. grave nimis*, in qua condemnantes alteram partem, ipso facto excommunicationem incurrunt, cujus absolutio, (solo mortis articulo excepto) ipsi Pontifici Romano est reservata.

2. *Innovat, &c.*] Et super hujus opinionis altercatione nullæ sunt litteræ Apostolicæ promulgandæ, cum sufficiant illæ Sixti IV.

REMISSIONES.

α Vide Navarr. in manu. prælud. 8. à princip. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Justitia originali, & lib. 4. c. 24. de peccato originali.* Jac de Graffis 2. p. suæ summæ casuum consc. lib. 1. c. 4. n. 9.

β *Si quis non confitetur.*] Vide P. Joannem Azori. d. lib. 4 c. 25. quæst. 1.

γ *Si quis hoc Adæ peccatum, &c.*] Vide P. Azori. dict. lib. 4. cap. 26. *prope finem.* pag. 328. P. Vasquez in tom. 4. disput. 151. num. 18. & 19.

δ *Si quis parvulos recenter, &c.*] Concilium Milevitanum dicit *anathema iis, qui recenter natos parvulos baptizandos negant.* Vide Clem Rom. lib. constit. c 15. in fine P. Ægid. de Coninck de sacram. & censur. tō. 1. q. 68 ꝛ 55. P. Valent. disp. 4. q 3 punct. 3. essent. 3. Patrem Valerium Reginald in praxi for. pœnit. lib 27. num 66.

ε *An possint baptizari infantes infidelium invitis parentibus?*] Vide Gabr.

Vas-

Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 153. P. Ægid. d. tom. 1. disp. 68. art. 10. P. Soard. disput. 25. sect. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 68. Afflict. decis. 151.

ς *An Dominus teneatur sua mancipia curare baptizari?*] Vide Patrem Soar. tõ. 3. disp. 25. sect. 6. P. Vasq. d. disp. 155. c. 7. P. Ægid. dicta disp. 68. num. 87.

η *Si quis per Iesu Christi, &c.*] Vide Covar. in cap. alma p. 1. §. 10. num. 11. P. Ægid. d. tom. 1. q. 66. art. 6. num. 1. P. Valer. Reginal. d. lib. 27. n. 61.

ϑ *Aut etiam asserit non tolli.*] Vide Cardin. Bell. lib. 1. de baptism. c. 11. P. Ægid. tom. 1. q. 69. art. 1. à num. 1.

ι *Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 2. c. 16. § 2. & §. 7. P. Ægid. d. quæst. 69. art. 3. n. 6.

κ *Declarat tamen hæc ipsa Sancta Synodus, &c.*] Quod Beata Virgo fuerit immunis à peccato originali, affirmant P. Henriq. in sum. lib. 3. cap. 11. §. 3. prope finem. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst 57. Spin. in speculo testam. gloss. 3. princ. num. 17. Cevall. communium contra comm. 1. p. q. 346. num. 11. P. Martin. Delri. disquis. magic. lib. 4. cap. 1. quæst. 3. sect. 9. p. 266 cum seqq. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. quæst. 40. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. & p. 2. lib. 1. cap. 21. col. 93. P. Soar. de Religione, tom. 1. lib. 2. cap. 8. num. 2. P. Gabr. Vasquez in 3. p D. Tho. tom. 2. disput. 116. & novissimè D. F. Ægid. de præsentatione, de immaculata Virginis conceptione librum composuit. Et novissimè in generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & universalis Inquisitionis, coram S. D. N. Paulo V. constitutum est, *ut in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis actibus publicis asserere, quòd B. Virgo fuerit concepta in peccato originali, donec articulus ille à Sede Apost. fuerit definitus, cùm prius ipse sanctissimus, sedare motus quosdam super eo negotio exortos nisus esset*, constitutione sequenti, Paulus Papa V. † Quibus accedunt Alvar. Pizanno in discursib. de conceptione tract. 1. de immaculata concept. Virginis Mariæ. & doctissimus Pater Ferdinand. Salazar in suo defensorio pro immaculata Deiparæ Virginis conceptione, ubi copiosè, post Didac. Lainoz, Alfons. Salmeron, Petr. Canis. Franc. Suarez, Gabriel. Vasquez, Benedict. Pereiram, Martin. Delrio, Joann. de Salas, Enric. Enriquez, Joseph. de Acosta, Petr. Sanchez, Didac Granado & alios gravissimos Patres religionis Societatis Jesu, qui assumptũ hoc lato sermone fuerunt prosequuti: & idipsum affirmant P. Basil. Ponce de Leon in suis Quodlibet. P. Hier. Romã. de Republ. lib. 6. c. 39. P. Thomas Argentin. in 3. sententiar. dist. 3. quæst. 1. art. 1. Pet Lombard. in 3. sententiar. dist. 3. Albert. Magnus de laudib. B. Mariæ. c. 166. & in Scholiis ad cap. 1. Divi Lucæ, Abulens. Paradox. 1. cap. 21. Melchior Cano de locis Theologic. lib. 7. cap. 1. Illustrissimus Præses Covar. in c. Alma mater. de sentent. excommun. lib. 6. in 2. p. §. 5. num. 2. ubi ad id etiam refert Ambros. Catharin. Pet. Galatin. Scotum & alios, Martin Azpilcueta, Navarr. variis in locis, præcipuè tamen in Manuali Latino prælud. 8. de peccato originali num. 9. & in c. si quis autem. de pœnit. distinct. 7. num. 74. Et in Aragonia habemus for. unic. sub tit. Forus conceptionis B. Mariæ Virginis, editum anno 1461. per Serenissimum Regem nostrum D. Joannem II & id ipsum in regno Valentiæ, & in Principatu Cataloniæ per Regem Joan. I. insigni privilegio ac cõstitutione speciali an. 1451. fuisse stabilitum, constat ex latè adductis per P. Jo. Baptist. de Lezana ordinis

Carmelitarum in sua Apolog. pro immaculata Deiparæ Virginis Mariæ conceptione, c.22. fol.96. ac dicti nostri fori unici meminit etiam Balthassar Porreño in suo libro de immaculata Virginis Mariæ conceptione. cap.12. fol.34. apud quem plura Concilia, variæque Romanorum Pontificum, Patriarcharum, Cardinalium, ac diversorum Doctorum auctoritates, id ipsum affirmantes, commodè videri poterunt. Quibus addendi Iband à Bardaxi in explicatione dicti fori unici. n.1. fol.297. Anton. de Butrio in c. fin. de feriis. n.11. in fine, ac ibi etiam Panorm. n.3. & Didac. Matut. in suo lib. Prosapiæ Christi. c.2. §.4.5. & 6. & in c.4. §.1. quorum opinionem & sententiam tamquam receptiorem, probabiliorem, & pietati ac devotioni fidelium congruentiorem, hodie jam ab omnibus ferè Ecclesiasticis & sæcularibus, Prælatis & subditis, ac cæteris omnibus cujuscunq; gradus, dignitatis & sexus existentibus, adeò receptam invenimus, ut eam veritatis scopum attingere dicendũ videretur; præsertim cùm omnes insignes Academiæ non solùm illam receperint, sed & publico & solemni juramento ejus definitionem hilari fronte susceperint, ut de Coloniensi & Moguntina testatur Laurenti. Suri. de rebus memorabilib. anno 1501. & de antiquissima ac famigerata Parisiensium Academia scriptum reliquerunt Canisi. lib.1. Deiparæ c.7. Jacob. Gordonius tom.2. Chronol. in anno 11. Papæ Urbani VI. Cævallos d.q.346. n.18. & Balthassar Porreno, quo loco nuper citavimus, in c.28. insuper affirmans, tàm in Universitate Salmantina, Toletana & Complutensi, quàm in nostra florentissima Cæsaraugustanorum Academia, & in Ilerdensi, Tarraconensi, Barquinonensi, Hispalensi, Valentina & cæteris omnibus nostræ Hispaniæ speciali Decreto stabilitũ fuisse, ut nulli ad Doctoratus gradum aditus pateat, qui priùs sub juramento non promiserit, nunquam severitatem hanc oppugnaturum, & de Parisiensi, Complutensi, & Valentina id etiam affirmat P. Jo. Baptista Lezana in citato c.22 fol 98. qui non solùm variis Pontificum & gravissimorum Doctorũ auctoritatibus ab eo congestis c.13. & sequentibus; verùm etiam urgentissimis rationibus, c.35. in mediũ propositis, hanc piam & verissimam assertionem ingeniosè confirmat, quam & nos triginta ab hinc annis, adversus gloss. verb. Nativitas in c.1. de consecratione dist.3. & verb. miraculo. in c.2. de consecratione distinct. 4. dum hæc jura publicè in nostra Academia doceremus, libenti animo sequuti fuimus, variis rationibus ac fundamento illam comprobantes. Et postmodum anno 1618. cùm hujus nobilissimæ civitatis Cæsaraugustæ Supremum Consulatum exerceremus, unà cum aliis ejusdem civitatis moderatoribus, copiosâque nobilium ac civium & Equitum multitudine, in Angelico Sacello serenissimæ Deiparæ ac immaculatæ Virginis, *del Pilar*, communiter à nostratibus nuncupata, ejusdem piæ assertionis defensionem solemni juramento firmavimus.

PAULUS PAPA V.

ad perpetuam rei memoriam.

Regis pacifici quãq; àm nullo nostro merito divina dispensatione vices gerentes in terris, ex muneris nostri debito, pacis,

pacis, & concordiæ inter Christi fideles, præsertim Ecclesiasticas personas, quæ aliis in viam pacis dirigendis & in unitate Spiritus continendis, sunt præpositæ, conservationi sedulò invigilare cupientes, ea quæ à Prædecessoribus nostris Roman. Pontif. ad scandalorum semina tollenda salubriter constituta sunt, cum hostis antiqui insidiis, qui ab initio dissidia serere cœpit, minimè observari, aut variis modis eludi dignoscuntur, ut inviolata serventur, opportunis remediis, quantum cum Domino possumus, providemus. Olim siquidem per felicis record. Sixtum Papam IV. Prædecessorem nostrum accepto, quòd nonnulli diversorum Ordinum prædicatores in suis sermonibus ad populum publicè per diversas Civitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidiè prædicare non cessabant, omnes illos, qui tenebant, aut asserebant, gloriosam & immaculatam Dei Genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos, ejusdemque immaculatæ conceptionis officium celebrantes, audientesque sermones illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmabant, graviter peccare: sed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos super eisdem suis assertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum assertionibus & prædicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta erant, & majora meritò exoriri formidabantur in dies; idem Sixtus Prædecessor hujusmodi temerariis ausibus, & perversis assertionibus, & scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri poterant, obviare volens, hujusmodi assertiones prædicatorum eorundem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent eos, qui crederent, aut tenerent eandem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut hujusmodi officium conceptionis celebrantes, seu hujusmodi sermones audientes alicujus peccati reatum incurrere, utpotè falsas, & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc reprobavit & damnavit, ac statuit & ordinavit, quod prædicatores verbi Dei, & quicunque alij cujuscunque status, gradus, aut ordinis, & conditionis essent, qui ausu temerario præsumerent in eorum sermonibus ad populum, seu aliàs quomodolibet affirmare hujusmodi sic per eum improbatas, & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere,

 excom-

excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, à qua ab alio quàm à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequirent absolutionis beneficium obtinere: similique pœnæ & censuris subjecit eos, qui ausi essent asserere contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum id esset à Romana Ecclesia, & Apostolica Sede decisum. Hanc verò Sixti prædecessoris Constitutionem Oecumenica Tridentina Synodus postea innovavit. Ac denique similis record. Pius Papa Quintus, etiam prædecessor noster statuit, ordinavit, & mandavit, quatènus nemo cujuscunque ordinis, vel dignitatis existeret, in popularibus concionibus, vel ubicunque promiscua virorum, & mulierum multitudo convenire solet, de hujus controversiæ alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate, asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo, vel impugnando, aut de hac ipsa quæstione cujusvis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumeret, qui contra faceret, suspensionis pœnam à divinis absque nova declaratione ipso facto incurreret, si modo esset in Sacris constitutus, & quocunque prætereà gradu, sive dignitate, vel administratione fungeretur, illis omnibus foret ipso jure privatus, & ad eadem, vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiam facto obnoxius foret, super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente dispensari, sive absolvi non posset, & nihilominus aliis pœnis, si opus foret, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subjectus esset, prout subjecit. Cæterùm quamdiu per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non esset, oppositaque sententia condemnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ disputationibus, sive generalium aut provincialium Capitulorum, vel ubi aliàs interessent, qui rem capere possent, nec scandali ulla subesset occasio, de illa quæstione disserere, & argumentis utramlibet partem vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, servarenturque illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore statuta sunt, quorum singula etiam quantum ad alias pœnas duxit innovanda, & innovavit, prout in Sixti, & Pij prædecessorum litteris desuper confectis pleniùs continetur. Verum licèt hæc provide statuta sint, nihilominus sicut accepimus, nonnulli in diversis Christiani

Orbis

Orbis partibus interminatis quæſtionibus nimis intenti, diſſenſionum hujusmodi, jampridem Eccleſiæ diſciplinæ vigore reciſa germina coaleſcere procurant, indeque contentiones & rixæ non ſine Dei offenſa & ſcandalo plurimorum exortæ ſunt, & graviores in dies ne exoriantur periculum eſt, niſi à Nobis opportunè provideatur. Quamobrem motu proprio, non ad alicujus Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris Conſtitutionum Sixti & Pii prædeceſſorum hujusmodi veriores tenores præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, eaſdem conſtitutiones Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, & etiam quoad earum pœnas quaſcunque etiam abſolutionis reſervationem innovamus, & inviolabiliter ab omnibus, etiam regularibus, cujuscunque ordinis & inſtituti, & aliis quibuscunque tàm Eccleſiaſticis quam ſæcularibus perſonis cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis & conditionis, aut dignitatis tàm Eccleſiaſticæ quàm ſæcularis, etiamſi ſpecialis, ſpecifica, & individua eorum eſſet neceſſariò facienda mentio, obſervari præcipimus & mandamus, donec à Romana Apoſtolica Sede hujusmodi controverſia fuerit diffinita. Ac præterea ſi quis quovis modo contravenerit, præter ſupradictarum conſtitutionum pœnas reſpectivè ipſo facto incurrendas etiam concionandi, publicè legendi, ſeu docendi, & interpretandi facultate ac voce activa & paſſiva in quibuscunque electionibus eo ipſo abſque alia declaratione privatus exiſtat, nec non ad concionandum & publicè legendum, docendum, & interpretandum perpetuæ inhabilitatis pœnas ſimiliter ipſo facto incurrat, abſque alia declaratione, à quibus nonniſi à Nobis ipſis, vel ſucceſſoribus noſtris Rom. Pont. pariter abſolvi, ſeu ſuper iis diſpenſari poſſit, & nihilominus aliis pœnis noſtro, & eorundem Rom Pontif. ſucceſſorum noſtrorum arbitrio infligendis, ſubiiciatur; prout eum ſubiicimus per præſentes. Et contra hujusmodi transgreſſores, etiam regulares, cujusvis ordinis & inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas & ſæculares perſonas cujuscũque ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis tàm Eccleſiaſticæ quam ſæcularis, ut præfertur, tàm Epiſcopi & Prælati Superiores, aliique Ordinarii locorum, quàm hæreticæ pravitatis ubiqui locorum deputati Inquiſitores procedant, & inquirant, atque in eos ſeverè animadvertant. Nos enim iis, &

eorum cuilibet, contra eosdem transgressores procedendi & inquirendi ac pœnis coërcendi & puniendi liberam facultatem & auctoritatem iisdem auctoritate & tenore tribuimus & impartimur, eosque ut præfertur procedere, inquirere, & punire præcipimus & mandamus. Non obstantibus omnibus iis & singulis, quæ tàm Sixtus, quàm Pius prædecessores prædicti in litteris suis hujusmodi voluerunt non obstare. Quibus omnibus & singulis eorum tenores præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscunque. Et ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod præsentes litteræ, seu illarum exemplar ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent & afficiant, perindè ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent, quòdque præsentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VI. Junij millesimo sexcentesimo decimosexto, Pontificatus nostri Anno duodecimo.

S. COBELLUTIUS.

Anno à Nativitate Domini nostri IESV Christi millesimo sexcentesimo decimosexto, Indictione decimaquinta, die verò nona mensis Iulij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & Domini nostri D. Pauli divina providentia Papa V. anno duodecimo retroscripta Littera Apostolica affixa, & publicata fuerunt ad valvas Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Flora, per me Augustinum Bracherium Cursorem.

Silverius Pontirolus Mag. Curs.

FERIA QVINTA DIE XXXI. AVGVSTI, Anno à Nativitate Domini nostri 1617. in generali congregatione sancta Romana Ecclesia, & universalis Inquisitionis habita in palatio Apost. in monte Quirinali, coram S. D. N. D. Paulo divina providentia Papa V.

SAnctissimus Dominus noster post longam & maturam discussionem, auditis votis Illustrissimorum, & Reverendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam pravitatem generalium Inquisitorum, re accuratè ac diligenter

per-

perpensa providè considerans, quòd quamvis in constitutione felicis record. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ pró submovendis inter Christi fideles scandalis, rixis & contentionibus edita, à S. Tridentina Synodo innovata, & deinde in alia constitutione sanctissimi Pii V. super eadem re, quas similiter Sanctitas sua innovavit, cum quibusdam provisionibus, & adjectionibus pœnarum pro efficaciori earum observatione, relinquatur unicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi utramque partem, quòd scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmativæ in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano cum magna Dei offensa scandala, jurgia, & dissensiones; Propterea volens hujusmodi scandalis ex debito sui muneris, providere, decrevit, & præcepit, ac præsentis decreti virtute mandat, & præcipit omnibus & singulis cujusvis ordinis, & instituti Regularibus, & aliis quibuscunque, tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis cujusvis conditionis, status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm sæcularis, etiam si specialis, specifica, & individua earum esset necessariò mentio facienda, ut in posterum, donec articulus hujusmodi à S. Sede Apostolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis quibuscunque actibus publicis asserere, quod eadem B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contrafacientes autem eadem Sanctitas sua voluit, & declaravit, subjacere debere, & subjici censuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus suorum prædecessorum, & sua ipso facto incurrendis. Per hujusmodi tamen provisionem Sanctitas sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei ullum prorsus præjudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquàm quoad suprà disposita. Ulterius sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quòd negativam opinionem, videlicet, quòd non fuerit concepta in peccato originali, in prædictis publicis actionibus asserentes aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expresse mandavit, ut extra hos casus expressos publicorum actuum,

reliquis omnibus ſupradictæ conſtitutiones firmæ & illæſæ remaneant, & exactè obſerventur, perinde ac ſi præſens decretum non emanaſſet. Et ità decrevit, & mandavit ubique inviolabiliter obſervari, non obſtantibus in hac parte ſupradictis conſtitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus. Volens & decernens pro obſervatione, & executione præſentis Decreti, & omnium in eo contentorum, quod contra hujuſmodi transgreſſores etiam Regulares cujusvis ordinis, & inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas & ſæculares perſonas, cujuſcunque ſtatus, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Eccleſiaſticæ, quàm ſæcularis, tàm Epiſcopi, & Prælati ſuperiores, aliique ordinarii locorum, quàm hæreticæ pravitatis ubique locorum deputati Inquiſitores procedant, & in eos ſeverè animadvertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eoſdem transgreſſores procedendi, ac pœnis coërcendi, ac puniendi. Voluit demum, ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, quod præſens decretum, ſeu illius exemplar ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac ſi unicuique perſonaliter intimata fuiſſent. Quòdque præſentium transſumptis etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Andreas de Pittinis ſanctæ Romanæ & univerſalis Inquiſitionis Notarius.

Anno à Nativitate Domini noſtri Ieſu Chriſti 1617. indict. XV. die vero 12. menſis Septembris, Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ V. anno 13. præſens Decretum affixum & publicatum fuit ad valvas Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ, per me Franciſcum de Clericis ſanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem.

Silverius Pontiiolus Mag. Curſ.

Quia poſt hæc [illegible] Sanctiſſimus D. N. Gregorius XV. felic. recordat. alia quoque in hoc negotio magis peculiaria ſanxit, viſum eſt ea hîc referre.

FERIA III. DIE XXIV. MAII ANNO *à Nativitate Domini nostri Iesu Christi 1622 in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in monte Quirinali coram S D.N.D. Gregor. divina providentia Papa XV. ac Illustrissimis & Reverendissimis DD.S.R.E. Cardd. adversus hæreticam pravitatem Inquisitoribus Generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.*

SAnctissimus D. N. auditis votis Illustrissimorum & Reverendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum Decretum aliàs editum à fel.rec. Paulo V. ejus Prędecessore tenoris sequentis, videlicet.

Sanctissimus Dominus noster post longam, & maturam discussionem auditis votis Illustrissimorum & Reverendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum re accuratè, ac diligenter perpensâ providè considerans, quòd quamvis in Constitutione fel. rec. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ pro submovendis inter Christi fideles scandalis, rixis, & contentionibus edita, à Sancta Tridentina Synodo innovata, & deinde in alia Constitutine San. me. Pii V. super eadem re, quas similiter Sanctitas sua innovavit cum quibusdam provisionibus, & adjectionibus pœnarum pro efficaciori earum observatione, relinquatur unicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi utramque partem, quòd scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmativæ in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & actibus publicis, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano, cum magna Dei offensa, scandala, iurgia, & dissensiones. Propterea volens hujusmodi scandalis ex debito sui muneris providere, decrevit, & præcepit, ac præsentis Decreti virtute mandat, & præcipit omnibus, & singulis cujusvis Ordinis, & Instituti Regularibus, & aliis quibuscunque, tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis cujusvis conditionis, status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm ecclesiasticæ, quàm sæcularis, etiamsi specialis, specifica & individua earum esset necessariò mentio facienda, ut in posterum, donec articulus hujusmodi à Sancta Sede Apostolica

lica fuerit diffinitus, vel per Sanctitatem Suam & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & aliis quibuscunque actibus publicis asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contra facientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declaravit subjacere debere, & subjecit censuris, & pœnis contentis in supradictis Constitutionibus suorum prædecessorum, & sub ipso facto incurrendis. Per hujusmodi tamen provisionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei ullum prorsus præjudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquàm quoad supra disposita. Ulteriùs sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quòd negativam opinionem, videlicet, quod non fuerit concepta cum peccato originali, in prædictis publicis actibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expresse mandavit, ut extra hos casus expressos publicorum actuum, in reliquis omnibus supradictæ Constitutiones firmæ, & illæsæ remaneant, & exactè observentur perinde, ac si præsens Decretum non emanasset. Et ita decrevit, & mandavit ubiquè inviolabiliter observari, non obstantibus in hac parte supradictis Constitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c.

Hoc suo præsenti decreto ex eisdem causis evitandi scandala, dissensiones, atque discordias in Populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, &, ut accepit, in aliquibus regionibus jam ortæ sunt ex sermonibus privatis occasione assertionis affirmativæ, extendit, & ampliavit etiam ad privata colloquia, & scripta, mandans, & præcipiens omnibus, & singulis supradictis, ne de cætero, donec articulus hujusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis privatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmativa aliquo modo agere, seu tractare, exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei ullum prorsus præjudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquàm quoad in supradicto fel. recordationis Pauli Quinti, & hoc suo Decreto disposita.

posita. Eademq; Sanctitas sua voluit, & expressè mandavit, ut in reliquis omnibus, ubi hujusmodi Decretis non adversantur, Constitutiones Sixti Quarti, Alexandri Sexti, & Pii Quinti, ac Pauli Quinti ejus Prædecessorum super Conceptione Beatissimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè observentur, perinde ac si hujusmodi Decretum non emanasset. Et insuper eadem Sanctitas sua cum Sancta Romana Ecclesia de Beatissimæ Virginis Conceptione Festum solemniter, & Officium celebret, omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tàm sæcularibus, quàm cujusvis Ordinis, & Instituti Regularibus mandat, ac præcipit, ut in Sacrosancto Missæ Sacrificio, ac divino officio celebrandis, tàm publicè, quàm privatim, non alio, quàm Conceptionis, nomine uti debeant. Contravenientes autem Sanctitas sua voluit, & declaravit subjacere debere, & subjecit censuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus, ac præfato Decreto suorum Prædecessorum ipso facto incurrendis. Et ita decrevit, & mandavit ubique inviolabiliter observari, non obstantibus in hac parte Constitutionibus suprascriptis, Decreto præfato Pauli Quinti consuetudinibus etiam immemorabilibus, nec non omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac aliis quibuscunque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro observatione, & executione præsentis Decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contra hujusmodi transgressores, etiam Regulares cujusvis Ordinis, & Instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas, & Sæculares personas cujuscunque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm Sæcularis, tàm Episcopi, & Prælati Superiores, aliique Ordinarii locorum, quàm hæreticæ pravitatis, ubique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos severè animadvertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coërcendi, & puniendi. Voluit demum, ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, quod præsens Decretum, seu illius exemplar ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac si unicuique personaliter intimata fuissent; quodque præsentium transsumptis etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus

fides

fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andreas de Pittinis Sanctæ Romanæ, & universalis Inquisitionis Not.

Anno à Nativitate Domini nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, Indict. v. die verò secunda mensis Iunii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XV. Anno ejus secundo supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per me Brandimartem Latinum S.D. N. Papæ Curs.

Octavius Spada Mag. Curs.

Decretum α † de Reformatione.

CAPUT I.

Habentes stipendium pro lectione sacræ Scripturæ, debent cogi per Ordinarios ad munus exequendum per se, vel per alios, & qua via procurandum stipendium, si hucusque non fuerit constitutum.

EAdem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum α Conciliorum Constitutionibus inhærens, easque amplectens, & illis adjiciens; ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat; statuit, & decrevit, quòd 1 β in illis Ecclesiis, in quibus præbendæ, aut præstimonium, seu aliud quovis nomine nuncupatum stipendium γ pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates & alii locorum Ordinarii, eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem & interpretationem 2 per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, 3 & aliis locorum Ordinariis 4 δ eligendum, etiam per subtractionem fructuum, 5 cogant, & compellant. 6 De cætero verò præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per seipsos id munus explere possint, 7 conferantur: 8 & aliter facta provisio nulla sit, & invalida. 9 ε In Ecclesiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, si civitas insignis, vel populosa,

α Vide Concil. Later. sub Innoc. 3. c.12.

pulosa, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, 10 ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi deputatum reperitur, 11 præbenda quomodocunque, præterquàm ex causa resignationis, 12 primò vacatura, cui aliud onus incompatibile injunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuò 13 constituta & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla; vel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum 14 alicujus simplicis beneficii, ejusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suæ civitatis, & diœcesis, vel aliàs prout commodiùs fieri poterit, 15 de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa 16 sacræ Scripturæ lectio habeatur; ita tamen, ut quæcunque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione institutæ, propter id minimè prætermittantur. ζ Ecclesiæ verò, quarum annui proventus tenues fuerint, & vbi tàm exigua est Cleri, & populi multitudo, ut Theologiæ lectio in eis commodè haberi non possit, 16 saltem a magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares pauperes 18 Grammaticam gratis doceat *, ut deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint? 19 ideòque illi magistro Grammatices, vel alicujus simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo persistiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex Capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persolvatur: vel aliàs Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ, & diœcesi accommodam; ne pia hæc, utilis, atque fructuosa provisio quovis quæsito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum, ubi commodè fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis 20 compellant. In conventibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio à Capitulis generalibus vel provincialibus assignetur 21 dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, ubi tàm honorifica, & cæterorum omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate

Ca. quia, & cap. fin. de mag. & infrà Sess. 23. de refor. c. 18.

Infra Sess. 24. c. 15. de reform.

a Concil. Constantinop. 6. c. 5. cum alleg. à me in tract. de priv. 88. c. 1. & cap. quia, de mag. Concil. Later. sub Alex. 3 c. 18. & sub Innoc. 3. c. 11. & infr. Sess. 23. c. 18. de refor. Clem. ne in agro, de sta. mon. c. 2. de mag.

&

& charitate ad Catholicę fidei defensionem, & incrementum, sanæque doctrinæ conservationem, & propagationem instituatur: &, ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, 22 ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus, neminem ad hujusmodi lectoris officium tàm publicè, quàm privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia 23 examinatus, & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur. 24 η θ * 25 Docentes verò ipsam sacram Scripturam, 26 dum publicè in scholis docuerint, & 27 ϰ scholares †, α qui in ipsis scholis student, 28 λ μ privilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, ν & beneficiorum suorum, in absentia à jure communi concessis, plenè gaudeant, & 29 fruantur.

α c. fin. de mag. alleg. in meo tr. de priv. sch. priv. 98.

DECLARATIONES.

1. *In illis Ecclesiis, &c.*] Ubi non est constituta præbenda Theologalis, & viget consuetudo, quòd detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui docendi ibi officio fungatur, ea servanda est: quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium ejus conductioni Ordinarius unà cum Capitulo præfinire debet.

14. Martii 1598. Congregatio Concilii censuit, si stipendiũ pro lectore sacræ Theologiæ jam ante Concilium fuit, ut proponitur in Cathedrali, deputatũ, non esse necesse ex Decr. Concil. erigere præbendam Theologalẽ.

2. *Per seipsos, &c.*] Si Theologus hujusmodi habens præbendam, legitimè obtineret Parochialem, teneretur in ea residere, amissis distributionibus quotidianis, & aliis emolumentis, quæ tantùm deservientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarii, alium deputare debet: assignato ei competenti salario.

Rhèmensis 24. Maji 1591. Congregatio Concilii censuit, quando clericus secularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius suspendendam esse, donec inveniatur idoneus Theologus sæcularis, cui fieri possit, & interim nullum esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius Canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicujus ordinis, qui curet, ut aliquis Theologus ex suis Regularibus publicè in Cathedrali Ecclesia doceat sacrã Scripturam, prout mandatur Decreto Conc. c. 1. Sess. 5. eiq; inprimis necessaria subministret ex dictis fructib. quod reliquũ fuerit, in usum Monasterii convertat.

Quando Clericus sæcularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationem hujus Canonicatûs suspendendam esse, donec inveniatur idoneus Theologus sæcularis, si fieri possit: interim verò nullum esse ab Episcopo fructuũ ipsius Canonicatus custodem aut curatorem deputandum; sed eos omnes superiori alicujus Monasterii tradendos, qui curet, ut aliquis idoneus Theologus ex suis Regularibus publicè sacram Scripturam in Cathedrali doceat, prout hìc mandatur, eique in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod si reliquum erit, in Monasterii usum

usum convertatur, Doct. in c. Majoribus, de præbendis, & magis in terminis gloss. in cap. quod nullus, de Magist. in verb. præbendæ.

3 *Et aliis locorum Ordinariis eligendum, &c.*] Et si Ordinarius inferior fuerit negligens, putà Prior, Abbas, Præpositus, & cæteri similes alicujus Ecclesiæ collegiatæ, poterit Episcopus, in cujus Diœcesi sunt, supplere, id est, cogere.

4 *Eligendum, &c.*] Electio hæc soli Episcopo competit, quia à Concilio in hoc Decreto, (cũ de substituto eligẽdo agitur,) soli Episcopo datur electio, & adjuvat exemplũ Pœnitentiarij, licet conceptũ aliis verbis.

5 *Cogant, & compellant, &c.*] Si lectores isti collatoribus inferioribus sunt subjecti, ut muneri suo satisfaciant, per Episcopum sunt compellendi. Etenim Episcopus potest supplere negligentiam superiorum non compellentium ad eligendum eos, qui stipendium pro hujusmodi lectione obtineant, licet Ecclesia esset exempta: qui quidem Episcopus id exequi volens, moneat, terminum præfigat, & eo elapso, suppleat cogendo, vel eligendo.

6 *De cætero, &c. quæ per seipsos, &c.*] Canonicatum & magistralem præbendam obtinens cum parochiali, si in ea (ut tenetur) resideat, fructus Canonicatus & præbendæ percipere potest: ita tamen, ut quotidianas distributiones amittat, atque alia præterea, quæ absentes justa de causa percipere non possunt. In præbenda autem Magistrali idoneum virum sibi substituat, qui ex veteri instituto annexum suæ præbendæ munus obeat sacræ Scripturæ interpretandæ. Idem suprà §. per seipsos, & Sess. 23, c. 1. de Ref. §. eum qui.

7 *Conferantur, &c.*] A quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expressit. Quare pertinebit ad eum, ad quem antea de jure spectabat. Idem infrà §. Constituta.

8 *Et aliter provisio facta, nulla sit & invalida.*] Eandem facultatem habebunt Ordinarij in Ecclesiis collegiatis, in eisdem terminis Concilij, quando inferiores Ordinarij illarum Ecclesiarum fuerint negligentes, præsertim cum in discursu Scholasticæ, necesse sit explicare locos sacræ Scripturæ.

Non est satisfactum huic Decreto, si stipendium jam constitutum pro lectore Sacræ paginæ non sufficiens, augeatur, vel per accessionem alicujus beneficij simplicis, vel per contributionem, &c. quando in illa Ecclesia adesset præbenda, quæ pro hac lectione, juxta formam dicti decreti, uniri possit.

Præbenda quæ vacat, potest optari, nec illa potest erigi in Theologalem, quia Concilium loquitur de præbenda vacatura, cum ista non vacaverit: quia præventa est à jure optandi, & ideo illa sola dabitur Theologo, quæ remanebit post optionem.

Congregatio Concilij censuit, erectionem præbendæ Theologi non habere locum in ea, quæ vigore statuti assequenti Canonico optatur, Junensis sed illam præbendam, quam dimiserit Canonicus, qui novissimè optat, 6. Julij huic muneri affectam, & unitam remanere. 1592.

9 *In Ecclesiis autem Metropolitanis vel Cathedralibus.*] Per decretum visitationis Apostolicæ de constituenda præbenda vacatura non fiat præjudicium legitimo collatori, cum vacaverit.

10 *Ubi nulla præbenda, &c.*] Ubi nullæ sunt præbendæ, eo quod Canonicatus tantùm distributiones quotidianas habeant, idem statuendum est, quod de præbendis, cum illarum loco succedant.

An si Canonicatus omnes consistant in quotidianis distributionibus, ipsæ præbendæ erunt intelligendæ, & sic quoque Congregatio censuit.

11 *Præbenda quomodocunque.*] Intelligitur etiam præbenda, cujus fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquæ.

12 *Primo vacatura.*] Non tamen in mense Apostolico: quia non comprehenduntur sub hoc Decreto præbendæ vacantes in mensibus reservatis, & idem jus in præbenda pœnitentiali, sess. 24. c. 8. de reformatione. S.D.N. sentiens hoc decretum Concilij esse conditionatum, & requiri priùs declarationem & actualem deputationem Episcopi, ut sc. illa præbenda sit Theologalis; respondit valere collationem præbendę (quæ primùm post Concilium vacavit) factam personæ minus idoneæ ad sacram Scripturam per seipsum interpretandam, si nondum illa præbenda actu fuerit deputata in Theologalem. Nec est in optione Episcopi primam præbendam vacantem assignare pro Pœnitentiario, licet ratione curæ animarum videatur magis necessarius, sed debet pro Theologo, propter verba hujus Decreti, *ipso facto*. Verum si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit judicatum, ut priùs de Pœnitentiario provideatur, habenda est confirmatio in specie à sanctissima Sede Apostolica, ad omnem difficultatem tollendam.

Non debentur quidem lectori distributiones quotidianæ pro illis horis, quibus legit, ex dispositione Juris & doct. per gloss. ult. in cap. quia nonnulli, de Magist. quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu illius lectoris qui in Ecclesia sua legit, ut facit iste de quo in hoc textu: tamen sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII. audita relatione Congregationis, ex gratia illas esse ei tribuendas, non modò pro illis horis, ut si manè legit pro horis matutinis, & missa solemni; sed etiam pro tota die consultus respondit.

13 *Constituta & deputata intelligatur.*] Hujus beneficij collationē Concilium reliquit illis, ad quos de jure ante Conciliū spectabat. Nec talis deputatio & institutio habet locū in Canonicatibus & præbendis Sedi Apostolicæ reservatis & affectis. Item si in præteritis mensibus Cardinalis haberet indultū à Sede Apostolica, deputationem tamen hujusmodi præbendæ Concilium reliquit illis, ad quos verè ante Concilium spectabat, quoniam ex hoc Decreto hoc solum habetur, quòd in Theologalē erigatur. Electio verò soli Episcopo competit, quia à Concilio in hoc decreto, cum de substituto eligendo agitur, soli Episcopo datur electio, & adjuvat exemplum Pœnitentiarij, licet sit conceptum aliis verbis. Nec successori præjudicium factum est, si aliter per prædecessorem fuit servatū. Et id intelligendū est de iis canonicatibus Theologicis, qui erecti non sunt ante Conc. Tridentinum. Secus si ante essent erecti; tunc enim servandū est, quod ante Conciliū servabatur. Ita Congregatio in una Astoricensi censuit cum cōsilio Capituli, si tamen ante Concilium in collatione requirebatur. Idem super § Eligendum.

Hoc decretum habet locum etiam in Ecclesiis collegiatis, quarum præbendæ sunt de jure patrio Laicorum, ut deputetur præbenda primò vacatura concurrentibus omnibus requisitis, prout hîc: & persona non erit nominanda ante vacationem, sed electio personæ spectabit ad Episcopum, collatio verò, ad quem legitimè spectabat ante deputationem præteritam. Non potest optari præbenda, quæ fuerit erecta & deputata in Theologalem pro Theologo, à sequenti Canonico.

Con-

Congregatio Concilij censuit, obtinentem præbendam Theologalem non esse admittendum ad jus optandi competens Canonicis. Astensis 12. Febr. 1601.

In Ecclesia verò Cathedrali aut Collegiata insigni, quę nō est numerata, vel regularis, vel quæ nullas habet distinctas præbēdas, Ordinarius, ut habeatur omnino lectio S. Scripturæ (cum non possit in hujusmodi Ecclesiis deputari præbenda primò vacatura) provideat alia ratione, juxta hoc Decretum. Ideoque erit procedendum, sicut si Ecclesia esset exempta, quo ordine poterit hoc facere in negligentiam superioris.

In præbenda primò vacatura post Concilium, locum optio non habebit. Si autem de ea, quæ primò vacavit, provisum non fuit de Theologo, relictum est ordinariæ decisioni Judicum.

14 *Alicujus simplicis beneficij.*] Ubi sunt præbendæ & Canonicatus, non potest assignari aliud beneficium pro isto Theologo vel Pœnitētiario.

15 *De Capituli consilio*] Hæc verba tantùm ad proxima sunt referenda, cùm agatur de assignatione & contributione.

In nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morū, ubi Concilium expresse sustulit appellationē, ea sublata intelligitur quoad effectum dumtaxat suspensivū, non autem devolutivū: quare auctoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur, non aufert jus illorum, ad quos legitimè interposita appellatione aliàs causa devolveretur.

Si in electione Theologi, vacante præbenda, inter Episcopum & Capitulum sit controversia, ad Metropolitanum erit recurrendum, & ejus judicium sequendum.

16 *Sacra Scriptura lectio.*] Satisfit Concil. etiam Scholasticam Theologiam legendo.

De tempore, hora, & materia sacræ Scripturæ vel Theologiæ, quæ in sacra Scriptura continetur, super qua legendum sit, relinquitur arbitrio Ordinarij: potest tamen ipse lector vacare à lectione tribus mēsibus, scil. Jul. Augusti, & Septembris.

Congregatio Concilii censuit tempus, horam & materiam sacræ Scripturæ, super qua legendum sit, remitti arbitrio Ordinarij. 11. Januar. 1594.

17 *Saltem magistrum.*] Congregatio censuit, casu, quo deficit magister Grammaticæ in urbe, fieri non posse, ut Curatus ruralis ibi habitet relicto idoneo Vicario & approbato ab Ordinario, cum congrua mercede in parochiali, etiamsi talis Curatus solemnibus saltem festis officium in parochia exercere vellet.

18 *Grammaticam gratis doceat.*] Ubi est Laicus, qui Clericos Grammaticam doceat, si presbyter ad Parochialem Ecclesiam à civitate duo milliaria non distantem, deputetur, qui tamen suæ parochiali diebus festis inservit, à residentia non excusatur.

19 *Illi Magistro Grammatices.*] In collatione Cathedræ legatur Grammatica, & præsupposito, quod dictæ Cathedræ sint annexa duo præstimonia, quorū fructus sint pro sustentatione lectoris dictæ Cathedræ, pertineat simul ad Episcopum & Capitulum admittere Vicarium habentem potestatem.

20 *Compellant.*] Etiam Carthusiani strictioris Clausuræ comprehenduntur sub hoc Decreto.

21 *Dignioribus Magistris.*] Isti lectores sacræ Scripturæ in conventibus Regularium non sunt examinandi & approbandi ab Episcopo loci, de vita, moribus, & scientia, ut infra: cum Concilium videatur id cōmittere Capitulis generalibus, vel provincialibus. Sed si in Ecclesia

 publicè

publicè populo sacra Scriptura legenda esset, tunc servandum esset, quod in Prædicatore statuitur infra c. 2. de munere præd.

22 *Ne sub specie pietatis.*] Ordinarius non potest examinare seu approbare de vita, moribus & scientia eos, qui sacram Scripturam interpretaturi sunt in conventibus Regularium: & multo minus eos, qui tali munere fungi volunt in claustro Monachorum, prout jam dictum est.

23 *Examinatus & approbatus.*] Ad hoc examen tenentur etiam Ludimagistri, qui privatim in domibus particularibus prima principia Grammaticæ docent, vel aliarū similium artium, qui etiam tenentur, ut supradicti, facere professionem fidei juxta bullam Pij IV. Kalend. Novemb. emanatam.

24 *Se coram Episcopis præsentare.*] Poterit Ordinarius si sibi videbitur etiam ab eo exigere professionem fidei.

25 *Docentes sacram Scripturam.*] Congregatio censuit, docentes jus Canonicum in publica Universitate gaudere privilegiis de percipiendis in absentia fructibus suarum præbendarum, etiam si præbendæ, quas obtinent, sitæ essent in cathedrali ejusdem civitatis, in qua publici lectoris munere funguntur. Non recipient tamen distributiones illas quotidianas, quæ solent accrescere solis præsentibus: quod si omnes reditus Capituli hujusmodi distributionibus constent, reputabuntur pro præbendis, & tales Doctores Juris debebunt percipere distributiones, dimissa una ex tribus partibus, quæ inservientibus accrescit.

26 *Dum publicè in scholis docuerunt.*] Idem judicandum de docentibus in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis quoad privilegia, quando legunt sacram Scripturam.

Theologus legens, quamdiu legit, pro residente habeatur, & recipiat omnes fructus præter distributiones quotidianas, præsupposito quod adsit massa grossa vel præbenda.

27 *Et scholares.*] Non idem in scholaribus, qui in Ecclesiis audiunt.

Scholares ergo audientes in Ecclesiis Cathedralibus, non gaudent iisdem privilegiis, quibus studentes in publicis Academiis, nec percipiunt distributiones quotidianas.

28 *Privilegiis omnibus de perceptione fructuum.*] Lectores non excusantur à residentia in parochialibus, nec possunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum privilegiorum. Non possunt etiam obtinere aliud beneficium incompatibile, nec beneficium curatū vel requirens residentiam, & legendo deservire per substitutum. Et contra contumaciam in non residendo Episcopus debet procedere juxta decretum Concil. sess. 24. c. 12. & tempore quo (cessante legitima causa, & justo impedimento) non resederit, debet aliū substituere sumptibus illius, qui lectioni sacræ Scripturæ loco ipsius satisfaciat.

Lector Cathedralis Ecclesiæ non potest obtinere beneficium curatum, vel residentiam requirens, & legendo deservire per substitutum, & gaudere fructibus in absentia, nec licet cum Doctorali Canonicatu obtinere aliud incompatibile, ut servatur multis in locis. Nec concedenda est eis licentia vacandi à lectione, ut alibi munere prædicationis fungantur. Supr. § Privilegiis.

29 *Et fruantur.*] Idem censendū est de docentibus in Ecclesiis, scilicet, quod quàvis à servitio chori absentes essent, possint percipere fructus suorum Canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus: tamen ex gratia diebus, quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro,

&

& inservientes: ut declaravit S. D. N. Gregorius, & suprà declaravimus: sed non gaudent isti lectores sacræ Scripturæ in Ecclesia illis privilegiis, quibus gaudent docentes in Scholis pub. Idem suprà verb. Non debentur.

Lectores hi non sunt censendi præsentes matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti pro die sequenti.

REMISSIONES.

α Vide Navarr. in manu. c. 27. n. 107. Medices in summa peccatorum. p. 2. c. 2. tit. 3. q. 74. n. 209. Optimè Zerol. in praxi Episcop. 1 verbo præbenda Theologalis, pag. mihi 299. P. Valer Regin. in Praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53. † Vide etiam Nav. in cons. unic. lib. 5. de magistris. Vinc. Grilinzon. cons. 9. & cons. 51. per totum. Aloiſ. Riccium in prax. var. resol. c. 175.

β *In illis Ecclesiis, &c.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Ubi viget consuetudo, quòd detur à Capitulo stipendium proprio Theologo, ea servanda est: quòd si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium ejus conductionis ordinarius unà cum capitulo præfinire debet. De hac responsione testatur Zerol. d. verbo præbenda Theologalis, vers. Ad secundum.

γ *Pro lectoribus sacræ Scripturæ.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Quando clericus sæcularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationē illius suspendendam esse; donec inveniatur idoneus Theologus sæcularis, cui fieri possit, & interim nullū esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicujus ordinis, qui curet, ut aliquis Theologus ex suis regularibus publicè in cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur decreto Concil. c. 1. sess. 5. atque in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod reliquum fuerit. in usum monasterij convertat, & in Concil. Provinciali Beneventano cap. de præbendis Theolog. idem servari resolvit Zerol. verbo præbenda Theologalis, vers. ad quintum.

δ *Eligendum.*] Sacra Card. congregatio ita censuit. A quo autem collatio præbendæ Theologalis fieri debeat, Concilium non expressit; quare pertinebit ad eum, ad quem antè de jure spectabat. De hac responsione testatur Gonzal. ad reg 8. cancel. glo. 9. § 1. n. 83.

ε *In Ecclesiis.*] Concordat text. in cap. finali, de magistris.

ζ *Ecclesiæ verò quarum annui proventus, &c.*] Zerol. in praxi episcopali p 1. verbo, præbenda Theologalis, vers. ad 3.

* *Grammaticam gratis doceat.*] Vide Tiraquell. de nobilitate cap. 29. n. 42. Horat. Luti. de priv. schol. priv. 88. & 89.

† *De vita, moribus & scientia examinatus, &c.*] Vide Rotam noviss. decis. 551. recollectis à Farinacio.

η *Docentes verò ipsam sacram Scripturam.*] An idem sit, si doceant jus canonicum? Affirmat Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 2. num. 64.

θ Utrùm docentes in scholis Theologiam, vel jus canonicum, dum publicè in die docuerint, & studentes in eis excusentur à residentia, & fructus suorum beneficiorū in absentia percipiant? Vide scribentes in cap. fin. de magist. Navar. in man. cap. 25. n. 120. Rebuff in praxi tit. de dispensat. de non resid. n 25. & in tract. de privileg 29. & 31. Horat. Luti. eod. tract. privileg. 99. & 100. Ludov. Lopez in instructor. conscientiæ

tom.1.c.149. verf.fed quotuplex Vival.in candelabr.aureo, in appendice c.9.n.13 & 14. & verbo refidentia n 8. Hojed.de incompatibil.benef.cap.17.n. 8. Fr Emman.in fum.tom.1.c.33.n.2.& tom.2.c 36.n.2. & in addit.ad bullam Cruciatæ cap.2.ad 4. claufulam n.27. Gonzal. ad reg 8.cancel.7.§.7. proœ.num.180. Nicol.Garci. d.p.3 cap.2.n.54. cum multis feqq.Maynar.decif.8.lib.1.Aloyf.Ricci.in collect.decifio. collect.446. * Grilinzon.conf.9.n 10. Quid fi fponte, & voluntariè legant fine ftipendio,& cathedra: Vide Grac.de c.2.n 60. ubi refolvit hoc non fufficere: fecus fi legant cum licentia univerfitatis, feu clauftri, five collegij Doctorum.

ι *Dum publice in fcholis docuerint.*] Sacra Cardinalium congregatio fic cenfuit. Idem cenfendum eft de docentibus in Ecclefiis, qui quamvis à fervitio chori abfentes effent, poffunt percipere fructus fuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diftributionibus: fed ex gratia diebus, quibus legunt, habendi funt ficut præfentes in choro, & infervientes non modò pro illis horis, ut fi manè legunt, pro horis matutinis,& Miffa folemni, fed etiam pro tota die. referunt Gonzal.ad reg.8 cancel.§ 7. procem.num.180. Nicol.Garci. d.c.2.n.118.

κ *Scholares.*] An debeant effe in ftudio generali, feu celebri Univerfitate? Affirmant Rebuff.de privil.31.num.8. Horat.Luti.ad finem dicti tract.de his qui gaudent privil.fcholaft.n.23.ad finem.Perez l.1.tit.10. lib.1 ordin.Zechi.de Repub. ecclefiaft tit. de clericis num.7.verf.28. Flores vari. lib.3. quæft.24.n.19. Zerol.in praxi epifc. verbo ftudium. §.4. † Vide etiam Camil.Borrel conf.16.per totum.

λ Sacra Cardinalium Congregatio ita cenfuit: Scholares in Ecclefiis cathedralibus non gaudent eisdem privilegiis, ficut ftudëtes in ftudiis publicis, vel Academiis: interim tamen hujufmodi ftudentes in Academiis non percipiunt diftributiones quotidianas, refert Nicol.Garci. d.c.2.num.117.

μ An fcholaftici otiofi, qui non ftudent, & fcholas non frequentant, gaudeant privilegiis fcholafticorum, & abfentes caufa ftudij fructus fuorum beneficiorum percipiant? Negant Tiraquel. in tract.ceffante caufa pag.1. num.213. Mafcard. de probat. concl. 1290.num.9. cum f. qq.Fr.Emman.quæft.Regular.tom.1.q.9.art.10. Profper de Auguftino in addi.ad Stephā. Quarant.in fumma bullari.verbo,refidentia, verf.limita,pag 443.

ν *Et beneficiorum fuorum.*] Sacra Cardinalium congregatio ita cenfuit: Obtinentibus parochiales Ecclefias poft Concil.Trid.ftudendi licentia, atque in abfentia ftudiorum caufa fructus percipiendi non datur, referunt poft Gonzal Profper de Auguftino ubi proximè, verf.item limita,& Nicol.Gar.d.c.2.n 81. Farin.decif.29. Aloyf.Ricc. in collect. decif. p.3. collect.563. in med. & conftitutum eft in Concil. Provinc. Brachar.4.act.3.c.9.

CAPUT II.

De verbi Dei concionatoribus, & quæftoribus eleemofynariis.

a Infr.Seff. 24. c.de ref.
b 11.Tolet. c.3.

Quia verò α * Chriftianæ Reipublicæ *a* non minùs neceffaria eft β prædicatio Evangelij, quàm lectio, & *b* hoc eft γ præcipuum Epifcoporum munus; ftatuit, & decrevit eadem fancta Synodus, 1 omnes Epifcopos, Archiepifcopos, Pri-

Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Jesu Christi Evangelium. Si verò contigerit, Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento; δ juxta formam *a* generalis Concilij † 2 viros idoneos assumere 3 teneantur ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subjaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicunque Parochiales, vel aliàs curam animarum habentes Ecclesias quocunque modo obtinent, 4 per se, vel alios idoneos, ε si legitimè impediti fuerint, *b* diebus saltem Dominicis, & Festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascent salutaribus verbis; docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum brevitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; ut pœnam æternam evadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si Ecclesiæ quovis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel unitæ, modò re ipsa in diœcesi sint, provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: *c* Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti, trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu aliàs, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur; ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ verò parochiales Ecclesiæ reperiantur subjectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus; si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; à Metropolitanis, in quorum provinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur; neque hujus decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti judice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum & decisum fuerit. *d* ζ Regulares verò * cujuscunque ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, ϡ 5

a Conc. Lat. sub Innoc. c. 10. cap. inter cætera. de off. Iud. ord.

b Concil. Constant. 6. c. 8 c. exiit. §. habetur etiã. de verb. sig Concil. Lat. ult. Sess. 11.

c Hier. thr. 4.

d Concil. Lat. ult. Sess. 11. de modo præd.

etiam in Ecclesiis suorum Ordinum † prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, 6 antequam prædicare incipiant. § 7 In Ecclesiiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum *a* etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine quo in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi 8 concedant.

a c. excommunicamus §. quia verò, de hæret. infr. Sess. 24. c. 4. de refor.

ι Si verò *, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminaverit in populum, etiam si in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicat. Quòd si hæreses prædicaverit; contra eum, secundùm juris dispositionem, aut loci consuetudinem 9 procedat; etiam si prædicator ipse generali, vel speciali privilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, κ & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel aliàs calumniosè vexetur, justamve de eis conquirendi occasionem habeat.

λ Caveant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui cùm sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum vivunt, vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet privilegiorum prætextu in sua civitate vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; à qua privilegia hujusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio, ab indignis extorqueri verisimile non est.

μ ν Quæstores *b* verò eleemosynarij, qui etiam Quæstuarij vulgò dicuntur, ξ cujuscunque conditionis existant, nullo modo, nec per se, nec per alium prædicare præsumant, & contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, privilegiis quibuscunque non obstantibus, opportunis remediis omninò arceantur.

b Concil. Lat. sub Innoc. 3. c. 12. c. cùm ex eo, de pœnit. & remis. Clem. abusionib. eo. tit. infr. Sess. 21. de refor. c. 9. c. ut officium. §. compescendi. de hær. in 6.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Jovis, Feria 5. post festum B. Jacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem mensis 13. Ianuarij, 1547.

DECLARATIONES.

1 *Omnes Episcopos.*] Episcopus, vel debet per seipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere, qui id munus exequatur.

2 *Viros idoneos assumere teneantur.*] Seipsis solis absque consensu Capituli, ut infrà notatur, sess.24.c.4.

Stante Decreto Concilii hoc c.& c.4. sess.14. deputatio prædicatoris in Cathedrali Ecclesia pertinet ad solum Episcopum: ita quod Canonici & Capitulum non possint se intromittere in hujusmodi deputatione, nec inconsulto, vel contradicente Episcopo aliquem ad prædicandum in Cathedrali etiam ex prædicatoribus ab ipso Episcopo approbatis, approbare, deputare, seu admittere. Congregatio enim censuit ad solum Episcopum pertinere in sua Cathedrali, nulla habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, quæ competeret Capitulo, vel de consilio Capituli.

3 *Teneantur.*] Dum dubium est, quorum sumptibus conducendus sit Concionator pro quadragesima, debet Episcopus eum interim proprio sumptu conducere.

Episcopus debet sumptibus propriis conducere in Ecclesia Cathedrali aliquem prædicatorem, non obstantibus quibuscunq; consuetudinibus & immunitatibus. vide c.4. sess.24. de Ref. Si communitas alicujus loci solet ex immemorabili consuetudine, de mercede prædicatoris providere, ad eam de cætero tribuendam cogenda est.

4 *Per se vel illos idoneos, &c.*] Ordinarius debet ipse eligere Prædicatores, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemorabili tempore citra, &, si Curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

Congregatio Concilii censuit, cogendos esse curatos ad subeunda per seipsos, & non per substitutos ea munia, ad quę tenentur, tolerandos autem, ut per substitutũ suppleant in illis tantùm casibus, quibus expressis verbis Canonũ, Decretorumve Concilii permissum est eis, ut per Vicarios coadjutores, vel substitutos possint officio suo fungi. Nullius 3. Jul.159.

5 *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantùm à suis superioribus, de vita, moribus, & scientia examinari & approbari debent, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam non obtinuerint.

6 *Antequam prædicare incipiant*] Si præsentatus fuerit prædicator idoneus Ordinario, juxta hoc decretum, non est ei deneganda licentia. Nec poterit Ordinarius ad libitum & sine rationabili causa suspendere à prædicatione.

7 *In Ecclesiis verò*] Consuetudine præsupposita, Prædicator deputatus ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Ecclesiis regularium (etiam si esset alterius ordinis) potest, & Episcopus potest Regulares compellere, si noluerint admittere exterum in eorum Ecclesia ad prædicandum, ut servetur consuetudo: sed si prædicatores ejusdem ordinis haberi possunt, cæteris paribus sunt præferendi.

8 *Concedant.*] Et quando imprimitur (*de licentia sui superioris*) in Ecclesia sæculari semper intelligitur Episcopus, nisi esset Ecclesia nullius diœcesis, nec obstat, si iste superior esset exemptus.

9 *Procedat.*] Congregatio Concilii censuit, per confirmationem privilegiorum Regularium, à Sancta Sede Apostolica non derogatum huic Decreto Concilii, nisi in ipsis privilegiis appareat expressa dispositio, quæ contraria sit dictæ dispositioni Concilii.

REMISSIONES.

α Vide latè P. Valer. Reginal. in praxi foripœn. lib. 18. n. 118. cum seqq. Fr. Joan de la Cruz, de statu Relig. lib. 1. cap. 7. dub. 2. * Ricc. in prax. var. resol. c. 190.

β *Prædicatio Evangelii.*] Concordat Concil. Toletan. 11. c. 2. Concil. Carthag. 4. cap. 2. c. Episcopus nullam 88. dist Repert. Inquis. verbo prædicatio. Quarant. in summa bullarii, verbo prædicator.

γ *Præcipuum Episcoporum munus.*] Declaratum fuisse per Clem. & non concedi prædicationem Episcopo extra suam diœcesim, cùm possit prohiberi ab Ordinario, cujus est diœcesis, testantur praxis Archiepisc. Neapol. c. 58 & Steph. Gratian. discept. forensium c. 393. à n. 9. ubi n. resolvit, quòd privilegium Episcoporum, ut per universum mundum possint prædicare, juxta illud Matth. 9. & Marci ult. & cap. in novo 21. dist. intelligitur, nisi in alienis diœcesibus prohibeantur ab Episcopis illius loci, quasi potestas prędicandi sit intelligenda in proprio populo, non in alieno. Fusc. de visitat lib. 2. c. 20. n. 13. in fin.

δ *Juxta formam generalis Concilii.*] Scil. Lateran. in c. 10. sub Innoc. III. Et refertur in c. inter cætera de offic. jud. ord. † Ric. in prax. var. c. 190.

ε *Si legitimè fuerint impediti.*] Concordat Concil. Constant. 6. cap. 8. c. exiit, §. habetur etiam, de verb. signif. Concil. Lateran. ult. sess. 11. P. Valer. Reginald. d. lib. 18. n. 119.

ζ *Regulares verò, &c*] Vide latè Fr. Emman. q. Reg. tom. 3. quæst. 32 art. 1. cum seqq. P. Valer. Reginal. in praxi lib 18. n. 123. * Hugolin. de offic. & potest. Episc. p. 1. c. 20. de guber. Regular. §. 2. n. 2.

η *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantùm à suis superioribus de moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam minimè obtinuerint. refert Fr. Eman. d. quæst. 32. artic. 5. resolvit P. Valer. Regin. d. lib. 18. n. 123. † Ricc. in prax. var. c. 290.

θ *In Ecclesiis verò, quæ suorum ordinum non sunt, &c.*] Greg. XIII. concessit Societati Jesu, quod hujus sacræ religionis confessarii, ac prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis superioribus ad hujusmodi munera deputati, quandoque, sive mari, sive terra, iter faciunt, possint, non repugnantibus tamen curatis Parochialium Ecclesiarum, verbum Dei prædicare; & quorumcunque Christi fidelium confessiones audire, dummodo id non faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarii existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta. refert Fr. Emman. d. q. 22. art. 6. ubi in fine dicit illo privilegio frui Prædicatores Ordinum Mendicantium & alios, qui cum ipsis communicant in privilegiis concessis & concedendis.

ι *Si verò.*] Vide. Fr. Emman. q. Reg. tom. 2. q. 32. art. 8. * Hugol. d. c. 20. §. 2. n. 3.

κ *Et tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat.*] Vide Fr. Emman. q. Reg. 10. 1. q. 8. art. 7.

λ *Caveant præterea Episcopi.*] Vide Fr. Eman. q. Reg. tom. 3. q. 32. art. 9.

μ *Quæstores verò eleemosynarii.*] Vide Cened. ad Clem. & Extravag. collect. 9. Fr. Emman. d. q. 32. art. 11.

ν Con-

y Constitutum est apud Lusitanos per Ordin.regiam lib.5.tit.103. ne quæstores alicujus Sancti nomine petitoria facientes permittantur, nisi regiæ literæ ostendantur: si aliter factum sit, omnes pecunias ab illis quæsitas quæstori redemptionis captivorum tradendas præcipit, ut per Cardos. in praxi judicum, & advocat. verbo eleemosyna. n.2. practicatum fuisse refert Cabed. p. 1. dec. 193. Similis apud Hispanos extat. l.1.& 2.tit.8.lib.1. ord.ubi Perez, nunc l.1. tit.9. lib.1. & lib.37.tit.6.lib.3.novæ Recopil.ubi Azeved.vide Avend.de exequendis mand lib.3. c.30. & apud Gallos idem regii Senatus decretis dispositum afferit Renat.Chopin.de sacra Politia, lib.3.tit.5.à n.23.

ξ *Cujuscunque editionis existant.*] An comprehendat Mendicantes religiosos pro suorum conventuum sustentatione eleemosynas quęstuantes? Negant Nau.l.3.consil.tit.de Regular. consil.79. n.3. latissimè Fr.Emman.q.Reg.tom.2.q.57.art.7.

SESSIO VI.

Celebrata die 13. mensis Januarii 1547.

Decretum de Iustificatione.

PROOEMIUM.

CVm hoc tempore, non sine multarum animarnm iactura, & gravi Ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de justificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, divina providentia Papæ III. Reverend. Dominis Dom. Ioan. Maria Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello, tit. S.Crucis in Hierusalem Presbytero, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus, *a* fidei nostræ auctor, & consummator docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuò retinuit; districtiùs inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

a Hebr. 12.2.

CAPUT I.

De natura & legis ad justificandos homines imbecillitate.

PRimum declarat sancta Synodus ad justificationis doctrinam probè & sincerè intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quòd *b* cum omnes homines in prævaricatione *a* Adæ innocentiam perdidissent; *c* facti

b Cœlest. 1.ep.1.c.4. 1.Cor. 5. Rom.5.
c Isa.64.

a Ephes.2. c.sup.Sess. 5.in princ. b Rom.5. & 3. Hebr. 2. c Conc.2. Arauf.c.15

cti immundi, &, ut Apostolus inquit a, natura filii iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, usque adeò servi erant peccati, & sub b potestate Diaboli ac mortis, ut non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudei quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, c viribus licet attenuatum, & inclinatum.

REMISSIONES.

α *Ada innocentiam perdidissent.*] Cōcordat Cœlest. Pa. I. epist. 1. c. 4. & illud ad Rom. 5. vers. 12. *In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt*; & illud 1. Cor. 15. vers 22. *In Adam omnes moriuntur*; & illud Isa 64. vers. 6. *Facti sumus*, &c.

CAPUT II

De Dispensatione, & mysterio adventus Christi.

d 2.Cor.1. a. e Gen.49. cum sim. f Galat.4. g Rom.9. h Rom.3. & 5. Col.2 1. Tim.1. & 2. Tim. 1. c. multiplex de pœn. distinct.1. i 1.Joan.1.

QVo factum est, vt cælestis Pater, d pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Cristum Iesum, Filium suum, & ante legem, & legis tempore multis e sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa plenitudo f tēporis, ad homines miserit; ut & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret: & g gentes, quæ non sectabantur justitiam, justitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent; hunc h proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non i solùm autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

CAPUT III.

Qui per Christum justificantur.

k 2. Cor.5. l Allusio ad verba August. epist. 89. Omnes qui renascuntur in justificationem, & c. quæ alibi crebro inculcat inf. can. 1. m Col.1.

α VErum, etsi ille pro omnibus mortuus k est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed ii duntaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur. Nam sicut revera homines, l nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur injusti; cùm ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, nunquā justificarentur, cùm ea renascentia per meritum passionis ejus, gratia, qua justi fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos m semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum Filii dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Satyr. de Sacram. in gen. l.2. c.2. q.9. a.3. v. Tertiò.

CAPUT IV.

Insinuatur descriptio justificationis impii, & modus ejus in statu gratiæ.

α QVibus verbis justificationis impii descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur a filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam JESUM Christum, salvatorem nostrum: quæ quidem translatio, post Evangelium promulgatum, β sine lavacro regenerationis, γ aut ejus voto fieri non potest, sicut scriptum est: b Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

a Gal. 4. Tit.3.

b Joan.1. c.filius, &c. non dubito. de consecrat. dist.4.

REMISSIONES.

α Vide Satyr. de Sacram. in genere lib.2. c.2. q.9. art.3. in fin. P. Ægid. de Conink de Sacram. & censuris tom.1. q.68. à n.23. Gabr. Vasquez in 3 part. D. Tho. tom.2. disp.151. n.18. disp.158. n.27.

β *Sine lavacro.*] Vide Sot. in 4. dist.5. q.1. art.2. col.5. D. Thom. p.3. q.68. art.2. Veg. in Concil. Trid. lib.9. c.4. fol.220.

γ *Aut ejus voto.*] Vid. P. Ægid. d. tom.1. q.63. n.66.

CAPUT V.

De necessitate præparationis ad justificationem in adultis, & unde sit.

α* DEclarat præterea, ipsius justificationis exordium in adultis à Dei per Christum Jesum præveniente gratia sumendum esse: hoc est, ab ejus vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur; ut, qui per peccata à Deo aversi erant, per ejus excitantem atque adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo & cooperando, disponantur; c ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui d illam & abjicere potest, neque tamen sine gratia Dei movere se ad justitiam coram illo libera sua voluntate possit. Unde in Sacris literis; cùm dicitur e: β Convertimini ad me, & ego convertar ad vos; libertatis no-

c Inf. can.3

d Prosp. lib.2. de vocat. gentium c.28. & 29.

e Zach.1. a. Ioël.2. c. convertimini de pœn. distinct.1. Thren.5.

a Hiere. in fin. orationis, & c. 31.

nostræ admonemur. Cùm respondemus: γ a Converte nos Domine ad te, & convertemur; Dei nos gratia præveniri confitemur.

REMISSIONES.

α Vide Sot. in 4. q. 2. art. 5. col. 10. Navar. in man. c. 2. n. 39. Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. l. 5. c. 3. vers. Quæst. 2. P. Ægid. de Sacramentis, & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. n. 14. * Vide etiam Barth. Medinam super D. Thom. 1. 2. q. 112. a. 2. & q. 113. a. 3.

β *Convertimini ad me*] Concordat text. in c. convertimini. de pœn. dist. 1. & illud Zach. 1. v. 3. *Convertimini ad me, ait Dominus exercituum, & covertar ad vos*; & illud Joël 2. v. 12. *Covertimini ad me in toto corde vestro.*

γ *Converte nos Domine ad te.*] Concordat illud Jer. 31. v. 18. *Converte me, & convertar*; & illud ejusdem Jerem. in orat. v. 21. *Converte nos Domine ad te, & convertemur.*

CAPUT VI.

Modus præparationis.

b Rom. 10.
c Rom. 5.
d Infr. c. 14. & Sess. 14. c. 4. de contritione.
e Hebr. 11.
f Marc. 2. & Matt. 9.
g Eccl. 1.
h Act. 2. 6. c. agunt & c. propriè, de consec. dist. 4.
i Matth. ult. Luc. 24. c. 1. c. si quæ, & c. propriè, de consec. dist. 4.
k 1. Reg. 7. 2.

α * DIsponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia & adjuti, *b* fidem ex auditu concipientes, liberè moventur in Deum credentes vera esse, quæ divinitùs revelata & promissa sunt; atque illud inprimis à Deo justificari impium per gratiam ejus per *c* redemptionem, quæ est in Christo Jesu; & dum peccatores se esse intelligentes, à divinæ justitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes, Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt: β † ac propterea moventur *d* adversus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam γ ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare novam vitam, & servare divina mandata. De hac dispositione scriptum est: *e* Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & quòd inquirentibus se remunerator sit. Et, *f* Confide fili; remittuntur tibi peccata tua. Et *g* Timor Domini expellit peccatum. Et, *h* ε Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum, in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, *i* ζ Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, docentes eos servare, quæcunque mandavi vobis. Denique, *k* Præparate corda vestra Domino.

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 5. c. 3. vers. 9. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. disp. 2. dub. 6. n. 56.

* Vide

* Vide etiam novissimè tradita per P. Lud. Torres in suo singulari tract de fide, disp. 41. dub. 5. & 7.

ϛ *Ac propterea*] Vide Nav. in man. c. 1. n. 38. † Medin. ubi supr. d. art. 2. col. 2. & q. 113. a. 4.

γ *Ante baptismum.*] Vide Nav. in cap. ult. de pœn. dist. 7. n. 10. P. Hen. in sum. lib. 1. n. 5. P. Soar. disp. 7. sect. 4. § occurrebat. P. Ægid. quæst. 62. art. 2. dub. 2. num. 31. cum seqq.

δ *Vnde in ipsa justificatione, &c.*] Vide Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom 2. q. 19. disp. 158. n. 50.

ε *Et pœnitentiam agite.*] Concordat text. in cap. agunt, & cap. propriè, consecr. dist. 4. & illud Actor. 2. v. 38.

ζ *Euntes ergo docete omnes gentes.*] Concordat illud Matth. ult. v. 19. & illud Marc. ult. v. 15. & c. 1. c. si qua, cap. propriè, de consecr. dist. 4.

CAPUT VII.

Quid sit justificatio impii, & quæ ejus causæ.

α HAnc dispositionem seu præparationem justificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum. Unde homo ex injusto fit justus, & ex inimico amicus, ut sit *a* hæres secundùm spem vitæ æternæ. Hujus justificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuitò *b* abluit & *c* sanctificat, signans & ungens *d* Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus Unigenitus suus, Dominus noster Jesus Christus: qui, cùm *e* essemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione ligno crucis nobis *f* justificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod *g* est Sacramentum fidei, sine qua nulli unquam contigit justificatio: demum unica formalis causa est justitia Dei, non qua ipse justus est; sed qua nos justos facit: qua videlicet ab eo donati, renovamur spiritu mentis nostræ; & non modò reputamur; sed verè justi nominamur, & sumus, justitiam in nobis recipientes, unusquisque suam secundùm mensuram, quam *h* Spiritus S. partitur singulis prout vult, & secundùm propriam cujusque dispositionem & cooperationem. β Quamquā enim nemo possit esse justus, nisi cui merita passionis Domini nostri Jesu *i* Christi communicantur: id tamen in hac impii justificatione fit, dum ejusdē sanctissimæ passionis merito per Spiritum S. charitas *k* Dei diffunditur in cordibus eorū, qui justificantur, atq; ipsis inhæret. γ unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia

a Tit. 3.
b 1. Cor. 6.
c Tit. 3.
d Ephes. 1.
e Eph. 2. 8. Rom. 5.
f Eph. 2. a. Rom. 4. d.
g c. nihil est, de consecr. dist. 4.
h 1. Cor. 12 Eph. 4.
i Phil. 3.
k Rom. 5.

omnia simul infusa, accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem: *a* nam fides, nisi ad eam spes accedat & charitas, neque unit perfectè cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit: qua ratione verissimè dicitur, *b* Fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. Et, In *c* Christo Jesu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cùm petunt fidem, vitam æternam præstantem; quam sine spe & charitate fides præstare non potest. Unde & statim verbum Christi audiunt: *d* Si vis in vitam ingredi, serva mandata. Itaque veram & Christianam justitiam accipientes, eam *e* ceu primam stolam, pro illa quam Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum Jesum illis donatam, candidam & immaculatam jubentur statim renati conservare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, & habeant vitam æternam.

a Inf. c. 10.
b Jac. 2. in fin.
c Gal. 5. & 6. cap. circumcisio, de pœnit. distinct. 2.
d Matt. 19.
e Luc. 15 c. quomodo renovari de pœn. dist. 4.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in man. cap. 11. n. 13. ad finem. P. Ægid. de Conink. de Sacramentis, & censuris, tom. 1. quæst. 62. art. 2. dub. unic. n. 128. q. 69. n. 8. & tom. 2. disp. 2. dub. 2. n. 17. & dub. 10. n 84. cum seqq. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 2 dub. 3. concl. 1. reg. 1.

β *Quamquam enim nemo possit esse justus, &c.*] Vide Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 231. n. 37.

γ *Unde in ipsa, &c.*] Vide P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 9. c. 4. quæst. 3.

CAPUT VIII.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis justificari.

CUm verò Apostolus *f* dicit, justificari hominem per fidem & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; ut scilicet per fidem ideò justificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium *, fundamentum, & radix omnis justificationis: *g* sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire: gratis autem justificari ideò dicamur, quia nihil eorum, quæ justificationem præcedunt, sive fides, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur; si *h* enim gratia est, jam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia jam non est grat a.

f Rom. 8.
g Heb. 11. inf. Can. 9
h Rom. 11. Eph. 2. Tit. 3.

RE-

REMISSIONES.

* *Quia fides est humanæ salutis initium.*] Vide P. Molinam in concord. q.14.a.13. disp.44. §. deinde Concilium. P. Vasquez 1. 2. dist.210.c.7. n.52.& P. Lud. Torres de fide disp.41.dub.5.6.& 7.

CAPUT IX.

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

QUamvis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa unquam fuisse peccata, nisi gratis divina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam *a* & certitudinem remissionis peccatorum suorum jactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse dicendum est; cùm apud hæreticos & schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè justificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semetipsos statuere, se esse justificatos, neminemque à peccatis absolvi ac justificari, nisi eum, *b* qui certò credat se absolutum & justificatum esse, atque hac sola fide absolutionem & justificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis & resurrectionis Christi efficacia dubitet. Nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem & indispositionem respicit, de sua gratia formidare & timere potest; cùm nullus scire valeat certitudine fidei *, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

Tit. 3.

a Infr. Ca. 12.& 13.

b Infr. Can. 14.

REMISSIONES.

* *Cùm nullus scire valeat certitudine fidei.*] Vide Jacob Menoch. cons. 82. num. 58.69. & 70.

CAPUT X.

De acceptæ justificationis incremento.

SIc ergo justificati, & amici Dei ac domestici facti, *c* euntes de virtute in virtutem, renovantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & *d* exhibendo ea arma justitiæ in sanctificationem, per observationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, *a* in ipsa justitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus crescunt, atque magis justificantur, sicut scriptum est: *e* Qui

c Psalm. 83. c. infrà Can. 24. 2. Cor. 4. in fin. Colos. 3.

d Rô. 6. d.

e Apoc. ult.

justus est, justificetur adhuc. Et iterum: *a* Ne verearis usque ad mortem justificari. Et rursus: *b* Videtis quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc verò justitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cùm orat: Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum.

a Eccl.18.c *b* Jac.2.d. *c* Ex Augu. c.43. li. de nat. & gratia.

REMISSIONES.

α *In ipsa justitia.*] Vide Sayr. in clavi regia, lib.3.c.4. & P. Azor. inst. moral. p.1.l.4.c.34.col.552.

CAPUT XI.

De observatione mandatorum, deq; illius necessitate, & possibilitate.

NEmo autem, quantumvis justificatus, liberum se esse ab observatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce uti, Dei præcepta homini justificato ad observandum esse impossibilia. Nam *c* Deus *d* impossibilia non *e* jubet, sed *f* jubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis; & adjuvat, ut possis. *g* Cujus mandata gravia non sunt, cujus *h* jugum suave est, & onus leve. Qui enim sunt Filii Dei, Christum diligunt: qui *i* autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, servant sermones ejus. Quod utique cum divino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita quantumvis sancti & justi in levia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse justi *k*: nam *l* justorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra: quo fit, ut justi ipsi eò magis se obligatos ad ambulandum in via justitiæ sentire debeant, quò liberati jam à peccato, *m* servi autem facti Deo. *n* Sobriè, justè, & piè viventes proficere possint per Christum Jesum: per quem *o* accessum habuerunt in gratiam istam. *p* Deus namque *q* sua gratia semel justificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum hæreditatemque consecuturum, etiam si Christo non *r* compatiatur, ut & conglorificetur. Nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, *s* cùm esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet justificatos dicens: Nescitis, quòd ii, qui *t* in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? sic

d 1.Joan.5. infr.can.18 *e* Arausi.2. c.25. *f* Vide Hierō. in epist. ad Ctesiphon. 1.Joan.5. *g* Matth.11. Joan.11. *h* Joan.14. Conc. African. c. 81. 82. & 83. *i* Conc. Milevit. 6.7.8. & 9. *k* Matth.6. Luc.11. c. unum 25. dist. c. adhuc & c. de quotidianis, de pœ. d.3. *l* Rom.6. *m* Tit.2. *n* Inf. can. 10. *o* Rom.5. *p* Aug. lib. de nat. & grat. c.26. & Prosp. Sent. 7. ad c. Gallorum, & respon ad 7. obiect. Vincent. *q* Rom.1. *r* Phil.2. *s* Heb.5. *t* 1.Cor.9.

ſic currite, ut comprehendatis. *a* Ego igitur ſic curro, non quaſi in incertum: ſic pugno, non quaſi aërem verberans: ſed caſtigo corpus meum, & in ſervitutem redigo; ne fortè cùm aliis prædicaverim, ipſe reprobus efficiar. Item princeps Apoſtolorum Petrus: *b* Satagite, ut per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. *c* Unde conſtat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ adverſari, qui dicunt, juſtum in omni bono opere ſaltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius eſt, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui ſtatuunt in omnibus operibus juſtos peccare, ſi in illis ſuam ipſorum ſocordiam excitando, & ſeſe ad currendum in ſtadio cohortando, cum hoc, ut inprimis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam; *d* cùm ſcriptum ſit: Inclinavi cor meum ad faciendas juſtificationes tuas propter retributionem. & de Moyſe dicat *e* Apoſtolus, quòd reſpiciebat in remunerationem.

a 1 Cor. 9. *b* 2. Pet. 1. *c* Infr. Can. 25. *d* Infr. Can. 31. Pſal. 118. *e* Hebr. 11.

CAPUT XII.

Prædeſtinationis temerariam præſumptionem cavendam eſſe.

* NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate vivitur, de arcano divinæ prædeſtinationis myſterio uſque adeò præſumere debet, ut certò ſtatuat, ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum *f*; quaſi verum eſſet, quòd juſtificatus, aut ampliùs peccare non poſſit, aut, ſi peccaverit, certam ſibi reſipiſcentiam promittere debeat. Nam, niſi ex ſpeciali revelatione, ſciri non poteſt, quos Deus ſibi elegerit.

Infr Can. 15. & 16 c. corripiantur, in fin. 24. q. 4. *f* Ezech. 11. Galat. 3.

REMISSIONES.

* Vide text. in c. corripiantur, in fin. 24. quæſt. 3. & Menoch. conſ. 82. ex n. 57. & 63.

CAPUT XIII.

De perſeverantiæ munere.

SImiliter de perſeverantiæ munere, de quo ſcriptum eſt: *g* Qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit: quod quidem aliùnde haberi non poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, *h* qui ſtat, ſtatuere, ut perſeveranter ſtet, & eum, qui cadit, reſtituere; nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur: tametſi in Dei auxilio firmiſſimam ſpem collocare & reponere omnes debent.

g Matt. 10. & 24. c. ſuggeſtum, 7. q. 1. & c. nõ revertebantur, de pœn. diſt. 2 infr. Can. 16. & 22. Ezech. 33. *h* Rom. 14. Philip. 1. 1. Cor. 8.

Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut *a* cœpit opus bonum, ita perficiet operans velle & perficere. Verumtamen qui se *b* existimant stare, videant ne cadant; & cum *c* timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis, in orationibus & oblationibus, in jejuniis & castitate. Formidare enim debent, scientes *d* quòd in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: *e* Debitores sumus non carni, ut secundùm carnem vivamus: si enim secundùm carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

a Phil. 1. & 2. *b* 1. Cor. 10. *c* Philip. 2. *d* 2. Pet. 1. a. *e* Rom. 8.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cens. tom. 2. disp. 2. n. 154.

CAPUT XIV.

De lapsis, & eorum reparatione.

α Qui verò ab accepta *f* justificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus justificari poterunt, cùm, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint. Hic enim justificationis modus est lapsis reparatio: quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti *g* Patres aptè nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccato labuntur, Christus Jesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cùm dixit: *h* Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Unde docendum est, Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse à baptismali, eaque contineri non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, *i* aut cor contritum & humiliatum; verùm etiam eorundem sacramentalem Confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem; itemque Satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto, unà cum culpa remittitur; β sed pro pœna temporali, quæ, ut Sacræ litteræ docent, non tota semper, ut in *k* Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei quam *l* acceperunt, ingrati Spiritum sanctum contristaverunt, & *m* templum *n* Dei violare non sunt veriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto, unde excideris: age

f Infr. Can. 23. & 29. *g* Hier. to. 1. in Epist. ad Demet. quæ incipit, Inter omnes for san ex Tertull. l. de pœn. c. secunda post naufragiũ, de pœn. dist. 1. *h* Joan. 20. Matth. 16. c. ut constitueretur, 50. dist. c. ut evidenter, 7. q. 1. cum sim. inf. Sess. 14 de pœn. c. 2. 3. & 4. *i* Psal. 50. c. sacrificium, de pœnit. dist. 1. *k* Ita & Flor. Cõc. in decretis Eugenij. *l* Eph. 4. g. *m* 1. Cor. 3. *n* Apoc. 2. c. quia sanctitas, 50. dist. & c. miror, de pœn. di. 1.

age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum : *a* Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: *b* pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

a 2. Cor. 17 *b* Marc. 3. & 5. Luc. 3.

REMISSIONES.

α Vidé Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 8. art. 3. v. Quo supposito.
β *Sed pro pœna temporali, &c.*] Vide Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fundam. 1. fol. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. n. 23.

CAPUT XV.

Quodlibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.

ADversus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui *c* per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modò infidelitate per quam & ipsa fides amittitur ; sed etiam quocunque alio mortali peccato, quamvis non amittatur fides, acceptam justificationis gratiam amitti , divinæ legis doctrinam defendendo : *d* quæ à regno Dei non solùm infideles excludit, sed *e* & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, avaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæterosque omnes, qui lethalia committunt peccata; à quibus cum divinæ gratiæ adjumento abstinere possunt, & pro quibus à Christi gratia separantur.

c Infr. Can. 27. Rom. 16. *d* 1. Tim. 1. *e* 1. Cor. 6.

CAPUT XVI.

De fructu justificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione.

α* HAc igitur ratione justificatis hominibus, sive acceptam gratiam perpetuò conservaverint , sive amissam recuperaverint , proponenda sunt Apostoli verba : *f* Abundate in omni opere bono , scientes quòd labor vester non est inanis in Domino, *g* non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite *h* amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideò bene operantibus usque in finem *, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna , & tanquam gratia filiis Dei per Christum Jesum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona *i* justitiæ, quam post suum certamen & cursum repositam sibi esse ajebat Apostolus , à justo judice sibi reddendam : non solùm autem sibi, sed & omnibus,

f 1. Cor. 15. *g* Hebr. 6. c. non est tam injustus, de pœnit. dist. 2. *h* Hebr. 10. in fin. infrà c. 26. *i* 1. Tim. 5.

qui diligunt adventum ejus. Cum enim ille ipse Christus Jesus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos justificatos jugiter virtutem influat; quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent: nihil ipsis justificatis amplius deesse credendum est; quo minùs plenè illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, divinæ legi pro hujus vitæ statu satisfecisse, & vitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, verè promeruisse censeantur; cum Christus Salvator

a Joan. 4. noster dicat: *a* Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum; sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ita neque propria nostra justitia, tanquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur aut repudiatur justitia Dei. Quæ enim justitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem justificamur; illa eadem Dei est, quia à Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque verò illud omittendum est, quòd licet bonis operibus in Sacris

b Matt. 10. in fin. & Matth. 9. circa fin. *c* 2. Cor. 4. d. *d* 1. Cor. 2. in fin. 2. Cor. 10. in fin. Gal. 6. Hier. 9. *e* Ex Epist. Cœlest. 1. c. 12. *f* Jac. 3. *g* 1. Cor. 4. *h* Ibid. *i* Matt. 16. Rom. 2.

litteris usque adeò tribuatur, ut etiam *b* qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus *c* testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso vel confidat, *d* vel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut *e* eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. *f* Et quia in multis offendimus omnes; unusquisque sicut misericordiam & bonitatem, ita severitatem & judicium ante oculos habere debet, neque se ipsum aliquis, *g* etiam si nihil sibi conscius fuerit, judicare: quoniam omnis hominum vita non humano judicio examinanda & judicanda est, sed Dei: *h* qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit unicuique à Deo, qui, ut scriptum est, *i* reddet unicuique secundum opera sua.

Post hanc Catholicam de justificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterque receperit, justificari non poterit: placuit sanctæ Synodo, hos Canones subiungere, ut omnes sciant, non solùm quid tenere & sequi, sed etiam quid vitare & fugere debeant.

REMIS-

REMISSIONES.

a Vide P. Vasq. in 3. p. D. Th. tom. 2. q. 152. n. 20. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. disp. 2. dub. 20. n. 160. cum seqq. & disp. 4. n 14.

* *Bene operantibus usque in finem.*] Vide Menoch. in cons. 82. n. 5.

DE JUSTIFICATIONE.

CANON I.

a Si quis dixerit, a hominem suis operibus, quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, absque divina per Jesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

a Supr. c. 1. & 2. Ro. 3. 1. Cor. 15.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 14. quæst. 2. art. 5. n. 3. Nav. in man. prælud. 3. n. 10. cum seqq.

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc solùm divinam gratiam per Christum Jesum dari, ut facilius homo b iustè vivere, ac vitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen & difficulter possit; anathema sit.

b Conc. Milevit. c. 5. Conc. Afr. cap. 80. & c. ult. de cõs. dist. 5.

CANON III.

a Si quis dixerit, sine præveniente c Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

c Concil. Arausl. 2. c. 6. sup. c. 5. Rom. 5.

REMISSIONES.

a Vide Veg de Justific. q. 9. & 11. Castr. adversus hæreses, verbo gratia, Nav. in man. c. 27. n. 290. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. num. 34.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, quoad obtinendam iustificationis gratiam se disponat ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereq; passivè se habere; anathema sit.

CANON V.

* Si quis liberum hominis d arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re, figmentum denique à satana invectum in Ecclesiam; anathema sit.

d vide Aug. l. 1. contra 2. Epist. Pelag. c. 2.

REMISSIONES.

* Vide Aug. lib. 1. contra 2. epist. Pelag. c. 2.

CANON VI.

a vide Aug. l.2. contra 2. epist. Pelag. & Prosper. Sent. 14. ad c. Gallorum & resp. ad 10. object. Vincent. Joan. 1. Concil. Arausf. 2. circa fin.

a * Si quis dixerit, a non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permissive solùm, sed etiam proprie & per se, adeò ut sit proprium ejus opus, non minus proditio Judæ, quàm vocatio Pauli; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 15. q. 1. art. 1. colum. 3. * August. lib. 2. contra 2. epist. Pelag. c. 3.

CANON VII.

a Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante justificationem fiunt, quacunque ratione facta sint, verè esse peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementiùs quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum graviùs peccare, anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Navar. in comment. de Jubilæo, & indul. fol. 73. P. Azori. Instit. moral. p. 1, lib. 8. cap. 25. col. 826.

CANON VIII.

b Psal. 17. Luc. 12. & Marc. 9. in fin.

a Si quis dixerit, b gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores pejores facere; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide P. Azori. d. cap. 25. col. 826.

CANON IX.

c Sup. c. 1. & 2.

a Si quis dixerit, c sola fide impium justificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad justificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse, eum suæ voluntatis motu præparari atque disponi; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide P. Gabr. Vasquez in D. Thom. 3. tom. 2. disp. 134. n. 36.

CANON X.

d Sup. c. 7. Gal. 2. & 5. Ephes. 1. & 4.

Si quis dixerit, homines d sine Christi justitia, per quam nobis meruit, justificari, aut per eam ipsam formaliter justos esse; anathema sit.

CANON XI.

a Si quis dixerit, homines justificari vel sola imputatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia

tia & charitate, quæ in cordibus *a* eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua justificamur, esse tantùm favorem Dei; anathema sit, *a* Rom. 5.

REMISSIONES.

* Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 3. col. 3. Navar. in man. prælud. 5. n. 7. Sayr. de Sacram. in genere. lib. 1. c. 2. quæst. 9. art. 3. vers. Quoad.

CANON XII.

Si quis dixerit, *b* fidem justificantem nihil aliud esse quàm fiduciam divinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum; vel eam fiduciam solam esse, qua justificamur; anathema sit. *b* Sup. c. 9.

CANON XIII.

* Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certò, & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit,

REMISSIONES.

* Vide Navar. in tract. de oration. cap. 22. n. 41.

CANON XIV.

* Si quis dixerit, *c* hominem à peccatis absolvi ac justificari ex eo, quòd se absolvi ac justificari certò credat; aut neminem verè esse justificatum, nisi qui credat se esse justificatum, & hac sola fide absolutionem & justificationem perfici; anathema sit. *c* Sup. c. 9.

REMISSIONES.

* Vide Castr. adversus hæres. lib. 7. verb. Gratia. hæresi 3. Menoch. cons. 82. ex n. 58.

CANON XV.

* Si quis dixerit, *d* hominem renatum, & justificatum teneri ex fide ad credendum, se certò esse in numero prædestinatorum *α*; anathema sit. *d* Aug. c. 3. lib. de corrept. & gratia sup. c. 12.

REMISSIONES.

* Vide Castr. supr. lib. 12. v. prædestinatio. Menoch. d. consil. 82. ex n. 57. August. c. 13. lib. de corrept. & gratia sup. c. 12.

α *Prædestinatorum.*] Vide Navar. in cap. novit. de Judic. notab. 2. n. 5.

CANON XVI.

Si quis *e* magnum illud usque in finem perseverantiæ donum se certò habiturum; absoluta & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc *α* ex speciali * revelatione didicerit; anathema sit. *e* Aug. lib. de bono persev. c. 13. supr. c. 12. & 13. Galat. 3. Ezech. 18.

REMISSIONES.

a Ex speciali.] Vide Navar. in man. c. 1. n. 30. & c. 11. n. 7. & in tract. de orat. Miscel. 39. n. 150. ad finem. * Vide August. lib. de bono persever. c. 13. sup. c. 12. & 13. & in d. c. novit. notab. 2. n. 5.

CANON XVII.

Si quis justificationis gratiam non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote *a* divina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

a Conc. Arausi. 2. c. 25.

CANON XVIII.

a Si quis dixerit, *b* Dei præcepta homini etiam justificato, & sub gratia constituto, esse ad observandum impossibilia; anathema sit.

b Sub c. 11. 1. Ioa. 5.

REMISSIONES.

a Vide Castr. adversus hæreses, verbo præceptum, Navar. in man. c. 111. ad fin. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 19. n. 154.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Evangelio præter fidem, cætera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita; sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos, anathema sit.

CANON XX.

a Si quis hominem justificatum, & *c* quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad observantiam mandatorum Dei & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum; quasi verò Evangelium sit nuda & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione observationis mandatorum; anathema sit.

c Similiter error erat Begardorum à Concilio Viennensi damnatorum sup. c. 11.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. in clavi regia lib. 3. c. 4. P. Azor instit. moral. p. 1. lib. 4. c. 34. col. 352. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 17. n. 167.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum Jesum à Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediant; anathema sit.

CANON XXII.

a Si quis dixerit, *d* justificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta justitia perseverare posse, vel cum eo non posse; anathema sit.

d Sup. 15.

REMISSIONES.

a Vide P. Ægid. de Sacram. & censuris tom. 1. q. 62. art. 2. n. 105. & q. 73. n. 47. & 50.

CA-

CANON XXIII.

a Si quis hominem semel justificatum dixerit *a* ampliùs peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideò eum, qui labitur & peccat, nunquam verè fuisse justificatum, aut contra, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit. *a* Supr. c.14.

REMISSIONES.

a Vide D. Thom. p.3. q.84. art.16. & in 4. dist.4. q.1. Sayr. in clavi regia, lib.6. cap.3. n.9.

CANON XXIV.

Si quis dixerit, *b* justitiam acceptam non conservari, neque etiam augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodò & signa esse justificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit. *b* Sup. c.10

CANON XXV.

a Si quis in quolibet bono opere justum *c* saltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri; tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit. *c* Sup. c.11 in fin.

REMISSIONES.

a Vide Navar. in cap.14. quæst.1. n.20.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, *d* justos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare & sperare æternam retributionem à Deo per ejus misericordiam, & Jesu Christi meritum, si benè agendo, & divina mandata custodiendo usque *e* in finem perseveraverint; anathema sit. *d* Sup. c.16 *e* Matt.24.

CANON XXVII.

a Si quis dixerit, *f* nullum esse mortale peccatum nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumvis gravi, & enormi, præterquam infidelitatis peccato semel acceptam gratiam amitti; anathema sit. *f* 1. Cor.6. Sup. c. 15.

REMISSIONES.

a Vide P. Gab. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom.2. disp.156. n.67. in fine.

CANON XXVIII.

a Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viva; aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum; anathema sit.

RE-

REMISSIONES.

a Vide Covar. in cap. alma. p. 1. in initio.

CANON XXIX.

a Sup. c. 14 Si quis dixerit, a eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam justitiam recuperare sine sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana & universalis Ecclesia, à Christo Domino & ejus Apostolis edocta, hucusque professa est, servavit & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

a Si quis post acceptam justificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, b ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exolvendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in c purgatorio, antequam ad regna cælorũ aditus patere possit; anathema sit.

b Sess. 14. c 8.
c Inf. Sess. 25. in pr.

REMISSIONES.

a Vide Repertor Inquisit. verbo culpa cum addit. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 11. n. 1. & n. 36.

CANON XXXI.

d Sup. c. 11. in fin. a Si quis dixerit, justificatum peccare d dum intuitu æternæ mercedis benè operatur; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Nav. in Man. c. 17. n. 209. Lud. Bejam responsor. casuum conscient. p. 2. c. 24. fol. 234. P. Sanch. in pręcepta Decalogi, lib. 2. c. 35. n. 3.

CANON XXXII.

a Si quis dixerit, hominis justificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius justificati merita; aut, ipsum justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Jesu Christi meritum, cujus vivum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 9. a. 3.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de justificatione, à sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam, aliqua

aliqua ex parte gloriæ Dei vel meritis Jesu Christi Domini nostri derogari, & non potiùs veritatem fidei nostræ, Dei denique ac Christi Jesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de Reformatione.

CAPUT I.

Prælati non residentes minimè possunt suum ministerium implere: renovantur canones aliquando promulgati contra non residentes: modusq; datur contra* Episcopos *absentes à propria diœcesi per sex menses continuos.

a * EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, depravatosque in Clero & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui majoribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum; integritas enim præsidentium, salus est subditorum. Confidens itaque per Domini ac Dei nostri misericordiam, providamque ipsius Dei in terris Vicarii solertiam, omnino futurum, ut ad ecclesiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundùm venerabiles beatorum *a* Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque, quovis nomine ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, ut *b* attendentes sibi, & universo gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, *c* in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. Implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ovium suarum, quarum *d* sanguis de eorum est manibus à supremo judice requirendus, custodiæ minimè incumbant: cùm certissimum sit, *e* non admitti pastoris excusationem, si lupus oves comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cœlestibus, ac divinis humana præferentes, in diversis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ovili de-

a In sacerdot. & c. Episc. 61. dist. c. fin. 59. d. & inf. Sess. 14. de ref. c. 1.
b Act. 20.
c 2. Ti. 4. Joan. 10. c. sit rector. 43. dist. c. adversus, 1. q. 1. c. nisi. de renunc.
d Ezech. 33. & 34. Act. 20.
e c. Eph. 43 dist. c. 1. 13. q. 1. & infr. Sess. 14. c. 1. in fin. de reform.

derelicto, atque ovium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit Sacrosanctæ *a* Synodo, β antiquos canones, qui temporum atque hominum *b* injuria penè in desuetudinem abierunt, adversus non residentes promulgatos innovare; quemadmodum virtute præsentis decreti innovat; ac ulterius, pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere atque sancire. γ Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocunque titulo, causa, nomine, seu jure commissa, quacunque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu justis *c* & rationalibus *d* causis cessantibus †, sex mensibus continuis * extra suam diœcesim morando abfuerit: δ quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ Ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso jure incurrat. *e* Quod si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, ut severiori sacrorum canonum censuræ subjiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda, infra tres menses per litteras, seu nuntium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cujusque major aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis ipsis *f* ε de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

a c. pervenit, cum multis seq. 7. q. 1. de cler. nō resid. per tot. & c. cū ex eo, de elect. in 6.
b al. *incuria*.
c Vide Sess. 23. c. 1. de refor. ubi causæ subindicantur.
d c. ex tuę, de cler. non resid. c. quoniā, §. porro, ut lit. non cont.
e Inf. sess. 23. de reform. c. 1. & 2.
f c. ex par. de cler. non resid.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 58.
* Vide etiam Jacobat. de Concil. lib. 5. n. 6. Covar. lib. 3. variar. c. 13. n. 9. Cened. collect. 30. ad sextum. n. 3. 2. ubi latè Bobadill. tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 9. Camil. Borrell. consf. 2. n. 16.

β *Antiquos canones.*] Videlicet cap. pervenit. cum multis seqq. 7. q. 1. cap. cum ex eo, de elect. lib. 6.

γ *Si quis à Patriarchali, &c.*] Vide P. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 7. c. 6. col. 825 Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 41. n. 9.

† *Iustis & rationabilibus causis cessantibus, &c.*] Quæ autem sint hujusmodi causæ, habes infr. sess. 23. c. 1. & 2. de reform. & in c. ex tuæ, de cler. non resid & in cap. quoniam. § porrò, ut lite non contestata.

* *Sex mensibus continuis.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 51. & Trinisan. decis. 42. lib. 2.

δ *Quartæ partis fructuum unius anni, &c.*] Vide Fr. Emman. in addit. ad bullam Cruciatæ, part. 2. fol. mihi 215. verso.

ε De

8 *De Pastoribus utilioribus.*] Concordat text. in c. ex tuæ. de clericis non residentib. c. quoniam. §. porro, ut lite non contestat.

CAPUT II.

Nulli obtinenti beneficium, quod requirit residentiam, licet non residere, nisi ob rationabilem causam ab Episcopo approbandã: deputandi nihilominus Vicarii ob curam animarum, &c.

1 α Episcopis inferiores, quævis beneficia Ecclesiastica 2. personalem residentiam de jure sive consuetudine exigentia, 3 in titulum sive commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & divini cultus augmento, 4 locorum * & personarum qualitate pensata, 5 expediens videbitur, opportunis juris remediis 6 residere cogantur †: β nullique privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, *a* suffragentur. Indulgentiis verò & dispensationibus temporalibus, ex veris & 7 γ rationabilibus causis tantùm concessis, & coram Ordinario legitimè probandis, in suo robore permansuris: quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tanquam in hac parte à Sede *b* Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini quoad hoc, privilegio seu exemptione quacunque suffragante.

a c. fin. de res. in 6.

b c. cum ex eo, de elect. in 6. c. benefic. de reg. eod. lib. & inf. Sess. 7. c. 3. & 7. de res.

DECLARATIONES.

De residentia Episcoporum amplè agitur sess. 23. c. 1. de Reform.

1 *Episcopis inferiores.*] De residentia Parochorum vide similiter ut suprà: nam circa residentiam attenditur ordinariè dispositio d. cap. 1. sess. 25. de reform.

2 *Personalem residentiam.*] Obtinens beneficium, licet adsit titulus alicujus Sancti; dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere. nec eum ad residentiam potest cogere Episcopus.

Congregatio Concilii censuit rectores habentes Parochianos intra & extra civitatem, licet hi qui extra sunt plures & magni numeri sint, qui per Vicarios amovibiles regebantur, oportere residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis, & ideo si ea intra mœnia civitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quod si Parochiani, qui extra civitatem habitant ob locorum distantiam vel difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis sacris & divinis officiis audiendis, succurrendum illis esse remedio c. ad audientiam, de Eccles. ædif. & decret. Concilii Sess. 21. c. 4. Quod si essent duæ Ecclesiæ intus & extra, & una tantùm parochia, rectorem debere residere in Ecclesia, quæ est intra civitatem.

3 *In titulum sive commendam, &c.*] Quando abbatia cura & conventu caret, non est Abbas cogendus residere. *Vide sess. 23. c. 1. de Ref. §. & aliis.*

4. Lo-

4 *Locorum & personarum qualitate pensata.*] Nulli tamen est adjiciendum onus extra fundationem beneficii aut consuetudinem.

5 *Expediens videbitur.*] Per hoc non datur facultas Ordinariis dispensandi à residentia ex quavis ratione.

6 *Residere cogantur, &c.*] Provisus ab inferiori collatore de beneficio personalem residentiam requirente, compellendus est per Ordinarium ad residendum.

Habens Archidiaconatum Palentin. in eo tanquam in digniori loco residere debet, & ibi residens potest percipere omnes fructus Thesaurariæ Legionen. præterquam distributiones quotidianas, in quas si Thesaurariæ ipsius ex decreto Concilii Sess. 21. c. 3. esset conversa tertia pars, illam percipere non potest, nisi ibi resideret atque inserviret.

Episcopus obtinens beneficia simplicia non potest cogi ad aliquod personale servitium suis beneficiis impendendum; cùm ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non teneatur, nisi ad officium recitandum.

Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in ejus fundatione disponatur, quòd Rectores celebrent Missam: rectè enim per substitutum satisfit.

7 *Rationabilibus causis.*] Canon. Capuanus fuit per annum excusatus à residentia ex Congregationis declaratione, dumodo eo tempore in loco viciniori habitaret, & quod inimicitiæ essent sine ej' culpa ortæ.

Alius Canonicus Aretinus, qui fidejusserat de recedendo ab urbe, fuit à residentia fidejussione durante similiter excusatus, & inhibitum Ordinario, ne contra eum procederet.

REMISSIONES.

α Vide Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispens. de non resid. fol. 46. Horat. Lut. de privil. scholast. priv. 98. Matth. Soar. in pract. & ord. visitandi c. 3. n. 5.

* *Et personarum qualitate pensata.*] Vide tradita per Sim. de Prætis in consil. 68. ex n. 8. cent. 3.

† *Residere cogantur.*] Vide plures relatos à Petro Cened. collect. 30. ad sextum, ex n. 2. Bern. Diaz in prax. can. c. 47. & ibi Salzed. & in c. 52. lit. C Pedroch. in summa tit. *de los clerigos*. fol. mihi 112. Hojed. de benef. 1. p. c. 17. n. 21. Carran. lib. de residentia. ex c. 3. & infrà referendos circa c. 1. & 2. de reform. sess. 23.

ϛ *Nulliq; privilegia, seu indulta perpetua, &c.*] Vide P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 60. n. 6. Cened. pract. & ca. non. quæst. lib. 1. q. 1. n. 32. ubi resolvit per clausulam illam generalem nec fuisse derogatam Eugenianam constitutionem.

γ *Rationabilibus causis.*] Quatuor causas legitimæ absentiæ nominat Concil. Trid. infr. sess. 231. c. 1. Vide P. Paul. Comit. d. q. 60. n. 5. P. Valer. Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 30. lit. 3. n. 54.

DECLARATIO.

Quod gratiæ de non residendo, & percipiendo fructus ratione studii, non valeant sine consensu Ordinarii.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Pius, divina providentia Papa IV. ad cujus aures nu-

pes

perpervenit, nonnullos curata, vel alios sacros Ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prætextu, quod litteris operam dare cupiebant, post confirmationem Concilij Tridentini, per sanctitatem suam factam, & publicatam secum, ut litterarum studio in loco ubi illud vigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum per eos obtentorum hujusmodi usque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expressum, dummodo intra primum illius annum subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoveri teneantur, & tam iidem interim quàm alij, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficiis per eos obtentis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum hujusmodi portione illis assignata, vel aliàs deputandos in divinis deserviendo animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, usque ad simile tempus personaliter in eisdem beneficiis residere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ Signaturam, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, sibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his vel fraudi, vel circumventioni locum, præsertim quoad absentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione provideri potest, relinquere volens, & Concilij etiam Tridentini decretis inhærendo, hujusmodi dispensationes & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ, quàm Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficiendas litteras processusque habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia hujusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declaravit, decernens irritum, &c.

Placet, publicetur & describatur. I.

LECTA & publicata fuit superscripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, die vero Veneris, Vigesimaquarta mensis Novem. Pontificatus præfati S.D.N. Papæ Anno quinto.

A Lomellinus Custos,

BULLA S. D. N. D. PII, DIVINA Providentia Papa IV.

Super residentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium.

Pius Episcopus, servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula meritis licet insufficientibus, divina dispositione constituti, cunctos non solùm vigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges, sed etiam singulorum Pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere, ut quemadmodum operosum sacri Concilii Trident. progressum, felicemque exitum, Domino cooperante, præstitimus, ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ sollicitudinis partem vocati sunt, Pastorum officium concernentia non tepide, neque dissimulanter, exequamur. Sane licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes & singuli venerabiles fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, & alij beneficiati, apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur, nonnulli tamen, quod non sine animi nostri mœrore referimus, adeo sui gregumque, quos olim deperditos Salvator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt; ut etiam nunc in Alma Urbe, vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonii inter eos suasque ecclesias solemniter contracti, jura confidentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, ad prædictas ecclesias quomodocunque sibi concessas invisere, & apud illas, ut probos & providos patresfamilias decet, residere non curant, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicujus, etiam temporalis pœnæ metu frangendam seu convincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscunque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibus-

quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui juxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ & ultra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub privationis eorum à regimine, & administratione ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis, Romani Pontificis successoris nostri, arbitrio imponendis pœnis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesiis juxta formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro hujusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam cæteri in suis ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus & ordinamus, quod deinceps, omnia & singula mobilia, immobilia, etiam in Urbe, vel ejus districtu existentia & se moventia, res & bona, jura & actiones cujuscunque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac ubicunque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscunque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu & præemiuentia præfulgentes, ecclesias prædictas in titulum vel commendam sive administrationem, aut alio quovis nomine obtinentes; & alios quoscunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias & diœceses, etiam in Rom. Curia aut alibi degentes, & juxta decretum & formam Concilij hujusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcunque monasteriorum, prioratuum, præpositurarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redituum, & proventuum Ecclesiasticorum: nec non pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, reditibus, & proventibus reservatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiam facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias liberè disponendi à nobis & quibusvis aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris etiam cum clausulis, quod facultates hujusmodi revocari nequeant, aliisq; irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum de rebus & bonis hujusmodi jam disposuerint, tanquam spolia, ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant. Liceatque dilectis filiis, moderno, & pro tem-

pore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis in eventum decessus huiusmodi, solitum inventarium super rebus & bonis præfatis conficere, illaque prout de reliquis Clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filij nostri, moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarij manus redigere; dictæque Cameræ applicare, cujusvis licentia desuper minimè requisita. Ac facultates, & desuper confectas litteras prædictas, etiam motu & scientia similibus, etiam in recompensam laborum & obsequiorum etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæque Sedi impensorum quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in eventum obitus huiusmodi, etiam si in Urbe, aut ejus districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, ut præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc & è contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine & tenore revocamus, cassamus & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet, pro tempore condita factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet etiam ad pias causas, vel in remunerationem servitiorum, nulla & invalida, nulliusque roboris vel momenti fore, neque quidquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quavis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Ac quidquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris & Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum, ordinationibus, reservationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut diœcesibus residentium, & ibi decedentium, quæ quia ampliamus & extendimus ad habentes Ecclesias in Urbis districtu, ibique residentes ac decedentes spolia Cameræ Apostolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus præjudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere volumus, præterquam, quoad eos, qui in suis Ecclesiis juxta formam prædicti Concilii resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantum salvam eis esse volumus. Ita ut generis licentia testandi, eis quamquam residentibus minimè suffragetur; sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint.

Cæterum,

Cæterum, ut præceptum, mandatum, ſtatutum, ordinatio, revocatio, caſſatio, decretum, & alia præmiſſa, præſenteſque litteræ ad eorum, quorum intereſt, notitiam deducantur, nullusque poſſit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excuſationem allegare, ſed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus, quod eædem præſentes in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ noſtræ valvis, ac Acie campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affixæ copia illarum ibi dimiſſa, ab ea die omnes perinde arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Non obſtantibus præmiſſis, ac in favorem curialium per ſe. re. Sixtum IV. Leonem X. Julium III. & quoſcunque alios Rom. Pontif. prædeceſſores noſtros, ac etiam per nos editis, & approbatis: necnon aliis litteris, conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæterisque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri præcepti, mandati, ſtatuti, ordinationis, revocationis, caſſationis, annullationis, decreti, ampliationis, extenſionis, & intentionis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto, ſeptimo Kalend. Decemb. Pontificatus noſtri Anno quinto.

Ca. Glorierius.
Viſa de Curia M. de Enciſo.
H. Cumyn.

Anno à Nativitate Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto, Indictione ſeptima, die verò quarta menſis Decembris, Pont. Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Pij divina providentia Papæ quarti, Anno quinto, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ad valvas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ dimiſſis in præfatis locis præſentium retroſcriptarum litterarum copiis, affixis, ut eſt moris, per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andrentium, prælibati ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

MOTUS PROPRIUS S. D. N. D. PII, Papæ IV.

Super executione Concilij & litterarum ejusdem Sanctiss. contra Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, & alias personas Ecclesiasticas, non residentes in eorum Ecclesiis.

PIUS PAPA IV.

MOtu proprio, &c. Cum tam per sacrosanctum œcumenicum Concilium Tridentinum, quàm etiam per nostras litteras sive Bullas etiam desuper emanatas, & inter alias sub dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1564. septimo Kal. Decembr. Pontificatus nostri anno 5. mandatum sit omnibus Episcopis, Archiepiscopis, & aliis, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere & assistere, aliaque facere, quæ in d. S Concilio & in dictis nostris litteris sive Bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præstari & adimpleri possunt, cum gregibus suis non invigilant neque assistunt, sed mercenariorum more oves suas deserunt: & propterea debuissent, & deberent omnes & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alij in dignitatibus Ecclesiasticis constituti & præfecti, & quibus animarum cura existit, juxta divina præcepta, & prædicti œcumenici Concilii, ac prædictarum nostrarum litterarum seu Bullarum vim, formam, continentiam & tenorem, ad eorum respectivè Ecclesias, diœc. ac alia beneficia, in quibus personalis residentia requiritur, ad effectum in eis personalem residentiam faciendi sese contulisse, ac omnia & singula in eisdem præceptis, Concilio & litteris sive Bullis respectivè contenta adimplevisse & observasse. Attamen, sicut accepimus, multi & multi præfatorum mandatorum contemptores, animarumque suarum propriæ salutis immemores, & in dictis dignitatibus Ecclesiasticis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, & Archiepiscopalibus respectivè constituti præmissa facere & adimplere hactenus minimè curarunt; sed distulerunt & differunt in grave animarum suarum, gregumque sibi commissorum periculum, & ovium suarum perniciosum exemplum & scandalũ, sententias, censuras, & pœnas propterea sibi inflictas temerè, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non sint

ſint conniventibus oculis aut impunè prætermittenda ; ſed graviter, ut cæteris tranſeant in exemplum, cum jam per tot menſes inobedientes fuerint, cenſuras præfatas ſuſtinentes. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque poteſtatis noſtræ plenitudine Dilecto filio noſtro Alexandro Riario, Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, cui alias etiam, ſeu prædeceſſori ſuo vivæ vocis oraculo commiſimus, ut dictos Epiſcopos, Archiepiſcopos & alias perſonas Eccleſiaſticas animarum curam hab. non reſid pœnas præfatas in dicto Concilio & litteris ſive Bullis noſtris contentas, incurriſſe declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliaque graviora procederet, vivæ vocis oraculo commiſimus. Tamen, quia nonnulla monitoria contra certos Epiſcopos & alias perſonas præfatas in vim commiſſionis noſtræ hujuſmodi ſibi factæ tunc decreverat & relaxaverat, ne in poſterum de illius juriſdictione dubitari contingat, denuò eidem Auditoratus exercen. auctoritate noſtra committimus & mandamus, quatenus ſtatim tàm contra Epiſcopos, Archiepiſcopos, & alios quoſcunque Prælatos, tàm in Urbe quàm alibi & ubique locorum exiſtentes, & in propriis diœc. non reſid. conſtito ſibi, quantum ſufficere videbitur ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola veritate inſpecta & manu regia, de inobedientia propria uſque ad ſententiam excluſivè procedat, & deinde nobis referat, ut nos in Conſiſtorio noſtro ſecreto de fratrum noſtrorum conſilio, ut moris eſt, ad ſententiam privationis & depoſitionis Prælatorum inobedientium hujusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quo vero ad alios curam animarum habentes, uſque ad ſententiam incluſivè procedat & exequatur juxta formam & tenorem dicti Concilij & litterarum noſtrarum prædictarum cum eisdem facultatibus, ut ſupra, ac alia faciat & exequatur, prout in dictis litteris ſive Bullis continetur, cum poteſtate citandi, inhibendi, excommunicandi, ſuſpendendi à divinis, declarandi, interdicendi, aggravandi, carcerandi, & brachium ſæculare decernendi, relaxandi & exequendi, aliaque faciendi neceſſaria quomodolibet & opportuna. Contrariis quibuscunque non obſtantibus, & quod præſentis noſtri Motus proprii ſola ſignatura ſufficiat, ac ubique fidem faciat, in judicio & extra regula contraria, & aliis quibuſcunque, omnibus expreſsè derogamus, non obſtantibus.

Placet, Motu proprio. I.

Præſentetur. *Amerin. Regens.*

De Commendatariorum ordinatione Annotationes quædam.

COmmendatarij non tenentur promoveri ad ſacros Ordines. Primò ſi vel monaſteria carent omni prorſus cura & conventu. Secundò, ſi vel habeant tantum Jurisdictionem temporalem. Tertiò, ſi cura animarum ſacramentalis conventioni ſoli incumbit, non autem perſonæ Commendatarij. Quartò, ſi vel Jurisdictinonem, quam ex conceſſione Sedis Apoſtolicæ habent, non poſſint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò, ſi eam Jurisdictionem ſpititualem actu exerceant & non curam animarum habere videantur, *c.* D*udum 6. cap.* L*icet, de elect.* ubi Hoſtien. Joann. Andr. Bellarm. Anchar. Card. Abbas *cap. ſuper eo, de præb. in 6. extravag.* E*xecrab. in fin. ubi gloſſ. verſ. viſitare. de præb & dignitat. in* E*xtra. Ioann.* X X I I. tamen quia ex larga ſignificatione eſſe dicitur, *Innoc. & alij c. Cùm ſatis. de offic. Archid. & c. de mulcta, de præb. Staph. de ſtat. & qualit. benef. num.* 20. idcirco regulariter Commendatarij non erunt cogendi ſuſcipere ſacros ordines, ſed quandoque, pro locorum & perſonarum qualitate expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctiſſimi. Sed an ſacerdotium, vel ſufficiat ad Diaconatum, *vide Card. Clem. 2. quæſt. 20. de offic. Vicar. Mil. verb. curatum, in fin. Rebuff. in prax. benef. tit. de non promot. num.* 32. & intra quod tempus, & ante, cum Decreto irritante. *Supr. hoc c. §. Commendatarij.*

Si verò cura animarum Sacramentalis, ſive Monachorum, ſive perſonarum ſæcularium incubuerit perſonis Commendatariorum, tenebuntur ſacris ordinibus initiari. An verò exprimendum ſit præcisè, quòd promovendus ſit ad ſacerdotium, & intra annum, & quòd alias ipſo jure privati ſint, vide *ad cap.* Licet canon. *de elect. in 6. ubi gloſſ. verſ.* ſacerdotium. *& verſ.* commendandos, *& Clem.* Ne in agro *§. cæterum, de ſtat. Monach.* ſicut & pro eo: An diſtinguendum ſit, ſi commendam in anno 22. obtinuerit, teneatur promoveri ad ſacerdotium intra 25. annum.

Cæterùm convenit, ut in Galliis indiſtincte Commendatarij teneantur promoveri ad ſacros ordines, ideoque in conceſſionibus Commendarum Gallicarum apponatur Decretum, & infra annum ſacris initientur; alioquin poſt annum elapſum, vacent ipſo jure commendæ, quarum ſi quæ exiſtunt de Monaſteriis omni prorſus cura & conventu carentibus, eo caſu S. D. N. aliquam Commendatariorum habebit rationem,

De

De residentia Commendatariorum.

COmmendatarii non tenentur residere. Primò si monasteria carent omni prorsus cura & conventu. Secundò si vel habeant tantùm Jurisdictionem temporalem. Tertiò si cura animarum sacramentalis soli conventui incumbit, non autem personæ Commendatarii. Quartò si vel Jurisdictionem spiritualem, quam ex concessione Sedis Apostolicę commendatarii habent, non possint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò ampliùs licet Jurisdictionem spiritualem exerceant, non ideo tamen tenentur residere ex Concil. Decreto, sess. 23. cap. 1. §. E*adem omnino*. quod licet exprimat de curatis & aliis quibuscunque beneficiis animarum curam habentibus, quæ verba ad solam quoque Jurisdictionem spiritualem referri possent, *cap.* Dudum, *& cap.* Multæ, *& Extravag.* Execrab. *d. c.* Super eo: tamen intelligendum est de sola cura animarum sacramentali: & ideo qui solam curam Jurisdictionis spiritualis habent, non comprehenduntur in Decreto, neque pœnis in eo inflictis subjacent, sed tantùm poterunt cogi residere, prout ante Concilium tenebantur, ad terminos *cap.* Dudum *6. & d. cap* Super eo, *& d.* E*xtravag.* Execrab. ad quod etiam jus vetus videtur Concilium alibi se retulisse. Si verò cura animarum sacramentalis seu Monachorum, seu personarum sæcularium incumbit personis Commendatariorum, tenebuntur residere ex Decreto Concil. *Sess.* 23. *c.* 1. *Vide supr. §. In titulum.*

A quo visitari possint Commendatarii.

DIcebatur Concilium videri subjecisse Commendatarios Ordinariis in materia residentiæ per præsens Decretum. Idemque cum de incompatibilitate agitur Sess. 7. cap. 4. aut de cura animarum sacramentali, quam ipsimet Commendatarii exercent Sess. 25. cap. 11. de Regul. Extra justos autem casus Concilium nihil in specie decrevisse, à quo Commendatarii possint visitari & corrigi. Considerandum autem esse, quod ea hodie opinio recepta sit: Commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi, & Jura de Abbatibus & Prioribus loquentia habere etiam locum in hisce Commendatariis, probatur *c.* Nemo, *de elect. in 6. Chassan. in consuet. Burgund. rubr. 9. §. 5.* R*ebuff. de nominat. q. 8. num. 29. & de pacif. poss. num. 56. & 43.* G*omez in form. resign. 4. num. 2. & de idone.*

quæst. 5. num. 6. Consequens ergo videtur, ut, quemadmodum Abbates à suis superioribus regularibus visitari debent, ita etiam ipsi Commendatarii visitari possint. Quod si hoc omnino convenire aut decere videtur, rursus advertendum, an nullo expresso Jure, nullaque clara concessione Apostolica ab his visitentur, & quamquam se exemptos probarent, posse tamen ab Ordinariis judicari ratione rei, contractus, aut delicti, ut sanxit Constitutio Innocentii IV. *c. de privil. in 6* quam Concilium innovavit, atque etiam ampliavit in causis mercedum & miserabilium personarum, etiamsi certus Judex à sede Apostolica in partibus deputatus esset, & generaliter quoque in aliis causis, si certus Delegatus non adesset, ut dicitur Sess. 7. cap 14. Quoad materiam tamen visitationis visum est plerisque, non posse Commendatarios nomine Commendæ visitari, neque corrigi, nisi à delegatis sedis Apostolicæ: sed quia aliqui Ordinarii hanc facultatem sibi competere credunt, & ob id urgent aliquos Commendatarios, Sanctitas sua jussit, ut audiantur Commendatarii, quibusnam rationibus se ab hac visitatione tueantur, ideo eis auditis, amplius erit deliberandum.

Item dubitatum fuit, An Commendatarii eorum Monasteriorum, quæ habent conventum, à suis Superioribus regularibus visitatum, ab Ordinariis locorum visitari & corrigi possint? Ad hoc autem respondetur; quod licet Concilium Tridentinum Sess. 24. cap. 11. de Commendatariis non meminerit, in illa commemoratione personarum, quæ ab Ordinariis visitari debent, non obstantibus quibuscunque privilegiis eis concessis, Congregatio censuit, si nullius diœcesis sint, ad Episcopos nullum jus pertinere: sed ad Sedem Apostolicam: si verò in certa diœcesi sunt, quoad residentiam subjacere Episcopo ordinario loci, per cap. 2. Sess. 6. & eidem, quoad incompatibilia. Sess. 7. cap. 14. Et ponderando quod c. 14. loquitur de commendatis, c. 5. dat Jurisdictionem Episcopis. Quod verò spectat ad visitationem & correctionem, Congregatio censuit eos non posse ratione commendæ visitari aut corrigi, nisi à summo Pontifice aut ejus delegato, licet Alciatus, qui adversabatur, diceret, *Visitator est delegatus.* Ratione autem delicti rei contractus, ad jus commune se remiserunt, prout Concilium se remisit, illudque ampliavit, ut sup. c. 14. Sess. 7. quod est notandum, cum Concilium per d. c. innovaverit *c. 1 de privileg. in 6. quod incipit*, Volentes.

CA-

CAPUT III.

Excessus saecularium clericorum & regularium agentium extra monasteria, ab Ordinario loci ut deputato à Sede Apostolica corrigantur.

1 α ECclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, *a* β cujusvis personalis, vel regularis, 2 extra monasterium degens *, γ etiam sui ordinis privilegii *b* prætextu † tutus censeatur, quominus, si deliquerit, 3 ab Ordinario loci, δ tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri & corrigi valeat.

a Fortè legendū *vel cujusvis ordinis regularis.*
b Inf. Sess. 13. de ref. a. 1. & 4. 2. Sess. 14. c. 4. & 5. de reform.

DECLARATIONES.

1 *Ecclesiarum Prælati.*] Episcopi in hoc Decreto agere possunt contra omnes professores militiarum Hierosolymitanarum exemptos ob privilegium Pii V. etiamsi dicti milites extra locum suorum ordinum cum licentia suorum Superiorum degerent. Idem censuit Congregatio in omnibus aliis Regularibus, qui degunt extra Monasterium, etiam cum licentia suorum Superiorum, si deliquerint, posse puniri à locorum Ordinariis juxta hoc Decretum.

An milites Hierosolymitani comprehendantur Decret. Concilii, etiam ubi de eis non fit expressa mentio? Respondit Congregatio comprehendi, nisi specialiter privilegiis post Concilium muniantur.

2 *Extra monasterium degens.*] Intellige de degente sine licentia superioris. *Vide c. 14. Sess. 25. de Regul.* Si deliquerit.

Fuit dubitatum, Utrùm existentes in aliqua domo ad erectionem Monasterii destinata, comprehendantur in hoc Decreto? Et fuit resolutum sub die 24. Maji 1588. quod licet ibi existerent de licentia suorum Superiorum, tamen si non haberent in dicta domo Priorem seu Guardianum, & non viverent juxta institutum Regulæ illius Religionis, comprehendantur in d. Decreto, & ab Ordinario puniri possint: non posse autē, si in ea domo sub Superiore cōventualiter vivant.

3 *Ab ordinario loci.*] Presbyter delinquens in sua Diœcesi, si in altero loco comperiatur, ad suum Ordinarium remitti debet. *

REMISSIONES.

α *Ecclesiarum prælati.*] Concordat cap. cùm propriè, de vita, & honest. Cleric.

β *Cujusvis personalis, vel regularis.*] Navar. cons. 21. de Regularibus, quamvis dubius videtur existimare hoc decretum nihil derogare privilegiis Ordinum militarium in his, quæ pertinent ad sacros milites. Aliis probabilius videtur, eos non esse comprehensos: ait enim Nav. ubi suprà, literam veram prædicti decreti clariorem desiderari, quoniam ea, quam habemus, subdifficilis, & subobscura videtur, quod attinet ad illa verba, *cujuscunq; personalis.* Cæterùm litera hujus decreti non videtur obscura Auctoribus statim citandis, & juxta eos illius sensus est: Nullus Clericus sæcularis cujusq; personalis, videlicet

pri-

privilegii prætextu, vel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis privilegii prætextu ratus censeatur, quominus si deliquerit, ab Ordinario loci tanquam super hoc à Sede Apostol. delegato secundum Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat. referunt P. Azor. Instit. Moral. 1. p. lib. 13. c. 4. q. 3. pag. 1282. Et Emman. quæst Reg. tom. 2. q. 2 art. 7. per tot. & q. 63. a. 7. vers. Quinto.

* *Extra monasterium degens, &c.*] Vide Mich. Agia de exhib auxil. fundam. 5. p. 23. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. Can. can 3 lit. A. Trevizan. decis. 36. à num. 2. lib 1. Joan. Aloys. Ricc um decis. 223. num. 4. Curiæ Neapol. p. 1. & in sua collect. 503.

γ *Etiam sui ordinis privilegii prætextu.*] Decisionem text. in extravag. cum Matthæus 3 de hæret. inter commun. non corrigi per hunc text. in præsenti, testatur Cenest. in Clem. & Extravag. collect. 14. n. 3. cum seqq. † Vide Seraphinum decis. 960.

δ *Tanquam super hoc à Sede Apost. delegato.*] Dum hic tribuitur prælatis jurisdictio corrigendi excessus subditorum, concessum esse prælatis Regulariũ privativè ad ordinarium in præsenti, testantur Menoch de præsumpt. lib. 2. q. 18. n. 22. Cened. ad decretal. collect. 87. n. 4. vers. Secundo.

CAPUT IV.

Quarumcunq; Ecclesiarum minorum Capitula, toties quoties voluerit Episcopus & alii majores Prælati, &c. visitent, corrigant, emendent, non obstantibus, &c.

a Sess. 25. c. 6. de ref. & c. 4. de ref. Sess. 14

α * Capitula a Cathedralium β 1 & aliarum 2 majorum Ecclesiarum, 3 illorumque personæ, 4 nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, 5 & concordiis †, quæ tantùm 6 suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint; quo minus à suis Episcopis, & aliis majoribus Prælatis, 7 per se ipsos solos, 8 vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis, juxta b Canonicas sanctiones, toties γ quoties opus fuerit, 9 visitari, corrigi & emendari, etiam 10 auctoritate Apostolica, 11 possint & valeant.

b Inf Sess. ult. de reform. c. 6.

DECLARATIONES.

1 *Capitula Cathedralium.*] Episcopus sua Capitula visitare potest & corrigere, si non sunt exempta: si verò exempta essent, servanda est forma præscripta à Concilio Sess. 25. c. 6. de Reform.

Congregatio censuit de voto Rotæ hoc decretum non solum comprehendere Capitula exempta, sed etiam omnia alia prætendentia se posse tueri adversus visitationem, sive vigore consuetudinũ, sive sententiarũ, sive juramentorum, sive concordiarũ, quæ tantùm suos obligent auctores, nõ etiam successores, quominus à suis Episcopis, &c.

2 *Et aliarum majorum Ecclesiarum.*] Neque enim collegiarum Capitula visitari possunt per hoc decretum.

3 *Illorumq; personæ.*] Ita est resolutum à congregatione, non obstantibus privilegiis ex fundatione. Præsupposito autem quod res & bona Capitulorum sint exempta à Jurisdictione Episcopi, an sicut Episcopus visitare potest Capitula, ita etiam possit res & bona rerumque

& bo-

& bonorum administratores visitare? Congregatio die 6. Junii 1587. censuit Episcopum in visitatione formali posse res rerumque administratores visitare; aliàs delusoria esset visitatio, si negligentes & bonorum usurpatores non castigaret. *Archid. in cap Romana, de censib. in 6. Fusc. in suo tract. de Visit. lib. 1. c. 15 n. 30. & alibi.*

Item censuit Congregatio, Episcopum in visitatione Capituli posse solum aliquod crimen corrigere & punire, non tamen ad pœnam ordinariam, sed eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat; cùm finis visitationis sit potius emendatio, quam punitio. Item si compilato processu & formato judicio contra aliquem capitularem in visitatione Episcopus voluerit procedere, censuit Congregatio servandam esse formam traditam in c. 6. Sess. 25. ut non solus, sed additis deputatis Episcopus procedat.

Præsupposito statuto inter Dominum Archiepiscopum Hispalensem & Capitulum ipsius à Sede Apostolica confirmato, de cujus validitate videndum erit in judicio ordinario, Congregatio censuit Dominum Archiepiscopum, visitatione, qua fit inquisitio, quæ vocatur præparatoria, non posse recipere juramentũ à visitatis, nec procedere ad capturam, nec mandare, ut detur copia testium, nec procedere ad ullum genus pœnarum posse, aut visitare solum sine adjunctis, juxta formam c. 4. Sess. 6. Quod si compilato processu, formatoq; judicio, prout juris fuerit, contra aliquem Capitularem in casu, quo contra accusatũ de crimine comprehensum in judicio, statuto sive concordia ad pœnam voluerit procedere, servandam esse concordiam, non posse Dn. Archiepiscopum visitare in domo sua Episcopali, sed cùm visitare voluerit, Capitulum debere accedere ad locum solitum, quò scilicet Capitulares congregari & eorum actus expedire consueverunt, si id tamen commodè fieri poterit; sin minus, ad locum congruum & communem: sed non teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi velit visitationem alicujus particularis personæ de Capitulo. Si tamen Capitulum occasione visitationis ipse convocare voluerit, non posse extra locum solitum jubere illud congregari, ut dictum est.

4 *Nullis exemptionibus.*] Si Capitula erunt exempta, tenebuntur servare decreta illius Concil. Provincialis, cui interfuit eorũ Episcopus.

5 *Concordiis.*] Fuit resolutum à Rota & à Congregatione Concilii ex mente Gregorii XIII. hunc textum non tollere Concordias confirmatas à Sede Apostolica ex scientia certa: sunt autem sublatæ illæ, quæ dantur in forma communi, cùm indistinctè concedantur ab officio contradictarum circa scientiam Pontificis. Itaque ad dubium quod movebatur: An scilicet per hoc Capitulum, & Sess. 25. cap. 6. derogatum sit Concordiis non confirmatis per Sedem Apostolicam? Congregatio respondens censuit derogatum esse Concordiis omnibus, præterquam confirmatis specialiter à Sede Apostolica. *Videatur gl. in c. veniens. de transact. Alex. cons. 62. vol. 1.* quibus innotescet, quod Concordiæ reliquæ tollantur, quæ suos duntaxat tenent auctores. *Infra hoc cap. § In hoc.*

An derogatio de qua in Sess. 25. c. 6. extendatur etiam ad disposita in hoc cap. 4.? Congregatio respondit extendi.

6 *Suos obligent auctores.*] Videtur Rota decidisse hæc verba, non referri ad Concordias, sed ad juramenta.

Abu-

Abulensium quæstio.

EXtat in Ecclesia Abulens. statutum, quo datur forma procedendi in causis criminalibus, ubi agitur de corrigendis beneficiatis Ecclesiæ, tàm in visitatione, quàm extra: & in multis casib. soli Episcopo Jurisdictio tribuitur. Istud statutum non est ex certa scientia à Sede Apostolica confirmatum: siquidem nec Papa id exprimit, nec statuti tenor vel illius substantia saltem compendiosè in confirmatione refertur. *Rom latè cons.*327.*n.*7.*& seqq.& cons.*336.*post n.*2. *Panor.cons.*102 *n.*3 *lib.*1. maximè quia licita & honesta tantùm confirmantur: quod solùm satis ostendit confirmationem esse in forma communi. *Panor. in c.extra n.*5.*de confirmat.util. vel inutil. Imol.in c.pen.ad fin.eod.tit. Alex. cons.*1.*lib* 5. Et quod fortius est, neq; etiam in ipsa confirmatione statutum istud aliquo modo designatur, nec quicquam exprimitur, quo Pontifex verisimiliter intelligere potuit, in eo statuto de Jurisdictione agi, at sub nube ac verborum involucro, narrata priùs substantia aliorum quorundam statutorum, aliò pertinentium, quoad materiã Jurisdictionis, omnia statuta Ecclesiæ confirmantur. Unde indubitatum est, confirmationem istam non esse ex certa scientia, ut in specie de statutis generaliter confirmatis tradit Alex *cons.*59.*n.*8.*lib.*1. *Burs. cons* 168.*n.*25.*lib.*1. His stantibus, credimus confirmationem istam non suffragari, quo minus per Conc. Trid. fuerit sublatum statutum hoc: nam etsi sacra Congregatio jam resolverit statuta confirmata non esse à Concilio revocata (quod aliter tenuit Rota in illa Palentin. *Iurudictionis*, de qua per Archil *decis.*1.*de confir.util.vel inutil.* & passim servatur) illud tamen non videtur recipiendum, ut quælibet statutorum cõfirmatio etiam in forma communi, ad pręservanda statuta sufficiat: cum istius generis confirmatio parum vel nihil operetur. *Card. cons.* 44.*n.*6. *Imol.d.c.pen.in fin. de confirm.util. vel inutil. Curt. Iun. cons.*312. *n.* 6. multoq; minùs videtur illud incipiendum, quando (ut in casu nostro) sub involucro & generaliter, omnia statuta confirmantur, ex eo quod optimè in proposito scribit Bart.*in l.ex placito, col.*3.*n.*12.*in fin. C.de rer.permut.* ubi ait, quòd statuta non dicantur Papalia, si illa generaliter fuerint confirmata: secus si aliquod statutum in individuo cõfirmetur, ut sequitur Aret. *cons.*8.*post n.*6. Hoc enim casu, cùm non videatur concurrere duplex vinculum saltem considerabile, cessat ratio, qua mota fuit Congregatio, ex dictis Archil. descripta & gloss. in *Clem.dudum.vers.pacta, de sepult.* ibi; quòd derogatio pactorum non trahitur ad confirmata: nam hoc intelligendum est de confirmatis in individuo, & cùm causæ cognitione: quo casu vinculum duplex videtur considerabile, ut gloss. sentit, dum præsupponit sententiam etiam fuisse latam pro validitate pacti: & in illa Palentin. *Iurisdictionis*, totius tenor concordiæ erat insertus in confirmatione, prout etiam in confirmationibus tunc scriptis videre licet. Et cum materia ista: An decreta Concilii sustulerint, necne Concordias confirmatas, fuisset semper dubitabilis, nisi sacra Congregatio omnem controversiam diluisset, & magna hinc inde argumenta adferri possint, maximèque urgeant verba Concilii in præsenti Decreto, ibi, *nullis concordiis*, quæ verba per sui generalitatem trahuntur etiam ad Concordias confirmatas, secundùm Bonif. *in dicta Clem. Dudum*, §.*nos etiam n.*14. non debet tam facilè declaratio Sacræ Congregationis trahi ad eas concordias,

dias, quarum confirmatio non solùm non fuit obtenta ex certa scientia, sed nec in individuo. Quare ut omnis disputandi materia tollatur, & clariùs appareat, quid illustrissimi in hoc articulo sentiant, supplicamus in sacra Congregatione proponi: An confirmatio statutorum Ecclesiæ Abulens. sit talis, quæ præservet statutum ejusdem Ecclesiæ, ut includatur sub decreto Concil. sess 6. c. 5. & sess. 25. c. 6. vel potius, An huic statuto per decreta prædicta censeatur derogatum?

Horatius Mandosius respondet.

PRæsupposito Decreto Sacræ Congregationis, quo Concordiæ in forma communi conceptæ à Sede Apostolica generaliter confirmatæ, censentur sublatæ per Concilium præsenti capitulo, die Jovis 3. Nov. 1586. Congregatio auditis utrinq; Advocatis, eorumque rationibus diligenter perpensis, censuit illas tantùm confirmatas intelligi præservatas in Decretis Concilii, quæ emanarunt ex certa scientia & cum causæ cognitione: cæteras autem penitus esse abrogatas.

6 *A suis Episcopis.*] Non autem à Vicariis, etiam generalibus. Si enim Episcopus velit visitare ex hoc decreto, debet id personaliter agere: secus si ex aliis Concilii Decretis; cùm per suum Vicarium id agere possit, aut Visitatorem, si modò legitimè impeditus fuerit, ut permissum est infrà Sess. 25. c. 6. etiam si de visitandis exemptis ageretur, cùm dictum capitulum exemptiones tollat: tametsi juxta c. 8. sess. 22. de visitandis hospitalibus, Subcollectores & alii Officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, ne quidem quoad ostensionem titulorum sub hoc Decreto.

In territorio de Covarruvias extat Collegiata insignis omni modo exempta à visitatione Abbatis. Quæritur quis istorum, Episcopusne in cujus diœcesi prætenditur esse Abbatia, an ipse Abbas juxta formã Concilii possit visitare, corrigere, & etiam extra visitationẽ juxta c. 6. sess. 25. Item is, qui debuerit visitare observet formam Concilii assumendo duos electos de Capitulo. Itẽ expositũ fuit, quod est advertendũ, quod lis pendet in Rota, an Abbatia sit in diœcesi Burgensi, nec ne?

Congregatio censuit Concilium d. cap. Sess. 6. & c. 4. Sess. 25. nullum jus dedisse Abbati visitandi Collegiatam, quia dicta Capitula loquuntur de Episcopo tantum: Ideo Episcopũ posse visitare juxta d. c. 4 non obstante exemptione etiam immemoriali, quia prædicta Capitula sublata sunt. Si modo d. Collegiata est in diœcesi Burgensi, nec in actu visitationis tenetur Episcop' assumere duos de Capitulo. d. c. 4

7 *Per seipsos solos.*] Quando solus Episcopus possit hæc facere, cum quibus Notario, & Fiscali, quo in loco, & quæ crimina, &c. vide infr. sess 25. c. 26.

8 *Vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis.*] Episcopus potest in visitatione personarum sui Capituli assumere aliquos in actu visitationis quos voluerit, etiam extra gremium Capituli.

An Episcopi incumbentes Correctioni & Visitationi exemptorum vigore facultatis eis tanquam Sedis Apostolicæ delegatis à Concil. tributæ, procedere valeant contra Conservatores impedientes, præsertim si illi extra Diœcesim commorentur? Congregatio censuit die 26. Martii 1589. Episcopum posse procedere.

9 *Visitari, corrigi & emendari.*] An liceat Episcopo visitare volenti suum Capitulum, in edictis publicis præsuppositis & in Concionibus promulgatis, pronunciare provocando quoscunque, etiam sub pœna ex-

excommunicationis denunciare, ut deponere debeant, si aliqua sciant vel habeant contra Capitulares & eorum vitam & mores? Congregatio censuit Episcopo non licere.

An Episcopus visitans possit tanquam suspectus recusari? Congregatio censuit non posse, nisi in visitando modum excesserit.

An Episcopus in speciali visitatione possit exigere juramentum? Congregatio censuit posse in speciali.

10 *Auctoritate Apostolica.*] Concordiæ confirmatæ, etiam quando Ordinarius visitat tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, non censentur sublatæ.

11 *Possint, & valeant.*] Hæc facultas non est privativa ad illos, qui jus habeant visitandi, & corrigendi: ut sunt Abbates, Decani & similes: quia istis licet visitare & corrigere seorsum ab Episcopis.

Hoc decreto prohibetur quod Decanus & Capitulum habens jus sibi legitimè competens, non possit visitare ipsum Capitulū, singularesq; personas sibi subjectas cumulativè cū Episcopo, seorsum tamen ab eodē, nec potest, si quis in visitatione legitimè fuerit punitus & correct⁹ ab ipso decano, Episcop⁹ denuo punire & corrigere super eodē.

Potest Abbas Benedictinus scilicet ex privilegio hanc facultatem habens exercere pontificalia, & solemnem benedictionem populo dare in suo monasterio & Ecclesia, in qua habet hanc jurisdictionem: extra verò veluti benedictiones dare, reconciliare Ecclesias & cœmeteria non nisi de licentia Ordinarii loci.

In hoc Decreto includuntur Capellæ, Canonicatus, & alia beneficia non curata, requirentia residentiā: si tamen aliàs sunt incompatibilia, & temporis longitudo non obstat, quin ab Episcopo compelli possint ad dispensationes exhibendas. Et quia mens Cōcilii est tollere concordias, quæ tantùm suos obligant auctores, ideo dicendum est, quod si tantùm est confirmatio in forma cōmuni, non obligat successores. *gl. in c. Veniens, de transact. Communis text. est Alex. cons. 62. n. 2. lib. 1.* & quia aliqui dicunt pacta confirmata nō tolli per generales derogationes; Interpretes Conc. Trid. intelligunt hoc de cōfirmationibus ex certa scientia, *Alex. cons. 95. n. 12.* & in statutis eorum vult *Aret. cons. 7.*

Dubitatum adhuc fuit tempore Sixti V. An intelligantur præservatæ Concordiæ confirmatæ in forma communi, an verò illæ, quæ sunt ex certa scientia tantùm? Hinc inde, multa fuerunt dicta. Tandem resolutum fuit die Novemb. 1589. à sacra Congregatione, fuisse præservatas tantùm Concordias confirmatas ex certa scientia, cùm aliæ quæ conceduntur in forma communi, concedantur ab officio contradictarum, & officio pœnitentiæ, citra scientiam Pontificis. *Idem supr.* §. Præsupposito.

Congregatio censuit, licere alieno Episcopo exercere pontificalia in aliena Ecclesia & ordinare clericos ejusdem diœcesis de licentia Ordinarii & cum literis dimissoriis suorum Ordinariorum. Idem etiam licere de licentia Capituli sede illa Episcopali vacante. Nec obstare c. 10. Sess. 7. quia voluit tantum coarctare hanc facultatem post annum; nec verisimile est, quod voluerit abrogare jus vetus & tollere facultatem & jurisdictionē datam Capitulo. Nec obstare hoc decretum, quia dicit, sine licentia Ordinarii, quia Capitulum hoc casu vice Ordinarii fungitur: Nec obstant verba illa, subditos & subjectos, quia literæ dimissoriales suorum Ordinariorum fecerunt illos subjectos.

Po-

Poterit etiam ille Episcopus ordinare familiares triennales ejusdem Episcopi, in cujus Diœcesi exercet Pontificalia, si ille idem Episcopus, qui hanc facultatem exercendi Pontificalia dedit, expressè etiam dedit licentiam huic familiari, ut posset ordinari ab eo, cum talem familiarem Concilium habeat pro subdito illius Episcopi, & sicut Episcopi verè subditum ordinare potest, sic & istum.

Vide meliùs de istis materiis *in Sess. 25. cap 6. de Reform.*

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tõ. 2. q. 21. art. 7. P. Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 40. à princip. & præcipuè q. 4.* & infr. sess. 25. 6. de reform.
β *Capitula Cathedralium.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Subcollectores, & alii officiales Sedis Apost. minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum sub hoc decreto refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 51. n. 81.
† *Concordiis.*] Vide Achill. de Grass. decis. 60. Cæs. de Grass. decis. 88. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 3. lit. A. vers. competit. Rota noviss. dec. 715. in recoll. à Farinacio.
γ *Quoties opus fuerit visitari.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Hæc facultas non est privativa ad illos, qui jus habent visitandi, & corrigendi, ut sunt Abbates, Decani, & similes: quia istis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis.

Et iterum, An visitatio, de qua in cap. 4. Sess. 6. & c. 6. Sess. 25. de reform. eatenus competat ex his decretis Episcopis, ut non liceat Decano, & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subjectas cumulativè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodẽ, non excludendo ipsum Episcopũ, toties, quoties sua auctoritate uti voluerit, visitare, corrigere, & emendare juxta consuetudinem hactenus observatam? Congregatio Cõcilij censuit, imò totaliter licere Decano, & Capitulo visitare subditos suos. Has decisiones referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 2. procem. n. 21. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 154. n. 40.

CAPUT α* V.

Pontificalia in aliena diœcesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitiis, &c.

β NUlli Episcopo † liceat cujusvis privilegij prætextu γ 1 Pontificalia in alterius diœcesi exercere, δ 2 nisi de Ordinarij loci expressa licentia, * 3 & in personas eidem Ordinario subjectas tantùm. Si secùs factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati, ε ab executione Ordinum sint ζ ipso jure suspensi. Conc. Aurel. 3. c. 15. c. placuit cum seq. 7. q. 1. & infr. sess. 14. de ref. c. 3. & 8.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACETNE *vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iovis* F*eria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies 3. mensis Martij?* Responderunt, PLACET.

DECLARATIONES.

1 *Pontificalia in alterius Diœcesi.* Cardinales in aliena Diœcesi potestatem non habent consecrandi Ecclesias profanatas, nisi de indulgentia Papæ.

]2 *Nisi de Ordinarij loci expressa licentia.*] Non potest Prælatus inferior, etiam exemptus, hujusmodi licẽtiam concedere. sed Ordinarius loci, qui communiter esse ille intelligitur Episcopus, in cujus Diœcesi locus est constitutus.

Patriarcha habens aliquas Ecclesias sibi immediatè subiectas in aliena Diœcesi, non potest dare licentiam exercendi pontificalia in aliena Diœcesi sine consensu Episcopi Diœcesis.

Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines conferendi, tàm Clericis illius Diœcesis quàm alterius: juxta tamen formam hujus Decreti, quæ exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum facultatem non negat ordines recipiendi ab Ordinario legitimam ad id potestatem habente. *Confer cum declaratione sess. 7. c. 10. §. Capitulum.*

3 *In personas eidem Ordinario subiectas tantum.*] Episcopus in alterius Diœcesi de licentia Ordinarii loci, non potest ordinare personas, quæ non sunt subiectæ illi Ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis Ordinariis, nec potest de licentia Ordinarii ministrare Sacramentũ chrismatis. Huc spectat c. 1. sess. 7. de Reform. Non excluduntur tamen propterea Clerici aliarum Diœcesum, (si suas litteras dimissorias habeãt) quo minus possint ab Episcopis extraneis in aliena Diœcesi, de licentia Ordinarii Pontificalia exercentibus, ordinari. Neque Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, potest in sua Ecclesia Jurisdictionali, (velut si esset Præpositura) sine expressa licentia Episcopi, intra cujus fines Diœcesis præpositura existit, chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere.

Nec etiã potest Episcopus pontificalia exercere in loco exempto Iurisdictionis, non Episcopi, sed inferioris; etiam vocatus ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi, intra cujus Diœcesis fines esset locus ille, etiamsi ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum, quem maluerit ad ministrandum Sacramentum confirmationis: dummodo locus ipsius exempti sit intra fines Diœcesis alicujus, ita ut non esset nullius; quia tunc posset, sicut S. D. N. Greg. XIII. declaravit.

Vicarius generalis non potest concedere hanc licentiam, nisi habeat speciale mandatũ, *glo. vers. non extendat. c. cum nullum, de temp. ordin. in 6.*

REMISSIONES.

α Concordat Concil. 1. Nicæn c. 17. Concil. 2. Arelat. c. 13. & Antioch. c. 13. & Conc.. Aurel. c. 15. & Concil. 3. Carthag. c. 20. & 21 c. placuit cum seq 7. q. 1. & c. 1. 13. q. 1. c. nullum Episcopum, cum tribus seqq. q. 2 Vide Navar. cons. 69 de senten. excomm. Cened. ad Decretum collect. 52. à princ. P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 2. in fin. lit. S. Salzed. ad Bern. in pract. c. 26. lit A. Gutier. Canõ lib. 1. c. 26. n. 26. Flamin de Resignat. l. 1. q. 17. num. 17. Zerol. in praxi episc. p. 1. verbo Archiepisc. n 2. p. 26. & p. 2. verbo Episc. p. 45. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis c. 5. concl. 4. dub. 4. * Ricc in prax. resol. c. 234. & 300.

β *Nulli Episcopo.*] An etiam Archiepiscopo? Affirmant Cov. pract. c. 6. n. 2. cum gloss. in c. 1. 2. notab. de offic. ordin. lib. 6. In terminis nostris

text.

text. allegans Zerol. d. verbo Archiepisc. ver. Ad secundum, ubi respondet ad text in c. 1. cum similibus, de Auctoritate, & usu pallij. † ac Riccard. d. c. 234. n. 1.

γ *Pontificalia in alterius diœcesi exercere.*] Quod Episcopus, & Vicarius habeant facultatem faciendi actus voluntariæ jurisdictionis extra territorium, resolvit Steph. Gratian. discept. forens. c. 127. à princip. & c. 6. dicit quod possunt concedere dimissorias in alia diœcesi.

Utrùm Episcopus extra territorium existens possit excomunicare, & absolvere subditum suum? Affirmat Gonzal. ad reg. 8 Cancel. gloss. 62. n. 12. ubi n. 11. resolvit, quod potest Episcopus extra suam diœcesim jurisdictionem contentiosam exercere, quando causæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam diœcesim, de quo etiam Gratian. dict. cap. 127. n. 8.

* *Expressa licentia.*] Quare hodie cessant tradita per Hostiens. quem refert ac sequitur Zabarell. in clem. Archiepisc. vers. simili, de privileg. ut animadvertit Hugolin. de offic. & potest. Episcopi p. 1. c 4. § 14. num. ult. in fin.

δ *Ordinarij loco.*] Quod etiam Episcopus in aliena diœcesi, de licentia Ordinarij pontificalia exercens, possit clericis alienarum diœcesium, si suas litteras dimissorias habeant, ordines cõferre, docet Fr. Emman. in sum. par. 1. cap. 14. n. 7. concl. 7.

ε *Ab executione ordinum.*] Quod ordinatio proprij Episcopi extra territorium valeat, licèt puniri possit, resolvit P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 2. in fin. lit. S.

ζ *Sint ipso jure suspensi.*] Hoc procedere, etiamsi inadvertenter faciat benedicendo calices, vel corporalia, resolvit Zerol. in praxi episcop. p. 2. verbo Episcopi, vers. Secundo.

SESSIO VII.

Celebrata die 3. mensis Martij, 1547.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIUM.

AD consummationem salutaris de justificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera justitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tùm de damnatis olim à Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tùm etiam de novo adinventæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & anima-

rum saluti magnoperè officiunt, sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem deinceps, divino Spiritu adjuvante, editura.

DE α SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON β I.

a Conc. Floren. in decretis Eugenij ad Armenos.

b cap. ad abolēdam, de hæret.

Si quis dixerit, a Sacramenta novæ legis non fuisse omnia à Jesu Christo, Domino nostro instituta; aut esse plura, vel pauciora, quàm septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, b Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem, non esse verè, & propriè Sacramentum; anathema sit.

CANON γ II.

Si quis dixerit, ea ipsa novæ Legis Sacramenta à Sacramenmentis antiquæ legis non differre, nisi qua cærimoniæ sunt aliæ, alij ritus externi; anathema sit.

CANON δ III.

c c. nihil, de consec. dist. 4. cum sim.

Si quis dixerit, c hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON ε IV.

d Suprà sess. 1. de justit. c 7. & Can. 5.

Si quis dixerit, Sacramenta novæ Legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam d justificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON ζ V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON η VI.

e Conc. Flor. sub Eug. 4. vers hoc docet Eccles.

Si quis dixerit, e Sacramenta novæ Legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ vel justitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CA-

CANON ϑ VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per hujusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, per ipsa novæ Legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, *a* in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.

CANON λ X.

Si quis dixerit, *b* Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.

CANON μ XI.

Si quis dixerit, *c* in ministris, dum Sacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, *d* ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere aut conferre Sacramentum; anathema sit.

CANON ξ XIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcunque Ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

a Sess. 23. Can. 4. ex decretis Eugenij in Concil. Flor.

b Vide Concil. Carth. 4. c. 98. & in Concil. Constant. a. 13. Joan. Vviclef. infr. sess. 14. de pœ. c 6.

c Concil. Flor. in decretis Eugenij.

d Idem error damnatur in Vviclef à Côc. Constant. sess. 8. c. multæ c. remissionem c. Christus cum plur. seq. 1. q. 1. c. ult. 15. q. ult.

REMISSIONES.

a Vide Hugolin. de Sacramentis in genere, Sayr. in speciali tract. de Sacram. in communi, Vivald. in Candelabro aureo in principio de Sacramentis in genere, P. Henriq. in sum. part. 1. de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis in genere. Card. Bellarm. tom. 2. in lib. de Sacram. P. Soar. tom. 3. de Sacram. Gabr. Vasquez in 3. par. D. Thom. tom. 2. disp. 60. Bald. Junium super opera controv. Bellarm. part. 2. lib. 1. de Sacram. in genere, Petr. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacrament. novissimè P. Ægid. de Coninck de Sacram.

β CANON I. Vide Perez lib.1.tit.1.lib.1.ordin. Navar.in man.c.22. num.2.& 5.& in c.novit.de judic.notab 3.n.92. P.Henriq.in sum.lib.1. c.3.§.1. Sayr.de Sacram.in genere lib.2.c 1.q.unic.& latius cap.2.art.1. & art.2. respondet ad argumenta contraria P.Soar. tom.5. de Sacram. disp.12.sect.1. P. Vasquez in 3. p. D.Thom. tom.2.disput.135. num.1. cum seqq. & disp. 139. n. 1. Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p.2.l.1.cap.5. vers. Prima ergo quæstio. P.Reginald. in praxi fori pœnit.lib.28.n.4. P.Ægid.de Sacram.tom.2. qu.64. art.1.dub.3. & q.65 art.1.n.4.Petr.Ledesm.in sum.p.1.tract. *de Sacramentos en commun.* cap. 6. concl. 4.

γ CANON II. Vide Sayr. de Sacram.in genere lib.5.c.7.art.5. P.Henriq.in sum.lib.1.c.7. P.Valer.Reginal.in praxi fori pœnit.lib.31.n.7.

δ CANON III. Vide Card.Bellarm.lib.2.de Sacram.c 19.latè Sayr. de Sacram.in genere.lib.6.c.3.q.unic. Balduin.Jun.d.lib.1.c.8. prope finem. P.Vasquez in 3.p.D.Th.tom.3.q.74.disp.177.n.6.Petr.Ledes.in sum. p.1.tract.de Sacram.in commun.cap.7.concl.3.

ε CANON IV. Vide Magist.in 4. dist.1.D.Thom.in 4.distinct.1.q.1. art.2.& par.3.q.61.art.1. D Antonin.p.3.tit.14.c.11.§.4.Can.in relect. de Sacram. in genere c.24. Hug.Victor.lib.1. de Sacram.p.9.c.3. Cardin.Bellar.lib.1.de Sacram.in genere cap.22. Gregor. de Valent. tom. 4. disp.3.q.2.punct.1. P.Soar. tom.3 de Sacram.disp.3. Sayr.de Sacra. in genere. lib.3.cap.1.q.unic.

ζ CANON V. Vide Sayr de Sacram.in genere,lib.3.c.1 q.unic.art.2. & 3.P.Vasquez in 3. p. D.Th. tom.2.disp.131. n.34. & disp.149.n.5.

η CANON VI. Vide P.Henriq.in sum.p.1 lib.1.c.17.Sayr.de Sacram. in genere,lib.5 c.5. q.unic. P. Valer.Regin. in praxi fori pœnit. lib.26. à n.43. Petr. Ledesm. in sum.p.1.tract. de Eucharist. c.10.concl.1.

θ CANON VII. Vide Card.Bellarm.lib.1 de Sacram.c.26.P.Ægid. de Sacram. quæst.64.art.9. à n.108. P.Valer.Reginal.d.lib 26. à n.43. Petr.Ledesm.sum.part.1.tract. *de Sacramentos en comun.* c.7. concl.1.

ι CANON VIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere.lib.5.c.2.in princ. P.Ægid. de Sacram.q.62. art.1. dub.1.

κ CANON IX Vide P.Henriq.in sum.lib.1.c.13.Sayr.de Sacram.in genere.lib.4.c.1.cu seqq. P.Ægid de Sacram.q.63. à.1.à princ.P.Vasq. in 3.p. D.Th.tō.2.disp.146.n 5.P.Valer.Regin. in praxi fori pœ.li 26. à n 48. Petr Ledesm.in sum.1.p.tract. de Sacrā.Confirm.c.4 concl.2.

λ CANON X. Vide P.Paul. Comit. resp.moral.lib.1. q.46.num.1. P.Vasquez in 3.p. D.Th. tom.2.q.138.n.9.

μ CANON XI. Vide Sayr. de Sacram.in genere, lib 2.c.3.q.unic. art.3.post princ.Petr.Ledesm.in sum.p.1.tract. *de Sacramentos en cōmun.* c.6.concl 13. P.Ægid.de Sacram. q.64. art.8.dub.1.n.62. P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.26.à num.36.

ν CANON XII. Vide cap.Multi.cap Significasti,cap.Dominus,cap. Christi 1.quæst.1. P.Henriq.in sum.lib.1 c.29. Petr.Ledes.in sum.p.1. tract.de Euchar.c.9.concl.8.Cened.ad Decretum collect.39.n.3.Sayr. de Sacram.in genere, lib.5.c.4.p.491. P.Vasq. in 3.p.D.Th.to.2.disp. 137.n.18. P.Ægid.de Sacram.q.64.ar.6.& q.82.n.34. P.Val.Reginal.in praxi fori pœnit. lib. 26. n.34.

ξ CANON XIII. Vide P.Ægid. de Sacram. q.66.n.99.& q.71.n.3. P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit. lib.26.n.26.n.10. & n.28.cum seq. Petr.Ledesm.in sum.p.1.tract.de Baptismo, c.12.concl.ult.in fine.

DE

DE a BAPTISMO.

CANON β I.

Si quis dixerit, a Baptiſmum Joannis habuiſſe eandem vim cum Baptiſmo Chriſti; anathema ſit.

CANON γ II.

Si quis dixerit, b aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideò verba illa Domini noſtri Jeſu Chriſti, Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit; anathema ſit.

CANON δ III.

Si quis dixerit, c in Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum mater eſt & magiſtra, non eſſe veram de Baptiſmi Sacramento doctrinam; anathema ſit.

CANON ε IV.

Si quis dixerit, d Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe verum Baptiſmum; anathema ſit.

CANON ζ V.

Si quis dixerit, e Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt, non neceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.

CANON η VI.

Si quis dixerit, baptizatum non poſſe, etiam ſi velit, gratiam amittere, quantumcunque peccet, niſi nolit credere; anathema ſit.

CANON θ VII.

Si quis dixerit, f baptizatos per baptiſmum ipſum ſolius tantùm fidei debitores fieri, non autem univerſæ legis Chriſti ſervandæ; anathema ſit.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ vel ſcripta vel tradita ſunt, ita ut ea obſervare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſubmittere voluerint; anathema ſit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, ita revocandos eſſe homines ad Baptiſmi ſuſcepti memoriam, ut vota omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt vi promiſſionis in Baptiſmo ipſo jam factæ, irrita eſſe intel-

a Aug. Enchiridii, c. 46. c. aliud & c. non regenerabantur, de coſ. diſt. 4.
b c. pen. de Bapt. Joan. 3. c. filius. & c. non dubito. de conſ. di. 4.
c c. non decet. 12. diſt. c. ad abolendam de hæret.
d Concil. Florent. in decretis Eugenij, c. dictum §. quòd verò cum 2. c. ſeq. 1. q. 1.
e Joan. 3. c. nulla præter de coſ. diſt. 4.
f Sic ad Galat. 5. dicit Paulus, Teſtificor omni homini, &c.

intelligant, quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON λ X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON μ * XI.

Si quis dixerit, verum & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negaverit, cùm ad pœnitentiam convertitur; anathema sit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON ξ XIII.

a Aug. lib. 1. de pecc. mer. & re. c. 9. & lib. 3. c. 9.

Si quis dixerit, parvulos, eò quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo † a inter fideles computandos non esse; ac propterea, cùm ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON ο XIV.

Si quis dixerit, hujusmodi parvulos baptizatos, cùm adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DECLARATIONES.

Can. 3. ibi, *Verum de Baptismi.*] Cærimoniæ supplendæ sunt in baptizandis à Calvinistis, etiam in adultis, prævia abjuratione hæresis & reconciliatione.

Can. 4. ibi, *Ab hæreticis.*] S.D.N. Pius V. probavit sententiam congregationis Concilij dicentis, Calvinistarum Baptismum verum esse, & ideo baptizati ab eis, non sunt iterum baptizandi: non enim Calvinistæ discesserunt ab Ecclesia circa baptismum, proinde adhuc servant formam Ecclesiæ, sed non reliqua solemnia.

RE-

REMISSIONES.

a Vige Magist.& Theol.in 4.dist.3.Petr.Sot.de instit. Sacerd.sect.1. de Baptismo,Ledes.1.q.7. Toler.de instit. Sacerd. lib.2. cap.18. Card. Bellarm.tom.2.lib.unic.de Bapt.P.Henriq.in sum. p.1. lib.2. P. Soar. tom.3.de Sacram.à q.66. P.Vasquez in 3.p.D.Thom.tom.2.disp.140. cum seqq. Bald.Jun. super opera controvers. Bellarm.p.2. lib.2.c.1. Petr.Ledes.in sum.p.1.tract.de Baptismo,Vival. in Candelabro aureo de Sacram.tit.de Baptismo.P.Valer.Reginald.in praxi fori pœniten. lib 27.à princid.Ægid.de Sacram.& censu. q.66. plures Doctores refert. Carrilh. in tabulis tit. de Sacram. Baptis.

β CANON I. Concordat D.Augustin.in Enchirid. c.49. c.aliud.c. non regenerabantur, de consec. dist.4. V. Bald. Junium super opera controv. Bellarm.p.2.lib. 3. prope finem.

γ CANON II. Vide c.pen.de Baptismo, c.filius,& cap. non dubito, de consecr.dist.4.Navarr.in man. c.22. n.5.& 6. Bellarm. lib. unic.de Baptismo c.4. Henriq.in sum. lib.2.cap.6.P. Soar.tom.3. q.66.art.4. disp.20. sect.1. Bald.Junium super opera controvers. Bellarm.lib.2. c.1.vers.De materia Baptismi part.2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib.27.n.10.P.Ægid.de Sacram.q.66.n.20.

δ CANON III.ibi, *Quæ omnium Ecclesiarum mater est.*]Concordat textus in c.1.dist.12. c.rogamus 24.q.1.c.fin.de Extrema unct.& inter alias primatum obtinet,c.quamvis 21.dist.c.omnes,c.Sacrosancta 22. dist. Covar. lib.4. variar. c.14. n.11. Bannez in 2.2. D.Thom.q.1.art. 10.concl.5.D.Mart.de Jurisd.p.1.c.13.à n.16. Cardin.Thus. tom.7.lit. R.concl.363. Cardin.Mantic.de conject. ult.volunt. lib.8. tit.6. n.4. in princ.Jacob.de Grassis tom.2. consil. lib.3. tit.de clericis non resid. consil.1.n.4.P.Valer.Reginald.in praxi pœnit.lib.1. n.22. Fr.Paulin. Bert. Lucen.in praxi criminali Regular. tit.2. c. 14.n.4.

ε CANON IV. Vide P.Henriq. in sum.lib.1.c.28.à princip.& lib.2. c.28.§.2.

ζ CANON V. Vide Sayr.de Sacram.in genere, lib.6. c.4. q.1. vers. Est quidem Baptismus. P.Ægid.de Sacram.tom.1. q.68. n.6. P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit. lib. 27. n.7.

η CANON VI. Vide P. Henriq. in sum. lib.1. cap. 12. §.6. pag. mihi 44. Vasq. in 3.p.D.Thom.tom.2.disp.156. n.63.in fine. Petr.Ledesm. 1.p.de Baptismo c. 8. concl.1.

θ CANON VII. Vide Petr.Henriq. d.§.6. lit.T. Cardin.Bellarm.l. unic. de Baptismo,c.15. Patr.Vasquez d.disp.156.n.68.

ι CANON VIII. Vide Bellarm.lib.unic.de Baptismo,cap.16.& lib. 2.de Sacram. c.29. P.Henr.d.§. 6. lit.V. P.Vasq. d.disp.156. n.69.

κ CANON IX. Vide Vasq.disp.156.n.70.

λ CANON X. Vide Bellarm.lib.unic.de Baptismo,c.18. & lib.1. de pœnit.c.11.col.antepen. & c.12. cum duobus seqq. P.Henriq. in sum. lib.4.c.1.in proœm. §.4. lit.B. P.Vasquez d.disp.156. n.75.

μ CANON XI. Vide Sebast.Medices in summa omnium hæresum. in sexta hæresi pag. 69. Repert. Inquisit. verbo Baptismus vers. Sed iteratio, P.Vasq.in 3. D.Thom.tom.2.disp.146. num. 6. plures refert Cened.ad Decretum,collect.63. * Vide etiam Salzed. ad Bern.Diaz. in prax. can.c.15.lit.A. post D.Thom.& alios per eum relatos.

ν CANON XII. Vide P.Vasq in 3.p. D.Thom.tom.2.disp.154. n.3.

ξ CANON XIII. Vide P. Henriq. in ſum. l. 1. c. 17. §. 5. lit. H, & I. lib. 2. c. 15. § 2. lit. D. Balduin. Junium ſuper opera controverſ Bellarm. p. 2. l 2. c. 2. verſ. De prima quæſt. P. Ægid. de Sacram. 1. q. 68. art. 9. n. 58. P. Valer Reginald in praxi fori pœnit. lib. 27. n. 34.

† *Suſcepto Baptiſmo.*] Vide D. Auguſt. lib. de peccat. mer. & remiſſ. c. 16. & lib. 3 c. 2.

• CANON XIV. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 2. c. 15. § 2. lit. E, & c. 24. § 1. lit. B. P Vaſquez in 3 p. D. Thom. tom. 2. q. 68. disp. 145. n. 3. Petr. Ledeſm. p. 1. de Baptiſma. c. 8. concl. 9.

DE a CONFIRMATIONE.

CANON I.

ζ Si quis dixerit, a Confirmationem baptizatorum otioſam cerimoniam eſſe, & non potiùs verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuiſſe, quàm catecheſin quandam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem coram Eccleſia exponebant; anathema ſit.

CANON II.

γ Si quis dixerit, b injurios eſſe Spiritui ſancto eos, qui ſacro Confirmationis chriſmati virtutem aliquam tribuunt; anathema ſit.

CANON III.

δ * Si quis dixerit, c ſanctæ Confirmationis 1 ordinarium miniſtrum, 2 non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemvis ſimplicem ſacerdotem; anathema ſit.

a c. nullus miniſtrorum de conſ. d. 4.
b Vide finem Epiſt. Urbani 1. ad omnes, &c. cap. 1. cum ſeq. de conſ. d. 5.
c c. manus, de conſ. diſt. 5. Concil. Flor. loco cit. vide Euſebium Pap. 1. Ep. ad Epiſc. Tuſciæ. Melchi. de Hiſp. Innocent. 1. Epiſt. 1. c. 3. &c. Seſſ. 13. c. 4.

DECLARATIONES.

1 *Ordinarium.*] Abbas habens ex privilegio ſedis Apoſtolicæ, ut ſacramentum Confirmationis poſſit conferre, S. D. N. Gregorius audita relatione Congregationis annuit quod poſſit, de licentia tamen Ordinarii. Extraordinarium verò cui Papa concederet, S. D. N. Gregorius ex ſententia Congregationis reſpondit, Abbatem privilegiatum omnia, quæ ſpectant ad Epiſcopū, poſſe exercere, præterquam Chriſma & ſacros ordines conferre non poſſe, & ſacramentum Confirmationis adminiſtrare, cum ea quæ ſunt ordinis, requirant ſpecialem mentionem, nec inferioribus Prælatis inveniuntur conceſſa, & licet exceptio firmet regulam, non tamen ampliat ultra ejus naturam, ut comprehendat ea quæ ſunt aliàs reſervata; & de quibus eſt facienda ſpecialis mentio, prout eſt confirmare.

Epiſcopo chriſmatis tantum conferendi cauſa ad loca ſuæ diœceſis accedente, Laici vel Eccleſiarum Rectores ad illius impenſas non tenentur.

2 *Non eſſe ſolum Epiſcopum.*] Etiam Abbates ex privilegio Sedis Apoſtolicæ, de conſenſu tamen Ordinariorum, hoc Sacramentum confirmationis conferre poſſunt.

Omnes Prælati inferiores exempti habentes Juriſdictionem Epiſcopalem, ſi intra fines alicujus Diœceſis ſunt, tenentur accedere ad Epiſcopum, intra cujus limites exiſtunt, pro ſanctis oleis.

S. D N.

S.D.N. consultò respondit, non posse Abbates uti facultate conferendi Sacrosanctū Confirmationis chrisma, nisi Ordinarius loci consenserit, & quemadmodum & quamdiu placuerit ei. Qui verò est nullius Diœcesis, habetq; Jurisdictionem, ut suprà, potest accersere, quē maluerit, Catholicum Episcopum pro ministrando chrismatis Sacramento, non obstante capitulo quinto reformationis sessionis sextæ.

REMISSIONES.

α Vide Summistas verbo Confirmatio, Castr. lib. 5. adversus hæreses, verbo Confirmatio. Petr. Sot. de inst. Sacerd. tit. de Confirm. in duplici lectione, Covar. lib. 1. Var. c. 10. Navar. in man. c. 23. n. 8. Angles in floribus Theologicis p. 1. de Confirmat. Marc. Ant. lib. 5. inst. majorum tit. 3. de Sacram. Confirm. Petr. Greg. Syntagm. lib. 2. c. 15. Card. Bellarm. lib. unic. de Sacram. Confirm. Pet Henriq. in sum. lib. 3. Vival. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de Confirm. Petr Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. P. Ægid. Coninck de Sacram. & censur. q. 72. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 28.

β CANON I. Vide P. Henriq. in sum. lib. 1. c. 3. §. 2. & lib. 3. c. 1. §. 2. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 3. art. 2. vers. Verior itaque opinio, P. Valer. Reginald. d. lib. 28. n. 28. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. c. 1. concl. 2.

γ CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 3. art. 2. vers. Verior itaque opinio, & lib. 5. c. 1. q. unic. art. 2. vers. de Confirm. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. c. 5. concl. 2.

δ CANON III. Concordat text. in c. Manus. de con. dist. 5. Vide Cov. lib. 1. Var. c. 10. n. 6. & 14. Pet. Henriq. in sum lib. 3. c. 6. Card. Bellarm. de Confirm. c. 12. Bald. Jun. super opera controv. Bellarm. part. 2. lib. 2. c. 6. prope finem, vers. Catholici omnes, P. Ægid. de Sacram. q. 72. n. 97. & n. 105. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. c. 9.
* Vide etiam Mich. Agia de exhib. auxil. fundament. 2. p. 15.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta Synodus, *a* eisdem Præsidentibus & Legatis, inceptum residentiæ & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, *b* salva semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

CAPUT I.

Quis capax regiminis Ecclesiarum Cathedralium.

α AD Cathedralium *c* Ecclesiarum regimen nullus, β nisi ex legitimo matrimonio natus, * γ & ætate matura, gravitate morum, δ literarumque scientia, juxta constitutionem Alexandri III. quæ incipit, *d* Cum in cunctis, Concilio Lateranensi *e* promulgatam, præditus assumatur.

RE-

a Sup. sess. 9. c. 2. & inf. sess. 12. c. 1.
b Inf. Sess. ult. de ref. c. 21.
c Sess. 22. c. 2. plus exigitur.
d Parte 1. c. 3. const. ejus, sed lib. 1. Decret. tit. 6. c. 7. c. cum in cunctis de elect.
e c. cùm in cunctis. §. cùm vero, c. sicut de excess. prælat. Conc. Chalced. c. 10. c. 1. & 2. 21. q. 1. c. sanctorū 70. dist. c. unio. 10. q. 2. c. quia in tantum c. ad hæc, & c. de multa de præb. cap. quia noñulli de mag. c. cū singula. de præb. in 6. Clemen. grat. de refer. c. execrab. §. qui verò in extravag. comm. de præb. & infr. Sess. 24. c. 17. de reformat.

REMISSIONES.

α V. Pet. Ledes. in sum. 2. p. tr. 32. c. 3. *del estado de los Obispos.* concl. 10.

β *Nisi ex legitimo matrimonio natus.*] An procedat in legitimato per subsequens matrimonium? Affirmat Pereg. de fideicom. art. 24. n 12. P. Soar tom. 5. de censur. disp. 50. sect. 5. à n. 10. P. Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 2. c. 14. q. 14. & hanc partem sequutus est doctissimus, & omni ævo memorandus præceptor meus D. Antonius Homen. in Conimbricensi Academia juris Pontificii primarius, & in Cathedrali Ecclesia Conimb. Doctoralis Canonicus, in eleganti & nunquam satis laudato commentario ad tit. Qui filii sint legitimi in Decretal. super cap. 1. verbo ante desponsationem, n. 9. vers. Tertio ex dictis constat. * Vide Cenedo in collect. 77. ad decretales n. 2.

γ *Et ætate matura.*] Vide P. Henriq. in sum. part. 2. lib. 4. c. 9. in princ. vers. Ad Episcopatum jure requiritur ætas quadraginta annorum, P. Azori. in Moral. part. 2. lib. 6. c. 5 in princ. Fr. Ludov. Miranda de ordine judic. q. 4. a. 2. concl. 3. P. Less. de Justit. lib. 2. c. 34. n. 107. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 163. vers. Primò.

δ *Literarumq; scientia.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 14. c. 8. §. 1. vers. Gradus, P. Azori instit. moral. p 2. l. 3. c. 28. q. 9. Petr. Alphons. de Vasconcellos in harm. Rubricarum in Rub. de ætate, & qualit. n. 4. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. n. 171. vers. Occurrit.

CAPUT II.

Tenentes plures Cathedrales Ecclesias jubentur omnes exceptâ una dimittere, certo modo & tempore.

α NEmo quacunque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas seu Cathedrales Ecclesias in titulum, seu commendam, aut alio quovis nomine, β contra a sacrorum Canonum instituta recipere & simul retinere præsumat: cùm valdè felix ille censendus, cui γ unam Ecclesiam benè ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, aliàs infra annum dimittere teneantur: alioqui Ecclesiæ ipsæ, ultimò obtenta duntaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

a Sub Innoc. III. 2. Later. cap. 29. alii quiq; adhuc dispensabantur.

REMISSIONES.

α Vide latè, & eleganter P. Azori. instit. Moral. part. 2. lib. 6. c. 13. à princ. P. Less. de Justit. lib. 2. c. 34. n. 138.

β *Contra sacrorum Canonum.*] Concordat text. in c. Sanctor. 70. dist.

γ *Cui unam Ecclesiam bene, &c.*] Vide Navar. de Oratione, c. 22. n. 22.

CAPUT III.

Habilibus tantùm personis conferantur beneficia.

α In-

a INferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, 1 *b* personis dignis & habilibus, & quæ in loco residere, ac 2 per seipsos * curam ipsam exercere valeant, *γ* juxta constitutionem Alexandri III. in Lateranensi, quæ incipit, *a* Quia nonnulli, & aliam Gregorii X. † in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, *b* Licet Canon, editam conferantur, *δ* aliter autem, facta collatio sive provisio omninò irritetur: & Ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, *c* Grave nimis, se noverit incursurum.

a Part. 1. c. 13. c. quia nonnulli de cler. nõ resid.
b c. licet Canon, de Elect. in 6. Decr. c. 14
c. grave nimis, de præb.
c *Vide paulò post.*
Nullius 4. *Sept.* 1591.

DECLARATIONES.

1 *Personis dignis.*] Stante penuria Sacerdotum idoneorum, Episcopus provideat beneficiis ea ratione, qua potest, meliori.

Congregatio Concilii censuit, ad obtinendam in Cathedrali vel collegiata dignitatem non curatam, requiri ætatem annorum 22. completam.

2 *Per seipsos curam.*] Parochus, si eo morbi genere teneatur, ut ad functionem sui Sacerdotii, aut ad res divinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non tenetur durante illo morbi genere, sacris ordinibus se initiari facere.

Lib. 3. Decretal. de Clericis non residentibus.

CAPUT III.

QUia nonnulli modum avaritiæ non ponentes, dignitates diversas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contra sacrorum canonum instituta nituntur accipere; ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum: ne id de cætero fiat, districtiùs inhibemus. Cùm igitur Ecclesia vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam ejus per seipsam valeat exercere. Quòd si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros Canones accepit, amittat, & qui dederit, largiendi potestate privetur.

REMISSIONES.

a Vide Navar. ad c. Si quando, de Rescript. except. 17. & Miscell. 34. de orat. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à n. 174.

b *Personis dignis & habilibus.*] In hoc Lusitaniæ Regno extant plures Summorum Pontificum constitutiones, quibus statuunt, ac decernunt, ne aliqua collatio seu provisio de beneficiis Ecclesiasticis dispositioni Apostol. reservatis, vel affectis, in hoc regno vacantibus, præsertim in Cathedralibus Ecclesiis existentibus personis, ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentibus fiat, & prima Constitutio data fuit à Pio V. Summo Pontifice die 20. Jan. anno 1588. Altera à Clemente VIII. die 18. Octob anno Dom. 1600. ubi ampliavit hujusmodi prohibitionem habere locum in canonicatibus, præbendis, ac digni-

dignitatibus Cathedralium, & in principalibus dignitatib. Collegiatarum Ecclesiarum, in Parochialibus, ac eorum perpetuis, cæterisq; Ecclesiasticis beneficiis curam animarum habentibus. Novissimè S. D.N. Paulus V. Sum. Pontif. die 17. Jan. anno Domini 1612. per aliam constitutionem supradictas declaravit habere locum tàm in sæcularibus, quàm in cujusvis Ordinis regularibus Ecclesiis, ita ut ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentes, sub quovis prætextu curam animarum Vicariæ etiam amovibilis, exercere prohibeantur.

* *Ac per seipsos.*] Vide tradita à Cavalcano in decis. 11. n. 18. & 26. p. 3.

γ *Iuxta constitutionem Alexand.*] Hæc constitutio habetur in c. quia nonnulli, de Cler. non resid. Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 33. tract. 2. n. 62.

† *Aliam Gregorii X.*] Hæc constitutio habetur in c. licet canon 14. de elect. in 6. cujus declarationem recenset Farinac. in decis. 270. in compi. declarationum sacræ Congregationis Card. & vide infr. Sess. 24. c. 18. ubi alios retuli.

δ *Aliter autem facta collatio, sive provisio omninò irritetur.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 52. a. 5.

CAPUT IV.

Plurium beneficiorum retentor contra Canones, iis caret, nisi, &c.

a Inf. Sess. 24. de reform. c. 17

b Supr. c. 2. cap. de multa, de præb. & c. 29. in Cōcil. Lateran. I.

1 α QUicunque de cætero 2 β plura curata, a aut aliàs 3 incompatibilia beneficia * Ecclesiastica 4 γ sive per viam unionis ad vitam, δ seu commendæ perpetuæ, aut alio ε quocumque nomine, & titulo, contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentii III. quæ incipit, b De multa, recipere ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis ζ juxta ipsius constitutionis dispositionem, η ipso jure, etiam præsentis Canonis rigore, privatus existat.

DECLARATIONES.

1 *Quicunq; de catero.*] Possidentes beneficia circa dispositionem hujus cap. ex præsumpta dispēsatione, in qua fundatur Regula de triennali, se tueri non possunt, quia nō habet locum contra hoc Decretū, & Capitulum 17. sess. 24. de Ref. ita ut suam provisionem tueri valeant.

De Parochialibus Ecclesiis, quæ residentiam personalem requirunt, & inter se incompatibiles sunt, una tantùm potest, per hoc Decretum, retineri. Quoad alia verò beneficia residentiam requirentia, non residentes distributiones eas percipere non debent, quæ propter servitium cultus divini assignatæ sunt, nō tamen procedendum est ad privationem dictorum beneficiorum, si ea cum legitimis dispensationibus obtinuerint, quia de his in futurum tantùm statuit Concilium, dummodo in uno illorū resideat, ubi magis est necessaria residentia.

2 *Plura curata.*] Congregatio censuit posse obtineri dignitatem Parochialem cum uno curato.

3 *Incompatibilia beneficia.*] Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cum beneficiis in quibus assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas

quas amittere debent ii, qui à divinis sunt absentes. Quod de incompatibilibus beneficiis dicitur, idem intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilii receperit, veluti, duos Canonicatus, vel, Canonicatum cum parochiali.

Congregatio Concilii censuit, obtinentem Parochialem unà cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica, ante Concilium obtenta, potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.

Congregatio Concilii, declarando supradictū S.D.N. responsum, intellexit regulam de triennali non defendere eos, qui beneficia incompatibilia post Concilium obtenta simul retinuerunt contra decretum c.4. sess.7. nec etiam eos, qui beneficia ante Conciliū obtenta ratione incompatibilitatis vel aliàs dimittere teneantur, non obstantibus dispensationibus juxta terminos c.17. Sess.24. & c.15. Sess.25.

An qui obtineat Dignitates in Cathedrali Ecclesia, quarum præbendæ sunt admodum tenues, nec ad quotidianas distributiones (etiamsi personaliter divinis laudibus cum aliis in Choro inserviant) admittuntur, possint vacante Parochiali intra civitatem ejus curam habere, servata in reliquis forma Concilii, vid. si digni, & idonei in examine per concursum reperiantur? Congregatio censuit posse; expectandum tamen, donec vacet Parochialis aliqua hujusmodi, tuncque Episcopum debere S.D.N. consulere, & veros redditus Dignitatis & Parochialis exprimere.

An scholares universitatum, quibus ex indulto Apostolico concessum, ut possint nominari ad beneficia vacatura secundo & tertio, donec qui seniores sunt, assecuti ætatem legitimam 80. florenos auri de camera in fructibus beneficiorum deductis omnibus percipere valeant? S.D.N. Gregorius respondit ex sententia Congregationis, hanc receptionem nominationum intelligi de compatibilibus beneficiis.

Scribantur literæ Archiepiscopo Valentinensi, ut Hieronymo Bodio obtinenti Parochialem in civitate, & Canonicatum in Cathedrali (si possit utrique commodè inservire) desinat molestiam exhibere.

Hoc incompatibilitatis Decretum procedit etiam in illis, qui post Concilium Tridentinum recipiunt duos Canonicatus, & retinent sine dispensatione Sedis Apostolicæ: secus si ante Concilium, etiamsi ab Ordinario collatio facta sit.

Capellania & Monasterium, quorum fructus tenues sunt, sunt incompatibilia beneficia, nec possunt retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apostolica. *Supra hoc §. c. Incompatibilia.*

Congregatio Concilii censuit Episcopum ex causa posse dispensare, ut quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dumodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi. 11. Januar. 1594.

Capellania, quæ habet onus celebrandi certas missas, & coadjuvandi in cura animarum Ecclesiæ plebanatus, est beneficium incompatibile cum alio beneficio curato, vel aliàs personalem residentiam requirente, & licet ejus Rector non subjiciatur cap. Licet Canon, *de Elect. in sexto*, tamen comprehenditur sub Decretis Concilii Tridentini, loquendo de beneficiorum, non tamen curatorum residentia.

Habenti dignitatem tenuem in Ecclesia Cathedrali, quique distributionibus quotidianis nō participet, Ecclesia Parochialis inconsulto Ro-

Romano Pontifice conferri non debet. *Super hoc c.* §. An qui obtinent.

4 *Sive per viam unionis.*] Decretum hoc observandum est in iis tantum Dignitatibus & Canonicatibus, quibus à principio conjuncta fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea, ut ajunt, ex post facto.

Episcopus, cùm examinaret uniones juxta dispositionem hujus decreti, & in Sess. 21. c. 9. ante quadraginta annos in ejus diœcesi factas, & quæ prius, non tamen ante dictum tempus 40. annorum sortitæ effectum fuerant, interesse prætendentes vigore suarum prætensarum appellationum impediunt Episcopum ab hujusmodi examine: Respondit Congregatio Concilii casum hunc omissum à Concilio, ideo ex decretis ejusdem non posse quidquam attentari in eos c. 7.

An hoc decretum habeat locum in duabus Parochiis, quarum altera unita est beneficio simplici, vel dignitati? Congregatio censuit non habere locum, si Parochialis unita est perpetuo & accessoriè: unde hoc decreto non obstante dicendum est, quod utraque Parochialis talis poterit retineri, si modò utramque legitimè ante obtinuerat.

Censuit Congregatio in Parochialibus, quæ non sunt unitæ Monasteriis, sed earum membra, aut quomodolibet dependentes sunt, nec Concilium, nec constitutionem Pii V. de vicariis perpetuis disposuisse, an unus vel duo regulares esse debeant. Ideo hos casus relinquẽdos esse institutioni cujusque religionis, nisi aliud Sanctissimus decernat.

Dignitates plures, quibus à principio fuit conjuncta cura animarũ, sunt incompatibiles: si verò eis ex post facto conjuncta fuit, possunt cum legitima dispensatione ante Concil. Tridentin. obtenta retineri.

5 *Commenda perpetua.*] Commendæ, quæ ad sex menses in Ecclesiis curatis fieri poterant ab Ordinariis cap. nemo, de Elect. in 6. amplius post Concilium locum non habent in eis deputati Vicarii ad formam c. 18. sess. 24.

REMISSIONES.

α Vide Nav. cons. 34. de præbend. P. Azor. instit moral. p. 2. lib. 6. c. 13. cum seqq. Nicol. Garci. de benefic. p. 11. c. 5. §. 2. n. 182. cum seqq. Flamin. de Resignationib. lib. 3. q. 1. n. 121. cum seqq. Prosper. de Augustino in addit. ad summam Bullarii, verbo Beneficiorum resignatio, causa 9. Cardin. Thusc. lit. B. conclus. 64. & 66. Achil. de Grass. decis. 1. & 2. de Elect. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 474.

β *Plura curata aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica.*] Decisum fuisse, procedere in requirentibus residentiam, ut sunt duo Canonicatus cum Parochiali, testantur Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 15. n. 16. Nicol. Garci. de Benef. p. 11. c. 5. n. 79. cum multis seqq. * Vide etiam infr. Sess. 24. c. 17. de reform. & c. de multa. & præbend. Diaz. in prax. can. c. 48. ubi latè Salzedo Rota noviss. decis. 608. & 609. in recollect. à Farinac.

γ *Sive per viam unionis.*] Vide Quintanad. lib. 1. Ecclesiast. c. 4. n. 12. & c. 7. n. 6. & lib. 4. temp. 8. n. 46. Flamin. de Resignat. lib. 12. q. 3. n. 49. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gl. 5. §. 7. n. 146. Nic. de Benef. p. 11. c. 5. n. 219.

δ *Seu commenda perpetua.*] Vide Hojed. de incompat. benef. p. 1. c. 14 à n 16. Flam. de Resignat. lib. 3. q 1. n. 110. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 5. §. 8. à princ. & n. 20. Prosper de August. in addit. ad Quarant. in summa Bullarii, verbo Benficiorum resignationes, vers. 9. Causa

ibi,

ibi,secundò limita.P.Azori.instit.moral.p.2.lib.6.c.10.q.11.v. Verùm dubiæ, ubi resolvit, nec duo beneficia commendata in perpetuū, nec unū jure tituli,alterum cōmendatum in perpetuū,posse simul haberi sine juris relaxatione, quādo alioquin sunt beneficia ipso jure incompatibilia, vide eund.Azori.d.lib.6.c.13.q.3. Sayr.decis.32 de prębend. quem refert Aloys. Ricci.in collect. decis.p.3.collect.447.in medio.

ε *Quocunque nomine.*] Vide Nav.de Oratione.c.22.n.75.

ζ *Iuxta ipsius constitutionis dispositionem.*] Vide Nicol.Garci.de Benefic. p.11 cap.5.à num.91.

η *Ipso jure etiam præsentis canonis vigore privatus existat.*] Quatuor tempora ante Conc Trident.distinguunt Gonzal.ad reg.8.Canc.Gloss.15. à n.9.cum seqq.Hojed de incompatib.benefic.p.1.cap.7.n.7. B Azori instit.Moral.p.2 lib.6.c.13.quæst.1.Nicol.Garci p.11.c.5.à n.1.

CAPUT V.

Qui plura beneficia obtinent, exhibeant suas dispensationes. Per competentes Vicarios rectè cura animarum agatur. Beneficia suis obsequiis minimè fraudentur.

α * ORdinarij locorum quoscunque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districtè compellant; & alias procedant juxta constitutionem Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio editam,quæ incipit, *a* Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innovandam censet, & innovat; addens insuper, quòd ipsi Ordinarij etiam per 1 idoneorum Vicariorū deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino provideant, ut animarum cura nullatenus negligatur, & 2 beneficia ipsa debitis obsequiis minimè defraudentur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus quibuscunque, etiam cum judicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

a Lib. 6. decret.de offic. Ordinarij, c.3. infr. c.17. & suprà Sess.6.de refor.c.2. in fin.Vide *paulo pòst.*

DECLARATIONES.

1 *Idoneorum Vicariorum deputationem.*] Deputatio Vicariorum habet locum in omnibus beneficiis incompatibilibus,non autem in curatis, casu quo ea obtinentes,eis non inservire tenentur.

Congregatio Concilij censuit,nominationem Vicariorum ad tempus in beneficiis curatis spectare ad monasterium; perpetuorum verò in vim constitutionis Pij V. spectare ad Episcopos. Fuit in Congregatione Concilij dubitatum, an Vicarius perpetuus constitutus vigore hujus decreti subire deberet aliqua onera saltem pro rata per constitutionem Pij V.de vicariis perpetuis S.D.N.Greg.XIII.audita relatione Congregationis declaravit Bullam Pij V. ut omnia onera incumbentia ipsi parochiali,in qua erit vicaria perpetua,pertineāt ad ipsum vicarium solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam seu monasterium aut locum pium,quibus erat unita ipsa parochialis.

Actum est in Congregatione Concilij,an essent constituendi vicarij

 perpetui

perpetui in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, curam animarum habentibus, & eam per temporarios mercenarios exercentibus.

Congregatio censuit, nihil per legem generalem statuendum esse, sed singulis casibus, qui occurrerint providendum, prout magis expedire videbitur.

2 *Beneficia ipsa debitu obsequiis minimè defraudentur.*] In hoc Decreto, & præcedenti, Capellæ & Canonicatus & alia beneficia non curata requirentia residentiam, (si tamen aliàs sint incompatibilia) comprehenduntur.

Per hoc decretum non permittitur Ordinariis visitare Ecclesias Regularium. Nec temporis longitudo obstat huic decreto, quia ab Episcopo compelli possunt, ad dispensationes exhibendas, & illorum titulos ostendendos.

Subcollectores, & alij officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum, sub hoc Decreto, nisi beneficia ad Episcopi Jurisdictionem spectarent, veluti si essent membra sancti Antonij Viennensis, vel aliorum. Sic è contrario illi, qui obtinent duo vel plura beneficia cum dispensatione legitima, ante Concil. Tridentinum obtenta, requirentia personalem residentiam, tenentur residere in illo, in quo magis est necessarium; nec ideo possunt alterutro privari: amittunt tamen distributiones quotidianas ejus beneficij, cujus ministerio non inserviunt.

Congregatio censuit nihil innovandum in beneficiis simplicibus, (quæ etiam Clericatus nuncupantur,) in Ecclesiis parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium, nec per seipsos, nec per substitutos illis Ecclesiis præstando, quibus dicti clericatus subsunt, ut possint cogi vel per seipsos, vel per alios in habitu Clericali manutenere, qui illis Ecclesiis inserviant. Et licet c.3. sess.21. præsupponat, quòd omnia beneficia sint ad cultum divinū, atque ad Ecclesiastica munera obeunda instituta; juxta *c. ult. de rescri. lib. 6.* si tamen tanto tempore possessores talium beneficiorum non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet quod & ad quid certum sint obligati, satisfacere videbuntur, si dicunt horas canonicas. Unde si beneficia illa non requirunt residentiam, non debent cogi per substitutum deservire: exemplo illius Canonici, qui causa studiorum non residet; nec enim tenetur ad substitutum. *Abb. in c. Licet, de preb.*

Congregatio Concilij censuit, si aliqua Abbatia nullius diœceseos existat, non posse Episcopum viciniorem ibi conferre Sacramentum confirmationis, & exercere Pontificalia, absque Abbatis expressa licentia; sed esse in facultate ipsius Abbatis convocare, quem maluerit, Catholicum antistitem, salvo tamen majori jure Episcopi vicinioris, si aliunde id sibi competat, verum posse Episcopum viciniorem visitare beneficia sæcularia, & Clericos sæculares dictæ Abbatiæ, illosque culpabiles repertos corrigere, & Episcopum viciniorem dici tantum illum, cujus Cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locis dictæ Abbatiæ subjectis.

In Sexto, tit 16. de Officio Ordinarij.

CAPUT III.

ORdinarij locorum subditos suos, plures dignitates vel Ecclesias quibus animarum cura imminet obtinentes, seu perso-

personatum aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districtè compellant dispensationes, auctoritate quarum hujusmodi Ecclesias, personatus seu dignitates canonicè tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorũ Ordinariorum moderandum arbitrio, exhibere. Quòd si forte justo impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, liberè personis idoneis conferantur. Cæterum si dispensatio exhibita sufficiens evidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis hujusmodi, quæ canonicè obtinet, molestetur. Provideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem Ecclesiis, personatibus, seu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur. Si verò de dispẽsationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedẽ Apostolicam recurrendum: cujus est æstimare, quem modum sui beneficii esse velit. In conferendis insuper personatibus, &c.

REMISSIONES.

α Vide Aloys. Ricci. in collect. dec. p. 3. col. 607. * & Did. Spino in speculo testam. gl. 3. princ. num. 75. & quæ hîc Farinacius refert ex declarat. sacræ Congregationis.

CAPUT VI.

Beneficiorum uniones validæ censeantur, quæ debeant irritæ declarari post examen factum ab Ordinario.

α * UNiones perpetuæ, α 1 β à quadraginta annis citra factæ †, γ examinari ab Ordinariis, tanquam à Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ decarentur. Illæ verò, quæ à dicto tempore citra concessæ nondum in toto vel in parte sortitæ sunt effectum *, & quæ deinceps ad cujusvis instantiam fient, nisi eas ex legitimis aut aliàs rationabilibus causis, coram loci Ordinario δ vocatis, quorum interest †, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter à Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

α Vide Sess. 14. c. 9. de ref. infr. Sess. 24. de ref. cap. 13. & Sess. 25. de ref. c. 9.

DECLARATIONES.

1 *A quadraginta annis citra facta.*] Non datur potestas per Concilium Tridentinum examinandi, & revidendi uniones, quæ per 40. annos ante confirmationem decretorum ejusdem Concilij factæ fuerint. Quæ verò post quadraginta annos factæ sunt, Episcopo revidere volenti ostendi omnino debent.

Per hoc decretum non excluduntur Ordinarij, quo minus uniones revidere possint in casibus, quibus licet de jure communi etiam ultra 40. annos.

2 *Irrita declarentur.*] Uniones perpetuæ à 40 añis, à publicatione Côc. Trid. computandę, debent ab Ordinariis examinari, & irritæ declarari.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo unio vers. Ad sextum, & verbo visitatio, vers. Decimum dubium, Flores variar. qu. lib. 3. q. 23. n. 50. * Ricc. in prax. var. resol. c. 208.

β *A quadraginta annis citra facta.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Duæ Parochiæ, quæ per consuetudinem, quæ per quadraginta años viguerit, tanquã unitæ cùm semper sine collatione collatæ fuerint, earũ sic possessor non est molestandus, & tempus quadraginta annorũ currit à publicatione Concilij, refert Zerol. d. verb. unio, vers. Ad sextũ. † Vide etiã infr. Sess. 14. c. 9 de refor. & sess. 24. c. 13. de refor. Menoch. in côs. 402. n. 80. Ricc. in sua prax. curiæ Eccl. Neap. decis. 485.

γ *Examinari Extraordinariis, &c.*] Quomodo probetur unio, & ad eam probãdam quod tempus requiratur? Vide Rebuff. in sua praxi benefic. lib. 1. tit. de unionib. benefic. à n. 34. Flores Vari. lib. 1. q. 10. n. 19. Masc. de Probat. concl. 179. & concl. 586. & concl. 1413. Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 80. latissimè Nicol. Garci. de benefic. p. 12. c. 2. n. 225. cum seq.

* *Sortita sunt effectum.*] Vide Jo. Aloys. Ricc. d. decis. 484. à n. 2. ubi quãdo unio dicatur sortiri effectum. De quo etiam Garcia de benef. p. 10. c. 12. n. 181. Merend. cons. 29. n. 3.

δ *Vocatis quorum interest.*] Vide Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi c. 6. n. 5. † Rotam noviss. decis. 133. n. 4. p. 2. Ricc. in prax. curiæ Eccles. Neap. dec. 486. à n. 3.

CAPUT VII.

Beneficia Ecclesiastica unita visitentur: per Vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipsorum Vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re certa, non obstantibus, &c.

Infr. Sess. 24 de refor. c. 9.

1 α β Beneficia Ecclesiastica curata, a quæ Cathedralibus, 2 Collegiatis, 3 seu aliis Ecclesiis, 4 γ vel Monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuò unita & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur. * b qui sollicitè providere procurent, ut 5 δ ε ζ per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, 6 nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, 7 portione, etiam super 8 certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum judicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in præmissis minimè suffragantibus.

b Vide Sess. 25. c. 16. de reform.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia Ecclesiastica curata.*] Congregatio Concilij censuit Episcopũ posse

posse visitare Ecclesias Parochiales unitas Monasterio Canonicorum Regulariũ, si Generalis in eo sedem ordinariam principalem non habeat. Et si Canonici Regulares, qui præficiuntur de consensu & mandato suorum Superiorũ, Ecclesiis unitis Monasteriis suis, delictũ commiserint non concernens animarum curam aut Sacramentorum administrationem, à suis tantum superioribus Regularibus punientur.

2 *Collegiatu.*] Ordinarius tam ex auctoritate Concilij Tridentini, quàm ex Bulla Pij V. quæ incipit, *Ad exequendum*, publicata Kalend. Nov. 1567. de Vicariis perpetuis, habet facultatem creandi Vicarios perpetuos in Parochialibus Ecclesiis unitis collegiatæ Ecclesiæ: & Vicarij sive perpetui, sive temporanei sint, debent ab eodem ordinario examinari & approbari.

3 *Seu aliu Ecclesiu.*] Episcopus debet cõstituere Vicarium perpetuum, sive temporalem in Prioratu, cui cura animarum incumbit.

4 *Vel Monasteriu.*] In Monasteriis ab ipsorum primæva fundatione curatis non possunt deputari Vicarij isti, sed servandum est cap. 11. Sess. 25. de Regul. juxta quod exercentes curam sint ab ipso Ordinario approbati: secùs si Parochiales essent Monasteriis unitæ: eo enim casu possunt deputari tales Vicarij.

Si Ecclesiæ sint curatæ & unitæ Monasteriis, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitare eas, & in eis Vicarios perpetuos sive temporaneos constituere, secundum dispositionem Conc. Tridentini hoc capite. Si autem Ecclesiæ hujusmodi sint in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarum, posse Episcop. visitare personas exercentes in eis curam ipsarum animarum, juxta tamen illam formã, quam præscripsit Concil. Trident. c. 11. Sess. 25. de Reg.

Ergo in Parochialibus unitis Monasteriis deputari possunt Vicarij perpetui, nisi essent in loco, in quo ipsa Monasteria, quo casu servandũ est præfatum Decretum cap. 11. Sess. 25. de Regularium reformatione.

Congregatio Concilij censuit, si beneficium liberum, siquidem unitum sit Monasterio Monialium, Vicarium in eo constituendum esse perpetuum, vel amovibilem à Monialibus præsentandum, & ab Episcopo approbandum, juxta cap. 7. Sess. 7. si vero non sit unitum, sed pertineat ad collationem Monialium, & per personas sæculares deserviri sit solitum, esse utique conferendum à Monialibus illi, qui ab Episcopo, prævio examine, per cõcursum fuerit approbatus. Quod si de jure patronatus Monialium fuerit, servandum esse, quod statuit Decret. Conc. c. 18. Sess. 24. vers. si verò jurispatronatus Ecclesiastici: nempe, ut si institutio ad Episcopum pertineat, is quem Moniales digniorem inter probatos ab examinatoribus judicaverint, Episcopo præsentent, ut ab eo instituatur; si vero institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda, Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio. Pataviens Julij 1591

Concessum tamen fuit aliquando ex gratia à Greg. XIII. ut etiam in Parochialibus Monasterio unitis non deputarentur Vicarij, sed ut aliquis ex Regularibus (ab Episcopo tamen approbatus) curam animarũ exercere posset, dummodo secũ haberet socium ordinis ejusdem: imò Monachi non possunt prohiberi, quo minus curã exerceant animarũ.

5 *Per vicarios, etiam perpetuos.*] Vicarij perpetui non possunt constitui absque erectione tituli Vicariæ, non obstante Bulla Pij V. & hoc Decreto. Non tamen prohibetur, quo minus cura animarum exerceri possit

per Vicarium amovibilem, ut sess.21.cap.7. de Reform. dummodò sit certum, cui particulariter incumbat, ut dicitur cap.13. Sess.24.

Congregatio censuit nominationem Vicariorum, ad beneficiatos pertinere, nec non ad eos beneficia unita spectant, sic etiam Pius V. dicta Bulla; addens tamen, Ordinarij, vel ejus Vicarij prævio examine approbationem necessariam esse.

Ex dicta Bulla Pij V. Kal. Nov. nominatio Vicariorum etiam perpetuorũ spectat ad Ecclesias seu loca, quibus dictæ Parochiales sũt unitæ.

Ad dictam nominationem faciendam poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum.

Per dictam Bullam non inhibetur, quo minus Vicarij perpetui possint institui, ex declaratione Congregationis Concilij.

6 *Nisi ipsis ordinariis.*] Sicut potest dispensari cum senibus, infirmis, ac decrepitis, ita & eorũ Ecclesiis (quæ personalẽ residentiã requirunt) ab idoneis perpetuisq; Vicariis inserviatur. Item cum iis, qui propter Monialiũ, vel hospitaliũ curã, in Ecclesiis, quas in mensibus obtinent, non facilè possunt residere, servandũ est Decretũ c.1. de Refor. Sess.23. quo Decreto nõ amplius id permittitur, quod in isto casu relictũ erat sub Paulo III arbitrio Ordinariorũ, sed non imponitur necessitas residẽdi.

7 *Portione.*] In constituenda mercede pro inservientibus aliorũ beneficiis curatis, observari debent Conc. Trid. Decreta. Quæ autem sit ista portio, declarat Bulla Pij V. licet ad terminos Concilij fuerit redacta, in revocatione privilegiorũ Mendicantibus concessorũ Bulla superius citata. Etsi hec Bulla Pij V. fuit revocata, ex ea aliqua, ut supra, sint notata.

Licet supra dicta Bulla fuerit revocata per Bullã Greg. XIII. Kal. Martij, ann.1. sub titulo, *Reductio litterarũ felicissimæ recordationis Pij Pap. V. pro mendicãtibus*, postea tamen suo ore idẽ Greg. illam Pij V. revalidavit.

27. Martij 1594. Congregatio Concilij censuit constitutionem Sanctæ memoriæ Pij V. de Vicariis perpetuis, ita esse intelligendã, ut omnia onera, incũbentia Parochiali Ecclesiæ, in qua fuerit erecta Vicaria perpetua, pertineãt ad Vicarium perpetuum solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiã, seu Monasteriũ, aut alium locum pium, quibus unita fuerit ipsa Parochialis.

Ex fructibus Parochiæ unitæ Monasterio detrahenda est merces Vicarij, qui ei inseruit, & non ex fructibus monasterij. Et quidẽ si non apparent certi reditus harum Parochialiũ, censuit Concilij Congregatio, cogendos esse religiosos ad assignandũ de suo scuta 50. dictis Vicariis: nisi ipsi clarè & evidenter probent, dictas Parochiales nullos prorsus habuisse reditus, quando fuerunt Ecclesiæ suis locis prædictis unitæ.

8 *Super certa re assignãda.*] In certa, de quib' in Bulla, Ordinarij taxabũt.

In Ecclesiis curatis, unitis Monasteriis, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitationẽ facere, & ponere in eis Vicarios perpetuos vel temporaneos, juxta dispositionem hujus Decreti, prout eis expedire videbitur. Si verò hujusmodi Ecclesiæ curatæ sunt positæ in loco ipsorum Monasteriorũ, eisq; immineat cura animarũ, possunt Episcopi visitare personas exercentes in eis curam animarũ, juxta tamen illam formã, quam præscripsit Concilium c.11. Sess.25. de Reg. Sup. §. *S. Ecclesia.*

In Parochialibus autem militiæ S. Joannis Hierosolymitani, servandum est Breve Sanctæ memoriæ Pij V. editum 12. Septembris 1571. Pontificatus sui Anno 6.

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. non habet pro revocata Bullam Pij V. de Vicariis perpetuis, cum hac limitatione, *in favorem*

Mona-

Monasterij, ut Episcopus ad nominationem Monachorum deputet unū ex ipsis prævio examine approbatum, & ad nutum ipsorum amovibilem, & cum Vicario sic deputato debet habitare unus duntaxat alius Monachus, ne plures extra claustrum maneant. Sed non ita censendū, si vellent deputare Capellanum sæcularem, ad nutum amovibilem: hoc enim pertinet ad Episcopum.

REMISSIONES.

α Vide Steph. Quarant. in summa Bullarij, verbo, Vicarius perpetuus, Matthæ. Soares in practica, & ordine visitandi cap 3. num. 1.

β Ad declarationem portionum assignandarum Vicariis perpetuis Parochialium piis locis perpetuò unitarum, emanavit constitutio felicis record. Pij V. Romæ publicatæ die 15 Nov. 1567. incip. Ad exequendū, quæ constitutio est hodie servanda, prout testatur Gonzal ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 3. num. 79.

γ *Vel Monasteriis.*] Si beneficium, aut Parochia uniatur Monasterio exempto, etiam alienæ diœcesis, an visitetur ab Episcopo loci? Affirmat P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 7. c. 15. §. 4. lit. 1.

* *Ab ordinariis locorum annis singulis visitentur.*] Vide supr. c. 5. & infr. sess. 25. c. 16. & quæ notat Vincent. Grilinzonius cens. 17. per tot.

δ *Ut per idoneos Vicarios etiam perpetuos.*] Quòd Vicarius perpetuus non potest constitui sine titulo Vicariæ, resolvit Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius, p. 112.

ε An Episcopo competat institutio Vicarij, & Monasterio, cui est unita Parochialis præsentatio? Affirmant attestantes sacram Cardinalium Congregationem censuisse, Gonzal. ad reg. 8. cancel. glo. 5. §. 3. n. 50. & n. 60. Flores Vari. lib. 1. q. 10. n. 26. ubi resolvit nominationem Vicariorum ad nutum amovibilem pertinere ad Prælatum, sive Prælatum Monasterij, cui beneficium unitum est, & Episcopus solùm debet approbare, & admittere, & licentiam administrandi Sacramenta dare: quando beneficium curatum est unitum Monasterio Mendicantium, aut Monachorum Regularium, quòd Prælatus possit ei servire per Monachum, aut Fratrem ad nutum amovibilem, qui quidem debebit approbari, & examinari ab Episcopo, nisi Abbas, vel Abbatissa habeant jurisdictionem Episcopalem, respondisse sacram Card. Congregationem, asserit Flores d. q. 10. n. 24. & 26. in fin.

ζ An vicarius ad nutum amovibilis possit amoveri ante finitum annū servitij? Negant Rebuff. in praxi benefic. lib. 2. tit. de dispens. de non resid. n. 18. & tom. 3. ad leges Galliæ tit. de materiis possess. in benef. art. 9. gl. unic. in præfat. Flores. Vari. lib. 1. q. 10. n. 34. Guttier de juram. confirm. p. 1. c. 58. n. 19. Steph. Grat. discept. forensium c. 167. n. 22. cū seqq.

CAPUT VIII.

Ecclesiæ reparentur: cura animarum sollicitè habeatur, non obstantibus, &c.

α LOcorum Ordinarij Ecclesias quascunque, *a* quomodolibet 1 exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, & opportunis juris remediis providere, ut quæ reparatione indigent, reparentur; & 2. cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minimè de- *a* Infr Sess. 24. de ref. c. 9. & Sess. 21. c. 8 cōc. Aret. c. 17.

 fiau-

fraudentur, appellationibus, 3 privilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, judicum deputationibus, β & illorum inhibitionibus penitus 4 exclusis.

DECLARATIONES.

1 *Quomodolibet exemptas.*] Episcopus visitat Ecclesias exemptas etiam inferioribus Prælatis subjectas.

Episcopum visitare Ecclesias, quas Abbas S. Benedicti in ejus Diœcesi sitas habet, Congregatio censuit posse ex hoc Decreto, si modò in eis cura animarum exerceatur per sacerdotes sæculares.

Congregatio censuit, licere Episcopo visitare capellaniam Jurispatronatus Laicorum, etiam Jurispatronatus Regum ex privilegio sibi concesso, quia in sua diœcesi, nec Jurispatronatus quanquam Regum obstare, nisi in fundatione id expressum sit: sed si probetur capellaniam exemptam, tunc Episcopus visitet tanquam Sedis Apostolicæ delegatus ex hoc c. 8.

Concilium hic non videtur sustulisse, neque rem judicatam, neque concordiam.

Episcopus visitare potest Ecclesias Diœcesis, Castri, ubi Moniales prætenduntur habere jurisdictionem spiritualem à tempore immemorabili visitandi per deputatos, etiam eligendo Episcopum extraneum, Confirmationem & Ordines conferendi gratia, ac alia Pontificalia exercendi etiam invito Episcopo loci: Congregatio enim ita judicavit, & censuit, Episcopum posse visitare eas Ecclesias, ex facultate sibi attributa à Concil. hoc capite.

12. Febr. 1596. Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum visitare quascunq; Ecclesias sæculares, intra fines suæ diœceseos existentes vigore c. 8. Session. 7. etiamsi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per sæculares eis deserviatur.

Episcopus potest visitare omnes parochiales suæ diœcesis, in quibus sunt Sacerdotes sæculares, licet Ecclesiæ sint Regularibus subjectæ. Etiam si Monasteria Religionum prætenderent Jurisdictionem spiritualem immutabilem, in locis, ubi dictæ Ecclesiæ sunt unitæ.

Episcopus non habet jus visitandi sacellum, vel altare, quod cura caret animarum, & membrum sit Religionis S. Antonij Viennensis. Congregatio tamen censuit hoc non habere locum in Ecclesiis Regularium, ubi à Regularibus inservitur, & in terminis c. 11. sess. 25. de Regular. ubi excipiuntur Abbates generales, & Capita Ordinum, sed limita, nisi per Regulares inserviant.

Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, habent potestatem visitandi omnes suæ Diœcesis Ecclesias collegiatas, eis tamen remanente salvo jure in petitorio.

Item Monasteria quæcunq; cõmendata, in quibus non viget Regularis observantia, ac beneficia tam curata, quàm non curata sæcularia, & regularia qualitercunq; commendata vigore c. 8. Sess. 21. Præterea tam beneficia curata unita quibuscunque Monasteriis, & locis piis ex c. 7. Sess. 7. quàm etiã personas exercentes curam animarũ in Monasteriis Regulariũ, quibus etiam cura imminet juxta c. 11. Sess. 25. de Regul.

Item nullam pœnam incurrit Episcopus non utendo jurisdictione sibi in exemptos à Concilio tributa; sed in illis tantùm casibus, quibus decreta Concilij utuntur verbis præceptivis seu obligatoriis, incurrere

peccatum

peccatum mortale, & in casibus in quibus dispositio Concilii non absolutè adimit exemptis hanc jurisdictionem, sed tantùm si Ordinarii velint, Ordinariis volentibus exercere possunt; exempti verò in casibus, in quibus Concilium hanc jurisdictionem exemptis adimit, & præcipit Episcopis, ut soli ipsi exerceant, non possunt.

2 *Cura animarum.*] Etiamsi Ecclesiæ sunt Regularium, tamen tunc ab Ordinariis visitari debent, quando cura exercetur per Sacerdotes sæculares. Comprehenduntur enim Ecclesiæ sæculares, tametsi ad Regulares illæ pertineant, & ab eis dependeant, dummodo per sæculares illis deserviatur. Non autem comprehenduntur Monasteria & Ecclesiæ ipsorum Regularium. Hæc procedunt, quando Ecclesiæ sunt in Diœcesi. *Idem supr.* §. Episcopus potest.

3 *Privilegiis & consuetudinibus.*] Quod si adderetur sententia, & privilegium, An illis videatur Conciliũ hic derogare? Congregatio censuit negativè, quia cũ hoc capit. faciat diversas derogationes, non videtur aliis ab eo expressis derogare, & ita Rota in una Legionensis Jurisdict.

Archidiaconus Mercurii die 13. Novemb. 1587. coram R.D. Blanchetto firmat dictam Decisionem, videlicet ut hic Concilium non comprehendat casus per sententias determinatos, idemque confirmavit Rota 2. Decemb. 1585. ut Concilium non tollat sententias & res judicatas, ut inf. c. 20. vers. *ad hæc* sess. 24.

Ecclesias autem militum Hierosolymitanorum esse exemptas privilegiis summi Pontificis à visitatione Episcopi, præterquam, si fuerint curata, tunc enim hujusmodi privilegia excipiunt ea, quæ respiciunt curam animarum, & Sacramentorum administrationem, quoad hoc, posse utique visitari ab Episcopis, &c.

Ubi Equites Hierosolymitani habent jurisdictionem spiritualem & temporalem, ubi Ordinarii se non interponant ad visitandum, vide Bullam Pii V. *Pastoralis Officii*, die 22. Septembr. 1571. Item Equites Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, non possunt ab Ordinariis visitari.

Lucensis Collegiata S. Michaelis Juris patronatus exempta à fundatione & donatione, visitari potest ab Ordinario, sed tanquam Apostolicæ Sedis delegato.

Parochiales Ecclesiæ unitæ Monasteriis, etiam iis, quæ sunt Capita Ordinum, ab Ordinariis visitari debent.

Regulares inservientes de licentia suorum superiorum beneficiis simplicibus, quę sunt tamen membra Monasteriorum seu Religionis, non poterunt visitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur sub Decreto c. 14. Sess. 7. de Refor. Idem infr. huj' sess. c. 14. §. *Aut Regulares.*

Qui pacificè per triennium beneficium aliquod possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo.

Episcopus visitare volens non potest, uti suspectus, recusari, nec ulla allegatione suspicionis impediri, quo minùs pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit.

Præsupposito ex declaratione congregationis, quod Episcopi non solùm per seipsos, sed etiam per illorum in spiritualibus generales Vicarios munus visitationis possunt exercere, an Vicarii eo casu in scriptis facultatem habere debeant, & de illa prius & per authentica documenta ipsis Abbatibus, superioribus, vel eorum officialibus & sub-

ſubditis, dimiſſio ſibi illorũ exemplo de verbo ad verbũ fidem facere teneantur, & donec iſtud fecerint liberè & licitè eis valeant reſiſtere?

Congregatio cenſuit opus eſſe ſpeciali in ſcriptis facultate, de eaque etiam hujusmodi fidem eſſe faciendam.

4 *Excluſis*] Etſi jurejurando ſolemniter ceſſiſſet exemptæ Eccleſiæ, quæ in ſua diœceſi reperitur, quia Ordinarius non poteſt ſe eximere à præceptis, quæ continentur & in hoc & in aliis decretis Concilii.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. Zerol. in praxi Epiſcop. verbo Viſitatio, part. 341. p. 1. & verbo Exemptus, part. 2. P. Azor. inſtit. Moral. part. 2. lib. 3. c. 40. col. 356.

* *Ut quæ reparatione indigent, &c.*] Vide Mich. Timot. de viſitat. lib. 1. tract. 4. c. 32. & lib. 2. tract. 1. c. 11. & tract. 3. c. 3. Camil. Borrel. conſ. 2. n. 15. Fr. Salgado de regia poteſt. 3. p. 2. 5. ex n. 14. & 35.

† *Etiam ab immemorabili tempore præſcriptis, &c.*] Vide deciſ. Rotæ 744. in 1. p. noviſſ. deciſ.

ϛ *Et illorum inhibitionibus penitus excluſis.*] Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit non poſſe Epiſcopum in viſitatione recuſari tanquam ſuſpectum, dum tamen in ea proceſſum non compilet, & ſe intra viſitationis terminos contineat, referunt Thom. Val. tom. 1. allegat. juris alleg. 70. n. 7. Cur. Philip. p. 1. §. 7. n. 10.

CAPUT IX.

Breve eſt, non ſummatur.

a Seſſ. 13. cap. 2. c. quoniam quidam, diſt. 100.

α AD majores Eccleſias promoti a munus conſecrationis infra tempus à jure ſtatutum ſuſcipiant: & prorogationes ultra ſex menſes conceſſæ nulli ſuffragentur.

REMISSIONES.

α Vide Sylveſt. verbo Conſecrat. Prælatorum, Zerol. in prax. Epiſcop. part. 1. verbo Conſecrat. Prælatorum pag. 89.

CAPUT X.

Sede vacante Capitula nulli dent revertendas, niſi arctato occaſione obtinendi aut obtenti beneficii Eccleſiaſtici: pœna varia contra varios contravenientes.

b Seſſ. 23. c. 10. cùm nullus, de tempor. ord. in 6.

c Inf. Seſſ. 13. de reform.

1 α * NOn liceat Capitulis Eccleſiarum, b 2 Sede vacante, infra annum à die vacationis, 3 ordinandi licentiam, aut literas dimiſſorias, ſeu reverendas, ut aliqui vocant, tàm ex juris communis diſpoſitione, quàm etiam cujusvis privilegii, aut conſuetudinis vigore, alicui, qui beneficii Eccleſiaſtici recepti, ſive recipiendi occaſione β γ δ arctatus non fuerit, concedere: ſi ſecus fiat, c Capitulum contraveniens Eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto: ε & ſic ordinati, ſi in minoribus 4 ζ ordinibus conſtituti fuerint, nullo η † privilegio clericali, præſertim in criminalibus, θ gaudeant: in majoribus ϛ verò, ab executione Ordinum, ι ad beneplacitum futuri Prælati, ſint ipſo jure ſuſpenſi.

DE.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat Capitulis.*] Capitulo Canonicorum, non licet concedere dimissorias ex Decreto Concilio Tridentino Sess. 23. c. 10. etiamsi territorium habeat distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint Judices Ordinarii. Ita responsum fuit Episcopo Sulmonensi die 5. Julii 1575.

Præposito Ecclesiæ, vel loci multò minus licet concedere literas dimissorias. Ita à Cardinalibus Congregationis decisum fuit contra Cardinalem Medices, Præpositum terræ Prati.

Congregatio Concilii censuit anno 1586. die Martii Concil. Provinciale statuere non posse, ut Capitula non dimittant ordinandos ad alios, quam ad provinciales Episcopos, nisi id fiat rationabili causa, pro correctione videlicet provinciæ.

Infra annum, Sedis vacantis Capitulum literas dimissorias, & facultatem ordinandi in Ecclesia vacante concedere non potest. Sic ipsum Concilium Tridentinum.

Fuit dubitatum, An Concilium provinciale possit restringere potestatem Capitulis hic tributam, ita scilicet, ut non concedant post annum literas dimissorias ordinandis ad titulum patrimonii vel pensionem? Responsum fuit in hoc reservandum esse c. 2. Sess. 21. de Reform. quod docet, obtinentes patrimonium, vel pensionem, non esse promovendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum judicaverit eos assumendos esse.

Vicarius Capituli Sede vacante infra annū potest concedere dimissorias ad primam tonsurā ei, qui est præsentat⁹ à patronis laicis ad beneficiū Ecclesiasticū Jurispatronatus ipsorū, ut illud obtinere valeat.

2 *Sede vacante.*] Capitulum Sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines conferendi, tàm Clericis illius Diœcesis, quàm exteris habentibus dimissorias suorū Episcoporū, juxta tamen formā hujus Decreti.

Congregatio Concilii censuit, non posse Capitulum, vel ejus Vicarium Sede Episcopali vacante, infra annum literas dimissorias non arctatis concedere. Taurinensis 27. August. 1592.

Congregatio Concilii censuit, licere Vicario Capituli Sede Episcopali, quamvis adhuc intra annum vacante, concedere Oratori, utpotè arctato, dimissorias ad ordines, &c. 16. Dec. 1599.

3 *Ordinandi licentiam.*] Congregatio censuit textum hunc non comprehendere primam tonsuram.

Hoc cap. censuit Congregatio non procedere in insignito solo charactere primæ tonsuræ.

4 *In minoribus ordinibus constituti, &c.*] Non tamen suspenduntur. *Supr. ad Sess. 6. cap. 5. §. Capitulum.*

5 *Si in majoribus ordinibus, &c.*] Ad minores sic promotus, potest in susceptis ordinibus ministrare & beneficium obtinere.

Dubitatum fuit, An Episcopo existente hæretico, facultas concedendi dimissorias juxta hoc c. pertineat ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ? Secundò, An eo casu, quo Capitulum concedere potest dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sunt, & nequeunt convenire sine difficultate, sufficiat habere literas dimissorias, ab uno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ? Tertiò, An omnino sufficiat, sine dimissoriis adire, pro suscipiēdis ordinib., viciniorē Episcopū seu Metro-

Metropolitanum? Ad primum Congregatio censuit, & anno 1588. respondit, ad Capitulum pertinere, si Episcopus sit notoriè hæreticus. Ad secundũ, sufficere, habere dimissorias à residentibus Capitularib. etiamsi unus duntaxat resideret. Ad tertium, non adeundum, neq; viciniorem, neq; Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.

REMISSIONES.

α Vide Zerol in praxi Episc. p. 1. verbo Capitulum, in princ. p. 83. P. Henriq. in sum. p 2. lib. 10. c. 22. §. 3. Sayr. dec. 63. de tempor. ord. P. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordin. c. 8. concl. 3. Quarant. in sum. Bullarii, verbo Capitulum Sede vacante, vers. Decimoquarto, ubi ampliat dispositionem hujus text. etiam si Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorialem possessionẽ, & sint judices Ordinarii: ampliat etiam procedere in literis dimissoriis ad primam tonsuram, de quo etiam vide Rebuff. in praxi benefic. tit. de devolut. n. 67. Joan. Aloys. Ricci. in decis. Curiæ Archiepisc. Neap. 23. * & in praxi var. resol. c. 106. n. 2. post Nav. cons. 25. de temp. ord. Henr. cons. 16. n. 8. Rodriq. in summa lib. 2. c. 14. n. 6. & Nic. Garci. de benef. p. 5. c. 7 n. 95. Vide etiam Bern. Diaz. in prax. can. c. 26. n. 2. & ibi Salcedo lit. C. Majol. de irregul. lib. 4. c 5. n. 5. Borgas. de irregul. 3. p. in rub. de dispens. capit. sede vac. Azevedo ad Curiam Pisan. lib. 1. c. 8. n. 10.

β *Arctatus non fuerit.*] An arctatis beneficiis tàm habitis, quàm habendis, possit Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum intra annum literas dimissorias concedere? Affirmant Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Capitulum, in princ. vers. Secundum, Quarant. d. vers. Decimò quarto, in fin. Joan. Aloys. d. decis. 30.

γ An literæ dimissoriæ ad ordines concessæ à Capitulo expirent per ingressum moderni Episc. Negant. Gonzal. ad reg. 8. cancell. gl. 12. in pr. n. 37. P. Ledes. d. tr. de Sacram. Ordin. c. 8. concl. 4. Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, vers. Secundò dubitatur, Guttier. Can. lib. 2 c. 17. n. 12. ubi consulit ordinatoribus, ut si tempore præsentationis dictarum literarum coram eis sciverint novum Prælatũ atq; successorẽ possessionem ejusdem Episcopatus cepisse, vel in Episcopatu adesse, illas non admittant, nisi revalidatæ, vel noviter à successore concessæ productæ fuerint, vel ab ej⁹ Officiali ad id speciale mandatũ habente.

δ An dimissoriæ expirent morte Episcopi concedentis? Negant Navarra in c. placuit, n. 163. de pœn. dist. 6. & cons. 49. de temp. ord. in antiq. P. Henriq. in sum. lib. 10. de Sacram. Ordin. c. 22. in fin. Quarant. & Gonzal. ubi proximè, Sayr. decis 52. de temporibus ordinat.

ε *Et si ordinati, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. l. 13. c. 37. §. 2. lit. C. Quarant. in summa Bullarii, verbo Ordo, vers. Secundo limita, pag. 377. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. juris, allegat. 45. n. 19. & 20.

ζ *Si in minoribus ordinibus constituti fuerint, &c.*] Quod hic fit suspensus quoad se, & per consequens ei non possit conferri beneficium, resolvunt Nav. lib. 1. consil. tit. de temporib. ordin. in priori edit. cons. 19. in posteriori tamen cons. 28. Flamin. de Resignat. lib. 4. q. 2. n. 58.

η *Clericali privilegio.*] Præsertim in criminalibus intelligit Cardin. Tolet. in sum. de Sacerdot. lib. 1. c. 49. vers. Secunda, Thom. Valasc. alleg. 45. n. 20. † Vide Jac. Ant. Marta de Jurisdict. 4. p. centur. 2. casu 149. Gabriel cons. 181. dub. 1. vol. 2.

θ *Gaudeant.*] Hoc verbum esse futuri temporis, & per illud non infligi

fligi ipso jure pœnã, resolvit nostrũ text. allegans Nav. d. consf. 19. quẽ refert P. Sanch de Matri. li. 7. disp. 46. n. 18. Sayr. dec. 21. de temp. ord.
ε *Ad beneplacitum futuri Prælati.*] Impedimentum hoc perpetuum non esse, sed temporale, donec scilicet aliud placeat futuro successori, tenet Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. verbo sine licentia, vers. Has autem dimissorias. P. Soar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 1. n. 20. Petr. de Ledesm. tract. de Sacram. Ord. cap. 8. concl. 3. Et quòd potest Episcopus ratificare ordines, quos accepit ejus subditus, absque suis literis dimissoriis, contra Rebuff. in praxi Benefic. tit. de formul. lit. dimissor. n. 9. resolvit Fr. Emman. in sum. p. 2. c. 14. n. 13.

CAPUT XI.

Aliquorum facultates de promovendo continere debent expressam causam, ob quam alienum accedere debeant Episcopum.

1 FAcultates de promovendo à quocunque, non suffragentur, nisi habentibus legitimã causam, ob quam à propriis Episcopis ordinari nõ possint, in literis exprimendam; & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residenti, aut pro eo Pontificalia exercente, 2 *a* & diligenti prævio examine.

DECLARATIONES.

1 *Facultates de promovendo à quocunq.*] An qui facultatem à sede Apostolica obtinuit, ut possit ordinari ab alio, quàm à suo Ordinario, debeat nihilominus probitatem suam & mores Ordinarii sui testimonio probare? Congregatio censuit debere: prout & signatoria gratiæ S. D. N. jamdudum solita est in hujusmodi facultatibus ponere clausulam illam, *de licentia Ordinarii.*

Facultates de promovendo à quocunq.] Intelliguntur à sede Apostolica concessæ, non ab Ordinariis, quæ appellantur literæ dimissoriæ.
2 *Et diligenti prævio examine.*] Episcopus qui à sua Diœcesi abest, debet subditos suos non aliter quam probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittere, sicut & suas literas dimissorias dare, & ordinãdos subjicere suo examini, si ita sibi videbitur: & si absentes sint, ad se, ut ipsos examinet, vocare, si cõmodum erit: alioquin eorum examen committere poterit Ordinario loci, in quo illi degunt.

REMISSIONES.

a *Et diligenti prævio examine.*] Vide Guttier. Canon lib. 1. c. 26. n. 24.

CAPUT XII.

Breve est, non summatur.

1 * FAcultates de non promovendo, *a* præterquam in casibus à jure expressis, concessæ, ad annum tantùm suffragentur.

a c. licet canon. & c. cum ex eo, de elect, in 6.

DECLARATIONES.

1 *Facultates de non promovendo.*] Interim tamen, dum quis necdum est promotus, debet per Capellanum, missarum onera (ad quæ tenetur) subire.

REMISSIONES.

* Vide Aloys. Ricc. in praxi var. resol. cap. 289.

CA-

CAPUT XIII.

A quocunque præsentati non instituantur, nisi prævio examine Ordinarii, & approbatione; exceptis certis.

PRæsentati, seu electi, vel nominati à quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuntiis, α β ad quævis Ecclesiastica beneficia non 1 instituantur, a nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cujusvis privilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint priùs à locorum 2 Ordinariis examinati, & idonei reperti. γ δ ε Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quò minus examen subire teneatur. b Præsentatis ζ tamen, electis, seu nominatis ab Universitatibus, seu Collegiis generalium studiorum exceptis.

a Inf. sess. 25. c. 9. de reform.

b Sess. 24. c. 12.

DECLARATIONES.

1 *Instituantur, nec confirmentur.*] Congregatio censuit hoc non procedere in Ecclesiis electivis. Sed in beneficiis curatis, sive sint Jurispatronatus, sive liberæ collationis, examen faciendum est ab Episcopis Ordinariis, secundùm dispositionem Concil. Trid. sess. 24. cap. 18. & in quibusvis aliis beneficiis, ad quæ præsentatio seu electio, vel ordinatio facienda sit à quibuscunq; aliis personis Ecclesiasticis, inferioribus Episcopo, prout statutum est à Conc. Trid. hic & Sess. 25. c. 9.

2 *A locorum Ordinariis examinati.*] Obtinentes beneficia curata ab inferiorib. collatoribus, debent ab Ordinariis examinari, secùs in beneficiis simplicib. ad prædictos collatores inferiores pertinentibus. Hoc etiā procedit in beneficiis, quæ sunt de Jure patronatus & simplicibus.

Janensis 6. Jul. 1592. Congregatio Concilii censuit Canonicum semel ab examinatoribus urbis, cùm Canonicatum adeptus est, examinatum & idoneum repertum, si eo dimisso, alium Canonicatum obtinuerit, non esse iterum examinandum.

In beneficiis simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiorem, non requiritur ista approbatio, quæ est facienda ab Episcopo in his beneficiis, quorum institutio pertinet ad inferiores, ex c. 9. sess. 25. & præsenti Decreto, velut etiam in iis, quorum institutio pertinet ad Monasterium.

3. Januar. 1594. Congregatio Concilii censuit, in provisione beneficiorum simplicium, quorum collatio liberè spectat ad collatorem inferiorem, non requiri approbationem Episcopi, prout requiritur in institutione, ut dicitur, ex c. 13. *Sess. 7 de Reform.*

Placentinensis 1. Julii 1593. Congregatio Concilii censuit, provisum Apostolicum apprehendentem possessionem beneficii, literis non expeditis, ex Julii tertii constitutione amittere beneficium, sive jus illud habens, ac ad illa obtinenda Decreto inhabilem effici.

Observandum est, quod ex hoc Decreto, & d. cap. 9. sess. 25. de Reform. Episcopus potest possessores beneficiorum curatorum, sive simplicium de Jure patronatus, compellere ad ostendendas eorum Bullas, si tamen beneficia post Concilium collata sunt, & declarare insti-

institutionem irritam & inanem esse, si ea absq; examine Episcopi facta sit, ac compellere ad fructuum perceptorum restitutionem, ultra privationẽ. Sed si isti vellent examini iterum se subjicere, deberet eos admittere, & eadem etiam beneficia ipsis concedere, quatenus reperiantur idonei. Et si institutio pertinet ad inferiorẽ, ita ut non dependeant ab aliquo Jure patronatus, quod per Concilium sublatum est c.9. sess. 25. de Reform. præsentatio soli Episcopo facienda est, ad effectum examinis duntaxat, non attenta etiam quacunque consuetudine immemorabili, quæ in contrarium invaluisset, ut hîc sancitum est.

Congregatio Concilii censuit, eum, qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subjiciendum tàm ejus Episcopi, qui non contulit dignitatem, quàm ejus, qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus, & ordinatus fuerit. 30. Januar. 1596.

Qui admittuntur in Ecclesiis patrimonialibus aut receptivis, tàm numeratis quàm innumeratis ad beneficia servitoria, non possunt admitti, nisi prævio examine & approbatione Episcopi juxta hoc decretum. In illis Ecclesiis, in quibus occurrente vacatione Canonicatus Canonicus ad illum præsentari debeat, & ab inferiori institui, antiquior pensionarius ad pensionem antiquorum, beneficiatus ad beneficium antiquior expectans, censuit Congregatio non sufficere aliquem examinatum & approbatum fuisse ab Episcopo, quando admissus est ad expectandum juxta dispositionem hujus Decreti; sed necessarium est in quolibet ascensu novum examen.

Episcopus, cui commissum est examen per literas Apostolicas alicujus, qui beneficium simplex obtinuit, poterit illud delegare, non obstante, quod fuerit in literis ejus, conscientia onerata.

Cognitio verò, an beneficium sit vel ne de Jure patronatus? spectat ad habentem jus instituendi.

Ita aliàs in una Vercellensi.

REMISSIONES.

α *Ad quævis Ecclesiastica beneficia.*] Quòd in provisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis non est necessarium novum examen, docet Flam. de Resig. lib. 8. q. 9. n. 95.

β Sacra Card. Congregatio in hunc modum censuit. Si permutatio Parochialis cum beneficio simplici coram Ordinario jure fieri potest, requiritur novum examen quoad Parochialem, sed absque concursu: & iterum, In permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est, refert iisdem verbis Garci. de Benef. p. 9. c. 2. n. 162. cum seqq.

γ *A locorum Ordinariis examinati.* Quòd Parochialis Ecclesia non possit conferri personæ notoriè doctæ, idoneæ, & benemeritæ absq; examine, tenent Flamin. de Resign. lib. 8. quæst. 9. n. 8. & 9. Zerol. in prax. Episc. p. 2. verbo Doctor §. 1. Prosper de Augustino in addit. ad Quarãt. in summa Bullarii verbo Parochialium beneficiorũ collat. q. 1. Marc. Ant. Gennens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neap. c. 65. n. 1. ad finem, P. Lessi de Justi. lib. 1 c 34 n. 82. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 4. à n. 86.

δ Sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum censuit. Doctor, sive Licent. in Theologia, sive in jure Canonico, etiam in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine, quãdo petit sibi provideri

providerí de aliqua Ecclesia Paroch. refert Nic. Garci d. p. 9. c. 2. n. 103.

ε *Et nullus appellationis remedio se tueri possit.*] Vide Azeved. ad l. 1. n. 4. tit. 19. lib. 3. novæ Recopil. Gonzal. ad reg. 8. cancell. gloss. 9. §. 1. in annot. contra nullitates, n. 184. ubi num. 186. resolvit, quòd à mala relatione, & gravamine examinatorum non tollitur applicatio.

ζ *Præsentatis tamen electis.*] Vide Cened. ad Decretũ collect. 15. n. 3. & 9.

CAPUT XIV.

Causæ civiles exemptorum, Clericorum sæcularium, & regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis ut deputatis à Sede Apostolica.

α * IN exemptorum causis constitutio Innocentii IV. quæ incipit, *a* Volentes, in Generali Concilio Lugdunensi edita, servetur; quam eadem sacrosancta Synodus innovandam censuit, & innovat; addendo insuper, quod in civilibus causis mercedum, & miserabilium personarum Clerici sæculares, 1 aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum judicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in aliis verò, si ipsum judicem non habuerint, β coram locorum Ordinariis †, tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conveniri, & jure medio ad solvendum debitum cogi, & compelli possint: privilegio, exemptionibus, Conservatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus adversus præmissa nequaquam valituris.

a Infr. 6. decret. de privil. c. 1. Vide post finem hujus lib. inf. Sess. 14. de reform. c. 6. in fin.

DECLARATIONES.

1 *Aut Regulares extra monaster. degentes.*] Regulares inservientes de licentia superiorum suorum beneficiis simplicibus, quæ sunt tamen membra Monasteriorum Religionis, non poterunt visitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur hoc Decreto. *Idem supr. Sess. 7. cap. 8.* §. Regulares.

An Canonici Regulares, qui de consensu & mandato suorum Superiorum Regularium aliquibus Parochialibus Ecclesiis suis Monasteriis unitis præficiunrur, si delictum, curam animarum, aut administrationem non concernens Sacramentorum commiserint, possint ab Episcopo puniri?

Congregatio Concilii censuit, non posse ab Episcopo puniri, sed à suis superioribus Regularibus tantùm.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. pract. lib. 3. q. 30. n. 2. Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 1. q. 65. art. 5. & tom. 2. q. 2. art. 8. Navarr. comment. 2. de Regul. n. 73. Choppin. decis. 361. part. 2. Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 3. collect. 503. vers. Tertius. * Vide etiam Bobadillam tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 19. n. 18. Olibam de jure fisci c. 14. n. 9. Illustrissimum Regiæ regni Aragonum Audientiæ Præsidem Joseph. de Sesse de inhibit. c. 8. §. 2. n. 19. & §. 3. n. 136. & seqq. Trevisan. decis. 36. ex n. 2. lib. 1.

ϐ Co-

β Coram locorum Ordinariis.] Vide Fr. Emman d. tom. 2. q. 63. art. 6. † Seraphin. decis. 960. & Rotam decis. 702. ex n. 1. & 5. in 1. p. diversorum.

CAPUT XV.

Ordinarij curent, ut hospitalia quacunque etiam exempta à suis administratoribus fideliter gubernentur.

αβ* CUrent Ordinarij, *a* ut hospitalia quæcunque à suis administratoribus, quocunque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, 1 fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis Concilij Viennensis, quæ incipit, *b* Quia contingit, forma servata; quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innovandam duxit, & innovat, cum derogationibus in ea contentis.

a Sess. 23. cap. 8.

b Lib. 3. de Clem. de religiosis domib. c. 2. quia cōtingit & infr. Sess. un. de refor. c. 8.

DECLARATIONES.

1 *Fideliter & diligenter gubernentur.*] Quoniam curare debent Episcopi, ut Hospitalia à suis administratoribus, quomodolibet exemptis diligenter ac fideliter gubernentur, dubium non est, quin illorum visitationem instituere debeant, ut per illam cognoscere possint, quæ facere debeant administratores Hospitalium, & confraternitatum quarumcunque.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 63. art. 7. vers. Quintò, & q. 84. art. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Hospitale, n. 2. p. 183. Petr. Azori. Instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 40. quæst. 10. vers. Et sessione.

β Quod testator non potest prohibere, ne Episcopus se intromittat circa implementum, & executionem eorum, quæ ad pias causas relinquuntur, habetur in cap. Tua, de testam. & vide Zerol. ubi suprà, Spin. in Speculo Testam. Gloss. 28. principali, n. 20. Sarmi. lib. 1. Selectar. c. 11. à n. 13. D. Marta de jurisdict. p. 4. casu 88. à num. 14. Soar. de Paz in praxi, tom. 2. prælud. 2. n. 44. Bobadil. in sua Politica, lib. 2. c. 17. n. 102. in fine. Valasc. cons. 105. n. 57.* Idem Marta casu 113. n. 32.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Jovis, Feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigesima prima mensis Aprilis præsentis anni 1547.

BULLA FACULTATIS transferendi Concilij.

PAULUS Episcopus, servus servorum DEI, venerabili fratri, Joanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus nostris,

 & Apo-

& Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem & Apostolicam benedictionem.

Regimini universalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officij partes esse putamus, ut, si quid gravius causa Reipublicæ Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, verùm etiam loco commodo & idoneo perficiatur. Cùm itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici & universalis Concilii, aliàs per nos in civitate Tridentina ex causis tunc expressis, de venerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam audita pace inter carissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem, semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio & assensu sustuleramus & amoveramus: nequeuntes ipsi, tunc legitimè impediti, ad dictam civitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, vos nostros & Apostolicæ Sedis legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, & deputaverimus, vosque ad eandem civitatem, tanquam pacis Angelos, destinaverimus, prout in diversis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilij hujusmodi opus ex incommoditate loci, aut aliàs quovis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè providere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, parique consilio & assensu vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde fortè absente, quandocunque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem civitate Tridentina ad quamcunque aliam commodiorem & opportuniorem seu tutiorem civitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi ac illud in ipsa civitate Trid. supprimendi & dissolvendi; necnon Prælatis, & aliis personis Concilij hujusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta civitate Tridentina procedant, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia civitate hujusmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi & celebrandi, & ad illud Prælatos & alias personas Conc. Trid. hujusmodi, etiam sub perjurij & aliis in litteris indictionis Concilii hujusmodi, expressis pœnis, evocandi,

evocandi, eidemque sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraque in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna, aliàs juxta priorum vobis directarum litterarum continentiam & tenorem faciendi, statuendi, ordinandi & exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus potestatem & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inviolabiliter observari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M.D.XLIV. VIII. Kal. Mart. Pontific. nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.

B. Motta.

SESSIO VIII.

Celebrata die XI. mensis Martij, 1547.

Decretum de translatione Concilii.

PLACETNE vobis decernere & declarare de hujusmodi morbo ex præmissis & aliis allegatis ita manifestè & notoriè constare, ut Prælati in hac civitate sine vitæ discrimine commorari, & in ea idcircò inviti minimè retineri possint & debeant? itemque attento recessu multorum Prælatorum post proximè præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium; qui justè detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium vel dissolveretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus ejus progressus impedíretur; & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notoriè veris & legitimis. Placetne vobis similiter decernere & declarare, pro conservatione, & prosecutione ipsius Concilii, securitate

vitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad civitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem jam indictam, statuta die 21. Aprilis celebrandam esse, & celebrari; & successivè ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire videbitur, ut ad hunc seu alium locum, communicato etiam consilio cum Invictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit & debeat. *Responderunt*, PLACET.

SESSIO IX.

Bononiæ Celebrata die 21. mensis April. 1547.

Decretum prorogationis Sessionis.

HÆc sacrosancta œcumenica & generalis Synodus, quæ dudum in civitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pauli, divinâ providentiâ Papæ III. eisdem Reverendissimis Dominis D. Jo. Maria, Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, S.R.E. Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans, quòd die undecima mensis Martij, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem civitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interveniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reverendissimis præsidentibus etiam specialiter concessa, decrevit & ordinavit, Concilium ex eo loco in hanc civitatem transferendum esse, sicut transtulit; itemque Sessionem pro præsenti die XXI. Aprilis, illic indictam, ut de Sacramentorum & reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, canones sancirentur & promulgarentur, in hac ipsa civitate Bononiæ celebrari debere. Considiransque nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueverunt, his superioribus majoris hebdomadæ, & solemnitatis Paschalis diebus, in propriis Ecclesiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse,

quos

quos tamen brevi affuturos ſperandum eſt, ac propterea factum eſſe, ut non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipſæ Sacramentorum & reformationis examinari & diſcuti : ut omnia maturo conſilio, cum dignitate & gravitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetque Seſſionem prædictam, quæ hoc ipſo die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Jovis, infra Octavam Pentecoſtes proximè futuram, quo ad ipſas materias expediendas, differendam & prorogandam eſſe, quemadmodum differt ac prorogat; quam diem & rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præſertim abſentibus percommodam judicavit & judicat. Hoc tamen adjecto, quòd terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro ejus arbitrio & voluntate, ſicuti rebus Concilij putaverit expedire, etiam in privata Congregatione, reſtringere & imminuere poſſit & valeat.

SESSIO X.

Bononiæ celebrata die 2. menſis Junij, 1547.

Decretum prorogationis Seſſionis.

QUAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica & generalis Synodus Seſſionem, quæ die XXI. menſis Aprilis proximè præteriti, ſuper Sacramentorum & reformationis materiis in hac inclyta civitate Bononiæ, ex decreto, in urbe Tridentina, in publica Seſſione, die 11. menſis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum Patrum, quos brevi affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam & prorogandam eſſe decreverit: volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benignè agere, eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit & decernit, Seſſionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Junij, præſentis anni 1547. celebrare decreverat, ad diem Jovis poſt feſtam Nativitatis beatæ Mariæ virginis, quæ erit 15. menſis Septembris proximè futuri, quoad prædictas & alias materias expediendas, differendam & prorogandam eſſe, quemadmodum differt & prorogat; ita tamen, quòd proſecutio diſcuſſionis & examinationis eorum,

quæ tam ad dogmata quàm ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro ejus libito & voluntate, etiam in privata Congregatione, abbreviare & prorogare libere possit & valeat.

Die 14. Septemb. 1547. in Congregatione generali Benoniæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI, sub Iulio III. Pont. Max.

JULIUS Episcopus, servus servorum DEI, ad futuram rei memoriam.

Cùm ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione & scandalo viguerunt; bonum, opportunum & expediens esse videatur, sicuti etiam carissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, nobis per suas litteras & nuntios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum indictum, & per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, unà cum duobus aliis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quàm reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata & discussa, ad civitatem Tridentinam reducatur: Nos, [a] ad quos, ut summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Concilià indicere & dirigere, ut Ecclesiæ pacem & Christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis DEI laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sanè provincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum Conciliorum & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia & reverentia, nulli Christianorum provinciæ fuit unquam secunda, paternè consulamus, sperantes per ipsius DEI gratiam & benignitatem futurum, ut Reges omnes ac Principes Christiani justis piisque nostris in hac re votis annuant, faveant, atque assistant: venerabiles Fratres Patriar-

[a] Teste Marcel. I. in Epist. I. ad Episcop. prov. Antioc. & Pel. 2. in Epist. sua decret. in Bonifacio Epist. ad Zachariã Papam, scrib. & Synodo Chalc. act. I. & 2. Nicæna, tom. I. act. 6. & Nicolao I. in Epist. ad Michael.

Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, omneſque alios & ſingulos, qui de jure, vel conſuetudine, vel priviligio Conciliis generalibus intereſſe debent, quosque idem prædeceſſor noſter in ſuis Indictionis & aliis quibuscumque deſuper confectis & publicatis litteris, Concilio intereſſe voluit, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Jeſu Chriſti hortamur, requirimus & monemus, ut proximis futuris Kalend. Maij, quem diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, ſtatu reſumendum & proſequendum, prævia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia & de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium fratrum noſtrorum ejusdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu, ſtatuimus, decernimus & declaramus, in ipſa civitate Tridenti, legitimo ceſſante impedimento, convenire & ſe congregare, ac ipſius Concilij continuationi & proſecutioni, omni mora poſtpoſita, incumbere velint. Nos enim operam ſedulò daturi ſumus, ut eodem tempore, in eadem civitate noſtri omnino adſint Legati, per quos, ſi per ætatem noſtram valetudinemque, & Sedis Apoſtolicæ neceſſitates, perſonaliter adeſſe nequiverimus, Spiritu ſancto duce, ipſi Concilio præſidebimus: quacunque ipſius Concilii translatione & ſuſpenſione, cæterisque contrariis non obſtantibus quibuscunque, ac præſertim illis, quæ idem prædeceſſor noſter in ſuis litteris prædictis, quas cum omnibus & ſingulis in eis contentis clauſulis & decretis in ſuo robore permanere volumus atque decernimus, & quatenus opus ſit, innovamus, voluit non obſtare; irritum nihilominus decernentes & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hâc paginam noſtrorum, hortationis, requiſitionis, monitionis, ſtatuti, declarationis, innovationis, voluntatis & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, M.D.XLVIII. Kalend. Decembr. Pontificatus noſtri anno I.

M. Cardinalis Creſcen.

Rom. Amaſæus.

SESSIO XI.

Quæ est prima

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata Kalend. Maij, 1551.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, juxta formam & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad ulteriora? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Placetne vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? R*esponderunt*, PLACET.

SESSIO XII.

Quæ est secunda.

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die prima Septemb. 1551.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntiis, quæ in proximè præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum esse decreverat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cujus præcipuè causa agitur, absentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de Venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Maguntini & Treverensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperij Princi-

pum

rum Electorum, & complurium ipsius aliarumque provinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem adventu in Domino exultans & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quamplurimos alios tàm ipsius Germanicæ, quàm aliarum nationum Prælatos & sui officii debito & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octobris, proximè sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitùr, prosequendo, cùm in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis novæ Legis in genere, & in specie de Baptismate & Confirmatione definitum fuerit, statuit & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet & hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri Jesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, jejuniis & orationibus vacent: ut tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus, corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem & sanctæ matris Ecclesiæ unitatem, ac rectè vivendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

Quæ est tertia.

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 11. Octob. 1551.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ *Sacramento.*

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nunciis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu & gubernatione convenerit, ut veram & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & ut hæresibus omnibus & aliis gravissimis incommodis, quibus DEI Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas & varias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim jam indeà principio in votis habuit, *a* ut stirpitùs convelleret zizania execrabilium errorum & schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, usu & cultu sacrosanctæ *a* Matth. 13

Euchariſtiæ ſuperſeminavit: quam alioqui Salvator noſter in Eccleſia ſua, tanquam ſymbolum reliquit ejus unitatis & charitatis, qua Chriſtianos omnes inter ſe conjunctos & copulatos eſſe voluit. Itaque eadem ſacroſancta Synodus ſanam & ſinceram illam de venerabili hoc & divino Euchariſtiæ Sacramento doctrinam tradens, quam ſumper Catholica Eccleſia, ab ipſo Jeſu Chriſto Domino noſtro & ejus Apoſtolis erudita,
a Luc.22. atque à Spiritu ſancto, illi a omnem veritatem in dies ſugge-
c. 1. verſ. rente, edocta, retinuit, & ad finem usque ſæculi conſervabit;
ego pro te omnibus Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de ſanctiſſi-
1. diſt. & infr. Seſſ. ma Euchariſtia aliter credere, docere, aut prædicare audeant,
22. c. 1. & quàm ut eſt hoc præſenti decreto explicatum atque defini-
ſup. Seſſ. 5. tum.
Joan. 10.

REMISSIONES.

α Vide Alan. de Euchar. Valent. eod. tract. Cardin. Bellarm. lib. 2. de Euchariſt. P. Henriq. in ſumm. lib. 8 de ſanct. Euchar. P. Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 73 disp. 177. cum ſeqq. noviſſimè P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſuris, q. 73. per totam. Petr. Ledeſm. in ſumm. p. 1. tract. *Del excellentiſſimo Sacramento del Altar, que ſe llama Euchariſtia.*

β *In doctrina fidei, & uſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuperſeminavit.*] Vide P. Henriq de ſumm. lib 8. in procœm. §. 6. Sot. de Juſt. in 4. diſt. 1. q. 6. art. 3.

CAPUT I.

De reali præſentia Domini noſtri Ieſu Chriſti in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

a PRincipio docet ſancta Synodus, & apertè ac ſimpliciter profitetur, in almo ſanctæ Euchariſtiæ Sacramento, b poſt panis & vini conſecrationem, Dominum noſtrum Jeſum
b Joan. 1. Chriſtum, b verum Deum atque hominem, verè, realiter, ac
cap. 1. de ſubſtantialiter ſub ſpecie illarum rerum ſenſibilium contine-
ſumm. ri, nec enim hæc inter ſe pugnant, c ut ipſe Salvator noſter
Trin. ſup. ſemper ad dexteram Patris in cælis aſſideat, juxta modum
ſeſſ. 3. in exiſtendi naturalem; & ut multis nihilominus aliis in locis
ſymbolo. ſacramentaliter præſens ſua ſubſtantia nobis adſit, ea exiſtendi
Eph. 1. ratione, quam etſi verbis exprimere vix poſſumus, d poſſibi-
c Matt. 19. in fin. lem tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata, aſſequi
d Matt. 19 poſſumus, & conſtantiſſimè credere debemus: ita enim ma-
Luc. 18. jores noſtri omnes, quotquot in vera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſſimo hoc Sacramento diſſeruerunt, apertiſſimè profeſſi ſunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima

cœna

cœna Redemptorem nostrum instituisse; cùm post panis vinique benedictionem, se suum ipsius Corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis ac perspicuis verbis testatus est; *a* *a* Matt.26. quæ verba à sanctis Evangelistis commemorata, *b* & à S. Paulo posteà repetita, cùm propriam illam & apertissimam significationem præ se ferant, secundùm quam à Patribus intellecta sunt; indignissimum sanè flagitium est, ea à quibusdam contentiosis & pravis hominibus ad fictitios & imaginarios tropos, quibus veritas Carnis & Sanguinis Christi negatur, contra universum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ tanquam *c* columna & firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, velut Sathanica, detestata est, grato semper & memori animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

Marci 14. Luc.22. *b* 1.Cor.11. *c* 1.Tim.3.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in summ. p.2. lib.8. cap. 20. à princ. optimè Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p.2. lib.3. cap.1. à princ. & c.2. vers. At sententia communis scholarum, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n.9. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom.1. q.78. n.14.

β *Post panis, & vini benedictionem.*] Utrùm benedictio illa Christi super panem fuerit distincta à consecratione? Affirmant P. Soar. de Sacram. disp.58. sect.2. P. Ægid. d. disp.78. n.14.

γ *Quæ verba à sanctissimis Evangelistis commemorata.*] Horum verborum meminerunt omnes Evangelistæ, ac etiam S. Paulus, videlicet Matth. c.26. ℣.26. Marc. c.14. ℣.22. Luc. c.22. ℣.19. Joan. c.6. ℣.25. & 1. ad Cor. 11. ℣.24.

CAPUT II.

De ratione institutionis sanctissimi hujus Sacramenti.

α ERgo Salvator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, β γ Sacramentum hoc instituit, in quo divitias divini sui erga homines amoris velut effudit, *d* memoriam faciens mirabilium suorum; *e* & in illius sumptione δ colere nos sui memoriam præcepit; suamque annunciare mortem, donec ipse ad judicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tanquam spiritualem animarum cibum, quo alantur & confortentur viventes vita illius, qui dixit, *f* Qui manducat me, & ipse vivet propter me: & tanquam antidotum, ε quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præservemur. ζ Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoque symbolum unius illius

d Psal.110. *e* 1.Cor.11. Luc.22. 1.Cor.11. c. iteratur de consf. dist.2. *f* Joan.6.

cor-

a 1.Cor.11 Eph.5. Rom.12. 1.Cor.5. 11.Cor.1. corporis, *a* cujus ipse caput existit, cuique nos, tanquam membra arctissima, fidei, spei & charitatis connexione adstrictos esse voluit; ut idipsum omnes diceremus, *b* nec essent in nobis schismata.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. q. 78. n. 21. P. Vasquez. in 3. p. D. Thom. tom. 2 disp. 169. n. 15. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. à n. 9.

β *Sacramentum hoc instituit.*] Institutum fuisse hoc Sacramentum Matth. 26. quando Christus in Cœna suum corpus & sanguinem consecravit, docent Ambros. lib. 4. de Sacram. c. 4. & 5. & in libro de initiandis myster. cap. 9. Damasc. l. 4. c. 14. ad finem, D. Thom. in 4. dist. 8. q. 1. art. 3. & p. 3. q. 73. art. 3. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 3. art. 1. vers. De Eucharistiæ Sacramento, P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 2. §. 2. P. Vasquez d. tom. 3. disp. 177. à princip. P. Valer. Reginald. lib. 29. n. 9.

γ Utrùm præcepto divino teneamur aliquando ad hujus S. Sacramenti susceptionem? Affirmant P. Valent. disput. 6 q. 8. puncto 4. P. Ægid. de Sacram. disp. 80. à num. 87. P. Soar. tom. 3. disp. 69. sect. 1. P. Valer. d. lib. 29 à n. 57.

δ *Colere nos sui memoriam præcepit.*] Concordat text. in c. iteratur, de consecr. dist. 2. & illud Luc. 22. ℣. 19.

ε *Quo liberemur à culpis quotidianis.*] Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. c. 19. concl. 10.

ζ *Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ.*] Vide Vasquez d. disp. 169. n. 13. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 10. concl. 6.

CAPUT III.

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta.

c c. sacrificium, de consecr. d. 2. *d* c. multi. 1. q. 1. *e* Matt. 26. Marc. 14. *f* Inf. Ca. 1.

α COmmune hoc quidem est sanctissimæ *c* Eucharistiæ cum cæteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & invisibilis gratiæ formam visibilem: verum illud in ea excellens & singulare reperitur, *d* quòd reliqua Sacramenta tunc primùm sanctificandi vim habent, cùm quis illis utitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est; nondum enim Eucharistiam *e* de manu Domini Apostoli susceperant, cùm verè tamen ipse affirmaret Corpus suum esse quod præbebat; & semper hæc fides in Ecclesia DEI fuit, statim post consecrationem *f* verum Domini nostri Corpus, verumque ejus Sanguinem sub panis & vini specie unà cùm ipsius anima & divinitate existere; sed Corpus quidem sub specie panis, & Sanguinem sub vini specie, ex vi verborum: ipsum autem Corpus sub specie vini, & Sanguinem sub specie panis, ani-

animamque ſub utraque vi naturalis illius connexionis & concomitantiæ, qua partes Chriſti Domini, *a* qui jam ex mortuis reſurrexit, non amplius moriturus, inter ſe copulantur; Divinitatem porrò propter admirabilem illam ejus cum corpore & anima hypoſtaticam unionem. Quapropter veriſſimum eſt, *b* tantundem ſub alterutra ſpecie, atque ſub utraque contineri, totus enim & integer Chriſtus, ſub panis ſpecie, & ſub quavis ipſius ſpeciei parte, totus item ſub vini ſpecie, & ſub ejus partibus exiſtit.

a Rom. 6. cap. ſemel Chriſtus, c. iteratur, c. ſinguli, & cap. qui mandu-cant, de conſ. diſt. 2. infr. Can. 3.

b Seſſ. 21. cap. 3. vide Hom. 5. de paſcha inter eas, quæ Euſ. Emiſſeno aſcribuntur, & de conſ. diſt. 2. ubi pars eſt, &c.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. c. 20. §. 3. lit. R, & c. 26. §. 2. lit. N. & R. Bald. Junium ſuper opera controverſ. Bellarm. part. 2. lib. 3. cap. 5. P. Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 186. n. 5. P. Ægid. de Sacram. q. 76. n. 2. cum ſeqq. & q. 79. n. 25. Card. Bellarm. lib. 4. de Euchariſt. c. 29. & 30. P. Soar. tom. 3. disp. 39. ſect. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 4. & 5. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar. c. 7. concl. 1.

CAPUT IV.

De transſubſtantiatione.

a QVoniam autem Chriſtus redemptor noſter, Corpus ſuum id, *c* quod ſub ſpecie panis offerebat, verè eſſe dixit; ideò perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, idque nunc denuò ſancta hæc Synodus declarat, per conſecrationem panis & vini converſionem fieri totius ſubſtantiæ *d* panis in ſubſtantiam Corporis Chriſti Domini noſtri, & totius ſubſtantiæ vini in ſubſtantiam Sanguinis ejus, quæ converſio convenienter & propriè à ſancta Catholica Eccleſia Transſubſtantiatio eſt appellata.

c Luc. 22. Joan. 6. 2. Cor. 11.

d c. panis. de conſ. d. 2. c. cùm Marthæ de celeb. Miſ. inf. Can. 2. in 2. Late Conc.

REMISSIONES.

a Concordat text. in c. Panis, de conſecrat. diſtinct 2. cap. Cùm Marthæ. de celebrat. Miſſar. Vide P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 8. c. 22. P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 75. disp. 181. P. Ægid. de Sacram. q. 75. n. 49. cum ſeqq & à n. 171. tom. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29 à n. 34. P. Valent. tom. 4. disp. 6. q. 3. 4. & 5. P. Soar. tom. 3. q. 58. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchariſt. c. 6. concluſ. 1. cum ſeqq.

CAPUT V.

De cultu & veneratione huic ſanctiſſimo Sacramento exhibenda.

a NUllus itaque dubitandi locus relinquitur, *e* quin omnes Chriſti fideles pro more in Catholica Eccleſia ſemper recepto, ſ latriæ cultum, * qui vero Deo debetur, huic

e Infr. Can. 6.

huic ſanctiſſimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim ideò minus eſt adorandum, quòd fuerit à Chriſto Domino, ut ſumatur, inſtitutum; nam illum eundem Deum præſentem in eo adeſſe credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: *a* Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procidentes adoraverunt; *b* quem denique in Galilæa ab Apoſtolis adoratum fuiſſe, Scriptura teſtatur. Declarat præterea ſancta Synodus, piè & religiosè admodum in Dei Eccleſiam *c* inductum fuiſſe hunc morem, ut ſingulis annis γ peculiari quodam & feſto die præcelſum hoc & venerabile Sacramentum ſingulari veneratione ac ſolemnitate celebraretur, *d* 1 utque in Proceſſionibus reverenter & honorificè illud per vias & loca publica circumferretur. Æquisſimum eſt enim, ſacros aliquos ſtatutos eſſe dies, cùm Chriſtiani omnes ſingulari ac rara quadam ſignificatione gratos & memores teſtentur animos erga communem Dominum *e* & Redemptorem pro tàm ineffabili & planè divino beneficio, quo mortis ejus victoria & triumpbus repræſentatur. Atque ſic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio & hæreſi triumphum agere; ut ejus adverſarii in conſpectu tanti ſplendoris, & in tanta univerſæ Eccleſiæ lætitia poſiti, vel debilitati & fracti tabeſcant, vel pudore affecti & confuſi aliquando reſipiſcant.

a Pſal. 99. Hebr.1.
b Matth.2. Matth. 28. Luc.24.
c Urban. Pap. citat⁹ Clementinarum lib. 3. de reliqu. & vener. ſanct.
d Infr. Can. 6.
e 1.Cor.15. Hebr.2.

DECLARATIONES.

1 *Vtque in proceſsionibus reverenter.*] Magis decet, ut ſolemnitas Venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Eccleſia, quàm in alia, ex eaque ſumi Sanctiſſimum Sacramentum, & in proceſſione per vias publicas circumferri, & ad eandem Eccleſiam referri, totiusq; rei agendæ auctoritas penes Capitulum ſit.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſuris quæſt. 73. n. 15. & q. 76. n. 85. P. Soar. tom. 3. disp. 35. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 29. n. 37. in fine.

β *Latria cultu, qui vero Deo debetur.*] Vide Repert. Inquiſit. verbo Latria, Azeved. ad lib. 2. n. 14. tit. 1. lib. 1. novæ Recopil. * & in lib. 3. n. 3. Vide etiam gloſſ. verb. octavo in Clem. fin. de hæret. S. Thom. 3. p. quæſt. 25. art. 1. & 2. Caſtr. adverſus hæreſ. verb. adoratio verſ. ſecunda hæreſis.

γ *Peculiari quodam & feſto die.*] Concordat text. in Clem. unic. de Reliquiis, & venerat. Sanctor.

CA-

CAPUT VI.

De asservando sacra Eucharistia Sacramento, & ad infirmos deferendo.

α β γ Consuetudo *a* asservandi in Sacrario sanctam Eucharistiam, adeò antiqua est, ut eam sæculum etiam *b* Nicæni Concilii agnoverit. Porrò deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in Ecclesiis conservari, præterquàm quòd cum summa æquitate & ratione conjunctum est, tùm multis in *c* Conciliis præceptum invenitur, & vetustissimo Catholicæ *d* Ecclesiæ more est observatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omninò salutarem hunc & necessarium morem statuit.

a Inf. can. 7. c. sane, de celebr. Mis. c. 5. de custo. Euchar. cap. Presbyt. de cons. dist. 2.
b 1. Nicæni fortè c. 14.
c Conc. Rhemen. c. 2. conc. Later. sub Inn. 3. c. 26 c. præsente 93. dist.
d Ancyr. c. 61. Nic. c. 12. Cart. 4. c. 77. 78. Agathen. c. 15. & c.

DECLARATIONES.

In Ecclesiis Parochialibus semper Eucharistia reservari debet, in aliquo mundo, singulari & signato loco, ut infirmis succurri possit, nec consuetudo excusat contraria, nec paupertas Ecclesiæ, nisi forte subeant periculum à manu sacrilega, contra quod periculum satis cautum esse non possit per quamvis diligentem custodiam.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 28. §. 2. lit. H. P. Ægid. de Sacram. & censur. q. 76. n. 85 cum seqq.

β *Consuetudo asservandi in Sacrario.*] Concordat text. in cap. Sanè, de celebrat. Missar. c. Presbyter, de consecr. dist. 2. c. 1. de custod. Euchar.

γ An Episcopus possit concedere licentiam asservandi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia non Parochiali pro adoratione populi? Negativè decidit c in tribus, §. tantæ, de consecr. distinct. 1. Resolvunt Rub. decis. 29. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. coll. 1216.

CAPUT VII.

De præparatione, qua adhibenda est, ut dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

α Si non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sanctè; certè, quo magis sanctitas & divinitas cœlestis hujus Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cavere ille debet, ne absque magna reverentia & sanctitate ad id percipiendum accedat; præsertim cùm illa plena formidinis β verba apud *e* Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè; judicium sibi manducat & bibit, non dijudicans Corpus Domini. Quare communicare volenti revocandum est in memoriam ejus præceptum: *f* Probet γ seipsum homo. Ecclesiastica autem con-

e 1. Cor. 11. c. quid ergo, c. sancta. c. sicut Judas, & c. timorem, de cons. dist. 1.
f 1. Cor. 11. c. qui scelerate, de cons. dist. 2. c. quotidie, & cap. panem, de cons. dist. 2. c. omnis qui, cum seq. de pœ. dist. 1.

consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi *a* contritus videatur, absque *δ* præmissa Sacramentali Confessione * ad sacram Eucharistiam accedere debeat, quod à Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuò servandum esse decrevit, *ε* modò non desit *b* illis copia confessoris; quòd si, necessitate urgente, sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quàm primum confiteatur.

a Et infr. can. 11.

b Infr. can. 11.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in man. c. 2. n. 7. cum seqq. & in tract. de Orat. Miscel. 39. n. 155. & in c. Fratres, de pœn. dist. 3. n. 100. P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 34. § 3. lit. P. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 47. q. 3. art. 2. Ægid. de Sacr & censur. q. 80. n. 5 cum seqq. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. to. 3. dist. 208. à n. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 98.

β *Verba apud Apostolum legamus.*] Conc. 1. ad Corinth. c. 10. v. 27. Relata in c. Quid ergo, c. Sancta, c. Sicut Judas, c. Timorem, de consecr. dist. 2.

γ *Probet seipsum homo.*] Concordat text. in cap. Quotidie, cap. Qui scelerate, c. Panem, de consecr. dist. 2. Vide P. Vasquez d. tom. 3. disp. 180. num. 52. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. c. 10. concl. 15. ver. *A esta duda.*

δ *Absq; præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.*] An de jure divino sacra peccatorum lethalium confessio ante Eucharistiam fieri debeat? Vide P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 10. c. 31. q. 2. Petr. Ledesm d. tract. de Euchar. c. 11. conc. 8. * Castro adversus hæreses lib. 6. verb Euchar. errore 10. Covar. in c. alma mater p. 1. § n. 7. conclus. 4. Azevedo in l. 5. tit. 1. novæ recopil. n. 1.

ε *Modò non desit illis copia confessoris, quòd si necessitate urgente, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 31. q. 3. plures per Gened. ad Decret. collect. 98. n. 1. Vasquez tom. 3. disp. 208. à n. 15.

CAPUT VIII.

De usu admirabilis hujus Sacramenti.

α QVoad usum autem, *c* rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt, quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores: alios tantùm spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes, fide viva, *d* quæ per dilectionem operatur, fructum ejus & utilitatem sentiunt: tertios porrò sacramentaliter simul & spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant & instruunt, *e* ut vestem nuptialem induti ad divinam hanc

c c. quid est, cum seq. c. dupliciter, & c. in illo, de consec. dist. 2. August. contra Donat. sæpe Prosp. in lib. sent.

d Gal. 5.

e Inf. can. 8. Mat. 22.

hanc mensam accedant. β In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici à sacerdotibus Communionem acciperent; a sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent: qui mos, b tanquam ex traditione Apostolica descendens, jure ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ symbolo jam tandem aliquando conveniant & concordent, memoresque tantæ majestatis, & tam eximii amoris JESU Christi Domini nostri, c qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria Corporis & Sanguinis ejus, fidei constantia & firmitate, ea animi devotione ac pietate & cultu credant & venerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint; & is verè eis sit animæ vita, & perpetua sanitas mentis; cujus vigore confortari ex hujus miseræ peregrinationis itinere ad cœlestem patriam pervenire valeant, eundem d panem Angelorum, quem modò sub sacris velaminibus edunt, absque ullo velamine manducaturi.

a c. relatū, de consec. dist. 1 inf. can 10.
b Hebr. 5. & 7.
c Joan. 6. c. 1 de cons. dist. 2.
d Psal. 77. c. revera, & c. omnis, de cons. dist. 2.

Quoniam autem non est satis, veritatem dicere, nisi detegantur & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subjungere, ut omnes jam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caveri vitarique debeant.

DECLARATIONES.

α Vide Mirand. q. 7. de Corpore Christi. P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 34. P. Vasquez ad 3. p. B. Thomæ, tom. 3. disp 212. à num. 1. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. q. 80. a. 1. & q. 82. n. 16.
β *In Sacramentali autem sumptione, &c.*] Vide Bejam casuum conscientiæ p. 4. casu 14. vers. præterea.

DE SACROSANCTO EUCHARISTIÆ Sacramento.

CANON I.

Si quis negaverit, e in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri verè, realiter, & substantialiter Corpus & Sanguinem, unà cum anima & divinitate Domini nostri Jesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodò esse in eo, ut in signo, vel figura, aut virtute; anathema sit α.

e Supr. c. 1. Conc. Cōstant.

CANON II.

β Si quis dixerit *a* in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis & vini, unà cum Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi; negaveritque mirabilem illam & singularem conversionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, manentibus duntaxat speciebus panis & vini; quam quidem conversionem Catholica Ecclesia aptissimè *b* Transsubstantiationem appellat; anathema sit.

a Conc. idē damnans art. Joan. Vviclef.

b Supr. c. 4.

CANON III.

γ Siquis negaverit, *c* in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri, anathema sit.

c Conc. Florent. in decr. Eugen. ad Armenos, supr. c. 3. & infr. Sess. 21. cap. 1. de comm.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse Corpus & Sanguinem Domini nostri Jesu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante vel post, *d* & in Hostiis seu particulis consecratis, quæ post Communionem reservantur vel supersunt, non remanere verum Corpus Domini; anathema sit.

d Sup. c. 3.

CANON V.

ε Si quis dixerit, *e* vel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus provenire; anathema sit.

e Vide Concil. Florent. ibid. sup. c. 2.

CANON VI.

ζ Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum DEI Filium non esse *f* cultu latriæ, etiam externo, 1 adorandum, atque ideo nec festiva peculiari celebritate venerandum, neque in Processionibus, secundum laudabilem & universalem Ecclesiæ sanctæ ritum & consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publicè, ut adoretur, populo proponendum, & ejus adoratores esse idololatras; anathema sit.

f Supr. c. 3.

CANON VII.

η Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam *g* in Sacrario reservari, sed statim post consecrationem astantibus necessariò distribuendam: aut non licere, ut illa ad infirmos honorificè deferatur; anathema sit.

g Supr. c. 6.

CA-

CANON VIII.

3 Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, *a* & non etiam sacramentaliter ac realiter; anathema sit. *a* Sup.c.8.

CANON IX.

1 Si quis negaverit, *b* omnes & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis, 2 saltem in Paschate, * ad communicandum, *c* juxta praeceptum sanctae matris Ecclesiae; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, *d* non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit.

CANON XI.

x Si quis dixerit, *e* solam fidem esse sufficientem praeparationem ad sumendum sanctissimae Eucharistiae Sacramentum, anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideò in mortem & condemnationem sumatur; statuit atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis gravat, *f* quantumcunque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò praemittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, praedicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere praesumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

b c. omnis utriusque, de poen. & remis. Concil. La. sub Inn.3.c. 21. & infr. Sess.14. Can.8. de poenit.
c Conc. Lat. sub Inn.3.c.21.
d Supr.c.8.
e Supr.c.7.
f Supr.c.7.

DECLARATIONES.

1 *Adorandum.*] Non licet Sanctam Eucharistiam ad eos aegrotantes deferre, qui morbi gravitate impediti sumere eam nō possunt, ut scilicet ipsi infirmi venerationis gratia eam deosculentur: & si fortè aliquo in loco talis est consuetudo, ea prorsus est tollenda, vel sic Sanctissimum Sacramentum ad infirmos deferendum est, ut illud sumant, non autem ut adorent tantum, sicuti fit in aliquibus locis, quod Pius V. prohibuit.

2 *Saltem in Paschate.*] Quaerebatur; stante privilegio Minoribus & aliis Religiosis concesso, ut omni tempore (praeterquam in die Dominicae Resurrectionis) possit ab illis Eucharistia sumi; an qui ab eis intra Dominicam in Albis Eucharistiam perceperunt, praecepto, de quo in cap. *Omnis, de poenitentia & remissione,* satisfecerint? Congregatio die 23 Jan. 1586. censuit negativè. quia d.c. *Omnis* sicut vult, quod quis proprio Parocho confiteatur, ita à proprio etiā Eucharistiam sumat: & quia subdit, *nisi fortè de proprij sacerdotis consilio duxerit abstinendum ab Eucharistia,* ab eodem recipi debet Eucharistia; ejus enim est destruere. cujus est condere, *l. ult. C. de leg. Alex. ibid. n.* 13. Eo magis, quod tunc Religiosi

 non

non poterant hoc Sacramentum ministrare. Card. ... *privil.*

Congregatio Concilij censuit, procedi non posse adversus eum, qui
18. Febr. tribus ab hinc annis ab A.C. excommunicatus ad hanc usque diem in
1598. excommunicatione permansit, præterquam in festis Paschalibus, in quibus anno ab A.C. absolutionem obtinuit.

Congregatio Concilij censuit, non satisfacere præcepto Ecclesiæ
21. Maij. eum, qui sanctissimum Eucharistiæ sacramentum suscipit, ante, vel
1601. post diem Paschatis non de manu Parochi, sed Regularium habentiū à sede Apostolica privilegium ministrandi hoc sacramentum, præterquam in die Paschatis.

Dubitatur rursum, An eis, qui infra dictū tempus, de manu parochi Eucharistiam acceperūt, & sic præcepto Ecclesiæ satisfecerunt, vel intentionem habēt, priusquam labatur octava Paschatis, de manu Parochi eam sumere, licitū sit ipso Resurrectionis die ex religiosorū manu cōmunicare? Congregatio die 23. Januarij 1586. censuit id non esse licitum, cùm sit expressè prohibitum. Navar. manualis c.21.n.52. Itaque in Paschate sumenda est Eucharistia in propria Parochia, nec excusatur sumens in hebdomada sancta, vel immediatè post Pascha extra eam.

Famuli quoque sæculares in Monasteriis Regularium Ord. Cisterciensis habitantes non sunt cogendi accedere ad Ecclesiam parochialem, nec ibi Sacramenta accipere, nisi tempore Paschali Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi. Ita in una decisione data Episcopo Tornacensi die 20. Febr. 1576.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide P. Henriq in summ. lib. 8 c. 20 §. 4. in princip. Valent. disp. 6. q 3. P. Ægid. de Coninck de Sacra & censur. q. 75. n. 3. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. c. 1. concl. 5.

β CANON II. Vide Pet Henriq. in sum. l. 8. c. 30. §. 2. lit. I. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 3. disp. 180. num. 108. & disp. 194. n. 4. Pat. Ægid. de Sacram. quæst. 75. n. 49. & n. 171. & quæst. 77. art. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 36. Pet. Ledesm. d. tract. de Eucharist. c. 6. concl. 2. & 3.

γ CANON III. Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 27 §. 4. lit. K. P. Ægid. de Sacram. & censuris. quæst. 74. n. 3. & n. 191. & quæst. 75. n. 49. & 168. & quæst. 76. n. 32. Pat. Vasq. tom. 3. disp. 188. n. 2. & 15. Valer. Regin. d. lib. 29. num. 37.

δ CANON IV. Vide Patr. Henriq. in summ. lib. 8. c. 29. in princ. lit. C. Bald. Jun. super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 3. cap. 5. P. Ægid. d. q. 74. num. 26.

ε CANON V. Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 26 in princ. lit. B. P. Ægid. de Sacram. q. 79. n. 53. P. Vasq. d. tom. 3. disp. 205. n. 2.

ζ CANON VI. Vide Can. lib. 5. de locis Theol. c. 5. col. 144. & lib. 12. cap. 11 col. 441. Patr. Henriq. in summ. lib. 8. c. 32. §. 3. lit. D. & c. 42. §. 2. litt. H. P. Ægid. de Sacram. tom 1. quæst. 76. num. 86. P. Valer. Regin. in Praxi fori pœn. lib. 29. n. 37. in fin. P. Soar. tom. 3. disp. 65.

η CANON VII. Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. pag. 2. lib. 3. cap. 5.

θ CANON VIII. Vide P. Vasq. in 3. p. D. Tho. tom. 3. disp. 212. n. 2.

ι CANON IX. Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. q. 80. n. 102. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. in fin.

* *Saltem in Paschate.*] Vide Soto in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 4. Covar. in cap. alma mater pag. 1. § 1. n. 7. vers. hanc præterea. Azevedo in lib 5. n. 1. in fin. tit. 1. lib. 1. novæ recopilat.

* CANON X. Vide Sotum in 4. dist. 12. quæst. 5. art. 4. col 14. Can. de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. to. 1. quæst. 80. n. 5. cum seqq. P. Azor. inst. moral. p. 1. lib 10. cap. 31. col. 140. Patr. Soar. to. 3. distinct. 66. sect. 3. vers. Sed quæres, Patr. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

CAPUT I.

Datur forma, qua Episcopi debent residere, subditos cum prudentia corrigere, à cujus visitatione nemo appellet, &c.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & *a* * Nuntiis, intendens nonnulla statuere, quæ ad jurisdictionem pertinent Episcoporum, ut juxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eò libentius resideant, quò faciliùs & commodiùs sibi subjectos regere, & in vitæ ac morum honestate continere potuerint; illud primùm eos admonendos censet, *a β* ut se pastores, non percussores esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos tanquam filios & fratres † diligant; elaborentque, ut hortando & monendo * ab illicitis deterreant, ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, *b* illa Apostoli est ab eis servanda præceptio; ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cum sæpè plus erga corrigendos agat benevolentia quàm austeritas, plùs exhortatio, quàm comminatio, plùs charitas quàm potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia judicium, cum lenitate severitas adhibenda est; ut sine asperitate disciplina populis salutaris ac necessaria conservetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut si resipiscere noluerint, cæteri salubri in eos animadversionis exemplo, à vitiis deterreantur: cum sit diligentis & pii simul pastoris officium, morbis ovium levia primum adhibere fomenta; post, ubi morbi gravitas ita postulet, *c* ad acriora & graviora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submovendis, cæteras saltem oves à contagionis periculo liberare. *d* Cùm igitur rei criminum plerumque ad evitandas pœnas & Episcoporum subterfugienda judi-

a Tit. 1. 1 Tim. 3. 1 Petr. 5. dist. 45. in pr. dist. 94. cap. ult. dist. 95. c. esto subjectus. *b* 1. Tim. 4.

c c. resecandæ, & c. corripiantur, 24. q. 3 *d* cap. cum spec ali, §. porrò, de elect.

judicia, querelas & gravamina simulent, & appellationis diffugio judicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto †, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut hujusmodi eorum calliditati & tergiversationi occurratur, ita statuit & decrevit: *a* 1 *γ* In causis visitationis & correctionis, sive habilitatis & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitivam sententiam, *δ* ab interlocutoria * vel alio quocunque gravamine, 2 non appelletur: *ε ζ η* &c. nec Episcopus seu Vicarius appellationi hujusmodi, tanquam frivolæ, deferre teneatur; sed ea ac quacunque inhibitione ab appellationis judice emanata, nec non omni stylo & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora valeat procedere, *b* 3 nisi gravamen hujusmodi † per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva 4 appellari non possit: quibus casibus sacrorum & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

a Infr. Sess. 22. c. 1. & 24. c. 20. dr ref.

b cap. ut debitus, de appel. cū sim.

DECLARATIONES.

1 *In causis visitationis & correctionis.*] Appellatio à correctione non est admittenda per Metropolitanum ante diffinitivam sententiam, etiam si Metropolitanus acta solùm videre vellet expensis appellantis transportanda.

7. Martij 1596. Congregatio Concilij censuit, non posse Episcopum in visitatione recusari, tanquam suspectum: dum tamen in ea processum non compleat, & se intra visitationis terminos contineat.

14. Apr. 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum non posse in visitatione imponere pœnas ordinarias delictorum, sed tantum extraordinarias, quæ magis morum emendationem, ac correctionem, quàm ordinariā delicti vindictam respiciant.

2. Jan. 1601. Congregatio Concilij censuit, non licere Episcopo visitationem aggredienti proponere edicta, quibus subditi jubeantur crimina detegere, multoque minus proposita pœna excommunicationis.

25. Maij. 1601. Congregatio Concilij censuit, Episcopum visitationem aggredientem, atq; etiam in præparatoria inquisitione non posse uti suspectum recusari, nec probatione, vel allegatione suspicionis, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit, impediri.

26. Aug. 1594. Congregatio Concilij censuit, in visitatioue, quando fit inquisitio, quæ præparatoria vocatur, non licere Episcopo ad detegenda visitandorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad revelandum, neque in ea exigere juramentum à visitatis, cæterum cùm visitare voluerit illos, qui sunt de Capitulo, teneri ad locum Episcopum accedere, ubi Capitulares se congregare consueverunt, si id commode fieri possit, sin minus ad locum congruum, non tamen teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi voluerit visitationem alicujus particularis personæ de Capitulo, & si Episcopus visita-

visitaverit ad morum correctionem, & emendationem, utique non posse non compilato processu, nec servatis de jure servandis pœnam ordinariam infligere.

2 *Non appelletur.*] Appellatio à diffinitiva in causa correctionis non suspendit executionem. Itaque in nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, ubi Concilium expressè sustulit appellationem, sublatã intellige quoad effectũ suspensivũ, non autem devolutivum.

3 *Nisi gravamen*] Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ sit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi appellatũ fuerit à diffinitiva, vel interlocutoria habente vim diffinitivæ, cujus gravamen per appellationẽ à diffinitiva non possit reparari.

Post diffinitivam sententiam in causis visitationis & correctionis appellari potest, ita tamen, ut appellatio non suspendat executionem, nisi gravamen sit hujusmodi, ut est infrà.

4 *Appellari non potest.*] Intelligitur etiam de indebita carceratione, & ideo ab hujusmodi gravamine appellari potest, & Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & sincerè processum transferre ad Judicem appellationis; interim tamen reo manente in carceribus, donec Judex appellationis causa cognita aliud jusserit.

Quare auctoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur, non aufert jus illorum, ad quos legitimè interposita appellatione aliàs causa devolveretur.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 40. art. 1.

* Bern. Diaz. c. 147. & ibi Salzedo lit. B. Vide etiam Greg. Tholos. de appellationib. lib. 2. c. 10. ex n. 1. cum seqq. art. 8.

β *Ut se pastores, non percussores esse meminerint.*] Episcopi perpendere debent summa diligentia, & pietate textum in præsenti. & infr. sess. 24. c. 3. & sess. 25. cap. 1. de Reformat. & cap. Esto subjectus, & cap. Episcop. cum sequentibus 92. dist.

† *Tanquam filios & fratres,* &c.] Vide Cabedo lib. 1. divers. juris argumentorum c. 1. n. 3. vers. tertio. Pet. Greg. Tholosan. de appellat. d. c. 10. n. 8. & 9. cum seq.

* *Hortando & monendo,* &c.] Vide Seguram in direct. judic. 2. p. in initio n. 9. Bobadill. tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 13. n. 52. & 54.

† *Ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto,* &c.] Vide Afflict. decis. 188. n. 6. Gail. pract. observ. lib. 1. observ. 152. n. 9. Azevedo in l. 7. n. 44. tit. 18. lib. 4. novæ recopil.

γ *In causis visitationũ,* &c.] Vide infr. sess. 24. c. 3. & 10. Navarr. in Man. cap. 18. & 25. n. 24. cum seq. & in Rub. de jud. notab. 9. n. 83. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 70. n. 4. Navar. cons. 2. lib. 2. de appellat.

δ *Ab interlocutoria, vel ab* alio quocunque gravamine non appelletur.*] Quando gravamen illatum per illam non potest tolli per appellationem à diffinitiva, posse appellari docet Navarr. consil. 2. de appellat. quod potest etiam appellari ex rationabili causa, & in appellatione expressa, habetur in c. Ut debitus, de appellat. cap. Cum appellationibus frivolis, eod. tit. lib. 6. Vide tamen Soar. de Paz in praxi tom. 2. p. 5. c. unic. n. 3. Quarãt. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. Primò quæro, pag. 65. ubi resolvit, quod non potest appellari ab interlocutoria in scriptis, & expressa causa justa, ex hoc decreto, licèt olim ante Concilium attento jure, liceret.

* *Ab interlocutoria,*&c.] Vide Paz in prax.tom.1.part.6. in procemio ex n.25. Horat Lucium de privileg.schol.priv.72. Aloys Ricc.resol.7. in prax. var.resol. n. 3.

ε *Nec Episcopus, seu Vicarius appellationi hujusmodi tanquam frivolæ deferre tenetur.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarũ, quæ agitantur coram ejus suffraganeo. Et iterũ: Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ sit corã eis in prima instantia, nec deferẽdum appellationibus, nisi in illis tribus casibus, de quibus suprà, adest bulla Greg. XIIII quæ est 14. fol 702. in Bullario, T.2 & prædictas Cardinaliũ decisiones refert Zerol. in praxi Episc. verbo Appellatio, vers. Ad decimũ.

ζ Sacram Cardinalium Congregationem definiisse, Metropolitanum non posse cognoscere, etiam citra præjudicium cursus causæ coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absque ulla inhibitione posse simpliciter mandare, ut sibi transmittatur copia processus expensis appellantis, extra casus à prædicto Concilio expresse concessos appellandi, refert Stephan. Quaran. in summ. Bullar. verbo Archiepisc. auctoritas. vers. Primo quæro, p. 65.

η In hac denique appellationis materia extat decretum Sacræ Congregationis prolatum die 16. Octobr. anno 1600. Alex. Card. Floren. Hieron. Aguechius Secret. cujus tenor sequens est.

ϑ Ad tollendas ambiguitates, & controversias jurisdictionales, quæ inter appellationum, & prioris instantiæ judices non sine partium dispendio, cursusq; justitiæ impedimento, & sæpè cum scandalo, oriuntur, sacra Congregatio causis Episcoporum præposita, facta prius relatione S.D.N. Clem. Papæ, ac de Sanctitatis suæ mandato vivæ vocis oraculo desuper habito, in hunc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac servari debere, mandavit, & mandat.

ι Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchæ suffraganeos eorumve subditos non judicent, nisi in casibus à jure expressis.

κ Iidem, nec alij superiores etiam Nuntii, vel legati de latere specificam facultatem majorem non habentes, causas in curiis Ordinariorum, vel aliorum inferiorum judicum pendentes ad se non advocent: nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur. tuncque appellantes ab inferiorum jurisdictionibus, quoad alias causas eximere non possint.

λ Appellationes nunquam recipiantur nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, priùs constiterit appellationem à sententia diffinitiva, vel habente vim diffinitivæ, aut à gravamine, quod per diffinitivam sententiam reparari non possit, in casibus à jure non prohibitis per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam, ac prosequutam.

Nec dum causæ coram inferioribus judicibus pendent, ante diffinitivam sententiam, vel vim diffinitivæ habentem, de gravamine illato, superiores cognoscere valeant, licet citra præjudicium cursus causarum se id facere contestentur. Nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, ut ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.

μ Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur, receptam, non concedantur, nisi cũ inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti diffinitivi, aut vim diffinitivi habentis, vel damnũ per diffinitivam irreparabile

bile continentis: alias inhibitiones,& processus,& inde sequuta quæcunque sint ipso jure nulla, eisque impune non parere liceat.

• Si appellans afferat sententiæ,aut appellationis exemplum culpa judicis à quo,vel actuarii habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio,aut aliquā inhibitio concedenda, sed eis tantùm, ad quos pertinet,injungi poterit,ut soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra brevem aliquem competentem terminum tradatur. Caveat tamen judex à quo, nisi verè appellatum fuerit in causa appellabili, interim aliquid in præjudicium appellantis attentet. Et si per actum publicum,aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit judex appellationis adjicere, ne interim aliquid novi contra appellantem intentetur.

§ Ab executione decreti S.Concil.Trident.aut visitationis Apostol. appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec, si Episcopi virtute ejusdem Sacri Concilii procedant, ut Sedis Apostolicæ delegati in causis, quæ sub eorum jurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salva tamen in hoc casu Legatorum, & Nuntiorum Apostolicorum auctoritate.

¶ In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum,quoad effectum devolutivum tantùm admittantur: nisi de gravamine per diffinitivam irreparabili agatur, vel cùm visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione judicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensivum.

π Cùm à gravamine, quod per diffinitivam reparari nequit, ut indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non nisi visis actis, ex quibus evidenter appareat de gravamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel provisio aliqua concedatur.

ϛ Causa appellationis, dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit,quoad judex,ad quem appellatum est, visis actis,& causa cognita,aliter decreverit:& tunc si à judicis,ad quem decreto vim diffinitivæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per judicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

σ Acta originalia processuum primæ instantiæ ad judicem appellationis notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa,& suspicio incidat,quæ judicialiter objiciatur;& tūc terminatā causa remittenda sunt ad Ordinariū, ut in suo archivo conserventur.

τ A sententia diffinitiva contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur: nec inhibitio, aut alia quævis provisio, quamdiu appellans in hujusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur. Hæc etiam de verbo ad verbum retulit Aloys.Riccius decis.504.

† *Nisi gravamen hujusmodi,&c.*] Vide Camill. Borell. cons.30. n.4. Aloys.Ricc.decis.305.

CAPUT II.

In criminalibus appellationis causa à sententia Episcopi quando Metropolitano, & quando uni ex viciniorisbus sit committenda, eorumve Vicariis, & non inferioribus.

* A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarii

generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, 1. Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel ultra duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, 2 uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus judicibus, committatur.

DECLARATIONES.

1 *Metropolitano, seu illius etiam Vicario.*] Fuit dubitatum, An Legati seu Nuncii Apostolici possint committere istas causas suis Auditoribus, ut illas viderent, tanquam Judices delegati? Fuit resolutum die 6. Octob. 1588. non posse: & fuit allegatum c. 10. sess. 25. de Reform.

2 *Vni ex vicinioribus Episcopis.*] An sit à Decretis & sententiis Ordinarii, qui etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatus ex Decreto Concilii processit, interponenda appellatio coram Ordinario, vel potius ad Sedem Apostolicam appellandum? Et fuit resolutum, appellandum esse ad Metropolitanum, quia Concilium videtur coadjuvare, non autem de novo dare.

Die 24. Maji, 1590. Congregatio censuit, sententias latas ab Auditoribus Nuntiorum Sanctissimi, in causis appellationum, in criminali, nullas esse: nec propter utilitatem publicam, & communem partium errorem sustineri.

REMISSIONES.

* Cui sit committenda appellationis causa in criminalibus, vide Azim. Trepat. lib. 1. var. sent. tit. 254. de appellat. in genere.

CAPUT III.

Acta primæ instantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

a* Reus, ab Episcopo, aut ejus Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram judice, ad quem appellavit, 1 acta primæ instantiæ omnino producat: & judex, nisi illis visis, ad ejus absolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra 30. dies acta ipsa postulanti 2 gratis exhibeat: alioqui absq; illis 3 causa appellationis hujusmodi, prout justitia suaserit, terminetur.

DECLARATIONES.

1 *Acta primæ instantiæ.*] Constito de contumacia Judicis à quo, recusantis exhibere acta, partes erunt Judicis, ad quem appellatum est, absolvere partem appellantem à molestationibus, & pronunciare acta & sententiam Judicis à quo, si unquã reperiuntur, cassa esse & vana.

Carcerati sine processu appellatio à Metropolitano cognosci potest, dummodo non impediat executionem: carceratus tamen non est per judicem appellationis, nisi causa cognita, relaxandus.

2 *Gratis exhibeat.*] Gratis exhibenda sunt acta in causa criminali, con-

confecta per Cancellarium Episcopi aut ipsummet Episcopum: secus si per Notarium, cui solvenda est merces, juxta *c.20. sess.24.*

3 *Causa appellationis.*] Congregatio censuit, Episcopum, ad quem appellatum fuerit, excommunicatum coram se comparentem ad cautelam posse absolvere; visis tamen actis, quibus Jurisdictio sua fundetur, quamvis aliàs de causæ meritis non cognoscat diffinitivè: tamen non nisi visis omnibus actis primæ instantiæ posse, juxta hoc cap. sententiam ferre.

REMISSIONES.

a Vide Soarez de Paz. in praxi, tom.2. part.5. cap. unic. n.7. & 14. * & Petr.Greg.Tholosan. de appell. lib.6. c.9. n.2. & 3. ultra tradita à Farinacio in præsenti.

CAPUT VI.

Si à jure requisiti Episcopi certo numero non possunt assistere Episcopo deponenti ac degradanti Clericum, assistant totidem Abbates certi, ejusdem diœcesis: quibus assistere non valentibus, assistant personæ alioquin in dignitate constitutæ, &c.

a CUm verò tam gravia nonnunquam sint delicta, *a* ab Ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem è sacris ordinibus deponendæ, & Curiæ sint tradendæ sæculari; in quo *b* secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: *c* quos si omnes adhibere difficile esset, debita juris executio differretur; si quando autem intervenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit & decrevit Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionē, & per seipsum etiam ad actualem atque solennem degradationem ab ipsis Ordinibus & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à Canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, * usum mitræ & baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si in civitate aut diœcesi reperiri & commodè interesse possint; alioquin aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis 1, quæ ætate graves, ac juris scientia commendabiles existant.

a Can.10. vide 3.q.2. c.suggero, & 15. q.7. c. Felix Episcop. *b* 2.Hispal. c. 6. *c* c.si quis cum seq. 14. q.7. c. degradat. de pœn.in 6.

DECLARATIONES.

1 *Constitutis.*] Non comprehenduntur Prælati mendicantium regularium, cùm non habeant nomen dignitatis.

Nec debent interesse in examine processus, sed tantùm in solemni & actuali degradatione, tanquam assistentes seu assessores.

Et possunt ab Ordinario assumi aliæ personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ & non diœcesanæ, scientia sacræ Theologiæ commendabiles.

RE-

REMISSIONES.

a Vide Salzed. in pract. c.3. n.7. P. Henriq. in sum. lib.13. c.55. §.2. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.32. tract. 2. n.52. Riccium in praxi var. resol. c. 221.

* *Sibi assistentibus totidem Abbatibus.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in d. praxi can. c.140. lit. A. Franc. Vivium decis.314. lib.2. n.6.

CAPUT V.

Gratias mendaciis aut taciturnitate extortas pro remissione peccati aut pœnæ, ad quam criminosus fuerat condemnatus, revocet is, qui gratiam fecisse videbatur.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, ut nonnulli ejusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Episcoporum justa severitate inflictæ, aut remittuntur omninò, aût minuuntur; cùm non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum *a* impunitum sit, verùm etiam alterius delicti veniam impetret mentienti; idcircò, ut sequitur, statuit & decrevit; Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicujus publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, *b* etiam summariè cognoscat; ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitimè constiterit, non admittat.

a Exod.23 Levit.19. Prov. 6. 8. 10.12.&19 cap. si quis dixerit, cũ seq & c. nemo peritorum, 11.q 3.

b c. super literis, & c. cum dilecta, de rescr.

DECLARATIONES.

Martis Politanî 15. Maji 1591.

Congregatio Concilii censuit, subditum Episcopi excommunicatum ab eo, & à Vicario urbis & delegatione Papæ absolutum, posse appellare ab ipsius Episcopi pronunciatione, qui vigore Decreti Conc. c.5. Sess.13. absolutionem obtentam subreptitiam, & obreptitiam declaravit.

CAPUT VI.

Episcopus nequaquam moveatur aut citetur, ut personaliter compareat, nisi ob causam, ex qua deponendus aut privandus veniret.

QUoniam verò subditi Episcopo *c* tametsi jure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam injuria affecti sint, falsa illi crimina objicere solent, ut quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cujus vexationis timor plerumque illum ad inquirenda & punienda eorum delicta segniorem reddit: idcircò, ne is magno suo & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis

c c. sunt nonnulli. 2.c.7.

lis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit & decrevit: a * Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus sive privandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, sive alio quovis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur vel moneatur.

a Vide Sess. 24. c. 1.

REMISSIONES.

a *Episcopus ob causam.*] Vide Jacob. lib. 22. de offic. Vicarii lib. 2. q. 59. n. 1. & 2. Clar. in §. fin. q. 35. vers. Ulterius quaero. Stephan. Grat. discept. for. c. 169. n. 15. * & infr. sess. 24. c. 5. & Salzed. ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 121. lit. A.

CAPUT VII.

Qualitates testium contra Episcopum describuntur, iisq; carentes puniuntur.

a * Testes b in causa criminali ad informationem vel judicia seu aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonae conversationis, existimationis, & famae fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, gravibus poenis mulctentur.

CAPUT VIII.

β † Causae Episcoporum, cùm pro criminis objecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Maximo referantur, ac per ipsum terminentur.

b c. accusatio quoque. c. accusatio Episcoporum. c. testes 2. q. 7. & c. ult. 2. q. 5. Conc. Rom. sub Sylv. I. juxta Anacleti Pap. Epist. 2. & Cartha. 2. cap. 6. & Carth. 4. cap. 96. & Sixt. III. Epis. 3. c. 3.

REMISSIONES.

a β Vide Gonzal. ad reg. 8 Cancel Gloss. 41. n. 5. ubi resolvit Concilium in praesenti, dum definit, quòd Episcopus nisi ob causam, ob quam deponendus, seu privandus venerit, vel personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur; intelligendum esse de Episcopis non residentibus; quia illi possunt citari, seu moneri ad comparendum, ob causam, ob quam veniant deponendi, seu privandi: Episcopi autem residentes, etiam si sit causa atrocissima, utpote haeresis, aut laesae majestatis, minimè citari possunt ad personaliter comparendum, per quoscunque judices ordinarios, vel delegatos, etiam sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, nisi de expressa ac speciali commissione manu Papae signata.

* Vide tradita à Salzedo ad Bern. Diaz in praxi crim. can. c. 128. lit. F.

† Vide Salzed. ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 121. lit. A.

Decretum prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiae, & salvi conductus, Protestantibus dandi.

Eadem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tanquam vepres ex agro

agro Dominico evellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti piè oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes articulos, diligentissima veritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis accuratissimisque pro rerum gravitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, & divino jure præceptum, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minùs sumat, qui sub altera, quàm qui sub utraque communicat. Et: An erraverit sancta mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes sacerdotes, sub panis specie duntaxat communicando. Et: An parvuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ provincia ii, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri à sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tutò huc venire, & in hac urbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere atque proponere, quæ senserint, & posteà, cùm libuerit, recedere liceat; sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum adventum multos anteà menses expectârit, tamen, ut pia mater, quæ ingemiscit & parturit, summoperè id desiderans ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant; confidens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem unius fidei, spei, charitatisque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem & fidem, ut petierunt, publicam, quam salvum conductum vocant, quoad se pertinet, ejus, qui infrà scriptus erit, tenoris, dedit atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commodè interesse possent, in diem festum Conversionis Divi Pauli, quæ erit XXV. die mensis Januarii, anni sequentis, indixit. Illudque præterea statuit, ut in eadem Sessione de Sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem: intereà Sessione proxima de Pœnitentiæ & extremæ Unctionis Sacramentis tractandum. Illam autem die festo D. Catharinæ virginis & martyris, qui erit XXV. Novembris, habendam esse decrevit, simulque ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

SAL-

SALVUS CONDUCTUS DATUS Protestantibus.

SAcrosancta generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuntiis, omnibus & singulis, sive Ecclesiasticis sive sæcularibus personis universæ Germaniæ, cujuscunque gradus, status, conditionis, & qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc & generale Concilium accedere voluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium liberè & tutò venire, & in eo manere & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam scripto quàm verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, sive iis, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conviciis & contumeliis disputare, nec non quando illis placuerit, recedere possint & valeant, publicam fidem & plenam securitatem, quam salvum conductum appellant, cum omnibus & singulis clausulis & decretis necessariis & opportunis, etiam si specialiter & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit prætereà sanctæ Synodo, ut, si pro majori libertate ac securitate eorum, certos tàm pro commissis, quàm pro committendis per eos delictis judices eis deputari cupiant, illos sibi benevolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcunque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIV.

Quæ est quarta.

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 25. Novemb. 1551.

Doctrina de sanctissimis Pœnitentiæ & extremæ Unctionis Sacramentis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuntiis, quamvis in decreto de a Justificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus

a Suprà sess. 5. c. 14

nus circa illud nostra hac ætate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis & convulsis, Spiritus sancti præsidio, universis erroribus, Catholica veritas perspicua & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò servandam proponit.

REMISSIONES.

α De Pœnitentiæ Sacramento benè scripserunt Theologi cum Magistro in 4. dist. 14. D. Thom. p. 3. q. 84. Vbi P. Ægid. de Conink in tr. de Sacram disp. 1. cum seq. doctiss. P. Soar. tom. 4. de pœnit. Petr. de Ledesm. in summa part. 1. de tract. Pœnitentia, Vivald. in Candelabro Aureo de Sacram. P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 29. Card. Bellar. de Pœnit. P. Henriq. in summa lib. 4. Greg. de Valentia, tom. 4. disp. 7. qu 3. cum trib. seqq. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnitentiæ.

CAPUT I.

De necessitate & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

α SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut justitiam, in Baptismo ipsius beneficio & gratia susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. *a* Quoniam autem Deus, dives in misericordia, cognovit figmentum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese posteà in peccati servitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. *b* Fuit quidem Pœnitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam & justitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petivissent, ut perversitate abjecta & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio & pio animi dolore detestarentur. Unde Propheta ait: *c* Convertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: *d* Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: *e* Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum. Porrò nec ante Adventum Christi pœnitentia erat Sacramentum, nec est post adventum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cùm à mortuis excitatus, insufflavit in disci-

a Inf. Can. 1. Psal. 102 Ephes. 2. Sic Innoc. 1. Epist. 91. inter Ep. August. Nā quamvis redemisset &c. Cyprian. ab August. citatus, lib. 2. contra Julian. c. 8. Quam benigna, quam necessaria.
b Supr. Sess. 6. c. 14. de justif. Cōcil. Cabil. c. 8.
c Ezec. 18.
d Luc. 13.
e Act. 20. c. agunt. &c. Propriè, de conf. distinct. 4.

cipulos suos, dicens: *a* Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto & verbis tàm perspicuis; potestatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos, Apostolis & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit. Et Novatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica, tanquam hæreticos explosit atque condemnavit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Evangelium annuntiandi, contra hujusmodi Sacramenti institutionem falsò detorquent.

a Joan. 20. Matth. 16. c. ut constitueretur 50. dist. & infr. c. 8. in fin. & Can.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. c. 2. q. 1. art. 1. vers. de Pœnitentiæ Sacramento. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. disp. 135. n. 10. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 1. q. 66. n. 140. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 39. cum seqq.

CAPUT II.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ & Baptismi.

a CÆterùm hoc Sacramentum *b* multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur; nam præterquam quòd materia & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè dissidet: constat certè, Baptismi ministrum judicem esse non oportere; cùm Ecclesia in neminem judicium exerceat, qui non priùs in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus. *c* Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, judicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus *d* lavacro Baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos, si se posteà crimine aliquo contaminaverint, non jam repetito Baptismo ablui *, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tanquam reos sisti voluit: ut per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius prætereà est Baptismi, & alius Pœnitentiæ fructus: per Baptismum enim Christum *e* induentes, nova prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen novitatem

b sup. sess. 6. de justi. cap. 14. & infr. Can. 14.

c 1. Cor. 5. in fin. c. multi, 2. q. 1. c. gaudemus, de divor.

d 1. Cor. 12. b. c. verbū, de pœn. dist. 1.

e Gal. 3.

& integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus & laboribus, divina id exigente justitia, pervenire nequaquam possumus: β ut meritò Pœnitentia, laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. Est γ autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram & censur quæst. 68. art. 3. n. 41. Greg. de Valentia, tom. 4. disp. 7. quæst. 1. puncto 5. P. Soar. to. 4. disp. 17. sect. 1. §. Secunda veritas fidei. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 38.

* *Non jam repetito Baptismo ablui, &c.*] Vide suprà sess. 7. can. 11. D. Th. 3. p. q. 66. artic. 9. Theologos omnes in 4. sentent. dist. 6. Alphons. à Castro adversus hæreses lib. 2. c. de baptismo, hæresi 5.

β *Ut meritò Pœnitentia, laboriosus, &c.*] Vide Nav. in c. ult. de pœn. dist. 7. §. Quod quamvis, n. 10. & 11. Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. cap. 1. quæst. unic. art. 2. vers. de Pœnit.

γ *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium.*] Vide P. Henriq. in sum. lib. 4. c. 2. §. 2. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 6. n. 42.

CAPUT III.

De partibus & fructu hujus Sacramenti.

DOcet præterea sancta Synodus α Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: 1 Ego te absolvo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adjunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt β autem quasi materia hujus Sacramenti, ipsius pœnitentis actus, a nempè, Contritio, Confessio & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res & effectus hujus Sacramenti, quantùm ad ejus vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris piis & cum devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus & effectu hujus Sacramenti S. Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui pœnitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores & fidem esse contendunt.

a Supr. Sess. 6. de justific. c. 14. & infr. Can. 4.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Ego te absolvo.*] Congregatio censuit, intelligi in forma solita & consueta ab Ecclesia, quæ debet extendi secundùm consuetudinē & stylū.

REMISSIONES.

α *Sacramenti Pœnitentiæ formam, &c.*] Vide Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 3. q. unic. a. 5. vers. in Pœnitentiæ Sacram. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 8. à n. 49.

β *Sunt autem quasi materia hujus Sacramenti ipsius pœnitentis actus.*] Vide Navarr. in man. prælud. 10. n. 3. & in sum. de pœnit. dist. 5. n. 18. Sayr. d. lib. 1. c. 3. q. unic. art. 7. vers. Ad primum, in med. P. Henriq. in summ. lib. 4. c. 9. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. à n. 27. & præcipuè num. 32.

CAPUT IV.

De Contritione.

α CONtritio, *a* quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, β ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia divinæ misericordiæ & voto præstandi reliqua conjunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc Contritionem, non solùm *b* cessationem à peccato, & vitæ novæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, juxta illud: *c* Proiicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prævaricati estis; & facite vobis cor novum & spiritum novum. Et certè, qui illos Sanctorum clamores consideraverit, *d* Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: *e* Laboravi in gemitu meo; lavabo per singulas noctes lectum meum; *f* Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ; & alios hujus generis: facile intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet prætereà, etsi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priùsquàm hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. γ Illam verò contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpidinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solùm non facere hominem hypocritam & magis peccatorem, verùm etiam donum DEI esse, &

a sup. Sess. 6. de justi. c. 6. & 14.
b Infrà Can. 5.
c Ezech. 18.
d Ps. 50. c. & venit, de pœnit. dist. 1. c. totam, de pœ. dist. 3.
e Psalm. 6.
f Isa. 38.

Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum monentis, quo pœnitens adjutus viam sibi ad justitiam parat. Et quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad DEI gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore utiliter *a* concussi Ninivitæ, ad Jonæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos scriptores; quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absque bono motu suscipientium gratiam conferre, quod nunquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit, sed & falsò docent, Contritionem esse extortam & coactam, non liberam & voluntariam.

a Jonæ 3. Matth. 12. Lucæ 11. c. quamobrē, de pœ. dist. 1.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in summ. lib. 4. c. 17. cum seqq. Bald. Junium super opera controv. Bellarm. part. 2, lib. 5. c. 3. P. Ægid. de Sacram. to. 1. qu. 68. n. 30. & to. 2. disp. 1. dub. 2. n. 13. Petr. Ledesm. in sum. part. 1. tract. de Pœnit. c. 6. & 7. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnit. tract. de Contrit.

β *Ac detestatio*] Vide P. Paul. Comitol. responsorum moral. lib. 1. q. 32. num. 2. vers. Qui verò.

γ *Illam verò Contritionem imperfectam, &c.*] Vide Pat. Henriq. in sum. lib. 4. c. 17. §. 4. & c. 26. §. 5.

CAPUT V.

De Confessione.

EX *b* institutione Sacramenti Pœnitentiæ jam explicata, universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse, à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere: quia Dominus noster Jesus Christus, *c* è terris ascensurus ad cœlos, sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tanquam præsides & judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint: quo, pro potestate Clavium, remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuntient. Constat enim, sacerdotes judicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis injungendis servare potuisse, si in genere duntaxat, & non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. *d* Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus β omnia peccata mortalia, * quorum γ post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recenseri, etiam si occultissima

b Lucæ 5. & 17. Jac. 1. 1. Joan. 1. infr. Cā. 6.

c Joan. 20. Matt. 16. c. verbū, de pœn. dist. 1. & c. adhuc. de pœnit. dist. 3.

d infrà Can. 6.

ma illa ſint, & tantum adverſus duo ultima *a* Decalogi præcepta commiſſa, quæ nonnunquam animum gravius ſauciant, & periculoſiora ſunt iis, quæ in manifeſto admittuntur: nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, *b* & in quæ frequentius labimur, quanquam rectè & utiliter, citraque omnem præſumptionem in Confeſſione dicantur, quod piorum hominum uſus demonſtrat; taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari poſſunt. Verùm, cùm univerſa mortalia peccata, etiam cogitationis, *c* homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; neceſſum eſt, omnium etiam veniam, cum aperta & verecunda Confeſſione, à Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata, Chriſti fideles confiteri ſtudent, procul dubio omnia divinæ miſericordiæ agnoſcenda exponunt; qui verò ſecus faciunt, & ſcienter aliqua retinent, nihil divinæ bonitati per ſacerdotem remittendum proponunt: ſi enim erubeſcat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. ζ Colligitur præterea, etiam eas circumſtantias in Confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant: quòd ſine illis peccata ipſa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec judicibus innoteſcant; & fieri nequeat, ut de gravitate criminum rectè cenſere poſſint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere; unde alienum à ratione eſt, docere circumſtantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiſſe; aut unam tantùm circumſtantiam confitendam eſſe, nempè peccaſſe in fratrem. Sed & impium eſt, Confeſſionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impoſſibilem dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare; conſtat enim, nihil aliud in Eccleſia à pœnitentibus exigi, quam, ut, poſtquam quiſque diligentiùs ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum & Deum ſuum mortaliter offendiſſe meminerit; reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in univerſum, eadem Confeſſione incluſa eſſe intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: *d* Ab occultis meis munda me Domine. Ipſa verò hujuſmodi Confeſſionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia, gravis quidem videri poſſet, niſi tot tantiſque commodis & conſolationibus levaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per abſolutionem certiſſimè conferuntur. ɪ Cæterum, quò ad modum confitendi ſecretò apud ſolum ſacerdotem, etſi Chriſtus non vetuerit, quin aliquis in vindictam ſuo

a Deut. 5.

b ſ. pr. Seſ. 6 Can. 23. c. adhuc & c. de quotidianis, de pœn. diſt. 3.

c Eph. 2.

d Pſal. 18.

suorum scelerum, & sui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tùm ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamen hoc divino præcepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent Confessione aperienda. Unde cum à sanctissimis *a* & antiquissimis Patribus, magno unanimique consensu secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modò etiam utitur, fuerit semper commendata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à divino mandato alienam, & inventum humanum esse, atque à *b* Patribus in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse, docere non verentur. Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia *c* statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod jure divino necessarium & institutum esse intellexerat, η θ ι sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus & singulis, cùm ad annos discretionis pervenissent, impleretur; unde jam in universa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu observatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maximè probat & amplectitur, tanquam pium & meritò retinendum.

a Conc. Cabilon. 5. c. 33.

b infr. Can. 8. & 14.

c Conc. Lateran. sub Innoc. III. c. 21. c. omnis utriusque de pœn. & remis.

DECLARATIONES.

1 *Cæterùm quoad modum confitendi secretò apud solum Sacerdotem.*] Die 20. Junij ann. 1602. in generali Congregatione S. N. Universalis Inquisitionis habitæ in palatio Apostolico in monte Quirinali coram S. D. N. Domino Clemente divina providentia Papa VIII proposita quæstione: Utrum liceat per litteras seu per internuntium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri: & ab eodem absente absolutionem obtinere? SS. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustriss. & Reverendiss. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus maturè ac diligenter considerata, hanc propositionē, scilicet *licere per litteras seu internuntium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere*: ad minus uti falsam, temerariā & scandalosam damnavit & prohibuit: præcepitque, ne deinceps ista propositio publicis privatisq; lectionibus, cōcionibus & congressibus doceatur, neve unquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo deducatur. Quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiā disputationem tractaverit, nisi forsan impugnando, seu ad praxim directè vel indirectè duxerit, præter excōmunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacunque dignitate fulgente, etiam S. R. E. majori pœnitentiario; nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis subjaceat.

Con-

Concilium Lateranens. sub Innocent. III. cap. 21. De poen. & Remiss. cap. Omnis.

OMnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata cõfiteatur fideliter, saltem semel in anno proprio sacerdoti, & injunctam sibi poenitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi fortè de consilio proprij sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum: alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura. Unde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quispiam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam priùs postulet & obtineat à proprio sacerdote, cùm aliter ille ipsum non possit solvere vel ligare.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in man. cap. 2. n. 1. ad 5. & cap. 21. num. 30. & 34. & c. 27. num. 169. & in sum. de poenit. dist. 1. n. 18. P. Henriq. in sum. lib. 5. cap. 1. Petr. Ledesm. in summa, p. 1. tract de Sacram. Poenitentiæ, cap. 8. à principio. P. Luc. Pinel. de Poenit. Sacram. tract. 2. de Confessione, cap. 1. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disput. 4. à num. 27. P. Valer. Regin. in praxi fori poenit. lib. 6. à n. 28.

β *Omnia peccata mortalia.*] Quòd laici, qui tantùm habent venialia, nõ obligantur per se confiteri, cum non sit materia necessaria, tenent omnes. Regulares tamen videntur ex statuto, & consuetudine obligari sub veniali, ut aliquod ex his fateantur semel in mense, aut ex aliis à quibus iterũ fuerat absolutus; quia videtur aliquo modo confiteri eo tempore, resolvunt P. Henriq. lib. 4. c. 4. in fine, P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 7. c. 28. q. 3. *P.* Soar. tõ. 4. disput. 36. sect. 3. n. 6. *P.* Valer. Reginald. d. lib. 6. n. 44. *P.* Ægid. d. tõ. 2. disput. 5. à n. 51 *P.* Luc. *P*inell. d. tract. 2. de Conf. c. 7. dub. 2. & c. 8. post princip. * Vide infr. can. 7. & Covarr. lib. 2. var. cap. 13. n. 6. Castr. adversus hæreses, lib. 4. verb. confessio.

γ *Post diligentem sui discussionem.*] Quod poenitens præmittere debeat debitam, & diligentem conscientiæ discussionem, post multos, quos refert, docent *P.* Henriq. lib. 5. cap. 5. à princip. *Petr.* Ledesm. d. tract. de *P*oen. cap. 16. concl. 6.

† *Cum aperta & verecunda confessione.*] Vide Castro & Covarr. ubi proximè. *P*adillam in l. & in epist. n. 14. C. de fideicommiss. Azeved. latè in l. 5. tit. 1. novæ recopil. n. 8.

δ *Quæ memoria occurrunt.*] Vide Nav. in man. cap. 21. n. 35. *P.* Henriq. d. lib. 5. c. 3. §. 4.

ε Utrùm si quis in confessione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiserit per oblivionem excusabilem, vel aliquam causam rationabilem, teneatur vi præcepti Ecclesiastici statim confiteri eadem peccata? Negant post Victor. & Navar. P. Valer. Reginald. in praxi fori poen. l. 6. n. 40. *P.* Luc. *P*inell. d. tract. 2. de Confess. c. 7. dub. 3.

ζ *Colligitur præterea etiam eas circumstantias, &c.*] Vide Navar. in Man. cap. 6. num. 3. & in c. Consideret. de Poenit. dist. 5. n. 10. cum seqq. Pat. Henriq. in sum. lib. 5. c. 6. cum seq. Sayr. in clavi reg. lib. 2. c. 3. *P.* Valer. Reginald. d. lib. 6 n. 110. cum seqq. *P.* Ægid. d. tom. 2. disput. 7. num. 8.

cum seqq. Petr. Ledesm. d. tract. de Pœnit. c. 18. P. Luc. Pinell. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confess. c. 3. cum seqq.

ꝝ *Sed ut præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, &c.*] Concordat cap. Omnis utriusque sexus, de Pœnit. & Remiss. Vide P. Henriq. in summ. lib. 4. c. 3. §. 2. lit. I. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 5. à n. 45. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Conf. c. 7.

ꝰ An hic annus computetur à Paschate usque ad Pascha? Affirmant Pat. Soar. tom. 4. disp. 36 sect. 3. n. 8. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. c. 28. q. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. n. 36. P. Ægid. d. disput 5. n. 56. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. c. 7. dub. 1.

ɩ An satisfaciat huic præcepto quocunque anni tempore confitendo? Negant Victor. in sum. n. 137. P. Henriq. lib. 4. c. 4. n. 7. P. Vasquez p. 90. art. 3. dub. 1. n. 5. & 15. P. Ægid. d. disp. 5. n. 57. cum seqq.

CAPUT VI.

De ministro hujus Sacramenti, & Absolutione.

α Circa ministrum autem hujus Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse & à veritate Evangelij penitùs alienas doctrinas *a* omnes, quæ ad alios quosvis homines præter Episcopos & sacerdotes, Clavium ministerium perniciosè extendunt; putantes verba illa Domini, *b* Quæcunque alligaveritis super terram, erunt alligata & in cœlo; & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in cœlo; *c* &, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter & promiscuè, *d* contra institutionem hujus Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quivis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieverit; secreta verò per spontaneam confessionem, cuicunque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti in ordinatione collatam, tanquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere; eosque pravè sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. *e* Quamvis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio, tamen non est solum nudum ministerium, vel annuntiandi Evangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus judicialis, quo ab ipso, velut à judice sententia pronuntiatur; atque ideo non debet pœnitens adeò sibi de sua ipsius fide blandiri, ut etiam *f* si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus seriò agendi & verè absolvendi desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, verè & coram Deo esse absolutum; nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, β qui sacerdotem

a Infr. Can. 10.
b Matt. 16. & 18.
c Joan. 10.
d Sup. Sess. 7. de Sacrā. Can. 10.
e c. secundum Ecclesiæ, 19. dist. & c. non nocet, 1. q. 1.
f Inf. Can. 9.

dotem joco se absolventem cognosceret; & non alium, seriò agentem, sedulò requireret.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. cap. 1. P. Ægid. de Sacram. disp. 8. per totam.

ζ *Qui Sacerdotem joco se absolventem, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. lib. 4. c. 11. §. 6. lit. N.

CAPUT VII.

De casuum reservatione.

α QVoniam igitur natura & ratio judicii illud exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur; *a* persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut subdelegatam non habet jurisdictionem. Magnoperè verò ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam & graviora crimina non à quibusvis, 1 sed à summis duntaxat sacerdotibus absolverentur; *b* unde meritò Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia universali tradita, causas aliquas criminum graviores suo potuerunt peculiari judicio reservare. Neque dubitandum est, quando omnia quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin ζ γ hoc idem *c* Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat; pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quò ad illa, quibus 2 excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reservationem, consonum est divinæ auctoritati, non tantùm in externa politia; sed etiam coram Deo vim habere. δ Veruntamen piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei 3 custoditum semper fuit, *d* ε ζ ut nulla sit reservatio η in articulo mortis*; 4 atque ideò θ ι † omnes sacerdotes κ quoslibet pœnitentes à quibusvis peccatis & λ censuris absolvere possunt: extra μ quem articulum sacerdotes, cùm ν ξ nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores & legitimos judices pro beneficio Absolutionis accedant.

a c. si Episcopus, de pœn. in 6. *b* c. si quis suadente, 17. q. 4. c. ita quorundam. de jud. c. conquest. de sent. exc. c. quicunque, eod. tit. in 6. & cap. 2. eod. tit. in Clem. c. & si dominium, de pœn. in extrav. com. cum simil. Rom. 13. *c* Vid. sess. 24. cap. 6. post matrimoniū. *d* c. Felicis de pœn. in 6. c. pastoralis, de off. ord. c. cupientes, de pœnit. in Clem. cap. inter cunctas, §. duos de pœnit. in extrav. comm. Cælest. Epist. 2. cap. 26. & 4. Carr. c. 7. & 11. Tolet. cap. 12.

DECLARATIONES.

1 *Sed à summis duntaxat sacerdotibus absolverentur.*] Idem etiam possunt Prælati Regulares in Regulares sibi subjectos, & inferiores Episcopis sæculares, qui habent jurisdictionem quasi Episcopalem in loco, & nulli diœcesi, nec ipsi, nec eorum subditi, subsunt.

2 *Excommunicationis censura annexa est.*] Regulares non possunt ex privilegiis, præsertim ex illo, quod *Mare magnum* appellant, eis concessis, absolvere quenquam in casibus, quos Episcopus sibi reservaverit, nec possunt absolvere ad cautelam, tam in exteriori, quàm in interiori foro eos, qui incidisse videntur in bullam Cœnæ Domini. At omnes, qui audiunt confessiones, possunt absolvere à casibus Episc. reservatis virtute Bullæ Jubilæi indicti à summo Pontif. cum facultate absolvendi à quibuscunq; enormitatibus reservatis Sedi Apostolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini: sed hoc non contingit ipsis virtute privilegiorum, & facultatũ perpetuo concessarum ipsis Regularibus & Confraternitatibus, ut putà Rosarii, & aliorum piorũ locorum: ut in libro literarũ fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autem, qui sunt nullius diœcesis, qui, ut suprà, possunt reservare sibi casus.

3 *Custoditum semper fuit.*] Congregatio censuit, sacerdotem alioquin idoneum, si tamen ad audiendas confessiones approbatus non sit juxta c. 15. Sess. 23. non posse validè à peccatis mortalibus absolvere pœnitentem in articulo mortis constitutum, ubi Parochus præsens jam perhibeatur, Sess. 14. de Sacram. Pœnitentiæ, & de reservatione, paratusque sit infirmi audire confessionem, illumque absolvere, neque ulla subsit causa Parochum ipsum recusandi.

4 *Atq; ideo omnes Sacerdotes.*] Etiam si isti Sacerdotes essent excommunicati, & denunciati; extra quem articulũ, scilicet mortis, cùm nihil possint, graviter etiam peccant, excomunicationemq; incurrunt.

Regulares per privilegium, quod Mare magnum vocatur, facultatem non habent absolvendi pœnitentes, in casibus Episcopis reservatis. Quamobrem neque Mendicantes, neque Jesuitæ, neque alii vigore magni maris absolvere possunt à casibus reservatis Episcopo.

Confessores in vim privilegiorum Rosarii non absolvunt confitentes à casibus reservatis Episcopo, nisi privilegia ipsa talem habeant facultatem, vel sint obtenta, vel confirmata post Concilium Trident. Quare fratres Mendicantes, & cujuscunq; ordinis Regulares, in vim privilegiorum, non absolvunt à casibus Episcopo reservatis. Congregatio censuit, Anno 1587. die 30. Jan. Episcopum posse adversus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, etiam usque ad excommunicationem procedere: etsi enim *c. Omnis utriusq; sexus, de pœnit. & remiss.* ab Ecclesia velit arcendos, ea tamen pœna differt ab Excommunicatione, juxta *Covar. in c. Alma mater. de sentent. excomm.* Episcopus ergo potest aggravare pœnas à jure communi statutas, quia cùm tales confessionem & communionem negligentes, mortaliter peccent, ab Episcopo excommunicari possunt. Quin etiam eadem Congregatione eadem die censuit, Episcopum talibus pro satisfactione pœnas pecuniarias pio loco applicandas imponere posse, cùm hæc aliquando magis timeantur. Veruntamen eadem Congregatio die supradicta censuit non expedire, ut Episcopus sibi reservet absolutionem eorum, qui temporibus sic constitutis negligunt confiteri, & communicare.

Nullius 3. April. 1532. Congregatio Concilii censuit, illos, qui confessiones audiunt, posse virtute Jubilæi indicti à summis Pontificibus cum facultate absolvendi à quibuscunque casibus, absolvere à casibus Episcopo reservatis, sed non virtute privilegiorum Regularibus, seu confraternitatibus concessorum.

An qui semel in uno tempore Paschatis peccata fuerit confessus poenitentiario deputato, in vim decreti Concil. Trident. c.8. Sess.14. dicatur satisfecisse praecepto Ecclesiae contento in c. Omnis utriusq; sexus. extrav. de poenit. & remiss. Omnes Illustriss Domini fuerunt illius sententiae, ut videatur satisfecisse. 16. Febr. 1594.

Congregatio Concilii censuit, non posse Regulares absolvere à casibus Episcopo reservatis, in vim privilegiorum eis ante Concilium concessorum, neque audire confessiones personarum saecularium, nisi prius fuerint approbati ab Ordinario. 12. Maji 1594.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. lib.6. c.9. §.3. P. Valer. Regin. in praxi fori poen. l.1. n.25. P. Ægid. de Conink de Sacr. & censur. tō.2. disp.8. à n.75.

β *Cum nihil possint in casibus reservatis.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit. Regulares per privilegium, quod mare Magnum vocatur, facultatem non habent absolvendi poenitentes à casibus Episcopis reservatis, refert Fr. Lud. Beja respons. casuū consc. p.2. casu 21. in fin. ℣. Nunc tamen, & p.3. casu 5. in fin. vers. Hoc tamen, qui etiam resolvit, postea per Gregor. XIII. fuisse specialiter concessum, ut possint absolvere, & hanc concessionem fuisse vivae vocis oracula factam Patribus Societatis Jesu, eaque per communicationem gaudere omnes Mendicantes, & multi sapientissimi Doctores indistinctè tenent, Concilium in praesenti non intendere derogare antiquo Regularium privilegio, quod juri Communi insertum habet ratione favoris, sicut & jus commune; & posse Regulares absolvere à reservatis Episcopo casibus etiam post Concil. Trid. huic opinioni subscripsēre P. Henriq. in summ. lib 6. c. 6. §.4. P. Mart. Delr. disquis. magic. l.6. c.1. sect.3. in med. pag. mihi 477. Fr. Emman. q. Reg. tom.1. q.61. art.1. & 3. cum seq.

γ Quod poenitens vigore facultatis à sumo Pontifice concessae Societati cum clausula, ut ingrediens in talem Societatem possit absolvi ab omnibus casibus, etiam Sedi Apostol. reservatis, valeat etiam absolvi à quibuscunq; reservatis Episcopo tàm à jure, quàm ab homine, resolvit F. Ludov. Beja respons. casuum consc. p.2. casu 21. per totum.

δ *Quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuiq; dioecesi, in aedificationem tamen, non in destructionem, &c.*] Posse Episcopum reservare sibi casus plùs minusve, juxta majorem, vel minorem confessariorum, quos in sua dioecesi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, resolvit Zerol. in praxi Epi. p.1. verb. Casus reservati, pag. 88.

ε Utrùm sicut Episcopus per hunc text. dispensat in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, nisi sint ad forum contentiosum deductae, & nisi ex homicidio voluntario proveniant, ita etiam possint Abbates habentes jurisdictionem quasi Episcopalem dispensare? Affirmat Flores. var. lib.3. q.24. n.18.

ζ *Veruntamen pii admodum, &c.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib.2. c.8. q.2. art.2. vers. Secunda, in fine.

η *Ut nulla sit reservatio in articulo mortis, &c.*] Vide Navar. cons.15. de poenit. & remiss. P. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. c.19. pag.795. Navar. in princ. de poenit. dist.6. Azeved. ad l.5. n.5. vers. Est tamen verum, tit.1. lib.1. novae Recop. Guttier. Canon. l.1. cap.1. num.58. 63. & 73. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib.1. q.21. n.1. & q. 22. n.2. lib.5, q.14. n.3. P. Valer. Regin. in praxi fori poenit. lib.1. à n.58. P. Ægid de Sacram. tom.2. disp.8. n.90. cum seqq. P. Sanch. in praecepta Decalogi lib.

lib.2.c.13.plures refert Cened. ad decretum collect.24.n.5. Petr.Ledesm.in sum.p.1. tract.de Pœnit.c.14. * Salzed.ad Bern.Diaz in praxi canon c.33.lit. A.Ricc.in sua praxi var.resol.c.229. n.1.

θ Quod omnis Sacerdos quoslibet pœnitentes, à quibuslibet peccatis absolvere possit, & excusetur ab irregularitate Clericus, qui excommunicatione majori innodatus, interdictus, aut suspensus absolverit constitutum in mortis articulo, tradunt Vivald. in Candelabro Aureo, p.1. tit. de Absolutione n.64. Navar.in Man. c.27. n.271. vers. Septimo quod, Salzed. ad Bernard. in pract. c. 33. lit. A. vers. Excusabitur, Guttier.Canon.lib.1.c.1.à n.56. plures per Cened.ad Decretal. collect.25.n.9. P.Paul.Comitol. respons. Moral. lib.6. q.27. Ludov. Beja resp.casuum conscient.p.4.casu 6. Petr. Ledesm. d.tract.de Pœnit c.14. concl.1. dub.4. † Ricc d.c.229: n.3.

ι *In articulo mortis, &c.*] Articulus mortis in hac materia quis dicatur? Vide apud Sylvest. verbo Absolutio 1.n.10. P.Valer.Reginald.d.lib.1. n.59. Navar.in Man.c.27.n.271.Covar.in c. Alma, p.1.§.11.n.8.Vivald. in Candelab. c.de Absolut. n.60. P.Soar.tom.4.disput.26. sect.4 qui resolvunt, non posse absolvi à simplici Sacerdote omnem transfretare volentem, sed credentem, aut dubitantem probabiliter se naufragaturum, aut alias de vita periclitaturum: similiter non quemlibet obsessum ab hostibus, sed telis impugnatum; nec quamvis mulierem prægnantem, sed eam, quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

κ *Quoslibet pœnitentes.*] Quòd in articulo mortis absolvi poterunt hæretici à quocunq; Sacerdote, absq; aliqua bulla, vel privilegio, tenet P. Azor. instit Moral. p.1. lib. 8. c.19. q.5. & resolvit post Guttier. Roias. Simanc. & alios, Cened.ad Decr. collect.103.n.3.vers.in mortis.

λ *Omnes Sacerdotes.*] Non comprehendi hæreticum docent B.Thom. 3.p.q.82.art.7.ad 2. & in 4. dist 19. q.1.art.2.ad 7.Navar.in Man. c.26. n.26.Covar.in c. Alma, p.1. §.6. n.8. Posse tamen Catholicum Pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo, tenent Can.in Relect.de Pœnit.p.5. P. Valer.d.lib.1.n.60. P. Ægid. d.tom.2 disput 14.à n 234. post B. Antonin. Angel.Rosel.& alios. P. Azor.instit.Moral.p.1.lib 8. c.11. q.12.

μ An possint, si proprius Sacerdos sit præsens, vel possit facilè haberi? Affirmant Navar conf.14.sub tit. de pœnit. Sayr. decis.21. eod.tit. P.Valer.d lib.1.n.60. qui dicunt consultè facturum esse, qui præsente suo Parocho, vel superiore, ab eo potiùs, quã ab alio se absolvi curat.

ν *Et censuris absolvere possunt.*] Vide P.Henriq. in sum.lib.6. c.9 §.3.

ξ *Extra quem articulum Sacerdotes, &c.*] Utrùm is, qui non habet potestatem absolvendi à reservatis, possit extra periculũ mortis ab aliis peccatis absolvere eũ, qui tales casus habet? Vide Sylvest. verbo Confessio 1.q.19.P.Henriq.lib.6.c.15 n.1.Petr Soar.tom.4. disp.31. sect.3. n.2.P.Ægid.to.2.disp.8.n.99.& disp.31.sect.3.P.Val.Reg.d.lib.1.n.63.

CAPUT VIII.

De Satisfactionis necessitate & fructu.

α DEmùm, quò ad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita una maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu impugnatur

tur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem ejus abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omninò esse, & à verbo Dei alienum, culpam a *a* Domino nunquam remitti, quin universa etiam pœna condonetur. Perspicua enim & illustria in sacris literis exempla reperiuntur, quibus, præter divinam traditionem, hic error quam manifestissimè revincitur. *β* Sanè & divinæ justitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter verò, qui semel à peccati & dæmonis servitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templũ *b* Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidaverint. Et Divinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leviora putantes, velut injurii & *c* contumeliosi Spiritui sancto, in graviora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubiò enim magnoperè à peccato revocant, & quasi fræno quodam coërcent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautiores que & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis; & vitiosos habitus, malè vivendo comparatos, contrariis virtutũ actionibus tollunt. *d* Neq; verò securior ulla via in Ecclesia Dei unquam existimata fuit ad amovendam imminentem à *e* Domino pœnam, quàm ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Jesu, *f* qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoq; inde arrham habentes, quòd si compatimur, & conglorificabimur. Neq; verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exolvimus, ut non sit per Christum Jesum: *γ δ* nam qui *g* ex nobis tanquam ex nobis nihil possumus; eo cooperante qui nos confortat, omnia possumus; ita non habet homo unde glorietur: *h* sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo vivimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, *i* facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre. Debent ergò sacerdotes Domini, quantùm spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares *ε* & convenientes satisfactiones injungere: ne, si fortè peccatis conniveant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut Satisfactio, quam

a Infra Can. 12. Gen. 3. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20. Sess. 6. Can. 30. & c. 14. *b* 1. Cor. 3. Eph. 4. *c* Heb. 10. Rom. 2. *d* Ezec. 33. Jon. 3. Hier. 3. 18. & 25. *e* Isa. 30. Eccl. 17. Matt. 3. 4. 11. & 18. cum sim. *f* Rom. 5. 1. Joan. 2. in prin. 2. Cor. 3. Rom. 8. *g* 1. Cor. 3. Philip. 4. 1. Cor. 1. in fin. *h* 1. Cor. 10 in fin. Galat. 6. Actor. 17. *i* Matth. 3. & 4. Luc. 3. 10. 17. c. tempora, cum multis seq. 26. q. 7 c. de pœn. de cons. dist. 4. Cõc. Carthag. 3. c. 31 & Concil. Carthag. 4 c. 74. Cõc. Cabil. c.

34. & 38. Concil. Afr. c. 9. a Matt. 16. & Joan. 20 sup. c. 1. in fin. & infr. Can. 3. & ult. de pœnit. b Infra Can. 13.

quam imponunt, non sit tantùm ad novæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem: a nam Claves sacerdotum non ad solvendum duntaxat; sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt & docent; nec propterea existimârunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum, sicut nemo unquam Catholicus sensit, ex hujusmodi nostris satisfactionibus vim meriti & b satisfactionis Domini nostri Jesu Christi vel obscurari, vel ex aliqua parte imminui: quod dùm Novatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam novam vitam esse docent, ut omnem Satisfactionis vim & usum tollant.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 5. cap. 6. per totum. P. Luc. Pinel. de Sacr. Pœnit. tract 3. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 12. n. 107. & disp. 4. n. 26. in fin. Petr. Ledesm. in sum. pag. 1. tract. de Pœnit. c. 23.

ϛ *Sanè & divinæ justitiæ ratio, &c.*] Vide P. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 2. disp. 156. n. 54.

γ *Nam qui ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus.*] Ex parte personæ satisfacientis an requiratur primò, ut sit in gratia? Affirmat post B. Thom. & B. Bonav. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 10. n. 22. cum seqq.

δ An Confessor possit invitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam, & si non acceptet, peccet ob id lethaliter contra aliquod præceptum? Negant Nav. in Man. c. 26. n. 20. & in c. contrarium. de pœnit. dist. 5. n. 10. post Cajet. Armil. Med. Sylvest. & alios. Fr. Ludov. Beja respons. casuum conscient. p. 3. casu 3. vers. ex parte ergo pœnitentis, P. Paul. Comit. resp. Moral. lib. 1. quæst. 35. P. Joan. Rebello, *na historia dos milagres da nossa Senhora de Rosario* lib. 3. dialog. 7. Cened. ad Decretum collect. 40. n. 2. P. Valer. Regin. d. lib. 7. n. 15. Affirmant tamen pœnitentem sub peccato mortali teneri acceptare & implere pœnitentiam à Confessario pro peccato mort. legitimè injunctam, si materia gravis sit, & velit absolutionem consequi. Victor de Sacram. n. 209 Petr. Sot. lect. 4. de satisfact. §. impositio pœnitentiæ, P. Soar. tom. 4. disp. 38. sect. 7. n. 2. post Magist. B. Thom. & Palud. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. n. 79. P. Luc. Pinel. d. tract 3. de satisfact. dub. 4.

ε *Et convenientes satisfactiones injungere.*] Vide P. Henriq. in summa lib. 5. c. 20. §. 5. & c. 21. in princ. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 10. à n. 60. cum seqq. & à n. 70. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 7. à num. 11. Paul. Comitol. resp. Moral. lib. 1. q. 35. num. 2. Fr. Ludov. Beja casuum conscientiæ p. 3. casu 1. fol. 275. & casu 2. f. 281. verso.

CAPUT IX.

De operibus Satisfactionis.

a DOcet prætereà, tantam esse divinæ munificentiæ largitatem, ut non solùm pœnis, spontè à nobis pro vindican-

dicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris *a* argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Jesum satisfacere valeamus.

a cap. sunt plures, in fin. de poenit. dist. 3.

REMISSIONES.

Utrum justi per opera poenitentiæ, vel spontè assumpta, vel etiam illis præcepta possint satisfacere pro poenis ex peccatis remissis restantibus? Affirmant P. Soar. tom. 4. disp. 37. sect. 1. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Poenit. c. 3. cum seqq. P. Valent. disp. 7. q. 14. punct. 2. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. à n. 14.

DOCTRINA DE SACRAMENTO *extremæ Unctionis.*

a Visum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Poenitentia adjungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Unctionis: quod non modo Poenitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua poenitentia esse debet, consummativum existimatum est à Patribus. Primùm itaque circa illius institutionem declarat & docet, *b* quòd clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis *c* adversus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparavit, quibus Christiani conservare se integros, dùm viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possint; ita extremæ Unctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmissimo quodam præsidio munivit. Nam etsi adversarius *d* noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementiùs ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitùs, & à fiducia etiam, *e* si possit, divinæ misericordiæ deturbandos, quàm cùm impendere nobis exitum vitæ perspicit.

b Inf. Can. 1. de Sacr. extremæ unct.
c Eph. 6.
d 1. Pet. 5. cap. nulli dubium 3. q. 1.
e Gen. 3. & inf. c. 2. in fin.

REMISSIONES.

a Vide Pat. Henriq. in sum. lib. 3. c. 7. cum seqq. Vivald. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de extrema Unctione. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Unctio. Fr. Emman. q. Regular. tom. 3. q. 79. art. 1. cum duobus seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 28. n. 43. cum seqq. novissimè P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 1. disp. 10. Greg. de Valentia tom. 4. d. 8. P. Soar. tom. 4. d. 39. & quinque seqq. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacr. Extremæ Unct.

CA-

CAPUT I.

De institutione Sacramenti extremæ Unctionis.

INstituta est autem Sacra hæc Unctio infirmorum, tanquàm verè & propriè α Sacramentum novi Testamenti, à β Christo Domino nostro *a* apud Marcum quidem insinuatum, *b* per Jacobum autem Apostolum ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum hujus salutaris Sacramenti. γ Intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum: nam unctio aptissimè Spiritus sancti gratiam, qua invisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; δ formam deinde esse illa verba, Per istam unctionem, &c.

a Marc. 6. *b* Jac. 5. *c* presbyt. 95. dist. c. 1. §. 1. de sacra unct. Conc. Cabil. c. 48. Innoc. 1. epist. 1. c. 8.

REMISSIONES.

α *Sacramentum novi Testamenti.*] Unctionis Extremæ Sacramento, quod est quædam immediata præparatio ad gloriam, & ingressum ad cœlum, nullum in veteri Lege respondere potuisse Sacramentum, eo quod pretio nondum soluto aditus in cœlum patere non potuit, tenet Sayr. de Sacram. in genere, lib. 3. c. 4. q. unic. art. 2. vers. Quintum est, prope med.

β *A Christo Domino nostro apud Marcum, &c.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 2. art. 2. & q. 3. art. 2. vers. de Sacram. Extremæ Unct. P. Henriq. in summ. lib. 3 cap. 7. Balduin, Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 135. n. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. à n. 45.

γ *Intellexit enim Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 3. q. unic. art. 3. vers. de Sacramentis, ibi, de Extrema Unct. Petr. Ledesm. p. 1. de Sacram. Extr. Unct. c. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema unctio, vers. Primo, Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 2. c. 9. vers. Quotiescunque in fin. p. 107. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. n. 50. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. à num. 5. & de oleo infirmorum, in quo sunt facta multa miracula, vide P. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 6. c. 2. sect. 3. p. 512.

δ *Formam deinde esse illa verba.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 3. art. 5. vers. In extrema unctione. P. Henriq. in sum. lib. 3. c. 8. §. 3. P. Ægid. d. disp. 19. à n. 13. P. Valer. Reginald. lib. 28. à num. 54. Petr. Ledesm. d. tract. de Sacram. Extremæ Unct. c. 3.

CAPUT II.

De effectu hujus Sacramenti.

a Res porrò & effectus hujus Sacramenti illis verbis explicatur: Et a oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. b Res etenim hæc gratia est Spiritus sancti, cujus Unctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleviat & confirmat; magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus sublevatus, & morbi incommoda ac labores leviùs fert, & tentationibus dæmonis, c calcaneo insidiantis, faciliùs resistit; & sanitatem corporis interdùm, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

a Jac. 5. ibi.
b Infr. Can. 2. de Sacr. extremæ unct.
c Gen. 3.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. c. 1. q. unic. art. 2. vers. De Sacram. Extremæ Unctionis, P. Henriq. in sum. lib. 3. c. 9. Latè P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. n. 16. cum seqq. Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 2. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Unct. cap. 4.

CAPUT III.

De ministro hujus Sacramenti, & tempore, quo dari debeat.

Jam verò quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum: nam & ostenditur illic, α proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate seniores aut primores in populo intelligendi veniunt, sed d aut Episcopi, aut sacerdotes ab ipsis ritè ordinati e β per impositionem manuum presbyteri. γ Declaratur etiam, esse hanc Unctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tàm periculosè decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur: unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. δ Quòd si infirmi post susceptam hanc Unctionem convaluerint, iterùm hujus Sacramenti subsidio juvari poterunt, cùm in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tàm apertam & dilucidam Apostoli f Jacobi sententiam docent, hanc Unctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum DEI,

d Cap. illud supernuum, 95. dist. & inf. 2. Can. ult.
e 1. Tim. 4.
f Jac. 1.

nec promissionem gratiæ habentem: & qui illam jam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum duntaxat in primitiva Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum & usum, quem sancta Romana Ecclesia in hujus Sacramenti administratione observat, *a* Jacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideò in alium commutandum esse: & denique qui hanc extremam Unctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. Hæc enim omnia manifestissimè pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. *b* Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater & magistra, aliud in hac administranda Unctione, quantum ad ea quæ hujus Sacramenti substantiam perficiunt, observat, quàm quod B. Jacobus præscripsit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti injuria esse posset.

a Infr. Cā. 3. de Sacr. extrem. unct.

b cap. non lic. 12. dist. c. 2. in fin. de sum. Tri. & c. fin. de fo. compet.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ & extremæ Unctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inviolabiliter servandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuò damnat & anathematizat.

REMISSIONES.

α *Proprios hujus Sacramenti ministros esse Ecclesiæ presbyteros.*] Vide Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Unct. cap. 5. P. Henriq. in sum. lib. 3. c. 13. §. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Unctio, vers. Secundo, Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. quæst. 3. art. 2. vers. de Sacrament. in med. latè Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 79. art. 1. per totum. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. à n. 60. Pat. Ægid. de Sacram. to. 2. disp. 19. à n. 27. Fr. Emman. d. art. 1. & P. Henriq. d. c. 13. §. 4. resolvũt, quòd proprius parochus est minister hujus Sacramenti: & si simplex Sacerdos, vel monachus sine licẽtia Episcopi, vel parochi hoc Sacramentum conferat, est excommunicatus.

β *Per impositionem manuum presbyteri.*] Vide P. Vasquez in 3. p. D. Tho. tom. 3. disp. 239. n. 38. P. Ægid. de Sacram. & censuris tom. 2. disp. 9. n. 27.

γ *Declaratur etiam esse hanc Unctionem infirmis adhibendam.*] Vide Petr. Ledesm. d. tract. de Sacram. Extremæ Unct. c. 6. à princip. Pat. Henriq. in sum. p. 1. lib. 3. c. 11. à princ. Fr. Emman. d. q. 79. art. 2. Zerol. d. verbo Extrema Unctio, vers. Tertiò, ubi resolvit, quòd non potest dari condemnatis ad mortem, quia non dicuntur infirmi, & vide P. Ægid. d. disp. 19. à n. 22. P. Valer. Reginald. d. lib. 28. n. 68. ubi n. 69. cum Tabien. verbo Unctio §. 6. resolvit dari posse his, qui ex solo senio versantur in probabili mortis periculo.

δ *Quòd si infirmi post susceptam hanc Unctionem convaluerint, iterùm hujus Sacramenti subsidio juvari poterunt.*] Vide Victor. in sum. num. 224. Sylvest. verbo Unctio Extrema num. 8. Petr. Ledesm. d. tract. de Sacram. Extremæ Unct. c. 8. P. Henriq. d. lib. 3 c. 9. § 4 Br. Emman. d. q. 79. art. 4. P. Soar. disp 41. in fine tom. 3. P. Ægid. d. disp. 19. à num. 26. P. Valer. d. lib.

d.lib.28.n.49.ubi etiam resolvit cum P. Soar. disput. 40. sect. 4. n. 6. durante ejusdem morbi necessitate hoc Sacramentum non posse iterari.

DE SANCTISSIMO POENITENTIÆ Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia *a* Pœnitentiam non esse verè & propriè Sacramentum, pro fidelibus, *α* quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum; anathema sit. *a* Sup.c.1. de pœnit.

CANON II.

β Si quis Sacramenta confundens, *b* ipsum Baptismum, Pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideò Pœnitentiam non rectè *γ* secundam *c* post naufragium tabulam appellari; anathema sit. *b* Supr.c.2. *c* c. secunda post naufrag. de pœn. distinct. 1.

CANON III.

δ Si quis dixerit, verba illa Domini *d* Salvatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem hujus Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Evangelium; anathema sit. *d* Joan.20. Matth. 16. sup.c.1. & Sess. 6. de justif.c.14.

CANON IV.

ε Si quis negaverit, *e* ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem & *ζ* Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantùm esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Evangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit. *e* Supr.c.3. de pœnit.

CANON V.

η Si quis dixerit, *f* eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem & detestationem peccatorum, qua quis *g* recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, *f* Supr.c.4. de pœn. *g* Isai.38.

 & æter-

& æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum & non liberum ac voluntarium; anathema sit.

CANON VI.

a Sup. c. 5. de pœnit. C. Innocens [illegible] epi. 1. ad [illegible] obū, Conc. Cabilon. c. 8.

9 Si a quis negaverit, Confessionem Sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse jure divino; aut dixerit, modum secretè confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit & observat, alienum esse ab institutione & mandato Christi, & inventum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

b Supr. c. 5.

c Deut. 5.

Si quis dixerit, b in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino, confiteri ι omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra c duo ultima Decalogi præcepta, κ & circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantùm esse utilem ad erudiendum & consolandum pœnitentem, & olim observatam fuisse tantùm ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle divinæ misericordiæ ignoscendum; aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema sit.

CANON VIII.

d Sup. c. 5.

e Conc. Lateran. sub Inn[oc]. c. 31. & c. omnis utriusque, de pœn. & remiss.

λ Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia servat, d esse impossibilem, & traditionem humanam, à piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes & singulos utriusque sexus Christi fideles, juxta magni Concilii e Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

f Supr. c. 6. in fin. de [illegible] nific.

μ Si quis dixerit, f Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum judicialem, sed nudum ministerium pronuntiandi, & declarandi, remissa esse peccata confitenti; modò tantùm credat, se esse absolutum; aut sacerdos non seriò, sed joco absolvat; aut dixerit, non requiri Confessionem

pœni-

pœnitentis, ut sacerdos eum absolvere possit; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, sacerdotes, qui in *a* peccato mortali sunt, potestatem ligandi & solvendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros Absolutionis, sed omnibus & singulis Christi fidelibus *b* esse dictum: Quæcunque ligaveritis super terram, erunt ligata & in cœlo; & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in cœlo; &, *c* Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absolvere possit peccata, publica quidem per correptionem duntaxat, si correptus acquieverit; secreta verò per spontaneam confessionem; anathema sit.

a Supr. c. 1. & c. 6. de pœnit.
b Matt 16. & 18.
c Joan. 20.

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere jus *d* reservandi sibi casus, nisi quoad externam politiam, atque ideò casuum reservationem non prohibere, quo minus sacerdos à reservatis verè absolvat; anathema sit.

d Supr. c. 7. c. si Episc. de pœn. in 6. cap. de monialib. de sentent. excom. cū sim.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum *e* culpâ remitti semper à Deo, satisfactionemque pœnitentium non esse aliam, quàm fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.

e Sup. c. 8. de pœn.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro *f* peccatis, quoad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis ab eo inflictis & patienter toleratis, vel à sacerdote injunctis, sed neque sponte susceptis, ut jejuniis, orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideò optimam pœnitentiam esse tantùm novam vitam; anathema sit.

f Supr. c. 8. & 9.

CANON XIV.

Si quis dixerit, *g* satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Jesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

g Supr. c. 5.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claves Ecclesiæ esse *h* datas tantùm ad

h Supr. c. 1. & 8. in fin. de pœnit.

solvendum, non etiam ad ligandum, & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clavium, & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quòd virtute Clavium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exolvenda remaneat; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. *Quoties post Baptismum in peccata labuntur.*] Quòd Sacramentum Pœnitentiæ necessarium sit solùm his, qui peccaverunt mortaliter, si modo commodè, & tempore debito recipere possint, etiamsi contritione cum voto Sacramenti peccata eluerint, resolvit Sayr. de Sacr. in genere lib. 6. cap. 4. q. 1. vers. Pœnitentiæ.

β CANON II. Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 5. c. 1. post princ.

γ *Secundam post naufragium tabulam appellari, &c.*] Vide P. Henriq. lib. 1. c. 4. §. 1. in medio. Sayr. in Clavi Reg. lib. 10. c. 4. n. 1.

δ CANON III. Vide Sot. in 4. dist. 18. q. 2. art. 1. col. mihi 20. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 2. n. 16. P. Vasquez in 3. p. D. Tho. tom. 2. q. 135. num. 29.

ε CANON IV. *Quasi materiam.*] Vide Sot. in 4. dist. 1. q. 1. art. 2. col. 2.

ζ *Satisfactionem.*] Vide Navarr. in comment. de Jubilæo, & pœnit. notabili 15. num. 2.

η CANON V. *Ponderando.*] Vide Host. in sum. de pœnit. col. 34. Navar. in comment. de Jubilæo. not. 19. ad fin.

θ CANON VI. Vide Doctores supra citatos ad cap. 1.

ι CANON VII. *Omnia, & singula peccata.*] Vide Navar. cons. 7. de pœnit. Petr. Ledesm in sum. p. 1. tract. de Pœnit cap. 17. concl. 1.

κ *Et circumstantias, quæ peccati speciem mutant.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Circumstantiæ, pag. 97. Guttier. Canon. lib. 1. c. 31. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 2. c. 4. col. 89.

λ CANON VIII. Vide P. Soar. tom. 4. disp. 21. sect. 3. n. 5. & 6. P. Valen. q. 11. puncto 1. in fine. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 5. n. 1. cum seqq. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Pœnitent. cap. 8. tit. *de la necessidad del precepto de la Iglesia*, concl. 2.

μ CANON IX. Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 1. art. 3. Navarr. in Man. c. 4. num. 7. Vicad. de Sacram. c. 1. q. 2. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 138.

ν CANON X. Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 8. à princip. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 1. c. 1.

ξ CANON XI. *Quoad externam politiam.* Quòad forum exterius intelligunt P. Henriq. in summ. p. 1. lib. 6. c. 14. in princ. P. Paul. Comitol. resp. Moral. lib. 1. q. 25. n. 10.

ο CANON XII. Vide Bellarm. tom. 2. controv. lib. 4. de Pœnit. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 7. n. 2. & n. 95.

π CANON XIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 9. art. 3. vers. Quo supposito, P. Soar. tom. 4. disp. 37. sect. 1. Valent. disp. 7. q. 14. punct. 2. Bellarm. lib. 4. de Pœnit. c. 3. cum sequentibus.

ρ CANON XV. Vide Navar. in Manual. cap. 26. num. 20. cum seqq. & in c. contrarium, de Pœnit. dist. 5. n. 18. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. num. 62.

DE

DE SACRAMENTO EXTREMÆ Unctionis.

CANON I.

α Si quis dixerit, extremam Unctionem non esse verè & propriè Sacramentum, à *a* Christo Domino nostro institutum, & à *b* B. Jacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

a Suprà de hoc sacram. in princ. & c.1.

b Marc 6. Jacob 5.

CANON II.

β Si quis dixerit, sacram infirmorum *c* Unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantùm fuerit gratia curationum; anathema sit.

c Supr. c. 1. de hoc Sacram.

CANON III.

Si quis dixerit, *d* Extremæ Unctionis ritum & usum, quem observat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ B. *e* Jacobi Apostoli, ideòque eum mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

d Suprà c. ult. Conc. Cabilon. c. 48.

e Jac. 4.

CANON IV.

γ Si quis dixerit, *f* Presbyteros Ecclesiæ, quos B. Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes ab Episcopo ordinatos; sed ætate seniores in quavis communitate; ob idque proprium Extremæ Unctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

f d. cap. ult. Jac. 5.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Doctores citatos suprà c. 1. & *P.* Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. disput. 135. n. 4.

β CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. c. 1 quæst. unic. a. 2. vers. de Sacramento Extremæ Unctionis. *Pet.* Ledesm. in summ. 1. p. tract. de Sacram. Extremæ Unct. c. 1. concl. 1.

γ CANON FIN. Vide *P.* Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. num. 60. & plures Doctores, quos citavi suprà c. 3.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

PROOEMIUM.

Irreprehensibiles sint omnes clerici ad curam animarum constituti: qualiter eos commonere debebunt Episcopi, ut sanctè ministerium suum impleant secundùm præscriptam hic legem.

CUm propriè Episcoporum munus sit, * *g* subditorum omnium vitia redarguere; hoc illis præcipuè cavendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neve inhonestam vitam, ipsis conni-

g Sic præfatur ferè, Conc. 9. Toletanũ, supr. Sess. 6. de refor c. 3.

conniventibus, ducant. Nam si eos pravis & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum *a* vitiis redarguent, qui uno ab eis sermone convinci possent, quòd Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; *b* cum tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt prætereà Episcopi suos Clericos, in quocunque Ordine *c* fuerint, ut conversatione, sermone & scientia, commisso sibi DEI populo præeant, memores ejus quod scriptum est: *d* Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et juxta Apostoli vocem: *e* Nemini dent ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: *f* Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Ut autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato & Nuntiis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos & decernendos duxit.

a 1. Cor. 9. c. quid autem, 8. q. 1. *b* c. ult. 25. dist. c. una tantùm 26. dist. c. sicuti, 1. §. necesse, 47. dist. c. In sacerdotibus, 61. dist. Levit. 11. 1. Pet. 1. & c. proposuisti, 81. dist. *c* Sess. 22. c. 1. *d* Isaiæ 2. *e* 2. Cor. 6. in princ. *f* Ezec. 22. Sophon. 3.

REMISSIONES.

* *Episcoporum munus sit, &c.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A.

CAPUT I.

Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant, si suspensi aut interdicti à proprio Prælato, malè se gesserint, puniuntur.

1 CUm honestius, ac tutius sit subjecto, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quàm cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros Ordines à suo 2 Prælato, ex quacunque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extrajudicialiter, fuerit interdictus; aut quia à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, 3 nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, sive honores, restitutio suffragetur.

DECLARATIONES.

1 *Cùm honestius ac tutius sit subjecto.*] Congregatio Concilij censuit, per hoc Decretum correctum esse c. *ex tenore*, & c. *ad aures, de tempor. ordin.* Ampliatum ita, ut cōprehendat quoq; Clericos sæculares, dignitates, & be-

& beneficia, quibus annexus sit Ordo, obtinentes, tàm quoad facultatem prohibendi ascensum ad ordines, quàm suscipiendi, in ipsisque potestatem appellandi ademptam esse: dictumque fuit, quod arctatus ad ordines suscipiendos, ex hoc Decreto non incidat in pœnam c. *licet. Can. de Elect. in 6. & c. commissa, de Elect. eodem lib.* etiam si adimat appellationem seu recursum.

Congregatio censuit, hoc caput habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus, tàm temporaneis, quàm perpetuis: & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam, ubi ex delicto occulto extrajudicialiter procedit Episcopus, ad suum beneplacitum, prohibendo, vel suspendendo, quæ demum tempus suæ administrationis non excedunt.

Congregatio Concilii censuit, c. 1. Sess. 14. de Reformatione habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus tàm temporariis quàm perpetuis, & temporalem prohibitionem & suspensionem dici eam, ubi ex delicto occulto extrajudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum prohibendi, vel suspendendi. Nullius 3. Feb. 1589.

2 *A suo Prælato.*] Sive ejus Vicario vel officiali fuerit suspensus, &c. Congregatio censuit, suspensum à Ministerio altaris, vel interdictum ad se promovendum, contra voluntatem sui Ordinarii non posse promoveri, neque habilitari.

3 *Nulla contra ipsius Prælati.*] Nec etiamsi concedens fuerit Metropolitanus, qui etiam suspensum, aut interdictum ab Ordinario absolvere non potest.

CAPUT II.

Episcopus ordinans alienum subditum sine Prælati proprii expresso consensu, eumve tonsurare præsumens, etiam prætextu familiaritatis continuæ, sit uno anno suspensus: qui autem ordinatus sic fuerit, sit ipso jure suspensus ab executione ordinum sic susceptorum, quamdiu Prælato proprio videbitur.

* ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cùm ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Jesu Christi; *a* sed alienas oves, *a* Infr. c. 8.
inscio proprio Pastore, quærentes, dùm per hanc sanctam Sy- Supr. Sess.
nodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci 6. c. 5.
Ordinarii expressa licentia, † & in personas eidem Ordinario subjectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt; & quoscunque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum literas commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus ordines promovere præsumunt: quo plerumque fit, ut minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tanquam inhabiles, & indigni

rejecti fuerunt, ordinati, nec divina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare: *α* Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cujusvis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cujusvis privilegii sibi de promovendo quoscunque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis, continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, * aut literis *a* dimissoriis † ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam tonsuram promovere, seu Ordinare valeat: *β* contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter verò promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso jure sint suspensi.

a Sess.6.c.5. & Sess.23. cap.8. Concil. Nicæn.c.17. Conc. Aurel.3.c.13. Concil. Magunt.c.14. cap.1. cum seqq. de temp. ord. in 6. & Sess.23. de reform. c.3.8.&10. 6.Jul.1595 1.Jul.1597

DECLARATIONES.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum exercentem Pontificalia in aliena diœcesi de Ordinarii loci expressa licentia, posse Ordines conferre etiam suis propriis Diœcesanis, non obstante Concilio *cap.5.Sess.6. de Reform.*

In loco exempto intra fines certæ diœceseos existenti non posse Episcopum Diœcesanum etiam à superiore loci exempti Ordinario accersitum Pontificalia exercere, nisi de licentia Episcopi loci, intra cujus fines locus hujusmodi exemptus fuerit constitutus.

Episcopus.] Concilium Lateranense novissimum permisit, Cardinales in Ecclesiis suis istos habere Episcopos pro suffraganois *ibi Sess. 9. de Card. omni conatu suis provideant debitè inservire Cathedralibus dignos & idoneos vicarios seu suffraganeos, prout consuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede.* Pius V. publicationes circa Concilium Tridentinum decreto suo consistoriali sancivit, hujusmodi Episcopos non esse creandos, neque in suffraganeos dandos, nisi Ecclesiis Cathedralibus, & illis, quæ solent habere, & cum certo stipendio perpetuo ad minus ducentorum aureorum de Camera super fructibus illius Ecclesiæ, qui propria auctoritate ab Episcopo percipi possunt, & quod nullibi poterit Pontificalia exercere sine expressa licentia sedis Apostolicæ, nisi in illa diœcesi, cui datus est in suffraganeum.

REMISSIONES.

* Vide Cæsar. de Grassis decis. 87. & Camill. Borell. cons.15. n.20. Ricc. in praxi resol. c.150.

† *Nisi de loci ordin. expressa licentia, &c.*] Riccius in sua praxi var. resol. c.300.

α *Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, &c.*] Vide Nav. in Man. cap.22. n.18. §.3. P. Azor. instit. Moral. p.2. lib.3. cap.48. q.6. col.379. P. Henriq. in summ. lib.14 cap.17. §.3. in fine lit. A.

* *Absq. sui proprii Prælati expresso consensu, &c.*] Vide tradita à Cephal. cons.684. ex n.51. & 59. vol.5.

† *Aut*

† *Aut literis dimissoriis.*] Vide suprà Sess. 6. c. 5. de reform. & infrà Sess. 23. c. 8. & DD. ibid. relatos, Jac. Ant. Martam de jurisd. 4. p. cent. 2. casu 149. n. 116.

Ϛ *Contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, &c.*] Vide Salzed. ad Bernard. in pract. c. 26. Gloss. sine licentia sui præsulis, vers. Tertius casus est, Tolet. in summ. c. 89. vers. Tertia. P. Henriq. in summ. lib. 13. de Excommunicat. c. 38. vers. Secundo Episcopus, Thom. Val. tom. 2. alleg. 45. n. 18.

CAPUT III.

Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non antè admittat ad officia celebranda, quàm eos dignos judicaverit suo prævio examine.

1 α* EPiscopus quoscunque α suos clericos, præsertim in sacris constitutos, 2 β absque suo præcedenti examine, & commendatitiis literis, quacunque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad divina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minùs idoneos, & capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere: & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

α Supr. 4. proxim. & sess. 23. de ref. c. 8.

DECLARATIONES.

1 *Episcopus quoscunq; suos Clericos.*] Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua nova causa supervenerit, ut dicitur in *c. accepimus, de ætat. & qualit. ord.* Quod si idē Episcop⁹ aliquos minùs idoneos ordinaverit, eos suspēdere debet.

Suspensus ab eo tanquam non idoneus ad celebrationem Missarum, posteà habens idoneitatem absolvendus est.

2 *Absque suo præcedente examine.*] Congregatio censuit non comprehendi examinatos, & promotos ad Sacros ordines à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem nova causa supervenerit: qua urgente poterit aliàs examinatos denuò examinare, &c.

Congregatio Concilii censuit, decretum Concilii c. 3. Sess. 14. non comprehendere examinatos, & promotos à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem nova causa supervenerit. 9. Martii 1567.

REMISSIONES.

β Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gl. 4. n. 101. ubi docet, quòd quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc presbyter curā animarum exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel ministrare intendens, potest examinari ab Episcopo successore, licet ab antecessore fuerit approbatus: & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, scilicet si rector non sit, & perpetuū titulum non habeat, & si titulū habuerit, potest suspendi, & coadjutor benemeritus illius expensis apponi; & idem Gonzal. d. Gl. 4. n. 8. circa promotos adducit sequentem à sacra Cardinaliū congregatione responsionē. Episcopus non potest examinare promotos

à suo

à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua nova causa supervenerit, ut in c. accepimus, de ætate, & qualitate. * Vide etiam infr. sess. 23. c. 8. & Salzed. ad Bern. Diaz in prax can. c. 21. lit. B. & c. 26. lit. C.

β *Absq; suo præcedenti examine.*] Quid si esset Doctor in aliqua Universitate studii generalis graduatus, an examine indigeat? Vide Gl. in c. de Petro, 47. dist. Cened ad Decret. collect. 15. n. 3. Sal. in Aphorismis, verbo, Examen, P. Henriq. in summ. lib. 10. c. 18. in princ. Gonzal. d. Gloss. 4 n. 86. optimè decidit præceptor meus D. Anton. Homen. in Conimbricensi Academia juris Pontificii primarius, in Comment. ad cap. Cum & plantare, §. In Ecclesiis, verbo, Episcopis repræsentent, vers. Unde jam colliges; de Privil. ex quo text. meas de more medio deduxi conclusiones, easque in magna ipsius Universitatis aula sub tanto patrono publicè defendi.

CAPUT IV.

Nullus clericus est exemptus à correctione Episcopi residentis, etiam extra visitationem agentis, tanquam sit deputatus à Sede Apostolica, &c.

a Sup. c. 1. & Sess. 6. de ref. c. 3. cap. irrefragabili, in princ. de off. ord.

a * OMnes a Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per hujus sanctæ Synodi statuta, cujusvis privilegii prætextu, tutus censetur, quo minùs juxta Canonicas sanctiones visitari, puniri & corrigi possit; si in Ecclesiis suis resederint, quoscunque sæculares Clericos, qualitercunque exemptos, qui alias suæ jurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem 1 tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi b facultatem habeant: quibuscunque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantùm suos obligent auctores, ipsis clericis, ac eorum consanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

b Sup. sess. 6. c. 4. de reform.

DECLARATIONES.

27. Junii 1596.

Congregatio Concilii censuit, non posse ex decreto Concilii c. 4. Sess. 14. etiam extra visitationem corrigere, & punire Clericos sæculares exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori Ordinario sæculari intra Diœcesim existenti subjectos, quam sententiam Sanctissimus ad se relatam approbavit.

1 *Tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati.*] Quando Episcopi procedunt ex Concilio, tanquam Apostolicæ Sedis delegati in causis, quæ sub eorum Jurisdictione Ordinaria non comprehenduntur, non potest ab iis, nisi ad Sedem Apostolicam provocari, neque ob hoc inferioribus Judicibus ullum fit præjudicium. At quando Jurisdictio de-

delegata cumulatur cum ordinaria, Episcopus non potest hujusmodi delegationis prætextu declinare Jurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilii ordinationem, Metropolitanus poterat uti eodem jure, eademque potestate.

Vide de hac materia, Seff. 7. c. 8. & c. 2. Seff. 24.

REMISSIONES.

a Vide Cened. ad Clem. & Extrav. col. 14. n. 3. cum seqq. ubi dicit decisionem text. in Ext. Cùm Matthæus 3. de hæret. inter commun. minimè corrigi per textum in præsenti. * & Salzed. ad Bern. in prat. can. c. 3. lit. A.

CAPUT V.

Conservatoria non ex inventa conventione facienda coram Ordinario in criminalibus & mixtis causis: Conservatoris & Ordinarii controversiam super competentia jurisdictionis arbitri electi sedent, & interim in causa non procedatur. Tempus valoris Conservatoriarum, salvis causis miserabilium personarum, Universitatum, &c.

a β INsuper, cùm nonnulli, qui sub prætextu, quod super bonis, & rebus, ac juribus suis diversæ eis injuriæ, ac molestiæ inferantur, a certos judices per literas Conservatorias deputari obtinens, qui illos à molestiis, & injuriis hujusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac jurium suorum manuteneant, & conservent; nec super illis eos molestari permittant, ejusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: idcirco nemini omninò, cujuscunque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, 1 Conservatoriæ literæ, cum quibuscunque clausulis, aut decretis, quorumcunque judicum deputatione, quocunque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conveniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua jura ei ex cessione competierint, super illis liberè valeat apud judicem ordinarium conveniri. γ In civilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conservatores judices in judicium trahere minimè liceat. Quòd si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conservator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos judices, Conservatorem, & Ordinarium, controversia super competentia jurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur,

a c. ult. & c. 1. de off. deleg.

datur,

datur, donec per arbitros in forma juris electos, super suspicione, aut jurisdictionis competentia fuerit judicatum: Familiaribus verò ejus, qui in hujusmodi literis Conservatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus duntaxat; si tamen illi propriis ejus sumptibus vixerint. Nemo etiam similium literarum beneficio 2 ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoribus judicibus ullum habere tribunal erectum. In causis verò mercedum, aut miserabilium personarum, hujus sanctæ Synodi super *a* hoc decretum in suo robore permaneat. 3 Universitates autem generales *; ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & 4. regularia loca †, necnon hospitalia, actu 5 Hospitalitatem servantia, ac Universitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium hujusmodi personæ in præsenti canone minimè comprehensæ, sed exemptæ omninò sint, & esse intelligantur.

a Sup. sess. 7. c. 16.

DECLARATIONES.

1 *Conservatoriæ literæ.*] Conservatoriæ Universitatum vel Regularium non sunt in hoc Decreto comprehensæ, neque etiam à Concilio abrogatæ per *c. 20. Sess. 24. de Reform.* nec per *cap. 6. Sess. 25. de Reform.*

2 *Ultra quinquennium.*] Literæ Conservatoriæ, aliæ à Superioribus, sunt omninò sublatæ, nec eis poterit quisquam se tueri, nisi per quinquennium à die publicationis Concilii computandum.

18. Januar. 1594. Congregatio Concilii censuit, conservatorias regularibus concessas, quas Concilium Tridentinum *cap. 5. Sess.* 14. salvas esse voluit, non fuisse sublatas ex decreto Concilii *cap. 20. vers. 24.*

3 *Universitates autem generales.*] Conservatoriæ Universitatum, Collegiorum, Regularium, & similium, non sunt à Concilio sublatæ, nec ex ulla parte imminutæ, non obstante *cap. 20. Sess. 24. de Reform.* Eò quod causæ graves sint, & plenariam cognitionem requirant. Et ita non obstat Bulla Pii IV. revocatoria facultatum, quæ Concilio repugnat. Unde Sanctissimo approbante sententiam Congregationis, Anno 1575. mandatum fuit omnibus Prioribus Regularium notatis in schedula, quod intra mensem in singulis civitatibus Italiæ eligerent suos Conservatores, coram quibus conveniri possent, & eos stabiles haberent, sic ut variare non liceat, eosque Ordinariis significarent; quod si non fecissent, elapso mense scribendum ad Ordinarios, ut coram ipsis conveniri possent.

Congregatio quoque censuit, eos qui facultatem à Sede Apostolica obtinuerunt eligendi sibi Conservatores, non esse cogendos ad eligendum aliquem ex iis, qui in Synodis Provincialibus aut Diœcesanis designati fuerunt, ex Decreto Concilii, *Sess. 25. cap. 10.*

4 *Et regularium loca.*] S. D. N. Gregorius XIII. concessit omnibus regularibus, quod in omnibus Italiæ civitatibus conservatorem semel eligant, & coram eo tantum conveniant, neque illis liceat ab eo recedere, & ad alium conservatorem transire, eorundemq; nomina intra mensem Episcopis locorum Ordinariis indicarent, alioquin coram ipsis Ordinariis conveniri possunt.

5 He-

5 *Hospitalitatem servantia.*] Sub his verbis excluduntur Abbates & conventus S. Antonii Viennensis & aliorum similium.

Literæ cancellariæ concessæ universitati vel regularibus vel aliis, quos hoc Decreto Concilium voluit esse salvos, non sunt sublatæ altero decreto Concilii Sess. 24. c. 10.

REMISSIONES.

α Vide Azeved. ad tit. 8. lib. 1. novæ Recopil. p. 118. Guttier. pract. lit. 3. q. 9. Fr. Emman. quæst Regul. tom. 1. q. 65. concordat. cap. 1. & cap. fin. de officio deleg. lib. 6. nonnulla practicabilia in materia Conservatorum adducunt Marcerar. Papiæ decis. 15. & 16. p. 1. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect 899.

β De speciebus Conservatorum, vide Gloss. verbo, Conservatores in c. 1. de Officio deleg. lib. 6. Sylvest. verbo Conservator n. 1. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 5. c. 54. q. 3. Fr. Joan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. c. 10. de Judice conservatore.

γ *In civilibus etiam causis, &c*] Vide Fr. Emman. d. q. 65. art. 13. Fr. Joan. de la Cruz, d. c. 10. dub. 6. concl. 1.

δ *Ultra quinquennium.*] An duret post quinquennium jurisdictio Conservatoris quoad negotia jam cœpta? Negat Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 65. art. n. 9.

ε *In causis verò mercedum. &c.*] Vide Salzed. in pract. c. 3. in addit. lit. A. Fr. Joan. de la Cruz, c. 10. dub. 6. versic. Si objicias.

* *Universitates autem generales, &c.*] Vide Horat. Luc. de privil. scholar. privil. 103. Salzed. in d. c. 3. lit. A. vers. nec possunt. Seraphin. decis. 585. n. 2.

† *Regularia loca, &c.*] Vide Trevisan. decis. 36. n. 4. lib. 1. & Rotam noviss. decis. 702. n. 5. p. 1. diversorum.

CAPUT VI.

Clericorum ac personarum Ecclesiasticarum quantumcunque exemptarum beneficium aut ordinem sacrum habentium reprehenditur neglectus in gestanda decenti sui ordinis veste. Et nisi monitis pareant Episcopi, privantur suis redditibus, &c. a 1. Matiscon. c. 5. b c. porrectum, & c. ex parte, de regul. c. ult. 41. dist.

QUia α β verò, a etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas, religionisque contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parvi pendentes, b vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus: propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, c quantumcunque exemptæ, quæ aut 1 in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacunque Ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicū, moni-

c 21. q. 4. per totā. Concil. Matisconen. 1. c. 5. Concil. Constant. Sess. 14. de vita & hon. cler.

moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum Ordini, & dignitati congruentem, & juxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab Ordinibus, ac Officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & proventibus ipsorum beneficiorum, necnon, si semel correpti, denuò in hoc deliquerint, γ etiam per privationem officiorum, & beneficiorum hujusmodi coërceri possint, & debeant: secundùm constitutionem Clementis V. in Concilio Viennensi editam, α quæ incipit, Quoniam, innovando, & ampliando.

α lib.3. Clement. de vita & hon. cler. c.2.

DECLARATIONES.

1 *In sacris fuerint.*] Dubitatur, utrùm eo ipso, quod clericus in sacris constitutus, non detulit vestes clericales, juxta consuetudinem Provinciæ & statuta Episcopi, sit suspensus etiam ipso jure pro prima vice, vel saltem suspendi debeat ab ipso juxta hoc decretum. Congregatio respondit, quod necesse est, ut præcedat monitio Episcopi, quæ sufficiat etiam per edictum publicum, postquàm quis deprehensus fuerit non deferre honestum habitum clericalem sui ordini & dignitati congruentem, & juxta Episcopi ordinationem. Non erit quidem ipso jure statim suspensus, sed poterit & debebit Episcopus eum etiam pro prima vice suspendere ad tempus, ejus arbitrio.

REMISSIONES.

α Vide infrà, Sess.22. cap.1. & Sess.26. cap.6. de Reformat. Rot. Lipsiens decis.339. p.2. Rubin. decis. 91. p. 2. Rupert. Inquisitor. verbo habitus. Nav. in comment. 4. de Regul. num.27. P. Henriq. in summ. lib.13. cap.39. §.3. in fin. lit. B. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3. n.10.

ϛ De modo tonsuræ, & vestium, quibus Clerici tàm in majoribus, quàm in minoribus Ordinibus uti debent, vide Concil. Brachar. 4. p.2. act. 4. cap.8. Covar. pract. c.31. n.7. vers. 4. Salzed. ad Bernard. in pract. cap.75. Farin in praxi q. 8. n. 69. Vivald. in Candelabro Aureo p.3. ad finem. Albert. Troti. de perfecto Clerico cap. 38. & 39. Burg. de Paz. cons.22. n.5. Jacob. de Graffis in aureis decis. p.1. lib.3. c.3. n.3. Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Clericus, n.14. Sigismundus Scacci. lib.1. de Judic. causar. c.11. n.84. & 87. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n.14. & 15. Petr. Sanch. de Matrim. lib.7. d.46. n.5. Guid. Pancirol. in thesauro var. lect. lib.1. c.21. novissimè Fr. Paulin. Bert. Lucens. in praxi crimin. Regul tit.4. c.33. num.10. cum seqq. Nicol. Gar. de Benef. p.7. cap.1. à n. 21. Latè Cened. pract. & Canon. quæst. lib.1. q. 4. n.30.

γ *Etiam per privationem beneficiorum, &c.*] An hæc pœna incurratur, si ratione paupertatis Clericus habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerit? Negat Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis.129.

CA-

CAPUT VII.

Voluntarius homicida, quantumvis occultus, omni Ordine ac beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens, ab Ordinario loci, aut Metropolitano ex causa, cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

CUm *a* * etiam, qui *a* per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari avelli debeat: 1 quia sua voluntate † homicidium perpetraverit, *b* etiam si crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum * fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat; 2 *β* sed omni ordine ac *γ* beneficio † & officio Ecclesiastico perpetuò careat. 3 *δ* si verò homicidium non ex proposito, 4 sed casu *, *ε* vel vim vi repellendo †, 5 ut quis se à morte defenderet, fuisse commissum *c* narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcunque ac dignitates, jure quodammodo dispensatio debeatur; committatur *ζ η* loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo; *θ* qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, & narratis, nec aliter, dispensare possit.

a Exod.21.

b c.inquisitionis, de accus. &c. cum non ab homine, de jud.

c c. studeat. 50. dist. & c. significasti, in 6. de Homi.

DECLARATIONES.

1 *Qui sua voluntate.*] Mandans homicidium committi in personam unius, si committatur in personam alterius, an dicatur incurrisse irregularitatem, adeò, ut super ea nec dispensari debeat juxta hoc Decretum, nec Episcopus possit, ex c 6. Sess. 24. quamvis homicidium sit occultum? Congregatio Concilii censuit, non incidisse in irregularitatē, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, ita responsum fuit an. 1587. à Cardinali Caraffa, Hieracensi Episcopo, vide infrà aliam declarationem hujus cap.

2 *Sed omni Ordine ac beneficio.*] Hoc Decretū, quod loquitur de incapacitate beneficiorū, in qua sunt homicidæ, non extenditur ad pensiones.

3 *Si verò homicidium non ex proposito.*] Eum qui omni diligentia (prout potuerat) adhibita, dum operam rei licitę daret, solo casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem non incurrisse, adeò ut Ordines suscipere, & beneficia obtinere, absque dispensatione valeat, stante hoc decreto, Congregatio censuit, & habetur expresè *cap. dilectus, cap. ex litteris, & cap. quidam decretalium l. 5. tit. 12.* Et fuit resolutum sub die 1. Septembris 1588. quod Concilium loquatur de eo, qui fuisset in aliqua culpa, & ideo indigeret dispensatione.

4 *Sed casu.*] Quærebatur. An is, qui mandavit aliquē baculo verberari, eo expresso, *ne occideretur*, si Mādatarius armis percusserit, & occiderit, intelligatur incidisse in hoc Decretum Concilii, adeò ut omni Ordine, atque beneficio, & officio Ecclesiastico absq; spe dispensationis perpetuo carere debeat? Congregatio censuit negativè, & hanc opinionem

 confir-

confirmat Navar.in Manuali Can.27.n.240. Concilium enim requirit homicidium per industriam, per insidias,& ex proposito. a

5 *Repellendo.*] Congregatio censuit, hoc etiam habere locum, cum agitur de repellenda vi illata Patri.

6. Julii, 1599. Congregatio Concilii censuit, ex homicidio merè casuali, cùm nulla penitùs fuerit admissa culpa, & in quo non dabatur opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem.

REMISSIONES.

a Vide Navar. in Man c.27.n.239.&seq.& n.250. Rebuff. de dispensat. tit. de corpore vitiatis, ad finem. Fr. Emman. in sum.p.1.c.179. p.438. Navar. conf. 37. de Temporibus Ordinat. Pat. Henriq. in sum.lib.14. c.19. Fr. Ludov. in instruct. consc.p.2.c 93 Salzed.ad Bernard.c.94. & c.118.lit.B.Nicol.Garci de Beneficiis p.7.c.11.per totum. P. Valer Reginald. in praxi fori pœniten.lib.30 tract.3.n.154.* Vide etiam Gutier. can.quæst.lib.1.c.13.n.16. cum tribus seq. Jo.Aloys. Ricc. in prax.fori Ecclef.in decis.520 & 521. Prosp. Farinac.2.p.fragmentor.crim.lit.I.ex num.403.426. & 540.

† *Qui sua voluntate.&c.*]Homicidium voluntarium quando dicatur, post D Th. Cajetan. Ugoli. Covarr. Molinam,& alios, notat Riccius in d.prax.decis.519.

* *Sed occultum.*]De hujusmodi irregularitate Majolus lib.5.c.48.n.2. Corduba lib.1.q.35.& casu 41. Cov. Navar. Henriquez & Sayr. relati à Farinacio d lit.I.n. 410.

β *Sed omni ordine.*] Etiam minori intelligit Cov. in Clem. Si furiosus. p.2.§.3.n.5.in fine, P.Henriq.in summa lib.14.c.19.§.1. lit.D.

γ *Beneficio.*]Quòd Episcopus dispensare non possit in irregularitatibus provenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum, tenent Navar.d.c.27.n.194.vers. Septimò,& n.240.vers. Quartò,& Consf.17.de Homicid.n.2.Greg.de Valent.tom.4.disp.7.p.19.puncto 3. §.5.Petr.de Arag.in 2.2.q.94.a.8.in fine, Tolet.in sum.lib.1.c.31. Sayr. de Censuris lib.6.c.7.n.14.& 15. P.Henriq.d.c.19.§.1. lit.D. & lib.13. c.57.§.1. ubi videtur contrarium sentire.

† Quòd clericus homicida adhuc pensionem retinere possit, censuit sacra Congregatio Concilii in una Cremonen. cujus meminit Farinacius in præsenti, & Ricc.in d.prax.decis.524.n.4. subiiciens ita in curia Archiepisc.Neapol.resolutum fuisse.

δ *Si verò homicidium non ex proposito, sed casu &c.*]Quod in irregularitatibus provenientibus ex homicidio casuali publico, id est, voluntario, indirectè possit Episcopus dispensare ad Ordines minores,& beneficium simplex obtinendum, ad sacros verò Ordines dispensat, si homicidium casuale sit occultũ, affirmant P.Henriq. in sum.lib.14.c.19. §.22.lit.X.Navar.in Man.c.27.n.240. vers. Quando P. Ægid. de Sacr. tom.2.disp.18.n.111.vers. Potest.Zerol.in praxi Episcop.p.2.verbo Dispensatio,vers. Tertiò, ubi resolvit, Episcopum posse dispensare, ut presbyter homicida voluntarius, qui antea habebat beneficium curatum, illud possit retinere in futurum; & similiter cum Canonico homicida, ut possit interesse choro, & gaudere fructibus Canonicat. vide semper Sayr.de Censur.d.c.9.n.20.& 21.

* *Sed casu,&c.*]Homicidium casuale quod dicatur? Navar.in manuali cap.27.

cap.27.num.240.& conf.25. de homicidio. Ricciusd.decif.521. Farinac. d.litt.I. n.525.

ε *Vel vim vi repellendo.*] Vide *P.Paul*. Comitol.respons. Moral.lib 6. quæst.54.n.3 Sayr.d.c.7.n.22. ubi resolvit, Concilium in præsenti non loqui de illo homicida, qui occidit ob inevitabilem necessitatem defendendi vitam, quia talis nullatenus est irregularis, ex Clem. Si furiosus, de homic. junctis resolutis per Aloys.Ricci.in Collectan.decis. p.4.Collect.930. sed de eo, qui eget dispensatione, & per consequens de eo, qui in se defendẽdo excessit moderamen inculpatæ tutelæ; talis enim fit irregularis, quamvis non ea irregularitate, quæ est indispensabilis nisi à Papa. sed illa, quæ ab Episcopo dispensari potest, Sayr. decis.9. de homicid. Aloys.Ricci.d.collect.930. in fin. Vide Navar. in Man.c.27.n.239.vers. Secundò, & cons.36.in novis, alias in antiq.cõs.8. sub tit.de homicid. P.Henriq.lib.14.c.10.§.2.& c.19.§.3 Bannez in 2.2. D.Thom.quæst.64.a.8.vers. Ad secundum, Fr.Emman.in sum.tom.1. c.173.n.1.Veg.p.2.c.15.casu 23. vers.Nota.Pet.Navar.li.2.de Restit.c.3. num.367. optimè de intellectu hujus text. P.Valer.Regin.in praxi fori pœ.lib.30.tract 2.n.112.latè Cened practic.lib.1.q.14.n.13. cum seqq. P.Ægid.de Sacram.tom.2.disp.18.à n.73. bene *Petr*.Ledes. in sum.p.2. tract.8.de just.commut.c.18.concl.14.diffic.1.† Vide etiam Avilam de censuris Eccles.p.7.disput.5.sect.3.dub.1.Soarez in simili tract.disput. 46. sect.1. num.3. Farinac.in 2.p. fragment.crim. lit.1.n.175. adversus Majol. de irregularit lib.5 c.48.n.10. vers. sexta declaratio.

ζ *Loci Ordinario.*] Capitulo Sede vacante idem concedi docet Beja casuum conscientiæ p.4. casu 37. vers. Tandem nullus.

η An etiam superiori, vel *Prælato* Religiosorum, qui dispensare possunt cum subditis suis Regularibus in homicidio casuali virtute suorum privilegiorum? Affirmant *Petr*.de Arag.2.2.q.64.a.8.in fine, ubi Mich.Salon.Vival. in Candelab.tract. de Irregul. n.329. Pat.Henriq. lib.14.c.9.§.3 lit.A Beja ubi suprà, Sayr.d.c.7.n.24.Fr.Emman.quæst. Regul. tom.1. quæst.61.a.9.

θ *Qui non nisi, &c.*] Vide *P*.Sanch.de Matrim.lib.3.disp.8.n.3.

CAPUT VIII.

Episcopus ex privilegio potens punire subditos alienos, non puniat Clericos alienos reos criminum etiam atrocium, nisi ex proprii clericorum Episcopi aut persona ab eo deputanda interventu.

PRæterea, *a* quia *a* nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oves habent, alienis etiam ovibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant: quicunque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi privilegium habuerit, contra Clericos *b* sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam suam resederit, aut personæ ab

a Sup. c.1. & Sess. 6. c.ult.

b Cõc.Maguntin. sub Arnulpho Imperatore, cap.14. & 15.

ab ipso Episcopo deputandæ interventu, nequaquam procedere debeat: aliàs processus, & inde secuta quæcunque viribus omnino careant.

DECLARATIONES.

Hoc decretum Concilij loquitur de iis, qui in virtute privilegij animadvertere volunt in non subditos, Episcopus loci delicti innititur juri communi c. postulasti, & c. ult. de foro compet. non privilegio de quo loquitur Concilium, sic fuit responsum Episcopo, qui dubitabat vigore hujus decreti procedere contra forensem, qui commiserat in sua diœcesi delictum.

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. juris allegat. 45. num. 20.

CAPUT IX.

Beneficia unius Diœcesis, nullo prætextu uniantur beneficiis alterius Diœcesis.

> a A Dionysio Papa, vide c. Constantino, c. primis, c. Ecclesias, 13. q. 1. cap. Pastoralis, de his quæ fiunt à præl. & infrà Sess. 24. de ref. c. 13. in fin. & cap. 17.
>
> b sup. Sess. 7. c. 6. & 7. & inf Sess. 24. de ref. ca 3. & 15.

ET, α* quia a jure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ovium, curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut una & eadem Ecclesia duarum quodammodo Diœcesum fiat, non sine gravi eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: 1 β beneficia unius Diœcesis, etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunque de causa, alterius Diœcesis beneficio, aut monasterio, seu Collegio, vel loco etiam pio perpetuò non b uniantur: decretum hujus sanctæ Synodi super hujusmodi unionibus in hoc declarando.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia unius Diœcesis.*] Beneficia unius Diœcesis, alterius Diœcesis non debent beneficiis uniri.

10. Nov. 1600. Congregatio Concilij censuit, milites regulares militiæ Sancti Jacobi, & Spatha, aliosque hujusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicet paupertatis, castitatis & obedientiæ, non esse incapaces beneficiorum sæcularium, sive simplicium, sive curatorum, neque etiam pensionum.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 302. * Ricc. in prax. curiæ Eccl. decis. 492. n. 5.

β *Bene-*

β *Beneficia unius Diœcesis, etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ, seu præstimonia.*] An præstimonia nominentur beneficia? Affirmant Staphila. de litteris gratiæ, tit. de qualit. & statu benef. §.1.n.4. & 5. Rebuff. de pacificis possess. n.9 & in praxi tit. beneficium sæculare quotuplex sit, n.16. Pavin. de Officio, & potest. Capituli Sede vacante, in 1. quæst. 2. partis, sub n.5. vers. Et idem dicendum, & vide quæ Sess. 23. cap. fin. ibi (vel etiam præstimonia.) Contrariam tamen opinionem, videlicet, quod non sint beneficia Ecclesiastica, tuentur Com. in tract. de spectat. n.39. Hojed. de incompatib. benefic. p.2.c.7.n.11. Petr. Greg. in inst. rei benef. cap. 11.n.9. Distinguunt alii, quod prima opinio intelligitur de præstimoniis, quæ in titulum perpetuum dantur, & habent annexum aliquod obsequium spirituale. Secundam verò procedere dicunt in præstimoniis in sola temporalitate consistentibus, aut quæ non dantur in titulum perpetuum, quæ distinctio sumitur ex Salzed. ad Bernard. in pract. c.18.n.10. Menoch. de arbitr. casu 201.n.55. cum seqq. Hojed. de incomp. benef. p.2.c.8.n.11. cum sequent. Flamin. de resig lib.1.q.2. num.123. cum seqq. & lib.2.q.1.n.136. & 137. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §.2.n.11. Cùm tamen omnia præstimonia, præsertim in Hispania, communiter solis Clericis conferantur, & dentur in titulum perpetuum beneficij, beneficia esse resolvunt Salzed. d. cap. 18. num. 10. & cap. 62. num. 11. Navar. de Orat. c.21.n.9. Fusc. de Visit. lib.2.c.20.n.23. Ludov. Lopez. in Instruct. conscient. tom.1.c.105. Arag. 2.2.q.32. art.12. Fulvi. Pacian. de Probat. lib.2. c.31.n.1. Veg. p.1. sum. c.128. casu 15. vers. Sexto, Frat. Emman. in summ. tom.1. cap.140. num.7. Petr. Ledesm. in sum. par.2. tract.9. cap.4. concl.6. diffic.1. Jacob. de Graffis, decis. aurea. lib.2. cap.9. num.14. P. Azori. instit. Moral. part.1. lib.10. q 4 Pat. Suar. tom.5. de Censuris, disp.33 sect.1. num.7. quos refert, & sequitur Nicol. Garci de Benefic. p.1.c.2. num.117.

CAPUT X.

Regularia beneficia conferantur non nisi regularibus actu, aut qui esse debeant.

Regularia α beneficia, in α * titulum β Regularibus professis provideri consueta, cùm per obitum, aut resignationem, vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, 1 γ Religiosis tantùm illius ordinis, δ vel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

α c. cum de beneficio de præb. in 6. & infr. Sess. ult. c. 21. circa med de re gul. & mo. Deut. 22. c. cum causam, de elect. & c. quidã, de Apo.

DECLARATIONES.

1 *Religiosis tantùm illius Ordinis.*] An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulũ Regularibus professis provideri consueta, conferre etiam sæcularibus, qui illius habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur? Ex hoc c. Sacra Congregatio die 12. Dec. 1585. censuit, posse etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales, & similia simplicia beneficia Regularibus provideri cõsueta conferre non modò ejus Ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur: Abbatias tamen, & beneficia ad ministra-

tionem habentia, non nisi professis, juxta Canones per Ordinarios inferiores conferri posse. Item censuit, provisionibus beneficiorum, quas Ordinarij inferiores faciunt ut professis, non esse apponendum decretum (*ex nunc prout ex tunc, & postquam*) in solis provisionibus Apostolicis apponi consuetum; sed provisiones faciendas esse purè, & simpliciter ad formam Concilii in hoc capite, ut qui habitum omninò suscipere & professionem emittere teneantur.

Regulares sunt incapaces beneficij simplicis, etiamsi esset Canonicatus regularis, non autem beneficii curati, juxta dispositionem *cap. Quod Dei timorem, de Stat. Monach.* licet non hodie, cum obstet Concilium Lateranense, ad concordata. Vide not. cap. 18. Sess. 24.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. resp. 113. & de Nomin. qu. 15. n. 25. Selu. de benef. part. 3. quæst. 11. num. 130. Navar. cons. 9. de præbend. Flamin. de Resignation. lib. 4. quæst. 5. n. 2. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 34. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo, Beneficia, n. 5. p. 35. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 4. colum. 673. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 8. à princip. Nicol. Garci. de Benefic. part. 7. cap. 10. Aloys. Ricci in collect. decis. part. 4. collect. 763. * Vide etiam infr. sess. 25. c. 21. & text. in cap. cùm de beneficio, de præbend. in 6. & Hier. Cævallos commun. contra commun. quæst. 281.

β *Regularibus professis.*] Beneficia Regularia non posse conferri novitiis, sed expresse professis, resolvit Nicol. Garc. d. c. 10. n. 4.

γ *Religiosis tantùm illius Ordinis.*] An in defectu Regularium possint beneficia Regularia Clericis sæcularibus conferri? Affirmant Gonzal. dict. Gloss. 8. n. 43. Garc. dict. c. 10. n. 16.

δ *Vel iis, qui habitum omnino suscipere, &c.*] Vide Gonzal. dict. Gloss. 8. n. 77. & 78. dicit sic sacram Cardinalium congregationem censuisse: An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis provideri consueta, conferre etiam sæcularibus, qui illius Ordinis habitum omnino suscipere, & professionē emittere teneantur? Sacra congregatio die 12. Decembr. 1585. censuit, posse etiam ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales provideri consuetas, conferre, ne dum ejus ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur. Abbatias tamen & beneficia administrationem habentia non nisi professis juxta Canones per ordinarios inferiores conferri posse.

CAPUT XI.

Nullus admittatur ad professionem, nisi ut in Ordine ad quem transfertur, sub obedientia maneat, & beneficiorum sæcularium, etiam curatorum incapax existat.

α Addit. ad c. 27. Cōc. Agath. QUia α verò Regulares, α 1 de unò ad alium Ordinem translati, * facilè à suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cujuscunque ordinis Prælatus, vel Superior vigore cujusvis facultatis aliquem ad habitum, & pro-

& professionem admittere possit, nisi ut in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris β obedientia in claustro 2 perpetuò † maneat: ac taliter translatus, etiam si Canonicorum Regularium fuerit, 3 γ ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

DECLARATIONES.

1 *De uno ad alium ordinem translati*] Omnes cujuscunque Religionis legitimè translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum Procuratores esse.

Contra Regulares vagantes, de uno in alium Ordinem translatos, agit Episcopus ex hoc decreto, ut ex Bulla Pij V. de translat.

2 *Perpetuo*] Potest tamen superior dare licentiam translato, ad modicum tempus standi extra Monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

3 *Beneficia sæcularia.*] Congregatio Concilij censuit, milites regulares militiæ Sancti Jacobi de Spatha, aliosque hujusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia religionis, non esse incapaces beneficiorum sæcularium, sive simplicium, sive curatorum, nec etiam pensionum.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral. p.1. lib.12. c.14. q.12. vers. in Concilio.

* *De uno ad alium ordinem translati, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit, quòd omnes cujuscunque religionis legitimè translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum procuratores esse, ut refert Prosper Farinac. in præsenti fol. mihi 161.

β *Obedientia.*] Vide Navarr. in Comment. 4. de Regul. n.11. & 12. & 38. cum seqq. Fr. Emman. q. Regul. tom.3. q 53. art 4.

† *Perpetuo, &c.*] Eadem sacra Congregatio (referente Farinacio ubi proximè) censuit, posse superiorem dare licentiam translatis ad modicum tempus standi extra monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

γ *Ad beneficia sæcularia etiam curata omnino incapax existat.*] Vide Navarr. cons.9. n.1. de præb. Rebuff. in praxi tit de dispens cum Regul. num.2. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verbo. Canonicus Regularis, pag.129. ubi dicit, quòd hodie nulli Regulares, etiam si sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Canonica beneficia curata, nec in perpetuum. nec ad tempus, Veral. decis.223. Joan. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect.763. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.30. tractat.3. n.158. & ita in praxi observari testatur Gonzal. ad reg.8. cancel. gl 7. num.53. ubi refert in hæc verba sacram Cardinaliũ Congregationẽ censuisse. S.D.N. Greg XIII. noluit licere Canonicis Regularibus congreg. Lateran. etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis, assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus: quam decisionem adde ad cap. Quod Dei timorem, de statu monach. Vide P. Azor. inst. Moral. l.6. cap.4. q.22. & 23.

CAPUT XII.

Solus competenter ex suis dotans, aut de novo capellam fundans, jus patronatus obtineat.

a Sess. 25. c. 9.

NEmo, α* etiam cujusvis a dignitatis ecclesiasticæ, vel sæcularis, quacunque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut 1 β capellam de novo fundaverit †, & construxerit; seu jam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotaverit *; b 2 jus patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, hujusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reservetur.

b c. piæ mortis, cum seqq. 16 q. 7. & c. nobis, de jur. pat. & infr. sess. ult. c. 9. in princ.

DECLARATIONES.

1 *Aut capellam de novo fundaverit.*] Si fundatio Capellæ stet sub his verbis testatoris: *quod Capellanus debeat celebrare divina officia die noctuque, sicut cæteri Capellani faciunt*, An Capellanus hic debeat esse presbyter? Congregatio censuit, his verbis positis in fundatione hujus Capellæ, non inferri necessario, ut Capellanus debeat esse presbyter.

An cap. hoc intelligendum sit de patronalibus beneficiis noviter vel in futurum erigendis, an de jam creatis & institutis? Congregatio censuit ex his verbis, hoc c. intelligendum esse etiam de Juribus patronatus, erectis ante Concilium legitimè. ideo eorum titulos ostendendos Ordinario, &, si apparuerit hujusmodi Jura patronatus rectè ac ritè concessa fuisse, nec ex illis esse, quæ revocata sunt à Concilio session. 25. c. 9. de ref. & data fuisse, ea lege expressa, ut præsentatio fieret Capitulo seu dignitatibus Cathedralis Ecclesiæ, salvum adhuc manere istud jus præsentationis, ex Decreto Concilij sess. 7. c. 13. & sess. 25. c 9. Si vero de non simplicibus beneficiis agatur, Congregatio censuit servandam esse formam præscriptam sess. 24. c. 18.

Nec sunt sublatæ institutiones, quæ ex immemoriali consuetudine ante Concilium ad inferiorem spectabant, & dummodo ad inferiores ipsos institutio hæc aliàs legitimè spectet & pertineat, ita ut non descendat ab aliquo Jure patronatus, quod decreto Concilij sublatum sit, prout disponitur Sess. 7. c. 13. Sess. 24. c. 8. & Sess. 25. c. 9.

2 *Ius patronatus impetrare, aut obtinere possit.*] Hoc caput debet intelligi de Juribus patronatus in futurum acquirendis, & erigendis post Concilium; non autem de acquisitis, si in illis factis ante Concilium, præsentatio ex eorum institutione non Episcopo, sed alteri facienda erat, nihil enim in his innovatum est. Porro in exemptis Ecclesiis non potest reservari institutio alteri, quam Episcopo; nisi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariaque fungatur jurisdictione. Neque Vicarius Episcopi Sede vacante potest instituere præsentatum à prætensis patronis.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 19. q. 11. vers. Si quæras. * & infr. sess. 25. cap. 9. & quæ ibi diximus, & Cephal. in cons. 930. num. 14. & 31. vel 5.

β Aut

β *Aut Capellam de novo fundaverit, & construxerit*] Vide Menoch. de Præsumpt. lib. 3. q. 90. n. 9. † Seraphin. decis. 518. Ricc. decis. 140. n. 3. de jure patron.

* *Competenter dotaverit, &c.*] Vide infr. sess. 25. cap. 9. & c. nobis. de jure patron. Paris. cons. 36. & 47. Selva de benefic. 1. p. q. 5. num. 229. Cævallos q. 282.

CAPUT XIII.

Præsentetur beneficiandus ipsi Ordinario, aliàs institutio sit nulla.

1 Non liceat præterea *a* patrono cujusvis privilegii prætextu aliquem ad beneficia 2 sui juris patronatus, 3 *α* * nisi Episcopo loci ordinario, ad quem provisio seu institutio ipsius beneficii, cessante privilegio, jure pertineret, quoquo modo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse 4 intelligantur.

a Vide sess. 25. c. 9 & c. relatũ de jure pat. Conc. Magunt. tempore Arnulphi c. 4. Conc. Salegustr. c. 13.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat.*] Intelligendum est hoc Decretum, quoad examen duntaxat ab Ordinario faciendum de persona præsentati, secundùm aliud Decretum ejusdem Concilii sess. 7. cap. 13. non autem intelligendum, ut censeatur ablata institutio, quam idem Concilium voluit salvam esse omnibus Episcopo inferioribus, ad quos pertinet, ut apparet Sess. 25. c. 9. vers. *quod si ad inferiores.*

2 *Sui juris patronatus.*] Hoc decretum loquitur de acquisitis ante Conciliũ, nec per hoc cap. tollitur dispositio c. 13. sess. 7. & c 9. sess. 25.

3 *Nisi Episcopo loci ordinario.*] An probatio quæ facienda est ab Episcopo, (etiamsi institutio pertineat ad inferiores, juxta formam c. 9. sess. 25. c. 13. sess. 7.) debeat fieri etiam in beneficiis, quorum institutio pertinet ad Monachos? Congregatio censuit, etiam in istis beneficiis debere fieri.

An dicta approbatio requiratur tantùm in beneficiis Juris patronatus, an etiam in aliis beneficiis? Congregatio censuit, non requiri in beneficiis simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiores.

4 *Intelligantur.*] Non sunt sublatæ fundationes, veluti si fundator Capellæ reliquerit institutionem Capitulo.

An pro beneficiis tantum curatis, an etiam, pro aliis beneficiis quibuscunque fieri debeat examen per Episcopum? Congregatio censuit, in istis beneficiis, sive sint Juris patronatus, sive liberæ collationis, examen faciendum esse ab Episcopis ordinariis secundùm dispositionem Concil. sess. 24. c. 18. Item censuit, requiri in quibusvis aliis beneficiis, ad quæ præsentatio, vel electio vel ordinatio facienda sit à quibuscunque aliis personis ecclesiasticis inferioribus Episcopo, pro ut statutum est à Concilio sessione 7. c. 13. & sessione 25. c. 9.

Ubi ex consuetudine institutio beneficiorum ad Archidiaconum spectat, velut in inferiori Germania, nihil eis per hoc Decretum derogatum est: etiam si hoc illi faciant in Ecclesiis, in quibus nihil statutum est in eorum fundatione: dummodo tamen aliàs eis legitimè conveniat, ita ut hoc non dependeat ab aliquo Jure patronatus, quod De-

Decret. Conc. sublatum sit, & prout disponitur c. 13. sess. 7. c. 18. sess. 14. & c. 9 sess. 25. de Reform.

An aliquo obtinente beneficium vigore præsentationis factæ ab obtinente legitimum jus præsentandi, & non sequuta postea institutione per tunc temporis Episcopum, nec demonstratione contrariæ voluntatis ejusdem, declaratum sit per Ordinarium successorem, præsentationem præteritam esse nullam, juxta Concil. Trident. hic & sess. 25. c. 9. & prout videtur disponere *c. illud, & c. prælatum, ext. de jure patr:* An verò declarandum sit tam præsentatum, quàm præsentantem in excommunicationem incidere, prout disponit *cap. præterea, extr. de Iure patron. & can. si quis deinceps, 16. q. 7. cum aliquot seq.* Congregatio non derogat d. c. *præterea*, & aliis similibus, sed quæ in hac materia disponit, voluit reddere jure communi.

Dubitatum quoque fuit, quid juris sit illis, qui præsentati & instituti fuerunt, sed non habent Bullas? Responsum est ab eadem Congregatione, sufficere, si aliunde legitimè constat de dicta tali institutione: nisi tamen instituti obligati fuissent expedire Bullas Apostolicas; tunc enim obstaret illis Bulla Julii edita adversus eos, qui possessiones beneficiorum adipiscuntur, non expeditis omnibus.

Quærebatur, An præsentationes, quæ factæ fuerunt per Episcopum coram inferiori, scilicet Capitulo Collegiatę ejusdem Ecclesiæ, ex consuetudine, sive ex privilegio; deinde factæ coram Ordinario, sint dicendæ continuatæ prout Concilium requirit c. 9. sess. 25. attento maximè, quod quædam promissio inter utrosq; interponitur, scilicet, resignatio causa permutationis in Curia factæ, cum derogatione tamen dicti Juris patronatus? Congregatio Concilii, (ut constat ex literis Illustrissimi & Reverendissimi S. Sixti datis die 4. Febr. 1581.) censuit, si ante Concilium præsentationes factæ sint, validas esse, sive ex privilegio, sive ex consuetudine; secus si post Concilium: quod quidem in hoc c. 13. sustulit privilegium, nō autem fundationē.

Rursus quærebatur, An mortuo Episcopo Vicarius generalis, Sede vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, potuerit instituere ejus literis? In una Placentinensium fuit rescriptum, Congregationem Concilii declarasse Vicarium id minimè potuisse: quod nota, quia est contra ea, quæ scripsit Favinus in suo tractatu.

Fuit etiam dubitatum, quid juris sit illis, qui nullum certum habent beneficium, sed solùm jure legati relictum fuit à quibusdam ut certæ in hebdomada missæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui hujusmodi legato satisfaciant? Responsum fuit à Congregatione, satis esse, si prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

Præterea fuit dubitatum, præsupposito quod aliqui de prædictis inciderent in censuram, ut d. cap. *præterea*, an celebrando facti sint irregulares, indigeantq; propterea Apostolica dispensatione? Respondit Congregatio, illud *c. præterea, extr. de Iure patronatus*, non excomunicare ipso jure, sed dicere excommunicandos esse: quod etiam gloss. *ibi, vers. communione privetur*, annotavit: ideo si quis in specie fuit ob causam ab Ordinario excommunicatus, & postea celebravit, certum est, eum incidisse in irregularitatem, ac ideo dispensatione egere. Est etiam animadvertendum ad eos qui Laicorū electioni consenserunt, quia hos ex eo solo creditur fuisse factos irregulares, *gl. d. c. præterea.*

Ulti-

Ultimò dubitatum fuit, An tolerantia Episcoporum, qui pro tempore fuerunt, & ignorantia, præteritos excuset, maximè cum dicta beneficia sint valde tenuia? Responsum fuit à sacra Congregatione, neutrum excusare. Conquerenti autem Episcopo Lucensi, suos Canonicos obtinere beneficia, nec expedire Bullas, visum est respondendum, ut privet eos, qui ita obtinent, adhibitis Vicariis, qui inserviant, usque dum admonitus Sanctissimus providere possit.

Qui pacificè per triennium aliquod beneficium possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo. Ita Sacra Congregatio censuit Anno 1588.

Vide etiam de possessione triennali *Sess. 7. c. 8. in fine.*

REMISSIONES.

a *Nisi Episcopo, &c.*] Vide Rot. novam dec. 3. de jure patron. Roch. de jure patron. verbo Competens n. 64. cum seqq. * c. illud, & c. relatum. de jure patron.

CAPUT XIV.

Tractandum de Missa, Ordine, & Reformatione.

DEclarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad 25. diem Januar. subsequentis anni 1552. habendam esse jam decrevit; unà cum Sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

Quæ est quinta

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 25. Januar. 1552.

Decretum prorogationis Sessionis.

CUm ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc & universalis Synodus per hos dies accuratissimè diligentissimeque tractaverit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor prætereà articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret, atque interim affuturos esse putaverit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se vocant; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; & ut liberè ac sine cunctatione ulla huc venirent, fidem eis publicam, sive salvum *a* conductum concesserat: tamen, cùm illi nondum venerint, & eorum nomine a Seff. 13.

mine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata, affuturos eos esse omnino multò ante illam Sessionem, salvo conductu amplioris formæ interim accepto: eadem sancta Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, iisdem Legato & Nuntiis præsidentibus, nihil magis optans, quàm ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac ejus quieti, paci, otioque consulere; parata, ipsos, si venerint, & humaniter excipere, & benignè audire; confidensque eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed veritatis cognoscendæ studio esse venturos; &, ut Evangelicæ veritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos; sequentem Sessionem ad edenda & publicanda ea, quæ supra commemorata sunt, in diem festum sancti Josephi, qui erit die 19. mensis Martii, distulit; ut illi satis temporis & spatii habeant, non solùm ad veniendum, verumetiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutius causam adimat; fidem publicam, sive salvum conductum, ejus, qui recitabitur, tenoris & sententiæ, libenter dat & concedit. Intereà verò de Matrimonii Sacram. agendum, & de eo, præter superiorum decretorum publicationem, definiendum esse eadem Sessione, statuit & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVUS CONDUCTUS DATUS *Protestantibus.*

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuntiis, inhærendo salvo conductui, in penultima Sessione dato, & illum juxta tenorem infrascriptum ampliando: universis fidem facit, quòd omnibus & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscunque viris cujuscunque status & conditionis aut qualitatis existant, Germanicæ provinciæ & nationis, civitatibus, & aliis locis ejusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocunque nomine

mine

mine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem & plenissimam verissimamque securitatem, quam salvum conductum appellant, liberè ad hanc civitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi unà cum ipsa Synodo, de quibuscunque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcunque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & Beat. Patrum verbis, sententiis & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, & , si opus fuerit, etiam ad objecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi Christianè, aut charitativè absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conviciis, ac contumeliis penitus semotis ; & signanter, quò causæ controversæ secundùm sacram Scripturam & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur ac omnino concedit ; sic etiam, ut propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Tridentina à divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut his peractis vel non peractis quandocunque ipsis libuerit, aut majorum suorum mandato & assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salvis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint juxta beneplacitum liberè & securè redire ; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude provideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide salvoque conductu omnes quascunque clausulas includi ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad majorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quòd si quispiam, aut illorum aliqui sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ & assecurationibus beneficium, eis concessum, annullari aut cassari ; vult & concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsius duntaxat, &

non

non ab aliis, condigna animadversione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo duntaxat, & non ab aliis condigna animadversione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quòd liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties quotiescunque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de civitate Tridentina, & reverti ad eandem, nec non nuntium, vel nuntios suos ad quæcunq; loca pro suis necessariis negotiis ordinandis liberè mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat. Qui quidem salvus conductus, & securitas stare ac durare debeat, à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium, habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quo quidem omnia pro universis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus quibuscunque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis & sæcularibus personis cujuscunque status & conditionis existant, aut quocunque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè, vel occultè occasionem quæsituram; aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel statuto privilegio legum, vel Canonum, aut quorumcun-

que

que Conciliorum, præsertim a Constantiensis, & Senensis, quacunque forma verborum expressa, in aliquod hujus fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præjudicium quovis modo usuram, aut quenquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cujuscunque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & salvi conductus formam & modum in quocunque puncto vel clausula violaverit; quod tamen avertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritò approbanda & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas jure divino & humano, aut consuetudine, hujusmodi salvorum conductuum violatores incurrerere possunt, absque omni excusatione, aut quavis in hac parte contradictione.

a Concil. Constant. Sess. 19. in cap. quod nõ obstantibus salvis conductibus.

SESSIO XVI.

Quæ est sexta, & ultima,

SUB JULIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 28. Novemb. 1552.

Decretum suspensionis Concilii.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea Reverendissimis Dominis, Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nunciis, tam eorum proprio, quam Reverendissimi & Illustrissimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Crescentii, Legati, ob adversam ejus gravissimam valetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primò à Paulo fel. record. convocatum & collectum fuisse; deinde à sanctissimo Domino nostro Julio III. efflagitante Carolo V. Augustissimo Imperatore, ea præcipuè de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diversas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum revocaret; abusus & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agen-

agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum periculorumque habita ratione, è diversis regionibus alacriter confluxissent; resque strenuè, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non levis, illos Germanos, qui eas novitates excitarant, in Concilium venturos sic animatos, ut veris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse videretur: caputque attollere inciperet profligata anteà & afflicta Respublica Christiana: ii repentè tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, ut Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommodè cogeretur, spesque omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potiùs quàm placaret. Cùm igitur ipsa sancta Synodus, omnia & præcipuè Germaniam armis ardere & discordiis videret, omnes ferè Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum Ecclesiis, è Concilio abiisse; decrevit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora rejicere; ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ovibus prospectum ad suas Ecclesias regredi valerent; ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, hujus œcumenici Concilii Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti decreto suspendit: ea tamen lege, ut, si citiùs pacata res sit, ac tranquillitas pristina revertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fortè spatio futurum, ipsiusConcilii progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremque habere censeatur: sin autem, quod Deus avertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota, cùm primùm cessaverint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia nova Concilii convocatione, accedente ad hoc decretum consensu & auctoritate Sanctitatis suæ & sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, ut observent, & respectivè, quatenus ad eos spectat, observare faciant in suis regnis, dominiis, & Ecclesiis omnia & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta & decreta.

BVL-

BULLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI, sub Pio IV. Pont. Max.

PIus Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Ad Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesque non sine magno horrore, quàm longè lateque pestis hæresum & schismatis pervasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeò corruptos & depravatos emendare possemus. Cùm autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consuevisset, *a* œcumenici generalisque Concilij, ejus congregandi, & Deo juvante, celebrandi consilium cepimus. *a* Fol. 5. b. Indictum illud quidem anteà fuit à fel. rec. Paulo III. & ejus successore Julio, prædecessoribus nostris; sed variis de causis sæpius impeditum & interpellatum perfici non potuit: si quidem Paulus, *b* cùm id primò in urbem Mantuam, deinde *b* Supr. in Vincentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris ejus ex- 1. bulla. pressas, id primò suspendit, posteà Tridentum transtulit: deinde cùm quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem civitate Tridentina inchoatum fuit; verùm Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se posteà Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, *c* Bononiam transtulit. Julius autem, qui *c* Sup. ei successit, in eandem civitatem Tridentinam id revocavit, Sess. 8. quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt *d*; *d* Sess. 11. sed cum novi propinquis Germaniæ locis tumultus excitati cum seq. fuissent; & bellum in Italia & Gallia gravissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates & impedimenta obiiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quàm diutissimè retardaret. Quantoperè verò intereà auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses; quantoperè schisma creverit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius

& misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, ut misericordiæ obliviscatur; Regibus & Principibus Christianis pacem & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia confreti, fore, ut his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresesque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus carissimis in Christo filiis nostris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus atque Principibus; quos quidem, sicut de eorum summa pietate & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem adjuvandam invenimus, ad DEI omnipotentis laudem, honorem & gloriam, atque universalis Ecclesiæ utilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio & assensu sacrum œcumenicum, & generale Concilium, ex auctoritate ejusdem DEI, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum, qua nos quoque *a* in terris fungimur, freti & subnixi, in civitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus, & ibi celebrandum sublata suspensione quacunque, statuimus atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, cæterosque, quibus in Concilio generali sedere, & sententiam dicere, jure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua consuetudine licet; vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districtè præcipiendo mandamus, in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque juramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia convenire neglexerint, *b* sacris sciunt esse canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conveniant intra eam diem: nisi fortè impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus prætereà omnes, & singulos, quorum interest, intereslleve poterit, ut in Concilio adesse ne negligant. Carissimos verò in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, cæterosque Reges, & Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur & roga-

a Matt. 16. c. quanto, de transl. Episc. cap. un. de Eccl. benef. c. ad apost. §. poen. de re jud. in 6. c. 1. de hom. eodem lib. Pelagius 2. in 1. ep. circa princ.

b Concil. Carth. 3. c. 43. infr. Sess. 14. c. 2. in fin. de refor.

rogamus, ut si ipsi Concilio interesse non potuerint, at Oratores suos, prudentes, graves, & pios viros utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis atque dominiis Prælati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curaturos esse minimè dubitantes, ut per ipsorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendum, à nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit; nihil, ut Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem ac quietem. Ut verò hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quòd illa ignoraverit, præsertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus; volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cùm in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, clara voce à Curiæ nostræ cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur: & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur; ibique, quò legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur: cùm autem inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses à die publicationis & affixionis earum, volumus perinde astrictos & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transsumptis quoque earum, quæ manu publici alicujus Notarij scripta subscriptave, & sigillo & subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam

nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1563. Kalend. Decembr. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SESSIO XVII.

Quæ est prima

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 18. Jan. 1562.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est 18. mensis Januar. anni à Nativitate Domini 1562. Cathedræ Romanæ S. Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacunque suspensione, juxta formam & tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri Pij IV. Pont. Max. celebrari, a & in eo ea, debito servato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coërcendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea, ipsi sanctæ Synodo videbuntur? *Responderunt*, PLACET.

a Infr. Sess. 24. 25. c. 21.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACETNE vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse Feria quinta, post secundam Dominicam Quadrages. quæ erit die 26. mensis Februarij? *Responderunt*, PLACET.

SES-

SESSIO XVIII.

Quæ est secunda

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 26. Febr. 1562.

Decretum a de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica invitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Jesu Christi, qui os, *a* & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem & splendorem aliquando restituat; & mores, qui à veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem revocet; corque *b* patrum ad filios, & cor filiorum ad patres convertat. *c* Cùm itaque omnium primum animadverterit, hoc tempore suspectorum ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excrevisse, quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in variis provinciis, & præsertim in alma urbe Roma pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris librisque quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent; quò facilius ipsa possit varias & peregrinas doctrinas, tanquam *d* zizania, à Christianæ veritatis tritico separare, deque his commodiùs deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcunque deducta esse vult, prout etiam præsenti decreto deducit: ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putaverit, quæ vel de hoc librorum & censurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet à sancta Synodo se benignè auditum iri.

a Luc. 21.
b Luc. 1.
c Infr. Sess. ult. circa fin.
d Matt. 13. c. ita nos, 25. q. 1.

Quoniam verò eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumque enixè rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut universi

a [illegible] versi communem matrem in terris agnoscentes, quæ quos a
b Rom. 15. peperit, oblivisci non potest, unanimes, b uno ore, glorificemus Deum & Patrem Domini nostri Jesu Christi; per viscera misericordiæ ejusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum veniant, invitat atque hortatur; utque charitatem, c quod est vinculum perfectionis, amplectantur; pacemque Christi, exultantem in cordibus suis, præ se ferant, in quam vocati sunt in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti vocem audientes, ne obdurent d corda sua, sed in suo sensu non e ambulantes, neque sibi f placentes, ad tam piam & salutarem matris suæ admonitionem excitentur & convertantur, omnibus enim charitatis officiis sancta Synodus eos ut invitat, ita complectetur.

c Colos. 3.
d Ps. 59. & Hebr. 3.
e Ephes. 4.
f Rom. 15.

Insuper eadem sancta Synodus decrevit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem vim habituram, ejusdemque roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data & decreta fuisset.

REMISSIONES.

a Vide Concil. Colon. tit. de scholis, cap. 9. Petr. Cened. in Decret. Collect. 8. num. 3. in fine.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die 14. Mensis Maij.

SALVUS CONDUCTUS CONCESSUS GERMANICÆ nationi.

In Congregatione generali, die 14. Martij, 1562.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ Legatis, Universis fidem facit, quòd omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus militaribus, popularibus, & aliis quibuscunque viris, cujuscunque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ provinciæ, & nationis, civitatibus, ac aliis locis ejusdem, & omni-

& omnibus aliis Ecclesiasticis & sæcularibus, præsertim Augustanæ Confessionis personis, qui aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocunque nomine censeantur aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam verissimamque securitatem, quam salvum conductum appellant, liberè ad hanc civitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, unà cum ipsa Synodo de quibuscunque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi; & omnia quæcunque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto, quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & beatorum Patrum verbis, sententiis & rationibus declarandi, astruendi & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad objecta Concilij generalis respondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritativè absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conviciis, ac contumeliis penitus semotis, & signanter, quòd causæ controversæ secundùm sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa civitate Tridentina à divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut his peractis, vel non peractis, quandocunque ipsis libuerit; aut majorum suorum mandato, & assensu ad propria reverti optabunt; aut aliquis eorum optabit, mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, salvis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint juxta beneplacitum liberè & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude provideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, salvoque conductu, omnes quascunque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad majorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod si

quispiam, aut illorum aliqui sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari; vult, & concedit, ut in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxat, & non ab aliis condigna animadversione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut, si quisquam, vel aliquis ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset hujus fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in hujusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo duntaxat, & non ab aliis, condigna animadversione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ Confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda & approbanda, mox puniantur, præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult prætereà ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus & singulis, toties, quotiescunque opportunum fuerit seu necessarium, ad auram capiendam, exire de civitate Tridentina, & reverti ad eandem, nec non nuntium, vel nuntios suos ad quæcunque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat. Qui quidem salvus conductus & securitas stare ac durare debeat à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem; & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium habita hujusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro universis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis quam sæcularibus, quibuscunque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis ac sæcularibus personis, cujuscunque status & conditionis

existant,

exiſtant, aut quocunque nomine cenſeantur, inviolabiliter obſervanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet. Inſuper omni fraude & dolo excluſis, vera & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam vel manifeſtè vel occultè occaſionem quæſituram, aut aliqua auctoritate, potentia, jure, vel ſtatuto, privilegio legum, vel Canonum, aut quorumcunque Conciliorum, præſertim Conſtantienſis, & Senenſis, quacunque forma verborum expreſſa, in aliquod hujus fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præjudicium, quovis modo uſuram, aut quenquam uti permiſſuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel ſuis, cujuſcunque conditionis, vel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens præſcriptæ aſſecurationis & ſalvi conductus formam & modum in quocunque puncto vel clauſula violaverit; quod tamen avertere dignetur Omnipotens; & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio meritò approbanda, & laudanda: habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas jure divino & humano, aut conſuetudine, hujuſmodi ſalvorum conductuum violatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quavis in hac parte contradictione.

Concil. Conſtantienſ. Seſſ. 19. in cap. quod non obſtantibus ſalvis conductibus.

Extenſio ad alias Seſſiones.

Eadem ſacroſancta Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eisdem Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & ſingulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ ſunt fidei, communionem non habent, ex quibuscunq; regnis, nationibus, provinciis, civitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, vel docetur, ſive creditur contrarium ejus, quod ſancta Romana ſentit Eccleſia, dat fidem publicam ſive ſalvum conductum ſub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quæ eſt tertia,

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 14. Maji, 1562.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eisdem

eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda ac sancienda erant, justis nonnullis ac honestis causis, in Feriam quintam, post proximam solennitatem Corporis Christi, quæ erit pridie Nonas Junii, proroganda esse censuit, ac prorogat; dictaque die Sessionem habendam esse ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & pater Domini nostri Jesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium; quo adjuvante, sancta Synodus & nunc, & semper meditari, atque peragere valeat, quæ ad ejus laudem & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

Quæ est quarta

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 4. Junii 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diversis causis exortas, atque etiam ut congruentiùs, majorique cum deliberatione omnia procedant; nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur & sanciantur; ea quæ statuenda videbuntur tam de reformatione, quam de dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis mensis Julii, definienda esse decrevit. Hoc tamen adjecto, quòd dictum terminum ipsa sancta Synodus pro ejus arbitrio & voluntate, sicut rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione restringere & prorogare liberè possit & valeat.

SESSIO XXI.

Quæ est quinta

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 16. Jul. 1562.

Doctrina de Communione sub utraq; specie, & parvulorum.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eis-

eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo & sanctissimo Eucharistiæ Sacramento varia diversis in locis errorum monstra nequissimi dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis provinciis multi à Catholicæ Ecclesiæ fide atque obedientia videantur discessisse; censuit, ea quæ ad communionem sub utraque specie, & parvulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quàm est his decretis explicatum atque definitum.

CAPUT I.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adstringi jure divino ad Communionem sub utraq; specie.

[m] Itaque sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto, qui Spiritus est *a* sapientiæ & intellectus, Spiritus consilii & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ *b* judicium & consuetudinem secuta, declarat ac docet, nullo divino præcepto laicos, & Clericos, non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salva fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat. Nam *c* etsi Christus Dominus in ultima Cœna venerabile hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio & traditio eò tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Joannem sexto, rectè colligitur, utriusque speciei Communionem à Domino præceptam esse: utcunque juxta varias sanctorum Patrum & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit: *d* Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque: *e* Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Et qui dixit: *f* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam: *g* Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: *h* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: *i* Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

a Isaiæ 11.
b Concil. Constant. Sess. 13. infrà Can. 2.
c Matt. 26. Marc. 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.
d Joan. 6.
e Ibid.
f Ibid.
g Ibid.
h Ibid.
i Ibid.

REMISSIONES.

[m] Vide Henriq. in summ. lib. 8. de Eucharistia, c. 44. à princ. Card. Bellarm.

Bellarm. lib. 4. de Euchar. c. 24. Valent. de Sacram. disp. 6. q. 6. punct. 5. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Euchar. c. 16. concl. 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. quæst. 80. n. 111. cum seqq. & q. 73. n. 36. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 58. in fin. & 59. ubi etiam de Can. 4. hujusmodi, Sess. 11.

CAPUT II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

a PRæterea declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate, magis expedire judicaret. Id au-
a 1. Cor. 4. 1. Cor. 6. tem Apostolus non obscurè visus est innuisse, *a* cùm ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, atque ipsum quidem hac potestate usum esse, satis constat, cùm in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento,
b 1. Cor. 11. cùm, ordinatis nonnullis circa ejus usum, *b* Cætera, inquit, cùm venero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licèt ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset; tamen progressu temporis latissimè jam mutata illa consuetudine, gravibus & justis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi
c Concil. Const. Sess. 1. *c* approbavit, & pro lege habendam decrevit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

REMISSIONES.

d Matt. 16. Marc. 14. supr. c. 1. 1. Cor. 11. *a* Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. de Eucharistia, cap. 44. §. 3. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 22. n. 27. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 80. n. 121. P. Vasq. in 3. p. D. Thomæ, tom. 3. disp. 223. n. 22.

CAPUT III.

Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

e cap. qui manducant, cap. quem invitat, cap. singuli, de cons. dist. 2. sup. sess. 13. cap. 3. Can. 3. de Sacram. Euchar.

a INsuper declarat, quamvis Redemptor noster, ut anteà dictum est, *d* in suprema illa Cœna hoc Sacramentũ in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantùm specie totum *e* atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Junium super opera controvers. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 8. à principio, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 37. & 38. P. Ægid. de Sacram. q. 76. art. 3. n. 32. & 33. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tit. de Euchar. c. 7. conc. 1. & 4.

CAPUT IV.

Parvulos non obligari ad Communionem Sacramentalem.

Denique α β eadem sancta Synodus docet, *a* parvulos γ usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ Communionem: siquidem per *b* Baptismi lavacrum regenerari & Christo incorporari, adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. δ Neque tamen ideò damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit. Ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certè eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum.

a Infrà Can. 4.
b Tit. 3.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. de Euchar. c. 43. à princ. Vasquez in D. Thom. tom. 3. disp. 212. n. 17. & disp. 214. n. 35. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 39. q. 4. n. 83. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censuris, tom. 1. q. 80. art. 9. à n. 72. cum seq. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 13. concl. 7.

β Infantes, si daretur eis communio, recepturos gratiam, resolvunt Victor. verbo Eucharistia, n. 84. in fine, P. Soar. tom. 3. disp. 62. sect. 4. P. Ægid. d. q. 80. a. 9. n. 77. Petr. Ledesm. d. c. 13. concl. 8.

γ *Usu rationis carentes.*] De amentibus perpetuis idem quod de infantibus sentiendum esse docet P. Valer. Reginald. d. lib. 29. n. 78. ubi 79. An debeat administrari Eucharistia in articulo mortis amentiam patientibus tunc temporis, de quo etiam P. Henriq. in summ. lib. 8. c. 42. §. 3. in fine, P. Soar. tom. 3. disp. 69. sect. 1. dubit. 3.

δ. *Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, &c.*] Vide Ægid. d. art. 9. n. 75.

DE COMMUNIONE SUB UTRAQUE *specie, & parvulorum.*

CANON I.

α Si quis dixerit, *c* ex Dei præcepto, vel necessitate salutis, omnes & singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

c Concil. Sess. 23.

CA-

CANON II.

a Sup.c.1. & Concil. Const. de com.loco.

β Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam *a* Catholicam non justis causis & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficientes, sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

b Sup.c.3. & Sess. 13. c.3. & Can. 3. Concil. Constant. Sess. 13.

γ Si quis negaverit, totum *b* & integrum Christum omnium gratiarum fontem & auctorem, sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falsò asserunt, non secundùm ipsius Christi constitutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IV.

c Suprà in pr. in c.4.

δ Si quis dixerit, *c* parvulis, ε antequam ad annos discretionis pervenerint, necessarium esse Eucharistiæ communionem; anathema sit.

d Sess. 22. in decret.

e Inf. Sess. 22. in fin.

Duos verò articulos, *d* aliàs propositos, nondum tamen excussos, videlicet, An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantùm panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi vel regno Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit; & quænam sint illæ. Eadem sancta Synodus, *e* in aliud tempus, oblata sibi quamprimùm occasione, examinandos, atque definiendos reservat.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Card. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. c. 20. cum seq. P. Henriq. in sum. lib. 8. de Eucharist. c. 24. P. Valer. Reginald. in praxi for. pœnit. lib. 29. n. 58. in fine, optime P. Ægid. de Coninck de Sacram. tom. 1. q. 80. n. 111. cum seq.

β CANON II. Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. n. 121. ubi percurrit justissimas rationes, quas habet Ecclesia præcipiendi laicis communionem sub una sola specie.

γ CANON III. Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 8. à princ. P. Ægid. de sacram. tom. 1. q. 76. art. 3. n. 32.

δ CANON IV. Vide Doctores supra citatos in c. 4.

ε *Antequam ad annos discretionis pervenerint.*] In qua ætatis parte incipiant pueri habere discretionem sufficientem ad obligationem præcepti communicandi? Relinqui debere arbitrio parentum, & Confessarii, resolvunt P. Soar. tom. 3. disp. 70. sect. 1. P. Val. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 83. P. Ægid. tom. 1. de Sacr. q. 80. a. 11. dub. 4. n. 102.

DE-

DECRETUM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.

CAPUT I.

Episcopi gratis debent ordinare, tonsurare, dimissorias & testimoniales dare, eorumq; ministri pro istiusmodi literas sigillare: nec sponte oblatum recipiendum est. Vbi est consuetudo aliquid accipiendi pro literis, nihil capiatur à Notariis pro officio ultra decimam unius aurei partem, modo aliunde iis non suppetat, salarium, &c.

a QVoniam *a* ab Ecclesiastico ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet; 1 nihil pro collatione quorumcunque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro literis dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacunque de causa, *β* etiam sponte oblatum *, Episcopi, & alii Ordinum collatores, *γ* aut eorum ministri quovis prætextu accipiant. *δ* 1 Notarii verò in iis tantùm locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis literis dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantùm *ζ* unius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè provenire possit, tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcunque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ pravitati faventes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint, tam *η* dantes, quàm accipientes, ultra divinam ultionem, *b* pœnas à jure inflictas ipso facto incurrant.

a Vide 2. Later. c. 63 Conc. Chalc. actione 15. c. 2. Conc. Braccarẽ. 2. c. 3. Cõc. Aurel. 2. c. 3. Concil. Tolet. 8. Can. 3. c. sicut Epis. 1. q. 1.

b 2. Braccaren. c. 3.

DECLARATIONES.

1 *Nihil pro collatione*] Consuetudo percipiendi ab Ordinatis ad primam tonsuram forcipes, pectines, & mappas, præter faculas, pariterque à presbyteris, intelligitur perinde ac corruptela, revocata, nullamque eo nomine oblationem initiatus, Pontificali Romano permittente, consuevit offerre.

Pro

Pro collatione & institutione Ecclesiarum curatarum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, Cancellarius potest in singulas accipere mercedem suo labori convenientem: quæ tamen scriptura, sigillo & cæteris omnibus computatis, unum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & dummodo ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti Collatores, aut institutores ullo modo directè vel indirectè percipiant.

Item declaravit S.D.N. Gregorius XIII. hoc decretum vendicare etiam sibi locum in collatione beneficiorum, præsertim curatorum, neque pro sigillo aliquid accipi posse, non obstante quacunque etiam immemorabili consuetudine. Itaq; dicendum est, quod Ordinarius in collatione beneficiorum pro sigillo nihil potest accipere, etiam si ab immemorabili tempore fuerit observatū, ut certum quid recipiat: licet contrarium senserit Gloss. mag. *in c. cùm olim, de major. & obed.* Et ita censuit Congregatio *in una Ravennatensi.* Insuper Officiales Ordinarii, ac Ordinari⁹ ipse pro dispensationib. ad eū remissis nihil possunt accipere, non obstante contraria consuetudine etiam immemorabili.

24. Janua. 1594. Congregatio Concilii censuit, non posse Cancellarios pro e[illegible] editione literarum collationis, vel institutionis, quorumcunque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere, nisi mercedem suo labori convenientem, quæ tamen scriptura, sigillo, & cæteris computatis unum aureum non excedat, dummodo tamen ipsis Cancellariis salarium ullum pro officio exercendo constitutum non sit, & ex pecunia, quam acceperunt, nihil prorsus emolumenti collatores, aliquo modo directè vel indirectè percipiant.

Item Episcopo Massariensi idem Gregorius declaravit non posse exigere annatam pro confirmatione vel benedictione Abbatissæ, vel pro collatione alicujus beneficii de mense Episcopali, vel dimidiam annatam, si beneficium esset Jurispatronatus.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Man. c. 22. n. 18. Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi c. 18. n. 6. Navar. Cons. 1. de Censib. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 23. c. 14. n. 197. in fine.

β *Etiam sponte oblatum.*] Vide P. Soar. de Relig. lib. 4. de Simonia, c. 49. n. 2. * Paz in sua praxi annotatione 5. ex n. 51. cum pluribus seqq. Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 27. lit. A. & c. 91. lit. D.

γ *Aut eorum ministri.*] Vide P. Valer. Reginal. d. lib. 23. n. 200. Et de Collatoribus vide P. Soar. lib. 4. de Simonia, c. 53. n. 14.

δ *Notarii verò, &c.*] Vide P. Soar. de c. 53. n. 6. aum seqq. P. Leonard. Lessi. de justit. lib. 2. c. 35. dub. 10. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Dimissoriæ, vers. ad septimum, p. 112. Cened. ad Decretal. Collect. 177. n. 1. ubi etiam dubius resolvit, quòd post confecta instrumenta, & tradita partibus, possunt Notarii, quod ab Ordinatis sponte offertur recipere, de quo Matiens. in Dialogo relat. pag. 3. c. 25. n. 5. Perez. l. 1. Gloss. 1. post med. tit. 9. lib. 2. Ordin.

ε Utrum Notarius possit aliquid accipere quando nullum habet stipendium sibi constitutum ab Episcopo? Affirmant Angel. verbo Simonia, 3. n. 22. P. Valer. Regin. d. lib. 23. n. 200. vers. Quæritur.

Decimam tantùm unius aurei partem.] Vide Zerol. in praxi Episc.p.1. rbo Dimissoriæ, vers. ad septimum, ibi quartò, P.Valer.Regin.d. .23. num.200.

Tam dantes, quàm accipientes.] Vide Patr.Soar.d.cap.49.n.5.

CAPUT II.

ullus, quantumvis idoneus, sæcularis Clericus majoribus ordinetur, nisi prius habeat beneficium sufficiens ad vitam; quod resignare non possit, nisi, &c. Vel patrimonium aut pensionem similiter verè sufficiens, &c.

* CUm non deceat eos; qui divino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore *a* mendicare, aut sordim aliquem quæstum exercere; compertumque sit, comres plerisque in locis *β* ad sacros Ordines nullo fere delectu mitti; qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficim ecclesiastiacum; aut etiam idoneas facultates obtinere: tuit sancta Synodus, 1 *γ* ne quis deinceps Clericus sæcularis, amvis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros dines promoveatur, 2 *δ* nisi prius legitimè constet, eum 3 neficium ecclesiasticum †, quod sibi ad victum honestè sufat, pacificè 4 possidere. * 5 *ε* *ζ* † Id verò beneficium gnare 6 non possit; nisi facta mentione, quod ad illius neficii titulum sit promotus: 7 neque ea resignatio adttatur, nisi constito, quod aliunde vivere commodè possit: & aliter facta resignatio nulla sit * 9 *η* *θ* &c. Patrimonium verò; vel pensionem * obtinentes ordinari posthac non sint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum; eo oque prius perspecto, patrimonium illud; vel pensionem erè ab eis obtineri, taliaque esse; quæ eis ad vitam sustendam satis sint; atque *ρ* deinceps sine licentia Episcopi † *σ* *τ* enari, aut extingui, vel remitti *υ* nullatenus possint, donec *φ* neficium ecclesiasticum *χ* sufficiens sint adepti; vel aliundè beant, *b* unde vivere 11 possint *: 12 *ψ* *ω* *a* Antiquorum onum † pœnas super his innovando.

a c. Diaconi sunt, circa med. 93. dist.

b cap. cum secūdum, de præb.

DECLARATIONES.

1 *Ne quis deinceps Clericus sæcularis.*] Nullus Clericus sæcularis, aut gularis non professus, debet ad Sacros ordines promoveri sine sufenti titulo ex Bulla Pij V. edita anno V. Idib. Octobr.

2 *Nisi priùs legitimè constet.*] Ob penuriam Sacerdotum ordinari sine neficio vel patrimonio potest quis, dummodo quis fidejussor inveur, qui spondeat se necessaria ipsi ordinando subministraturum.

O 3 Cum

3 *Eum beneficium Ecclesiasticum.*] Ad titulum Seminarij nullus ad Sacros Ordines est promovendus; ad aliquod autem beneficium Seminario unitum, ordinari potest. Non possunt ergo virtute Concil. Trid. pauperes Clerici in Seminario degentes, per Episcopum ad titulum Seminarij promoveri & ordinari, nisi ob causam inserviēdi beneficio, quod forsan esset Seminario unitum. Poterit tamen quis ordinari sub certa assignatione fructuum à Seminario facta, causa inserviendi beneficio unito Seminario, ut ibi inserviat, donec aliàs ei provisum fuerit de congrua sustentatione.

4 *Id verò beneficium resignare.*] Fuit dubitatum, an pro forma traditum esset, ut resignans teneretur facere mentionem, se ad titulum illius fuisse promotum, adeò quod per æquipollens adimpleri non possit? Fuit resolutum die 12. Maij 1588. pro forma traditum esse à Concilio, stante clausula annullativa: & quod Concilium negativè loquatur; quo stante, per æquipollens non potest adimpleri.

Congregatio Concilij censuit, tutum etiam in conscientia eum, qui beneficium, ad cujus titulum erat promotus, resignavit, & aliud ex causa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione, quod erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodo secundum beneficium sit æquivalens primo.

Camenensis 2. Julij 1593. Beneficium semel à se alienans, quia illud resignavit in manibus Ordinarij, illud idem amplius recuperare non potest, præsertim si resignatio facta est per Bullam Pij V. 6. Id. Augusti, 1565. quæ hujusmodi resignationes beneficiorum fieri prohibuit in manibus Ordinariorū, &, si factę essent, statuit beneficia ipsa verè vacare, & à Sede Apostolica, vel à superioribus Ordinariorum posse conferri. Neque ab ipso Ordinario eadem resignatio fuerat admittenda, si resignans (cum presbyteratus ordini esset adscriptus) nihil aliud haberet, quo vitam suam cōmodè sustentare posset. Unde S. D. N. altera Bulla edita Kal. Apr. 1586. hujusmodi resignationes prohibuit admitti: & quia Ordinarius huic interdicto non paruit, sua Sanctitas hac in re voluit resignantem ab Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius commodis providendum, eique ipsum beneficium resignatum omnino adimendum, & in eo constituendum eum, qui fuerat à principio præsentatus.

5 *Possidere.*] Quæritur an obtinens Parochialem Ecclesiā insufficientē ad victum, teneatur promoveri ad sacerdotium infra annum juxta c. licet, cum Conciliū videatur declarasse, d. c. licet, intelligi de beneficio Ecclesiastico sufficienti ad victum; imo prohibet posse promoveri ad sacros Ordines? Congregatio censuit non teneri, sed tamen expedire eū debere dimittere. Sanctitas sua probavit hanc sententiam, ut dimittat.

Quod si beneficium esset litigiosum & curam animarum haberet, tamen obtinens sacros Ordines suscipere debet, si modo liberum curæ habeat exercitium.

6 *Resignari non possit*] Qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, resignare curaverit, per Pœnitentiarium est absolvendus, ut resignet.

Cum habens Parochiam jurasset non revocare per procuratorem, quem fecerat ad resignandum, petiit ut absolveretur à juramento: quo loco visum est per procuratorem posse revocare.

7 *Neque ea resignatio admittatur.*] Et pœnam admittentibus imponit Pius V. in Bulla sub dato Kal Apr. 1568. incipiente, *quanta Ecclesia Dei.*

8 *Et aliter facta resignatio, nulla sit.*] Congregatio censuit hoc non comprehēdere in permittere æquivalenti. Quod si Ordinarius non habens

ultatem admittendi resignationem, in certis casibus à Pio V. subla-
hanc resignationem admiserit, beneficium, ad quod quis erat or-
atus, vacat Sedi Apostolicæ, & Ordinarius illi de proprio providere
etur. Suprà hoc c. §. *Beneficium.*
ræsupposita supplicatione resignationis Parochialis, de qua agitur
avorē Dom. Joan. de Miron, cum reservatione pensionis ducat. 180.
Dominum Gasparem solvendorum, & quòd in eadem supplicatio-
. Gaspar narraverat, quod per quinquennium dictam Parochialem
sederat, An in casum, de quo agitur, intret Conc. Trid. hoc c.? Con-
gatio Concilij censuit intrare.
Patrimonium verò.] Quantitas patrimonij, ad quod quis promoveri
it, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij.
on expedit autem, ut ad titulum patrimonij quis ad sacros ordines
moveatur, nisi certi reditus ad honestam ipsius promovendi sustē-
onem sufficientes, super certis reditibus fuerint, in forma legitima
lida assignati.
ongregatio Concilij censuit, non expedire, ut ad titulum patri- 6. Febr.
ij quis ad sacros Ordines promoveatur, nisi certi reditus ad hone- 1597.
promovendi sustentationem sufficientes super certis reditibus
int in forma legitima, & valida assignati.
i quis ante Conciliū est promotus, & Subdiaconus ordinatus absq;
lo beneficij, poterit is postea absq; titulo beneficij promoveri, dū-
lo saltē ad titulū patrimonij promoveatur. Vide Bullā Pij V. *Rom.*
sacr. An. 1568. ubi spectat hoc ad Clericos regulares non professos.
ongregatio Concilij censuit, posse aliquem ad sacros Ordines pro- 10. Apr.
eri ad titulū bonorū immobilium, & annuorum redituum, qui ei 1598.
entur, si tamen Episcopus judicaverit eum assumendū, pro necessi-
suarum Ecclesiarū, donationesq; hujusmodi bene, & absque ulla
de in forma valida fiant, ac bona, & reditus donati hujusmodi pro-
endo sufficiant ad vitam honeste sustentandā, & nullo modo pos-
alienari absq; licentia Episcopi, donec ille beneficium sufficiens
iscatur, vel aliunde habeat, unde commode vivere possit.
d titulū donationis alicujus potest etiā quis ordinari, si ita Episco-
judicaverit esse assumēdū pro necessitate, aut utilitate Ecclesiarū,
donatio est realiter vera, & nō ficta, quæ deinceps alienari nō pote-
bsq; Episcopi licētia, & donec ordinatus beneficiū sufficiēs adeptus
it, vel aliunde habeat, unde vivere possit honestè & sine dedecore.
d insufficientis patrimonij, vel beneficij titulū ante dictæ consti-
onis publicationem, fuerunt quidam ad sacros (non tamen pres-
ratus) Ordines promoti: at Concilium jam de promotis ad titulū
sufficientis patrimonij, vel beneficij, respondet non esse promo-
los ad Ordines superiores, nisi consecuti fuerint id, unde congruè
stentare possint.
Pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.] Ad titulum
imonij possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporū,
formam cap. 9. Sess. 23. sed tamen debent adscribi Ecclesiis, pro
um necessitate sunt ordinati, juxta formam c. 16. Sess. 23.
ongregatio Concilij censuit, posse Episcopum in summa clerico- 13. Febr.
penuria ob necessitatem Ecclesiæ ordinare ad Subdiaconatum 1598.
clericos, cum assignatione perpetua fructuum aliquorum bono-
quorum fructus sufficiant ad eorum sustentationem.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos, intelligatur derogatum consuetudini quorundam locorum, ubi propter penuriam Sacerdotum, ad Sacros ordines promoveri solent, qui super alienis bonis assecurationem habent victus & aliarum rerum necessariarum, cum cautione sine alio titulo beneficij, vel patrimonij? & an in locis inopia laborantibus, sufficiens patrimonium dici possit, quod habet annuum reditum ducatorum vigintiquinque? Quoad primum sua Sanctitas consulta non probat talem consuetudinem, sed vult patrimonium, ad cujus titulum ordinandus promoveri debet, esse rem certam, fructiferam, de qua ipse disponere valeat, ac propterea omnino prohibet talis consuetudinis observantiam. Quoad secundum verò, Ordinarij arbitrio relinquit hoc judicandum, an tale patrimonium sufficiat propter diversitatem locorum, cum in uno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens: dummodo animadvertatur, bona esse ipsius ordinandi propria, ab omni contractuum simulatione, & cæteris quæ ab amicis & conjunctis fieri solent in hujusmodi casibus, penitus libera & aliena.

An Clericus, alioquin idoneus, habens beneficium insufficiens de per se, sed juncto patrimonio habet quod sufficiat ad honestæ vitæ sustentationem, possit promoveri? Censuit Cōgregatio, promoveri posse per Episcopum juxta formam dicti Concilij præsenti c. non obstante dicta Bulla Pij V. Quod si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti jungantur pitantiæ, & eleemosynæ, Congregatio respondit, non posse. Similiter non potest aliquis promoveri, si nihil prædictorum, vel minus sufficienter haberet, & Episcopus obliget se suppleturum, quod ad alimenta sufficiat, quousque habeat, unde se sustentare possit: sic enim Congregatio censuit. Et si tantum habeat, quod ex industria, vel honesto labore lucratur, (putà, quòd sit Musicus, Magister Grāmaticæ, Pictor, vel alterius [illegible] citæ professionis) idque sit sufficiens ad sustentationem vitæ, non [illegible] tamen promoveri similiter censuit.

11 *Possint.*] Qui [illegible] resignavit Canonicatum, ut intra mensem teneretur docere, quo [illegible] unde commodeque, &c. Moritur infra mensem, Ordinarius voluit beneficium conferre per obitum. Respondit Congregatio, non posse, quia effectum est, cum semel Papa posuit manus.

Habent etiam locum omnia hic, etiam si beneficia essent Jurispatronatus.

Hoc decretum prohibet resignationes voluntarias, non autem privationes.

Congregatio Concilii respondit, non posse Capitula sede vacante post annum non arctatis concedere dimissorias ordinandis ad titulum patrimonij sive pensionis, sed hanc facultatem esse reservandam judicio proprij Episcopi.

12 *Antiquorum Canonum pœnas innovando.*] Concilium in hoc c. renovavit tantum pœnas *cap. cum secundum, de præbend.*

Ordinatus contra formam hujus Decreti sine beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est Ordinarius ei providere, juxta *c. cum secundum, de præb.* Clerici tamen regulares, qui ante professionem factam ad Sacros ordines promoventur, ipso facto suspensi sunt. & ita ordinum susceptorum actus exercendo, fiunt irregulares. Ita Pius V. in extravag. quæ incipit. *Rom. Pont.* publicata Id. Octobr. 1568.

Ab

Ab hac Pij V. constitutione Greg. XIII. exemit Clericos Societ. Jesu, aut potius declaravit, illa constitutione Pij V. eos non comprehendi.

REMISSIONES.

* Vide Flamin. de Resignat. lib. 2. q. 6. Læli. Zechi, de Republ. ecclesiast. c. de Clericis num. 7. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Neapol. cap. 81. Petr. Ledes. in summa p. 1. tract. de Sacram. Ordin. cap. 7. concl. 6. cum seqq. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 15. Joann. Aloys. Ricci. in collect. decisionum p. 3. collect. 566. P. Azori. instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. à num. 72. latissimè Nicol. Garc. de Beneficiis p. 2. cap. 5. Vide extensionem hujus textus relatam in motu proprio Pij V. anni 1568. & Navar. in cons. 14. 15. 16. 18. & 47. tit. de temp. ordin. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can cap. 18.

3 *Ad sacros Ordines.*] Utrùm ad minores ordines requiratur titulus? Negativam partem de consuetudine servari testantur Salzed. ad Bern. cap. 18. num. 5. in noviss. edit. Hugolin. de Irregularit. cap. 62. num. 2. Fr. Emman. in summ. tom. 2. c. 15. num. 16. Quintanad. Ecclesiast. lib. 3. num. 17. Petr. Ledes. in summ. p. 1. tract de Sacram. Ord. cap. 7. ad finem, Flam. de Resign. lib. 2. q. 6. n. 4. Nicol. Garc. de Beneficiis par. 2. cap. 5. num. 4. cum sequenti.

Ne quis deinceps Clericus sæcularis.] Idem in Regularibus non professis censuisse sacram Cardinalium congregationem refert Garc. d. c. 5. n. 11. & 12. dicit habere locum tàm in non professis, quàm in nulliter professis. Sed Greg. XIII. eximere Religiosos Societat. Jesu, qui post tria vota simplicia ante solemnem professionem, possunt sine titulo ad omnes sacros ordines promoveri de licentia sui Præpositi generalis, resolvunt, Fr. Emman. in summ. tom. 2. c. 15. n. 1. & quæst. Regular. tom. 3. quæst. 23. artic. 3. Garc. d. c. 5. n. 13.

Nisi priùs legitimè constet, eum beneficium ecclesiasticum quod sibi ad victum honestè sufficiat] Vide Navar. de Orat. Miscel. 62. sub n. 3. Flamin. de Resignat. lib. 5 q. 6. n. 155. ubi resolvunt hunc textum non esse intelligendum de beneficio, cujus redditus sufficiant ad vivendum decenter, sed de beneficio, cujus redditus sufficientes sunt ad vivendum, & pacificam possessionem obtinere debet promovendus. Cened. pract. lib. 1. q. 4. n. 23. † Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 18. n. 4. Garcia de benef. 1. p. c. 2. §. 1. n. 84. & 85.

Pacificè possidere.] Vide Lasarte de gabellis c. 19. n. 21. 22. & 25. Salzedo d. c. 18. n. 6. & 7.

Id verò beneficium resignare non possit, &c.] Vide Flamin. d. q. 6. n. 174. & lib. 2. q. 6. n. 1. & n. 36. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. c. 20. q. 7. P. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Sacr. Ord. c. 7. concl. 10.

An loquatur de constitutis in minoribus ordinibus? Vide Flamin. d. q. 6. n. 178. P. Azor. d. q. 7. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 15. num. ult. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. q. 38. n. 4. qui resolvunt, posse resignare, etiam si non habeant aliunde, quo vivere possint. † & idipsum firmant Joan. Gutierr. cons. 42. num 10. Cævallos in suis com. contra com. q. 561. n. 26. Nic. Garcia d. 2. p. c. 5. n. 203.

* *Aliter facta resignatio nulla fit.*] Vide Rotam noviss. decis. 614. ex n. 1. in recollectis à Farinacio. & eundem Farinacium decis. 269. n. 1. p. 2. civil. Alex. Lud. in dec. 441. n. 1. & 9. Gratian discept. forens. tô. 1. c. 159. Nic. Garcia de benefic. 1 p. c. 5. à n. 438. Mantu. de tacit. & ambig. convent. lib 25. tit. 7. n. 44. Garcia etiam 2. p. c. 5. n. 192. cum seq.

γ *Patrimonium verò, &c.*] Vide Navarr. consil. 12. sub tit. de tempor. ordinand. & sub hoc decreto aliquæ editæ sunt à Cardinalium congregatione decisiones adductæ per Azor. p. 2. lib. 3. c. 4. q. 1 & per Garc. de Benefic. p. 2. c. 5. à n. 74. † Emanuel Mendoz. de Castro in l. cum oport. C. de bonis quæ lib. n. 165. & Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 18. ex n. 11. ubi latissimè, & Hieron. de Leon. in decis. Valentina 102. ex n. 2. p. 1. Gutier. 1. pract quæst. lib. 2. q. 65.

δ Quòd ad titulum donationis alicujus potest quis ordinari, si ita Episcopus judicaverit assumendum pro necessitate, vel utilitate Ecclesiarum, & si donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non possit absq; Episcopi licentia, donec beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat unde vivere possit, resolvit Læli. Zechi. de Republ. eccles. c. de Clericis sub n. 7. vers. 84. Garc. d. c. 5. n. 79.

ε Cooptatum in collegium Seminarij non posse ordinari ad titulum Seminarij; nisi ob causam inserviendi beneficio, quod forsan esset Seminario injunctum; posse verò ordinari sub certa assignatione fructuũ in Seminario facta, causa inserviendi beneficio juncto Seminario, & cui inserviat, donec alteri provisum sit de congrua sustentatione, docent Flam. de Resignat. lib. 2. q. 6. n. 32. Salzed. ad Bern. c. 10. n. 9. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Seminarium. §. 6. Zechi. d. c. de Clericis, n. 7. v. 84. Marc Anton Genuens. in praxi Archiep. Neapol. c. 12. sub n. 2.

κ Quòd potest Episcopus ordinare subditos suos ad ordines Diaconatus, & Subdiaconatus ad titulum, & portionem Ecclesiarum matricũ, non obstante, quòd non participent de fructibus illarum, nisi post susceptum presbyteratus ordinem, asserit Garc. d. c. n. 110.

λ Ob penuriam Sacerdotum quandoq; concessum esse ordinari sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spõdeat se necessaria ordinandis ministraturũ, docent Flam. d. lib. 2. q. 6. n. 11. Zechi. d. c. de Clericis, sub n. 7. v. 94. Qui tamẽ videtur velle id semper posse fieri sine speciali dispẽsatione Papæ.* circa quod videndus etiã Grilenzon. cons 14.

μ An ad titulum Vicariæ temporalis possit quis ordinari sacris ordinibus? Affirmant Salzed. ad Bern. in pract. c. 18. n. 8. vers. Et ea ratione vicaria temporalis, Flamin. d. lib. 2. q. 6. n. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. 3. n. 42.

ν Quòd ad titulum Coadjutoriæ potest quis ordinari, tenent Navar in tract. de Orat. c. 20. n. 8. Salzed. ad Bern. c. 18. n. 7. Gonzal. d. gloss. 5. n. 6. intelligit, si ratione illius habeat congruam sustentationem, Garc. d. c 5. n. 132. & requirit quòd sit perpetua, Ledesm. d. c. 7. concl. 11. dub. 2.

ξ Quòd Doctor in sacra Theologia vel jure Canonico, vel aliàs persona graduata, & litterata, si non habeat patrimonium nec beneficiũ, possit legitimè ordinari sub titulo litteraturæ, fatentur Frater Emãn. in sum. to. 2. c. 15. n. 15. quẽ refert & sequitur Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. n. 36. P. Henriq. in sum. lib. 14. c. 17. ad finem, & lib. 13. c. 37. §. 2. & lib. 14. cap. 5. §. 3. Veg. in sum. p. 1. c. 57. casu 1. Garc. d. c. 5. n. 128. & 129. ubi dicit hoc etiam ex æquitate, & epicheja procedere in Bacchalaureo in Theologia, vel jure Canonico, qui est bonus scholasticus. Sacra tamen

Cardinalium Congregatio sic censuit. In Conc. Vlisbonensi decretum de promovendis ad titulum litteraturæ jussit Sanctissimus deleri, & dicit se daturum Breve Cardinali Portugalliæ, ut solos Doctores in jure Canonico, vel Theologia possit ipse Cardinalis prævio examine à se facto promovere ad sacros ordines ad hunc titulum litteraturæ, qua in re suam gravat conscientiam. refert Garc. ubi proximè.

e Quòd ordinari quis possit absque patrimonio, si habeat patrem divitem, resolvit Surd. de Aliment. tit. 7.q.37.n.2.

* *Vel pensionem.*] Vide Salzedo d.c.18.à n.11.& in c.62.n.10. Navar. in manual.cap.27.n.158. & in cons.16.& 17. tit. de temp. ordin. Lasarte de decim. vendit. c.19.n.24. & 25. Nic. Garcia. de benefic. p.1.c.5. ex n.3. ubi latissimè, & Azevedo in l.1.tit.4.lib.1. novæ recop.

π *Verè ab eis obtineri.*] Non posse quem promoveri ad titulum de futuro & in spe etiam certa, puta ad beneficium, quod quis expectat, seu ad quod est præsentatus, nominatus, vel postulatus, resolvunt Salzed. ubi supr. n.6. Fr. Emman. d.c.15.n.10. Petr Ledesm. in summ. p.1.tit. de Sacram. Ordinis c 7. post 8. concl. Garc. d.c.5.num.150. sed affirmat post Mayol. Sayr. de censuris lib.4.c.14.n.18.

ϱ *Atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus possint*] Quòd bona, ad quorum titulum quis est ordine sacro insignitus, prohibita sint alienari, docent Spin. de Testam. glo.8. princ. à n.72. Guttier. pract.l.2.q.65.à n.10. Flamin. d lib.2.q.6.n.18. Redoan. de rebus Ecclesiæ non alien.q.51.c.13. P. Henriq. in summ. p.2.lib.13. c.37.§.2. Gonzal. ad reg.8. Cancel. glo 5.§.10.num.3. Garci. d.c.5.n.181. plures per Cened. ad Decretal. collect.83.n.2. Navar. sub tit. de tẽpor. ordin. cons.16.& cons.41.& cons.46.n.3, Cevall commun.q.527. Stephan. Grat. discept. forens. c.159.n.2. Sayr. dec.55. de tempor. ordinat. † Jo. Aloys. Ricc. in dec.86. Marquesan. de commiss. p.1. de commiss. appell. in causis pens. §.1.n.8.

σ *Alienari.*] Procedere in permutatione docent Gonzal. d.§.10.n.35. cum seq. Stephan. Gratian. d.c.159 n.3.

τ Quòd ordinatus ad titulum patrimonij, qui post ordinationem illud retrò donat, seu renuntiat, vel alienat, quamvis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilij in præsenti, maxime cùm sit facta ob bonum publicum principaliter, & favorem totius ordinis clericalis, & sic castigari posset per Episcopum, tamen non incurrit ullam suspensionem. docent Navar. in Man. c.27 n.158. vers.2. Salzed. d.c.18. n.13. Graffis aure. dec. lib.2.c.97.n.67. Fr. Emman d.c 15.n.4. Guttier. d.q.65.n.10. Sayr. de Censur. lib.4.c.15.n.23. ad finẽ. Cevall. q.527.n.9. & post Quintanadven. Tolet. Pet. Ledesm. P. Zoar. & alios, Garc. d c.5. n.165. Steph. Gratian. discept. forens. c.159.n.16. & 17 & P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.32. n.72. vers. Porro.

υ *Nullatenus.*] Quòd inducit nullitatem actus ipso jure, non aliam pœnam, affirmant Navar. cons.17. n.2. & cons. 21. n.4. & cons 22. de temp. ordinand. Flamin. de Resign. lib. 2. q.6. n.16. Cald. de potest. elig. c.10. num.1. & de Resolut. emphyt. c.3.n.1. in fine. Quintanadven. Eccles. lib.3.n.71 Gabr. lib.6. de clausulis, concl.3.n.36. P. Molin. de Justit. tract.2. disp.238. Stephan. Gratian. discept forens. c.159.num.18. Garci. d.c.5.n.166. cum seqq. Ceval. q.527.

φ *Donec.*] Quòd hæc dictio sit temporis limitativa, tradit Cardin.in Clem.2.§ 1.de ætate, & qualit. cum aliis de quibus per Bertach.verbo Donec, & Chassan. in consuet.Burgund. Rub.6.§.6. verbo *des enfans*, n.8.pag.219.Cavalcan.de Usufruct.mulieri relicto cap.9.n.79.Cened. pract.d.sing.46.n.6. Et quòd habeat in se temporis revolutionem, & intercapedinem, ita ut dato beneficio, vel alio ex quo prometus ad ordines sacros vivere commodè possit, alienare non prohibeatur patrimonium, ad cujus titulum fuit ordinatus, nec ad hoc erit necessaria licentia Episcopi, videntur tenere Flamin.d.lib.2.q.6.num.16.Cevall. q.527.n.8.& q.561.à n.22.maximè num.30.cum seq.Steph.Gratian.d. c.159.n.14. Garcia d.c.5.n.185. Contrarium tuentur Quintanad.lib.3. n.72. Cened practic. lib.1.q.11.n.9.

χ *Sufficiens.*]Quod beneficium, aut patrimoniam dicatur sufficiens in proposito, vide apud Fr.Emman.d.c.15.num.9.Flamin.d.q.6.num.14. Ugolin.de Censuris cap.16.de Irregulár.n.6. Marc.Anton. Genuens. in praxi Archiepi.Neapol.cap.81.n.2. Pet.Ledesm.in summ.p.1.tit.de Sacram. Ordinis,c.7.conc.7.Zerol.in praxi Episc.p.1. verbo Beneficia p 51 & verbo Dimissoriæ, § 5.dub.4.& p.2.eo.verbo ad fin. Fr.Ludov. Beja casuum conscientiæ p.4.casu 26.fol.442. Garc.d.cap.5.num.112. cum seq. Thom. Valasc. tom.1.alleg.35.

* *Vel aliunde habeant unde vivere possint.*] Vide tradita per Vinc.Grilenzon. d.cons.14. num.13.

ψ *Antiquorum canonum pœnas super his innotando.*] Concilium in præsenti innovare pœnam suspensionis, de qua in cap.Neminem, & c. Sanctorum 70.dist. testantur Spin.d.gloss.18. de testamen.n.75. Zerol. in praxi Episc.p.2.verbo Dimissoriæ §.6.& v.Irregularitas §.2.Fr.Emmā. d.c.15.n.1.Ortiz Luci.in summ.resolut.10.de Suspens.notab.5.P.Paul. Comitol. respons.moral.l.6.q.38. P.Sanch. de Matrim.l.6.disp.32. ad finem.Infrà citati autem tenent, per Concilium in præsenti solum esse innovatam pœnam cap.Cùm secundùm Apostolum, de præbend.& sic ordinatum sine titulo non esse suspensum, nec aliquam pœnam incurrere, sed Episcopū cogendum esse illi providere, P.Henriq.in sum. lib.13.c.37.§.2. Gutt.pract.lib.2.q.65.n.11.vers. Nec opinio Medinæ, Cened.ad Decretal.collect.33.n.2.& 6. ad finem, Navar. cons. 19.n.2. sub tit. de temporib. ordin. plures Decisiones sacræ Congregationis pro hac parte adducunt Gonzal. ad reg.8. Cancel.gloss.5.§.10.n.22. Garc.d.c.5.n.24.cum seqq.*Vinc.Grilenzonius in d.cons.14.per totū, maximè in n.8.& 9. Salzedo ad Bern.Diaz d.c.18.ex num.1.in vers.sunt tamen Flam. Paris.de resign.benefic.lib.2.q.6.Borgas de irregularitate p.6.tit.de sentent.suspens.n.14.& p.1.q.7.n.29.

ω Quòd hæc bona, seu patrimonium, ad cujus titulum fuit quis ordinatus, habeant privilegia, quæ conceduntur à Jure bonis Ecclesiasticis, affirmant Menoch.de Recup.possess.remed.15.num.21. post Bald.& Deci.Steph.Gratian.discept.forens.c.159.n.27.& saltem interim quod non extinguitur per adeptionem beneficij ecclesiastici, Cevall.q.527. n.4. Azeved.l.1.n.9.tit.4.lib.1. Recopil.Spin.d.gloss.18.num.72.quos refert, & sequitur Cened. pract.lib.1.q.11.n.9.

ωω An donatio pro suscipiendis ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat seu imputari in legitimam? Negant.Ant.Gom.l.29.Tauri n.21.ubi Tell.n.16.Valasquez de Avend.gloss.3.num.8.Duen.reg.222.

num. 5.

n.3. Polydor. Rip. observ. 230. Jaffred. dec. 16. Gratian. reg. 95. n. 6. Roj. de success. c. 7. à n. 46. Azeved. lib. 10. n. 29. & 30. tit. 7. l. 5. novæ Recop. Matiens. lib. 3. gloss. 2. n. 14. tit. 8. eod. Steph. Gratian. d. cap. 159. à n. 31. Mendoz de Castro in l. Cùm oportet, n. 165. C. de bonis, quæ liberis, Spin. de gloss. 18. à n. 66. Quintanad. Eccles. p. 2. lib. 3. ad finem, Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo, læsis, n. 103. & 132. & novissimè quæst. forens. in comment. ad §. Sed hæc, p. 2. n. 48. vers. Ex quo, Instit. de inoffic. testam. Affirmant Covar. in cap. Rainaldus, de testam. §. 2. n. 7. Ajor. de par. p. 2. q. 13. Salzed d. c. 18. n. 16. Perez l. 4. tit. 12. lib. 3. Ordin. Fr. Emman. d. cap. 15. n. 8. Pet. Ledesin. d. c. 7. de Sacram. Ordin. concl. 6. ad finem, Avend. resp. 17. Guttier. pract. lib. 2. q. 65. P. Moli. de Justit. tract. 2. disp. 238. & disp. 241. ad fin. Nicol. Garc. d. c. 5. n. 159. & in hoc Lusitaniæ Regno hanc opinionem attento jure regio esse recipiendam testatur Valasc. de Partit. c. 13 n. 77. cum seq.

CAPUT III.

Tertia pars quorumcunque proventuum & obventionum, tam dignitatum quàm Canonicatuum, personatuum, &c. convertenda est in distributiones quotidianas, ubi ea sunt ita tenues ut negligantur: dividanturque solis interessentibus. Salva consuetudine, per quam non inservientes recipiunt minus tertia saltem parte. Contumaces ulterius puniendi.

α* Cum beneficia ad divinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur divinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur: statuit sancta Synodus, in Ecclesiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, *a* in 1 quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, 2 vel ita tenues, 3 ut verisimiliter negligantur, *b* tertiam 4 partem fructuum, & quorumcunque proventuum, & obventionum 5 tam dignitatum, quàm canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere, & 6 in distributiones quotidianas converti, quæ β inter dignitates obtinentes, & 7 cæteros divinis interessentes, 8 proportionabiliter juxta divisionem ab Episcopo, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, dividantur: salvis γ tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt: 9 non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, 10 etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscunque. Crescenteque non servientium contumacia, liceat 11 contra eos procedere, juxta juris, *c* ac sacrorum canonum dispositionem.

a Vide cõstit. Alexand. in Conc. Lateran. p. 1. c. 5.

b Inf. Sess. 22. de ref. c. 3.

c Inf. Sess. 23. de ref. c. 1.

DECLARATIONES.

In hoc decreto agitur de Canonicatibus, portionibus, &c. fitque ex necessitate hæc deductio, quando nullæ sunt distributiones, vel valde

tenues, & quæ distribuantur interessentibus tantùm: sed in *Sess.22. cap.3.* deducitur hęc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicatur. Vide hoc c. §. Itaque, & sess.22.c. 2. §. Differentia.

Elborensis, Julii 1591. Congregatio Concilii censuit, scribendum ad Archiepiscopum, à Decreto, quo Episcopus exequutus Decretū Concilii c.3. Sess.21. vel 3. Sess.22. tertiā partem fructuum præbendarū in distributiones quotidianas convertit, non dari appellationem ad effectum suspensivum.

1 *In quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ.*] In illis Ecclesiis, in quibus non sunt distributiones regulariter tenues, imò pingues, si aliquæ sint horæ, quæ nullas habent distributiones aut tenues, debent eis rationabiles assignari, detrahendo aliquam partem fructuum à præbendis; non autem ab aliis distributionibus cæteris horis assignatis. Namque Congregatio censuit, non licere distributiones quotidianas, quæ certis duntaxat horis Canonicis sunt assignatæ, dividere in alias horas Canonicas, quæ nullas aut ita tenues habeant distributiones, ut verisimiliter negligantur, sed accipiendam ex corpore præbendarum, uniuscujusque Canonicatus tantam redituum portionem, quanta sufficiat congruis portionibus inter eas horas dispertiendis. Congregatio tamen Illustrissimorum Cardinalium, super negotio Episcoporum, proponente Illustrissimo Cardinale Montis Regalis in causa Privatensium, ubi nullæ erant distributiones, in Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio, statuit, ut Prima uniatur Matutino: Tertia autem, Sexta & Nona, Missæ: & Completorium Vesperis. Ideo si Canonicus non interfuerit Primæ, amittit portionem Matutini, & sic de singulis: declaravit tamen Congregatio illam decisionem Concilii non procedere in hoc casu, quo præstat quis majus servitiū. Infr. hoc c. §. In distributiones.

2 *Vel ita tenues.*] Ubi distributiones quotidianæ non sunt adeò tenues, ut præbeant occasionem & materiam negligendi, non potest Ordinarius aliquam partem fructuum prębendarum, aut dignitatum illis attribuere: unde ob hoc quod Archiepiscopus Januensis vellet convertere partem præbendarum in distributiones quotidianas, quæ distributiones sunt per se ita opimæ, ut reliqui fructus illarum comparatione sint tenues, scriptum fuit, id à Concilio prohibitum esse.

15. April. 1592. Congregatio Concilii censuit, detractionem tertiæ partis ex fructibus præbendarum, ac dignitatum faciendam, ex cap.3. Sess.21. & convertendam in distributiones quotidianas, fieri debere non ex una, & altera tantum pinguiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ.

3 *Verisimiliter negligantur.*] Verisimilitudo illa, quòd distributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum præbendæ sit convertenda, considerari debet, habita ratione numeri omnium Canonicorum tam residentium, quàm non residentium. Cùm ergo per hoc Decretum tertia pars fructuum præbendarum ac dignitatum assignetur convertenda in distributiones, in iis locis facienda est fructuum sequestratio legitima, ubi distributiones aut nullæ sunt, aut ita tenues, ut facilitatem præbeant negligendi: in aliis verò Ecclesiis, non potest dicta tertia pars in distributiones assignari.

4 *Tertiam partem fructuum.*] Ista tertia pars fructuum intelligenda est,

est, deductis pensionibus & aliis oneribus legitimè impositis, & quamdiu illa duraverint: sed de novo imposita non comprehendunt istam tertiam partem. Et quidem ista detractio tertiæ partis fructuum, facienda est de illis beneficiis, in quibus quis residere tenetur, per multa jura. Nec excusat ab ista separatione tertiæ partis, quòd Canonici non essent in sacris. Porrò quando est locus detractioni istius tertiæ partis, ea facienda est juxta verũ annuum valorem beneficii currentem, non autem secundum taxam. Sess. 22. c. 3. de Reform §. Tertiam.

Eandem autem assignationem distributionum quotidianarum ex tertia parte fructuum dignitatum, & præbendarum, fieri debere detractis pensione, & aliis legitimis oneribus, quamdiu duraverint.

Et fit hæc deductio de dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiæ, in cujus choro hæ dignitates sedem habent, secus verò si nullos fructus perciperent ex illis Ecclesiis, sed haberent proprios & distinctos à mensa capitulari.

Congregatio Concilii censuit, vigore Concilii non posse converti in distributiones tertiam partem redituum beneficii simplicis. Et detractio ex fructibus præbendarum, &c. fieri debet non ex una aut altera tantùm pinguiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ. Neque potest ordinarius pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conversæ, præscribere dignitatibus certam servitii vel officii formam præter solitam. Melicens. 9. April. 1592.

Congregatio Concilii censuit, non posse ab Episcopo beneficiis simplicibus novum onus imponi. 1. Julii 1597.

Hæ distributiones quotidianæ tenuiores, pensione graviores fieri non possunt, nisi expressis verbis fuerit à Papa concessum.

Absentia causa studiorum, etiam obtenta licentia à Sede Apostolica, non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ; sicut nec excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum faciendarum interessentibus solum.

De fructibus alteri reservatis, etiam fit ista detractio, donec reservatarius vixerit: sed si beneficii titulum habens neglexerit residere, privandus est eo titulo, alteri illico postea conferendo.

5 *Tam dignitatum quàm Canonicatuum.*] Omnes Capellani, Canonici, & dignitates obtinentes tenentur residere, & contra eos locum habet hæc detractio, & hujus Decreti dispositio.

Congregatio censuit, obtinentes dignitates in Cathedralibus & Collegiatis posse compelli ad residendum personaliter, pœnis præfixis Decreto Concil. sess. 24. c. 12. §. *præterea*, non obstante hoc quod velint amittere tertiam partem fructuum, pro distributionibus quotidianis applicatam. Infr. hoc cap. §. *liceat*.

Habens plures Canonicatus, residere potest in quo ipse vult, licet unus sit in Collegiata, alter in Cathedrali etiam Metropolitana. Melius tamen est, quòd Canonicatus habens, resideat in digniori, qui plures ergo Canonicatus habet, legitimè tamen acquisitos, residendo in uno, percipit fructus aliorum, distributionibus duntaxat exceptis. Sess. 22. c. 3. §. *Obtinens*.

6 *In distributiones quotidianas converti.*] Nõ licet ex hoc & altero sess. 22. c. 3. decretis, distributiones quotidianas, quæ in certis horis Canonicis sunt assignatę, dividere in alias horas canonicas, quę nullas habẽt distributiones, aut adeo tenues, ut negligãtur. sed accipere oportet ex

cor-

corpore præbendarum singulorum Canonicatuum tantam partem redituum, quanta sufficiat distributionibus quotidianis assignandis horis istis. Vide suprà hoc c. §. *In quibus.*

Distributiones quotidianæ distribuendæ sunt Canonicis, tam illis, qui habent præbendas, quàm non habentibus: licet Canonici solas distributiones percipientes (modò præbendis careant) de distributionibus contribuere non debeant Seminario. Infr. Sess. 23. cap. 18. de Reform. § *An ubi.*

7 *Et cæteros divinis interessentes.*] Inter præsentes septem nimirum horis canonicis. Etenim distributiones quotidianæ, quæ acceptæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum alicujus Ecclesiæ, designari debent, non duabus horis canonicis tantùm, sed etiam reliquis omnibus; ut sic, qui non interfuit, distributiones amittat.

8 *Proportionabiliter*] Unusquisque percipere debet tantùm in distributionibus quotidianis, quantum de sua præbenda detractum fuerit: & qui plus contribuit, tantundem recipiat pro quotidianis distributionibus. Igitur cui plus ablatum est ex præbenda pinguiori, eidem plus dandum est de distributionibus quotidianis; prout & nihil dandum eis, quibus nihil ablatum fuit.

Unumquemque percipere debere tantum de distributionibus, quantum de sua præbenda fuit detractum, & eum, cui plus ablatum de præbenda pinguiori, plus de distributionibus percipere debere, cui autem nihil ablatum est, nihil esse dandum.

Congregatio Concilii censuit, ut sic quilibet Canonicus tantùm accipiat de quotidianis distributionibus, quantum in eas contulit de tertia parte suæ præbendæ, ad portionem contribuendam, tam ex hoc cap. quàm ex c. 3. Sess. 22. tenentur etiam & compelli possunt Canonici, qui in sacris non existunt. Nec excludantur à contributione hujus tertiæ partis hi, qui essent Episcopi vel residerent in parochiali.

Quando Episcopus usus est remedio hujus capitis tertii Sess. 21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest ex remedio capitis tertii Sess. 22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eis, qui nihil contulerunt.

Nec potest deducere hanc tertiam partem, nisi ex canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedrali vel Collegiata vel aliis unitis, neque extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam hoc decretum habet locum.

9 *Non obstantibus exemptionibus.*] Congregatio censuit, fundationi non esse derogatum.

10 *Etiam immemorabilibus.*] An excusetur quis à residentia ex immemorabili consuetudine? S. D. N. ex sententia Congregationis declaravit, immemorabilem consuetudinem excusare à residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus, posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam, solitum esset resideri; aut adeò tenues reditus essent, ut Canonicos, (aliunde non habentes unde vivant) alere non possint.

Congregatio Concilii censuit, quòd Ecclesia matrix seu parochialis non acquirit jus patronatus in Ecclesia fundata juxta suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat si diceretur, quod oblationes futuræ sunt loco dotis, quia ad hoc ut acquiratur Juspatronatus requi-

requiritur, quod assignatio dotis fiat tempore fundationis & nõ post. Etiam limitatur, quia Ecclesia ex necessitate populi constituitur, ut in d.c. ad audientiam, quo casu erunt loco dotis, & sic dotans, & rector Ecclesiæ matricis erunt ambo patroni, ut in d. c. ad audientiam.

Dotans insufficienter, quod arbitrabitur Ordinarius, non acquirit, Juspatronatus, sed dicitur benefactor, quando occurrũt plures in dotatione, licet æqualiter nõ contribuant, omnes efficiũtur patroni, etsi sufficientem dotem ex se singuli non conferant, dumodo Ecclesia habeat dotem competentem; quia ex quo ille, qui plus contulit, admisit alium, videtur illi cõmunicare jus sibi competens in illo patronatu.

Ex quibus Congregatio respondit Episcopo montis regalis, quòd si ipse judicaverit dotem, quæ à quodam laico promittebatur junctis obventionibus, nam ex necessitate populi constituenda erat Ecclesia, esse sufficientem pro Ecclesia parochiali de novo erigenda in terminis hujus decreti illam erigat, & presbytero, qui nominatur, si per examen illum idoneum ad Ecclesiam regendam invenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice.

Ordinarius potest cogere Procuratores Capituli, ad reddendas rationes distributionum quotidianarum. Pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, non est auferendum quicquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem vel Collegiatam; nisi Ecclesia vel beneficia extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuò unita præbendis Canonicatuum prædictarum Ecclesiarum: à quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero ab hujusmodi exactione abstinendum est.

Censuit Congregatio dignitati curatæ uniri posse aliam dignitatem ex causa paupertatis juxta hoc decretum etiam in Sess. 24. c. 13. eamque unionem facere posse Abbatem, si sibi facultatem uniendi legitimè præscripsit, aut ex privilegio in Ecclesia sibi pleno jure subjecta, jurisdictionem quasi Episcopalem habeat in omnibus & per omnia, alioquin unionem faciendam esse per Episcopum cum consensu ipsius Abbatis & Capituli.

11 *Liceat contra omnes procedere.*] Obtinentes dignitates, ultra conversionem tertiæ partis fructuum pro distributionibus, ut dicitur hoc cap. possunt compelli ad residentiam, aliis pœnis præscriptis Decreto Concil. Sess. 24. c. 12. vers præterea. sup. hoc c. §. Congregatio. Et qui perpetuò absunt, non solum amittunt tertiam partem fructuum, sed etiam beneficiis privari debent.

REMISSIONES.

α Vide dicta infr. sess. 22. c. 3. de Reform. * & tradita à Gutier. l. 1. canon. quæst. c. 1. n. 106. & Hier. Cavallos in suis pract. commun. contra com. q. 388. ex n. 16.

Quòd absentibus de licentia Papę, vel causa studiorum, non concedantur distributiones quotidianæ, etiam censuisse sacram Cardinalium Congregationem asserunt Steph. Cratian. discept. forens. c. 166. n. 17. & 18. Gonzal ad reg. Cancel. §. 7. procem. n. 179. ubi refert sequẽtem decisionem. Licentia, causa studiorũ etiam obtenta à Sede Apostol. non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum.

β Qua

β *Quæ inter dignitates, &c.*] Vide Nav. de Orat. Miscel. 59. n. 6.

γ *Salvis tamen consuetudinibus, &c.*] Vide Cened. ad sextum collect. 15. n. 7.

CAPUT IV.

Ubi unus rector non sufficit populo, adjungat sibi sacerdotes competentes. Datur modus erigendi novas parochias, etiam invitis Rectoribus, & Præfectis: in novis parochiis danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem Ecclesiam: qua portione non sufficiente compellendus populus dare necessaria.

a EPiscopi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, 1 ut unus Rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui divino peragendo; a cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum divinum celebrandum. 2 In iis verò, in quibus 3 ob locorum distantiam, sive difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & divina officia audienda accedere non possunt; 4 novas parochias, * etiam invitis Rectoribus, juxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, b Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis præficiendi, competens assignetur portio 5 arbitrio Episcopi 6 ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocunque pertinentibus: & si necesse fuerit, 7. compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacunque reservatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque hujusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscunque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

a c. & temporis 16. q. 1. & cap. fin. de Eccles. ædific. decr. l. 3. tit. 48.

b c. ad audientiam, de Eccl. ædif. in decret. lib. 3. tit. 48.

DECLARATIONES.

1 *Ut unus Rector non possit sufficere, &c.*] Ubi populus est ita numerosus, quod unus Rector satisfacere populo nequeat, omnino servari debet dispositio hujus cap. quo non conceditur Episcopo parochias unire, sed tantùm novas constituere.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum ex hoc capitulo non posse erigere coadjutoriam, sed utique cogere Rectorem ad adjungendum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ sacramentis ministrandis. Neque licet Ordinario erigere novam parochiam, nisi & alia

alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione Alexandri III. quæ incipit, *Ad audientiam, de Eccl. ædif. in decretal. lib. 3. tit. 48.* & oportet primùm uti remedio declarato in principio hujus capitis.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum in vim Concilii Trident. 28. April. *c. 4. Sess. 21.* non posse erigere coadjutoriam, sed utique cogere Re- 1594. ctorem, ad adjungendum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ Sacramentis administrandis.

Congregatio Concilii censuit, si in oppido est Ecclesia Parochialis 29. Junii absque fonte baptismali, & Archipresbyteratus ab illa separatus cum 1600. fonte baptismali, ita demum Archipresbyteratum, cui aliàs cura non incumbit animarum, esse curatum, si tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis solum Archipresbyterum adire, & ille tenetur id sacramentum adeuntibus administrare.

2 *In iis verò, &c.*] Hoc decretum est ad constituendum novas Parochias, & assignandum novas portiones novis Parochiis, etiam iis, quæ Regularium sunt.

3 *Ob locorum distantiam.*] Licèt Parochialis Ecclesia in eo sit loco, ubi minor pars Parochianorum habitat, & major pars longè habitat in aliis oppidis; nihilominus Parochus habitare debet prope Ecclesiam, sed succurrendum est remedio præsentis Decreti, & *cap. Ad audientiam, de Eccl. ædif.*

4 *Novas Parochias.*] Etiam invitis Rectoribus, possunt institui novæ Parochiales, servatis iis, quæ in hoc Decreto statuuntur.

Quando Episcopus procedit ad aliquem actum, vigore Decretorum Concil. Trident. quem etiam suo ordinario jure facere poterat, & in decreto datur ei facultas procedendi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato, si velit dividere parochias ex hoc cap. quod poterat, per text. *in c. Audientiam, de Eccl. ædif.* si appelletur, potest appellatio in secũda Instantia juridicè interponi, & tractari corã Metropolitano, cum non sit necessariò interponenda apud S. Sedem Apostolicam.

5 *Arbitrio Episcopi.*] Episcopus ob multitudinem populi potest compellere Rectorem ad sibi adjungendos alios Sacerdotes pro Missis, atque aliis divinis officiis celebrandis, aut Sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis Missarum.

Congregatio Concilii censuit, ex ea sola causa, quod populus ali- 22. Sept. cujus Parochialis adeo sit numerosus, ut unus Rector non possit suffi- 1600. cere sacramentis ministrandis, & cultui divino peragendo, minimè quidem licere ordinario novam Parochiam erigere, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione fel. rec. Alexand. III. quæ incipit, Ad audientiam, & innovatur Decreto Concilii c. 4. Sess. 21. v. in his vero, sed ob hujusmodi magnam multitudinem debere ordinariũ uti remedio d. c. 4. in princ. scilicet cogendo Rectores, ut tot sibi sacerdotes adjungant, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda & cultum divinum celebrandum.

Parochus potest sibi alium presbyterum ad curam animarum adjutorem accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.

6 *Ex fructibus ad Ecclesiam Matricem.*] Intelligendum est id habere locum etiamsi Ecclesia illa foret cathedralis, nam indefinitè ponitur & universaliter intelligitur quæcunq; Matrix. Quapropter licet Episcopo assignare Sacerdotib⁹, qui erunt præfecti novis Parochiis secundum hoc Decretũ constitutis, competentem portionem arbitrio suo

ex

ex omnibus fructibus ad Matricem pertinentibus, non distinguendũ magis decimas, quàm alia corpora redituum. Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Ecclesiæ facta juxta formam Concilii Trident. c. 13. sess. 24. de Reform. unire eidẽ Parochiali, in actu ipsius erectionis, unum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam, existentem in alia Ecclesia non collegiata, quæ erat Parochialis loci, in quo nova Parochia fuerit erecta: quia multa facta tenent, præsertim stante necessitate loci & personarum, quę hoc facit. In contrarium quidem declinabant multi Illustrissimi, hoc tamen non obstante fuit decisum potuisse ordinarium id facere.

Non licet Episcopo, loco erectionis faciendæ prorsus certam populi partem separare ab antiqua Parochia, & alteri commodiori applicare, si nimirũ sit vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia causa, quæ impediat, aut certè non postulet erigi novam Parochiam.

7 *Compellere possit populum*] Assignatio facienda pro nova Parochia priùs fit ex fructibus ad Ecclesiam Matricem pertinentibus; & si ea non sufficiat, tunc demum populus compellendus; & si non potest populus ob paupertatem, Episcopus debet de suo, juxta Hostiensem.

Ad succurrendum autem Parochianis foris habitantibus, ut suprà dictum est, erigatur una Capellania extra civitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate Matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amovibilis, approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra civitatem, ad quos non est accessus ex urbe de nocte, quia portæ civitatis clauduntur, juxta alleg. c. sequenti.

An ut quæstores arceantur possint Ordinarii de facultate à Superioribus Regularium Eleemosynæ quærendæ concessa aliquam cognitionem & qualem habere? Congregatio censuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes quo minus Eleemosynas quærant; non tamen alios eorum nomine, & quoquo modo posse quæritare; illo tamen ex loco ubi sint sita monasteria, Eleemosynas per eandem diœcesim quæritantes, teneri ad ostendendum Ordinario licentiam suorum superiorum.

REMISSIONES.

* Vide Roch. de jure patron. verbo honorificum, q. 3. n. 10. Lambert. eod. tract. pag. 1. q. 3. art. 15. Lap. alleg. 66. Rebuff. de Decimis q. 6. n. 21. Mandos. in praxi signaturæ, tit. Erectiones, gloss. 6. lib. 13. tit. 5. par. 1. Gambar. de Officio legati lib. 5. tit. 18. Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi, c. 4. n. 1.

* *Novas parochias.*] Vide Menoch. in cons. 477. n. 1. & seq.

Lib. 3. Decretal. De Ecclesiis ædificandis.

CAPUT III.

AD audientiam nostram noveris pervenisse, quòd villa, quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare, ut tempore hyemali cùm pluviæ inundant, non possint Parochiani sine magna difficultate ipsam adire: unde non valent congruo tempore Ecclesiasticis interesse officiis. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quod

quod præter illius villæ proventus minister illius convenienter valet sustentationem habere, mandamus, quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ majoris cum canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam, ejusdem villæ obventiones Ecclesiasticas percepturum; providens tamen, ut competens in ea honor pro facultate loci matrici servetur: quod quidem fieri posse videtur, cum ejusdem villæ dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad usus sacerdotis conferre. Si verò persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis cessante diffugio instituere non omittas.

CAPUT V.

Propter Ecclesiarum paupertatem, & in casibus à jure permissis faciat Episcopus uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

α * UT etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur; β possint Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ sedis delegati, 1 juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere *a* 1 uniones perpetuas † quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, 3 vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & γ * &c. in cæteris casibus à jure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, vel δ beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta. *b* Quæ δ uniones etiam non possint revocari, nec quoquomodo infringi vigore cujuscunque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a c. sicut unire, de excess. Prælat. Conc. Lat. sub Leo. X. Sess. 9. de ref. curiæ, & infr. Sess. 24. c. 13. Vide Sess. 14. c. 9.

b c. unio, in fin. 10. q. 3. c. & temporis, cum seq. 16. q. 1.

DECLARATIONES.

Hoc caput (quo disponitur, posse Episcopos facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem) non comprehendit beneficia Juris patronatus. *Infr. hoc cap. §. Uniones.*

Si necessitatibus Parochialium provideri non possit unionibus præmissis juxta hoc caput, tunc adhibenda sunt remedia posita in cap. 13. session. 24. §. In Parochialibus. Quod si nec possit provideri necessitatibus Parochialium remediis prædictis & propositis in dict. cap. 13.

 adhibeat

adhibeat Episcopus remedia juris communis, quibus uti potest adversus Patronos illarum Ecclesiarum, quæ sufficientes reditus non habent pro cultu divino & sustentatione Rectoris; quia possunt compelli Patroni ad præstandum congruam sustentationem, vel patiantur illa uniri.

1 *Juxta formam juris.*] Hoc est, de consensu Episcopali, *juxta Clem. unic. de reb. Eccles. non alienand.* Episcopus enim has uniones facere potest.

2 *Uniones perpetuas*] Episcopus Parochiales tenues unire potest invicem vel aliis. Sed Parochiales quæ sunt de Jure patronatus non comprehenduntur hoc Decreto.

3 *Vel non curatorum.*] Non tamen hospitalia, etiam posito, quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hospitalitas, ex cap. 8. sess. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hic ad inferiorem collatorem pertinentia.

REMISSIONES.

α Vide Bullam Pij P. quæ est 46. incip. Ad exequendum. Mandos. in reg 22. de Unionib. q. 5. n. 3 ad finem, Caccialup. in tract. de Unionib. art. 5. causa 3. Rebuff. de unionib. à num. 38. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss 1. n. 20. Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 278. * & Ricc. in prax. Ecclesiast. decis. 492.

β *Possint Episcopi*] Absque consensu Capituli posse ajunt Nav. Cons. 10. de Officio & potest. judicis deleg. & Zerol. d. verbo Unio, § 9. † Sed contrarium esse tenendum affirmat Nicol. Garcia de benef. in p. 12. c 2. sequutus per Ricc. in sua prax. Cur. Eccles. Neapol. decis. 487. n. 4.

* *Facere uniones perpetuas*] Vide infra sess. 14. c. 9. & sess. 24. c. 13. Conc. Lateran. sub Leone X. sess 9. de reform. Camil. Borrel. conf. 32. num. 32. Hoc decreto non comprehendi beneficia juris patronatus, censuit Sacra Congregatio: ut refert Garcia de benefic. p. 10. c. 2. n. 210. & voluit Ricci. in sua prax. curiæ Eccles Neapolit. decis. 486. n. 3.

γ *Et in cæteris casibus à jure permissis.*] Super hac materia aliquæ proditæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Unio, p. 115. † Alias etiam referunt Garcia de benefi. p. 12. c. 2. n. 87. & Ricc. in sua prax. Cur Eccl. dec. 492.

δ Quòd unio monasteriorum monialium facienda sit, cùm subest aliqua causa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, refert censuisse sacram Cardin. Congregationem. Zerol. d. verbo Unio, §. 4.

ε An Episcopus possit unire beneficia etiam post devolutionem? Affirmant Rebuff. de Devolut. n. 31. Zerol. d. verbo Unio, vers. Decimò.

ζ Quòd unio possit fieri in perpetuum, & ad tempus, & hoc debeat exprimi in unione, docent Rebuff. de Unionib. n. 8. & 9. Zerol. d. verbo Unio, vers. Decimoprimò.

η Quòd beneficium unitum non possit permutari, tenent Com. qu. 15. de infirmis resign. Zerol. d. verbo Unio, vers. Decimoquartò, Flam. de resign. lib. 2. q. 9. n. 2.

θ Parochialem posse uniri beneficio simplici, ponendo in ea Vicariũ perpetuum. docent Rebuff. in reg. de idiom. glo. 2. n. 7. & de Unionib. n. 17. & 18. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochia §. 7. in fine.

ι Quòd Capitulum possit præstare auctoritatem Unioni Sede vacante, dum-

dummodo per eam unionem nihil juri Episcopali detrahatur, docent Rebuff. in reg. de unionib. gloss. 11. num. 1. & 2. in tit. de Devolut. n. 100. Zerol. d. verbo Unio, vers. Septimò, ubi vers. 15. resolvit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Commendatariis.

κ *Vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata.*] Quòd possit Episcopus unire beneficia devoluta, & reservata Sedi Apost. docent Nav. Cons. 12. de Rebus Ecclesiæ non alien. & Cons. 10. de Officio deleg. Zerol. d. verbo Unio vers. Octavò. Gomez tract. de Mand. provid. n. 117. Et quòd unio tamen non possit fieri de beneficio devoluto ad Papam ab Ordinario ob ipsiusmet negligentiam non conferentis illud. & postea vellet illud unire; quia hoc non potest in pœnam negligentiæ suæ, ob quod constitutus fuit titulus de supplenda negligent. Prælat. secus verò, quando inveniret illa jam devoluta, vel propter prædecessoris negligentiam, ignorantiam, vel absentiam, tenent Sylvest. part. 3. quæst. 11. qual. 4. Rebuff. d. [illegible] devolut. num. 31. Zerol dict. verb. Unio, vers. Octavò.

λ *Quæ uniones etiam*] Vide Flam. de Resignat. lib. 2. q. 9. n. 18.

CAPUT VI.

Imperitis, sed honestæ vitæ rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda. Scandalosè autem viventes & vivere perseverantes nudentur beneficiis suis.

QUia α illitterati a, & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores * sacris minùs apti sunt officiis; & alij, propter eorum vitæ turpitudinem, potius destruunt, quàm ædificant; Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati eisdem illiteratis, & imperitis, si aliàs honestæ vitæ sunt, 1 Coadjutores aut Vicarios † 2 pro tempore deputare, β partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint; quacunque 3 appellatione & exemptione remota. b Eos γ verò, qui turpiter, & scandalosè vivunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseverent, eos beneficiis, juxta sacrorum c Canonum constitutiones, exemptione & appellatione quacunque remota, privandi facultatem habeant.

a c. illitteratos, 36. dist. c. nisi cum pridē, de renunc. c. 1. 36. dist. Cōcil. Tolet. 8. Can. 8.
b Cap. quia frater, 7. q. 1
c c. inventum, 16. q. 1. c. felicis, de pœnit. in 6. & clē. multorū, de pœn.

DECLARATIONES.

1 *Coadjutores aut Vicarios.*] Arguuntur hoc Decreto Episcopi, qui ex causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non residendo.

2 *Pro tempore deputare.*] Hæc deputatio ad eum spectat, qui potest instituere concursum. Nec ideo parochus, cui datus est coadjutor, poterit propterea abesse à cura.

3 *Appellatione.*] Ad effectum suspensivum, sed non devolutivum.

8 *In profanos usus, non sordidos.*] Qui dicantur usus sordidi, arbitrio Ordinarij hoc totum relinquitur, qui non debet sine causa profanare Capellas: at si aliquam profanandi causam habeat, earum cæmenta potius attribuenda sunt Ecclesiæ, quæ est caput dictarum Capellarum, quàm alteri cuicunque.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. in praxi, tit. de Union. gloss. 11. num. 8. Mandos. reg. 21. Cancel. q. 7. & 8. Boer. decis. 345. Perusin. de Unionib. c. 4. n. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Visitatio. §. 9. pag. 345. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 43. art. 13. Bobadill. in sua Politica, lib. 3. c. 5. n. 34. plures refert Doctores Cened. ad Decret. collect. 153.

* *Parochiales verò Ecclesias.*] Vide Guttier. Can. quæst. lib. 1. q. 17. n. 15. Sarmiento, Navar. & alios congestos à Bobadilla to. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 18. in n. 135. & lib. 3. c. 5. n. 34. Ricci. in prax. variar. resolut. cap. 201. Thenoch. de visitat. Eccles. lib. 2. cap. 6. Francis. Salgado de Somoza in tract. de Regia potestate 3. p. cap. 5. per totum.

β *Instaurari procurent ex fructibus.*] An intelligatur deducto priùs eis necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deservire sine alimentis? Affirmant Sarmi. de Reditib. Ecclesiast. p. 1. monitu 82. n. 3. Cened. d. collect. 153. n. 1. in med. † & Salgado d. c. 5. n. 16. post Gutier. alleg. 10. n. 7.

γ *Qui fructus aliquot ex dictis Ecclesiis, &c.*] Vide Valasc. Cons. 179. n. 13. & sacra Cardinalium Congregatio censuit in hæc verba; Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinâ, restaurare, ea debet penitus dirui. Quòd Episcopus potest vendere lapides altarium, vel Ecclesiarum destructarum, affirmant Navar. de spoliis Clericorum, §. 18. n. 11. vers. 2. Zerol. d. verbo Visitatio, §. 9.

δ *Parochianos omnibus.*] Cùm hoc sit opus publicum, & commune, & concernens omnium utilitatem, & necessitatem, teneri semper contribuere nobiles, & alios exemptos docent Avend. de Exequendis mand. lib. 2. c. 14. n. 19. Cened. d. Collect. 153. n. 2. *Idem Avendan. lib. 1. c. 10. num. 29. Bobadilla d. c. 18. n. 135. ad fin. Gutierr. alleg. 10. n. 5. & 6. Salgado d. c. 5. n. 11.

† *Quacunque appellatione remota.*] Vide Salgado in d. c. 5. ex n. 14. & in 2. p. c. 8. à n. 107. post Lancelot. de attentat. p. 2. c. 12. limitat. 8. n. 4.

CAPUT VIII.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam diœcesim pertinent.

*QUæcunque in diœcesi ad DEI cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est; propterea, 1 commendata monasteria, etiam Abbatiæ, 2 Prioratus, & Præpositurae nuncupatæ, in quibus non viget Regularis observantia, nec non beneficia, 3 tam curata, quàm non curata, sæcularia, & β Regularia, qualitercunq; commendata, etiam exempta ab γ Episcopis, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis α visitentur, curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, 4 etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renovatione indi-

α Sup. Sess. 7. de Refor. c. 8. & infr. Sess. 24. c. 9. & Sess. ult. de reg. c. 20. Concil. Bracaren. 2. c. 1.

indigent, aut restauratione, reficiantur: & 5 cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, 6 aliaque debita obsequia, rectè exerceantur: appellationibus quibuscunque, privilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, † conservatoriis, judicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus, & si in eis vigeret observantia Regularis, provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores juxta eorum Regularia instituta debitam vivendi rationem observent, & observari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd si admoniti, intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicæ *, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, juxta eorum instituta: quibuscunque appellationibus, privilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

DECLARATIONES.

Per vim hujus decreti licet Episcopo visitare omnes Ecclesias, etiam Regularibus subjectas, dummodo illarum ministri sint sæculares. *Pro his vide notat. ad c. 8 Sess. 7.*

1 *Commendata Monasteria.*] Episcopus non debet se interponere in Monasteriis, in quibus viget Regularis observantia, licet Monasteria sint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monasteria commendata, quæ sunt perpetuò unita aliis Ecclesiis, vel piis locis, etiamsi ipsa loca essent sub Regulari protectione, *ut infrà c. 8. Sess. 22.*

Fuit declaratum à Sanctissimo, quod milites Hierosolymitani non sint ab Ordinariis visitandi, nisi prout possunt alij Religiosi habentes suos superiores, juxta Decreta Concilii Tridentini; cum ipsi etiam sint professi, & Præceptores, non commendatarij: cum etiam habeant suũ procuratorem, seu superiorem totius Ordinis, juxta Decretum, c. 20. Sess. 25. de Regul.

2 *Prioratus.*] Prioratus militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest, cum illis sint Præceptores, non autem Cõmendatarij, & visitari debeant à capitibus sui Ordinis, *ut Sess. 7. c. 8. §. Vbi Equites.*

3 *Tam curata, quàm non curata.*] Episcopus Ecclesiam Parochialem visitare debet, eique de Parocho providere, qui Sacramenta & alia similia populo administret.

4 *Etiam per sequestrationem fructuum.*] Fructus Ecclesiarum, quæ renovatione indulgent, ab Ordinariis sequestrari possunt, ut Ecclesiæ separentur, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum.

5 *Et cura animarũ si qua illis, vel eorum annexis immineat.*] Ecclesiæ, ubi cura animarum exercetur, visitari possunt ab Ordinariis, etiamsi illæ essent militũ Hierosolymitanorũ, adhibita tamen moderatione, quàm in sua Bulla Pius V. expressit, quæ est, ut illas dũtaxat visitent, quæ animarum curam, illiusq; exercitiũ, & Sacramentorum administrationẽ respiciunt, quæ Bulla incipit, *Exposcit pastoralis*, publicata 22. Sept. 1571.

6 *Aliaq; debita obsequia.*] Per vocem hanc (*debita*) in hoc Decreto positam, insinuatur quòd non liceat Episcopo majus servitium, aut onus imponere beneficiis, quàm illis ex antiquissima consuetudine, vel illorum fundatione vel institutione debentur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. moral p.2, lib.3.c.40.quæst.10.* Franc. Salgado d.decis.5.num.18. Cavalcan.decis.11.n.30.in 3.p.Fr.Michael.Agiam de exhib.auxil funda.n.5.Seraph.decis.960.Ricc.in sua var.resol.c.176.

β *Et Regularia qualitercunque commendata, &c.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom.1. q.36. art.3. per totum.

γ *Ab Episcopis.*] Quòd conveniat etiam inferioribus, cujusmodi sunt Abbates, Priores, Præpositi, & alij jurisdictionem habentes, docet P.Azor. inst.moral.p 1.lib.12.c.18.vers. Sextò.

† *Etiam immemorabili tempore præscriptis.*] Vide Rotam noviss. decis. 744. in 1.p. diversorum.

* *Episcopi etiam ut delegati Sedis Apostolicæ.*] Vide suprà in sess.6.c.3. & sess.7.c.14. Trevisan.decis.36. per tot.l.1. Seraphin. decis.960.

CAPUT IX.

Quæstorum Eleemosynarum nomen & usus penitus tollitur. Indulgentias & spirituales gratias Ordinarij publicent: & duo de Capitulo fideliter Eleemosynas recipiant sine ulla mercede.

α β CUm multa à diversis antea α Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quàm Viennensi, adversus 1 pravos Eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, ut post hac in quibuscunque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; 2 nec ad officium hujusmodi exercendum ullatenus admittantur: non obstantibus privilegiis, Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusvis, cujuscunque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. 3 Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet privari, 4 deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiam Eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem cœlestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

α Conc. Lateran. c. 61. sub Innoc. III. c. cum ex eo, de pœn. & remiss. Clem. abusionib. eod tit. & infrà, Sess. ult. in Decreto, de Indulg. & sup. Sess. 5. c. 2.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Pravos Eleemosynarum Quæstorum abusus.*] Pravi Eleemosynarum Quæstores prohiberi & severè castigari debent; non autem illi, qui collectas Eleemosynas in pios usus convertunt. Non possunt proinde prohiberi à quæstoribus seu mendicantibus S. Antonii de Vienna, fratres mendicantes alicujus Ecclesiæ perpetuæ S. Antonii, quo minus etiam ipsi pro suo Conventu mendicent & quærant.

2 *Nec ad officium hujusmodi exercendum.*] Quando Sedes Apostolica rationabili ex causa concedit alicui pio loco, ut possit Eleemosynam quærere, Episcopo Ordinario rescribit per hæc verba: *Has eleemosynas, quæ in tua civitate & Diœcesi pro usu dicti hospitalis dabuntur, permittas: dummodo personæ, quæ colligent eas, honestæ vitæ, & spectatæ religionis, & tuo judicio approbatæ sint, minimeq; participes datarum Eleemosynarum, & Quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter Eleemosynarum Collectores nuncupentur: quiq; non publicent ullas indulgentias, nec concionentur, nec circumferant sua privilegia, nec reliquias, nec minus aut imprecationibus inducant fideles ad Eleemosynam: non campanellam aliaq; instrumenta similia quædam Quæstorum insignia ferant, pulsentve ad excitandas personas: non petant Eleemosynam tanquam debitam aut solitam, neq; ulla arte (etiam prætextu dicendi orationes S. Antonii, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam; sed simpliciter, per modestè, & cum omni dexteritate petendo Eleemosynam pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tantùm, quod sibi liberaliter offertur: neq; super his Eleemosynis ullam conventionem quovis modo faciant, etiam in utilitatem dicti Hospitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua, ut hæc omnia ritè observentur, & ad id diligenter animadvertat, imo (quo etiam Sanctitas sua conscientiam tuam gravari voluit) advigilabit, ut quicquid dictarum Eleemosynarum nomine fuerit collectum, id totum in usum tantùm ipsius Hospitalis, & non in alium, convertatur.*

Facultas quærendi Eleemosynam à Sede Apostolica (sub forma tamen suprà dicta) Hospitalibus conceditur, si in eis realiter hospitalitas exerceatur: quinimò conceditur sub conditionibus prædictis, quandoque etiam nonnullis à Regionibus mendicantibus.

3 *Indulgentias verò.*] Per hujus Decreti posteriorem partem non possunt Ordinarii prohibere, quo minùs Religiosi indulgentias, sibi olim à Summo Pontifice concessas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto: at indulgentias, sibi ipsis denuo concessas, absque Ordinarii licentia publicare non possunt. *Vide Decretum de indulgentiis in continuatione, Sess. 25. de Reform.*

4 *Deinceps per Ordinarios locorum.*] Nullus ergo sine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quacunq; exceptione aut exemptione, etiamsi Regularis sit aut in Ecclesiis ipsorũ regularium, etiam prætextu privilegiorũ, v. g. Confraternitatis Rosarii: sed per Ordinariũ, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporib⁹, populo publicari debent. *Vide idem inf. Sess. 22. c. 5. §. Nemo.*

REMISSIONES.

a Vide supr. Sess. 5. in fine, vers. quæstoris, & adde P. Henriq. in sum. lib. 7. c. 19. à princ. Navar. de orat. Miscell. 66. n. 2. Quarant. in summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 26. in fine. Zerol. in

ex omnibus fructibus ad Matricem pertinentibus, non distinguendū magis decimas, quàm alia corpora redituum. Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Ecclesiæ facta juxta formam Concilii Trident. c. 13. sess. 24. de Reform. unire eidē Parochiali, in actu ipsius erectionis, unum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam, existentem in alia Ecclesia non collegiata, quæ erat Parochialis loci, in quo nova Parochia fuerit erecta: quia multa facta tenent, præsertim stante necessitate loci & personarum, quę hoc facit. In contrarium quidem declinabant multi Illustrissimi, hoc tamen non obstante fuit decisum potuisse ordinarium id facere.

Non licet Episcopo, loco erectionis faciendæ prorsus certam populi partem separare ab antiqua Parochia, & alteri commodiori applicare, si nimirū sit vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia causa, quæ impediat, aut certè non postulet erigi novam Parochiam.

7 *Compellere possit populum.*] Assignatio facienda pro nova Parochia priùs fit ex fructibus ad Ecclesiam Matricem pertinentibus; & si ea non sufficiat, tunc demum populus compellendus; & si non potest populus ob paupertatem, Episcopus debet de suo, juxta Hostiensem.

Ad succurrendum autem Parochianis foris habitantibus, ut suprà dictum est, erigatur una Capellania extra civitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate Matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amovibilis, approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra civitatem, ad quos non est accessus ex urbe de nocte, quia portæ civitatis clauduntur, juxta alleg. c. sequenti.

An ut quæstores arceantur possint Ordinarii de facultate à Superioribus Regularium Eleemosynæ quærendæ concessa aliquam cognitionem & qualem habere? Congregatio censuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes quo minus Eleemosynas quærant; non tamen alios eorum nomine, & quoquo modo posse quæritare; illó tamen ex loco ubi sint sita monasteria, Eleemosynas per eandem diœcesim quæritantes, teneri ad ostendendum Ordinario licentiam suorum superiorum.

REMISSIONES.

a Vide Roch. de jure patron. verbo honorificum, q. 3. n. 10. Lambert. eod. tract. pag. 1. q. 3. art. 15. Lap. alleg. 66. Rebuff. de Decimis q. 6. n. 21. Mandos. in praxi signaturæ, tit. Erectiones, gloss. 6. lib. 13. tit. 5. par. 1. Gambar. de Officio legati lib. 5. tit. 18. Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi, c. 4. n. 1.

* *Novas parochias.*] Vide Menoch. in cons. 477. n. 1. & seq.

Lib. 3. Decretal. De Ecclesiis *ædificandis.*

CAPUT III.

AD audientiam nostram noveris pervenisse, quòd villa, quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare, ut tempore hyemali cùm pluviæ inundant, non possint Parochiani sine magna difficultate ipsam adire: unde non valent congruo tempore Ecclesiasticis interesse officiis. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quod

quod præter illius villæ proventus minister illius convenienter valet sustentationem habere, mandamus, quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ majoris cum canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam, ejusdem villæ obventiones Ecclesiasticas percepturum; providens tamen, ut competens in ea honor pro facultate loci matrici servetur: quod quidem fieri posse videtur, cum ejusdem villæ dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad usus sacerdotis conferre. Si verò persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis cessante diffugio instituere non omittas.

CAPUT V.

Propter Ecclesiarum paupertatem, & in casibus à jure permissis faciat Episcopus uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum parochialium & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

α * UT etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conservetur; β possint Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ sedis delegati, 1 juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere *a* c. sicut
2 uniones perpetuas † quarumcunque Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum,
3 vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & γ * &c. in cæteris casibus à jure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, vel δ beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercunque affecta. *b* Quæ δ uniones etiam non possint revocari, nec quoquomodo infringi vigore cujuscunque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a c. sicut unire, de exceff. Prælat. Conc. Lat. sub Leo. X. Seff. 9. de ref. curiæ, & infr. Seff. 24. c. 13. Vide Seff. 14. c. 9.

b c. unio, in fin. 10. q. 3. c. & temporis, cum seq. 16. q. 1.

DECLARATIONES.

Hoc caput (quo disponitur, posse Episcopos facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem) non comprehendit beneficia Juris patronatus. *Infr. hoc cap. §. Uniones.*

Si necessitatibus Parochialium provideri non possit unionibus præmissis juxta hoc caput, tunc adhibenda sunt remedia posita in cap. 13. session. 24. §. In Parochialibus. Quod si nec possit provideri necessitatibus Parochialium remediis prædictis & propositis in dict. cap. 13.

adhibeat Episcopus remedia juris communis, quibus uti potest adversus Patronos illarum Ecclesiarum, quæ sufficientes reditus non habent pro cu[ltu] divino & sustentatione Rectoris; quia possunt compelli Patr[on]i ad præstandum congruam sustentationem, vel patiantur illa uniri.

1 *Iuxta formam juris.*] Hoc est, de consensu Episcopali, *juxta Clem. unic. de reb. Eccles. non alienand.* Episcopus enim has uniones facere potest.

2 *Uniones perpetuas*] Episcopus Parochiales tenues unire potest invicem vel aliis. Sed Parochiales quæ sunt de Jure patronatus non comprehenduntur hoc Decreto.

3 *Vel non curatorum.*] Non tamen hospitalia, etiam posito, quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hospitalitas, ex cap. 8. sess. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hic ad inferiorem collatorem pertinentia.

REMISSIONES.

α Vide Bullam Pij P. quæ est 46. incip. Ad exequendum. Mandos. in reg 22. de Unionib. q. 5. n. 3 ad finem, Caccialup. in tract. de Unionib. art. 5. causa 3. Rebuff. de unionib. à num. 38. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 1. n. 20. Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 278. * & Ricc. in prax. Ecclesiast. decis. 492.

β *Possint Episcopi.*] Absque consensu Capituli posse ajunt Nav. Cons. 10. de Officio & potest. judicis deleg. & Zerol. d. verbo Unio, § 9. † Sed contrarium esse tenendum affirmat Nicol. Garcia de benef. in p. 12. c 2. sequutus per Ricc. in sua prax. Cur. Eccles. Neapol. decis. 487. n. 4.

* *Facere uniones perpetuas*] Vide infra sess. 14. c. 9. & sess. 24. c. 13. Conc. Lateran. sub Leone X. sess. 9. de reform. Camil. Borrel. conf. 32. num. 32. Hoc decreto non comprehendi beneficia juris patronatus, censuit Sacra Congregatio: ut refert Garcia de benefic. p. 10. c. 2. n. 210. & voluit Ricci. in sua prax. curiæ Eccles. Neapolit. decis. 486. n. 3.

γ *Et in cæteris casibus à jure permissis.*] Super hac materia aliquæ proditæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Unio, p. 115. † Alias etiam referunt Garcia de benefi. p. 12. c. 2. n. 87. & Ricc. in sua prax. Cur Eccl. dec. 492.

δ Quòd unio monasteriorum monialium facienda sit, cùm subest aliqua causa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, refert censuisse sacram Cardin. Congregationem, Zerol. d. verbo Unio, §. 4.

ε An Episcopus possit unire beneficia etiam post devolutionem? Affirmant Rebuff. de Devolut. n. 31. Zerol. d. verbo Unio, vers. Decimò.

ζ Quòd unio possit fieri in perpetuum, & ad tempus, & hoc debeat exprimi in unione, docent Rebuff. de Unionib. n. 8. & 9. Zerol. d. verbo Unio, vers. Decimoprimò.

η Quòd beneficium unitum non possit permutari, tenent Com. qu. 15. de infirmis resign. Zerol. d. verbo Unio, vers. Decimoquartò, Flam. de resign. lib. 2. q. 9. n. 2.

θ Parochialem posse uniri beneficio simplici, ponendo in ea Vicariũ perpetuum, docent Rebuff. in reg. de idiom. glo. 2. n. 7. & de Unionib. n. 17. & 18. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochia §. 7. in fine.

ι Quòd Capitulum possit præstare auctoritatem Unioni Sede vacante, dum-

dummodo per eam unionem nihil juri Episcopali detrahatur, docent Rebuff. in reg. de unionib. gloss. 11. num. 1. & 2. in tit. de Devolut. n. 100. Zerol. d. verbo Unio, vers. Septimò, ubi vers. 15. resolvit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Commendatariis.

x *Vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata.*] Quòd possit Episcopus unire beneficia devoluta, & reservata Sedi Apost. docent Nav. Cons. 12. de Rebus Ecclesiæ non alien. & Cons. 10. de Officio deleg. Zerol. d. verbo Unio vers. Octavò. Gomez tract. de Mand. provid. n. 117. Et quòd unio tamen non possit fieri de beneficio devoluto ad Papam ab Ordinario ob ipsiusmet negligentiam non conferentis illud. & postea vellet illud unire; quia hoc non potest in pœnam negligentiæ suæ, ob quod constitutus fuit titulus de supplenda negligent. Prælat. secus vero, quando inveniret illa jam devoluta, vel propter prædecessoris negligentiam, ignorantiam, vel absentiam, tenent Sylvest. part. 3. quæst. 11. qual. 4. Rebuff. d. devolut. num. 31. Zerol dict. verb. Unio, vers. Octavò.

λ *Quæ uniones etiam*] Vide Flam. de Resignat. lib. 2. q. 9. n. 18.

CAPUT VI.

Imperitis, sed honesta vita rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda. Scandalosè autem viventes & vivere perseverantes nudentur beneficiis suis.

Quia *a* illitterati *a*, & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores * sacris minùs apti sunt officiis; & alij, propter eorum vitæ turpitudinem, potius destruunt, quàm ædificant; Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati eisdem illiteratis, & imperitis, si aliàs honestæ vitæ sunt, 1 Coadjutores aut Vicarios † 2 pro tempore deputare, *β* partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint; quacunque 3 appellatione & exemptione remota. *b* Eos *γ* verò, qui turpiter, & scandalosè vivunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseverent, eos beneficiis, juxta sacrorum *c* Canonum constitutiones, exemptione & appellatione quacunque remota, privandi facultatem habeant.

a c. illitteratos, 36. dist. c. nisi cum pridē, de renunc. c. 1. 36. dist. Cōcil. Tolet. 8. Can. 8. *b* Cap. quia frater, 7. q. 1 *c* c. inventum, 16. q. 1. c. felicis, de pœnit. in 6. & clē. multorū, de pœn.

DECLARATIONES.

1 *Coadjutores aut Vicarios.*] Arguuntur hoc Decreto Episcopi, qui ex causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non residendo.

2 *Pro tempore deputare.*] Hæc deputatio ad eum spectat, qui potest instituere concursum. Nec ideo parochus, cui datus est coadjutor, poterit propterea abesse à cura.

3 *Appellatione.*] Ad effectum suspensivum, sed non devolutivum.

REMISSIONES.

a Quòd Episcopi, tanquam Sedis Apostol. delegati, Rectoribus Parochialium imperitis, & minùs aptis, dare debeant coadjutores, vel Vicarios pro tempore; & assignare eis partem fructuũ pro sufficienti victu, vel aliter providere. Et quòd hoc potest Episcopus etiam in parochiis exemptis propter identitatis rationem, tenent Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Parochia. § 7. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3.n.172. Gonzal. ad reg.8. Cancel. gloss.5.§.9.n.29. ubi n.30. resolvit, quod parochus, cui datus est coadjutor propter insufficientiam, non poterit abesse à residentia, & dicit decidisse sacram Cardinalium Congregationem in hæc verba. Propter deputationem coadjutoris parochus, cui datus est coadjutor, non poterit abesse à residentia.

* *Parochialium Ecclesiarum Rectores.*] Quòd autem non dentur coadjutores Rectoribus beneficiorum simplicium, consultus respondit Vinc. Grilenzon. cons.5.n.9.

† *Coadjutores, aut Vicarios*] Vide [illegible] olum de Irregularitate lib.1.c.32. n.13. Salzedo ad Bern. Diaz in praxi can.c.21.lit. G.

β *Partemq; fructuum.*] Vide Gambar. de officio legati, l.5. tit. de coadjutoribus n.11. Gonzal. d. §.9.n.33.

γ *Eos verò, qui turpiter, & scandalosè vivunt.*] Vide Flamin. de Resignat. lib.5. quæst.6. num.101.

CAPUT VII.

Curet Episcopus Ecclesias vetustate, vel aliàs collapsas restaurari, si fieri potest, ex fructibus ad eas pertinentibus: quibus non sufficientibus contribuant parochiani. Si autem non possunt illæ Ecclesiæ ullatenus restaurari; destruantur, locusq; convertatur in locum profanum non sordidum, & beneficia talium Ecclesiarum transferantur cum oneribus ad matrices Ecclesias, &c.

α CUm illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dedicata sunt, temporum injuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam juris patronatus ex Ecclesiis, 1 quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint, 2 & ob eorum inopiam, nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorundem, seu viciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel Capellas sub eisdem invocationibus; vel in jam erecta altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, 3 & oneribus, prioribus Ecclesiis impositis; a 4 Parochiales verò Ecclesias *, etiamsi juris patronatus sint, ita collapsas refici, & 5 β instaurari procurent ex fructibus † & proventibus quibuscunque, ad easdem Ecclesias quomodocunque pertinentibus;

a c. ult. & pen. de Eccl. ædif. ver. repar. sup. Sess.7. c.1. de Ref.

nentibus; qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui 7 fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt; aut in illorum defectum 8 parochianos omnibus * remediis opportunis ad prædicta cogant; quacunque appellatione, exemptione, & contradictione remota †. 6 Quod si nimia egestate omnes laborent, 7 ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur: cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Ecclesias dirutas, 8 in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, convertendi.

DECLARATIONES.

1 *Vetustate, vel aliàs collapsa.*] Ecclesiæ collapsæ, vel restituendæ, vel alio transferendæ sunt, juxta hoc Decretum.

An autem & quando ruinatæ Ecclesiæ converti possint in privatas domos aut loca publica ad usus non sordidos, relinquitur arbitrio Ordinarij disponendum. Similiter an pecunia ex dictis ruinis comparata, sit convertenda in bona stabilia Ecclesiæ, vel eroganda in alios pios usus, ejusdem est judicare.

2 *Et ob eorum inopiam.*] Si populus nolit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, instaurare, debet penitus destrui, itemq; huic quæstioni: An hujus Capitis dispositio procedat etiam in Ecclesia, quæ non prorsus est collapsa, sed majori ex parte ruinam minatur? Congregatio respondet affirmativè, sed in hoc casu tantùm proposito. Nam Illustrissimi noluerunt, quòd procedat generaliter, ne scilicet Episcopi sumpta tali occasione Ecclesias transferrent, etiam si Ecclesiæ non essent ita collapsæ & ruinam minantes; hoc enim severè prohibent fieri.

3 *Et oneribus, prioribus Ecclesiis impositis.*] Non est per Episcopum ullum novum onus imponendum ex conjecturis, vel verisimilitudinibus.

4 *Parochiales verò.*] Parochiales Ecclesias dirutas restaurari aut trāsferri Episcopus debet curare, servata forma prævia hujus Decreti. Idem censuit Congregatio de domibus pro necessaria Parochi habitatione intelligendum, quod de Ecclesiis Parochialibus decisum est, omni contradictione remota.

5 *Instaurari procurent ex fructibus.*] Pro hac instauratione non sunt sequestrandi fructus pro Parochi victu.

6 *Quod si nimia egestate omnes laborent.*] Facultas transferendi Ecclesias collapsas, nimia egestate laborantes competens Episcopo vigore hujus cap. 8. *Quod si nimia,* non competit ejus Vicario generali, nisi speciali mandato illam habuerit.

7 *At matrices Ecclesias.*] Ecclesia ergo diruta parvorum redituum potest ex sententia Congregationis in profanos usus, non tamen sordidos (erecta tamen ibi Cruce,) converti, & transferri ad Matricem seu viciniorem Ecclesiam, ubi erigendum est altare, sub eadem invocatione, imposito onere titulari; ut nimirum Episcopus curet ibi celebrari singulis hebdomadibus per Sacerdotem idoneum. Cœmeterium item profanandum, & deinde ossa transferenda sunt ad novum Cœmeterium, quod à titulari construatur in eo loco, quo magis placuerit populo construendum.

8 *In profanos usus, non sordidos.*] Qui dicantur usus sordidi, arbitrio Ordinarij hoc totum relinquitur, qui non debet sine causa profanare Capellas: at si aliquam profanandi causam habeat, earum cæmenta potius attribuenda sunt Ecclesiæ, quæ est caput dictarum Capellarum, quàm alteri cuicunque.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. in praxi, tit. de Union. gloss. 11. num. 8. Mandos. reg. 21. Cancel. q. 7. & 8. Boer. decis. 345. Perusin. de Unionib. c. 4. n. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Visitatio. §. 9. pag. 345. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 43. art. 13. Bobadill. in sua Politica, lib. 3. c. 5. n. 34. plures refert Doctores Cened. ad Decret. collect. 153.

* *Parochiales verò Ecclesias.*] Vide Guttier. Can. quæst. lib. 1. q. 17. n. 15. Sarmiento, Navar. & alios congestos à Bobadilla to. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 18. in n. 135. & lib. 3. c. 5. n. 34. Ricci. in prax. variar. resolut. cap. 201. Thenoch. de visitat. Eccles. lib. 2. cap. 6. Francis. Salgado de Somoza in tract. de Regia potestate 3. p. cap. 5. per totum.

β *Instaurari procurent ex fructibus.*] An intelligatur deducto priùs eis necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deservire sine alimentis? Affirmant Sarmi. de Reditib. Ecclesiast p. 1. monitu 82. n. 3. Cened. d. collect. 153. n. 1. in med. † & Salgado d. c. 5. n. 16. post Gutier. alleg. 10. n. 7.

γ *Qui fructus aliquot ex dictis Ecclesiis, &c.*] Vide Valasc. Cons. 179. n. 13. & sacra Cardinalium Congregatio censuit in hæc verba; Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinã, restaurare, ea debet penitus dirui. Quòd Episcopus potest vendere lapides altarium, vel Ecclesiarum destructarum, affirmant Navar. de spoliis Clericorum, §. 18. n. 11. vers. 2. Zerol. d. verbo Visitatio, §. 9.

δ *Parochianos omnibus.*] Cùm hoc sit opus publicum, & commune, & concernens omnium utilitatem, & necessitatem, teneri semper contribuere nobiles, & alios exemptos docent Avend. de Exequendis mand lib. 2. c. 14. n. 19. Cened. d. Collect. 153. n. 2. *Idem Avendan. lib. 1. c. 10. num. 29. Bobadilla d. c. 18. n. 135. ad fin. Gutierr. alleg. 10. n. 5. & 6. Salgado d. c. 5. n. 11.

† *Quacunque appellatione remota.*] Vide Salgado in d. c. 5. ex n. 14. & in 2. p. c. 8. à n. 107. post Lancelot. de attentat. p. 2. c. 12. limitat. 8. n. 4.

CAPUT VIII.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam diœcesim pertinent.

*QUæcunque in diœcesi ad DEI cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est; propterea, 1 commendata monasteria, etiam Abbatiæ, 2 Prioratus, & Præpositurae nuncupatæ, in quibus non viget Regularis observantia, nec non beneficia, 3 tam curata, quàm non curata, sæcularia, & β Regularia, qualitercunq; commendata, etiam exempta ab γ Episcopis, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis α visitentur, curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, 4 etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renovatione indi-

α Sup. Sess. 7. de Refor. c. 8. & infr. Sess. 24. c. 9. & Sess. ult. de reg. c. 20. Concil. Bracaren. 2. c. 1.

indigent, aut restauratione, reficiantur: & 5 cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, 6 aliaque debita obsequia, rectè exerceantur: appellationibus quibuscunque, privilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, † conservatoriis, judicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus, & si in eis vigeret observantia Regularis, provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores juxta eorum Regularia instituta debitam vivendi rationem observent, & observari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd si admoniti, intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicæ *, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, juxta eorum instituta: quibuscunque appellationibus, privilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

DECLARATIONES.

Per vim hujus decreti licet Episcopo visitare omnes Ecclesias, etiam Regularibus subjectas, dummodo illarum ministri sint sæculares. *Pro his vide notat. ad c. 8. Sess. 7.*

1 *Commendata Monasteria.*] Episcopus non debet se interponere in Monasteriis, in quibus viget Regularis observantia, licet Monasteria sint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monasteria commendata, quæ sunt perpetuò unita aliis Ecclesiis, vel piis locis, etiamsi ipsa loca essent sub Regulari protectione, *ut infrà c. 8. Sess. 22.*

Fuit declaratum à Sanctissimo, quod milites Hierosolymitani non sint ab Ordinariis visitandi, nisi prout possunt alij Religiosi habentes suos superiores, juxta Decreta Concilii Tridentini; cum ipsi etiam sint professi, & Præceptores, non commendatarij: cum etiam habeant suũ procuratorem, seu superiorem totius Ordinis, juxta Decretum, c. 20. Sess. 25. de Regul.

2 *Prioratus.*] Prioratus militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest, cum illis sint Præceptores, non autem Cõmendatarij, & visitari debeant à capitibus sui Ordinis, *ut Sess. 7. c. 8. §. Ubi Equites.*

3 *Tam curata, quàm non curata.*] Episcopus Ecclesiam Parochialem visitare debet, eique de Parocho providere, qui Sacramenta & alia similia populo administret.

4 *Etiam per sequestrationem fructuum.*] Fructus Ecclesiarum, quæ renovatione indulgent, ab Ordinariis sequestrari possunt, ut Ecclesiæ separentur, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum.

5 *Et cura animarũ, si qua illis, vel eorum annexis immineat.*] Ecclesiæ, ubi cura animarum exercetur, visitari possunt ab Ordinariis, etiamsi illæ essent militũ Hierosolymitanorũ, adhibita tamen moderatione, quàm in sua Bulla Pius V. expressit, quæ est, ut illas dũtaxat visitent, quæ animarum curam, illiusq; exercitiũ, & Sacramentorum administrationẽ respiciunt, quæ Bulla incipit, *Exposcit pastoralis,* publicata 22. Sept. 1571.

6 *Aliaq; debita obsequia.*] Per vocem hanc (*debita*) in hoc Decreto positam, insinuatur quòd non liceat Episcopo majus servitium, aut onus imponere beneficiis, quàm illis ex antiquissima consuetudine, vel illorum fundatione vel institutione debentur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. moral p. 2, lib. 3. c. 40. quæst. 10.* Franc. Salgado d. decis. 5. num. 18. Cavalcan. decis. 11. n. 30. in 3. p. Fr. Michael. Agiam de exhib. auxil funda. n. 5. Seraph. decis. 960. Ricc. in sua var. resol. c. 176.
β *Et Regularia qualitercunque commendata, &c.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. per totum.
γ *Ab Episcopis.*] Quòd conveniat etiam inferioribus, cujusmodi sunt Abbates, Priores, Præpositi, & alij jurisdictionem habentes, docet P. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. vers. Sextò.
† *Etiam immemorabili tempore præscriptis.*] Vide Rotam noviss. decis. 744. in 1. p. diversorum.
* *Episcopi etiam ut delegati Sedis Apostolicæ.*] Vide suprà in sess. 6. c. 3. & sess. 7. c. 14. Trevisan. decis. 36. per tot. l. 1. Seraphin. decis. 960.

CAPUT IX.

Quæstorum Eleemosynarum nomen & usus penitus tollitur. Indulgentias & spirituales gratias Ordinarij publicent: & duo de Capitulo fideliter Eleemosynas recipiant sine ulla mercede.

α Conc. Lateran. c. 61. sub Innoc. III. c. cum ex eo, de pœn. & remiss. Clem. abusionib. eod. tit. & infrà, Sess. ult. in Decreto, de Indulg. & sup. Sess. 5. c. 2.

α β CUm multa à diversis antea α Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quàm Viennensi, adversus 1 pravos Eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, ut post hac in quibuscunque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; 2 nec ad officium hujusmodi exercendum ullatenus admittantur: non obstantibus privilegiis, Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusvis, cujuscunque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. 3 Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet privari, 4 deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiam Eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem cœlestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Pravos Eleemosynarum Quæstorum abusus.*] Pravi Eleemosynarum Quæstores prohiberi & severè castigari debent; non autem illi, qui collectas Eleemosynas in pios usus convertunt. Non possunt proinde prohiberi à quæstoribus seu mendicantibus S. Antonii de Vienna, fratres mendicantes alicujus Ecclesiæ perpetuæ S. Antonii, quo minus etiam ipsi pro suo Conventu mendicent & quærant.

2 *Nec ad officium hujusmodi exercendum.*] Quando Sedes Apostolica rationabili ex causa concedit alicui pio loco, ut possit Eleemosynam quærere, Episcopo Ordinario rescribit per hæc verba: *Has eleemosynas, quæ in tua civitate & Diœcesi pro usu dicti hospitalis dabuntur, permittas: dummodo personæ, quæ colligent eas, honestæ vitæ, & spectatæ religionis, & tuo judicio approbatæ sint, minimeq; participes datarum Eleemosynarum, & Quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter Eleemosynarum Collectores nuncupentur: quiq; non publicent ullas indulgentias, nec concionentur, nec circumferant sua privilegia, nec reliquias, nec minis aut imprecationibus inducant fideles ad Eleemosynam: non campanellam aliaq; instrumenta similia quædam Quæstorum insignia ferant, pulsentve ad excitandas personas: non petant Eleemosynam tanquam debitam aut solitam, neq; ulla arte (etiam prætextu dicendi orationes S. Antonii, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam: sed simpliciter, permodestè, & cum omni dexteritate petendo Eleemosynam pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tantùm, quod sibi liberaliter offertur: neq; super his Eleemosynis ullam conventionem quovis modo faciant, etiam in utilitatem dicti Hospitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua, ut hæc omnia ritè observentur, & ad id diligenter animadvertat, imo (quo etiam Sanctitas sua conscientiam tuam gravari voluit) advigilabit, ut quicquid dictarum Eleemosynarum nomine fuerit collectum, id totum in usum tantùm ipsius Hospitalis, & non in alium, convertatur.*

Facultas quærendi Eleemosynam à Sede Apostolica (sub forma tamen suprà dicta) Hospitalibus conceditur, si in eis realiter hospitalitas exerceatur: quinimò conceditur sub conditionibus prædictis, quandoque etiam nonnullis à Regionibus mendicantibus.

3 *Indulgentias verò.*] Per hujus Decreti posteriorem partem non possunt Ordinarii prohibere, quo minùs Religiosi indulgentias, sibi olim à Summo Pontifice concessas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto: at indulgentias, sibi ipsis denuo concessas, absque Ordinarii licentia publicare non possunt. *Vide Decretum de indulgentiis in continuatione, Sess. 25. de Reform.*

4 *Deinceps per Ordinarios locorum.*] Nullus ergo sine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quacunq; exceptione aut exemptione, etiamsi Regularis sit aut in Ecclesiis ipsorũ regularium, etiam prætextu privilegiorũ, v. g. Confraternitatis Rosarii: sed per Ordinariũ, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporib⁹, populo publicari debent. *Vide idem inf. Sess. 22. c. 5. §. Nemo.*

REMISSIONES.

a Vide supr. Sess. 5. in fine, vers. quæstoris, & adde P. Henriq. in sum. lib. 7. c. 19. à princ. Navar. de orat. Miscell. 66. n. 2. Quarant. in summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 26. in fine. Zerol. in

praxi Episcop. p. 1. verbo Quæstores, pag. 302. Fr. Emman quæst. Regul. tom. 2. q. 57. art. 7. & q. 98. art. 1. plures refert Doctores Cened. ad Clem. Collect. 9. p. mihi 401. * Vide etiam in Sess. ult. in decreto de indulgentiis, & lib. 4. & 9. tit. 9. lib. 1. recopil. & l. 2. tit. 9. lib. 1. ordinamēti. ubi eleganter Didac. Perez Ricc. in sua prax. var. resol. c. 290. n. 2. β Zerol. d. verbo Quæstores, asserit in sacra Cardinalium Congregatione decisum esse, dari posse licentiam petendi Eleemosynas cum his circumstantiis. Prima, ut sint personæ bonæ existimationis. Secunda, ne sint participes ipsarum Eleemosynarum. Tertia, ne habeant ullo modo nomen quæstoris. Quarta, nullas indulgentias divulgent, nec concionentur. Quinta, ne sua privilegia, aut sacras reliquias circumferant. Sexta, ne imprecationibus, aut minis Eleemosynas ab hominibus exprimant, aut extorqueant, nec campanas aliave instrumenta deferant. Septima, ne quicquam debitum, aut usitatum petant. Octava, ne ullo artificio aut specie commemorandæ orationis alicujus Sancti, aut alio perverso more utantur. Nona, sed simpliciter, ac modestè Eleemosynas petant, easque in pii loci utilitatem transportent.

Indictio futuræ Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decrevit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta post Octavam festi Nativitatis B. Mariæ Virginis, quæ erit 17. mensis Septembris, proximè futuri. Hoc tamen adjecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro ejus arbitrio, & voluntate; sicuti rebus Concilii putarit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare liberè possit, & valeat.

SESSIO XXII.

Quæ est sexta

SUB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 17. Sept. 1562.

Doctrina α β γ, &c. de sacrificio Missæ.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut vetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistię mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conservetur; de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spi-

Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

REMISSIONES.

a Vide D.Thom.p.3.quæst.78.art.5.& 7.& quæst.83.Petr.Sot.tit.de Missa,Cajet.in opusculo, de sacrificio Missæ contra Lutherum,Can. lib.12.de locis Theolog.c.13. Sot.lib.9.de Justit.quæst.2 art.1. Card. Bellarm. de Missa, & lib.1. c.5. Covar. lib.4. Vari. cap.22. Veg.lib.13. in Trident.c.39. P.Henriq.in sum. lib.9. de vero Missæ Sacrificio, Repertorium Inquisit.verbo Missa. Michael.Timoth.de Sacrificio Missæ. P.Gabr.Vasquez in 3.p. D.Thom.tom.2.q.83.disput.22. P.Azor. instit. Moral.p.1. lib.10.c.18.cum seqq. Fr.Emman. in summ. tom.1. cap.242.de Missa, Zerol. in praxi Episcop. verbo Missa, P.Ægid. de Coninck de sacram. & censur.tom.1.quæst.83 Balduin.Junium super opera controv.Bellarm.p.2. lib.4. P.Valer.Regin.in praxi fori pœn. lib.29.à n.143.cum seqq.

b Licitum esse usum accipiendi pitantiam vel pecuniam pro celebranda Missa specialiter alicui applicata, nullamque ob id committi simoniam,aut culpam, etiamsi Sacerdos eam exigat ex pacto, resolvunt Anton.de Cordub.de casib. conscientiæ casu 27. Mich.Timoth. de Sacrif.Missæ,tract.3.quæst.48.Jac.de Graffis, lib.2.dec. aure. cap. 96.à n.32. Guttier.Canon.lib.1. c.29. à n.3. P.Henriq.in summ.lib.9. c.22. Moral.in Emporio juris part.1. tit.1. q.13. à princ. Petr.Ledesm. in summ.part.1.tit.de Sacram.Euchar. cap.18. vers. Quarta Conclus. P.Soar. part.3. q.83. art.6. disp.86.sect.1. cum seqq. P.Lessi. de Justit. lib.2.c.35. dub.8. P. Vasq. d.tom.3.disput.234. P.Ægid.de Sacram.d. tom.1.q.83.n.196. cum seqq. plures Doctores refert Cened.ad Decretal.Collect.44.n.5.

c Quòd ratio pitantiæ dicitur injusta, quando ita taxatur, ut neque plus, neque minus liceat dari, vel recipi, dicitur tamen justa, quæ in qualibet regione communi consuetudine recepta, & approbata est à viris prudentibus, & Deum timentibus, vel quæ taxata fuerit à superiore habente potestatem, ita ut major non possit justè exigi, tenent Petr.Ledesm.ubi supra concl.7.& 8. Arag.2.2.quæst.85.de Sacrificiis, art.3. vers.sed dubitabit aliquis, Zerol.in praxi Episcop.part.1. verbo Missa,concl.2.& 3. §.3.pag.mihi 227.

d Utrùm Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accepit, per se, vel per alium pro dicendis Missis, vel ut eas faciat celebrari per alios Sacerdotes, si eas celebrari faciat per alios, minori pitantia, possit justè sibi retinere residuum ejus, quod sibi datum fuit, sine peccato, & restitutione? Quòd possit retinere, si Sacerdos, qui dat illas Missas, sit parochus, aut ejus populi curam gerat, resolvunt Sot.de Justit. lib.9. q.3. art.1. vers. sed hoc propterea, Fr.Emman.in summ. tom.1.cap.242.de Missa,num.12. P.Soar.3. part. quæst.83. art.6. disp. 86.sect.3. vers. hac verò occasione. Contrariam verò opinionem sequuntur Joan.Major in 4. distinct.45. quæst.3. dub.2. & Petr.Ledesm. d.cap.18. vers. *A esta duda se responde.* Alii distinguunt in hunc modum: quando Parocho, vel Sacristæ, qui pecuniam illam accepit à lege vel consuetudine, est assignata certa quantitas, & ex quaque Missa pitantia ob stipendium, seu pro hujusmodi cura, & officio sibi injuncto Missas commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad restitutionem, si ali-

aliquam partem retinet sibi, & alteram dat presbytero pro Missis: quando verò Parochus seu Sacrista non habet ullum officium, quod lege, vel consuetudine compertum sit commendari Missas dicendas, tunc non potest sibi aliquid retinere, quam distinctionem tradunt Navar. in Man. cap. 25. n. 91. Ludov. Lop. in instructor. Conscientiæ, p. 2. tit. de Eucharist. c. 78. vers. insuper. Beja casuum conscient. part. 1. casu 12. in fine. Arag. 2. 2. q. 85. de Sacrific. art. 3. p. 683. in princ. Guttier. Canonic. lib. 1. cap. 29. n. 32. Veg. tom. 2. c. 41. casu 3. P. Henriq. lib. 9. c. 22. in fine.

ε An præcepto de audienda Missa satisfaciat ille, qui ad horas Canonicas obligatus, eas tunc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia sunt à Confessario ei in pœnitentiam impositę, tunc item recitat? Affirmant Navar. in Man. c. 21. n. 8. de Orat. c. 19. n. 178. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 7. cap. 5. q. 3. P. Soar. tom. 3. quæst. 88. sect. 3. in fine, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. q. 1. n. 14. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 307. & n. 287. asserit sufficere audire duas partes Sacri.

ζ An Missa pro multis dicta, tantum valeat cuilibet illorum, ac si pro uno solo celebraretur? Vide Navar. in Man. c. 25. num. 92. & n. 11. vers. 35. & Cons. 6. num. 2. & Cons. 7. de celebrat. Missar. Petr. Navarr. lib. 2. de restitut. c. 2. à n. 262. Marc. Anton. Cuch. lib. 5. instit. major. tit. 6. nu. 77. Covar. in cap. alma, p. 1. §. 5. num. 9. Joan. Medin. Cod. de Orat. cap. de valore Orationis pro multis fusæ. Spin. de testam. gloss. 13. princ. à n. 55. Lud. Lop. p. 2. c. 78. de Eucharist. vers. nam jam hic. Hieron. Liamas, in 3. part. Methodi, cap. 43. §. 17. Arag. 2. 2. q. 85. art. 3. vers. his constitutis, Fr. Emman. d. c. 252. n. 2. Jac. de Graffis, d. lib. 2. c. 45. à n. 16. latissimè Dimas in tract. de Purgat. c. 37. Humad. lib. 42. gloss. 2. à num. 3. tit. 4. part. 1. Nunno in part. 3. D. Thomæ, q. 84. art. 1. dub. 8. pag. 960. Cardin. Tolet. lib. 2. instruct. Sacerd. cap. 6. P. Azori. institut. moral. part. 1. lib. 10. cap. 21. quæst. 1 Greg. de Valent. tom. 4. disp. 6. quæst. 11. punct. 1. Petr. Ledesm. in summ. part. 1. tract. de Eucharist. c. 17. conclus. 23 p. Henriq. d. lib. 9. c. 19. §. 5. Zerol. dict. verbo Missa, vers. ad quartum, P. Soar. tom. 3. q. 79. sect. 12. & tom. 4. disp. 48. sect. 6. P. Ægid. d. q. 63. n. 186. in fine.

η Utrum Sacerdoti liceat Missas celebrare anticipatè? Doctores statim citandi ponunt sequentes casus. Primus igitur casus tenet, licitum esse Sacerdotem Missam dicere anticipatam ex his quas in posterum tenetur dicere pro certa intentione. Secundus, quando quis diceret, & celebraret pro intentione ejus, qui habet mandare Missas, etiam si ille nesciat, poterit pro Missa taliter dicenda anticipatè stipendium accipere, resolvunt Arag. d. art. 3. pag. 682. Ledesm. d. c. 18. concl. 17. vers. *La duda es de un Sacerdote*, Fr. Emman. d. cap. 252. n. 8. Et præter hos casus promulgata fuit decisio Cardinalium Concilii Trident. ex mandato S. P. bonæ memoriæ Clement. VIII. edita, cujus tenor talis est.

θ Superioribus diebus significatum fuit S. D. N. paucis ab hinc annis in Hispania novam consuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam, sensim receptam, in dies magis invaluisse, ut Sacerdotes Missam celebrantes ejus valorem generalem applicent his, qui postea Missæ celebrationem postulaturi, ac pro eo Eleemosynam

synam præbituri sunt, tametsi antequam Missæ sacrificium peragere-tur, neque à Sacerdote illud rogassent, neque ei hac de causa Eleemosynam præstitissent. Quam rem cum Sanctitas S. ad sacram Congregationem Cardinalium Concilii Tridentini interpretum pro materiæ gravitate examinandam rejecisset, in ipsa Congregatione primum de ea actum fuit diligentissimè; ac deinde relatum ad Sanctitatem suam: quæ ex ejusdem Congregationis sententia, hujusmodi consuetudinem, tanquam pluribus nominibus periculosam, fidelium scandalis, & offensionibus obnoxiam, atque à vetusto Ecclesiæ more nimium abhorrentem explosit, ac improbavit, atque amplitudini tuę literas dari, quod facimus, mandavit, ut omnibus istius Regni Archiepiscopis, atque Episcopis, in quorum diœcesibus hujusmodi applicatio in usum inducta fuerit, per literas, aut alias scripto injungat, ut talem usum aboleant, ac prohibeant excommunicationis, atq; aliis, quas opportunas, & necessarias existimaverint, pœnis. Idemq; præcipiat Generalibus & Capitibus Ordinum, quos in istis regnis nunc noverit commorari, ut scilicet & ipsi Regularibus sibi subditis talibus applicationibus eisdem pœnis propositis interdicant. Quæ omnia pro sua pietate, & Sanctissimi Domini nostri jussis obsequendi studio amplitudinem tuam sedulo effecturam sperantes, Omnipotentem Deum rogamus, ut eam quotidiè cœlestis suæ gratiæ donis velit auctiorem. Romæ, die 15. Novemb. 1605.

1 Non esse peccatum mortiferum facere Sacrum ante preces nocturnas, seu matutinum, expresse affirmant Sot. lib. 10. de Justit. qu. 5. art. 4. concl. 2. & in 4. dist. 13. q. 2 in fine, Flam. in p. 3. Methodi, c. 3. §. 15. el 1. p. 501. Medin. p. 1. inst. Confess. c. 16. §. 2. in fine, Emman. Sa in Aphorismis, tit. de Missa, num. 22. Joan. Bapt. Corrad. in resp. casuum conscient. casu 242. Cuch. lib. 5. tit. 6. n. 36. Petr. Arag. 2. 2. quæst. 63. art. 12. vers. de Ordine, p. 832. Lud. Lop. in instruct. conscient. p. 2. c. 79. de Eucharist. vers. denique, neque hic, p. 297. & c. 105. de horis Canon. vers. Nunc tamen, Veg. in speculo curat. c. 10. §. 28. n. 254. vers. Tabien. Alphon. Veg. in sum. p. 2. c. 41. casu 16. Fr. Emman. in sum. p. 1. c. 249. n. 12. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacram. Euchar. c. 23. v. 8. concl. P. Lessi. de Justit. lib. 2. c. 37. dubit. 12. n. 81. P. Soar. part. 3. q. 83. art. 3. disp. 82. sect. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. d. q. 83. n. 220. Quòd verò peccatum sit mortale ante matutinarum recitationem Sacrum facere, tuentur D. Antonin. p. 3. tit. 13. c. 6. §. 4. in fin. Armill. in sum. verbo Missa, n. 3. Tabien. n. 7. Angel. n. 42. Navar. in man. c. 25. n. 83. vers. 18. & de Horis Canon. c. 3. n. 70. & c. 21. n. 30. D. Raimund. in sua summ. lib. 3. tit. de Sacrament. iter. in Gloss. verbo pro defunctis, pag. 327. Simon. Mayol. de Irregul. lib. 3. c. 24. n. 1. Anton. Bernard. in summ. c. 27. n. 26. Petr. Bollo in œconomica Canon. Classe 1. c. 5. §. 6. p. 82. vers. Primum est, Melchior. de Huelam in Epitome cæremon. & mysteriorum Missæ, §. 2. vers. *Los quales Maytines*, pag. 355. Ludov. Beja respons. casuum conscient. part. 1. casu 54. vers. quia celebrare ante matutinas. Mich. Timoth. de Sacrificio Missæ, tract. 1. q. 2. Lælii Zechi. de Sacram. tract. de Missa. c. 16. in princ. Steph. Durantes de Ritibus Ecclesiæ, lib. 3. c. 24 n. 13. Jac. de Graffis, lib. 2. dec. c. 40. n. 5. P. Henriq. lib. 9. de Missa, c. 24. n. 7. P. Azori. instit. Moral. part. 1. lib. 10. cap. 18. q. 17. & latissimè scripsit Laur. Perez. Seco in eleganti tract. qui inscribitur, *An liceat Missam celebrare non recitatis Matutinis.*

CA-

CAPUT I.

Christus in novissima Cœna Apostolis, quos tunc sacerdotes faciebat, dedit potestatem ac praeceptum offerendi Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini: hoc visibile sacrificium Ecclesiæ relinquens, per quod virtus sacrificii in cruce peracti (quod jugiter hoc repraesentatur) applicatur in remissionem peccatorum, quæ quotidie committuntur.

α QUoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter a Levitici Sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundùm ς ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Jesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur DEUS, & Dominus noster, etsi b semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium ejus extinguendum non erat, in cœna novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo γ cruentum illud semel in Cruce peragendum, repræsentaretur, ejusque c memoria in finem usque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundùm ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis Apostolis, quos tunc δ novi Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: d Hoc facite in meam commemorationem, uti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit; nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam e exitus de Ægypto multitudo filiorum Israël immolabat, novum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui Sanguinis effusionem nos redemit, f eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem g illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: quam ι Dominus per Malachiam no-

a Heb. 7.
b Hebr. 7. d. c.
c 1. Cor. 11.
d Matt. 26. Luc. 22.
e Exod. 13.
f Colos. 1.
g Malac. 1.

nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscurè innuit Apostolus Paulus, *a* Corinth. scribens, cùm dicit, *a* 1.Cor.10
non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; utpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral pag. 1. lib. 10. c. 18. q. 7. vers. Quæres an in aliis, Card. Bellarm. lib. 1. de Missa, c. 6. & 7. P. Vasq. tom. 1. in 3. p. D. Thom. disp. 218. n. 8. P. Ægid. de Conink de Sacram, & censur. tom. 1. q. 83. n. 32. & 75. Petr, Ledes. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17. concl. 1.

β *Secundùm ordinē Melchisedech.*] Vide Lindan. in panoplia, l. 4. c. 46.

γ *Quo cruentum illud semel, &c.*] Vide P. Vasq. d. tom. 3. disp. 221. n. 30.

δ *Novi Testamenti Sacerdotes.*] Quòd solus Sacerdos possit Eucharistiam consecrare, de fide definitum esse resolvit P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 29. à n. 40. & adversus hæreticos nostri temporis defendunt Bellarm. lib. 4. de Euchar. c. 16. P. Soar. tom. 3. disp. 61. sect. 3. dico primò.

ε *Quam Dominus per Malachiam, &c.*] Vide P. Azor. d. cap. 18. q. 7. à princ. P. Ægid. d. q. 83. n. 117.

CAPUT II.

Sacrificium visibile in altari est propitiatorium, non tantum vivis, sed & defunctis nondum plene purgatis in Christo:

α ET quoniam in divino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruentè obtulit, docet sancta Synodus, sacrificium *β* istud verè propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reverentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno. *a* Hujus quippe *γ* oblatione *a* Augus.
placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit. Una *δ* enim 10. de Civ.
eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. Cujus quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc uberrimè percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quovis modo derogetur. Quare non solùm pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis *b* Inf. Sess.
necessitatibus, sed *ε* & pro defunctis in *b* Christo nondum 25. in pr.

ad

ad plenum purgatis, ritè, juxta Apostolorum traditionem, offertur.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p.1. lib.4. c.5. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom.1. q.83. n.107. latè P. Valer. Regin. in praxi fori poenit. lib.29. à n.149.

β *Sacrificium istud verè propitiatorium esse.*] Vide P. Azori. instit. Moral. p.1. lib.10. c.20. à princ. Bald. Junium d.c.5. in princ. Card. Bellar. lib.2. de Sacrif. c.4. P. Valent. disp.6. q.11. puncto 1. §.19. P. Ægid. d.q. 83. à n.109. Petr. Ledesm. in sum. p.1. tract. de Euchar. c.17. concl.8.

γ *Hujus oblatione placatus Dominus.*] Vide Vasquez in 3. p. D. Thom. tom.3. disp.225. n.22. & disp.228. n.14. P. Azor. instit. Moral. p.1. lib. 10. c.20. q.2. vers. Postremò, P. Valer. Regin. d. lib.29. n.156.

δ *Una enim eademque est hostia.*] Vide Paul. Comitol. respons. Moral. lib.1. q.42.

ε *Sed & pro defunctis.*] Vide P. Azor. d. lib.10. c.22. q.4. P. Valer. Reginald. d. lib.29. n.153. vers. in vita, P. Ledesm. in sum. p.1. tract. de Euchar. c.17. con.21. An autem, qui in humanis est possit sibi facere celebrari Missas, vel officium defunctorum? Affirmat Zerol. in praxi Episc. p.2. verbo Missa, vers. Decimò: modò non dicantur orationes, quæ monstrant aliquem jam mortuum, v. gr. *Inclina Domine*, ubi dicitur, *quem de hoc sæculo migrare jussisti.*

CAPUT III.

Memoria Sanctorum fit in sacrificio, ipsum autem sacrificium non offertur Sanctis.

a August. de civitat. Dei, lib.8. c.27.

ET quamvis a in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit: unde nec sacerdos dicere solet; Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom.1. q.73. n.158.

CAPUT IV.

Canon Missæ ab omni vitio purus constat verbis Domini, Apostolorum traditionibus, ac sanctorum Pontificum piis institutionibus.

α ET cùm sancta sanctè administrari conveniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, ut dignè reverenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore pu-

purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat; is enim constat cùm ex ipsis Domini verbis, tùm ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

REMISSIONES.

a Vide Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 4. c. 9. à principio, & præcipuè vers. Porrò Canon.

CAPUT V.

Majestas sacrificij commendatur, & mens fidelium ad cœlestia erigitur per quorundam summissè dicendorum recitationem, caremonias, vestes, &c.

a Cumque a natura hominum ea sit, ut non facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quædam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronuntiarentur, instituit. Cæremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & majestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

a Aug. lib. 3. de lib. arb. c. 10. Humana autem anima.

REMISSIONES.

a Vide Bald. junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 4. cap. 8. de cæremoniis Missæ. Pat. Valerium Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 159. cum sequentibus.* Vide etiam Soto in 4. sentent. distinct. 13. q. 2. art. 4. Hugonem de Sancto Vict. lib. 2. de ministr. Christianæ fidei. 4. p. & lib. de myster. eccles. c. 6. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canonica c. 38. litter. A. Tho. VValdens. de Sacramenta lib. tit. 4. c. 28. Albert. Pighi. de ecclesiast. hierarchia lib. 1. c. 6. Conrad Brun. de cæremoniis Ecclesiast. lib. 1. cap. 1. col. 3. Henriquez in summa Theologiæ moralis lib. 1. de sacrament. in genere. c. 11. qui & alios auctores refert.

CAPUT VI.

Missa etiam ea, in qua nullus præter sacerdotem, qui est publicus minister, sacramentaliter communicat, est publica; fitque pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia.

1 Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut a in singulis Missis fideles adstantes, non solùm spirituali affectu, sed

sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quò ad eos sanctissimi hujus sacrificij fructus uberior proveniret: nec tamen, si id non semper fiat, *a* propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas, & illicitas, damnat, sed probat, atque adeò commendat, siquidem illæ quoque Missæ verè communes censeri debent; partim quòd in eis populus spiritualiter communicet; partim verò, quòd à publico Ecclesiæ ministro non pro se tantùm, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

a Alioqui nec Fabiá. de consecrat. dist. 1. c. Etsi non. nec Cócil. Eliberit. de cons. dist. 2. c Omnis homo nec 1. Toletan. c. 13. probasset certis tantùm temporib. communicantes.

DECLARATIONES.

1 *Optaret.*] Obstat Concilium Tridentinum Episcopo volenti præscribere certa tempora, (veluti dies Dominicos, quartam & sextam feriã) quibus tantùm liceat viris Laicis conjugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non conjugatis, sanctissimam Eucharistiam sumere, ob irreverentiam, quam potest quotidiana hujus Sacramenti sumptio in sua Diœcesi parere. Quia antiquo tempore peracta consecratione, omnes adstantes sumebant Eucharistiam, & ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere, *cap quotidie, de consecr. dist. 2.* Quapropter exhortandi sunt fideles, ut sicut quotidie peccant, ita quotidie medicinã accipiant, *cap. si quotiescunque, de consecrat. distinct. 2.*

REMISSIONES.

a Ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistia, &c.] Ex hoc text. colligit Ludov. Beja Respons. casuum conscientiæ p. 4. casu 14. vers. Confirmatur hoc ex Concilio. quòd, scilicet, quilibet Sacerdos potest Eucharistiam ministrare absque peccato sæpius communicanti voluntarie, & ex devotione. Vide D. Ambr. lib. 5. de Sacr. cap. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. n. 79. cum seqq.

CAPUT VII.

Plures ponuntur causæ, ob quas præceptum sit sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent.

MOnet *a* deinde sancta Synodus, præceptum esse *b* ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent; tum quòd Christum Dominum ita fecisse credatur, tùm etiam quia è latere ejus aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum *c* aquæ in Apocalypsi Beati Joannis populi dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.

b 3. Carth. cap. 14. & Braccar. 3. c. 1. ex Cyprià. lib. 2. c. ep. 3.
c Apoc. 17.

REMIS-

REMISSIONES.

a Vide Pat. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 3. q. 1. verf. Altera Quæstio erat. P. Ægid de Sacram. tom. 1. q. 74. art. 6. n. 128. P. Vasquez in 3 p. D. Thom. disp. 176. n. 13. & disp. 179. n. 11. Pet. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 4. concl. 16, & 17.

CAPUT VIII.

Missa non dicenda vulgari lingua, ejus tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores,

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire visum est Patribus, ut a vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem retento ubique cujusque Ecclesiæ antiquo, & à sancta Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oves Christi esuriant, a neve parvuli panem petant, & non sit qui frangat eis, mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; b atque inter cætera sanctissimi hujus sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

a Thren. 4.

b Sess. 24. cap. 7.

REMISSIONES.

a *Ut vulgari passim lingua celebraretur.*] Vide P. Azor institut. Moral. par. 1. lib. 8. c. 26. q. 6. verf. Verum, Balduin. Junium super opera controv. Bellarm. p. 1. l. 1. c. 2. verbo Propositio. verf. Probatur 3. p. 13.

CAPUT IX.

Prolegomenon canonum sequentium.

QUia verò adversus veterem hanc, in sacrosancto Evangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque à multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, gravesque his de rebus maturè habitos tractatus, unanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræque doctrinæ adversantur, damnare, & à sancta Ecclesia eliminare, per subjectos hos canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

a Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quòd offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

a 1.Cor.11.
b Luc.22.
β Si quis dixerit, illis verbis: a Hoc facite in meam commemorationem, b Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, alijque sacerdotes offerrent Corpus, & Sanguinem suum; anathema sit.

CANON III.

γ Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantùm esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in Cruce peracti, non autem c propitiatorium; vel soli prodesse sumenti; neque pro vivis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

c Sup.c.2.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem d Sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

d Sup.c.3.

CANON VI.

e Sup.c.4.
Si quis dixerit, canonem Missæ errores e continere, ideoque abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII. *

Si quis dixerit, cæremonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quàm officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus Sacerdos Sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

ε Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa voce pars canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua f tantum vulgari Missam celebrari debere; aut

f Sup c.1.

aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eo quòd sit contra Christi institutionem; anathema sit.

REMISSIONES.

CANON I. Vide P. Azor. inst. Moral. p.1. lib.10. c.8. q.4. P. Vasq. in 3. p. B. Thom. tom.3 disp.222. n.15.

β CANON II. Vide B. August. lib 10. de Civit. Dei cap.20. P. Azor. d.q.4.

γ CANON III. Vide P. Vasq. d. tom.3. disp.228. n.3. P. Ægid. de Sacr. q.83. n.161. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.29. n.149. & 153.

δ CANON IV. Vide P. Henriq. in sum. p. [illegible].9. c 31. n.2.

* CANON VII. Vide Salzedo alios referentem in addit. ad Bern. Diaz in prax. canon. c.38. lit. A.

ε CANON FIN. Vide P. Azor. inst. Moral. p.1. lib.10. c.30. q 1. vers. Altera quæstio est, Balduin. Junium super opera controv. Bellarmin. p.2. lib.4. c.7. de Missis privatis, genere linguæ, & modo vocis, prope finem.

Decretum de observandis, & evitandis in celebratione Missæ.

QUanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quivis facilè existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum vocari, *a* qui facit opus Dei negligenter. Quòd si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctum, ac divinum à CHRISTI fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. Cùm igitur multa jam sive temporum vitio, sive hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, & cultus ad DEI gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur: decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulò curent, ac teneantur, quæ vel 1 *a* avaritia, *b* idolorum servitus, 2 vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur, inprimis quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, *c* & β quidquid 3 pro Missis novis celebrandis datur; nec non importunas, atque 4 illiberales eleemosynarum exactiones, potius quàm postulationes, aliaque hujusmodi,

a Hier.42. *b* Ephes.5. *c* Conc. Laodic. can. 8. Concil. Carth. 2. can.9. c. sicut, cum seqq. c. his ergo, c. nullus presbyter, & c. cleri. de consec. dist 1. juxta Concil. Leodic. 58. & Felic. Papa in epist. ad omnes Episc. & ante hos Anacl. ep. 2.

modi,

modi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, * aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neve γ δ patiantur 5 privatis in domibus, † atque omninò extra Ecclesiam, & ad divinum tantùm cultum 6 dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium à sæcularibus, aut regularibus, quibuscunque peragi: ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solùm corpore, adesse. Ab ε ecclesiis verò musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impurum aliquid misceatur, item sæculares omnes actiones, vana, atque adeò profana colloquia, 7 deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut domus *a* Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremò, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caveant, ne sacerdotes aliis ζ quàm 8 debitis horis celebrent; * neve ritus alios, aut alias cæremonias, 9 & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam η verò Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis à superstitioso cultu, quàm à vera religione, inventus est, omninò ab Ecclesia removeant: doceantque populum, quis sit, & à quo potissimùm proveniat sanctissimum hujus sacrificij tàm pretiosus ac cœlestis fructus. 10 θ Moneant † etiam eundem populum, ut frequenter 11 ad suas *b* parochias, saltem diebus Dominicis, & majoribus festis, accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcunque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inviolatè servanda censuris ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscunque.

a Matt. 21.

b Cap. 2. de par. Vide Conc. Agath. 21. & 63.

DECLARATIONES.

1 *Vel avaritia.*] **Avaritia non solùm arcenda est ab eo qui celebrat, sed**

ſed ab his etiam, qui à celebrante aliquid exquirunt, ut illi faciant licentiam celebrandi.

Item non poſſe Parochos accipere aliquid etiam à ſponte dantibus pro adminiſtratione Sacramentorum: pro eleemoſyna autem, quod ſponte offeretur, poſſe accipere. 1. Febr. 1593.

2 *Ut irreverentia vitetur.*] Ubi eſt conſuetudo, quod Sacerdos per Eccleſiam paratus & paramentis Sacerdotalibus indutus eleemoſynā quærat & pacem offerat, illam S.D.N. cenſuit tollendam. Nihilominus Sacerdoti celebranti, oblationem, & eleemoſynam accipere licet dūmodo apud altare maneat, nec vagetur, quia per Eccleſiam vagatio hîc ſpecialiter tollitur. Parochus autem Eccleſiam circumire poteſt. At ſimplex ſacerdos, nec ad populum ſe vertere, nec Eccleſiam circumire poteſt. Ita Congregatio, facto verbo cum Sanctiſſimo cenſuit.

3 *Pro miſſis novis.*] Qui miſſas novas celebrant, poſſunt ſe tantum in medio altaris ad populum vertere, & oblationes ſponte factas recipere, non autem circumire Eccleſiam hac de cauſa.

4 *Illiberales eleemoſynarum exactiones omnino prohibeant.*] Non enim eſt obligationis: poterit tamen accipi eleemoſyna inter partes ſtabilita pro miſſis celebrandis, & promittens ſolvere, poteſt conveniri. Cajet. in ſum. verbo Simonia.

5 *Privatis in domibus*] Facultatem celebrandi in privatarum domorum oratoriis, ab Apoſtolica Sede emanatam, Epiſcopus impedire non poteſt; verùm oratoria ipſa viſitare debet, ut videat ſi decenti loco, ornatuque ſint. Item corrigere quicquid corrigendum invenerit: licentias quoque ab anteceſſoribus Ordinariis conceſſas revocare, aut limitare ejus arbitrio permittitur.

Licentia tamen celebrandi miſſam in oratorio alicujus Laici revocari non poteſt ſine cauſa.

6 *Dedicata oratoria.*] In oratoriis extra Eccleſiam dedicatis celebrare licet, dummodo nullum Parochiæ damnum inferatur.

In privatis oratoriis celebrandi facultas ab Epiſcopo concedi non poteſt: quod procedit præſertim in locis ad id quidem deſtinatis, ſed oratorij formam non habentibus. Idem de Principum domibus cenſendum eſt, nam hoc caſu illæ privatæ cenſentur, ſicut & palatia Baronum. Quibus non obſtantibus, Ordinarij arbitrio permittit Pontifex, neceſſitate perſonarum & infirmitatis qualitate penſata, ut pro infirmorum commoditate, etiam in privato oratorio, vel altari ad hoc deputato, facultatem celebrandi concedat. Et ideo Ordinarius debet dare licentiam Marchioniſſæ, ut poſſit facere celebrari Miſſam in oratorio, quod, propter ætatis & valetudinis incommoda, in aula ſui palatij honeſto & opportuno loco ad ſacrum Miſſæ uſum extruendum curavit; modo tamen illud occluſum teneat, ſicuti poſtulat dignitas ſacrificij, quod ibi agendum eſt.

Litteris Archiepiſcopi Januenſis quærentis, quid agendum ſibi eſſet in prava Januenſium conſuetudine, qua tàm ægri quam valentes, paſſim contra Decret. Concil. Trident. Miſſas domi audiunt? viſum eſt reſpondendum, ut nemini (qui poſſit ad Eccleſiam ire) id permittat: in caſu tamen neceſſitatis concedat arbitrio ſuo; modo celebretur in oratorio, vel altari ad id miniſterium decenter conſtituto.

Infans nobiliſſima mulier Portugalliæ, cùm per conſuetudinem non

possit ipsa, neque ejus familia exire domo ad Missam; potest, & conceditur ei ac familiæ in oratorio audire, sine tamen præjudicio parochiæ.

Licentia celebrandi Missam in oratorio vel Ecclesia de novo fabricata dari non debet, nisi cum clausula, *salvo jure, & sine præjudicio Ecclesiæ Parochialis.* Hoc autem præjudicium intelligitur in his, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, & ad alia, quæ ipsi parochiæ de jure debita attinent, in aliis verò non.

Si Oratorium ab Ordinario visum atque recognitum, existimetur idoneum, in quo honor & cultus Deo tribuatur, sicut Missæ sacrificium requirit, debet ab eodem Ordinario. (si adsit aliqua legitima causa,) permitti, ut in eodem Missa celebretur.

7 *Deambulationes, strepitus.*] Judices etiam Ecclesiastici, (qualis est Vicarius cum adjunctis,) non possunt intra corpus Ecclesiæ judicium exercere, *ut infr. c. 6. Sess. 25. de Reform. §. Episcopus.*

8 *Debitis horis.*] Ante diem, & horis indebitis celebrare nulli licet, etiã vigore privilegiorum à Sede Apostol. ante Conc. Trident. concessorũ. An autem Regulares possint Dominicis diebus dicere Missas, nisi prius in Ecclesia majori fuerit cantatum *Præfatium*? Congregatio censuit, nullo decreto Concil. id inhibitum esse: sicut & non est statutum, ne processiones faciant extra claustra, vel publicent monitiones, seu quasvis Bullas, sine Episcopi licentia. sic declaravit Congregatio.

Placuit concedi Florentiæ, confraternitati S. Francisci & B Mariæ Magdalenæ facultatem celebrandi Missam ante lucem, sed ita, ut Missa non incipiatur, nisi duabus horis ante Solis ortum.

Prælatis, Capellanis, Clericis, fratribus, aliisque superioribus mandavit Pius V. in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suæ indignationis, ac perpetuæ suspensionis à divinis, pœnis; ut deinceps Missas vespertino tempore licentiarum à majori *Pœnitentiario* obtentarum, aut aliarũ facultatum, sive quovis alio prætextu, celebrare, vel celebrari facere non præsumant. Et hæc sancta constitutio Pij V. in Bullario est.

9 *Et preces in Missarum celebratione.*] Licet novæ & non receptæ preces in Missa prohibeantur, non tamen jaculatoriæ, sicut est: *Adoramus te Christe*, & similes usu communi extra sacrificium probatæ, dummodo ob illas nihil omittatur in Missa. Per hæc etiam verba non prohibetur, quin, ubi consuetudo viget, vulgari sermone dici possint.

10 *Moneant etiam.*] Populus monendus est, ut Dominicis diebus, & Festis majoribus in suis parochiis Missas audiat: non tamen ex vi Concil. Trid. est ad id per censuras Ecclesiasticas cogendus.

11 *Ad suas Parochias saltem diebus Dominicis.*] Circa excommunicationem ferendam in eos, qui diebus Dominicis non accedunt ad Matricẽ vel parochialem Ecclesiam pro Missa audienda, Congregatio censuit, hanc pœnam excommunicationis etiam in casu notabilis negligentiæ aut contumaciæ nullo Decreto Concilij impositam fuisse; sed tantum injunctum est Episcopis, ut ipsi moneant populũ, ut frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis, & majoribus Festis accedat, ut loquitur præsenti c. Item moneant populum diligenter, teneri unumquemq; Parochię suæ interesse, ubi cõmodè id fieri potest, ad audiendũ verbum Dei, & discendũ doctrinam Christianã, *ut loquitur Sess. 24. c. 4.*

De rectore monoculo, qui vult se dare religioni, & celebrare Missam, negatum est, si est captus toto oculo, neque hujus dispositionis reperitur exemplum, ne scandalo populo sit. *Innoc. in c. cum tua. de corp. vit.*

Con-

Congregatio Concilii declaravit, caput unicum de observandis, & evitandis in celebratione Missę Sess. 22. in ea parte, in qua disponitur, extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata oratoria sacrificium Missæ celebrari non debere, non derogasse privilegio introducto in favorem Episcoporum per cap. ultimum de privileg. in 6. Elborens. 9. Sept. 1592.

Per hoc decretum, scilicet, de Missis in privatis domibus non celebrandis, non est ulla ex parte derogatum privilegio concesso in favorem Episcoporum, de quo cap. ult. de priv. in c. 6. Ab omnibus enim Cardinalibus est ita decisum, quia intentio Concilii est tollere abusus, at in Episcopis non est abusus, cùm fiat ex causa, scilicet, ut quotidie Missam audiant, quam non audirent, si illa privilegia ipsis derogarentur. Quo privilegio Episcopi etiam propter valetudinem utuntur: nam profectionis & valetudinis causa æquiparantur. Eodem privilegio possunt uti Episcopi ex urgenti periculo: nam & per cap. *Concedimus de consecr. dist.* I. conceditur Missæ celebratio propter necessitatem extra Ecclesiam. Item Episcopus non valens commode accedere ad Ecclesiam, potest absque dicta licentia S. D. N. de celebrando, in oratorio celebrare, vel celebrari sibi facere, ex cap. *Missarum solemnia, de consecr. dist.* I.

Stante prædicta declaratione, scilicet, quod licentia celebrandi in privatis domibus est petenda à Sedę Apostolica; Episcopus ipse non potest id concedere aliis, ex hoc textu, & ex dicta declaratione: ad tollendum abusus, licet de jure posset, d. cap. *Missarum solemnia.*

An si regulares aliqua indecentia aut prohibita in Ecclesiis suorum ordinum habeant, ex Concilio Provinciali possit Ordinarius etiam contra ipsos regulares, eorumque Ecclesias, prout eis videbitur, etiam per viam interdicti, vel censurarum providere. Respondit Congregatio posse, dum tamen ad interdictum non procedat, nisi ritè & rectè observatis omnibus à Jure requisitis.

REMISSIONES.

α *Quæ vel avaritia, idolorum servitus, &c.*] Vide Navar. in Miscel. de Orat. Miscell. 56. n. 3. Guttier. Canon. lib. 1. c. 29. ubi latissimè.

β *Et quicquid pro Musis novis celebrandis datur, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Qui Missas novas celebrant, possunt se tantùm in medio Altaris ad populum vertere, & oblationes sponte factas recipere; non autem circumire Ecclesiam hac de causa, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Missa, vers. Secundo.

* *Et notorie criminosus sit.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. cap. 79. lit. A.

γ *Neve patiantur privatis in domibus, &c.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 30. n. 24. cum seqq. latè Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 5. dub. 7. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. concl. *duda* 1. & 2. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. c. 26. à princ. P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 8. c. 56. p. 738. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 223. cum seqq. Et Sixt. IV. concessit fratribus Minoribus, ut non solùm in oratoriis, & locis, quibus degunt, sed etiam in quocunq; alio loco congruenti, & honesto possint super Altare portatile Missas liberè, & licitè celebrare. Et Alexand. VI. concessit eisdem fratribus, ut possint celebrare Missas in cameris sæcularium, vel in plateis, dato, quòd non videantur loca inhonesta, quia in cameris dormiunt conjugati, & in plateis fiunt multa profana; quas concessiones adducit Fr. Emman. quæst. Regul.

 tom.

tom.1 q.43.art.4.& art.5. resolvit Concilium in præsenti non revocare hæc privilegia, sed tantùm præcipere ordinariis, ut non obstantibus dictis privilegiis, compellant Regulares in foro exteriori censuris, & aliis remediis opportunis, ne facultatibus in ipsis privilegiis utantur, & sic non impedientibus Episcopis non est, cur Religiosi scrupulis agitentur. Sed P. Azor. d.c.26. q.7. dicit per Concilium in præsenti sublata esse prædicta privilegia, nisi denuo concedantur, & confirmentur, & allegat Navar. in Man. c.25. n.82. Durant. de ritibus Ecclesiæ lib.2.cap.6.n.8. P. Ægid.d q.83.n.226. Ideo Gregorius XIII. concessit Religiosis Societatis Jesu, quod non obstante decisione Concilii Trident. sess.22. in decreto de observandis, & evitandis in celebratione Missæ, possint Presbyteri Societatis in missionibus, quæ à Superioribus fiunt, servata alias forma concessionis Pauli III. videlicet cum debita reverentia & honore, sacrificium Missæ super altari viatico celebrare ubiq; gentium, etiam in castris militum, modo loca, etsi communia & profana, tuta, & honesta sint, & Præpositus generalis, aut per eum Provincialis Præpositi, eo tunc utendum fore judicaverint, poteruntque ibi ipsi presbyteri sanctissimum Eucharistiæ Sacram ministrare fidelibus ad illud sumendum debitè præparatis.

ꝭ Utrum Episcopus possit dare licentiam, ut sacerdos in privatis domibus, quæ sacræ non sunt, immolare queat? Vide Navar. cons. sub tit. de Constit. n.76. & cons.16. de privilegiis, P. Azor. d.c.26. q.3. ubi resolvit, hanc facultatem solum Romanum Pontificem concedere posse, & q.4. sacram Congregationem censuisse, per hoc Decretum non esse derogatum privilegio Episcoporum, quod habetur in cap. Quoniam, de privileg. lib.6. de quo etiam Beja cas. conscient. p.4. casu 33. Idem Azor. d.c. 26. q.5. asserit eandem sacram Congregationem censuisse, Episcopos prædicto privilegio uti posse, quando ob incommodam valetudinem domo exire nequeunt: & q.6. posse Missæ sacrificium absque peccato fieri extra loca consecrata tempore necessitatis; Episcopi consensu, ubi commodè is peti, & impetrari potest, aut etiam sine eo, ubi commodè peti non potest, de quo etiam Navarr. in Man. c.25. n.82. Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib.2. cap. 6. n. 8. Ludov. Beja d. casu 33. vers. probatur tum quia, P. Soar. p. 3. disp. 81. sect.2. latè Pet. Cened. pract. & Canon. lib.1. q.44. à n. 4.

† *Neve patiantur privatis in domibus.*] Vide Bern. Diaz in prax. can. c.39. ubi etiam Salzedo lit. A.

‖ *Ab Ecclesiis verò musicas eas, &c.*] Vide Cajet. 2.2. q.91. art. 1. vers. Inter hæc. Navar in Man. c.12. n.87. P. Soar. tom.2. de Religione lib.4. de Orat. c.13. n.16. & 17. Valent. 2.2. disp.6. q. 9. puncto unic. latè, & eleganter P. Sanch. in præcepta Decalogi lib.2. c.37. n.7.

* *Quarundam verò Missarum, & candelarum certum numerum, &c.*] Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. B. Thom. tom.3. disp 233. n.26. Zerol. p.1. verbo Missa, pag.227. P. Sanch. d. lib.2. c.40. n.40. ubi n.41. de Trinitariis sancti Amatoris.

ζ *Ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent.*] Vide Nav. de Orat. in Miscell. 76. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 13. num.9. P. Henriq. lib 9. c.24. §.6. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib.29. à n.173. P. Azor instit. Moral. p.1. lib.10. c. 25. pag.1021. P. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom.3. disput.233. n.26. cum seqq. Legitimum tempus esse antemeridianum ad celebrandum, resolvunt P. Emman. d. §.13.

ad

ad finem, Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 7. P. Soar. tom. 3. disp. 80. sect. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 217. cum seqq. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 5. dub. 6. ubi refert, quibus religiosis sit concessum Missam celebrare ante horam, & post horam ab Ecclesia statutam, de quo etiam P. Azor d. c. 25. q. 5.

* *Aliis quàm debitis horis celebrent.*] Vide tradita à Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 46. per totum.

§ *Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & majoribus festis, accedant.*] Vide Cened. ad Decretal. collect. 104. Ferdinand. Paez Lusit. in Repet. cap. Missas, de consecrat. distinct. 1. n. 133. Gutier. Canon. c. 30. à n. 7. lib. 1. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 149. n. 125. & quæst. Regul. tom. 1. q. 43. art. 7. P. Soar. tom. 3. disp. 87. sect. 2. in dub. circa secundam Missæ divisionē. P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 7 c. 6. q. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 19 q. 3. n. 22. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 312. P. Henriq. in sum. p 2. lib. 9. de Missa, c. 26. n. 14. p. 830. Matthæ. Soar. in pract. & ordine visitandi, c. 3. n. 4. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Missa, vers. Ad sextum, pag. 229. ubi asserit, sacram Cardinalium Congregationem censuisse, non posse Episcopum cogere populum multis pœnis, etiam casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, ire ad audiendam Missam in Parochia sua. † Vide etiam Grilenzon. in cons. 54. n. 7. & 18.

‡ *Hæc igitur omnia, &c.*] Ex his verbis colligit Fr. Emman. d. art. 7. posse Episcopos compellere Regulares, ut in Offertorio Missarum conventualium, quæ Dominicis diebus in monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ festivitates, & jejunia in illa hebdomada occurrant: nè ignorantia horum festorum & jejuniorum, præcepta ecclesiastica à fidelibus transgrediantur, & ibi testatur ita vidisse observari à quibusdam fratribus Ordinum Mendicantium in hoc Regno Portugalliæ in Archiepisc. Eborensi.

DECRETUM DE REFORMATIONE

EAdem sacrosancta Oecumenica, *a* & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut reformationis negotium prosequatur, hæc in præsenti Sessione statuenda censuit. *a* Infr. sess. ult. de ref. c. 1.

CAPUT I.

Omnes Clerici sint à negotiis sæcularibus alieni, honestè graviterq́; se gerant ac sanctè vivant: cùm cæteri in eos suos oculos conjiciant, ex iisq́; sumant, quod imitentur.

a NIhil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assiduè instruat, quàm eorum vita, & exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt. Cùm enim à rebus sæculi in altiorem sublati locum conspiciantur; in eos, tanquam *b* speculum, reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere*, *c* ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus

b Matth. 5. Tit. 2. cap. qualiter, 2 de accus. c. clericos 21. dist.
c Sess. 14. in proœmio.

rebus nil, nisi grave, moderatum, ac religione plenum, præ se ferant: levia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo majore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint observanda: *a* statuit Synodus, ut, quæ alias à *b* summis Pontificibus, & à sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, choreis, aleis †, lusibus, ac quibuscunque criminibus, nec non sæcularibus negotiis fugiendis copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem pœnis, vel majoribus arbitrio Ordinarii imponendis, observentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abiisse compererint; ea quam primùm in usum revocari, & ab omnibus accuratè custodiri, studeant; non obstantibus consuetudinibus quibuscunque, ne subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo vindice, pœnas persolvant.

a de vita & honest. cler. extra in 6. & c. canonum, 14. q. 3. c. credo, 21. q. 3. Conc. Carthag. 1. can. 6. & Concil. Carthag. 3. cap. 15. Concil. Chalced. canon. 3. Concil. Aurel. 2. c. 14. cum sim. & inf. sess. 24. de refor. c. 12. *b* Vide 1. Concil. Matiscon. cap. 5. & 2. Nicæn. c. 16. & 4. Carthag. cap. 44. & seqq.

Concilium Lateran. sub Innoc. III. c. 8. & lib. 5. Decretalium, De accusationibus & inquisitionibus.

QValiter & * quomodo debeat prælatus procedere ad inquirendum, & puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus novi & veteris Testamenti colligitur evidenter, ex quibus posteà processerunt Canonicæ sanctiones, sicut olim apertè distinximus, & nunc sacri approbatione Concilii confirmamus. Legitur enim in Evangelio, quòd villicus ille, qui diffamatus erat apud dominum suum, quasi dissipasset bona ipsius, audivit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ, jam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendam & videbo, utrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleverint. Ex quibus auctoritatibus manifestè comprobatur, quòd non solum cùm subditus, verumetiam cùm prælatus excedit, si per clamorem & famam ad aures superiores pervenerit, non quidem à malevolis & maledicis, sed à providis & honestis: nec semel tantùm, sed sæpè (quod clamor innuit, & diffamatio manifestat) debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentiùs perscrutari, ut si rei poposcerit qualitas, Canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam sit auctor & judex, sed quasi deferente fama, vel denunciante clamore, officii sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit observandum in subditis, diligentiùs tamen observandum est in prælatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cùm ex officio teneantur non solùm arguere, sed etiam increpare; quin etiam interdum suspendere, nonnunquam verò ligare, frequenter odium multorum incurrunt & insidias patiuntur: Ideo sancti Patres providè statuerunt, ut accusatio Prælatorum nō facilè admittatur, ne concussis columnis corruat ædificium, nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non

* *quando.* Luc. 16. Gen. 18. Thren. 3.

solùm

solùm falsæ, sed etiam malignæ criminationi janua præcludatur. Verum ita voluerunt providere Prælatis, ne criminarentur injustè, ut tamen caverent, ne delinquerent insolenter, contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam, videlicet, ut criminalis accusatio, quæ ad diminutionem capitis (id est, degradationem) intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio, nullaten' admittatur. Sed cùm super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ita ut jam clamor ascendat, qui diutiùs sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absque dubitationis scrupulo, ad inquirendum & puniendum ejus excessus, non ex odii fomite, sed charitatis procedatur affectu, quatenus si fuerit gravis excessus, etsi non degradetur ab Ordine, ab administratione tamen amoveatur omninò: quod est secundùm Evangelicam sententiam à villicatione villicum amoveri, qui non potest villicationis suæ dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is, contra quem facienda est inquisitio, nisi per contumaciam absentaverit: & exponenda sunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solùm dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, ut quid & à quo sit dictum appareat, publicanda: nec non exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionum verò exclusionem, deponendi falsum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus tanto diligentiùs debet Prælatus assurgere, quanto damnabilius eorum offensas deserere incorrectas: contra quos, ut de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus modis possit procedi, per accusationem videlicet, denunciationem, & inquisitionem eorum, ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leve compendium ad grave dispendium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic & denunciationem charitativa admonitio, & inquisitionem clamosa insinuatio prævenire; illo semper adhibito moderamine, ut juxta formam judicii, sententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa Regulares personas non credimus usquequaque servandum, quæ, cùm causa requirit, faciliùs & liberiùs à suis possunt administrationibus amoveri.

Lib. 3. Clem. De vita & honestate Clericorum.

Quoniam qui abjectis vestibus proprio congruentibus Ordini, alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante præsumit, professorum illius Ordinis prærogativa se reddit indignum; præsenti constitutione sancimus, quòd quicunque Clericus virgata vel partita veste publicè utetur (nisi causa rationabilis subsit) si beneficiatus extiterit, per sex menses à perceptione fructuū beneficiorum, quæ obtinet, sit eo ipso suspensus. Si verò beneficiatus non fuerit, in sacris tamen Ordinibus citra sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem quoq; censemus de Clericis aliis, vestem talem, simul & tonsuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem verò, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, nec non cæteri in sacerdotio constituti, ac Religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam hone-

statem

ſtatem oſtendere, ſi (præterquam ex cauſa rationabili) publicè veſtem ferant hujuſmodi, aut infulam, ſeu pileum lineum publicè portent in capite: ſint eo ipſo, beneficiati videlicet, à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, ſuſpenſi per annum; cæteri verò ſacerdotes & Religioſi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcunque beneficium Eccleſiaſticum obtinendum. Sed & tales & cæteri quicunque Clerici utentes epitogio ſeu tabardo foderato usq; ad oram, & ita brevi, quòd veſtis inferior notabiliter videatur; epitogium ipſum ſæculares Clerici & Religioſi, adminiſtrationem habentes, teneantur intra menſem dare pauperibus: cæteri verò religioſi adminiſtrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur ſuis Superioribus aſſignare, in pios uſus aliquos convertendum; alioquin beneficiati ſuſpenſionis, cæteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus ſe noverint incurriſſe.

Huic inſuper adjicimus ſanctioni, ut Clerici, præſertim beneficiati, caligis ſcacatis, rubeis, aut viridibus publicè non utantur.

REMISSIONES.

α Vide Navar. conſ. 4. de Regular. n. 27. & in cap. ſtatuimus, 19. q. 3. n. 25. verſ. 2. P. Rebello de Obligat. juſtit. p. 2. lib. 9. q. fin. ſect. 2. n. 5.

* *Moreſq; ſuos componere.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 75. lit. A. P. Greg. Tholoſan. de appellat. l. 2. c. 10. n. 1. in fine.

† *Aleis.*] Vide Bern. Diaz in praxi can. c. 70. ubi Salzedo poſt Navar. Menoch. & alios.

CAPUT II.

Qualitates aſſumendorum ad Eccleſias Cathedrales, qui vita bona, & ordine ſacro præditi eſſe debent, ac tales qui cæteros docere valeant, quæ probari debent teſtimoniis, &c.

QVicunque α * poſthac ad eccleſias Cathedrales erit 1 aſſumendus, is non ſolùm natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ à ſacris a Canonibus requiruntur, plenè ſit præditus, verùm etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus, quarum rerum inſtructio, ſi ejus notitia nulla, aut recens in curia fuerit, à Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nunciis provinciarum, aut ejus Ordinario, eoque deficiente, ac vicinioribus Ordinariis ſumatur. Scientia verò præter hæc ejusmodi polleat, ut muneris ſibi injungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere. Ideoque 6 antea in Univerſitate Studiorum, Magiſter, ſive Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel jure Canonico meritò ſit promotus †, aut publico alicujus Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Quòd ſi Regularis fuerit, à Superioribus ſuæ Religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conſcientias graviter one-

a c. cum in cunctis. & c. à nobis, de Elect. c. grave nimis, de præben. & inf. Seſſ. 14. c. 1. de ref.

oneratas esse scient; ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Lib. 3. Decretal. De prabendis & dignitatibus.

CAPUT XXIX.

GRave nimis est & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum prælati, cùm possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non judicium rationis. Unde quanta Ecclesiis damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, ut prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo & Ecclesiis velint & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in provinciali Concilio diligens inquisitio annuatim: ita ut qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficiis conferendis per illum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona provida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, observetur. Metropolitani verò delictum, superioris judicio relinquatur ex parte Concilii nuntiandum. Ut autem hæc salubris provisio pleniorem consequatur effectum, hujusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchæ, minimè relaxetur, ut in hoc quoque quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur.

DECLARATIONES.

1 *Assumendus*] Principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria Jurisdictio cum omnibus juribus quasi Episcopalibus competit, non necessariò conferri debet Licentiato, vel Doctori, ut principalis dignitas Cathedralis: Concilium enim quando loquitur de dignitatibus, c.12. Sess.24. hortatur, ut conferantur Doctoribus, non verò præcipit: quia hoc nullibi dicitur esse necessarium. *Vide Sess.24. cap. 12. §. Hortatur.*

REMISSIONES.

a • Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. c. 4. cum seqq. Flamin. de Resignationib. lib. 8. q. 5. n. 5. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. c. 21. lit. B. & in c. 24. lit. A. & in c. 25. lit. A. Hieron. Cævallos in suis pract. com. contra com. q. 606. n 8. & 9. Cened. collect. ad Decret. 77. n. 2.

6 *Ideoque antea in Universitate studiorum, &c.*] Vide Menoch. de Arbit. casu 425. n. 35. Navar. de Orat. Miscell. 38. n. 154. cum seq. P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. c. 16. §. 2. lit. R. & lib. 14. c. 19. in princ. P. Azor. instit. Moral. p 2. lib 3. c. 28. q. 9. & lib. 6. c. 6. q. 1. P. Less. de Just. lib. 2. cap. 34. dub. 24. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 4. n. 67. Cened. ad Decretum, Collect. 51. n. 4. in fine. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 171.

† *Vel jure Canonico merito sit promotus, &c.*] Vide Marcum Anton. Peregr. cons. 3. n. 19. vol. 2.

CA-

CAPUT III.

Distributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcunq; fructuum, quorumcunq; beneficiorum. Portiones absentium cedunt piis locis arbitrio Episcopi. Excipe actu ministrantem in Ecclesia curata extra civitatem. Excipe quasdam Cathedrales & collegiatas Ecclesias. Ubi non ministrantes perdant aliquid, quod ad dictam tertiam partem ascendit.

α * β γ &c. EPiscopi, etiam tanquam delegati Apostoli, 1 λ ex fructibus, & proventibus quibuscunque 2 μ omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, tertiam 3 partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas dividere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi servitium juxta formam, ab eisdem Epscopis præscribendam, quolibet die statuto non impleverint; illius diei distributionem amittant; nec eis quoquo modo dominium acquirant, 4 sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, 5 arbitrio Ordinarii applicetur. Crescente verò contumacia, contra eos 6 juxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de jure, seu consuetudine, jurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra civitatem in diœcesi 7 cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministraverit, 8 tanquam præsens sit, ac divinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantùm Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictæ dignitates non servientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & proventuum ascendat: 9 non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam juramento, & quavis auctoritate firmatis.

DECLARATIONES.

1 *Ex fructibus, & proventibus quibuscunq.*] Hujus capitis dispositio locum habebit, si fructus illi & proventus sint illius Ecclesiæ, in cujus choro sedem habent hæ dignitates: secus verò, si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus habent sedem in choro tantum, & in quibus nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam Jurisdictionem exerceant.

2 *Om-*

omnium dignitatum.] Non tamen comprehenduntur dignitates, quæ si habent locum in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbēdas, vel fructus tenues, quæ teneri possunt cum Canonicatibus, ubi est consuetudo, absq; alia dispensatione, ut c. *Licet*, de Consf. in 6. nec illis unire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionū quotidianarū Episcopus potest. Si aliquibus ex dignitatibus, quæ sunt de Jure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abesse possint, sine fructuum & proventuum amissione per hoc decretū nihil est istiusmodi concessioni derogatum. Verùm dignitates omnes etiam illæ, quæ sunt de Jure patronatus, detractioni tertiæ partis fructuum obnoxiæ sunt, ut c. 3. Sess. 21. dicitur. Similiter, obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, residere tamen tenetur; & sic detractioni istius tertiæ partis fructuum est obnoxius.

Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus, in digniori residere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur; non tamen distributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate hujus Decreti, in quotidianas distributiones est conversa. *Supr. Sess. 21. de Reform. c. 3. § Habens.*

Congregatio Concilij censuit, posse Canonicos per mediaria Ecclesiæ inservire, juxta Decretum Episcopi, dum tamen toto anno ultra bimestre non absint ab Ecclesia, & etiam eo tempore distributiones quotidianas minimè percipiant. Savonensis Julij, 1591.

3 *Tertiam partem in distributiones.*] Congregatio censuit, hoc procedere etiam, quando distributiones sunt sufficientes. Et distributio facienda est ex fructibus, non secundùm taxam antiquam, prout in libris Capitularibus seu aliis notatur, sed secundùm communem valorem currentem. *Vide Sess. 21. c. 3. §. Tertiam partem.*

Archiepiscopus Panormitanus, volens creare distributiones in Cathedrali, juxta formam hujus capitis, dimisit liberas præbendas, distributionesque constituit ex reditibus ejusdem Ecclesiæ, provenientibus à mortuariis & administratione Sacramentorum. Sed Congregatio decrevit, ut ex tertia parte præbendarum constituerentur distributiones quotidianæ.

An ratione visitationis Archidiacono incumbentis ratione suæ dignitatis possit abesse ultra tres menses concessos à Concilio? Congregatio censuit posse.

An verò pro tempore dictæ absentiæ ultra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucri fiunt per interessentiam?

Congregatio censuit posse, dummodo dari consueverint absentibus legitima causa, non tamen lucrari distributiones merè quotidianas.

An durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius canonicatus, quem obtinuit, ut ex dispensatione vel ex Ecclesiæ illius consuetudine; stante quod fructus canonicatus distincti sunt à fructibus præbendæ Archidiaconatus?

Congregatio respondit non posse nisi pro tribus mensibus vacationis & à Concilio permissis, nec tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi exstet Ecclesiæ consuetudo, ut Archidiaconus visitans nihil

fructuum percipiat, quam consuetudinem censuit Congregatio vam remanere.

Abulens. distributionum Causa proposita.

ILlustrissimi & Reverendissimi Domini. In Ecclesia Abulensi distributiones quotidianæ à fructibus præbendarum separatæ non sunt. & Capitulum prætendit D. Episcopum non posse tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Ecclesiæ separare pro quotidianis distributionibus; sub prætextu, quod ex consuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarij & cæteri præbendati dictæ Ecclesiæ Abulensis solent lucrari grossam præbendarum suarum residentes & interessentes qualibet die, una hora duntaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliam juxta determinationem à Capitulo, pro temporis commoditate, faciendam, nec ad majorem residentiam & divinorum interessentiam compelli posse. Sed nihilominus D. Episcopus dicit posse & deberi ex omnibus fructibus præbendarum dictæ Ecclesiæ prædictā tertiā partē separari, & pro distributionibus quotidianis illam dividi per omnes horas Canonicas, diurnas & nocturnas proportionabiliter pro divinis tantùm interessentibus, juxta Decretū Conc. Trid. Sess. 21 c. 3. & præsenti cap. & prætensam consuetudinem immutabilem ait non obstare, cùm eam Concilium in dictis Decretis tollat & abroget: grossa autem prębendarum, quæ pro unius horæ assistentia datur, non habet vim nec effectum distributionum quotidianarum: nec satisfit Concilio, quia Concilium loquitur de illis distributionibus, quæ per omnes horas Canonicas diurnas & nocturnas dividuntur, & lucrifiunt, & absentibus ex causa conceduntur, prout prædicta grossa. Hæ enim distributiones de jure magis pro fructibus præbendarum habentur, quam pro distributionibus quotidianis, *extravag. Cùm nonnulla*, §. *Præterea cum in aliquibus, de præbend. inter communes. Cosmus in prag. sanct. Galliæ, in titulo, Quo tempore quis debeat esse in choro, Gloss. vers. distributiones. Paris. Cons. 32. n. 8. lib. 4.* & pluries resolvit Rota, ut in duabus resolutionibus, quarum copiæ dantur & fuerunt traditæ à Covar. *lib. 3. var. resol. c. 12. n. 2.* Et Capitulum contendit, grossam hanc pro quotidianis distributionibus computari posse, ita quod teneatur illam Episcopus proportionabiliter distribuere per omnes horas Canonicas, tàm diurnas, quàm nocturnas pro interessentibus tantùm, & non pro interessentia unius tantùm horæ, ne chorus & Ecclesia sint in aliis horis, & divinis officiis debito servitio, & ministrorum præsentia destituta, contra decreta, & mentem Concilij. Quare Illustrissimis & Reverendissimis DD. VV. supplicamus, declarari vel D. Episcopum Abulensem, pro quotidianis distributionibus tertiam partē quorumcunque fructuum omnium præbendarum Ecclesiæ Abulensis separare & assignare posse, illamque proportionabiliter, per omnes horas Canonicas diurnas. & nocturnas dividere, pro mercede & stipendio personaliter interessentium duntaxat, etiamsi in Ecclesia Abulensi consuetudo sit immemorabilis, vel statutum, secundum quod grossa præbendarum lucrifiat interessendo qualibet die uni horæ tantùm: vel declarari, D. Episcopum Abulensem posse istam grossam loco tertiæ partis fructuum dividere, & assignare pro quotidianis distributionibus, per omnes horas Canonicas, & non pro mercede unius horæ, sed pro servitio, & personali præsentia omnium horarum assignetur proportionabiliter lucranda, ut satisfiat Concilio.

Congre-

Congregatio Concilij censuit, distributiones quotidianas ita dividendas esse, ut quilibet Canonicus deserviendo lucrari possit ex illis id totum, quod de tertia parte suæ præbendæ detractum in ipsas distributiones conversum fuerit. 23. April. 1598.

RESPONSIO.

Congregatio Concilij censuit, per grossam, quam isthic lucrifaciũt interessentes quotidie uni tantùm horæ non esse satisfactũ Concilio in præsenti c. & c. 3. Sess. 21. Episcopus tamen non debet dictam grossam accipere, & inter alias horas dividere, sed ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis sufficiant, ut verisimiliter non negligantur juxta formã ab eodem Episcopo præscribendam. Episcopus autem non potest dignitatibus, personatibus, & officiis statuere certam officij & servitij formam præter solitam, pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conversa.

Congregatio Concilij censuit, non posse Ordinarium pro lucranda tertia parte præbendæ distributiones ex Decret. Concil. cap. 3. Sess. 22. de Reform. conversæ dignitatibus præscribere certam servitij & Officij formam præter solitam. Elborensis 26. Sept. 1593.

4 *Sed fabrica Ecclesia.*] Id locum habet in dignitatibus, personatibus, & officiis; non ergo per verba comprehendit Canonicatus, sed illud distributionum genus habet etiam locum, quando non adesset illa ratio, quòd nullæ, vel ita tenues distributiones essent, ut dicitur in c. 3. Sess. 21. Sed in odium non residentium applicandum est fabricæ, &c.

Congregatio Concilij censuit, si Præpositura Cathedralis, à qua post Concilium tertia pars fructuum detracta, & in distributiones quotidianas conversa, proponitur, non sit de corpore Capituli, id quod ex dicta tertia parte Præpositus non inserviens amiserit, fabricæ Ecclesiæ indulgeat, vel alteri pio loco arbitrio Episcopi esse applicandum juxta Decretum c. 3. Sess. 22. 10. April. 1598.

Hoc habet locum in dignitatibus, personatibus & officiis, neq; comprehendit canonicatus, vel aliud distributionum genus; habet etiam locum, quod hic disponitur, quando non adest illa ratio, quod nullæ, vel ita tenues distributiones essent, ut in c. 3. Sess. 21. sed in odium non residentium applicandum fabricæ: non obstat aliqua consuetudo, qua cavetur, ut deservientibus portiones non servientium accrescant.

5 *Arbitrio Ordinarij applicetur.*] Et eo non obstante, quod ista beneficia obtinentes dimitterent istam tertiam partem, possunt ab Ordinariis compelli ad residentiam, pœnis præscriptis Decreto Concilij Sess. 24. c. 12. *Vide ad c. 3. Sess. 21.* §. Itaque differentia, in fine.

6 *Iuxta Sacrorum Canonum constitutiones procedant.*] Consuetudo immemorabilis excusare non potest à residentia in Ecclesiis Cathedralibus. Et ita declaravit S. D. N. Gregorius XIII.

7 *Cura animarum immineat.*] Secus si tantùm Jurisdictionalis: si verò unitæ sunt, est locus c. *Extirpanda. §. qui verò, de præb.* 8. *Tanquã præsens, &c. à Collegiatis habeatur.*] Non comprehenduntur Canonici quatenus habentes Ecclesias parochiales, non tamen unitas Canonicatibus, qui si in parochialibus resederint, fuerint privilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, juxta Bullam sanctæ

memoriæ Pij V. vel ex indulto Apostolico: non poterunt optare domos Canonicales, neque Canonicatum privilegialem, aut similia obtinere; cùm non habeantur pro præsentibus, sed tantùm sunt privilegiati ad percipiendos fructus: & id quidem quando exstat consuetudo vel statutum, quòd absentes non possint optare.

Dignitates & officia obtinentes in Ecclesia Cæsaraugustana, de quibus in hoc capitulo, comprehenduntur sub dispositione Concilij c.12. vers. præterea obtinentib. Sess.24. ut ad præstandum servitium novem mensium juxta Juris decentem formam possint compelli.

Competens servitium, quod præstare tenentur obtinentes dignitatẽ, & beneficia in Ecclesia Cæsaraugustana, non ad eum planè modum accipiendum est, quo præscribitur à Conc. Trident. in c.12. vers. præterea obtinentibus, Sess.24. sed Archiepiscopum posse & debere, circumscripto alio ejus decreto, à quo ex parte dignitatum appellatum fuit, aliter quidem servitium illi competens & congruum statuere, nempe ex hoc cap. Cæterùm oportere Archiepiscopum arbitrium suum pro muneribus & oneribus ipsis dignitatibus & officiis incũbentibus moderari, simulque rationem habere habitantiũ extra claustrum in præscribendis horis, quibus interesse quisq; teneatur, juxta autẽ horas & dies servitij ad hunc modum determinati, dividendas esse distributiones ex tertia parte quorumcunq; fructuum & proventuum earundem dignitatum & officiorum desumptas, deductis tamen pensionibus, aliisq, legitimis oneribus, quamdiu duraverint. Quæ quidem distributiones, ab istis, qui principaliter statuto tempore non deserviunt, amittantur, & fabricæ Ecclesiæ aut alteri pio loco juxta decretum ejusdem c.3. applicentur, obtinentesq; hujusmodi dignitates & officia, licet in commodum perinde atque alij ejusdem Ecclesiæ Canonici admittendi sunt & ad Missas in altari majori celebrandas.

9 *Non obstantibus consuetudinibus.*] Congregatio censuit, hic non esse derogatum fundationi.

REMISSIONES.

α Vide Covar. lib.3. var. c.13. n.7. Navar. de Orat. Miscel.59. n.6. & Miscel.14. n.51. Guttier. Canon. lib.1. c.1. n.106. Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Distributiones, §.4. fol. mihi 116. P. Azor. instit. Mor. p.2. lib.7. q.8. col.831. Quarant. in sum. Bullarij verbo Residentia. p.445. Nic. Gars. de Benef. p.3. c.2. à n.430. cum seqq. P. Henriq. lib.7. de Indulg. c.39. §.3. p.592. * Vide etiam suprà sess.18. c.3. & quæ ibi diximus.

Decisiones Illustrissimorum Cardinalium Sacræ Congreg. adductæ à Nicol. Garsia locis infrà citatis.

β PRima. In Decreto Sess.21. c.3. agitur de Canonicatibus, & portionibus, & fit de necessitate hęc detractio, quando sunt nullæ distributiones, vel ita tenues, quę distribuuntur interessentibus tantùm, sed in c.3. Sess.22. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentiũ, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicãda, refert Garsia de Benef. p.3. c.1. n.465.

γ Secunda. Portiones absentium accrescunt deservientibus, si ex Decreto Concilij, Sess.21. cap.3. separatæ sint: secus verò fit ex Decreto, c.3 Sess.22. tunc enim fabricæ Ecclesiæ, quatenùs indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur; nec obstat aliqua consuetudo, qua cavetur, ut deservientibus portiones non servientium accrescant, refert Gars. d.c.n.465.

δ Tertia.

ℨ Tertia. Differentia inter cap.3.Seſſ.21.& aliud c.3.Seſſ.22. eſt, quòd c.3.Seſſ.22. loquitur tãtum de dignitatibus, à quibus Ordinarius tertiã partem fructuũ in diſtributiones quotidianas convertendam ſeparare poteſt, dato etiam quod diſtributiones quotidianæ non ſint tenues, & hoc in odium obtinentiũ dignitates,& reſidere negligentiũ,& quando iſta tertia pars ſubtracta per non ſervientes amittitur, locis piis eſt applicanda.cap.verò 3.Seſſ.21. loquitur ſolùm, quando diſtributiones ſunt ita tenues,ut negligantur: & hoc caſu tertia pars ſic ſeparata,& in diſtributiones ab Epiſcopo converſa, ſi per non ſervientes amittitur, proportionabiliter ſervientibus accreſcit. Garſ.d.c.2.n.465.

ϑ Quarta. Quando Epiſcopus uſus eſt remedio c.3.Seſſ.21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus,non poteſt uti remedio c.3.Seſſ.22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eſt iis, qui nihil contulerunt. refert Garſia ubi ſuprà, n.473.

ς Quinta. Hæc deductio facienda eſt ex fructibus,non ſecundùm taxam antiquám, prout in libris Capitulorum, ſeu aliis, ſed ſecundùm valorem currentem. refert Garſi. n.467.

η Sexta. Obtinens in Cathedralibus, & Collegiatis dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec diſtributiones quotidianas cum cæteris participet, reſidere tamen tenetur, & ſic detractioni ipſius tertiæ partis fructuum eſt obnoxius. refert Garſi. n.481.

ϑ Septima. Antequàm detractio hæc fiat, deducendæ ſunt priùs penſiones,& alia onera legitimè impoſita, quamdiu illa duraverint ſed de novo impoſita non comprehendunt iſtam tertiam partem, & quòd de fructibus alteri reſervatis non fit iſta detractio, donec reſervatarius vixerit; ſed ſi beneficij titulum habens neglexerit reſidere, privandus eſt eodem titulo alteri poſtea conferendo, refert Garſia n.468.

ι Octava. Nec pro diſtributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſię auferendum eſt quidquam de beneficiis, quæ ſunt extra Eccleſiam Cathedralem, vel Collegiatam: niſi Eccleſiæ, vel beneficia, extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam exiſtentia, eſſent perpetuò Canonicatuum unita præbendis prædictarum Eccleſiarum, à quibus beneficiis extra prædictas Eccleſias, ſi quid ob eam cauſam exactum eſſet, debet reſtitui,& de cætero ab hujuſmodi exactione abſtinere, refert Nicol. Garſ. n.474.

κ Nona. Congregatio Concilij cenſuit, per groſſam, quam iſthic lucrifaciunt intereſſentes quotidie; una tantum hora, non eſſe ſatisfactum Concilio, Seſſ.21.c.3. & Seſſ.22.c.3. Epiſcopus tamen non poteſt d. groſſam accipere,& in alias horas dividere: quin potius ex reliquo corpore præbendarum, ſi non omnino tertiam partẽ, ſaltem tantam portionem detrahere, quanta ſufficiat ad conſtituendas diſtributiones, quæ ſingulis horis veroſimiliter non negligantur, refert Garſi.n.485.

λ *Ex fructibus, & proventibus, &c.*] Garſ.d.c.22.n.477.dicit, quòd debent eſſe fructus illius Eccleſiæ in cujus choro ſedem habent hæ dignitates, ſecus verò ſi nullos fructus percipiãt iſtæ dignitates ex illis Eccleſiis, in quibus ſedem habẽt, in choro tamen nunquam fecerunt reſidentiam, & habent proprium diſtrictum, in quo ſuam juriſdictionem exercent.

μ *Omnium dignitatum.*] Garſ.d.c.2.n.483.reſolvit, quòd non comprehenduntur dignitates, quæ etſi locũ habent in choro, nullas tamen habent diſtributiones quotidianas, nec ſufficientes præbẽdas, vel fructus tenues, quæ retineri poſſunt cum Canonicatibus, ubi eſt conſuetudo,

absque alia dispositione, ut c. 1. de Consuetud. in 6. nec illis unire Ecclesias Parochiales ad augendum fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.

CAPUT IV.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam regulari mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit subdiaconus. Oneribus subeundis per se infra annum sint quique idonei. In posterum provisio fiat solis habentibus integrè ætatem, &c.

α 1 QUicunque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel 2 regulari Ecclesia divinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in hujusmodi Ecclesiis in Capitulo non 3 habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis 4 liberè fuerit concessum. 5 β Ij verò, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, 6 ut alij Missas, alij Evangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent, quocunque ii privilegio, exemptione, prærogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, justo impedimento cessante, 7 infra annum, Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, juxta constitutionem Concilij Viennensis, a quæ incipit, Ut ii qui; quam præsenti decreto innovat, γ cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu divino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam gravioribus pœnis arbitrio eorum imponendis. Nec δ ε aliis in posterum fiat provisio, nisi iis, 8 qui jam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit provisio.

a c. ut ii, de ætat. & qualit. in Clem. lib. 1. c. 2. tit. 6.

Lib. 3. Clement. De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

UT ii qui in divinis Cathedralibus vel Collegiatis, sæcularibus vel regularibus Ecclesiis sunt mancipati officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros Ordines propensiùs inducantur; Statuimus, ut nullus de cætero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat (etiamsi hoc sibi ab aliis liberè concedatur) nisi saltem in subdiaconatus Ordine fuerit constitutus. Illi verò, qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacificè nunc obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurũ, nisi (justo impedimẽto cessante) ad hujusmodi Ordines se promoveri fecerint intra annũ, ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earundem; ipsisque distributionum, quæ dantur iis, qui certis Horis intersunt, pars dimidia subtrahatur. Non obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis. Pœnis aliis, quæ contra tales promoveri ad Ordines recusantes statuuntur in Jure, nihilominus in suo robore permansuris.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Quicunque in Cathedrali.*] Qui sunt in sacris, & maximè in Presbyteratus Ordine, nullo statuto videntur prohiberi posse, quin vocem habeant in Capitulo.

2 *Regulari.*] Sed non loquitur de monasteriis regularium.

3 *Habeat.*] Neque consultivam vocem, neque assistentiam, neque sedem in Capitulo.

4 *Liberè fuerit concessum.*] Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus.

5 *Ii verò qui dignitates.*] Canonici, qui Ordines sacros debitos, post monitionem sumere recusant, ab Ordinario privari debent. Attamen Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat (absente Decano) convocare Capitulū, & in eo proponere, & resolutiones accipere: id potest, etiamsi non sit in sacris; cùm iste sit actus Jurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione Ordinis, sed antiquitatis & Superioritatis.

6 *Ut alij Missas.*] An Canonici teneantur, per seipsos cantare Missas in omnibus festis & Dominicis Adventus, & Quadragesimæ, an tantùm solemnibus? Congregatio censuit cogendos esse ad personaliter canendas Missas illis diebus, quibus ex institutis, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent.

7 *Infra annum Ordines suscipere requisites.*] Ex hoc Decreto, & c. 12. Sess. 24. de Ref. §. *neminem etiā*, non est privandus quis Canonicatu, eo solo, quod intra annum non sit promotus ad sacros Ordines, qui tamen decē & octo annos natus sit: nec per Decretum Concilij, Sess. 23. c. 12. quo cavetur, ne quis ante 22. annum sacris initiari possit: quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari, nisi in legitima ætate constitutus.

Congregatio Cardinalium censuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum à die collationis debere ipsum ad presbyteratus ordinem se facere promoveri.

8 *Qui jam ætatem.*] Declaratur *in Sess. 24. cap. 12. § neminem.* ibi, *ut in tali ætate.*

Congregatio Concilij censuit, non licere Episcopo post Concilium etiam accedente patronorum consensu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appositis, ideoq; si beneficium in fundatione certā ætatem requirat, non posse Episcopum illud, quamvis Patronus consenserit, ei conferre, qui nequaquam fuerit hujusmodi ætatis. Eadem Jan. 1567.

Hoc decretū cōprehendit omnia beneficia, quæ ordinem requirunt.

Obtinens parochialem Ecclesiam per provisionem Sedis Apostolicæ, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & proventuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur promoveri facere intra annum, lite pendente, partemque fructuum ei pro sufficienti victu assignare, juxta Concilij Tridentini formam.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. q. Regul. t. 1. q. 8. a. 6.

β *Ii verò, qui dignitates, &c.*] Vide P. Azor. inst. Mor. p. 2. lib. 6. cap. 8. quæst. 11. col. 698. Fr. Emman. quæst. Regul. t. 2. q. 51 a. 5.

γ *Coganturque Episcopi, &c.*] Vide infrà, Sess. 24. c. 12. vers. Episcopus autem. Navar. in tract. de Orat. Miscel. 45.

δ *Nec alius in posterum fiat provisio.*] Vide Navar. cons. 45. sub tit. de temp. Ordin. & cons. 2. de præb. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. q. 64. n. 2. P. Less. de Justit. lib. 2. c. 34. dub. 24. in fin.

ε De statuto Compostellanæ Ecclesiæ, quòd, qui inservivit ei per quadraginta annos, habeatur pro jubilato, ita ut esset exemptus à servitio, & lucraretur quotidianas distributiones, sit sublatum per sacram Cardinalium Congregationem; licet postea, ut dicitur in eà declaratione, Sanctissimus dixerit, dictum statutum esse tolerandum, resolvit Steph. Gratian. discept. forens. c. 298. n. 19.

CAPUT V.

Dispensationes committendæ extra curiam Romanam, videantur ab Ordinariis locorum: nec gratiosæ effectum habeant, nisi Episcopus cognoverit summariè.

1 α * DIspensationes, quacunque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, 2 committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint. Eæ verò, quæ gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectũ, nisi prius ab eisdem, tanquam delegatis Apostolicis, 3 summariè tantùm, & extrajudicialiter † cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subjacere.

DECLARATIONES.

1 *Dispensationes.*] Summariè tantum & extrajudicialiter cognoscantur dispensationes: requiritur tamen citatio.

2 *Committantur Ordinariis.*] Dispensationes in forma gratiosa impetratæ, quæ vulgò dicuntur, *sine causa*, debent præsentari Ordinariis, ut ab eisdem cognoscantur, juxta decretum Concilij in præsenti cap. nec antea partes illis uti possunt.

3 *Cognoscatur.*] Nec aliquid accipere Episcopo vel Vicario licet, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili tempore, vel ratione sigilli, vel cujusvis alterius rei. Quapropter dictum illud, quod solet poni in litteris dispensationum, scilicet, *ut nihil muneris, aut præmij etiam sponte oblati accipi possit, pro illarum executione*, ita intelligendum est, ut neque Ordinarius ipse, neque Vicarius ejus quidquam prorsus etiam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possint. Notarij verò pro examine testium quartam partem aurei, seu Ducati licitè accipere possint. Ita declaravit S.D.N. Gregorius XIII. qui dixit etiam, quòd pro litteris ad absolutionem & dispensationem in foro conscientiæ tantum, nihil omnino percipi possit, quemadmodum & Romæ observatur. Nemo poterit publicare Indulgentias, in sua Ecclesia concessas, sine licentia & auctoritate Ordinarij illius loci, non obstante quacunque exemptione. *Suprà, Sess. 21. c. 9. §. Deinceps.*

Quando sunt plures judices in solidum constituti, uno causam cognoscente, cæteri cognoscere prohibentur, est enim locus præventioni, c. *Cùm plures, de offic. deleg. lib. 6.*

RE-

REMISSIONES.

2 Vide Seraph.decis.1072. * & Navar.in manuali c.29. n.253.

Quod si Papa, aut Delegatus ejus, concessam à se dispensationis gratiam committat Ordinario, ut verificata narrativa dispenset, non expirat morte Papæ concedentis, quamvis Episcopus nondum dispensaverit, aut necdum gratiam acceptaverit. resolvit P.Henriq. in sum. p.1.lib.7.c.21. §.7.

† *Extrajudicialiter.*] Quod his verbis non obstantib. teneatur Ordinarius partes citare, resolvit Jo. Aloys. Riccius in sua prax. variar. resolut. c.50. ex Ferreto cons.83. Bellarm. decis.672. & Crescent. decis.12.

CAPUT VI.

Circumspectè commutandæ ultimæ voluntates.

a* IN commutationibus ultimarum voluntatum, *a* quæ non nisi ex justa, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ, 1 summariè & extrajudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur. *a* Infr. sess. ult. de Reform. c.4.

DECLARATIONES.

1 *Summariè & extrajudicialiter.*] Idem in omnibus articulis illius causæ est servandum.

REMISSIONES.

a Vide Spin. in speculo Testam gloss 1. Rubr. num. 42. Fr. Emman. quæst. Regul. tom.2. q.125.a.9. Aloys. Ricci. in collect. decis.p.3.collect.558. per totum, & collect. 1270. & decis.3. Alex. Raudens. Pisan. decis.44. Capell. Tholos. decis.6. Guid. Pap. decis.556. * Vide etiam Paz. in prax. tom.2.n.44. & seq. Sarmiento lib.1. selectar. c.8. n.25.& c.11.n.13. Covar. in c.3.n.5. & in c. si hæredes, n.1.& 4. de testam. & lib. 3. resolut. c.6. Mandos. de signatura gratiæ, fol. mihi 75. in §. de commuta. ult. volunt. fol. mihi 90. Eman. Mandoz de Castro de annonis civilib. notabili 3. n. 2. Cævallos q. 282. n.25.

Quòd Episcopus ob causam, quæ suo judicio videatur justa, potest legatum quodcunque pium ad certum usum relictum, in alium usum pium commutare, quamvis tale legatum de jure, & facto valeat adimpleri, docet Sylvest. verbo legatum 4. q.12. quem refert, & sequitur Fr. Ludov. Beja respons. cas. conscient. p.4. casu 22.

CAPUT VII.

In appellationibus, &c. servetur tenor cap. Romana, in 6.

1 LEgati, & Nuntii Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tàm in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus post appellationem, * servare teneantur formam & tenorem sacrarum *a* constitutionum, & *a* In Conc. Lugdun.
a præsertim *b* Innocentii IV. quæ incipit, Romana; quacunque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel privilegio, in contrarium non obstantibus, aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcunque sint ipso jure nulla. *b* c. Romana, de app. in 6.

In Sexto, lib. 2. tit. De appellationibus.

ROmana Ecclesia, & infrà. Cùm suffraganeorum Rhemensis Ecclesię, suorumq; officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus, eorũ vices supplendo cognoscunt) unum & idẽ consistorium sive auditorium sit censendum: ab ipsis Officialibus, nõ ad dictos suffraganeos (ne ab eisdem ad seipsos interponi appellatio videatur) sed de jure ad Rhemensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis verò, aliisq, inferiorib. Prędatis suffraganeis subjectis, eisdem & eorum Officialibus, ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eandem curiã (omissis dictis suffraganeis) appellari: nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cùm autẽ ad præfatam curiam ab eorundem suffraganeorum, vel suorum Officialiũ audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiepisc (qui pro tempore fuerit) vel Officialis ipsi⁹ nullaten⁹ in appellationis causa interpositæ ante definitivam sententiã citent partes, nec etiam aliis illã committant, appellationis ejusdem causa probabili seu legitima nõ expressa.

Si verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitivam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicq; non esse per appellationem ad eundem Archiepiscopum, vel ejus Officialem devolutum negotium, proponatur: iidem (nisi prius ipsis constiterit, causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quod si objiciatur ex injusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem hujusmodi admittendam: nequeunt prædicti Archiepiscopus vel ejus officialis prohibere, ne procedatur in causam, nisi pri⁹ appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa hujusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus à jure prohibitis (utpote à sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in jure confessus extitit, promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur, (postquam cognoscere cœperint, utrùm sit recipienda, vel non, appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controversia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat: non valent occasione hujusmodi jurisdictionem aliquam vendicare. Cùm verò is, qui ad Rhemensem curiã super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis aliis Ordinarii sui jurisdictioni subjiciatur; Rhemensis Archiepisc. vel Officialis ipsius nequaquam jurisdictionẽ ipsam in aliis impediant, ut ab ejusdem Ordinarii potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ provinciæ super causis, in quibus temporalem jurisdictionẽ exercent, nisi fortè de consuetudine aut privilegio, sive jure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoq; interdicti vel suspensionis seu excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus, & de appellatione legitimè cognito, revocẽt aut denuntiẽt esse nullas. Cùm autẽ ad Rhemensem Archiep. ab audientia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: idem Archiep (post-

quam

quam de appellatione cognita constiterit eam minus rationabilem extitisse) causam ad eundem suffraganeum remittere non postponat.

DECLARATIONES.

1 *Legati.*] Per hoc Decretum non comprehenduntur sententiæ ab inferioribus Ordinariis latæ, ut earum appellationes devolvantur ad Episcopum Diœcesis, ad quem cessante exemptione devolverentur.

Capitulum *Romana*, de appel. in 6. servari debet etiam in appellationibus ad Sedem Apostolicam interpositis.

Auditores legatorum, aliique Judices Apostolici à Legatis & Nuntiis delegati, quibus juxta facultatem illis concessam committunt audiendas & cognoscendas causas appellationum ab Ordinariis ad Sedem Apostolicam interpositarum, debent servare hoc Decretum Concilii super inhibitionibus, juxta formam c. Romana, de appell. in 6. decernendis.

REMISSIONES.

* *In concedendis inhibitionibus post appellationem, &c.*] Vide Aloysium Ricc. dec. 507. ubi latissimè in sua prax. Curiæ Neapolit.

α *Et præsertim Innocentii IV.*] Vide Soar. de Paz. in praxi, tom. 2. p. 5. cap. unic. n. 4. ad finem, & n. 14. cum seqq.

CAPUT VIII.

Episcopi plenissimè videant pias omnes dispositiones, quorumcunq; Collegiorum, exceptis iis, quæ sunt sub immediata regum protectione, non obstantibus, &c.

α * β † &c. EPiscopi ζ a etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à jure concessis omnium piarum dispositionum, tàm in ultima voluntate, quàm inter vivos, 1 sint executores,* 2 habeant jus visitandi η hospitalia, ϑ Collegia quæcunque, ac 3 ι Confraternitates laicorum, † etiam quas scholas, sive quocunque alio nomine vocant: non κ tamen, quæ sub regum immediata protectione sunt, * sine eorum licentia: eleemosynas Montis Pietatis † sive Charitatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum 4 cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca 5 exemptionis privilegio sint munita; ac omnia quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo * b juxta sacrorum Canonum statuta 6 λ cognoscant, & exequantur: 7 μ non obstantibus, quacunque consuetudine, etiam immemorabili, 8 privilegio, 9 aut statuto.

a Clem. quia contingit de rel. dom.

b c. tua, & c. Joannes, de test.

DECLARATIONES.

1 *Sint executores.*] An Episcopi ita sint piarum dispositionum executores, ut Archidiaconi, Diaconi & cæteri inferiores non possint de eis cognoscere juxta eorum consuetudines etiam immemorabiles? Congregatio censuit, Episcopos cumulativè executores ad alios inferiores, piarum dispositionum esse.

2 Ha-

2 *Habeant jus visitandi Hospitalia.*] Licet autem hoc Decretum concedat facultatem Episcopis visitandi hospitalia, & cætera pia loca, non prohibet tamen, quin & judices sæculares eadem visitare possint, si hoc eis aliàs legitimè licet. Estque huic capitulo semper locus, nisi fuerit talis aut similis clausula in fundatione.

Item Episcopum posse visitare confraternitates personarum sæcularium in Ecclesiis Regularium exemptorum existentes, non autem eorum Capellas, vel Altaria, quæ intra easdem Ecclesias consistunt.

In una Lucana Societatis sanctæ Crucis censuerunt domini mei Illustrissimi omnia hospitalia visitari posse ex Concilio tanquam loca pia, licet non sint Ecclesiastica auctoritate instituta. Nam si in fundatione fuerunt expressè exempta ab Ordinariis, tunc nō poterit Ordinarius visitare etiam virtute hujus Decreti, per quod nihil est fundationi derogatum. Nihilominus Congregatio censuit, Ordinarium posse visitare hospitale, & quemvis locū pium privatum corrigere & reformare in his tantùm, quæ ad observandam voluntatem fundatorū pertinent, & ex hoc Decreto potestatem habere exigendi rationem ab Administratoribus hospitalis, unà tamen cum illis deputatis, quibus ex consuetudine ratio reddenda est. Atqui Ordinarius non habet auctoritatem visitandi hospitalia, neq; confraternitates, quæ à laicis reguntur, nisi in casibus à jure expressis. Capitulum autē hoc intelligitur, & habet locū tantum in casibus à jure communi permissis: licebit tamen Ordinario ab eis rationem administrationis exigere; nulla habita ratione juris communis, sed servata tantum hujus c. dispositione.

Hospitalia etiam unita, in quibus Ecclesiæ sunt, ubi assiduè divina Officia celebrantur, & bona eorum & earum non sunt distincta, debent ab Ordinariis visitari.

3 *Confraternitates.*] Episcopus potest visitare Capellas confraternitatum Laicorum in Ecclesiis Regularium erectas, & cogere administratores, etiamsi forent in Regum ditionibus: excipiuntur tamen quæ expressè reperiuntur sub Regum protectione. Censuit insuper Congregatio, si Episcopo Hospitale aliquod visitare volenti juxta hoc caput opponatur exceptio, quòd sub immediata Regum protectione existat, non ad sæcularem judicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitionem & diffinitionem pertinere.

4 *Cura ad Laicos.*] Hospitalia licet à Laicis administrentur, & sint sub protectione Ducū, si aliàs Ecclesiastica erant, possunt ab Ordinariis visitari, & potest Episcop⁹ in eis exequi, quę in hoc Decreto cōtinentur.

Abulensium visitationis Causa proposita.

ILlustrissimi & Reverendissimi Domini: Episcopus Abulensis nuper volens visitare quoddam Hospitale de Olmedo, à Laicis ibi fundatum: necnon Capellanias in eo existentes, fuit impeditus à Religiosis S. Hieronymi, prætendentibus, ad eos dicti Hospitalis administrationem spectare: ad quorum instantiam, processus ad sæculares judices delatus fuit, quo tamen non obstante Episcopus prætendit vigore hujus c. dictum hospitale visitare posse, & ita supplicat declarari, etiam si dictus Prior à fundatore fuerit Patronus institutus.

RESPONSIO.

COngregatio Concilii censuit, ex Decreto hujus capitis Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in fundatione. Neque aliter faciendum est, licet prædictus Prior instaret, attentis verbis, in fine dictę

de-

declarationis, siquidem verba institutionis dicti Hospitalis & Juris Patronatus erant hujusmodi, videlicet: *Item rogo & peto in gratiam, & eleemosynam, & propter servitium Domini nostri, à domino Priore nunc & pro tempore B. Mariæ della mezza vada, Ordinis S. Hieronymi, ut tempore meæ migrationis ac hac præsenti vita, & ab ejus successoribus pro tempore, & in perpetuum exeuntibus, in dicto Monasterio sint patroni dicti Hospitalis, quod ita fundo & relinquo fundatum, quos ego nomino in tales Patronos successivè, annum post alium, ita ut pro tempore dicti Monasterii, Patronus dicti mei Hospitalis, quod ita fundavi, illud visitet, & in eo providere debeat, quidquid ei videbitur convenire, pro illius sustentatione, in quantum sufficient reditus, quos ego relinquo dicto Hospitali; adeo quod dictus Patronus apponat personam fidelem, & bona conscientia, quæ locare debeat hæreditates, & bona per me dicto Hospitali relicta, exigatq; eorum reditus, eosq; justè & sincerè exponat in sustentationem ipsius Hospitalis, & illius manutentionem, & personarũ pauperum sibi benè visarum, prout reditus per me relicti sufficient; dante dicto Patrono tali personæ pro ejus labore ex reditibus dicti Hospitalis, quod sibi videbitur mereri: dictusq; Patronus singulo anno recipiat computum dictorum redituum, & visitet Capellam, & sciat an Missæ illius, quas ego instituo celebrentur, & exigat pœnas à Clericis & Capitulo hujus oppidi de Olmedo, si eas incurrerint, ob non celebrationem dictarum Missarum.* Virtute autẽ & vigore horum verborũ, sive clausulæ prædictæ Juris patronatus & testamenti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum, ut Episcopus nullatenus se intromittat; Congregatio Concilii respondit, non benè prædictum Priorem instare, quia fundatio, quæ producitur, non excludit Episcopum à visitatione.

5 *Exemptionis privilegio.*] Si loca pia, in eorum fundatione exempta facta fuissent ab Ordinario, per hoc Decretum nihil est eis derogatũ.

6 *Cognoscant & exequantur.*] Congregatio censuit, Episcopum habere votum absolvendi, & condemnandi cum cæteris deputatis, & illius votum connumerari debere cum voto cæterorum, quorum major pars votorum condemnat vel absolvit. *Infr. c. 9. §. Tunc.*

7 *Non obstantibus.*] Non obstat, quod videatur hæc facultas à jure data Episcopis c. *Tua, & c. Ioan. de testamentis,* & ita Concilium sustulisse eam habentibus ex consuetudine vel privilegio; nam etiam de jure potest competere inferioribus Prælatis, quia hoc est officium necessarium, & potius dicitur onus, quàm honor.

8 *Privilegio.*] Non obstat, quòd illi, qui debent persolvere aliquod legatum, sint officiales S. Antonii inquisitionis, & ideo exempti à jurisdictione Ordinarii, vel Professores in aliqua Universitate, ratione literarum Conservatoriarũ: quia hæ eximunt quidem à jurisdictione ordinaria, non autem delegata à Sede Apostolica, ut hic.

9 *Aut statuto.*] Congregatio censuit, executionem adversus Administratores condemnatos juxta hoc Decretum, sive soli Ordinario reddita fuerit ratio, sive unà cum aliis deputatis, ad ipsummet Ordinarium spectare.

Congregatio censuit, decretum hoc debere habere locum, etiam extra visitationem, & in casibus à jure non expressis, & licet Episcopis exigere rationem ab Administratoribus locorum merè laicorum & privatorum, generaliter sine ulla distinctione, (donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de institutione, in qua secùs expresse cautum sit) etiam tunc, quando ex privilegio vel consuetudine, vel aliqua

qua alia constitutione aliis esset reddenda ratio. *Vide inf. § Hospitalis.*

Præsupposita consuetudine potest proprius sacerdos Hospitalis pauperibus ibi degentibus Sacramenta ministrare, ibique eosdem sepelire, absque interventu Parochi, dummodo Sacerdos Hospitalis ab Ordinario sit approbatus.

REMISSIONES.

α Vide gloss. in c. Relatum, in c. 1. de Test. c. 1. de Emp. l. Hæreditas 53. §. si defuncto, ibi, tamen principali, ff. de pet. hæred. & apud Lusitanos extat Lex Regia, lib. 1. tit. 62. §. 39. Vide Tiraq. de privilegiis piæ causæ privil. 149. Guttier. pract. lib. 1. q. 45. n. 1. cum seqq. Azeved. l. 3. n. 9. tit. 14. lib. 8. novæ Recopil. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Hospitale, vers. Ad tertium, Salas de usu, & consuetud. cap. 8. n. 20. Latè D. Mart. de Jurisdict. p. 2. c. 18. per totum, Bobad. in sua Politica, l. 2. c. 17. n. 102. P. Azor. instit. Moral p. 2. l. 3. c. 40. q. 10. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 22. à n. 14. Vide etiam Clement. quia contingit. de religios. domib. Bald. cons. 123. l. 5. Gozad. cons. 34. Vincen. Carroci. in tract. de excpet. in sent. execut. oppon. except. 44. n. 64. Grilenzon. cons. 66. Menoch. cons. 848. n. 37. 38. & 39.

β Materia hujus cap. patebit ex decisionibus factis per Congregationem Illustriss. Card. super decisione dubiorum Concilii à S. D. N. deputatam, prout refert D. Marta, c. 18. à n. 4.

γ Fuit dubitatum, an exceptione c. 18. Sess. 22. qua excipiuntur Hospitalia, quæ sunt sub immediata protectione Regum, & sine eorum licentia non possunt ab Episcopis visitari, comprehendantur omnia hospitalia, quæ sunt in eorum ditionibus & Regnis? Respondet Congregatio, non comprehendi nisi hospitalia, quæ expresse reperiuntur esse sub Regum protectione, D. Marta, d. cap. 18. n. 4. † Bobadilla sup. c. 18. n. 214. & 218.

δ Item Congregatio censuit, Episcopos posse visitare omnia hospitalia, & pia loca quomodocunque nuncupentur, etiamsi sint privata laicorum, ac etiam corrigere, & reformare in casibus à jure expressis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, utcunque testatoris mens servetur, d. Marta d. c. 18. n. 5.

ε Item Congregatio censuit, si Episcopo aliquod hospitale visitare volenti juxta ca. 8 sess. 22. opponatur exceptio, quòd sub immediata Regum protectione existat, utique non ad sæcularem judicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinebit. D. Marta d. c. 18. n. 8.

ζ *Episcopi.*] Idem dicit in Abbatibus habentibus quasi Episcopalem jurisdictionem, Flores Vari. lib. 2. q. 24. n. 22. [* Matienzo in lib. 14. gl. 1. n. 46. tit. 6. lib. 5. novæ recopil. Riec. in praxi var. resol. cap. 303.] Et in Capitulo Sede vacante post Matiens. & P. Molin. resolvit P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 2. n. 10. sed Balb. dec. 99. decidit, quòd facultas, quæ competit Episcopo exequendi ultimas defunctorum voluntates, non transit in Capitulum.

* *Sint executores, &c.*] Vide ultra Bald. & Gozad. proximè relatos, Bursat. cons. 167. n. 13. & 14. vol. 2. Nicol. Garci. de benefic. 1. pa. c. 2. §. 1. n. 98. 104. & 107. Cævall. in suis commun. q. 374.

a *Hospitalia.*] Quæ sunt erecta auctoritate Episcopi, esse loca pia, & religiosa, tenent Gabr. de pia causa, concl. 2. Tiraq. de privilegiis piæ causæ, in præfat. vers. Item rel. ctum. Padil. in l. si aquam, C. de servit.

&

& sequ. n.46 Ludov dec.30.n.6.& 7. & dec.93.n.36. & 45. Redoan. de Rebus Ecclesiæ non alien.Rub.27. Rub.33. casu 12. Valasc. cons.105. n.28. Solis de Censib.lib.2.c.3.n.11.Menoch.de recup.remed.15.n.22. & seq Gutier.Canon.lib.1.c.35. n.29. Mascard. de Probat. conc.869. Card. Mantic.de tacitis & ambiguis convent.lib.25.tit.6.n.69. Roch. de Visit.verbo Hospitalia,Cardin. Thusc. tom.4. lit. H. concl.158. & concl.163. n.2. & 4.tom.6. lit.P.concl.338. Zerol. in praxi Episc.p.1. verbo Hospitale §.3.dub.2.Azeved.lib.1.à n.26.tit.1.lib.4.&lib.1.n.4 tit.18.li.9.novæ Recopil.Cevall.comun.contra comun.tom.4.q.896 n.982. Lusit.Ægid.in Repet.lib.1. p.1.in initio, n.54.C.de Sacros.Eccles.Flores Vari.lib.2.q.21.n.179. cum seq. Marc. Anton. Genuens.in praxi Archiep Curiæ Neap.c.17. latè Nicol. Garsi. de Benefic.p.5.c.1. n.601.cum seqq. ubi n.602.resolvit,hospitale etiam dici locū pium, quamvis nō sit erectū,aut approbatū auctoritate Episcopi, cum causa pietatis sit institutum,quod etiā testatur Castill.quotid.lib.1.de Usufruct.c.54.n.24.& hoc c. & sequens locum habere in hospitalibus, & locis piis privatis,nec Ecclesiastica auctoritate institutis, censuisse sacram Cardin.Congregationem testatur idē Garc.d.c.1.n.602.in fine.

θ *Collegia quæcunq.*] Quod Collegia instituta pro sustentatione studentium pauperum,vel aliorum egenorum,sunt loca pia,& gaudent privilegiis Ecclesiæ,& de jurisdictione Ecclesiastica,& si sunt instituta,seu erecta auctoritate Ecclesiastica,nō solùm sunt loca pia,sed etiā religiosa, tenent Girond. de Gabellis p.7. n.42. Azeved.lib.10. n.26. tit.1.li.4.& li.1.n.3.tit.18.l.9.quos refert & sequitur Gars.d.c.1.n.612.

ι *Ac confraternitates laicorum.*] Vide Gars.d.c.1.n.606.Bobadil.in sua Polit.lib.2.c.18. n.228. Perez de Lara de Capellaniis lib. 2. c.1. à n. 5. D.Marta de Jurisd.p.4.casu 113.n 7. ubi resolvit dici loca pia,quæ habent hospitalia cum campanilib.& campanis, & ibi celebrantur Missæ.Et quod possit Episcopus visitare confraternitates laicorum,etiam existentes intus Ecclesias Regularium,ac illos ad reddendū computa compellere refert Gratian.dec.188.Benint.Bonon.decis.13.† Vide etiam Paris.cons.34.vol.4.Salzed.de usu & consuetud. d. cap. 8. à n.20. Rotam noviss.decis.574.n.6.in p.1.diversor.Steph.Quaranta in sumā Bullarii,verb.Providentia,in fine, pag.398. Vincen. Carroc. de exceptionibus except.44.n.65.& 66. Ricci.in prax.var.resolut.c.303. n.1.

κ *Non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt.*] Concordat apud Lusitanos ordin.reg.lib.1.tit.62.§.42.D. Marta d.cap.18.num.2. Perez de Lara de Anniverss.& Capellan.lib.2.c.1.n.49. Valasc. consul. 105.n.62. Cabed.de Patronat.Regiæ coronæ c.39.n.3. & c.42. num. 5. * Bobadilla d. lib.2. Politicæ c.18. n.214.

† *Montis Pietatis.*] Vide Grilenzon. cons.2. in n.5.

* *Ex officio suo,&c.*] Juxta text.in c. tua. & in c. Joannis. de testam. ubi optimè Covar. Sarmiento in lib. 1. selectar. c.8. n.25. & c.11. n.13. Paz in prax.tom.2.ex n.44. Eman.Mandoz de Castro de annonis civi-lib. notabil.3. n.2. Gratian.decis.232.

λ *Cognoscant & exequantur.*] An Episcopus possit compellere làicos ad exequutionem? Affirmant Steph.Gratian.decis.189.dub.2.quem refert Aloys.Ricc.in collect.decis.part.3.collect.714.in fine.

μ *Non obstantibus,&c.*] Quòd si quis administrator piorum locorum videns se constrictum ad reddendum rationem suæ administrationis appellaret,licet admittatur appellatio,nō propter hoc impeditur aut sus-

suspenditur executio, censuisse sacram Cardinalium Congregationē, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Hospitale, §. 3. vers. Sextum,

CAPUT IX.

Administratores cujusvis fabricæ, confraternitatis, & quorumcunque piorum locorum singulis annis reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

1 *a* ADministratores, tàm ecclesiastici, quàm laici; 2 fabricæ cujusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, 3 hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ β Montis Pietatis, *a* 4 & quorumcunque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario *b*: 5 consuetudinibus, & privilegiis quibuscunque in contrarium sublatis: 6 γ δ ε nisi secus fortè in institutione, & ordinatione talis 7 Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset. 8 Quod si ex consuetudine, aut privilegio, aut constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, 9 tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minimè suffragentur.

a Clem. quia contingit §. ut autē præmissa de relig. domi.
b Sup. sess. 7. c. ult. & infr. Sess. 25. c. 8. de Reform.

DECLARATIONES.

Extra visitationem non habet locum hoc decretum.

1 *Administratores.*] Regulariter de omnibus locis piis Episcopo est reddenda ratio ab Administratoribus, sive ea sint publica, sive privata, Eccles. vel laicalia loca. Pia verò Universitatum loca non sunt obnoxia redditioni rationum Ordinario. Sub hoc Decreto non comprehenduntur Abbates, Præpositi & Abbatissæ vitam regularem ducentes, & idcirco administratores Monasteriorum de illis rationem Ordinario reddere non tenentur.

Congregatio censuit per administratores confraternitatis Rosarii rationem singulis annis, statis temporibus reddendam esse, ad id deputatis, & cum his etiam Episcopū seu ejus vicariū adhibendum esse.

2 *Fabricæ cujusvis Ecclesiæ.*] Ratio sumptuum fabricæ cujusvis Ecclesiæ est reddenda Episcopis ordinariis; nisi aliter in institutione ejusdem fabricæ statutum sit. Itaque ad reddendam rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, Ordinario, (nisi constet ex institutis & ordinationibus ejus, non posse Ordinarium se intromittere,) tenentur Capitulum & Canonici.

3 *Hospitalis.*] Etiamsi esset unitum. Ergo Administratores Hospitalium debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ: &, si consuetudine, privilegio, & institutione aliqua personis aliis ad id officium electis ratio esset reddenda prædictæ administrationis, reddenda est tamen Ordinario cum interventu dictorum electorum.

4 *Quorumcunq; piorum locorum.*] Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere debent: quod si aliis reddere soliti sunt, cum illis tamen præsentialiter adhibendus est Episcopus, qui quoties in dicto actu ad rationem computuum adhibebitur, in condemnatione vel absolutione administratorum unicum votum habeat. Ad quæsitum autem:

tem: An votum ipsius debeat numerari cum aliis, ita ut major pars votorum absolvat, aut condemnet: an verò requiratur omnino votum Ordinarij ad condemnandum & absolvendum, etiamsi major pars deputatorum esset in contrario voto? Congregatio censuit, votum Episcopi connumerandum cum cæteris, ita ut majorem partem suffragiorum consequi debeat.

5 *Consuetudinibus & privilegiis etiam immemorabilibus, &c.*] Clem. *Quia contingit, de Relig. dom.* non sustulit consuetudinem & privilegia. Et ita censuit Congregatio in una Cordubensi.

Consuetudinibus etiam immemorabilibus, ut hæc derogatio aliquid operetur. Clement. enim *quia contingit, de religiosis domibus*, non sustulit consuetudinem & privilegia, & ita censuit Congregatio in una Cordubensi.

6 *Nisi secus fortè in institutione.*] Verba hæc, *nisi secus fortè in institutione & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset:* intelliguntur habere locum in Hospitali, quod cum tali conditione institutum est, scilicet, ut non teneantur administratores Ordinario reddere rationē. Vide supr. hoc cap. §. Congregatio.

7 *Ecclesia.*] Abbates, Abbatissas & Præpositas regulares, qui liberam administrationem suarum Ecclesiarum ex immemorabili consuetudine habent, non teneri. Congregatio censuit reddere rationem fabricarum suarum, nec comprehendi hoc decreto, ut Episcopus possit rationem exigere.

An quæcunque usurpatio bonorum juriumque cujuscunque beneficij, vel loci pij, subiiciat usurpantem anathemati, & aliis pœnis hic appositis? Congregatio respondit subiicere.

8 *Quod si ex consuetudine.*] Tàm in hospitalibus Ecclesiasticis, quàm privatis.

9 *Tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius.*] Qui habebit votum prout alij, & tanquam votum unius connumerabitur. Ordinarius habet votum in illo absolvendo & condemnando, sicut cæteri deputati, & ejus votum debet numerari cum aliis, ita ut major pars votorum absolvat aut condemnet, supra hoc c. §. *Cognoscant.* Cùm ergo volet intervenire illis statutis diebus, ex consuetudine aut privilegio vel constitutione; reddenda est ratio, dummodo singulis annis id fiat.

In Clementinis lib. 3. tit. De religiosis domibus.

QUia contingit interdum, quòd xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynariarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res & jura ipsorum interdum ab occupatorum & usurpatorum manibus excutere negligunt: quinimò ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento, quòd loca ipsa ad hoc fundata & fidelium erogationibus dotata fuerunt, ut pauperes infectiq; lepra reciperentur inibi, & ex proventibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, proventus eosdem in usus suos damnabiliter convertentes: cùm tamen ea, quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, nō ad alium (salva quidem Sedis Apostol. auctoritate) converti. Nos incuriam & abusum hujusmodi detestantes, hoc sacro Concilio approbante sancimus, uti, ad quos id de jure vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitimè, vel privilegio sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus

 salu-

salubriter reformare: ac occupata, deperdita & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant: & ad ipsarum miserabilium personarũ receptionem & sustentationem debitã, & juxta facultates & proventus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo si fortè commiserint negligentiam vel defectum, Ordinariis locorum injungimus, ut etiã si pia loca prædicta exemptionis privilegio munita consistant, per se ipsos vel alios impleant omnia præmissa & singula, & rectores eosdem utique non exemptos, propria; exemptos verò & alios privilegiatos Apostolica ad id auctoritate cõpellant, Cõtradictores cujuscunque status aut conditionis existant, aut præbentes eisdem circa pręmissa consilium, auxilium vel favorem, per censuram Ecclesiasticam, & aliis juris remediis compescendo: nullum tamen per hoc exemptionibus seu privilegiis ipsis quoad alia præjudicium generando. Ut autem præmissa promptius observentur, nullus ex locis ipsis sæcularibus Clericis in beneficium conferatur: etiam si de consuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit observatum: nisi in illorum fundatione secùs fuerit constitutum, seu per electionem sit de rectore locis hujusmodi providendum. Sed eorum gubernatio viris providis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui sciant, velint & valeant loca ipsa, bona eorum ac jura utiliter regere, & eorum proventus & reditus in personarum usum miserabilium fideliter dispensare, & quos in usus alios bona prædicta convertere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub obtestatione divini judicij illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam, quibus dictorum locorum gubernatio seu administratio committetur, ad instar tutorum & curatorum juramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inventaria conficere, & Ordinariis, seu aliis quibus subsunt loca hujusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis dę administratione sua teneantur reddere rationem. Quòd si secus à quoquam fuerit attentatum, collationem, provisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa verò ad hospitalia militarium Ordinum, aut Religiosorum etiam aliorum, extendi minimè volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandamus, ut in illis secundùm suorum Ordinum instituta & antiquas observantias providere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per Superiores eorum arcta districtione cogantur, statutis ac cõsuetudinibus quibuslibet non obstantibus in præmissis. Cęterum nostræ intentionis existit, quod si quæ hospitalia, altare vel altaria, & cœmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes, & Sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueverint in illis exercere præmissa, antiqua consuetudo servetur, quoad exercenda & ministranda spiritualia supradicta.

REMISSIONES.

* Vide Guttier Canon. lib. 1. cap. 35. n. 19. cum seqq. Flores Vari. lib. 3. q. 21. n. 180. cum multis seqq. latè Steph. Gratian. discept. forens. c. 395. & dec. 188. Aloys. Ricci. in collect. dec. p. 3. collect. 744. * Vide etiam Bobadillam tom 1. suæ Politicæ l. 2. c. 17. n. 138. Nicol. Garc. de benef. 1. p. c. 2. § 1. ex num. 98. & quæ notat Farinac. circa istum text. & tradita à Grilenzonio cons. 20. Ricc. in prax. var. resol. c. 303. Marta de jurisd. 4. p. casu 88. n. 14. & casu. 113. n. 32.

β Montis

β *Montis pietatis.*] De hac confraternitate agunt multi Doctores, quos plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 41. num. 2. quibus adde Petr. Gregor. de Repub. lib. 13. cap. 16. à n. 9. & Baptist Gemin. de usuris comment. 3. §. 3. P. Molin. de Justit. tract 2. disp. 325. Perez de Lara de Capellaniis lib. 1. 23. c. Paul. Comitol. resp. moral l 3 q 35. P. Rebello de Oblig. justitiæ p. 2. lib. 8. q. 13. per totam. † Vinc. Grilenzon cons. 2.
γ *Nisi secus &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glo 5. n. 45. & gl. 29. n. 3. & super hoc cap. aliquæ ortæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert D. Marta de Jurisd p. 2. c. 18. n. 6. 9. & 10.
δ Congregatio censuit, decretum sess. 22. c. 9. habere locum etiam extra visitationem, & in casibus à jure non expressis, & licere Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum mere laicorum & privatorum, & generaliter sine ulla distinctione, & quando ex privilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione aliis reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse, adhibito cum illis Ordinario: nisi in fundatione aliter cautum esset, nempe quod rationes Ordinario reddendæ non essent.
ε Item congregatio censuit, Ordinarium ex c. 9. sess. 22. posse ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram eodem Ordinario doctum fuerit de institutione, in qua secus expresse cautum sit. * Hujus declarationis meminit Bobadilla d. c. 17. n. 138. lit. G.

CAPUT X.

Quorumcunque Notariorum sufficientiam scrutentur Ordinarij, & non sufficientes ac delinquentes prohibeant ac arceant à causis Ecclesiasticis ad arbitrium suum.

CUm ex Notariorum imperitia * plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscunq; Notarios, etiamsi Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, 1. examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari, † 2 illisque non idoneis repertis, aut quandocunque in officio delinquentibus, officij ejus in negotiis, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuò, aut ad tempus prohibere, α neque eorum appellatio * interdictionem Ordinarij suspendat.

DECLARATIONES.

1 *Examinatione adhibita.*] Fuit decisum, ca. hoc habere locum etiam respectu contractuum, qui fiunt à Notariis super bonis hospitalium, & super bonis patrimonialibus Clericorum.
2 *Illisq; non idoneis repertis.*] Facultas prohibendi Notariis, minùs idoneis repertis, nè in negotiis Ecclesiasticis ac spiritualibus suum officiū exerceant, hoc decreto, etiam quoad negotia & lites piorum locorum à Laicis administratoribus attributa, intelligitur. Congregatio ita censuit intelligi. Itē, eadem facultas (*prohibendi scilicet, Notarius minus idoneus exercitium*) extenditur ad contractus personarum Ecclesiasticarū,

 qui

qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine, quòd causæ earum ratione bonorum ad forum Ecclesiasticum spectant. Congregatio quippe censuit extendi.

REMISSIONES.

* *Notariorum imperitia, &c.*] Vide Bald. cons. 6. lib. 2. Salzed. ad Bernar. Diaz. in prax. canon. c. 2. litter. B. Tiber. Dec. cons. 28. n. 8. vol. 2.

† *Eorum sufficientiam scrutari, &c.*] Vide Paz in praxi tom. 2. cap. uni. num. 4.

a *Neque eorum appellatio, &c.*] Vide Azeved. ad lib. 2. n. 18. tit. 7. lib. 3. novæ Recopil. pag. 285.

* *Neq; eorum appellatio, &c.*] Vide Jo. Guttier. in pract. quæst. lib. 1. q. 39. num. 6.

CAPUT XI.

Occupator quarumcunq; obventionum piis locis applicandarum, aut impediens quocunq; colore, ne fructus percipiantur à quibus debent, anathemati subjaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac à summo Pontifice absolutionem non obtinuerit. Adduntur speciales specialibus personis pœnæ circa idem negotium.

a 5. Aurelia 10. *b* 1. Tim. 6. Conc. Tribu. cap. 7. Conc. Aurel. 3. c. 22. Conc. Paris. 1. cap. 1. Conc. Turon 2. c. 29 Conc. Aurel. 5. c. 15. Conc. Mogunt. c. 6. & 11. Concil. VVormat. en. c. 75. Concil. Aquisgranens. c. 88. Con c. Lat. sub Leone X. Seff. 9. & 10. cap. prædia cū seq. 12. q. 2.

SI *a* quem Clericorum, vel laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum malorum *b* omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesiæ, seu cujusvis sæcularis, vel regularis beneficij, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascunque obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates converti debent; per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare 1 præsumpserit; † seu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, percipiantur; *a* is anathemati tamdiu subjaceat, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & reditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione suppositæ personæ, pervenerint, Ecclesiæ, ejusque administratori, sive beneficiato integrè restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. 2 Quod si ejusdem Ecclesiæ patronus fuerit; etiam jure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso privatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & usurpationis hujusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subjaceat; nec non quibuscunque beneficiis privatus sit, & ad quæcunque alia beneficia inhabilis

efficiatur;

efficiatur; & à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECLARATIONES.

1 *Præsumpserit.*] Dispositio hujus capitis non habet locum, quando dominus beneficij cædit arbores frugiferas, & illas ad proprium commodum convertit: sed hoc capitulum sibi vendicat locum in casu cædentium arbores frugiferas, quando ipsi cædentes sunt extranei, & hanc cæsionem committunt, licet cum injuria hoc non facerent, sed solùm animo furandi.

2 *Quòd si ejusdem Ecclesiæ Patronus fuerit.*] Nullus Laicus absque speciali facultate Sedis Apostolicæ Ecclesias seu Ecclesiastica bona possidere potest, etsi essent Juris patronatus proprij, non obstante etiam quacunque possessione. Et qui bona Ecclesiarum absque Sanctæ Sedis Apostolicæ impetrato assensu post publicationem Concilij, in perpetuum scienter aut annuo censu locaverunt, conduxerunt, permutarunt, aut alias alienaverunt, & alienata receperunt; subjacent pœnis præsentis Decreti. Verùm occupans Hospitale in quo fuit præsentatus à prætenso Patrono, non obtenta licentia & institutione ab Episcopo, non incidit in pœnas hujus Decreti: sicut nec Rectores piorum locorum cædentes arbores frugiferas, incidunt in hunc Canonē, nisi in proprios usus converterent, damnificando ipsa loca.

Postquam Sedes Apostolica Placentiam in feudum concessit, non potuerunt vendi nec emi bona Ecclesiastica, domus, ædificia, vel jura Ecclesiis attributa, vigore Brevis Apostolici ibi registrata, ut in ca. 11. sess. 25. etiam continetur.

REMISSIONES.

Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. n. 154. vers. decimum tertium. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 3. lit. A. circa fin. & in c. 71. ubi latissimè, Oliba de jure fisci. c. 14. n. 100. & c. 15. n. 26. Joseph. de Sess. de inhibition. c. 8. §. 3. n. 25.

† *Illosq; usurpare præsumpserit, &c.*] Vide Rodoan. de rebus Eccles. non alien. q. 21. n. 38. Bern. Diaz in prax. canon. c. 71. ubi etiam Salzedo.

a *Is anathemati tamdiu subjaceat.*] Vide Salzed. in pract. c. 3. versic. & nota. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 9. c. 27. qu. 10. in med. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Bona, p. 31. P. Soar. de censur. tom. 5. disput. 22. sect. 6. n. 22. Sayr. in eod. tract. l. 3. c. 31. n. 26. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. q. 23. num. 2.

Decretum super petitione concessionis calicis.

INsuper, a cum eadem sacrosancta Synodus superiori Sessione duos articulos, alias propositos, & tùm nondum discussos, videlicet: An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus? &, An, si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus

a Sess. 21. can. 4.

 con-

concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint? in aliud tempus, oblata sibi occisione, examinandos, atque definiendos reservaverit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decrevit, integrum negotium ad sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis, fore judicaverit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam, post octavam festivitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Nov. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Sess. usque ad diem 15. Iulij, 1563.

SESSIO XXIII.

Quæ est septima

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 15. Julij, 1563.

Vera, & Catholica doctrina de a Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis, à sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione 7.

CAPUT I.

Christus Dominus Apostolis suis, ac eorum in sacerdotio successoribus dedit potestatem consecrandi & offerendi visibile sacrificium, ac remittendi & retinendi peccata.

SAcrificium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione conjuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cùm igitur in novo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea novum esse visibile, & externum sacerdotium, in quod vetus translatum est. Hoc autem ab b eodem Domino Salvatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, a & ministrandi Corpus, & Sanguinem

a Matt. 26.
Matth. 18.
Joan. 20.

nem ejus, nec non & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

REMISSIONES.

α Vide Barthol. Ledesm. in sua summa de Sacram. tit. de Sacramento Ordinis, Petr. Ledesm. in summa part. 1. titu. de Sacrament. Ordinis, Vivald. in candelabr. aureo, tit de Sacram Ordinis, P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. de Ordinis Sacram. Card. Thusc. lit. O, conclu. 189. Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo, P. Vasq. in 3. part. D. Tho. tom. 3. disput. 235 P. Valer. Reg in praxi fori pœn. lib. 30. P. Ægid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 20. Zerol. in praxi Episcopali, part. 1 & 2. verbo Ordo. Balduin. Junium super opera controv. Bellar. part. 2. lib. 6. cap. 3. & 4.

β *Ab eodem Domino Salvatore nostro institutum.*] Vide Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. quæst. 3. art. 1. vers. De Sacrament. Ordinis. P. Henriq. in summ. lib. 10. in procem. §. 2. lit. M pag. mihi, 878. & § 5. cap 3. in princip. P. Valer. Reginald. d. lib. 30. num. 3. P. Vasquez d. tom. 3. disputat. 239. P. Ægid. de Sacrament. & Censur. tom. 1. quæst. 63. num. 106.

CAPUT II.

Ad venerationem tanti sacrificii ab initio Ecclesiæ fuerunt in usu septem Ordines, quorum alij sunt aliis majores, ita ut subdiaconatus referatur inter majores seu sacros.

α CUm autem divina res sit tàm sancti sacerdotij ministerium; consentaneum fuit, quo dignius, & majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diversi essent ministrorum Ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut, qui β γ δ jam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent. Nam non solum de sacerdotibus, *a* sed & de Diaconis sacræ litteræ apertam mentionem faciunt; & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinum, nomina, atque uniuscujusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij, in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad majores ordines *b* à Patribus & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissimè legimus.

a 1. Tim. 3. & Act. 21. vers. 8.

b c. Nullus 60. dist.

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Junium super opera controverſ. Bellarmin. part. 2. lib. 6. cap. 3. in fine.

β *Qui jam clericali tonſura inſigniti eſſent.*] Quot ſint Ordines, an novē, ut volunt Canoniſtæ, an ſeptem tantum, ut volunt Theologi; & an prima tonſura ſit Ordo? Vide apud Hiſpanos l. 1. tit. 6. part. 1. ad fin. ibi, *orden de corona es entrada*, plures Doctores plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 105. n. 2. quibus adde Veg. *in eſpeco de curas*, c. 14. à n. 4. Valent. tom. 4. diſp. 9. q. 1. punct 2. Menoch. conſ. 912. n. 21. Surd. conſil. 259. n. 8. Vincent. de Franch. Neapol. dec. 189. n. 9. Fr. Emman. in ſum. tom. 2. c. 13. Vivald. in candelabro aureo, titu. de Sacram. Ordinis, n. 6. 10. & 11. Barthol. Ledeſm. in ſummario de Sacram. Ordinis, diffic. 5. P. Henriq. in ſum. lib. 10. c. 2. Catechiſm. ad parochos de Sacr. Ordinis, verſ. Docendum igitur erit, Navarr. conſ. 12. de temp. ordinat Jacob. de Graffis lib. 1. aur. dec p. 2. cap. 9. à n. 11. D. Sahagum de Sacram. Ordinis à n. 7. Velaſq. de Avendan. lib. 39. Tauri glo. 3. n. 9. & 10. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tit. de Sacram. Ordinis c 1 Ludov Lop. in inſtruct. cōſcient. t. 2. p. 1. cap. fin. Coſm. Philiarch. de Officio Sacerd. par. 2. lib. 1. cap. 13. Carrill in itinerario ordin. ſect. 3 c. 7. à n. 17. Nunno p. 3. in addit. q. 37. & 40. art. 2. Petr. Alphonſ de Vaſconcellos in harmonia Rubricarum ad Rub. de tempor. ord. n. 3. & 4. Cevall. commun. contra commun. q. 524 Mendez à Caſtro in l. cùm oportet, n. 166. Cod. de bonis quæ liber. Cardin. Thuſc. lit. O, concl. 189. Nicol. Garſi. de Benefic. p. 7 c. 1. à n. 1. noviſſimè D. Marta in votis noviſſimarum dec. voto 14. à n. 2. Balduin. Junium ſuper opera controv. Bellarm. p. 1. lib p. cap. 10. verſ denique, P. Vaſq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp. 236. P. Ægid. de Sacram. & cenſ. tom. 2. diſp. 20. n. 5. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 3. n. 8.

γ An Epiſcopatus ſit Ordo diſtinctus à Sacerdotio? Vide Petr. Alphon. de Vaſconcellos in harmonia Rub. ad Rub. de translatione Epiſcopi, num. fin. Burſat. conſ. 123. Sayr. de Sacr. in genere, lib. 1. c. 2. q. 1. a. 5. verſ. De conſecrat. P. Vaſquez d. tom. 3. diſp. 240. P. Paul. Comitol. reſponſ. moral. p. 1. q. 48. num. 11.

δ An Ordinatio Epiſcopalis verè & propriè ſit Sacram. Vide Balduin. Junium ſuper opera controv. Bellar. p. 2. lib. 6. c. 3. verſ. primum ergo, poſt P. Valent. Mich. Medin. Pet. Sot. & Vaſquez, reſolvit P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 20. n. 43.

CAPUT III.

Cum ordinatio conferat gratiam, ea indubiè eſt ſacramentum.

a 1. Tim. 4. α CUm Scripturæ teſtimonio, *a* Apoſtolica traditione, & Patrum unanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationem, quæ verbis, & ſignis exterioribus perficitur, β gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem eſſe verè & propriè unum ex ſeptem ſanctæ Eccleſiæ Sacramentis:
b 2. Ti. 1. b. inquit enim Apoſtolus: *b* Admoneo te, ut reſuſcites gratiam
2. Ti. 4. d. Dei, quæ eſt in te, per impoſitionem manuum mearum, non
c 1. Ti. 1. b. *c* enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 6. cap. 1. in fine, P. Henriq. in summ. lib. 10. c. 14. §. 2.

β *Gratiam conferri dubitare nemo potest.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. c. 1. q. unic. a. 2. vers de Sacram. Ord. P. Henriq. in summa lib. 10. c. 1. §. 3. lit. R. & cap. 14. in princ. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 10. tract. 1. à num. 16.

CAPUT IV.

Non omnes Christiani sunt sacerdotes, sed ii soli, qui legitimè sunt ordinati ab Episcopis, qui sunt summi sacerdotes, ministros Ecclesiæ ordinant, etiam non requisito laicorum suffragio, aut consensu. Ordinatis inest character indelebilis, ob quem fit, ut nunquam iterùm laici effici possint.

α QUoniam verò in Sacramento *a* Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, * nec auferri potest; meritò sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, novi Testamenti sacerdotes, temporariam tantummodo potestatem habere; & semel ritè ordinatos, iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quòd si quis omnes Christianos promiscuè novi Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quàm *b* Ecclesiasticam hierarchiam, quæ *c* est ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra B. Pauli *d* doctrinam, omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Evangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, † ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere; & positos, *e* sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei; *f* eosque presbyteris *g* superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & cæterorum Ordinum, *h* nec populi, nec cujusvis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, sive vocationem, sive auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potiùs decernit, eos, qui tantummodo à populo, aut sæculari potestate, ac magistratu vocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria temeritate sibi su-

a Sess. 7. de Sacra. in genere can. 9.
b Cant. 6.
c 1. Cor. 12
d Ephes. 4
e Act. 20.
f Cœlest. 1 ep. ad Episc. Galliæ c. 1.
g Sess. 7. de confirm. can. 3. Hispal. 2. cap. 5. 7. & alibi.
h Laodic. Conc. c. 13

a Joan. 10. sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, *a* sed fures & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit: ut omnes, adjuvante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

DECLARATIONES.

An furiosus habens dilucida intervalla ad subdiaconatus ordinem promotus, continuò teneatur, & dato quod non teneatur, an sit ei concedenda dispensatio, ut possit contrahere matrimonium?

Congregatio respondit, aut tempore susceptionis agitabatur, & non teneri, nisi ante furorem intentionem suscipiendi habuerit, aut non constat sanæ aut insanæ mentis tunc esset, nec item teneri. Ad secundam nullam esse rationem dispensationis concedendæ.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in summ. lib. 10. cap. 7. in princ. & c. 14. §. 2. lit. P. P. Vasq. in 3. p. D. Thom tom. 3. disp. 143. à n. 2. & disp. 244. n. 17. Bald. Jun. super opera controvers. Bellarm. p. 1 lib. 4. c. 10. vers. Septimus Ordo Sacerdotum est. P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 1. n. 3. vers. Quod attinet, & n. 16. vers. Eidem.

* *Qui nec deleri.*] Vide text. juncta sua glossa in cap. licitè 32. q. 2. & tradita à Joseph. Sesse de inhibit. c. 8. §. 1. n 20.

† *Episcopos qui in Apostolorum locum successerunt.*] Vide Mich. Agia de exhibend auxil. fundamento 1. fol. 11. & concl. 2. pag. mihi 123.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

α CANON I.

b Sup. c. 1. Si quis dixerit, *b* non esse in in novo Testamento sacerdotium visibile, & externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum Corpus, & Sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantùm & nudum ministerium prædicandi Evangelium, vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia c Sup. c. 2. Catholica alios ordines, & majores, & minores, *c* per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

γ CANON III.

d Sup. c. 3. Si quis dixerit, Ordinem, sive sacram Ordinationem *d* non esse

esse verè & propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantùm ritum quendam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, per sacram Ordinationem non dari Spiritum sanctum; ac proinde frustra Episcopos dicere: Accipe Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui sacerdos semel fuit, *a* laicum rursus fieri posse; anathema sit. *a* 2.Tolet.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Unctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantùm non requiri, sed contemnendam, & perniciosam esse; similiter & alias Ordinis cæremonias; anathema sit.

CANON VI. ε

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam divina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

ι CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, *b* & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis sæcularis consensu, aut vocatione, irritos esse, aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum ministros; anathema sit. *b* Sup.c.4.

ζ CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Bald. Junium super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 3. & 4.

β CANON II. Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 2. n. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. n. 3.

γ CANON III. Vide Valasc. tom. 1. alleg. 2. Pet. Ledesm. in summ. p. 8. tract. de Sacram Ord. c. 1. conc. 1.

δ CANON IV. Vide P. Henriq. in summ. lib. 19. c. 4. §. 2. lit. F. & G.

P. Va-

P.Valer.d.lib.30.n.3. P.Ægid. de Sacram.tom.2.disp.20.n.58. Bald. Junium super opera controv. Bellarm.p.2.lib.6.c.5.verſ.item patet, Petr. Ledeſm. d. tract. de Sacram. Ordin c.4. concl.2. * Vide etiam text.cum gloſſ.in c.licitè 32. q.2. D.Thom.3.p. q.69. art.1.Joſeph. de Seſſe in tract.inhibition.c.8.§.1.n.20.

† CANON VI. Vide Mich. Agiam de exhib. auxiliis fundamento 2. fol.mihi 14.

‖ CANON VII. Vide Sayr de Sacram.in genere, lib.1.c.2.q.3.art. 5. verſ.De conſecr.Epiſcopi. P. Ægid.d.disp.20.n.24. & n.75.P.Vaſq. d.tom.3.disp.243.à num.2. & disp. 244.n.17.

ζ CANON VIII. Vide P.Henriq.in ſum.lib.10.c.3. in fine.P.Paul. Comitol.Reſponſor.moral.lib.1.q.99. num.3. Pet.Ledeſm.d.tract.de Sacram.Ordin. c.5.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

EAdem ſacroſancta Tridentina Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc, quæ ſequuntur, in præſenti decernenda eſſe ſtatuit, & decernit.

CAPUT I.

Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus præfectus, etiam Cardinalis, nunquam abſit à Diœceſi ſua, niſi ad ſummum tres menſes continuos, vel interruptos, exceptis modis infraſcriptis, probandis coram Metropolitano, aut (in caſu) Suffraganeo. Tempore abſentiæ nullum populus damnum ſentiat. Aliter facientes graviter puniuntur. Eadem ſervantur in Curatis, in quorum abſentia ponendi vicarii approbati. Quædam notatu digna ponuntur in hoc capitulo.

a Joan.21. Actor.20. Epheſ.4. 3.diſt.cap. ſicut, 7. q.1.c.qui Epiſcopatum, 8.q.1.c.gloria Epiſcop. 12.q.2.
b Joan.18.
c 1.Pet.5.a
d Supr. Seſſ.6. de refor. c.1.

a * ζ γ & c. CUm *a* præcepto divino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oves ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarumque miſerabilium perſonarum ζ curam paternam gerere, & in cætera munia paſtoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non invigilant, neque aſſiſtunt, ſed *b* mercenariorum more deſerunt: ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut divinorum præceptorum memores, factique *c* forma gregis, in judicio, & veritate paſcant, & regant. Ne verò ea, quæ de reſidentia ſanctè, utiliter jam *d* antea ſub fel. rec. Paulo III. ſancita fuerunt, in ſenſus à ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinque menſibns continuis abeſſe liceat; illis

illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes, Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque, quocunque nomine, & titulo præfectos, etiam *n* si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem 1 in sua Ecclesia vel diœcesi residentiam, ubi injuncto sibi officio defungi teneantur: neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. *a* 2 Nam cum Christiana charitas, † urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas à Beatissimo Romano Pontifice, 3 aut à Metropolitano, 4 vel eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipublicæ officium, episcopatibus adjunctum: cujus quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio provinciali spectabit judicare de licentiis à se, vel à Suffraganeo datis; & videre; ne quis eo jure abutatur; & ut pœnis canonicis errantes puniantur. *b* Interea meminerint discessuri, ita ovibus suis providendum, ut quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam *o* autem, qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, sive continuũ, sive interruptum, *c* extra prædictas causas, nullo * pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cùm Deo corda pateant; cujus opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur; *d* ne per illius temporis spatium, Dominici Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia * in sua diœcesi eos aliò vocent.

Si quis autem, quod utinam nunquam eveniat, contra hujus decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas † adversus non residentes, sub

a c. de ceter. c. inter quatuor, c. tuæ, & c. relatum de cler. nõ resid. c. ad supplicationem de renunc. c. quorundã 74. dist.

b c. cùm ex eo, de ele. in 6. c. beneficiũ, de reg. eo. l. & c. 2. in fin sup. sess. 6. Sardicen. Conc. c. 14

c c. præsentium 7. q. 1. & infr. sess. 24. de refor. c. 11.

d c. si quis in clero 7. q. 1.

a Paulo

a Paulo III. impositas, & innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit: eum λ pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta *, illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, 5 aut pauperibus loci erogare: prohibita quacunque conventione, vel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscunque privilegiis cuicunque Collegio, aut fabricæ concessis. 6 μ ν ξ Eadem omnino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & pœnas 7 de curatis inferioribus, 8 & aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, 9 curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut, quandocunque eos, 10 causa priùs per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi ο autem licentiam † in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, 11 non obtineant. 12 Quod si, per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint; 13 liberum esse vult Ordinariis, 14 per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, 15 & subtractionem fructuum, aliaque juris remedia, 16 etiam usque ad privationem 17 compellere; nec executionem hanc, quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuscunque beneficii, pactione, statuto, etiam juramento, vel quacunque auctoritate confirmato, 18 π consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela censenda est, sine ρ appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia, vel σ vigore b Eugenianę constitutionis suspendi posse. Postremò tàm decretum illud sub c Paulo III. quàm hoc ipsum in Conciliis Provincialibus & Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, ut in posterùm, Deo juvante, nulla temporum injuria, aut hominum oblivione, aut desuetudine aboleantur.

a Sup sess. 6. de ref. c. 1. & inf. in Bulla S. D.N. Pii IV. super residentia c. 2. c. conquerente, & ferè per totum, de cler. non resid.

b Inf. Sess. 24. c. 18. v. debeat.

c Extr. communium, lib. 5. c. 3. Divina, de privil.

c Sup. sess. 6. de ref. c. 1.

DECLARATIONES.

1 *In sua Ecclesia vel Diœcesi residentiam.*] Episcopus, modo in Episcopatu resideat, solutus est à residentia beneficii simplicis, aut Dignitatis, quam sine ulla animarum cura obtinet, extra Diœcesim, in aliqua Cathedrali: eamque retinere, ac ejus fructus percipere potest, exceptis

ptis portionibus & distributionibus quotidianis, & aliis, si quæ fortè sint, quæ absentes justa a. qua de causa non percipiunt. *Vide sup. Sess. 6. c. 1. de Reform. §. Habens Archidiaconatum.*

Episcopus proinde residens in urbe Cathedrali, liber est à residentia Monasterii Monachorum regularium, quod obtinet cum dispensatione Papæ, licet illi annexæ sint aliquæ Ecclesiæ curatæ post erectionem Monasterii, & præsertim si in tali Monasterio non sit fons baptismalis, nec aliqua animarũ cura, & curatę regi soleãt per Vicarios.

An in præsentia, in qua Episcoporum copia haberi non potest, dispensandum sit, ut in loco duorum Episcoporum, qui in consecratione Episcopi interesse debent, subrogentur duo Abbates, duove alii dignitates Ecclesiasticas habentes? Congregatio dixit posse dispensari, & major pars Theologorum, qui consulti fuerunt, sic responderunt faciendum, & ita Pius V. dispensavit.

2 *Nam cùm Christiana charitas.*] Non licet Episcopo à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam causarum, quæ habentur in hoc capite infrà, de quibus non est perpetuus morbus. Itaque non licet Episcopo absentare se ab Episcopatu suo propter morbum perpetuum.

3 *Aut à Metropolitano.*] Metropolitani providere debent, ut provinciales eorum Episcopi, juxta Decreta Concilii Trident. resideant in Ecclesiis propriis, curamque commissi sibi gregis habeant diligentẽ.

4 *Vel eo absente, Suffraganeo Episcopo.*] Absente Metropolitano, Episcopus antiquior residens, super absentia Episcopi comprovincialis inquirit.

5 *Aut pauperibus loci erogare.*] Hæc pœna habet etiam locum in Curatis inferioribus, ita ut Episcopus debeat compellere Parochum, qui per biennium non residet, licèt postmodùm resideat, ad restituendos fructus illius temporis, quos absens recepit, quamvis ad residendum, nec per edictum quidem monitus fuisset.

6 *Eadem omnino*] Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licèt ejus Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationẽ.

7 *De curatis inferioribus*] Non licet Episcopo, pro Cathedralis Ecclesiæ servitio, vel etiam suo, aliquem ex Curatis, extra ipsorum curam, ad certa negotia adhibere, constituto ibi etiam Vicario idoneo. Neque excusantur à residentia ob defectum domus, neque si habent officium inquisitionis, nec propter litem. Et etiam Coadjutores perpetui tenentur ad residendum personaliter sicut veri curati, & sub hoc cap. comprehenduntur, etiamsi in aliis beneficiis serviant, etiam in Cathedralibus. Infrà hoc c. §. Episcopus non potest.

Congregatio Concilii censuit, si Ecclesia Parochialis Rectoris habitatione caret, debere utique, & posse Rectorem compelli ad habitandum intra limites Parochiæ in loco propinquiori. 23. Sept. 1596.

8 *Et aliis quibuscunq.*] Capellani coadjutores Rectorum Parochialium, cum Capellanis perpetuis institutis, auctoritate Apostolica, tenentur ad personalem residentiam, sicuti tenentur Rectores ipsi. Congregatio censuit, omnino teneri, & eos duntaxat excipi, qui ex institutione possunt per alium servire, vel quibus nulla expressa residentiæ personalis obligatio injuncta est. Unde & Ordinarius tenetur eos cogere, sicut ipsos Rectores, nec cũ aliquo hujusmodi dispensare, quoad residentiam, nisi ut cum Rectorib. Episcopus potest, eodemq;

jure

jure examinandi tenetur, quo Rectores Parochiales, ex c.18. Sess.24.

9 *Curam animarum habens.*] Etiamsi essent in Parochia tres tantùm incolæ, & ibi fuerint duæ Ecclesiæ unitæ, residendum est in digniori; quod si non constet quæ sit dignior, residendum erit in frequentiori. Obtinens legitimè ante Concil. Trid. confirmationem, Parochialem Ecclesiam, & Canonicatum, non est cogendus alterutrum resignare; dummodo in Parochiali Ecclesia resideat, fructusque Canonicatus percipiat, & amittat tantum quotidianas distributiones, atque illas, quas absentes justis de causis non percipiunt: qui tamen, si statutis horis in ipso Canonicatu etiam resideat & illi inserviat, tunc quotidianas distributiones consequetur. *Vide Sess.5.c.1.de Refor.§.Per seipsos.*

Si parochialis Ecclesia tribus, aut quatuor milliaribus distet à civitate, in hac rector habitare debet, nec Dominicis diebus tantùm ad suam Ecclesiam accedens, habetur pro residente.

An propter intemperiem aëris relicto ibi Vicario approbato, ex Ordinarii consensu, Parochus non inde oriundus possit alibi habitare? Congregatio censuit, non posse: si tamen Rector infirmus esset, & in loco Parochialis curæ, curari non potest defectu Medicorum medicinarumve, tunc posse ab Ordinario dari ei dilationem trium vel quatuor mensium, ut in locis vicinioribus maneat, recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali, Vicario, cū congrua portione ex reditibus Parochialis. Itaq; Rector qui habet Vicarium perpetuum in sua Parochia seu Rectoria, potest & debet compelli ad personaliter residendum; nisi tota cura animarum translata fuisset legitimè in solum Vicariū perpetuum. Infr. hoc c. §. Parochus.

Fuit olim Monasterium insigne S. Benedicti, in loco campestri, quod præsenter caret conventu, & est commendatum, in quodam castro, ferè per unum milliare distante à Parochiali, cujus monasterii cura fuit semper solita exerceri per deputatos ab Abbate seu Commendatario pro tempore, habetque collationem nonnullorum beneficiorum curatorum existentium in alienis diœcesibus, & homines dicti castri veniunt diebus Festis ad audiendam Missam & divina officia ad Ecclesiam dicti Monasterii, quæ celebrantur per eosdem hæredes deputatos: quam ob rem dictus commendatarius tenetur ad residentiam, & ad sacros Ordines accipiendos. Vide Sess.6. cap.2. de Reform. §. In titulum de Com. Ordin.

10 *Causa priùs per Episcopum cognita.*] Omnia hæc committuntur Episcopo, qui exequutioni demandet, etiam in illis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiamsi inferiores essent Abbates regulares.

Stante consuetudine in Ecclesia Cathedrali, quòd Canonici non interessentes divinis, non percipiant fructus præbendæ, nec distributiones quotidianas, licet Episcopo retinere penes se unū vel duos Canonicos, qui dictos fructus, & distributiones percipere possint, ac si in Choro presentes essent: exceptis tamen distributionibus quotidianis.

Parochialem Ecclesiam habens cum Canonicatu, in Parochiali residere tenetur; quod etiam est conforme Bullæ Pii V. quæ incipit, *cupientes pro nostris*, publicatæ 8. Id. Julii, Anno 1568. super hoc editæ, & percipit fructus præbendæ. Ejus tamen quotidianas distributiones perdit, & si quid prætereà absentes justa de causa non percipiunt. *Vide in hoc c. §. Curam, & Sess.5. c.1. de Reform. §. Per seipsos.* Si autem Canonicatus

ficatus est in eodem loco, ubi Ecclesia Parochialis, potest utrique inservire, & percipere quotidianas distributiones, & cōmoda, quæ sunt illi muneri attributa: si verò inservire nequeat, distributiones tantùm eorum dierum, quibus non inest, amittat, neq; alio damno affici potest. Quod procedit non obstante quacunque nobilitate Canonicorum, aut Ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanæ.

An episcopus procedens per subtractionem fructuum adversus Parochos non residentes juxta hoc decretum §. eo. omnino teneatur observare eadem intervalla, eandemque rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuitur c. 1. Sess. 6. Congregatio censuit, Episcopum quoties in opem omissæ residentiæ vult Parochis substituere partes fructuum, quos residendo suos fecerunt, debere observare, quoad intervalla & quoad quotas præscriptum Conc. cap. 1. Sess. 6. in executione autem facienda super illis fructibus, quos iidem Parochi pro rata temporis absentiæ suos non fecerunt, nec tuta conscientia retineri possunt, ex decreto Conc. c. 1. §. Si quis autem, Sess. 24. Episcopum non debere sequi intervalla, de quib. in c. Sess. 6.

Episcopus procedens per subtractionem fructuum adversus Parochos non residentes juxta Concilium Tridentinum, non tenetur observare eadem intervalla, & eandem rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuit caput tertium Sessionis sextæ. Et residens in Parochiali, quæ non longè abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet; diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea divinis inservire potest: modò omnibus diebus & horis suis debitis & congruis, Parochiali inserviat, & nihil prorsus relinquat ex debito servitio ipsius Parochialis.

Habens Canonicatum & Parochialem, & residens in Parochiali, ex præscripto Bullæ Pij V. distributiones quotidianas lucratur: si Canonicatus consistit solùm in distributionibus quotidianis, non habens præbendam. Hoc procedit, si utrique inservire nequiverit: quia si ambobus cōmodè servire posset, lucraretur solum juxta servitium quod præstaret. Porrò obtinens duos Canonicatus, in digniori residere debet, & solum distributiones illius amittit, in quo non residet. Atque ideo Episcopo Bossanensi scribatur; ut restituat Canonicatum presbytero N. cùm non debeat ibi residere, residens in Canonicatu S. Mariæ digniori. *Vide Sess. 21. de Ref. c. 3. §. Habens.*

Obtinens parochialem, & Canonicatum præbendæ Magistralis, cum dispensatione ante Concilium Tridentinum legitimè obtenta, tenetur in Parochiali residere; atque in Magistrali præbenda idoneum virum substituere debet, qui Sacræ Scripturæ interpretandæ munus obeat. *Vide Sess. 5. c. 1. de Ref. §. De cætero.*

Eum, qui obtinet Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, præsupposito quod in Ecclesia Archipresbyter præter baptismū, cætera Sacramenta administret, Congregatio die 21. Julij 1587. censuit teneri ad residentiam, ad minùs tanquam Coadjutorem Ecclesiæ parochialis. Quin & obtinens Canonicatum, cui sit unita Parochialis ad vitam obtinentis, tenetur in Parochiali residere; etiam si unio facta sit ad vitam obtinentis tantùm.

Præpositura, licet tantùm sit Jurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S. D. N. Pij V. de residentia Parochorum, edita &

publicata 8. Id Julij, 1568. Etiam perpetui coadjutores residere tenentur, sicut veri curati, etiam si in aliis beneficiis inservirent, etiam in Cathedralibus.

Causa non excusantes Parochos à residentia.

CONgregatio Concilij censuit, non licere Parochis causa studiorum à suis Parochialibus Ecclesiis post Conciliu abesse, & Episcopum licentias ad id concedere posse, easq; si concessæ fuerint, non suffragari.

A residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, vel Inquisitoris, neq; etiam excusat lis super eadem Parochiali mota. *Vide Sess. 7. c. 5.* §. Subcollectores.

Similiter Licentia obtenta ab Episcopo de non residendo, non excusat à residentia, cum eam Episcopus concedere non possit.

Obtinens parochialem Ecclesiam per provisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuū ac proventuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem licet in limine adeptæ possessionis prædictæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promoveri facere infra annum, lite pendente, & cōpellendus est ad residendum in dicta Ecclesia. Et præsupposito, quod non teneatur residere, eo casu debet Episcopus idoneum Vicarium deputare, partemque fructuum omnium pro sufficienti victu assignare, juxta Concilij Tridentini formam. *Vide Sess. 7. de Ref. c. 7.* §. Portione etiam.

Licet Episcopus pro visitatione suæ Diœcesis uti opera Parochi possit, ille tamen ob eam causam, ultra quadrimestre singulis annis abesse non potest à sua Parochia, & interea poni debet in ea idoneus Vicarius, cū congrua portione fructuum dictæ Parochię, arbitrio ipsius Episcopi assignāda. Odium à residentia non excusat, inimicitiæ tamen excusant ad tempus, si non fuerint contractæ culpa Rectoris Parochialis, & Episcopo cum istis ad annum dispensare conceditur, dummodo tamen in Parochiali idoneus remaneat Vicarius. *Infrà eodem c.* §. *Presbytero.*

Causa excusantes à Residentia.

COngregatio censuit solam distantiam loci, etiam cum æqua causa discedendi, non excusare Parochum, ut possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilationem hujusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu & de necessitate Ordinarium certiorem faciendum esse, ut de causa cognoscere possit.

Nec Parochus habens justam causam abeundi extra parochiam per duos menses aut tres, satisfacit suæ conscientiæ, si petit licentiam, jurans se gravamen habere, quod non expedit manifestare, ut sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat. Similiter abesse non potest in casu, quo causam rationalem expressit, quam vir bonus & æquus rationalem judicat, sed rigidus Prælatus minus æquam judicat, & licentiam denegat, vel quia movetur suspicione, quæ ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere posse recursum ad superiorem.

Nec est liber à culpa, & à pœna amissionis fructuum, qui veluti per quatuor mensium spatium ex urgenti admodum causa ad curandam suam valetudinem morbo gravi instanti, pro hujusmodi absentia non petiit licentiam ab Episcopo, qui bona fide putavit evidentiam causæ satis esse, nisi periculum fuisset in mora petendi licentiam, ut supra dictum est.

Nec

Nec sufficit licentia tacita, sed oportet, ut sit expressa juxta formam Conc. Trident. Fructus amittuntur duntaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia.

Nec potest componi restitutio debita fructuum malè perceptorum, cum obtinentibus Bullam Cruciatæ, vel vigore aliorum privilegiorū & facultatum obtentarum post Concilium.

Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota cura animarum, seu Vicaria perpetua, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere.

Infirmitas excusat à residentia, quando in loco Parochiæ non sunt Medici, vel medicinæ, & quando infirmitas alibi curari potest. Hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus, ut in locis vicinioribus parochus maneat, recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex reditibus ipsius Parochialis, &c.

Presbytero habenti inimicitiam cum Domino loci, ubi situm est beneficiū, Episcopus debet (si non potest eos reconciliare) dare aliud beneficiū, extra territorium & Jurisdictionem illius Domini, vel permittere eidē presbytero, ut abesse possit à beneficio, etiam per annū, constituto tamen Vicario idoneo; cum assignatione æquæ portionis fructuum beneficij, ut ei inserviat, donec causa inimicitiarū inter eos desierit. Priùs tamen, habens Canonicatum & Parochialem, in qua non potest sine discrimine vitæ propter inimicitias residere, non est cogendus, (dum subest inimicitiarum causa,) in ea residere, sed permittendum est ei, ut resideat in Canonicatu. Dabuntur litteræ Ordinario, ut cognoscat, si sunt veræ & graves inimicitiæ, quæ narrantur, & absque ipsius culpa, ac postquā obtinuit illius beneficij dispensationē, exortę: tunc Ordinarius det ei dilationem ut in alio viciniori, & tutiori loco manere possit, durantibus tamen duntaxat inimicitiis, dum non ultra annū durent. Intereà autem idoneū Vicariū in illa Ecclesia constituat, assignata ei congrua portione ex reditibus ipsius Ecclesiæ: quod si esset Canonicus, & fructus consisterent in distributionibus quotidianis, illas Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deservientibus. Curabit autem Episcopus, ut inimicitiæ extinguantur: si id perficere non potuerit, rescribere debet ad Cardinales Congregationis Concil. cujus culpa factum fuerit, quò minus reconciliatio processerit.

Quando Episcopus legitimè dispensavit à residentia per aliquod tempus, ut purà octo mensium, relicto tamen idoneo Vicario in Parochiali, ut Rector alicui operæ vacare possit, v.g. fabricæ Monasterij, absens excusatur. Confer cum hoc c. §. de Curatis.

In his quæ pertinent ad residentiam, observanda sunt, quæ habentur in hoc c. & in reliquis. Si non possunt servari Decreta Concilij Tridentini prædicta, id agendum est, quod commodiùs, & meliùs potest: & qui non habet domum propriam in loco, ubi residere tenetur, aliquam conducere debet: ubi verò populus non potest victum suo Curato subministrare, Ordinarius ea observare debet, quæ habentur cap. 3. Sess. 24. de Reform. & in casu quo jura aliquid disponant, non debet pro juris declaratione ad Papam recurrere. Qui finitima urbi beneficia obtinent, si domum non habent ubi habitent, conducant habitationis locum.

Parochus non habens commodam habitationem in Parochia, fuit dispen-

dispensatus, ut degere possit in loco vicino, dummodo prope Ecclesiam substitutus ejus habitet.

Aliquando hæc facultas eadem de causa concessa fuit, sine conditione illa, *Dummodo prope Ecclesiam substitutus ejus habitet.*

Inter causas excusantes connumeratur infirmitas incurabilis, aeris intemperies, certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus.

Fuit etiam quis dispensatus à residentia in sua Parochiali, ad tempus à S. D. N. donec instrueret alium Canonicum de negotiis illius Capituli, in quo ipse erat Canonicus, ut eadem tractaret.

Creati auctoritate Sedis Apostolicæ, ex fructibus parochialis cum congrua portione duobus perpetuis Coadjutores in cura, non possunt servire per substitutos, sed ab Ordinario cogendi sunt ad residentiam. Congregatio ita censuit. Episcopus ergo ex hoc Decreto debebit eos cogere ad residentiam & ad exercendam curam personaliter.

S.D N. ex sententia Congregationis declaravit, quòd Canonici obtinentes ex legitima dispensatione, parochiales, eas quidem retinere possint, sed in ipsis personaliter residere debent, &, si reditus suorum Canonicatuum verè consistant in distributionibus quotidianis; ita ut omnes percipiant de communi massa, & nullæ prorsus distinctæ sint, ne dematur aliquid his, qui horis diurnis intersint; possint sic residentes in suis parochialibus eos integros percipere. Quòd si post debitum servitium Parochialibus suis præstitum, etiam inservire Cathedrali possint, tunc eas portiones non percipiant: nisi quatenus inservirent. Sup. hoc c. §. *Et altiu*, item §. habens Canonicatum.

Congregatio Cõcilij censuit, Parocho propter inimicitias ultra primum annum absenti, concedendum secundū, ob novam causam, quæ supervenerit ex incremento inimicitiarum & homicidio subsequuto.

Congregatio Concilij censuit, ultra bimestre tempus, abesse non posse Parochos sine licentia Episcopi, & valet constitutio Episcopi inhibentis ne parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia, ut hîc. In infirmitatibus curabilibus datur etiam quadrimestre.

Episcopus non potest uti opera parochi in Visitatione, vel alio servitio suæ Diœcesis: nisi pro tempore hîc permisso duorum mensium, & tunc pro eo tempore idoneus Vicarius deputetur. *Idem hoc cap. §. De Curatis.*

11 *Nisi ex gravi causa non obtineant.*] Non sunt denegandæ litteræ commendatitiæ ab Episcopo Sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia in titulum, requirentia residentiam.

Propter inimicitias, quæ non supervenerunt culpa Parochi, datur quidem annus & crescentibus inimicitiis datur alius annus: sed odiū solum parochianorum non sufficit, neque si omnes ferè fructus essent alij reservati, neque continua aeris intemperies, neque si esset necessarius magister ludi in civitate, aut oppido, neque servitium Episcopi etiam ad tempus. Hoc sæpe reperitur.

Multa concessa sunt contra hoc Decretum in Regno Poloniæ; ex variis causis & necessitatibus.

12 *Quod si per edictum citati.*] Respicit modum procedendi contra obligatos ad residendum, sese absentantes.

13 *Liberum esse vult Ordinariu.*] Episcopus cogere potest Rectorem, licet ejus Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem. *Infrà hoc cap §. Compellere.*

14 *Per censuras Ecclesiasticas.*] Non tamen per excommunicationem, si abfuerit per aliquod breve tempus: licet possit constituere Episcopus, quòd non possit abesse Parochus absque licentia ultra duos vel tres dies, sub pœna excommunicationis. *Infrà, §. Episcopus potest.*
15 *Et subtractionem fructuum.*] Quando alicui parocho conceditur studendi facultas, ut fructus suos faciat, hæc infracta servare debet. Primò ut studeat Theologiæ aut Juri Canonico in celebri Universitate. Secundò, si est ætatis annorum triginta nulla facultas concedi debet: ideò ætas est exprimenda, & hoc nisi jam studia incepisset, & illa absolvisset, propter quod jam cœpta studia potest finire. Tertiò, ad quinquennium tantum, à principio studij computandū licentia hęc est concedenda, adjecta clausula, *ut infra annū a d subdiaconatum promoveatur.* Quarto, interim Cura animarum per idoneum Vicarium ab Ordinario eligendum, assignata, illi congrua portione fructuum exerceatur. Atq; hæc facultas solùm habet locum in Parochialibus ante Conciliū Tridentinum obtentis, quia in obtentis post Concilium, prædicta licentia non datur; secus in Canonicatibus, etiam post Concilium Tridentinū obtentis, in quibus datur statuendi facultas.

Episcopus potest prohibere Parochis sub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam decimam non excedat, ne ultra biduum à sua Ecclesia possint abesse, non tamen id prohibere potest sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. Parochus qui non vult in sua parochiali residere, debet ea servato Juris Ordine privari.

Rector parochialis Islerdensis monitus ab Ordinario ut resideret, noluit, & propterea est contumax appellatus: visum est committendū Auditori Cameræ, quod Episcopo committat, ut Ecclesiæ Vicarium præficiat, ne cultus & reliqua cura deseratur,
16 *Etiam usq; ad privationem.*] Arbitrio Episcopi relictum est, qua via & quo remedio ex his uti voluerit contra non residentes.

Privationem.] Intelligendum exclusivè usque ad privationem, dum tamen præcesserint tria edicta publica, & lapsi sint sex menses, juxta cap. tua, de clericis non resid.
17 *Compellere.*] Hæc compulsio ad Episcopum pertinent; etiam quando collatio pertineret ad Abbatem regularem.
18 *Consuetudine etiam immemorabili.*] Vicarius amovibilis in exercitio curæ animarum, arguit curam esse penes deputantem, & ideo ipsum teneri ad residentiam.

Postulantibus Equitibus Hierosolymitanis, ut Capellani Melitæ commorantes, Confessores Equitum, & habentes in aliis locis Parochias non cogantur residere; Congregatio respondit, illis, qui habent parochias in Italia, permittendum esse, ut non resideant ad annum; qui verò habent in aliis provinciis, ad decem & octo menses.

Quandoq; ex causa dispensari solet, ut quis in Parochiali continuè non resideat, habens Canonicatum, si utrique inservire possit.

Episcopus licentiam dare debet Priori petenti, ut per quatuor menses à suo Prioratu abesse possit in loco commodiori, valetudinis suæ curandæ causa.

Gratia de non residendo à S.D.N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione Studij, non valet, nisi & Ordinarij consensus accedat. Ita Pius IV. in declaratione, quòd gratia de non residendo non valet sine Ordinarij consensu, quæ publicata fuit anno 1564. die 24. Nov.

α Vide Concil. Brachar. 4 act. 2. c. 11. Navar. in Man. c. 25. n. 121. vers. 4. limit. Pet. Pechi. in reg. 1. de Regulis juris lib. 6. n. 9. Anton. Pagan. de Residentia, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 41. n. 9. Fr. Joan. de la Cruz de statu Religionis lib. 2. c. 1. dub. 1. Cavall. communium contra commun. q. 385. P. Lessi. de Justit. lib. 2. c. 34. dub. 29. P. Valer. Regin in praxi fori pœn. l. 20. n. 68. & lib. 30. tract. 3. à num. 54. cum seqq. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 52. lit. C Cened. in collectā. 30. n. 2. & 3. ad sextum, Bobadill tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 9. Camil. Borrel. cons. 2. n. 16. Sim. de Prætis cons. 68. centur 3.

β An Prior, qui habet Vicarium perpetuum, cui incumbit cura animarum, teneatur residere? Decrevit sacra Congregatio, quòd non, his verbis: Habens parochialem, in qua Vicarium perpetuum legitimè institui obtinuit, eo vivente residere non tenetur, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6 n. 99.

γ An Episcopo liceat pro Cathedralis Ecclesiæ servitio, & item suo, aliquem ex curatis suæ diœcesis, ex ipsorum Ecclesiis cōstituto in illis idoneo Vicario ad certa negotia adhibere, qui quando in hujusmodi sunt servitio, à suis Ecclesiis minimè abesse censeantur? Congregatio censuit, non licere, teste Gonzal. d. gloss. n. 258.

δ Sacra Congregatio censuit, quòd exercens Inquisitoris officium à residentia parochialis non excusatur. refert Gonzal. d. gloss. 6. n. 266. & gloss. 43. n. 164.

ε Sacra Cogregatio censuit, quòd à residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, teste Gonzal. d. gloss. 6. n. 266.

ζ *Curam paternam gerere.*] Vide Paul. Montan. de Tutelis, & curis c. 35. gloss. 1. num. 197.

η *Etiāsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint.*] Vide P. Azor. inst. Moral. p. 2. l. 4. c. 3. q. 3. & l. 7. c. 4. q. 7. & c. 6 q. 1. Flam. de Resign. lib. 1. q. 10. n. 8.

† *Nam cum Christiana charitas, &c.*] Vide Rotam noviss. decis. 222. n. 2. & 5. in 2. p. diversorum

ϑ *Quoniam autem, &c.*] Quòd abesse non dicitur, qui statim est reversurus, probat l. Postliminium, §. captivis, l. Nihil, ff. de Captiv. & postlim. revers. ad hoc propositum Gonz. gloss. 43. n. 5. & in parocho rurali, qui singulis quibusque hebdomadibus in urbem venit causa invisendi parentes, & cum illis uno tantùm die moratur, relicto tamen ad occurrentes casus Capellano, quòd non peccet lethaliter, nec teneatur ad restitutionem fructuum, resolvit Ludov. Beja Responsor. casuum conscientiæ, p. 4. casu 21.

ι *Nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere.*] Vide P. Azor. instit. Moral. part. 2. l. 7. c. 4. q. 9. & q. 10. quærit, an in parochis ad absentiam duorum mensium necesse sit, ut facultas ab Episcopo impetretur? Negativè resolvit cum Nav. in Man. c. 25. n. 121. de quo vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 31. n. 11.

κ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, posse Episcopum ob legitimam causam dare Canonicis suis facultatem, ut possint abesse per quatuor menses, refert P. Comitol. Respons. Moral. lib. 3. q. 59. n 2.

* *Nisi episcopalia munia, &c.*] Vide Trevisan. in decis. 18. n. 5. lib. 1.

† *Præter alias pœnas, &c.*] Vide Trevisan. dec. 42. in lib. 2. & supra sess. 6. c. 1. de reform. & in c. cōquerēte & in c. 2. & ferè per tot. de cler. nō resid.

λ *Eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere.*] Vide Flamin. de Resign. lib. 1. q. 10. n. 32.

† *Alia*

† *Alia etiam declaratione non secuta,&c.*] Vide Ricci. in sua prax. var. resolution.c.245. Thesaur.lib.1 quæstionum forens.quæst.40. Diaz in prax crim. canon. cap. 123.

Eadem omnino,&c.] Quòd Capellani, Coadjutores Rectorum Parochialium instituti auctoritate Apostol. teneantur ad personalem residentiam, ut Rectores ipsi, censuisse sacram Congregationem, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel Gloss.5. §.9.n.17.

Causæ aliquæ, propter quas non tenetur quis residere, adductæ à Doctoribus infrà citatis.

SAcra Congregatio censuit, quòd si curatus absit causa inimicitiarum, & non possit residere sine discrimine vitæ, ei permittitur per annum abesse à suo beneficio, posito tamen in illo per Episcopum idoneo Vicario, seu œconomo, refert Zerol. in praxi Episco. p.1. verbo, Privatio, §.4. dub.1. ubi resolvit, quod si intra annu inimicitiæ non extinguantur, & curatus seu beneficiatus fuerit in culpa tàm causandarũ inimicitiarum, quàm non extinctionis earundem, quòd privetur.

Congregatio censuit, quòd ubi non adest copia Medicorum, vel Medicinarum, potest per Episcopum dari dilatio trium vel quatuor mensium, ut ægrotus in locis vicinioribus curetur. Episcopus tamen propter perpetuum morbum non potest se absentare à suo Episcopatu. Senectus in parocho non excusat à residentia, sed debet poni Vicarius idoneus cum assignatione congruæ portionis ex ipsius parochialis reditibus, refert Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Residentia vers.7.&9.

Discedendi autem licentiam in scriptis,&c.] Vide P. Azor. instit. Moral. p.2.l.7.c.5.q.4.&5 & c.4. quæst.fin. P.Sanch. de Matr.l.3.disp.7.n.27.

* Vide Petr.Cened. in collectan.30.n.3. super sext. Sim.de Pratis cons. 68. ex n.8. centur.3.

Consuetudine etiam immemorabili.] Sanctissimus D. N. ex sententia Congregatio. Concilij declaravit, immemorabilem consuetudinem non excusare à residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis tamen insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutę, in quibus nunquam antea supra hominũ memoriam solitum esset residere, aut cujus adeò tenues reditus esset, ut Canonicos aliunde non habentes, unde vivant, alere non possent, refert Zerol. in praxi Episcop. part.1. verbo Residentia, vers. Sextò.

Sine appellatione.] Quòd tamen detur effectus devolutivus, resolvit Steph. Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. Quintò quæro, pag. 66.

Vigore Eugenianæ constitutionis.] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ in addit. fol mihi 211. novissimè Pet. Cened. pract. & Canon. q.lib.1.q.1.n.31. vers. Pro vera.

CAPUT II.

Vltra tres menses consecrationem differentes quidam, fructibus perceptis restituendis sunt obnoxij, & totidem mensibus absentes, sunt ipsis Ecclesiis jure privati.

a* ECclesiis *a* Cathedralibus seu superioribus, quocunque nomine, ac titulo præfecti, etiam si sanctæ Romanæ

a Sess.7.c. 9. Concil. Chalc. actio. 16. c.25. Concil. VVormatien. c. 76.c. quoniã,75.dist. c. quoni., 100. dist.

manæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint; Ecclesiis ipso jure sint privati. Consecratio β verò, si extra Curiam Romanam, fiat in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in provincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Man. c. 25. n. 118. vers. 8. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glo. 24. n. 141. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. c. 24. n. 58.* Vide etiam sess. 7. c. 9. & tex. in c. quoniam 100. dist. Sylvestr. in sum verb. consecratio. 1. q. 3. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 26. litt. A. & c. 53. lit. A. Hugolin. de officio & potest. episcopi. p. 1. c. 2.
β *Consecratio verò, &c.*] Vide P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 10. c. 23. §. 5. in princ. P. Lessi. de Instit. lib. 2. c. 34. n. 103.

CAPUT III.

Breve est, non summatur.

α Infr. c. 8. & 10. Concil. Cartha. 1. c. 22.

α* Episcopi 1 per semetipsos Ordines conferant: quòd si ægritudine fuerint impediti; α subditos suos non aliter, quàm jam probatos, & examinatos †, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

DECLARATIONES.

1 *Per semetipsos.*] Hoc caput non adversatur proximo sequenti.

Ordinarij dantes dimissorias pro accipiendis Ordinibus nemini cōcedant esse absentem, nisi cùm examinaverint vel examinari fecerint per suum delegatum ad hoc specialiter deputatum, quod servandum est etiam cum illis, qui à Sede Apostolica facultatem habent Ordines à quocunque suscipiendi. *Vide not. infrà, capite octavo.*

Nullius 3. Julij, 1591.

Congregatio Concilij censuit, quamvis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeat, juxta cap. 7. Sess. 13. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud Canonicum obstet impedimentum, qui à Judæis originem trahunt, vel quorum majores, &c.

Calaguritanens. 27. Aug. 1592.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse alienos Canonicos ordinare, si habent litteras dimissoriales proprij Ordinarij, licet Episcopus litteras dimissoriales concedens alia legitima causa, quam ægritudinis, expressa in c. 3. Sess. 23. de Reform. fuerit impeditus.

Episcopus potest alienos Clericos ordinare, si habeant dimissorias proprij Ordinarij, juxta c. 7. infrà, quando Episcopus dimittens, ex alia legitima causa quàm ægritudinis, est impeditus.

Dimissorias verò litteras Episcopus absens dare potest, ac ordinandos etiam suo examini subjicere, si ita sibi videbitur, &, si absentes sint, ad se, ut eos ipse examinet, vocare si commodum erit: alioquin eorum examen cōmittat Ordinario loci, in quo illi degunt & ordinandi sunt, *Suprà hoc c. §. Ordinarij.*

2 *Iam probatos & examinatos.*] Vel dandam licentiam Ordinario Congregatio censuit, ad hoc ut quis ad sacros Ordines ab aliis Episcopis promoveri possit, cum testimonio tamen de vita & moribus pro-

prij

prii Ordinarii, ut sancitum est Sess.23.c.8. cui in hac parte non adversari præsens c. etiam declaravit.

Fratres Carthusiani volentes ordinari ab Episcopo alterius Diœcesis, debent habere licentiam ab Episcopo, in cujus Diœcesi sunt. *Vide Sess.7. c.11. de Reform. & infr. c.8.*

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. tom.1. allegationum juris alleg.5.n.1. Zerol. in praxi Episcop. part.1. verbo Dimissoriæ §.10. versic. Secundum, ubi dicit, quod hoc Decretum intelligi debet de habilibus stantibus terminis. Vide Petr. Ledesm. in sum. p.1. tract. de Sacram. Ordinis, cap. 5. concl. 10.

* Vide etiam Bern. Diaz in praxi canon. c.25. ubi Salzedo lit. A.

† *Iam approbatos & examinatos, &c.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c.26. lit. C.

CAPUT IV.

Breve est, non summatur.

α* PRima α Tonsura β non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant; & de γ quibus probabilis conjectura non sit, eos non sæcularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse. α c. fin. de temp. Ordin. in 6.

REMISSIONES.

α Vide Constant. Episcop. Conimb. 1. in princ. tit.8. & Episcop. Portugal. 2. in princ. tit.9. Vivald. in Candelabro aureo tit. de Sacramento Ordinis, c. de scientia Ordinis n.38. Salzed. ad Bern. cap.21. verbo Ordinari, Petr. Ledesm. in sum. p.1. verbo Ordo c.7. vers. *De la primera*, P. Henriq. in sum. lib.10. cap.17. n.2. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom.2. disp.20. n.103. Thom. Valasc. allegationum juris tom.1. alleg. 9. n.4. * Vide etiam Navar. in Manuali Latino, c.27. n.205. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c.21. lit. B. & c. 24. lit. A.

β *Prima tonsura non initientur, qui Confirmationem non susceperint.*] An non confirmatus suscipiens Ordines peccet mortaliter? Negant Navar. in Man. cap.22. n.9. Vivald. in Candelab. de Confirm. num.41. Victor. de Sacram. Ord. n.232. P. Soar. tom.3. disp. 38. sect. 1. P. Ægid. de Sacram. tom.1. q. 72. art. 9. n.90. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l.28. n.24.

γ *De quibus probabilis conjectura non sit, &c.*] An suscipiens primam tonsuram, aut minores Ordines cum animo nunquam suscipiendi majores, aut solùm ut declinet forum seculare, & Episcopus scienter talem ordinans, peccent mortaliter? Affirmat Bannes 2.2. q. 12. art.1. in 2. diffic. conclus. fin. Negant P. Sanch. de Matrim. lib.7. disp.31. vers.16. & 17. P. Ægid. de Sacram. tom.2. disp.20. n.104. & 105.

CAPUT V.

Quibus debeant esse muniti, qui volunt ordinari, & dicta si non habeant, timeant rejectionem.

α * AD minores ordines promovendi bonum à Parocho, & à Magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos majores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat; 1 ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volunt promoveri publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum *a* natalibus †, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat; *b* 2 & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimùm transmittat.

a c. quando 24. dist. *b* Vide 3. Carth. c. 22. & 4. Carth. 22.

DECLARATIONES.

1 *Vt nominibus ac desiderio.*] Regulares promovendi ad Ordines, inter alia non tenentur etiam nomen, & desiderium suum in Ecclesia publicè proponi facere, & testimonium deferre, ad præscriptum hujus cap. sed sufficit testimonium à suis superioribus allatum.

Potest Episcopus sine attestationibus, & inquisitione, quæ in hoc Decreto injungitur, aliquem promovere, si ipsum omnes qualitates requisitas habere sciverit, prout Congregatio respondit, sed non debet id facere ordinariè.

Similiter ab inferioribus possunt concedi literæ testimoniales Episcopis illas requirentibus, quando scilicet Episcopus tanquam vicinior vel Diœcesanus ordinat Subdiœcesanos inferioris, qui etiam essent nullius Diœcesis.

2 *Et literas testimoniales.*] Quæsitum est. An ex Bulla Sixti V. contra malè promotos, Episcopus ordinans, circa Clericos alterius Diœcesis ordinandos, Testimoniales literas à suis Ordinariis habentes, de requisitis ad ordinationem, alia diligentia uti teneatur, quàm ipsos examinandi quoad sufficientiam? S.D N. de sententia Congregationis respondit, Sanctitatis suæ mentem esse, Ordinarium cum suis subditis dimissorias petentibus teneri adhibere diligentiam super omnibus requisitis circa ordinandum, juxta Concilium Tridentinum & sacros Canones: & si ea ipsos habere constiterit, in iisdem dimissoriis, ex scientia sua de eisdem fidem facere, & tunc cum talibus dimissorias habentibus non opus esse Episcopum ordinantem facere diligentiam super dictis requisitis in examine, super idoneitate & litteratura.

An approbatus ad dignitatem ordines sacros annexos habentem, alia indigeat approbatione ad suum ordinem suscipiendum? Congregatio respondit eum, qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subjiciendum esse, tam ejus Episcopi, qui non contulit dignitatem, quàm ejus qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus & ordinatus fuerit juxta præscriptum hujus decreti.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Conc. Brachar. 4. act. 2. de Exam. Ord. c. 4. Hoied. de incompatibil. benef. c. 24. n. 38. & 39. Pet. Ledesin. in sum. verbo Ordo c. 7. ℣. *En lo que toca*, P. Henriq. in sum l. 10. c. 17. §. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 9. n. 5.* Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 21. lit B. & c. 25. lit. A.
† *Ordinandorum natalibus, &c.*] Vide text. in c. quando 24. dist. Cened. collectan. ad Decretales 77. n. 2.

CAPUT VI.

Nullus omnino beneficii sit capax, nisi qui habeat 14. annos: fori privilegio gaudens, qua habere ac agere debeat, sive unicam habuerit, sive nullam. *

1 Nullus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, 2 α † β ante 14. annum 3 beneficium possit obtinere. Is etiam fori privilegio non gaudeat, nisi γ δ ε beneficium Ecclesiasticum habeat; 4 aut clericalem habitum, † & ι κ &c. Tonsuram deferens, 5 ν alicui Ecclesiæ ex mandato ξ ο * Episcopi inserviat; vel in seminario † Clericorum, aut in aliqua schola, vel Universitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis verò conjugatis * servetur constitutio Bonifacii IX. quæ incipit, a Clerici, qui cum unicis: modò hi Clerici, alicujus Ecclesiæ servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ serviant, vel ministrent; & Clericali habitu, & Tonsura utantur: nemini, quo ad hoc, privilegio, vel π consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

a c. 1. de Cler. Cōjug. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Nullus prima tonsura initiatus.*] Hoc caput non prohibet, quin ille, qui jam 14. annum suæ ætatis attigit, licet nondum expleverit, possit beneficium simplex obtinere.

Congregatio Concilii respondit, nullam esset à Trident. Concilio præstitutam ætatem tonsuræ, & quatuor minoribus ordinibus, sed eam attendendam, quæ à sacris Canonibus præscribitur. Grossetanensis 20. Maji, 1592

2 *Ante 14. annum.*] Nisi in fundatione aliter sit statutum, quia fundationi non est derogatum.

3 *Beneficium.*] Congregatio censuit, idem in pensione. *Fori privilegio non gaudeat.* Clerici, qui in Decreto hoc privilegio fori privantur, privilegio tamen Canonis non intelliguntur privati.

4 *Aut clericalem habitum.*] Proviso in 13. anno ætatis de Canonicatu in Ecclesia Collegiata, ubi, vigore statuti Ecclesiæ, provisi ante realem possessionem & fructuum perceptionem tenentur portare habitum & tonsuram per biennium, obstat hoc Decretum. Ita censuit Congregatio die 14. Augusti, anno 1586. Clericus, in minoribus constitutus non beneficiatus, nisi incedat in habitu, quāvis sit adscriptus, non gaudet privilegio fori, licet non sit monitus.

Congregatio Concilii censuit, ut Clericus fori privilegio gaudeat, requiri & sufficere ea, quæ aliquo ex infra prædictis capitib. sigillatim 11. Julii, 1595.

sunt

ſunt annotata, quod obtineat beneficium Eccleſiaſticum: Quod Clericalem habitum, & tonſuram deferens alicui Eccleſiæ de mandato Epiſcopi inſerviat: Quod Clericalem habitum, & tonſuram deferens in aliquo ſeminario de licentia Epiſcopi degat.

Quòd in habitu, & tonſura incedens in aliqua ſchola de licentia Epiſcopi verſetur.

Quòd habitum, & tonſuram geſtans in aliqua univerſitate de licentia Epiſcopi verſetur.

Si verò, quæ in aliquo ex capitibus comprehenſa ſunt, in Clerico concurrant, ſed aliqua occaſione habitũ à ſe geſtari ſolitum, ad breve tempus depoſuerit, non ideo fori privilegium amittere. An verò habitus ſit Clericalis, ad judicis Eccleſiaſtici cognitionem pertinere; quibus autem caſibus Clericus ex decreto Concilii fori privilegio non gaudet, nullam requiri monitionem, ut illud amittat.

5 *Alicui Eccleſiæ.*] Hæc verba important, ut Clericus, qui diu ſine habitu & tonſura incedens, Eccleſiæ alicui, etiam de mandato Epiſcopi, inſervit, ipſo facto, ſine aliqua monitione præcedente, amittat fori privilegium, attenta mente Concilii, quæ ad tollendos penitus abuſus, voluit hoc abolere. Ita cenſuit Congregatio die 16. Nov. 1581.

18. Sept. 1595. Congregatio Concilii cenſuit, Clericum prima tonſura inſignitum, habitum Clericalem, & tonſuram deferentem, nec alicujus Eccleſiæ ſervitio de mandato Epiſcopi deſcriptum, licet fori privilegio non gaudeat, gaudere tamen beneficio c. *Odoardus.*

An Clericus in minoribus Ordinibus conſtitutus, in habitu & tonſura incedens, ac de mandato Epiſcopi inſerviens Capellæ, quæ in Eccleſia exiſtit, ab ipſoq; Epiſcopo Confraternitati laicorum pro oratorio aſſignata eſt, gaudeat privilegio fori ex hoc ca. Congregatio Cõcilii cenſuit gaudere: & idem cenſendum eſt, ſi ſervitium non continuatũ, ſed aliquo impedimento neceſſario interpolatum præſtiterit.

21. Januar. 1594. Licet Clerici in minoribus duntaxat ordinibus conſtituti, niſi beneficium Eccleſiaſticum habeant, aut Clericalem habitum, & tonſuram deferentes, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſerviant, vel in ſeminario, aut aliqua ſchola, vel univerſitate de licentia Epiſcopi verſentur, forum judicis Laici declinare non poſſint, non tamen propterea Congregatio Concilii cenſuit obſtare Epiſcopo, quo minus jure ſuo in hujusmodi Clericos delinquentes, ſi adhuc clerici permanent, poſſit animadvertere.

De jure communi fuit dubitatum, an clericus deferens habitum, vel tonſuram, vel ſimul utrumque, propter delicta privetur privilegio clericali? Tu diſtingue, ſi eſt in ſacris, retinet privilegium, ſed punitur. *Inn. in cap. Præterea, de Apoſtatis.* Si eſt in minoribus Ordinibus & deliquit, non privatur privilegio fori, niſi poſt trinam monitionem, *cap. In audientia, de ſent. excommun. c. ult. de vita & honeſt. cler. Inn. d. c. Præterea.* Et niſi ſe immiſceat enormitas, puta quod ſit ſeditioſus, quo caſu ipſo facto privatur privilegio.

Clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu & tonſura inſervit alicui Eccleſiæ, ſi fuerit cum armis deprehenſus, non caret fori privilegio. Sic fuit deciſum ex c. *In audientia, de ſentent. excomm.*

Cui reſervata fuit penſio ut clerico, ſi non incedat in habitu & tonſura, non gaudet privilegio fori. Fuit deciſum ſic ex eo quod Concilium Trident. corrigit jus commune, & tres caſus excipit per dictionem (Niſi.)

Cle-

Clericum primæ tonsuræ, præsentatum ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa novam provisionem etiam in vim motus proprii, posse in suis causis civilibus gaudere privilegio fori; quamvis possessionem beneficii non habeat propter alium intrusum, contra quem litem movit, Congregatio die 16. Julii 1587. censuit.

Idem erit, si gerat tonsuram vel habitum, sed in reliquis vivat ut laicus, *not. sing Inn. cap. 1. de Apostatis, ad fin.* nec sufficit corona seu tonsura sine habitu, sed computativè requiritur utrumque, *ita Gemin. in cap. si judex, vers. idem, de sent excomm. in 6*, habitus quoque debet esse decens, & usque ad talos hodie, ex hujus Decreti præscripto, nec monitio requiritur. Itẽ nac habitus & tonsura sufficiunt, nisi etiam alicui Ecclesiæ inserviant. Et ita Congregatio censuit in una Neapolitana.

Congregatio Concilii censuit, obtinere pensionem haberi pro Clerico beneficiato ad effectum privilegii fori. 18. Dec. 1595.

Congregatio Concilii censuit, ad beneficium simplex sufficere annum 14. inceptum, licèt non completum. 16. Mart. 1596.

Congregatio Concilii censuit, Clericum primæ tonsuræ, qui post dimissum habitum & tonsuram Clericalem deliquit, & pro eo delicto in curia sæculari citatus fuit, deinde reassumpto habitu & tonsura Ecclesiæ servire cœpit, juxta c. 6. Sess. 23. non posse judicem Laicum processui finem imponere, & contra illum realiter procedere. 19. Dec. 1596.

Congregatio Concilii censuit, sæpius ejusdem Concilii Decret. nihil novi juris inductum esse, quoad ætatem obtinentium Canonicatus in Collegiatis Ecclesiis, ideo sufficere ad hujusmodi Canonicatus obtinendos ætatem 14. annorum. 17. Augu. 1600.

Utrùm Clericus in minoribus ordinibus constitutus clericalem habitum & tonsuram deferens, quod alteri Ecclesiæ, quàm cui de mandato Episcopi ascriptus fuerit, inservierit, gaudeat privilegio fori? Congregatio respondit, gaudere.

Clericus promotus ad quatuor minores ordines, non fuit ab Episcopo ascriptus alicui Ecclesiæ ad inserviendum, juxta text. in c. 6. & 16. Sess. 23. Congregatio Concilii censuit non teneri.

6 *In Clericis verò conjugatis.*] Censuit Congregatio, clericum conjugatum, qui post dimissum habitum, & tonsuram clericalem, pro delicto aliquo in Curia laicali est citatus, & ob contumaciam condemnatus fuerit, si deinde reassumpto habitu & tonsura (modò non in fraudem) Ecclesiæ inserviat, juxta hoc Decretum non posse à judice laico propter id delictum in carcerem conjici, aut personaliter adstringi, facit *c. si judex laicus, de sent. excomm. in 6.*

Quidam Clericatus charactere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui postea, animo uxorem ducendi, unà cum clericatu renunciavit, deinde non secuto matrimonio, clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui reditus adeptus est, dubitatur, an gaudeat privilegio fori? Congregatio die 11. Junii 1587. censuit gaudere, quia clericali privilegio renunciare non potest, cùm in favorem totius ordinis pronunciatum sit. *c. si diligenter, & ibi gloss. de foro compet. Dec in cap. Tua, de Apost. Roland. cons. 4. vol. 1. n. 9.*

Episcopus auctoritate sua ordinaria cum sibi subdito viro bigamo, qui aliàs cum duabus virginibus successivè legitimum matrimonium contraxerit & consummaverit, & modò defunctæ sunt, dispensare non

potest,

poteſt, ut primam tonſuram & beneficia ſimplicia à ſe vel ab aliis accipiat. Ita cenſuit Congregatio die 30. Jan. 1587.

Bonifac. VIII. in Sexto, De clericis conjugatis.

17. q. 4. c. Si quis ſuadente. in 6. de for. comp. c. 2.

CLerici, qui cum viduis & virginibus contraxerunt, ſi tonſuram & veſtes deferant clericales, privilegium retineant Canonis ab Innocentio II. prædeceſſore noſtro editi in favorem totius Ordinis clericalis. Et cum juxta Pariſienſe Concilium, nullus Clericus diſtringi debeat aut condemnari à judice ſæculari, præſenti declaramus edicto, hujusmodi Clericos conjugatos pro commiſſis ab eis exceſſibus vel delictis trahi non poſſe criminaliter aut civiliter ad judicium ſæculare: nec ab ipſis ſæcularibus judicibus eos debere perſonaliter, vel etiam pecunialiter (ne per unam viam concedatur eisdem judicibus, quod per aliam denegatur) ullatenùs condemnari. In cæteris autem, vel niſi, ut præmittitur, tonſuram vel veſtem deferant clericales, etiam in præmiſſis eos gaudere nolemus privilegio clericali.

REMISSIONES.

* Vide ultra DD. infra citandos Avendan. de exeq. mandatis p. 1. c. 22. n. 12. Verſ. & ultra. Carol. à Tapia ad Conſtit. regni Neapolit. l. 1. rub. 3. Epiſcop. & cler. n. 26.

α *Ante decimum quartum annum beneficium poſsit obtinere.*] Vide Cavalcan. dec. 29. n. 1. Card. Tolet. in ſum. l. 5. c. 79. verſ. 3. Petr. Pechi. in reg. Beneficium, n. 27. verſ. Cæterum quid in iſtis, lib. 6. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 166. in fin. P. Azor. inſt. moral. par. 2. lib. 6. c. 5. q. 8. & 9. Gutrier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 33. Jacob. de Graffis dec. aure. lib. 2. c. 51. n. 8. tom. 1. P. Henriq. in ſum. lib. 10. c. 19. §. 1. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tit. de Sacram. Ordinis c. 7. verſ. *de la primera*, & p. 2. tract. 7. c. 1. concl. 7. prope finem, pag. 163. Cævall. communiũ contra commun. q. 523. n. 3. noviſſimè Joan. Aloyſ. Ricc. in collect. dec. collect. 860. P Leſſi. de Juſtit. lib. 2. c. 34. dub. 20. n. 109. Nicol. Garſ. de Benefic. p. 7. c. 4. n. 8. [* Vide etiam Navar. conſ. 11. n. 3. de præbend. Raud. deciſ. 135. ex n. 22. Mainard. in dec. 29. lib. 3. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 3. q. 7. & lib. 4. q. 1. n. 7. & q. 9. n. 3. & Ricc. in ſua praxi rerũ fori Eccleſiaſtici de Jurispatron. dec. 187. ex n. 185. & in prax. variar. reſolut. c. 239. n. 2. & c. 64. & 254. n. 2. Hier. Cævall. etiam q. 693. n. 18. Guttier. canon. quæſt. c. 26. n. 33. & præceptor meus Salmantin. Di. Spino in ſuo Specul. teſtam. gloſſ. 3. princ. n. 47. Rot. noviſſ. dec. 194. ex n. 1. de qua per Farin. in 2. p. civil.] Flamin. de Reſign. l. 4. q. 1. n. 7. & q. 11. n. 13. & lib. 3. q. 7. n. 65. n. 66. reſolvit, ex diſpenſatione poſſe obtineri: hujusmodi tamen diſpenſatio hodie non conceditur, de quo Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 7. n. 11. Quòd Epiſcopus non diſpenſat, refert P. Azor. d. q. 9. verſ. Si quæras, quod Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit procedere, niſi in fundatione aliter dicatur, quia non eſt ei derogatum, reſolvunt Emman. Saa in Aphoriſmis, verbo Beneficiũ, n. 30. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 5. n. 9. Aloyſ. Ricc. d. collect. 860. verſ. Nunc limita, & primo. † & in dec. 187. ex n. 187. cum ſeq. praxis fori Eccleſ. Merend. conſ 33. & Schrad. conſ. 93.

β Quòd dicti quatuordecim anni ſufficiant inchoati, licet non expleti, affirmant P. Henriq. d. §. 2. P. Leſſi d. n. 109. Aloyſ. Ricc. d. collect. 860. verſ. Limita ſecundò, [* & in d. dec. 187. n. 185.] Cævall. q. 523. n. 4. & q. 593. n. 18. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 8. Garſ. dec. 32.

γ *Is enim fori privilegio non gaudeat.*] Vide Mascard. de Prob. conc. 302. n. 14. Guttier pract. l. 1. q. 7. * Vide etiam Cavalcanum dec. 21. ex n. 27. p. 5. Bobadillam l. 2. Politicæ c. 18. n. 102. 110. & 263. Martam de Jurisd. 4. p. centur. 2. casu 149. n. 18. & casu 153. per totum. Grillenz. cons. 72. n. 16. & seq.

δ Quòd Clericus primæ tonsuræ, seu in minoribus constitutus, pensionem habens, gaudeat privilegio fori, resolvunt Salzed. in pract. c. 67. n. 10. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Clericus, §. 2. dub. 1. D. Marta de jurisd. p. 2. c. 32. n. 45. Crescent. dec. 14. de sent. & re judic. Sed censuit sacra Cardin. Congregatio. Cui reservata fuit pensio ut clerico, si non incedit in habitu & tonsura, non gaudet privilegio fori; hanc decisionem tradunt partem hanc sequentes Azeved. lib. 1. n. 5. vers. Sed an pensio, tit. 4. lib. 1. novæ Recopil. Flamin. de Resignat. lib. 1. q. 11. n. 70. & lib 2. q. 15. n. 15. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 5. n. 6. & Nicol. Garf. de Benefic. p. 1. c. 5. n. 70. Cened. pract. q. lib. 1. q. 4. n. 32. cum seqq. & n 37. resolvit, Capellaniam sufficere, quando alicui in perpetuum, vel in titulum fuerit assignata.

ε An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa novam provisionem, etiam in vim motus proprii, possit in suis causis civilibus gaudere privilegio fori, quamvis possessionem beneficii non habeat, propter intrusum, contra quem litem movit? Congregatio die 16. Jul. 1587. censuit gaudere, teste Flam. de Resig. l. 7. q. 1. n. 47. Vide Marc. Ant. Gen. in praxi Archiepisc. curiæ Neapol. c. 7. n. 6. Farin. in praxi crim. q. 8. n. 45. Nicol. Garc. de Benefic. p. 2. c. 2. n. 8. cum seqq. Ordin. reg. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 25.

ζ Clericos, qui in hoc decreto Concilii privilegio fori privantur, privilegio tamen Canonis non intelligi privatos, censuit Cardinalium Congregatio, quam referunt Gonzal. & Garc. ubi supr. Graffis l. 2. dec. c. 49. à n. 28. Cened. pract. & canon. q. l. 1. q. 4. n. 21.

η Quòd ad pensionem obtinendam sufficit ætas septem annorum, resolvit Steph. Gratian. discept. forens. c. 397. n. 17. cum seqq.

θ Quòd, qui collationem beneficii obtinet, beneficium habere dicitur, saltem ad hoc, quod privilegio fori gaudeat, docent Milis in suo Repert. verbo obtinere dicitur quis beneficium, Covar. l. 3. Var. c. 16. in princ. Rebuff in praxi p. 3. tit. de Simon. in resign. à n. 25. Flamin. de Resignationib. l. 10. q 6. n. 2. Cened. d. q. 4. n. 22. Contrarium tuetur Farin. in praxi crim. q. 8. n. 45. & n. 70.

ι *Nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum.*] An clericus habens primam tonsuram, vel minores ordines, ut privilegio fori fruatur, teneatur portare habitum & tonsuram clericalem, si beneficium habeat? Negant propter illam dictionem, *aut*, quæ disjungit in terminis Fr. Emman. in summ. p. 1. c. 155. concl. 2. Clar. §. fin. q. 36. n. 19. Læli. Zech. de Repub. Ecclesiast. tit. de Cler. vers. Ad hoc. Salz. ad Bern. c. 62. n. 9. vers. Si tamen Curi. Phil. p. 3. §. 1. n. 3. ad finem. Azeved. l. 1. num. 9. vers. Tonsura. & vers. Sed si beneficium, tit. 4. l. 1. novæ Recop. Farin. d. q. 8. n. 7. Cævall. q. 563. n. 3. Bobad. in sua Politica l. 2. c. 18. n. 102. lit. E. Cen. d. q. 4. n. 29. * Vide Jacob. de Graffis dec. 49. n. 28. & 38. l. 2. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 62. à n 9. usq; ad 13. Lazarte de Gabel. c. 19. n. 19. Nic. Garc. de Benefic. 1. p. c. 2. §. 1. n. 82. & c. 5. ex n. 70. & 129 Farin. in prax. crim. q. 8. ex n. 5. Joseph. de

Sesse de inhibitionib.c.8.§.1.n.21. Bobad.d.lib.2.c.17. n.193. Ricci. in d.prax.var.resolut.cap.151. & 252.] Licet sit modici valoris, affirmat Aloys.Ricc.curiæ Archiepisc.Neapol.decis.7. & in praxi var.resolut. c.142. * Vide etiam Azeved.in l.1 tit.4.lib.1. novæ recopil. n.9. Guttier.lib.1.pract.ind.q.7. Maur.Burgiam de modo proced. ex abrupto. q.65.à n.14. ubi latissimè ac omnino videndus.

χ] *Et tonsuram deferens.*] Quòd novitius alicujus Religionis, etsi prima clericorum careat tonsura, gaudeat privilegio Canonis, & fori, optimè tradunt P.Azor. instit.moral.l.12.cap.3. q.2. p.1. Fr.Emman. quæst.Regul.tom.3.q.51.art.12.

λ Auctores statim citandi docent, quòd regulariter receptio clericatus beneficii, vel servitii in Ecclesia post delictum commissum nihil proficit assumenti, ad effectum exemptionis à judice sæculari, & sic ab ipso poterit puniri, absq; eo, quòd delinquens fori privilegio gaudeat, dummodo constet ipsum Ordinem Ecclesiasticum suscepisse in fraudem, ut se eximeret à jurisdictione sæculari: secus tamē si constaret absque ulla fraude post commissum delictum, aliquem assumpsisse clericatus Ordinem, quia tunc hujusmodi ordo eum liberat à jurisdictione judicis sæcularis, resolvunt Cov.pract.cap 32. n.4. Gomez.tom.3.var.c.10. n.5. Plact.de delictis, c.35. Cancer lib.2.var.c.2. à n.133. Clar.§.fin. q.36.n.43. Avend.lib.1.de exeq.mand.cap.12.n.11. Menoch.de Præsumpt. lib.6. q.76. n.35. Perez ad lib.3.Ordin. tit.1. in Rub.p.450. Flamin. Chartar. de execut.sentent. capt. bann.cap.fin. sub n.308. Guttier.pract.lib.1.q.5. Lancellot.de Attent.p.2.c.4.limit. 20.n.16. Azeved.l.1.n.3.tit.4.lib.1.novæ Recopil.Farin.in praxi crim. lib.1.q.8.à n.103. Cævall.Commun.contra commun.quæst. 563. à n.5. Zerol.in praxi Episc.1.verbo Clericus n 6. Valasc.cons.48. plures refert Doctores Cened. ad Decretal. collect.23. n.1.

μ Quando reus per judicem sæcularem est captus, si controvertatur, an sit clericus primæ tonsuræ, vel minorum Ordinum, deferatq; habitum, & illas qualitates obtineat, quæ in præsenti desiderantur, hujusmodi controversiam per judicem Ecclesiasticum dirimendam esse, cùm sit quid spirituale, probat text. in cap. si judex laicus, de sent. excomm. lib.6. cujus textus auctoritate opinionem hanc communem esse profitentur Covar.pract.33. à princ. Clar.§.fin.q.36.n.21. Marant.de ordine judic.p.4.dist.11.n.69. in fine, Bellug.in speculo 11. §.videamus, n.4. Sigism.Scacc.lib.1.de Judiciis causar.c.11.n.88.Salz. ad Bernard.ca.62.n.14. Menoch.de Præsumpt.lib.6.q.76.n.34. Masc. de Probat.concl.689.n.7. Azeved.lib.1.n.52.vers.debet tamen, tit.16. lib.8. novæ Recopil. Anast.Germon. de sacrorum immun. lib.3. c.15. à n.55. Steph.Grat.discept.forens.c.190.n.13.cum seqq. Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Clericus, n.3. Farin. d.q.8. n.33.

ν *Alicui Ecclesiæ inserviat.*] Non sufficere, quòd tonsuratus bis, vel ter inserviat Ecclesiæ, ut gaudeat fori privilegio (cùm hæc sint verba significantia actum perseverativum, unde requiritur frequentia & perseverantia in servitii præstatione) resolvit Cened.d.q.4.n.25.

ξ *Ex mandato Episcopi inserviat.*] Vide Ordin.regiam Lusitan. lib.2. tit.1.§.27. Bajard.ad Clar.q.36.n.27. & ibi Hieron.Giarch.n.8. Garc. de Nobilit.gloss.9. n.50. P.Henriq.l.10. cap.15. §.2. l.14. c.49. in fine, Soar.de Paz.in praxi tom.2.prælud.2. n.7. Morl.in emporio juris par. 1. tit.2, in prælud. n.138. D.Barbos.in l.Titia, num.35. ff.solut.matrim.

[Salzed.

Salzed. ad Bernard. cap. 62. num. 13. Cævall. communium contra commun.q.896.n.579.tom.4. D.Maria de Jurisd.p.4. casu 135. in fine, Dom.Garci Mastrillo Siciliæ decis.113 Valasq.consf.105. n.32. Thom. Valas.tom.1.alleg.10.n 2 & alleg.44.n.2. Nicol.Garc. de Benefic.p.2. c.2. Avend.ad l.29. Tauri gloss 3. num.10. Fr.Emman.quæst.Regular. tō.2.q.109.art.2. * Vide etiam Mascard. de probation.concl.302.n.14. Menochi.in consf.912.ex n.26.vol.10. Avendanum in l.29.Tauri gloss. 3. num. 9. & 10.

• *Ex mandato Episcopi.*] An expressum requiratur? Affirmant Menoch. lib.6. de Præsumpt.q.76.n.41. Cened. pract.lib.1.q.4.n.24.& 26.

† *Vel in Seminario, &c*] Vide Simon.Majol. de irregularit.lib.4.c.15. Salzed.ad Bern.Diaz in prax can.c.18.n.9.in fin.

* *In clericis verò conjugatis, &c.*] Vide Covar. in pract.quæst.cap.31. ex n.6. Avendan de exeq.mand.cap.22. Salzed. ad Diaz in d.c.62.n.13. & c.123. Farinac. in prax crimin.d.q.8.ex nu.6. Martam d.4.p.centur.2. casu 153. Ricci.latè in prax.var.resolut.cap.172. Carol.de Graffis de effectib. clericor.effectu 1. anno 891.

π *Vel consuetudine etiam immemorabili suffragante.*] Vide Tho. Valasc. tom.1.alleg.56.

CAPUT VII.

Tempore congruo dispiciatur de cujuslibet ordinandi qualitatibus, per exercitatos in Ecclesiasticis personas.

α* Sancta Synodus, *a* antiquorum canonum vestigiis inhærendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit; omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad β civitatem evocentur. Episcopus autem sacerdotibus, & aliis prudentibus viris, peritis divinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, 1 γ ordinandorum genus, † personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem 2 diligenter investiget, & examinet.

a c. quando, 14. dist.

DECLARATIONES.

1 *Ordinandorum genus.*] Non excluditur filius Neophytæ.

Congregatio Concilij censuit, quamvis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeant, juxta cap.7. Sess.13. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud canonicum obesset impedimentum, qui à Judæis originem trahunt, vel quorum majores, etsi hæretici fuerint, emendatos tamen esse constet, & reincorporatos Ecclesiæ u[illegible]itati, & pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam vel perfecerunt, vel perfectioni ejus insistunt, aut paratos fuisse ad recipiendum eandem juxta constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, statutum: id tamen intelligendum esse, nisi aliter privilegio Apostolico aut confirmatione caveretur.

Pacensis 12. Julij 1591.

2 *Investiget & examinet.*] Qui Subdiaconi, vel Diaconi, vel presbyteri sunt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, ipsis in forma dignis à Sede Apostolica collatos, ut eum Ordinem habeant, quem dicti Canonicatus requirunt, non opus est, quod examinentur

causa explorandi eorum litteraturā: illi vero qui sacros Ordines nondum susceperunt, examinandi sunt, an illam doctrinam habeant, quæ ex præscripto Concilij Triden. necessaria est illi Ordini sacro, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

Quæsitum fuit, quid respondendum de ordinatis ante legitimam ætatem ab Episcopo, qui ante ordinationem in Ecclesia publico edicto protestatus fuerat, quod non intendebat ordinare, nisi eos, qui legitimam ætatem haberent; præsupposita attestatione ejusdem Ecclesiæ Decani, asserentis se audisse ab ipso Episcopo, quod diceret hujusmodi protestationem fieri ad terrorem, cæterum se habere intentionem ordines simpliciter conferendi. Equidem videtur eos esse ordinatos, sed ab exercitio ordinum esse suspensos usque ad debitum tempus. Sed quia in contrarium inclinabat major Cardinalium Illustrissimorum pars, dicendo, quòd non sufficit unus testis, idcirco terminatum est ex uno ore ab Illustrissimis, ut res ad Papam deferretur.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. Cened. ad Decret. collect. 15. à princ. & ad Decretal. col. 36 n. 1. * Vide etiam text. in c. quando 24. dist. Salzed. ad Ber. Diaz in prax. can. c. 22. n. 24. & in c. 25. lit. A. Iband. à Bardaxi sup. for. 5. de foro compet.

β *Ad civitatem evocentur.*] An locus, ubi Episcopus ordines confert, sit in litteris ordinandorum exprimendus? Vide Card. Pereira de emptione cap. 5. n. 10.

γ *Ordinandorum genus.*] Vide Pat. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 28 n. 15. Cened. ad Decretal. collect. 77. n. 2. ubi dicit, quòd verbum (*genus*) de quo in præsenti, propriè idem significat, quod legitimus, vel liber; non autē refertur ad descendentes ex genere Hebræorū, ut multi opinantur. † Vide etiā Spino in suo speculo testam. gl. 3. princ. ex n. 48.

CAPUT VIII.

Vnusquisque à proprio Episcopo, aut alio, sed de proprij licentia & testimonio sub gravi pœna ordinandus ad Cathedralem Ecclesiam aut ex Diœcesi inventam convenientiorem conveniat.

a Gelas. 1. in ep. 1. c. 13. c. ult. 71. dist. c. 1. cū seq. de temp. ord. b Concil. Cartha. 4. c. 22. c Supr. sess. 14. de ref. c. 2. & 3. d Hic su. c. 3 Conc. Cart. 3. c. 21. Concil. Aur. 3. c. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totam & c. 1. cum seqq. de temp. or. in 6.

ORdinationes a sacrorum Ordinum, α β, &c. statutis à jure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia, * vocatis præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrentur, si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. b 1 ε &c. Unusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur. Quod si c quis 2 ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam 3 cujusvis generalis, aut specialis, rescripti, vel privilegij prætextu, etiam statutis temporibus d permittatur; nisi ejus probitas, ac mores 4 Ordinarij sui 5 testimonio commendentur. 6 ι κ si secus fiat; ordinans à λ collatione Ordinum per annum, & ordinatus à 7 susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit 8 suspensus.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Unusquisq; à proprio Episcopo ordinetur.*] De omnibus ordinibus tàm sacris, quàm minoribus intelligitur hoc capitulum.

Privilegium suscipiendi ordines extra tempora, per hoc Decretum non est sublatum.

2 *Ab alio promoveri petat.*] Est concedenda licentia cum infrà tacta probatione probitatis, & morum tantum, nec adversatur cap.3. supra positum, nec 11. hujus sess.

De mandato S.D.N. Sixti V. auditi fuerunt procuratores ordinum super declaratione à fel. record. Greg. 13. etiam ex sententia Congregationis edita, quod regulares teneantur recipere ordines sacros, vel dimissorias ab Episcopis, in quorum diœcesi sunt monasteria in quibus ipsi tunc degunt.

Idem Sanctissimus ex sententia dixit, regulares posse concedere dimissorias ad Episcopum diœcesis, quod si abfuerit, ad quemcunque, dummodo ab Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.

S.D.N. Gregor. XIII. statuit, ut Regulares suscipiant Ordines sacros ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt Monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant, juxta hoc Decretum. *supr. c.3. sess. 23. §. Fratres.*

3 *Cujusvis specialis rescripti.*] Etiam à Sede Apostolica obtenti.

4 *Nisi ejus probitas ac mores.*] Qui à Sede Apostolica obtinuit, ut ordinari possit ab alio, quam à suo Ordinario, debet probitatem suam, & mores Ordinarij sui testimonio comprobare: ac ideo inolevit illa clausula, *sub ordinario, vel de ejus licentia probitas, & mores ordinandi commendentur à quocunque alio.* Ita censuit Congregatio die 18. April. 1575. *Vide suprà sess. 7. c. 11. de Reform. §. Facultates.*

Censuit Congregatio, in casu, quo aliquis fuerit absens per plures annos ab Ordinario, ita ut illum commendare de vita & moribus non possit, sufficere litteras dimissorias Ordinarij, quæ continebunt, quod ordinandus non sit excommunicatus, vel contumax, sed de legitimis progenitus parentibus: informatio verò de vita & moribus, habenda est ex loco in quo fuit versatus.

Baylivo S. Stephani petenti ne aliquis Episcopus possit ordinare subditum Baylivi, absque ipsius fide & testimonio de vita & moribus ordinandi: Congregatio respondit, hoc nihil esse ad ordines: quod si tamen Episcopi viciniores non possent habere notitiam de vita & moribus eorum, qui sibi subditi non sunt, & subditos, non invenire Episcopos, qui eos ordinare velint absque testimonio & fide sui Ordinarij, requirentibus Episcopis posse tum has fides dare.

Præsupposito quod Abbates & perpetui commendatarij monasterij sanctæ Mariæ Ordinis S. Benedicti nullius diœcesis sint, à Jurisdictione Episcopi exempti, & Sedi Apostolicæ immediatè subditi, quibus etiam ex privilegio Apostolico concessa fuit cura, regimen, Jurisdictio & omnimoda administratio dicti Monasterij personas corrigendi, castigandi, & visitandi propria auctoritate.

Item præsupposita Congregationis declaratione aliàs edita, quod Superiores regulares dimissorias ad ordines concedere possint regularibus dicti sui monasterij. Congregatio censuit, si constat monasterio,

& monachis speciali privilegio à Sede Apostolica hujusmodi facultatem nominatim esse tributam, posse utique Commendatarium dimissorias litteras concedere, aliàs nequaquam.

Episcopus Urgellensis, antequam suditos aliquos Abbatis Monasterij B. Mariæ Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium ordinare vellet, decernebat nomine suo proprio edictū, ut in Ecclesia dicti Monasterij publicaretur, si qui ad ordines majores assumendi essent juxta c.5 præsentis sess. sed Congregatio censuit, debere Episcopum mittere edicta ad Abbatem, aut debere curare, ut illa publicentur nomine suo proprio in Ecclesiis parochialibus sibi subjectis: erat autem Abbas in quasi possessione, ut in ejus Ecclesia, aut oppido non publicarentur aliqua edicta decreta ab aliquo Ordinario, nisi in subsidium juris.

5 *Testimonio commendentur*] Etiamsi essent absentes, & ad titulū pensionis, vel patrimonij assumendi essent, sed non testimonio Vicarij Generalis, nisi haberet speciale mandatum concedendi dimissorias.

Per litteras, quas Episcopus absens à sua Diœcesi poterit dare, si absentes Diœcesani litteras petierint, ut ordinari possint ab alio, & propter absentiam valdè eis incommodum sit ire, ad subiiciendum se examini Ordinarij, poterit Ordinarius Episcopus examen illorum demandare Episcopo loci, in quo degunt. Vide sess. 7. c. 11. de Reform. §. Et diligenti.

An Episcopus ordinans alienos subditos sæculares cum dimissoriis proprij Episcopi asserentis eos examinatos fuisse, & idoneos repertos: teneatur hujusmodi attestationi deferre, vel etiam possit eosdem ordinandos examinare. Congregatio respondit esse arbitrarium, & ideo posse, sed non teneri.

6 *Si secus fiat.*] Clericus ab alieno Episcopo sine Ordinarij sui dimissoriis ordinatus & ministrans efficitur irregularis.

7 *Susceptorum ordinum.*] Absolvere à suspensione eos, qui nullius Diœcesis existentes, sine litteris dimissoriis ordinati fuerūt, spectat ad Episcopum, ad quem ex Concilio pertinebat dimissorias concedere. Proprius autem Episcopus ad hoc ut possit dimissorias concedere, dicitur ille, in cujus Diœcesi ordinandus beneficium habet. Et ita fuit judicatum in una Leodiensiū, si rectè consideretur. *Supr. sess. 23. c. 4. §. Fratres.*

Episcopus ordinans aliquem ad primam tonsuram, quem parentes dicebant natum in Diœcesi, & pro tali habetur, non incurrit irregularitatem, etiamsi sit alterius Diœcesis is, qui sic ordinatur.

8 *Suspensus.*] An c. 7. sess. 23. corrigat constitutionem Pij V. cum sacrorū: ita ut qui receperunt sacros ordines ab alieno Episcopo sine aliqua licentia, vel dimissoria, & postea fuerunt à proprio Episcopo absoluti à suspensione, in quam propter peccata inciderunt, sint tuti in conscientia, an verò in dictis casibus non occultis egeant absolutione Pontificis: fortè enim Concilium procedit solum in eo, qui sine legitima quidem licentia, imò vel sine licentia, & sine testimonio proprij Episcopi de moribus & sufficiēti litteratura ab alieno Episcopo ordines susceperit: eadem dispositio est circa dispensationem in prædictis casibus. Congregatio respondit esse tutius, nisi tempore, quo durabat suspensio, in iisdem ordinibus ministrassent, quo casu irregularitatem incurrissent, à qua solus Papa dispensat: sicq; Concilium non corrigere constitutionem Pij V. circa irregularitatem, quia nihil de irregularitate disposuit, tantum de suspensione, cujus absolutio nec reservanda erat Papæ per

dictam

dictam Constitutionem, sicque uno verbo suspensio non inducit reservationem, irregularitatis est reservatio: quia d.c.8. sic dicit, & sic concludit casum quando sine licentia à Papa, &c.

REMISSIONES.

α *Statutis à jure temporibus.*] Vide P. Henriq. in sum. p.2. lib.10. c.12. à princip. ubi enumerat quatuor anni tempora, & præter illa Sabbatum ante Dominicam in Passione, & Sabbatum sanctum.

β Quod non valeat consuetudo, quod sacri Ordines conferantur extra Quatuor tempora, probat text. in cap.2. de temporib. ordinat. Rebuff. in praxi benefic. p.2. tit. de Clericis ad sacros Ordines malè promotis, gl.1. n.14 & 15. Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo, vers. Devenio ad secundum, ibi amplia. Papam tamen quolibet tempore Ordines conferre posse, docet Rebuff. d. gl.1. n.11. & n.12. quod potest Episcopo concedere ex speciali gratia, ut Ordines etiam extra quatuor tempora conferre possit, de quo etiam Quarant. ubi supra.

* *Ac in cathedrali Ecclesia.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c.26. lit. A. & Ricc. in sua prax. var. c.274.

γ An minores Ordines conferri possint diebus festivis? Affirmant Rebuff. d. gloss.1. n.2. & 3. Vivald. in Candelab. tit. de Sacra. Ord. n.36. vers. Tertia conclusio, P. Henriq. d. c.12. § 2. Fr. Emm. in summa tom.2 c.16. n.3. Jac. de Graffis lib.3. aur. dec. p.1. c.12. n.20. Th. Valasc. tom.1. alleg. 4. n.4. & n.3 dicit, quòd prima Tonsura potest conferri omni tempore. † & quæ debeant esse dies festivi de præcepto, Ricc. in prax. var. c 273. num.2. post Vivald. in candelabr. Eccles. tit. de sacram. ord. n.35. v 3. concl. p.1.

δ Fratres Minores, & omnes, qui illorum privilegiis concessis & concedendis fruuntur, ex Confirmatione S. D. N. Clem. VIII. posse extra tempora à jure statuta dominicis, vel aliis festis diebus, sacros Ordines suscipere, docet Fr. Emm. q. Regul. tom.3. q.43. art.5.

ε *Unusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur.*] Vide Fr. Emm. q. Regul. tom 1. q.18. art.4. P. Paul. Comit. Responsor. Moral. lib.6. quæst.46.

ζ Quòd sufficiat Episcopus originis, tenent Zerol. in praxi Episc. p.2. verbo Dimissoriæ, p.40. P. Paul Comitol. d. l.6. q.45 D. Guttier. Can. l.3. tract. de Matrim. c 63. n.29. Quæ concurrere debeant, ut quis dicatur originarius, vide apud Sesse Aragon. decis.30. Balb. p.3. decis.339. Aloys. Ricci. in collect. decis. p.4. collect. 846.

η Quod non procedat in Regularibus, qui à quocunque Catholico Episcopo possunt ordinari, resolvit Fr. Emm. q. Regul. tom.3. q.24. art 1.

* *Quòd si quis ab alio, &c.*] Vide Cæsar d. Gras. decis.87. n.3.4. & 7. Martã de Jurisdict. 4. p. centur.2. casu 149. n.18. Gabriel. cons.181. n.11. vol.2.

θ *Ordinarij sui testimonio.*] Vide Navar. in Man. c 25 n.69. Fr. Emman. in sum. p.2. cap.14. num.6. Et in Monachis quæst. Regul. tom.1. quæst.18. art. 5.

ι *Si secus fiat, ordinatus à susceptorum ordinum executione, &c.*] Vide Guttier. Canon. lib.1. c.26. n.24. Salzed. in pract. c.26. lit. E. Zerol. in praxi Episc. 2. verbo Dimissoriæ, pag.40. Flamin. de Resignat. lib.4. q.2. n.89. Cened. pract. lib.1. q.38. à n.4. P. Ægid. de Sacram. tom.2. disp.15. dub.5. n.33 P. Valer. Regin. in praxi lib.32. tract.2. n.69.

κ Quòd non comprehendit initiatos prima tonsura, docent Tolet. in instruct. Sacerdot. lib.1. cap.49. num.5. Zerol. part.1. verbo Dimissoriæ.

λ *Ordinans à collatione Ordinum per annum.*] Multos casus, in quibus excusatio datur ab hac censura prosequitur P. Soar. tó. 3. disp. 31. sect. 1. n. 15. P. Valer. Reg. d. l. 32. tract. 2. n. 69. vers. Sunt autem, in fine, ubi dicit excusationem dandam, quando unus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe rationabili ratihabitionis, ex c. fin. 9. q. 2.

† *Et ordinatus susceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.*] Vide Nicolaum Garci. de benefic 1. p. c. 5 n. 142. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 21. lit. B. & in c. 26. lit. C. vers. quarto.

CAPUT IX.

Episcopus familiarem ordinans conferat statim ei beneficium re ipsa.

α * EPiscopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, 2 nisi per triennium secum fuerit commoratus, 3 & beneficium, quacunque fraude cessante 4 statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

DECLARATIONES.

1 *Episcopus familiarem suum.*] Habet locum hoc decretum etiam in minoribus Ordinibus, ut scilicet teneatur Episcopus etiam conferre beneficium.

2 *Nisi per triennium.*] Ex identitate rationis sufficit, quod triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus.

3 *Et beneficium.*] Familiaris Episcopi, de quo hoc decretum loquitur, potest ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiens habuerit, & si Episcopus ita judicaverit expedire pro necessitate aut commoditate Ecclesiæ, juxta Decretum *c. 2. sess. 21. §. Pro necessitate.* modò certæ ac particulari Ecclesiæ adscribatur, ubi suo munere fungi debeat, *juxta c. 16. infr. hac eadem Sess. §.* Non adscribatur.

Dubitatum fuit, An Episcopus, qui decreto Conc. *c. 9. Sess. 23.* familiarem suum sibi non subditū, & per triennium secum commoratum ordinat, collato ei statim reipsa beneficio, possit postea cum eodem, quoad temporum interstitia, dispensare, in casibus tamen comprehensis cap. 11. 13. ejusdem Sess.? Congregatio Concilij censuit posse.

26. Maij. 1594. Congregatio Conc. declaravit, quod Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem non subditum, & dare illi dimissorias ad ordines suscipiendos à quocunq; , dispensare tamen non potest super illis interstitiis, de quibus *c. 12. & 14. inf. hac eadem Sess.* nisi pro Ecclesiæ suæ utilitate.

Quicunque per decem annos, sive in Curia, sive alibi resederit, potest ibidem à Vicario Sanctissimi ordinari; familiares verò seu officiales Papæ, ac familiares Cardinaliū, etsi Cardinales habitassent Romæ, atque etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitaverint in Urbe, possunt de licentia ipsorum Dominorum à Vicario Sanctissimi promoveri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia à Jure requisita.

An sufficiat aliquē obtinere in aliena Diœcesi beneficium simplex? Congregatio Conc. censuit sufficere, quod beneficium sit simplex.

4 *Statim*]In incontinenti, & sic censuit Congregatio, quod Episcopus, qui contulit primam tonsuram familiari suo non subdito, qui tamen per triennium secum commoratus fuerit, non dicatur satisfecisse hujusmodi decreto, per collationem beneficij illi factam infra annum & in undecimo mense post datam tonsuram.

REMISSIONES.

a Vide Navar. cons. 23. & cons. 26. cum seq. sub titul. de Tempor. ord. Petr. Ledesm. in sum. tit. de Sacram. Ord. c. 5. concl. 9. vers. *Es tanto*. Jac. de Graffis p. 2. dec. aur l. 3. c. 12. n. 7. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Dimissoriæ pag. 108. & p 2 verbo Ord. vers. Quinto pag. 78. Fr. Emm. in sum. p. 2. c. 14. n. 10. P. Henriq in sumā lib. 10. c. 12. § 1. Flam in Resignat. l. 4. q. 1. n. 91. Quarant. in suma Bullarij, verbo Ordo, vers. Limita in eo. pag. 375. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiepisc. Neap. c. 81. n. 3. Nicol. Garc de Benefic. p. 2. c. 5 n 80. cum seqq. Cened. pract. & Can. q lib. 1. q 38. à n. 29. Tho. Valasc tom. 1. alleg 5. n. 2. P. Valer. Reg. in praxi fori pœnit l. 32. n. 69. vers. Sunt autem aliquot, tract. 2. ubi dicit loqui text. in præsenti de Episcopo ordinario, quia ei, qui tantùm est titularis, talis promotio est interdicta in præced. sess. 14. c. 2. Latè Aloys Ricc. in collect. dec. p. 3. collect. 596. ubi in vers. Amplia 4. refert procedere in magistro actorum Curiæ Episcopalis, qui, ut familiaris, poterit ab Episcopo ordinari, & citat Steph. Grat. dec. 233. * Vide etiam latè tradita à Salz. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 26. lit. C. in vers. Tertius casus est.

Decisiones à sacra Cardinalium Congregatione super hoc cap. edita, & adducta per Doctores infra citatos.

PRima. Pro necessitate & commoditate Ecclesiarum ad titulum patrimonij, possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporum, & debent adscribi Ecclesiis, pro quarum necessitate sunt ordinati, refert Garc. d. p. 2. c. 5. n. 81.

Secunda. Episcopus ordinat familiarem suum ad titulum pensionis, si pro necessitate, vel utilitate suarum Ecclesiarum judicat ordinandum refert. Gar. d. c. 5. n. 81.

Tertia. Familiaris Episcopi, de quo hoc Decretum loquitur, potest etiam ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiens habuerit, si Episcopus ita judicaverit pro necessitate aut commoditate suæ Ecclesiæ, & certæ Ecclesiæ adscribatur, ubi suo munere fungi debeat, refert Garc. d. cap. 5. n. 82.

Quarta. Ex identitate rationis sufficit, quòd trienniū inceperit, antequam fuisset Episcopus, refert Garc, d. c. 5. n. 83 resolvit Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 3. collect. 596. vers. Amplia quinto, ubi citat Gam. dec. 93.

Quinta. Episcopus non potest dispensare cum suo familiari triennali, alias non subdito, super illegitimitate, etiam ad minores Ordines, nec super interstitiis, nisi pro Ecclesiæ suæ utilitate, refert Garc. d. c. 5. n. 86. resolvunt Cened. pract. l. 1, q. 38. n. 31. Sayr. sub tit. de tempor. ord. dec. 28. & 29. Zerol. d. vers. Quintò dubitatur, & vers. Sextò.

Sexta. Procedit hoc Decretum tam in majoribus, quàm in minoribus Ordinibus, & utroque casu opus est collatione beneficij, referunt hanc Cardinalium decisionem Rot. dec. 731. n. 3. p. 3. in novis Zerol. in

praxi Episcop.p.2.verbo Ordo,vers. Quintò dubitatur, post med. Navarr. cons.23.n.1. de temp.ord. Cened.d.q.38.n.30. vers. Quod Decretum, Sayr.tit.de tempor.ordin.decis.26. ubi resolvit procedere etiam in prima Tonsura.

Quare requirat text. in præsenti in familiari triennium, & beneficium, si sufficit beneficium? Respondet multa cumulando Zerol.d.§. Dimissoriæ ad Ordines, n.1 & p.2. verbo, Ordo, vers. Quintò dubitatur, Rot.diversor.731.p.1.Farin decis.222. ubi resolvit, quòd beneficium est statim re ipsa conferendum, alias si post aliquot menses, non satisfit Concilio.* Ricc.collectan.131.

CAPUT X.

Abbates exempti, etiam nullius diœcesis, nulli sæculari aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias, nec quæcunque Capitula etiam cathedralium Ecclesiarum. Extenditur pœna impetrantium litteras dimissorias à Capitulo Sede vacante.

1 ABbatibus, ac aliis quibuscunque, quantumvis 2 exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicujus diœcesis consistentibus, etiam si 3 nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis 3 β subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: 4 nec ipsi Abbates, 5 & alij exempti, aut Collegia, vel γ Capitula quæcunque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant, a sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, quæ in hujus sanctæ Synodi decretis continentur, ad δ Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusvis privilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis, qui contra hujus sanctæ Synodi sub Paulo b III. decretum 6 à Capitulo Episcopali, sede vacante, ε litteras dimissorias † impetrant; ad illos, qui easdem litteras non à Capitulo, sed ab aliis quibusvis, in jurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso jure suspensi.

a Sup.c.5. cum seq.& infr. c. 11. cum seq.

b Sup Sess. 7. de ref.c. 10.

DECLARATIONES.

1 *Abbatibus, ac aliis quibuscunque.*] Abbates primam tonsuram, aut minores ordines, præterquam suis subditis Regularibus, alicui conferre non possunt, non obstante quacunque consuetudine contraria. Et ita resolutum est in quadam decisione facta 3. Mart.1594. *Item infrà hac eadem sess. c.16. §. Sine.*

Con-

Congregatio Concilii censuit, oratorem pro obtinendis dimissoriis posse adire etiam eum Episcopum, in cujus Diœcesi beneficium obtinet Ecclesiasticum. Iserniensis 24. Maji 1591.

Congregatio Concilii censuit, Abbates etiam benedictos, vel habentes facultatem à Sede Apostolica faciendi omnia, quæ facere possunt Abbates benedicti, non posse primam tonsuram & quatuor Ordines sæcularibus, etiam quod habeant literas dimissorias suorum Ordinariorum, conferre. 30. Mart. 1594.

Quidam laicus annis elapsis primam tonsuram suscepit, & ordines minores ab Abbate Cassinensi, ejus in temporalibus & spiritualibus superiore, credens illũ habere potestatem; sed cùm videatur esse contra dispositionem hujus capituli, dubitatur, an iste indigeat dispensatione, vel necesse habeat, cupiens esse clericus, iterum ordinari ad dictos ordines, tanquam nulliter ei collatos? Congregatio Concilii sic respondit: *Indigebat dispensatione, sed non est necesse, ut iterum ordinetur.*

Abbates regulares habentes jus baculum deferendi & mitrã, postquam sacerdotalem ordinem & munus Benedictionis susceperint, possunt tonsuram & Ordines minores sæcularibus Episcopi jurisdictioni subditis conferre, si modo ipsius Episcopi consensus accedat, & à dicto Episcopo pro se quisque literas dimissorias impetraverit, ita ut satis non sit id generatim ab Episcopo concessum esse, sed hac concessione semper opus est singulis. Etiamsi non sit benedictus Abbas, tamen potest suis subditis ordines minores cõferre, si id fuerit ei ex privilegio concessũ. Quocirca Abbas qui est benedictus, vel ex privilegio Sedis Apost. habet ut Pontificalia exercere possit, ac si esset benedict⁹, potest omnia sacra benedicere, illis exceptis, in quib. ũctio requiritur.

Possunt etiam dicti Abbates ordines conferre aliis regularibus, qui dimissorias speciales suorum superiorum, nec non specialem consensum Episcopi loci habuerint, in quo ordines hujusmodi suscipere cupiunt. Tonsuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex privilegio Sedis Apostolicæ debet iterum tonsurari. *Vide hujus sess. cap.* 8. §. *S. D. N.*

2 *Nullius diœcesis.*] Quod si non constat esse infra fines alicujus diœcesis, Episcopus vicinior concedat: tonsuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex privilegio Sedis Apostolicæ debet iterum tonsurari, sic etiam qui esset tonsuratus, quatuorve ordines minores suscepisset ab Abbate non benedicto, vel alio qui talem potestatem habet ex privilegio Sedis, tamen ante Concilium, cum hujusmodi privilegia in hoc decreto sublata censeantur.

Congregatio Concilii censuit, Priorem S. Joannis Hierosolymitani in locis nullius Diœceseos, in quibus ipse jurisdictionem ordinariam quasi Episcopalem habet; si privilegium à sede Apostolica etiam ante Concilium obtinuerit conferendi primam tonsuram, & quatuor minores ordines, posse utique suis subditis duntaxat Regularibus primam tonsuram, & quatuor minores ordines conferre. 23. Aug. 1599.

Posse etiam si dicto privilegio fulciatur ad quemcunque Catholicum antistitem eosdem subditos regulares dimittere, ad primam tonsuram, & quatuor minores ordines promovendos.

Item posse aliquem Catholicum antistitem accersere, qui ipsis subditis regularibus primam tonsuram & quatuor minores in dictis locis conferat, aliaque ibidem Pontificalia exerceat, Chrismatisque sacra-

sacramentum conferat licentia alterius minimè requisita, neque huic rei obstare Decretum c.5. Sess.6.

Quinimò minimè obstante d. c.5. Sess.6. eundem antistitem ab eo accersitum in eisdem locis posse sæculares, in quos Episcopalem jurisdictionem Prior habuerit, ad sacros ordines promovere, si literas dimissorias Episcopi, cujus Cathedralis Ecclesia Prioratui proximior fuerit, legitimè confectas secum attulerint.

3 *Quantumvis exemptus.*] Non licet Præposito terræ Patri, Florentinensis Diœcesis concedere literas dimissorias, & idem dicendum est de Archipresbytero Terræ Collis, qui est exemptus, & habet jurisdictionem ordinariam & de Archipresbytero Barensi habente multa privilegia Apostolica & exemptiones.

Non licet ex hoc Decreto fratribus S. Joannis Hierosolymitani concedere aliquibus clericis sæcularibus literas dimissorias, ut ab Episcopis ordinentur.

Inter Archimandritam & Archiepiscopum Massanensem super collatione Ordinum, & concessione literarum dimissorialium, circa hoc cap. controversia vergente, Congregatio censuit, non licere Archimandritæ Ordines conferre.

Die 3. Jun. 1590. Congregatio Concilii censuit, Regulares superiores posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet is regularis, positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Episcopalis sedes vacaret, ad quemcunque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus vel absuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verùm cùm à superioribus regularibus Episcopo Diœcesano absente vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi causam absentiæ Diœcesani, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse.

23. April. 1594. Stante declaratione sacræ Congregationis Tridentini Concilii ex mente felicis recordationis, Sixti V. facta videlicet, quòd superiores Regulares possint suis subditis itidem Regularibus, qui habentes qualitates requisitas Ordines suscipere voluerint, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, & si is abfuerit, ad quemcunque alium Episcopum, dum tamen ab ipso Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur, quoad doctrinam. Quæsitum fuit, quid esset observandum, si Episcopus quidem abfuerit, sed minimò ordinationes voluerit habere?

Congregatio Concilii rem ad S. D. N. Clementem VIII. relatam censuit in casu, quo Episcopus fuerit præsens, & noluerit habere ordinationes, idem prorsus observandum esse, quod declaratum fuit servari debere, si Episcopus fuerit absens, ita tamen si susceptio Ordinum data opera non fuerit dilata in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus nullas esset habiturus ordinationes.

3 *Subditus sibi non sit.*] Hoc verum est, cùm jure proprio sibi non liceat, ut in cap. *Abbates de privileg. in* 6. secus si ex privilegio Apostolico. Eadem pœna ad impetrantes dimissorias à Capitulo Sede vacante,

cante, aut ab Abbatibus, & similibus, extenditur.

4 *Nec ipsi Abbates.*] Nulli Abbati (etiam quibusvis privilegiis munito,) licet concedere dimissorias cuicunque clerico sæculari, etiam ad Ordinarium ejus directas.

5 *Et alii exempti.*] Licet fratres S. Joannis Hierosolymitani sint privilegiati etiam circa clericos, qui in eorum Monasteriis, & ordinibus inserviunt, non possunt tamen literas dimissorias ad ordines suscipiendos aliis concedere, nisi fuerint sui ordinis professi.

6 *A capitulo Episcopali, Sede vacante.*] Sacra Congregatio censuit die 5. Julii 1575. non licere Capitulo literas dimissorias concedere ex hoc Decreto, quamvis habeat territorium distinctum & exemptum, ac immemorabilem possessionem, & sint judices ordinarii.

Non impediuntur tamen Capitula Cathedraliũ, quin Sede vacante Vicarium creare possint, si aliàs ad Capitulũ hæc electio spectabat.

Vicarii Ecclesiæ Cathedralis Sede vacante, vel alii inferiores concedentes dimissorias incidunt in pœnas de quibus hic, non autem in pœnam excommunicationis in c. 10. Sess. 7. quia illud cap. 10. fuit hic tantum expressum ad pœnas vicariorum deputatorum in Cathedralibus, si concedens incideret in excommunicationem, ita ut vicarius aliàs deputatus: sed voluit concedentes incurrere tantùm in illas pœnas, de quibus hic excepto Capitulo Cathedrali, ut in dict. cap. 10. Sess. 7. licet forte esset etiam dubium, an vicarios Capituli Cathedralis concedentes voluerit Concilium subire illas pœnas cap. 10.

Abbas Sanctæ Mariæ succursu ordinis montis Oliveti an potuerit in loco ordinariæ suæ jurisdictionis conferre minores ordines tribus regularibus S. Augustini à suis Superioribus ad hunc effectum dimissis per privilegium Julii II. qui Prælatis dictæ Congregationis concedit, ut habeantur pro benedictis, ita ut non incurrant pœnas, quæ in d. Sess. 23. cap. 8. & 10. & Sess. 14. c. 2. habentur? Congregatio Concilii censuit non obstare, quòd non sit benedictus, quia ex privilegio Julii II. habetur in omnibus pro benedictis, non potuisse tamen conferre minores ordines dictis Regularibus, absque consensu Episcopi loci; ut habetur suprà in c. ult. Sess. 6. non tamen incurrisse pœnam d. cap. 10. in fine. quia loquitur tantùm de concedentibus dimissorias. Item illud c. 2. Sess. 14. quia loquitur in Episcopis nullius, &c. Non item illud c. 8. quod loquitur, quando sine testimonio Ordinarii, sed in pœnam cap. fin. Sess. 6. eo quod sine licentia Ordinarii loci contulit ordines; & licet d. cap. loquatur de Episcopo, tamen Congregatio censuit, multo magis habere locum in Abbate, & cum simpliciter d. cap. dicat suspensus ab exercitio Pontificalium, intelligi absolutè, non autem per annum duntaxat, quia quando voluit per annum suspendi tantùm, illud expressit. dd. cc. 2. & 8. sicque Abbas iste tantum erit suspensus ab exercitio illorum actuum, quos pontificali dignitate & auctoritate exercebat, nempe à collatione ordinis & similium: non autem censebitur susspensus à divinis, quia uti religiosus sacerdos celebrare poterit. Ac consequens erit, uti postea celebravit Missam, non ideo sit effectus irregularis, tamen indigeat rehabilitatione ad exercenda pontificalia, à quibus fuit suspensus.

REMISSIONES.

a Vide Rebuff. resp. 2. Veg. tom. 2. de Curis c. 12. §. 8. n. 31. Fr. Eman. in summ. part. 2. c. 14. n. 2. & quæst. Reg. tom. 1. q. 18. art. 1. P. Henriq. in

in summ. lib. 10. cap. 23. §. 3. Petr. Ledesm. in summ. tract. de Sacram. Ord. c. 8. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 20. q. 7. & par. 2. lib. 3. cap. 48. q. 15. vers. Cæterùm, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Abbas, Flores Var. lib. 3 q. 24. n. 4. & 32. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 3 num. 6. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 105. * Salzed. ad Bern. Diaz c. 26. lit. C.

ϛ *Cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit.*] Vide Fr. Emman. in sum. part. 2. c. 14. q. 9. & quæst. Regul. tom. 3. q. 23. art. 2.

γ *Vel Capitula*] Quæ quidem Capitula jure aliquo speciali jurisdictionem habere in aliqua Diœcesis parte requirit Fr. Emman. d. c. 14. n. 9. nam de Capitulo Sede vacante extat Decretum hujus Concilii sess. 7. c. 10.

δ *Ad Episcopos, intra quorum Diœcesis fines existant, pertineat.*] Quòd tamen si sint negligentes, & generaliter non faciant ea, quæ debent, & admoniti se non emendaverint, tunc Archiepiscop⁹, invitis eis, supplebit vices eorum, scilicet, quòd in Parochia illorum ordinabit Clericos, instituet in Ecclesiis, excomunicabit, & absolvet, resolvit Quarant. in suma Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, n. 21. in medio.

ε *Literas dimissorias, &c.*] Vide P. Azor. ubi suprà, Zerol. dicto verbo Abbas, pag. 10. * & suprà sess. 7. c. 10. de reform. Bern. Diaz in prax. can. c. 26. n. 2. & ibi latè Salzed. Majol. de irregularit. lib. 4. c. 5. n. 5. & in c. 8.

An Abbas habens jura Episcopalia, possit has literas dimissorias subditis suis ad sacros ordines recipiendos dare? Affirmat Ricc. in sua praxi var. resol. c. 295. n. 2. Negant tamen Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 25. Rebuff. Henriq. & alii relati ab eodem Ricci. d. c. 295. n. 1.

CAPUT XI.

Minoribus ordinandi servent interstitia, exerceant Ordinis suscepti officium, revereantur superiores in ordine, frequenter communionem sumant, sintq; tales, quos scientiæ spes majoribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius à postremo minorum ad primum majorum ordinum.

a c. in singulis 77. dist. & inf. c. 13. b Inf. c. 17. & c. 1. 25. dist. c 1. Bracar. c. 38. vide 1. Nic. c. 2. Sardic. c. 13. & Cajū Papam.

a β MInores Ordines iis, qui saltem α 1 Latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur; ut eo accuratiùs, quantum sit hujus disciplinæ pondus, possint edoceri; b ac in unoquoque munere juxta præscriptum Episcopi, se exerceant; idque in ea, cui adscripti erunt, c ε Ecclesia, nisi γ forte ex causa studiorum absint: atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina major accrescat, quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium, atque major erga Presbyteros: & superiores Ordines reverentia, & crebrior, quàm antea, Corporis Christi Communio maximè comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non scientiæ spes majoribus ordini-

dinibus dignum ostendat. Hi δὲ ζη verò non nisi post annum à susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoveantur: 2 nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas judicio 3 Episcopi, aliud exposcat.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilii censuit, facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem, ex causis comprehensis in cap. 11. & 14. Sess. 23. transire in Vicarium Capituli, sede vacante. Astoricens. 21. Apr. 1595.

1 *Latinam linguam intelligant.*] Congregatio censuit homines regionis Illyricæ, quamvis Latini idiomatis rudes, si tamen linguam Illyricam calleant, posse ad ordines promoveri, nisi canonicum obstet impedimentum.

Congregatio Concilii censuit, homines Regionis Illyricæ, quamvis Latini idiomatis rudes, si tamen linguam Illyricam intelligant posse ad ordines promoveri, nisi Canonicum obsistat impedimentum, non obstante c. 11. Sess. 23. & constitutione sanctæ mem. Sixti V. Sebricens. 20. Sept. 1591.

2 *Nisi necessitas.*] Talem habet necessitatem, qui est provisus de beneficio curato: tenetur enim se promoveri facere ad sacerdotiũ intra annum, & quando providetur, non est necesse, ut sit in aliquo ordine.

Congregatio Concilii censuit, Episcopi Vicarium habentem generale mandatum in forma, posse absente Episcopo concedere dimissorias ad Ordines, atque item remittere interstitia: ideò quantum ad hoc pertinet, Oratores, nisi aliud obstet, esse ritè promotos, sed ex eo, quod eodem die Oratores minores Ordines susceperint, ita demum esse male promotos, si regionis consuetudine receptum non sit, ut ipsis minores Ordines eodem die conferantur. 5. Mart. 1597.

3 *Episcopi.*] An liceat Vicario Generali absente Episcopo suo uti facultate concessa Episcopo in hoc decreto & in sequenti c. 13. circa restrictionem temporum ordinandorum? Congregatio respondit, posito quod generalis vicari' habeat generale mandatũ in forma, posse.

Congregatio Concilii censuit, remissionem interstitiorum, etiam quoad Regulares, ex causis tantum à Concilio expressis faciendam pertinere ad Episcopum ordinantem eum, tamen hac in re debere, quoad causas, deferre judicio & attestationi superioris Regularis Ordinandi. 31. Mart. 1597.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum ita demum interstitia minorum Ordinum posse remittere, si ei magis expedire visum fuerit; cæterum ubicunque satius esse putaverit illa remittere, quatuor minores ordines non aliter potest eadem die uni conferre, quod si ita in loco hodie consueverit. 31. Maji 1597.

REMISSIONES.

* Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 1. Vival. in Candel. tit. de Sacram. Ordin. vers. Sexta, Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 3. quæst. 24. art. 3. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. à princ. * Vide etiam Navar. in manuali. cap. 25. n. 71. Majol. de irregul. lib. 4. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz. c. 25. lit. C. Cavalc. decis. 11. n. 14. & 15. p. 3. ac etiam Salzed. sup. c. 21. lit. B.

3 Quod non peccat, nec est suspensus, qui quatuor minores Ordines

nes eodem die suscipit, imò etiam quòd potest accipere illos & Subdiaconatum, ubi est talis consuetudo, resolvunt Guttier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 31. & 32. Emman. de Saa verbo Ordo 17. P. Soar. tom. 5. disp. 31. sect. 1. n. 41. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 23. art. 4. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. n. 2. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. n. 70. vers. Ad hanc, & Menoch. de arbitr. casu 564. n. 8. dicit, quòd Concicilium in præsenti omnem sustulit consuetudinem in contrarium.

γ *Nisi fortè ex causa studiorum absint.*] Vide Horat. Lutium de Privileg. scholast. privil. 99.

δ *Hi verò non nisi post annum.*] Vide Fr. Emman. in sum. p. 1. c. 16. n. 3. & quæst. Regul. tom. 3. q. 8. a. 6. † Navar. in manuali c. 25. n. 71. Majol. de irregul. d. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 25. lit. C.

ε Sacra Cardinalium Congregatio censuit in ordinatione Regularium dispensationem super interstitiis pertinere ad Episcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in litteris dimissorialibus suorum superiorum petentium ab Episcopo, ut super illis dispensare dignetur, attenta necessitate, vel utilitate Ecclesiæ, seu Religionis, refert Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarii verbo Ordo prope finem, pag. 395. Aloys. Ricci Neapol. Archiepisc. decis. 83.

ζ Sacra Cardinalium Congregatio censuit eos, qui ad Subdiaconatus Ordinem quatuor Temporibus Quadragesimæ promoti fuerint, posse anno sequenti eisdem quatuor Temporibus Quadragesimæ ad Diaconatum promoveri, licèt annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschæ festum celeriùs, quàm superiori celebretur, refert Prosper de Augustino, ubi suprà.

η Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Licèt ex decretis hujus Concilii post minores Ordines expectandus esset annus, antequàm quis ad sacros Ordines promoveatur: potest tamen quis parochialem acquirere, etiamsi non habeat aliquem Ordinem sacrum, & infra annum promoveri ad Sacerdotium debet. refert Garc. de Benefic. p. 7. c. 4. n. 47.

An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoveri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere, prout refert Navarr. in Man. c. 25. n. 116. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. c. 5. quæst. ad fin.

CAPUT XII.

Ætas ordinandorum ad subdiaconatum, diaconatum, Presbyteratum, servanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopis.

α NUllus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante ς vigesimum secundum, ad Diaconatus, ante *a* vigesimum tertium, ad Presbyteratus, *b* ante vigesimum quintum ætatis suæ annum † promoveatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos duntaxat, & quorum probata vita senectus

a 2. Tolet. c. 1. & 3. Carth. c. 4 & Agath. c. 16. annũ 25. requirebant.
b Annum 30. requirit Fabian. dist. 78. Si quis, & Bonifac. I. Concil. 4. Tolet. c. 18

nectus sit. 1 Regulares quoque 2 nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine* ordinentur: privilegiis quibuscunque, quo ad hoc, penitùs exclusis.

DECLARATIONES.

1 *Regulares quoq.*] Juxta textum cap. *Cùm nullus.* §. *Religiosi. de temp. Ordin. & ibi Gemin. n.3.* & alias Congregatio censuit.

2 *Nec in minori ætate.*] Circa ætatem Episcopus non potest dispensare, *Gloss. in Clem. Generalem, Sylvest. ver. ætas, n 2.*

Congregatio Concilii censuit, sufficere annum 25. fuisse cœptum, ut quis ad presbyteratus ordinem, cæteris requisitis concurrentibus, promoveri possit. 7. Sept. 1594.

Congregatio Concilii censuit, eos, qui ad subdiaconatus ordinem quatuor temporibs quadragesimæ promoti fuerunt, posse anno subsequenti eisdem quatuor temporibus quadragesimæ ad Diaconatum promoveri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschæ festum celerius, quàm superiori celebretur. Valentina 1. Feb. 1593

S.D.N. Gregorius XIII. reformato Calendario, decem dies detraxit. Omnis verò qui promoveri voluerit ad Ordines, debet habere rationem illorum decem dierum, eosque implevisse, antequam ordinari se curet. In quadam Tornacensi, Ann. 1601.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Man. c.25. n.60. cum seqq. & n.103. Fr. Emman. q. Regul. tom.1. q.23. art.6 P. Henriq. in summ. lib.10. c.19. §.2. Petr. Ledesm. in sum p.1. tract. de Sacr. Ordinis cap.7. à princ. Guttier. canon. lib.1. c.26. à n. 8. latè Garci. de Benefic p.7. c.4. n. 21. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom.2. disp.20. n.102. * Vide etiam Mandos. in regul. 24. Cancell. Bern. Diaz in prax. canon. c.26. ubi Salzed. lit. B. Cened. in Collect. 4. ad sextum Ricci in sua prax. var. resolut. c.105.

β *Ante vigesimum secundum.*] Sufficere inceptum affirmant P. Henriq. d. §.2. & lib.13. cap.38. §. 2. ibi ætas pro Subdiaconatu designatur annus 22. inchoatus, pro Diaconatu 23. inceptus, sed ad Presbyteratum satis est 25. incepisse per diem. Vide etiam P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3. n.166.

† *Ante 25. ætatis suæ annum.*] Vide lib.27. tit.6. partit. 1. & quæ ibi notat. Greg. Lopez.

* *Episcopi examine.*] Vide Bern. Diaz in praxi can.25. ubi Salz. lit. A.

CAPUT XIII.

Subdiaconi Ordinentur sperantes se continere posse, diebus festivis, quibus ministraverint, communionem sumant: annus sit Ecclesiasticus ante promotionem ad diaconatum. Ordines sacri duo nulli conferantur eodem die.

α SUbdiaconi, & Diaconi ordinentur, *a* ut habentes bonum testimonium, & in minoribus *b* Ordinibus jam probati, ac litteris, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, *a* 1. Tim. 3. *b* 4. Tol. c. 19.

tinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse, Ecclesiis, quibus ascribentur, inserviant; sciantque maximè decere, 1 si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cùm altari ministraverint, sacram Communionem 2 perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem †, 3 β γ si per annum saltem in eo non sint versati, 4 ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur.

a Hic suprà c.11. 5 Duo α δ sacri Ordines non eodem die *, etiam Regularibus, conferantur: privilegiis, ac indultis quibusvis concessis, non obstantibus quibuscunque.

DECLARATIONES.

1 *Si saltem diebus Dominicis.*] Si isti Diaconi & Subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent sacerdotes, meliùs est, ut ante vel post Missam majorem celebrent, quàm Eucharistiam solam recipiant de manu sacerdotis, cui ipsi administraverint.

2 *Perceperint.*] Quod si habent præbendas hujusmodi ordines requirentes, etiamsi essent Sacerdotes, placuit Congregationi, ut isti Diaconi & Subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent Sacerdotes, meliùs esse, ut ipsi post vel ante Missam celebrent, quàm Eucharistiam solùm recipiant de manu Sacerdotis.

3 *Si per annum saltem.*] Ob eminentiam doctrinæ vel bonum testimonium, & de consensu Ordinarii Summus Pontifex concedit, ut quis omnes ordines, etiam presbyteratus, breviori tempore sumere possit, etiam extra tempora. Sic responsum fuit Episcopo Placentino.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos in interstitiis servandis, annus, qui interponi debet in promotione de uno ad alterum sacrum Ordinem, duodecim mensium completus esse debeat, vel sufficiat lapsa esse quatuor interstitia, quæ propter varietatem festorum mobilium occurrunt, quousque 12. mensis compleatur? S. D. N. ex sententia Congregationis dixit, attendendum esse cursum quatuor dictorum interstitiorum, non autem tempus 12. mensium completorum. Sed quæstioni huic: An per dictam constitutionem censeatur revocatum seu restrictum arbitrium Episcopo concessum, ut possit ordinare infra annum à promotione unius Ordinis sacri ad alterum juxta decretum Concilii Tridentini hoc cap. Sanctitas sua respondit, non esse suæ mentis alterare dispositionem supradicti Decreti, imò vult illud manere in sua pristina validitate, & vigore absque ulla innovatione, vel substitutione.

4 *Ad altiorem gradum.*] Nisi esset provisus de Parochiali, *ut suprà c.11. §. Nisi necessitas.*

5 *Duo sacri Ordines.*] Qui ex consuetudine alicujus regionis quatuor minores Ordines & Subdiaconatum eodem die susceperunt, non sunt ob hoc suspensi.

REMISSIONES.

α Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordin. c. 8. concl. 11. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 21. lit. B.

† Pro-

† *Promoti ad sacrum subdiaconatus ordinem.*] Vide Cavalcan.decis.11. n.14. & 15.p.3.

β *Si per annum saltem in eo non sint versati, &c.*] An qui ordinatur non servatis interstitiis, aliquam contrahat censuram, vel irregularitatem? Negant Zerol.in praxi Episc.p.2.verbo Ordo, §.8.pag 79.& part.2.eod. verbo, vers. Ad quintum, Sayr.sub tit.de tempor.ordin.dec.56. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis.part.3. collect.576. Affirmat Pat. Henriq.in summa, lib.6.c.10.§.3.

γ Quòd promoti ad sacros Ordines ante legitimam ætatem, vel extrà tempora, vel sine litteris dimissoriis, sint suspensi ab omni Ordinum exercitio, sublata omni facultate ascendendi ad alios Ordines superiores, & si in eis suspensi ministrare præsumpserint, irregulares effecti, omnibus, & quibuscunque per eos in titulum, commendam, aut aliis obtentis dignitatibus, officiis & beneficiis Ecclesiasticis, ipso facto privantur, & privati esse declarantur, & inhabiles, & incapaces in perpetuum ad illa, & alia similia beneficia; & dissimilia in perpetuum obtinenda; tenent P.Azor. inst. Moral.par.1.lib.6.c.17.q.18. Quaran. in summa Bullarij, verbo Ordo, in princip.

δ *Duo sacri Ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur.*] Vide P.Henriq.in summa lib.6.c.10.§.3.lit.Q.& lib.13.c.38.in fine, Fr.Emm. in explicat. Bullæ Cruciatæ. fol.mihi 238.& q. Regul.tom.3.quæst.23. art.4.& quæst.24.art.3.& 5. P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib.30. tract.2.n.189. ubi resolvit, irregularem esse eum, qui contra patriæ consuetudinem, uno, eodemque die quatuor Ordines minores, & Subdiaconatum, vel duos majores Ordines susceperit furtivè, id est inscio, seu non advertente Episcopo. * Vide Salz. ad Ber.Diaz in prax. can. c.25. lit.D.

CAPUT XIV.

Ordinandi Presbyteri annum egerint in exercitio diaconali, sint tales qui noverint docere cæteros, & ministrare Sacramenta, castis moribus bonorum operum dent exemplum & vitæ monita. Ordinati frequenter missam celebrent. Quidam promoti per saltum dispensabiles ab Episcopo.

α QUi piè & fideliter in ministeriis antè actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; & hi sint, qui non modò in Diaconatu ad minus 1 annum integrum, nisi ob β Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint, sed etiam 2 ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administtanda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari.
3 γ Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum tàm fre-

quenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. 4 ð Cùm promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

DECLARATIONES.

1 *Annum integrum.*] Intellige, Ecclesiasticum. Vide c. præc. § *An per Bullam.*

2 *Sed etiam ad populum docendum.*] Subdiaconi & Diaconi, qui carent doctrina hîc requisita in Ordine Presbyteratus, non sunt ad Ordinem presbyteratus admittendi, ubi est defectus sacerdotum, & ubi propter tenuitatem præbendarum nulla adest spes habendi litteratos sacerdotes. Congregatio quippe censuit, nunquam ignaros promovendos esse ad sacros Ordines, sed jam promotis conferri posse Parochiales, quando litteratiores inveniri non possent. Interim Episcopus diligenter curare debet, ut discant, & prout profecerint, debebit eos promovere, ac tandem ex sua conscientia & judicio rem totam conficiat, juxta illud: *Tu magis scire potes.* Interea autem, si adsit penuria sacerdotum sæcularium, utendum est opera Regularium.

An obtinens Parochiale beneficium ubique censendus sit idoneus, & absque alia Episcoporum approbatione audire possit confessiones tantùm eorum, qui non habent hujusmodi privilegium, sed ex Parochorum consensu? Respondit Congregatio non posse.

Nec Hierosolymitanæ militiæ Sacerdotes, si Parochi non sint, possunt audire confessiones, nec alia Sacramenta ministrare, nisi ab Episcopo sint approbati. Ita responsum fuit Maletanensi Episcopo.

An saltem provisus de parochiali Ecclesia per concursum censendus sit approbatus idoneus minister ad audiendas confessiones in illa diœcesi, in qua illam Parochialem obtinet?

Congregatio censuit, censeri duntaxat in ea civitate vel oppido, ubi sita est Parochialis, non autem passim per totam diœcesim.

An eo casu dimissa parochiali, haberi etiam nihilominus debeat idoneus, ut verbum in d. decreto *beneficium obtineat* extendatur, *vel obtinuit?* Congregatio respondit non haberi.

3 *Curet Episcopus.*] Adhortationibus & monitionibus cum suis presbyteris agere debet Episcopus, non autem cogere potest censuris Ecclesiasticis, ut diebus Dominicis & festivis solemnibus ipsi presbyteri celebrent. Nec enim potest Episcopus sub pœnis, & censuris monere, ut legitimè non impediti debeant celebrare, sed solis adhortationibus & monitionibus est locus.

4 *Cùm promotis per saltum.*] Ea non solùm intelligenda sunt de promotis per saltum, aliquo sacrorum Ordinum omisso, imò verò etiam de promotis ad majores Ordines omissis minoribus, sive omnibus, sive uno tantùm, & etiam casu quo aliqui omiserint primam tonsuram. Congregatio enim censuit, Anno 1588. habere locum decretum Concilij in omnibus casibus positis.

REMISSIONES.

ð Vide Conc. Brachar. 4. act. 2. c. de Examine ordin. c. 10. Fr. Emman. in sum. pag. 2. cap. 14. num. 1. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 21. lit. B.

Ob

β *Ob Ecclesiæ utilitatem.*] Vide Fr.Emm.q.Regul.tom.3.q.24.art.6.& 7.
γ *Curet Episcopus, ut ij saltem diebus Dominicis, &c.*] Vide Spin.in speculo testam.Gloss.3. princip.num.63. Fr.Emman. in summa p.1. c.252.n.1. P.Azor.inst.Moral.p.1.lib.10.c.24. column.mihi 1016. cum seqq.
δ *Cum promotis per saltum, &c.*] Vide Navar. in Manual.c.25. num.71. Fr.Emmanuel.in summa part.2.cap.17.n.9.† Vide etiam Bern.Diaz in prax. can.c.24. ubi & Salzedo lit. D.

CAPUT XV.

Præter potestatem absolvendi acceptam in ordinatione, debent etiam regulares antea idonei ab Ordinario reputari, & approbati esse, ut sæcularium audiant Confessiones.

α β &c. 1 QUamvis Presbyteri, in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, 2 ζ nullum *a* etiam Regularem, 3 η posse Confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut 4 δ &c. ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut μ &c. aliàs idoneus judicetur, 5 & approbationem, quæ gratis detur, obtineat; privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus.

a Clem. dudum, §. ac deinde, de sepult.

DECLARATIONES.

1 *Quamvis presbyteri.*] S.D.N.audita relatione Congregationis.declaravit Episcopos vigore privilegij, *de quo in cap. fin. de pœnit. & Remiss.* non posse sibi eligere sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad hoc juxta formam hujus Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones. *Vide infrà, hoc c.§.Nisi.*

2 *Nullum, etiam regularem.*] S.D.N.declaravit, tempore Jubilæi posse omnes Regulares confiteri peccata sua quibusvis sacerdotibus approbatis ab Ordinario ad audiendas Confessiones: in Bulla enim non fit mentio, nisi de Ordinario eorum, qui audiunt Confessiones, non autem de Ordinario pœnitentium.

3 *Posse Confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire*] Nec etiam id facere possunt in privatis domibus ex urgenti causa, veluti infirmorũ & senum, qui ob ingravescentem ætatem Ecclesiam commodè adire non possunt. Nec in hujusmodi casibus constitutiones Synodales, & alię prohibitiones allegari possunt.

Congregatio Concilij censuit, in Monasteriis ac etiam Collegiis Regularium, ubi Regularia instituta servantur, posse Prælatos Regulares, sive aliorum religiosorum confessores absque licentia Episcopi confessiones eorum sæcularium, qui sunt verè de familia, & continui commensales, non tamen illorum, qui tantùm deserviunt in Monasteriis, audire, &c. 30. Mart. 1594.

Prælati Regulares seu alij Religiosi Confessores non possunt audire Confessiones sæcularium, qui sunt de familia, & deserviunt ipsorum

Monasteriis, absque approbatione vel licentia Episcopi. Sic Congregatio die 14. August. 1568. censuit. *Vide Clementinarum l.5.c.2. de Privilegiis.* secus tamen si illi sæculares sunt verè de familia, & continui commensales. *Ex decis. 96.*

4 *Ab Episcopis per examen.*] Regulares & fratres mendicantes Confessores audientes sæcularium Confessiones, semel ab Episcopo in civitate & Diœcesi sua prævio examine approbati, ab eodem Episcopo iterum non sunt examinandi, à successore verò de novo examinari possunt, juxta Bullam Pij V. 8. Idib. Augusti, Pontificatus sui anno sexto, quæ non est revocata per reductionem privilegiorum ad terminos Concilij per S.D.N. Gregorium XIII.

Nihilominus adjecit, semel examinatum & idoneum approbatum ab Ordinario, ab ejus successore pro majori conscientiæ suæ quiete de novo posse examinari. Atque ideo Fratres Ordinum Mendicantium à suis Generalibus, vel eorum ministris Provincialibus ad audiendas Confessiones Christi fidelium utriusq; sexus approbati, hoc Concilij Tridentini Decreto non comprehenduntur.

Congregatio Concilij censuit, Regulares Confessarios ad audiendas sæcularium confessiones semel ab Episcopo in civitate, & diœcesi sua prævio examine approbatos, ab eodem Episcopo iterum non esse examinandos, verum etiam ab Episcopo successore de novo examinari posse.

Item Regularem, si ab Episcopo ad audiendas confessiones absolutè & simpliciter idoneus repertus fuerit, nō autem ad tempus approbari debere, atq; semel ab eo ad id muneris prævio examine approbatum, non posse ab eodem iterum examinari, nisi nova causa supervenerit.

5 *Et approbationem.*] Nullus præterquam Episcopus se interponere debet in his, quæ spectant ad approbandos sacerdotes sacræ Confessionis ministros.

Absolutio data à sacerdote vigore facultatis generaliter à Summo Pontifice, vel specialiter à Parocho concessæ, si ab Episcopo is sacerdos examinatus & approbatus non fuerit, valida non censetur, etiam quoad eos, qui tali sacerdoti bona fide confessi sunt, rati esse approbatum, vel ignorantes approbationem requiri. Congregatio enim Concilij censuit, eam esse absolutionem nullam, tametsi confitentes, quoad Deum excusati censeantur: ubi tamen resciverint, reiterandam esse Confessionem respondit eadem Congregatio.

Subditi inferiorum & exemptorum, licentiam audiendi Confessiones petere ab Episcopo debent, & ab eo approbationem obtinere, offeranturq; Episcopo à superiore illarum Ecclesiarum. Nec potest contra hoc Decretum Concilij Provinciale vel Metropolitanum Concilium aliqua statuere, veluti si aliquis Baro prætextu inimicitiarum cum Episcopo & ejus clero, vellet confiteri extero presbytero etiam approbato ab Ordinario suo, qui si hunc voluerit accersiri, ut ejus & suæ familiæ Confessiones audiat, poterit ei permitti, dummodo ille exterus ab Episcopo Baronis pœnitentis ad id idoneus sit approbatus.

REMISSIONES.

a Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Confessores, pag. 86. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 80. verso, & quæst. Regul. tom 1. q. 59. art. 1. P. Vasq. in 3. p. D. Thomæ, tom. 3. disp. 219. n. 55. & seq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 1. num. 169. P. Sanch. de Matri. l. 3. disp. 22.

disp.32.n.62.ubi disp.39.n.13 & 14. asserit, licentiam audiendi aliquorum Confessiones metu, vel dolo obtentam dare veram jurisdictionẽ, de quo etiam P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom.2. disp.8.n.29.* Vide etiam Navar. in manuali. c.4. Gutier. in quæst. canonicis lib.1. q 6.n.8. & q.27.n.2.3. & 28. Azeved. in l.1.n.5. & seq. tit.1.lib.1. novæ recopilat. Ricci. in prax. variar. resolut. cap.284.

β An non approbatus invalidè Confessiones audiat? Affirmant P. Sanch. de Matrim, lib.6. disp.38.n.20. P. Ægid. de Sacram. tom.2. disp.8. num.49.

γ An sufficiat approbationem petiisse si injustè negetur? Negant P. Soar. tom.4. disp.28. sect.5. à n.5. Valer. Reginal. d. lib.1.n.192. P. Ægid. disp.8. num.58.

δ An ut approbatio valeat, debeat haberi in scriptis? Negat P. Valer. Regin. d. lib.1. num 198.

ε An expiret licentia delegata audiendi Confessiones mortuo, vel amoto delegante? Negant P. Sanch. de Matrim. lib.8. disp.28.n.80. Fr. Joann. de la Cruz de statu Relig. lib.2.c.3. dub.1. concl.3. vers. ex dictis.

ζ *Etiam Regularem.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Fratres Mendicantes semel examinati non debent iterum ab Ordinario, nec etiam per successorem examinari, referunt Zerol. d. verbo Confessores, §.2. Fr. Joan. de la Cruz, de statu Religio. lib.2.c.6. dub.4. concl.3. Fr. Emman. quæst. Reg. tom.1. quæst.59. art.4. quorum primus dicit, quòd hoc debet intelligi, primò, quando ille Regularis sic examinatus fuit approbatus undequaque, id est, in totum, ut quia sufficiens, & idoneus repertus fuit in examine, quoad omnes interrogationes, secus verò quando fuisset admissus ad tempus.

η *Confessiones sæcularium.*] An approbatio ad audiendas Confessiones sæcularium requiratur etiam in Religiosis habentibus à Papa privilegium eas audiendi? Affirmat P. Valer. Regin. d. lib.1.n.74.

θ *Ab Episcopis.*] An comprehendat Vicarium generalem, Capitulum Sede vacante, & Abbates, qui Summi Pontificis privilegio exercent jurisdictionem Episcopalem in populum, ab omni Episcopi jurisdictione exemptum? Affirmant P. Soar. tom.4. disp.28 sect.5 in princip. Pater Sanchez de Matrimonio, lib.3. disp.29. n.14. optimè P. Valer. Reginald. d. lib.1.n.180. † Ricc. d.c.284.

ι An hæc approbatio debeat fieri ab Episcopo ipsius Confessarij? Affirmant P. Soar. tõ.4. disp.28. sect.9 n.10. P. Val. Regin. d. lib.1.a.n.183. Fr. Joann. de la Cruz, d.c.6. dub.5. & expressè ex ore Pontificis bis censuisse Card. sic refert P. Ægid. tom.2. disp.8.n.10. S.D.N. audita consultatione Congregationis, declaravit Episcopũ vigore privilegij, de quo in cap. fin. de pœnit. & remiss. non posse sibi eligere Sacerdotem sibi non subditum, qui á proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam hujus Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones.

κ An approbatus in uno Episcopatu possit in quocunque alio Confessiones illorum audire, qui per Jubilæum, vel aliam Bullam facultatem habent eligendi confessorem idoneum, & ab Ordinario approbatum? Negativam partem amplectitur Beja respons. casuũ Conscient. part.4. casu.20. Affirmativam tuentur Cordub. in sua summa, q.10. in resp. ad secundum dubium, Fr. Emman. in expos. Bullæ Cruciatæ. §.9. dub.2.

λ Utrùm approbatus in una Diœcesi, si transferat se in alteram Diœcesim, possit ibi à Parocho assumi, ut eum juvet in audiendis Confessionibus

nibus sine nova approbatione? Affirmat P. Henriq. in summa, lib. 7. de Indulgent. cap. 12. num. 4. Negat P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 8. n. 52. ubi refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, in hæc verba: Approbatus ab alio, quàm à Valentino Episcopo in Diœcesi Valentina, non censetur approbatus ab Ordinario, refert etiã Emman. ubi proximè, & Beja casu 20. vers. Tandem.

μ *Aut aliàs idoneus judicetur.*] Vide Constit. Brachar. 3. tit. 3. Pat. Henriq. in summ. p. 1. lib. 3. c 6. à princip. F. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 21. verso, cum seqq. & in addit. fol. 61, verso.

ν An valeat approbatio, si Episcopus eam det absq; judicio, aut etiam contra judicium, putà videns illum, cui dat, non esse idoneum? Vide P. Soar. tom. 4. disp. 28. sect. 5. n. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 1. n. 167.

ξ Quod ubique in confinibus diversarum Diœcesum soleant subditi unius Parochi confiteri alteri Parocho ex consuetudine, quæ ab Episcopis scita, & tolerata dat illis jurisdictionem, asserit Fr. Ludov. Beja respon. casuum conscient. part. 4. casu 5. vers. Tum quod.

CAPUT XVI.

Quisque ordinandus utilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor punitur. Nemo peregrinus sine litteris commendatitiis sui Ordinarij celebret.

CUm *a* nullus debeat ordinari: qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis; sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis Concilij *b* Chalcedonensis inhærendo, statuit, 1 ut nullus in posterum ordinetur, 2 qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, 3 pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, 4 non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. *c* Quòd si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitium interdicatur. 5 *α β* Nullus præterea *d* Clericus peregrinus 6 sine commendatitiis sui Ordinarij litteris ab ullo Episcopo ad divina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

a c. nemine, 70. dist. *b* Et Canonum citatorũ, Sess. 14. c. 17. *c* Con. Nicænum, c. 15. & 16. c. Sanctorũ, 70. dist. c. tuæ. de Cleric. peregr. Conc. Antioc. c. 7. Concil. Chalced. c 13. Conc. Aquisgr. c. 59. & 61. Concil. Epaunẽ. c. 6. Conc. Aurelian. 3. c. 11. d. 1. Carthag. c. si Laodicen. 41. 3. Cartha. c. 18.

DECLARATIONES.

1 *Vt nullus in posterum ordinetur.*] Hoc fiat in ipsa promotione, nam postea fieri non potest.

2 *Qui illi Ecclesiæ, aut pio loco.*] Clericus qui certo loco non est adscriptus ab Episcopo suo, non potest invitus retineri, sed liberè potest ex sua Diœcesi abire.

3 *Pro cujus necessitate, vel utilitate.*] Clericus juxta hoc Decretum certæ Ecclesiæ adscriptus, à nullo Episcopo recipiendus est sine Ordinarij licentia: secus si nullum beneficium habeat, aut nulli loco sit adscriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & Episcopus ei petenti dimissorias concedere debet.

Interdicatur.] An obtinens beneficium, illud dimittere potest acceptando illud beneficium compatibile sive incõpatibile contra voluntatem Superioris primi beneficij. Congregatio censuit hujusmodi dubi-

dubitationis solutionem non pertinere ad Congregationem, sed petendam esse ex dispositione Juris communis, quanquam Congregatio visa est inclinare cum Hostiensi in cap. admonet. de Renunt. quod non sit in usu.

Etiam exemptos subditos comprehendit decretum, dummodo sint in diœcesi Episcopi; non autem in locis exemptis. Nec Archidiaconi in eorum districtu Jurisdictionis habent hanc facultatem.

4 *Non adscribatur.*] Hoc etiam locum habet in familiaribus triennalibus Episcoporum, qui ad titulum patrimonij possunt promoveri, nam & ij debent adscribi alicui Ecclesiæ ordinatæ, *juxta not. suprà c. 9. Sess. 21. & Sess. 23. c. 9.* §. Familiaris.

5 *Nullus prætereà Clericus peregrinus.*] Non possunt cogi ordinati ad titulum patrimonij, qui incertis diebus vagantur, ut deserviant aliquibus diebus, Ecclesiis, veluti diebus festivis. *vide c. præced.* §. *Curet.*

6 *Sine commendatitiis sui Ordinarij.*] Abbas non potest hujusmodi litteras concedere. *Vide sess. 13. de Reform. cap. 10.* §. *Nec ipsi.*

Congregatio Concilij censuit, jus concedendi litteras commendatitias, sine quibus, ex decreto Concilij capite decimo sexto, Sessione vigesima tertia, Clericus peregrinus ad divina celebranda, Sacramenta administranda admitti non debet, esse obtinendas ab eo, qui hujusmodi Clerici Ordinarius fuerit. 1. Jul. 1597.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse admittere Sacerdotes exteros, habentes litteras dimissorias suorum Ordinariorum, ad Sacramenta administranda, dummodo illi vere idonei sint. 13. Januar. 1595.

An Episcopus loci Ordinarius prohibere possit, ne Regulares in eorum Ecclesiis, sacerdotes sæculares exteros divina officia celebrare permittant, nisi prius ab ipso Episcopo visis litteris commendatitiis ipsi sacerdotes admissi fuerint? 1. Nov. 1594.

Congregatio Concilij censuit posse.

Non sunt denegandæ litteræ commendatitiæ ab Episcopo sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia requirentia residentiam in titulum.

REMISSIONES.

α *Nullus prætereà Clericus peregrinus, &c.*] Concordat c. extraneo, cum duobus seqq. 71. d. c. fraternitati, de Clericis non resid Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 12. P. Henriq. in summ. lib. 10. c. 34. §. 6. in fine, Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 121. art. 1. P. Soar. de Relig. tract. de voto, lib 3. c. 4. num. 9.

β Quòd qui non habet litteras testimoniales sui Episcopi, nullo jure est suspensus, sed potest celebrare secluso scandalo, resolvit P. Henriq. d. §. 6. lit. I. Navar. cons. 5. sub tit. de Celebr. Miss. Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 42. vers. Tantopere.

CAPUT XVII.

Exercitia minorum Ordinum restitui debent, assignatione facta fructuum simplicium beneficiorum, vel fabricæ. Deficientibus tamen Clericis cælibatum colentibus, sufficiantur conjugati monogami tonsurati & induti clericaliter in Ecclesia.

Ut sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia lau-

dabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquamdiu intermissæ, in usum juxta sacros *a* Canones revocentur; nec *α* ab hæreticis, tanquam otiosæ, traducantur, illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, ut in posterum, 1 *β* hujuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus 2 exerceantur; omnesque & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commodè poterit, in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & 3 parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ proventus id ferre queant; hujusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si proventus suppetant, aut utrisque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij judicio, aut ex parte mulctari, aut in totum privari possint. Quòd si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præstò non erunt; sufficì possint etiam conjugati vitæ probatæ, dummodo non 4 bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum Clericalem in Ecclesia gestent.

a c. 1. 25. dist. c. acolytus c. exorcista, c. lector, c. ostiarius & c. Psalmista, 13. dist. sup. c. 11. Innoc. in Epi. 4. c. 5.

DECLARATIONES.

1 *Hujuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus.*] Munus Acolyti aut Thuribularij, & his similia, non possunt exerceri nisi per constitutos in illis Ordinibus, quod est notandum, cum hoc (ut plurimum) passim non servetur. c. *In sancta, dist.* 32.

2 *Exerceantur.*] Ne quidem per fratres laicos, qui talibus Ordinibus non sint insigniti, exerceri debent.

3 *Et Parochialibus.*] Hoc habet locum etiam in Regularibus, qui curam animarum exercent.

4 *Bigami.*] An Episcopus sua auctoritate ordinaria potuerit cum suo subdito vero bigamo, qui alias cum duabus virginibus & successivis temporibus, quæ modo defunctæ sunt, matrimonium legitimè contraxerat & consummaverat, dispensare, ut possit primam tonsuram & simplicia beneficia accipere, hæcque eidem conferre, prout contulit; & dato quod non potuerit, an aliquas & quas censuras & pœnas incurrit, tàm Episcopus, quàm sic promotus. S.D.N. Sixtus ex sententia Congregationis respondit, quoad Episcopum esse suspensum à collatione Ordinum. Item promotum esse suspensum ab executione ordinum susceptorum, beneficium amisisse & fructus perceptos non fecisse suos.

REMISSIONES.

α *Nec ab hæreticis tanquam otiosa, &c.*] Quòd Ordo necessarius sit ad filios spirituales multiplicandos ad Ecclesiæ regimen, resolvit Sayr. de Sacram. in genere, lib. 6. c. 4. q. 1. vers. Alia quatuor Sacramenta.

β Vt

β *Ut in posterum hujuscemodi ministeria, &c.*] Vide P. Azor. institut. Moral. p. 1. lib. 12. c. 18. q. 23.

CAPUT XVIII.

Datur forma erigendi Seminarium Clericorum præcipuè tenuiorum, in cujus erectione plurima veniunt observanda pro educatione promovendorum in Cathedralibus & majoribus Ecclesiis.

α β CUm adolescentium ætas *a* nisi rectè instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas; & nisi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfectè, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseveret: sancta Synodus statuit, *b* 1 ut singulæ Cathedrales, Metropolitanæ, atque his majores Ecclesiæ, 2 pro modo facultatum, & diœcesis, vel ejus provinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in Collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, 3 vel alio in loco convenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. 4 In hoc verò Collegio recipiantur, qui ad minimum 12. annos, 5 & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter noverint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat eos Ecclesiasticis ministeriis perpetuò inservituros. *c* Pauperum autem γ filios præcipuè eligi vult; nec tamen ditiorum excludit; modò suo sumptu alantur †, & studium præ se ferant Deo & Ecclesiæ inserviendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, divisos, juxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina Ecclesiastica progressum, partim cùm ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet; partim in Collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum eductorum sufficiet; ita ut hoc Collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Ut verò in eadem disciplina Ecclesiastica commodiùs instituantur; 6 Tonsura statim, atque habitu Clericali semper utentur: grammatices, δ cantus, computi Ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinā discent: S. Script. libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atq; Sacramentorum tradendorum, maximè quæ spectant ad Confessiones, & rituum, ac cæremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, & juxta Confessoris judicium sumant Corpus Domini; Cathedrali,

a 4. Tol. c. 33. in eundem finē constituit Genes. 8. Concil. Aquisgr. c. 135. Conc. Lateran. sub Leone X. Sess. 9. de Reformatione Curiæ & aliorum.

b Const. Alexandr. 3. p. 1. c. 18. & in 2. Lateran. c. 11.

c c. quia de mag. cum allegat. in meo tract. de privil. schol. privil. 88.

& aliis loci Ecclesiis diebus festis inserviant. Quæ 6 omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli 7 ς cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & graviorum, quos elegerint, prout Spiritus Sanctus suggesserit, constituent, eaque ut semper observentur, sæpiùs visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quæcunque ad conservandum, & augendum tàm pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad Collegii fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris solvendam, & ad alendam juventutem, & ad alios sumptus certi reditus erunt necessarii; ultra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: 8 iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo,* quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de Clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius verò ad Clerum pertineat; 9 ex fructibus integris mensæ Episcopalis, 10 & Capituli 11 quarumcunque dignitatum, personatuum, officiorum, 12 præbendarum, portionum, 13 Abbatiarum, & Prioratuum cujuscunque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & 14 hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem, juxta Constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit, *a* Quia contingit: 15 & beneficiorum quorumcunque, etiam Regularium, etiam si juris patronatus cujuscunque fuerint, etiam si exempta, 16 etiam si nullius Diœcesis, vel aliis Ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusvis locis piis, 17 etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscunque aliis Ecclesiasticis reditibus, 18 seu proventibus, 19 etiam aliorum Collegiorum: in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium *b* ad commune Ecclesiæ bonum promovendum 20 actu non habentur. 21 hæc enim exempta esse voluit, 22 præterquam ratione redituum, qui superflui essent ultra convenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, 23 vel confraternitatum, 24 quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, 25 non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacunque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solvi solent, & milites cujuscun-

a c. Quia contingit, de relig. domib. in Clem. lib. 3. tit. 11. c. 2. sup. Sess. 7. c. 15. de Reform.

b c. fin. de mag. & c. cùm ex eo, de Elect. in 6.

que

que militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, fratribus ν ϑ S. Joannis Hierosolymitani duntaxat exceptis, α 26 partem aliquam, vel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, nec non 27 ι beneficia aliquot simplicia, cujuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, & κ etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, nuncupatas 28, etiam ante vacationem, † sine cultus divini, & illa obtinentium, præjudicio, huic Collegio applicabunt & incorporabunt; quod locum habeat, etiam si beneficia sint reservata, vel affecta; nec λ per resignationem ipsorum beneficiorum, 29 μ ν uniones & applicationes suspendi, vel nullo modo impediri possint: sed omnino quacunque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, & quacunque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem solvendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum suprà commemoratorum possessores, non modò pro se, 30 ξ sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus solverent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit solvendum, ab Episcopo loci per Censuras Ecclesiasticas, ac alia juris remedia 31 compellantur; etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachii sæcularis: quibusvis, quoad omnia & singula supradicta, privilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quavis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente verò casu, quo per uniones effectum suum sortientes, vel aliter, Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficiis, ut suprà, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit in totum vel pro parte remittatur. Quòd si Cathedralium, & aliarum majorum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarii erectione, ejusque conservatione negligentes fuerint, ac suam portionem solvere detrectaverint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus provincialis acriter corripere, & ad supradicta cogere debeat, & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicunque fieri poterit, promoveatur, studiosè curabit. Rationes autem redituum hujus Seminarii Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero civitatis deputatis.

α Sup. sess. 5. cap. 1. de Reform.

32 Deinde, ut cùm minori impensa hujusmodi scholis instituendis provideatur; statuit sacra Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum ordinarii scholasterias obti-

obtinentes, & alios, quibus est lectionis munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint; alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant & compellant. 33 Quòd si judicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota: quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cætero vero officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, * vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in jure Canonico & aliis personis idoneis, & qui per se id munus expleant, conferantur: & aliter facta provisio nulla sit, non obstantibus quibusvis privilegiis, † & consuetudinibus, etiam immemorabilibus 34 Si verò in aliqua provincia, Ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut Collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus provincialis, vel Metropol. cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropol. vel alia provinciæ Ecclesia commodiori unum, aut plura Collegia, prout opportunum judicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis Collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum Ecclesiarum educentur. In Ecclesiis autem amplas diœceses habentibus possit Episcopus, unum vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo uno, quod in civitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant. Postremò, si vel pro unionibus, seu proportionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam hujus Seminarii institutio, vel conservatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus provincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem hujus Seminarii profectum necessaria videbuntur, decernere, ac providere valeat.

DECLARATIONES.

1 *Vt singula Cathedrales.*] Si duæ Cathedrales erunt unitæ, in unaquaque ipsarum Seminarium est erigendum: si verò non poterit erigi in quaque, erunt deputandi duo Magistri, unus Grammaticæ, alter Musicæ, sumptibus separatis cujusque Civitatis. Infra hoc cap. § *Si verò in aliqua.*

2 *Pro*

2 *Pro modo facultatum certum puerorum numerum.*] In hoc Seminario non debent admitti plures pueri, quàm qui ea pecunia ali possint, quæ ex dimidia decima, secundùm antiquam taxam, taxata fuit.
3 *Vel alio in loco convenienti.*] Locus Seminarii ædificationi deputandus, de sententia Civitatis, cujus interest, approbari debet.
4 *In hoc verò Collegio.*] In Seminario collocari debent pueri, qui sunt procliviores ad vitam Ecclesiasticam, & præcipuè pauperes, qui dum ibi manent, Ecclesiasticis præceptis & moribus imbuendi sunt.
5 *Et ex legitimo matrimonio nati sint.*] Non spurii, etiamsi essent legitimati.
6 *Tonsura statim utentur.*] Quomodo, aut quis possit ex fructibus Seminarii, nomine tituli sibi assignatis promoveri ad sacros ordines, vide quæ supra notata sunt, *c.2. Sess.21.*

Declaravit S. D. N. Gregorius XIII. Clericos Seminarii ad sacros ordines promoveri non posse, nisi pro servitio Seminarii uniti, & tunc cum assignatione certi annui reditus, unde sic promotus honestè vivere possit: quæ tamen assignatio cesset, postquam ille aliunde se æquè sustentare poterit. *Vide Sess.21. c.2. §. Eum, benefic.*
7 *Cum consilio duorum Canonicorum.*] Duo Canonici electi ab Episcopo ad constituendam educationem puerorum in Seminariis, debent esse perpetui, nec possunt per eum, ad libitum (nisi ex justa causa & legitima) mutari. Imo verò Episcopus tenetur consilium Canonicorum prædictorum adhibere in constituendis regulis universalibus, Seminarii loco, & similibus, ac etiam simul esse in singulis rebus, utputa electione puerorum singulorum introducendorum, electione Magistrorum, librorum legendorum, Confessoris positione, discipulorum expulsione, visitatione, & similibus. Tenetur etiam Episcopus cum consilio eorundem tam circa visitationem disciplinæ ac morum clericorum, quàm circa temporalium rerum administrationem, ac omnium eorum, quæ hic exprimuntur, providere: & sufficit illorum consilium requiri tantum, potestque præterea Episcopus eorum consilio adhibito statuere, & declarare, quæ providentia sua magis expedire judicaverit.
8 *Iidem Episcopi cum consilio duorum, &c.*] Episcopus tenetur Deputatos adhibere in consilio pro tota temporali administratione prædicti Seminarii, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat. Itaque Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur eorum sequi consilium, & nisi eorum consilium adhibuerit, minimè validam unionem beneficiorum faciet.

An Episcopus vigore hujus §. *& quia*, potuerit dismembrare Canonicatum à Collegiata, in qua sunt septem Canonicatus, & applicare illum Seminario? Congregatio censuit, Episcopum ex hoc capite potuisse id facere. Attamen ante erectionem factam Seminarii, nihil eo nomine solvendum est.

Congregatio Concilii censuit, Canonicos ab Episcopo electos ad Seminarii administrationem ad præscriptum Concil. cap.18. Sess.23. vers. *quæ omnia*, esse perpetuos, nec posse amoveri. nisi ex justa & legitima causa. Papiensis 7.Jun.1591
9 *Ex fructibus integris mensæ Episcopalis.*] Debet primò Episcopus ex suis & Capituli fructibus contribuere Seminario, ac postea reliquos ad idem cogere, & clero totius Diœcesis pro contributione Seminarii

debet

debet imponi media Decima super fructibus omnium beneficiorum. Super hospitale tamen, quod neque in titulum, neque in administrationem datur, sed mere laicale est, non potest taxa ratione Seminarii imponi.

10 *Et capituli.*] Canonici, qui contribuunt Seminario ex fructibus suæ præbendæ, non debent contribuere ex distributionibus quotidianis, à præbendis distinctis, vel incertis. Hoc comprehendit etiam Regulares, qui de incertis nihil solvunt. Alias nullus est exemptus à contributione Seminarii, nisi qui nominatim à Concil. Trident. excipitur. Vide infr. hoc cap. §. *Præbendarum.*

Capuan. 10. Dec. 1592. Congregatio Concilii censuit, si fructus, & reditus Canonicatuum consistunt in distributionibus quotidianis, quæ dari solent duntaxat divinis personaliter interessentibus, non teneri Canonicos ad Seminarii contributionem.

Congregatio censuit, si fructus ac reditus Ecclesiæ Collegiatæ consistunt in distributionibus quotidianis, quæ solummodo dari solent iis, qui divinis officiis personaliter intersunt, non teneri Capitulum ad contributionem Seminarii.

Antequam fructus taxentur pro rata Seminario solvenda, deducendæ sunt expensæ, quæ in beneficiis fiunt, onerum quoque ratio habenda est.

11 *Quarumcunque dignitatum.*] Etiam Cardinales cogi possunt ad contribuendum Seminario, de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi, in qua est Seminarium.

Breve S.D.N. de concessione immunitatis contributionis Seminarii facta Canonicis Regularibus, non habet locum, ubi tempore concessionis immunitas prædictæ, jam erat stabilita taxa, & Seminarium erat in quasi possessione ab eis exigendi.

12 *Præbendarum.*] Neque hoc Decreto, neque Brevi Pii V. comprehenduntur distributiones quotidianæ à præbendis distinctæ & minus certæ, pro quibus nihil exigendum à Seminario. Vide hoc c. sup. §. *Et Capituli.*

13 *Abbatiarum.*] Si Abbas sua mercede conductum Theologum habeat, qui sacram Scripturam interpretetur, & Grammaticum, qui literas, his sumptibus deductis, deinde his etiam, qui fiunt non modo in percipiendis & colligendis annuis fructibus & proventibus Abbatiæ, sed etiam in suscipiendis & prosequendis litibus, quæ ad tuenda Jura ipsius Abbatiæ pertinent, verus Abbatiæ reditus æstimandus est, atque talis æstimationis & summæ, eorumque omnium sumptuum, de quibus dictum est, habita ratione, Abbas contribuere debet Seminario. Sed si Abbatia seu aliud beneficium nullius est Diœcesis, solvat Seminario illius Diœcesis, in qua aliàs dicta Abbatia constituta erat: si verò Ecclesia seu beneficium est in una Diœcesi, & bona ejus in altera, contributio Seminarii fieri debet Episcopo loci, ubi est Ecclesia: nisi bona in altera Diœcesi existentia sint propria alicujus Ecclesiæ ibi constructæ, quæ tanquam membrum subjecta esset Ecclesię Parochiali, aut eidem unita; quo casu contributio fieri debet, ubi sunt bona. Quod etiam declarandum est, si Ecclesia ista unita aut subjecta, constructa fuerit ante acquisitionem ipsorum bonorum; quia si constaret bona fuisse prius applicata Ecclesiæ principali, licet verè postea ædificata fuerit alia Ecclesia, contributio fiet Episcopo Ecclesiæ principalis. Vide infr. hoc c. §. *Et beneficiorum.*

14 Et

14 *Et Hospitalium.*] Hospitalia exempta ad contributionem Seminarii non tenentur. Neq; Concilium comprehendit Hospitalia, quæ administrantur à laicis, & in quibus sunt bona laicorum, sed ea tantùm, quæ dantur in titulum vel administrationem perpetuam, atque ita etiam intelligitur Clem. *Quia contingit*, ibi allegata. Idemque Concilium ibidem cogit ad contributionem Seminarii illas confraternitates, quas nonnulli vocant Scholas, quæ habent de bonis Ecclesiasticis, intuitu scilicet bonorum Ecclesiasticorum. Alioqui Hospitalia, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, modò beneficia annexa, reditus aut proventus Ecclesiasticos non habeant, non tenentur contribuere Seminario.

Domus Hospitalis S. Antonii data in commendam debet Seminario contribuere, licet non fuerit æstimata, neque taxata in libris Sacræ Cameræ Apostolicæ, quia debent ejus bona æstimari, ac deductis oneribus solitis, debet Commendatarius Seminario contribuere mediam decimam secundùm antiquam taxam.

Hospitale unius Diœcesis habens beneficium annexum, quod est alterius Diœcesis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficii annexi Seminario, quod est in Diœcesi, in qua situm est beneficium.

Congregatio Concilii censuit, super Hospitali, quod neque in titulum, neque in administrationem datur, sed merè laicale est, non posse taxam ratione Seminarii imponi. 18. Junii. 1594.

15 *Et beneficiorum quorumcunque.*] Membra seu bona alicujus beneficii posita in alia Diœcesi, tenentur ad contributionem Seminarii Diœcesis, ubi situm est beneficium, licet in dictis bonis erecta fuisset Ecclesia, postquam erant bona dicti beneficii: beneficia verò unita contribuere tenentur Seminario propriæ Diœcesis, licèt Ecclesia, cui sunt unita, sit in alia Diœcesi. Sicut & Parochiales, quæ sunt in una Diœcesi, licèt ab alio, quàm ab Ordinario illius Diœcesis collatæ sint, debent contribuere Seminario Diœcesis in qua sitæ sunt. Et bona sita in una Diœcesi, quæ propriè sint attributa alicui sacello ejusdem Diœcesis, quod, tanquam membrum quoddam, subjectum aut unitum sit alicui beneficio in altera Diœcesi sito, neque constat eadem bona illi beneficio prius adjecta fuisse, quam in eis ædificaretur sacellum; contribuere debent Seminario Diœcesis in qua situm est beneficium, cui illud sacellum (cujus prædicta bona sunt,) unitum aut subjectum est. Quod si bona priùs applicata fuissent, quàm in eis ædificaretur sacellum, contributio fieri debebit Seminario loci Diœcesis, in qua hoc beneficium est constitutum. At verò ex beneficio, quod in diversis Diœcesibus habet bona, contribuendum est Episcopo loci, in quo est beneficii Ecclesia: nisi bona in aliis Diœcesibus posita, sint propria unius Ecclesiæ dicti beneficii, quia tunc contribuere debet Episcopis locorum, in quibus bona cum sua particulari Ecclesia sunt unita, dummodo tamen Ecclesia subjecta aut unita, constructa fuerit ante acquisitionem bonorum. Igitur de contributione faciendo Seminariis ex bonis beneficiorum, quæ sunt in diversis Diœcesibus, declaratum est; Primò, Ecclesiam habentem prædia vel bona in alia Diœcesi, debere ex illis contribuere. Secundò, si unum beneficium annexum sit alteri, cum suis bonis in alia Diœcesi, illa bona contribuere debere Episcopo loci, ubi sita sunt cum sua Ecclesia, non obstante annexione. Tertiò, si bona unius Diœcesis sint

unita

unita beneficio alterius Diœcesis, sive careant Ecclesia, sive aliquam habeant, quæ tamen non sit Domina bonorum, sed ædificata fuerit ad commoditatem incolarum, nec bona sint ei applicata ab initio, non sequuntur illam Ecclesiam. Imo si sunt unita alteri beneficio in alia Diœcesi, contribuere debent illi Ecclesiæ, cui unita sunt, ut in primo casu dictum est.

Pro contributione Seminarii non debet imponi pensio beneficio; sed detrahenda est certa pars ex fructibus ejus.

16 *Etiamsi nullius Diœcesis.*] Beneficium nullius Diœcesis, solvit Seminario illius Diœcesis, in quo alias beneficium illud constitutum erat. *Supr. hoc c. §. Abbatiarum.*

17 *Etiam exemptis.*] Exempta monasteria non excusantur à contributione Seminarii.

18 *Seu proventibus.*] Non tamen incertis.

19 *Etiam aliorum Collegiorum.*] Congregatio censuit hoc intelligendum de sæcularibus, non regularibus Collegiis. Seminario discentium vel docentium, intelligitur Seminarium Clericorum sęculariū.

Collegii pro erudiendis pueris instituti, quod ex dicto Concilii Tridentini Decreto jam sit Seminario applicatum, Ordinarius est administrator, cum onere tamen, ut omnia curet exequi, quæ ordinata fuerunt in dicti Collegii institutione.

Fratres mendicantes ex reditibus beneficiorum Monasteriis annexorum, Seminario contribuere debent: nec obest quod prætendant se esse exemptos: quia videlicet in illis lectiones Grammaticę & conscientiæ casuum pro audiendis confessionibus quotidie habeantur: Congregatio enim censuit non esse ob id exempta, sed tantùm ejus impensæ rationem habendam, quæ ante Concilium fieri solebat pro salariis horum lectorum, & ea, tanquam æs alienum detrahenda; cæterum teneri ex reliquo ad contribuendum Seminario ad ratam.

Si monasteria Regularium ex constitutionibus suæ religionis tenentur Collegium Universitatis propriis expensis singulorum Monasteriorum sustentare, qua de causa solebant ante Concilium eosdem prorsus sumptus facere, quos faciunt hoc tempore: æquum est ut eorum sumptuum, (perinde atque æris alieni ac legitimi oneris, quod annuis fructibus ejusdem Religionis impositum sit) ratio habeatur in taxatione Seminarii, ita ut ea deducta, pro reliquis duntaxat fructibus qui supersunt, ad ratam partem Seminario contribuant. Similiter si ante Concil. Trident. ex institutis Religionis solebant in ipsis Monasteriis, sumptibus eorum sustentari professores ad docendā monasticam juventutem, detrahenda est hæc impensa tanquam æs alienum, & de reliqua summa aliquid eadem Monasteria Seminario ex præscripto Concilii Trident. erecto contribuere debent pro rata.

20 *Actu non habentur.*] Monasteria in quibus actu Seminarium non est, & tamen contribuunt alteri Seminario pro sustentatione Scholarium, censentur eodem jure, ac si Scholares haberent: propterea non contribuunt, nisi de reditibus,, qui supersunt.

21 *Hac enim exempta esse voluit.*] Tenentur tamen contribuere pro reliquis fructibus, deductis impensis Seminarii, quæ deducuntur tanquam æs alienum.

Legata hac de causa, ut conducatur scilicet Grammaticus, qui pueros pauperes literis instruat, intelliguntur ex Concil. Trident. hoc cap. esse

esse applicata Seminario cum onere erudiendi pueros pauperes, sicut Testator jussit. Et relicta pauperibus, sive ad educationem & instructionem miserabilium puerorum cujusdam Collegij, quo postea sublato, tandē ad Hospitale aliquod ea lege pervenerunt, ut alicui darentur, qui ad pristinum pietatis usum & officia ea conferret, ex Decreto Conc Trident. Seminario attribuere licet, & ei applicata censentur.
22 *Praterquam ratione redituum, qui superflui essent.*] Beneficiū, etiamsi habeat Seminarium, tenetur contribuere pro reliquis fructibus: nam impensæ Seminarij deducuntur, tanquam æs alienum.
23 *Confraternitatum.*] Modo tamen aliquod beneficium annexum habeant. *Infr. hoc c. § Confraternitates.*
24 *Qua in nonnullis locis schola appellantur.*] Non autem si ex eleemosynis & collectis, Confraternitatum reditus consistunt. *Infr. hoc c. §. Confratern.*
25 *Non tamen mendicantium.*] Hinc apertè colligitur, fratres mendicantes ad Seminarij contributionem non teneri: quod procedit, si non habent beneficia unita Monasteriis, quia de beneficiis unitis etiam ipsi solvere debent, habita ratione duntaxat redituum dictorum beneficiorum. *Sub hoc c. § Fratres.*

Congregatio censuit, portionem, quam Seminario legitimè contribuere tenebatur id beneficium, quod unitum postea fuit Monasteriis, vel mendicantium, vel eorum, qui iisdem, ac mendicantes, gaudeant privilegiis, non posse amplius exigi, propterea quod beneficij status mutatus sit adeptione eorum, quos ex Pij V. Sanctæ mem. privilegio ab hujusmodi onere Seminarij exemptos esse perspicuum est.

Si ignoratur, cujus naturæ sint bona unita Monasterio, Ecclesiastica videlicet ut laicalia donata, vel aliàs exempta à contributione Seminarij, ei obnoxia sunt: & hoc procedit in Monasteriis, quæ non sunt mendicantium: nam in mendicantium Monasteriis, quæ possident bona immobilia, onus probandi ea esse per uniones acquisità, in Episcopum transfertur, quo id non probante, ipsa erunt exempta.

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. ex sententia Congregationis declaravit, equites Hierosolymitanos non teneri ad contributionem Seminarij pro illis beneficiis Ecclesiasticis, quæ ad suam Religionem Hierosolymitanam non pertinent.
26 *Partem aliquam.*] Ad rationem dimidiæ decimæ, juxta taxam antiquam, si Seminarium erat erectum post diem 11. Jul. 1567. *Vide supr. hoc c. §. Domus, &c.*

Pars aut portio aliqua pro illis beneficiis, quæ in libris Decimarum non reperiuntur, taxata, Seminario non debetur, licèt etiam bona reperiantur taxata in libris Decimarum, quando beneficia ob paupertatem Religiosorum ea obtinentium, fuerint facta immunia à solutione decimarum. Non contribuunt enim tunc Seminario.

Episcopus qui ante diem 11. Jul. 1567. re ipsa Seminarium non erexerit, quandocunque illud erigere constituerit, ab ipsa reali erectione nihil ejus nomine ultra dimidiam decimam relatam ad antiquam taxam exigat, & si quid amplius exegerit; vel restituat, vel cum eo compenset, quod in posterum post ipsam erectionem, ad eam rationē exigendum erit: nisi tamen clarè appareat, totum illud, quod amplius erit exactum, jam fuisse verè conversum in præparamenta necessaria, aut aliam similem operam Seminarij: antiqua autem taxa ea

est intelligenda, quæ in usu fuerit antequam alia nova ibidem fuerit.

14. Aug. 1597. Congregatio Concilij censuit, decretum *c.18. Sess.23. Vers.deinceps,* non comprehendere scholasterias existentes in loco, in quo minimè erigendum est Seminarium.

2. Aug. 1596. Congregatio Concilij censuit, Episcopos in taxis faciendis pro Seminario posse, servata tamen forma tradita à Conc. c.18. sess.23. onerare beneficia, nedum in dimidia decima, habito respectu ad antiquam taxam, verum etiam in majori, prout beneficiorum, & locorum habito respectu justum & æquum visum fuerit.

27 *Beneficia aliquot simplicia.*] Non tamen si essent ad collationem & provisionem inferiorum. Unde Concilium non decernit, ut omnia aut quæcunq; beneficia simplicia uniantur Seminario, sed ut aliquot: ideoque unio facta omnium beneficiorum simplicium, non valet, ut aliàs declaravit Congregatio. Similiter uniones factæ absque consilio eorum quatuor, quos jubet Concilium adhiberi, non valet.

Uniones vero legitimè factæ sortiri debent effectū, non solùm cùm unita contigerit vacare per obitum, sed etiam cum per resignationem, eaque debet Episcopus D. Datarium docere.

28 *Etiam ante vacationem.*] Si unio sit facta non *prout ex nunc,* sed *in futurum,* per decessum obtinentis censetur beneficium incorporatum & unitum Seminario.

29 *Uniones, & applicationes.*] Illud autem in contributione Seminarij servandum est, ut priùs detrahatur totum id, quod ex causa oneris perpetui (puta quartæ fructuum, quæ solvitur Cameræ Apostolicæ, & similium) reipsa solutum erit ab his, qui Seminario contribuere tenentur. *Vide suprà hoc cap. §. Si monasteria.*

Murani. 21. Sept. 1591. Congregatio Concilij censuit, non posse Episcopum unire seminario ea beneficia, quorum collatio ad se pertinet.

Trojana 29. Nov. 1592. Si bona in Diœcesi Trojana existentia sint propria aliquarum Ecclesiarum ibidem sitarum, quæ tanquam membra subjectæ, aut unitæ sint Abbatiis & Monasteriis in alia Diœcesi existentibus: Congregatio Concilij censuit, pro seminario ratione præfatorum bonorum debere solvi Episcopo loci, in quo ipsa bona cum Ecclesiis sita sint, nisi constiterit bona fuisse priùs applicata ipsis Abbatiis, & Monasteriis, & deinde ædificatas fuisse Ecclesias, quia tunc cōtributio pro seminario esset facienda Episcopo loci, in quo ipsæ Abbatiæ, & Monasteria existunt.

22. Febr. 1601. Congregatio Concilij censuit, de cætero ad obviandum fraudibus oportere decerni, ut non possint etiam ante vacationem uniri seminario beneficia, quæ obtineāt personæ quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales sint, ut quocunque modo decedant, certum sit, ea fore affecta sedi Apostolicæ.

Uniones de beneficiis reservatis, validæ sunt, si modo factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem factæ reperiantur, nullæ sint, & provisi à Sede Apostolica, mitti debent in possessionem dictorum beneficiorum.

Non potest Episcopus vigore hujus Decreti applicare & unire Seminario beneficia, quæ residentiam requirūtur, veluti Canonicatus, &c. Nec ea beneficia, quæ sunt ad Inferiorum collationem, nec quæ commendata sunt, nec beneficia Jurispatronatus, etiam Ecclesiastici, neq; quæ Monasteriis sunt unita vel annexa.

Seminario possunt ac debent uniri beneficia optima, si venit casus vacationis.

Bene-

Beneficia simplicia quæ per mortem vacarunt, possunt uniri Seminario, per Episcopum, licèt essent reservata, vel affecta, nisi tamen alia beneficia simplicia, quæ jam vacassent in mense Episcopi prædicti, & quorum collatio ad Episcopum spectabat, ipse non Seminario univisset, sed aliis contribuisset, vel aliam unionem factam non continuò enuntiasset, vel fortè exequutioni non demandasset.

Episcopo Hostiensi concessum fuit, ut possit cogere Clericos ad cōtributionē Collegij aut Seminarij, sed ad finem à Concilio præscriptū.

Item si rurale beneficium uniatur Seminario ad præbendam lectoris *ex nunc prout ex tunc*, quandocunque vel quomodocunque vacaverit, intelligitur unitum.

Item, qui in Collegio illo per triennium studuerit, habet privilegia data ipsis Universitatibus.

Episcopo Augustano propter merita sua concessum fuit, ut Prioratum S. Viti Urbis Augustanæ Seminario applicaret.

Episcopo Herbipolensi à Gregor XIII. concessum fuit, ut Monasterium Monialium desertum, ne in hæreticorum manus veniret, Seminario suo uniret, idque fuit factum Ann. 1382.

Congregatiò Concilij censuit, non posse uniri beneficia seminario, si juxta formam ipsius Cōcilij unionis tempore minimè erectum fuerit, utpote nec Magistris, nec scholaribus in eo actu existentibus. 5. Martij, 1597.

Congregatio Concilij censuit, si Episcopus beneficia simplicia, servata forma Concilij, Seminario univerit ante eorum vacationem, etiam in mense reservato, unionem debere effectum sortiri. 18. 1597.

Congregatio Concilij censuit, unionem ab Episcopo factam seminario absque consilio quatuor deputatorum, juxta præscriptum Concil. Trid. *c.* 18. *Sess.* 24. *de Reform.* minimè valere. 13. Jan. 1594.

Congregatio Concilij censuit, in unionibus beneficiorum faciendis Seminario, satis esse servare formam traditam à Concil. *cap.* 18. *Sess.* 23. *de Reform.* nec requiri consensum Capituli. 3. Martij, 1594.

30 *Sed pro pensionibus.*] Portionarius contribuere debet Seminario pro rata ad rationem illam, qua contribuit Titularis.

In taxa Seminario pro pensionibus solvenda, est ea ineunda ratio. Primùm inquiratur, quanta sit taxa antiqua unius decimæ, cujus taxæ partem dimidiam beneficiatus persolvit, ex pensionibus verò remanebit proportionabiliter habito respectu ad verum valorē beneficij, & taxam persolutam hoc modo; vid. si beneficium in taxa est pro decima integra, puta Ducator. 60. 30 quidem à Beneficiato persolventur, quæ sunt pars dimidiæ decimæ. Attendatur postea ad verum beneficij valorem, nempe Ducat. 900. pensio verò fingatur 600. atque ita ex 30. Seminario solutis, beneficiatus viginti nomine pensionis, reliqua decem ratione beneficij præstabit.

Congregatio Concilij censuit, titularē occasione contributionis per eū factæ seminario, non posse detrahere ex pensione, quam solvit, nisi pro rata pensionis, & ad eam rationē, ad quā ipse titularis contribuit. 30. Martij, 1594.

31 *Compellantur.*] Si videlicet verè Seminarium fuerit erectum: nam ante erectionem nullus potest cogi ad solutionem.

Solventes pensionem, possunt retinere ratam taxæ debitam pro Seminario, ut Seminario sit satisfactum.

32 *Deinde, ut cum, &c.*] Congregatio Cardinalium censuit, eum qui obtinet Scholasteriā, cogi omnino debere ad obeundum munus suum.

Ita in quadam decisione data Episcopo Iprensi die ult. Aug. an. 1574.
33 *Quod si judicio Episcopi*] Ante omnia in Seminariis conducendus est Grammaticus & Musicus, qui pueros instruant, & si reperiantur Jesuitæ, cæteris anteponendi sunt.

Licentiato in sacra pagina aut jure Canonico in qualibet Universitate approbata non obstat, quod non sit ex illis, qui essent in illa regione, in qua esset scholasteria.

34 *Si verò in aliqua provincia.*] In Ecclesiis urbi adeo sunt tenues reditus, ut hujusmodi Seminaria erigi non possint, provideatur saltem expensis beneficia obtinentium de duobus Magistris, altero Grammaticæ, altero Musicæ. *Suprà initio hujus capitu.*

Nonnullis Episcopis conquerentibus de paupertate Seminarij ex Concilij taxa. S.D.N. respondit ex sententia Congregationis servandum esse decretum Sanctæ mem. Pij V. & nisi possint erigere Seminarium juxta formam Concilij, instituant scholam eo commodiori modo, quo potuerint.

Dubitatum fuit aliquando, An beneficia unius Diœcesis alias per Sanctissimum Dominum nostrũ Seminario Clericorum alterius Diœcesis, in qua existunt, erecto & instituto juxta hoc Decretum Concilij, annexa, illam portionem solvere censeantur, quam vigore ejusdem Decreti impositam solvere consueverunt, qui ante memoratam unionem beneficia ipsa in titulum sive commendam per 15. annos obtinuerunt? Congregatio censuit, portionem detractam, & applicatam Seminario non posse auferri: quia unio, de qua agitur, applicatur tãtum illi Seminario alterius Diœcesis, in qua sunt fructus beneficij uniti, sed nõ eximit à portione priori Seminario debita & persolvi solita: nam jus acquisitum fuit, & non potest tolli: non obstante Concilio illis verbis, hæc enim exempta esse voluit: nam illud habet locum in Collegiis & Seminariis, ante Concilium erectis vel dotatis, ut ex talibus non detrahatur portio pro alio Seminario; nos vero loquimur, quando prius consuevit persolvi, & postea subsequuta fuit unio.

Quærebatur, An fratres mendicantes, Moniales S. Basilij, & Monachæ Carthusianæ pro grangiis, quæ omnes in civitate Hieracensi ante annũ 1567. pro Seminario sine ulla controversia contribuerunt, possint etiam hodie cogi ad eandem rationem? Sacra Congregatio Concil. sub die 19. Mart. 1587. rescripsit Episcopo Hieracensi, circa hoc fratres mendicantiũ esse exemptos, ex Concilio hoc capitulo, & reliquos Regulares ex privilegio fel. rec. Pij V. Moniales tamen teneri, nisi ob earũ paupertatem aliqua bona possideant, quæ immunia facta sint à solutione decimarum. *Supr. hoc cap. §. Pars aut portio, & §. Cumq.*

Cõfraternitates numerosæ, quæ oblationes incertas & maximas habent, contribuere tenentur, si nimirum habent fructus Ecclesiasticos.

An pensiones super curatis, & mensa Episcopali, ad rationem simplicium curatorum taxari debeant? Sacra Congregatio rescripsit, pensiones teneri pro rata illius taxæ, quæ ab Episcopo cum consilio deputatorum ad præscriptum Concilij hoc c. fuit imposita beneficiis ipsis, ex quorum fructibus solvuntur pensiones. *Supr. hoc c. §. in taxa.*

Ubi non adsunt præbendæ in Cathedrali, distributiones taxari non debent. Congregatio quippe censuit & rescripsit Episcopo Hieracensi eodem die, non taxandas distributiones quotidianas. *Supr. hoc c. §. Et Capituli, & Sess. 21. c. 3. de Refor. §. Distributiones.*

Qui

Qui habent præbendam in Cathedrali & Curarum in Civitate ex dispensatione Apostolica, pro distributionibus non sunt ullatenus taxandi. Sacra Congregatio enim rescripsit eidem, non teneri Canonicos pro distributionibus merè quotidianis. *ubi sup.*

Illustrissimi DD. Cardinales pro Abbatiis & beneficiis eorum, ad simplicium rationem dixerunt faciendam esse taxationem. Etenim & ipsa sacra Congregatio rescripsit eidem DD. Cardinales existimare, etiam eos teneri juxta taxam ab Episcopo Deputatis, ut suprà, legitimè factam. *Supr. hoc cap. §. Quarumcunque.*

Equites Hierosolymitanos pro Grangiis contribuere Sacra Congregatio rescripsit eidem eodem die, non teneri.

An Abbatiæ & beneficia, quæ habent Ecclesias matrices in alia Diœcesi, contribuant? Sacra Congregatio eodem die rescripsit eidem, Abbatias, de quibus agitur, teneri; si bona, quæ habent in Diœcesibus, sint propria alicujus Ecclesiæ ibidem sitæ, quæ tanquam membrum subjecta sit, aut unita Ecclesiæ Monasterij in aliena Diœcesi existenti. *Supr. hoc c. §. Et beneficiorum.*

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. relatione Congregationis Concilij audita, respondit, quod Episcopus Termularn, qui erexerat Seminarium anno 1575. S.M. & imposuit taxam secundum Concilium provinciale Beneventi, cùm sit Episcopus in quasi possessione exigendi à toto Clero Diœcesis, non obstante, quod Seminarium fuerit erectum ante prædictum Decretum, Episcopum rectè posse exigere taxam impositam die 7. Octobr. 1580. non reclamaverat enim Abbas S. Mariæ Montis Lesigliæ ejusdem Diœcesis.

REMISSIONES.

α Vide Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 7. n. 68. cum sequentibus, latissimè Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Seminarium, pag. mihi 326. *Vide etiam P. Aloys. Ricc. in prax. cur. Eccles. Neapol. decis. 489. & decis. 492. num. 5.

Decisiones Illustriss. Cardin. Sacra Congreg. quas refert Zerol. d. verbo Seminarium, §. 5.

β PRima. Episcopus post erectionem Seminarij beneficia simplicia vacantia non applicabit Seminario, sed familiaribus suis, vel consanguineis conferat, tantum de sua mensa Episcopali assignet Seminario, quoad vixerit, vel alia beneficia vacantia, saltem ejusdem valoris, & ad ejus collationem spectantia, eidem Seminario univerit.

Secunda. Non potest Episcopus unire affecta, seu reservata, si alia vacantia in mense suo simplicia alteri contulisset.

Tertia. Episcopus debet primùm ex sua, & Capituli mensa contribuere Seminario, & postea cogere alios suo exemplo contribuere.

Quarta. Cardinales etiam debent contribuere eidem de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi, ubi est Seminarium.

Quinta. Omnes tenentur solvere, nisi qui nominatim excipiuntur, à Concilio in præsenti.

Sexta. Confraternitates, & scholæ habentes reditus etiam tenentur contribuere, si sint Ecclesiastici.

Septima. Confraternitates, & Capellæ habentes reditus Ecclesiasticos, existentes tamen intra Ecclesias Regularium, tenentur contribuere.

Octava. Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel reditus, aut proventus Ecclesiasticos, etiā tenentur solvere, refert idē Zerol. p. 1. verbo Hospitale, vers. decimæ dubiū.

Nona. Legata facta pro magistro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari possunt Seminario cum onere erudiendi pueros, sicut testator jussit.

Decima. Bona, quæ fuerunt applicata alicui collegio, propter Christianam educationem miserabilium puerorum, si Collegium id sublatum sit, debent ea bona applicari Seminario.

Undecima. Contribuere non tenentur Canonici de distributionibus quotidianis Seminario, si contribuunt ex fructibus suæ præbendæ.

Duodecima. Qui solùm habent quotidianas distributiones, nō tenentur de illis contribuere Seminario, refert idem Zerol. p. 1. verbo Distributiones. §. 5. Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. proœm. n. 170. cum seqq.

Decimatertia. Cooptati in Seminarij Collegium non possunt ordinari ad titulum Seminarij, nisi ob causam inserviendi beneficio, quod forsan esset ab Ordinario Seminario junctum, vel ab alio.

γ *Pauperum autem filios præcipuè eligi vult.*] Vide Zerol. in Praxi Episcopali p. 1. d. verbo Seminarium. §. 2.

† *Modò suo sumptu alantur.*] Vide Hor. Lucium de priv. scholast. priv. 89.

δ *Grammatices, cantus, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium. §. 4.

ε *Quæ omnia, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium. § 3.

ζ *Cùm consilio duorum Canonicorum, &c.*] Quòd Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur sequi consilium eorum, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 46. n. 74.

* *Cùm consilio duorum de capitulo.*] Vide Dominum Cæsarem de Graff. decis. 132. per totum.

η *Fratribus S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 8. n. 53 † Eman. Rodriquez quæst. regul. tom. 1. q. 1. a. 6. quibus accedunt tradita per Nattam cons. 507. n. 15.

θ De Collegiis, & Monasteriis Mendicantium vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 45. art. 2. & q. 66. art. 3.

ι *Nec non beneficia.*] Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 3. num. 3. * Vide quæ post Neviz. notat Cæsar de Graff. d. decis. 132. n. 5.

κ *Etiam præstimonia.*] Quòd sint beneficia Ecclesiastica, ex hoc text. colligit Gonzal. gl. 5. § 2. n. 8.

† *Etiam ante vacationem.*] Vide Menoch. in cons. 294. maximè n. 15.

λ *Nec per resignationem ipsorum.*] Vide Flamin. de Resign. lib. 2. q. 9. n. 2. & lib. 10. q. 7. n. 17.

μ *Uniones, & applicationes suspendi, &c.*] De Resignat. simplici intelligi, non autem de conditionali in favorem certæ personæ, sacram Cardinalium Congregationem decidisse testatur Gonzal. gl. 14. n. 10.

ν Sacra Cardinalium Congregatio censuit, debere priùs esse erecta ista Seminaria, & in illis scholares actualiter adesse, ut uniones factæ Seminario subsistant, refert Gonzal. gl. 8. n. 68.

ξ *Sed pro pensionibus, &c.*] Vide Tyraq. de jure primog. q. 70. n. 10. Valasc. de jure Emphyt. q. 17. n. 10.

* *Non nisi Doctoribus.*] Vide Peregrinum cons. 3. n. 19. vol. 2.

† *Non obstantibus quibusvis privilegiis.*] Vide Felin. in c. nulli n. 6. de rescript. Cened. collectan. 14. ad sextum n. 6. Carol. de Tapia in lib. fin. de constit. Princip. 2. p. c. 9. ex n. 103.

Indi-

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de provisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, ac de diversis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem 11. *Novemb.* 1563.

SESSIO XXIV.

Quæ est Octava

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 11. Novemb. 1563.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

a MATRIMONII perpetuum, *β* indissolubilemque nexum primus humani generis parens divini Spiritus instinctu pronuntiavit, cum dixit: Hoc *γ a* nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea, quamobrem *b* relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una.

Hoc autem vinculo duos tantummodò copulari, & conjungi, Christus Dominus apertiùs docuit, cum postrema illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit: *c* Itaque jam non sunt duo, sed una caro, statimque ejusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronuntiatam, his verbis confirmavit: *d* Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, conjugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit. Quod Paulus Apostolus innuit, dicens; *e* Viri diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea; mox subjungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem *f* dico in Christo, & in Ecclesia.

Cum *δ* igitur Matrimonium in lege *g* Evangelica veteribus connubiis per CHRISTUM gratia præstet; meritò inter novæ legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri,

a Gen. 2. 3. Esdr. 4. Ephes. 5. 1. Cor. 6. c. fraternitatis, 35 q. 10. c. debitũ, de big. c. 1. in prin. de conju. lepr.
b Matt. 19.
c Matt. 19. Marc. 10. 1. Cor. 6. Ephes. 5. c. sunt qui 27. q. 2. c. de infidel. de cõsang. & affin. c. Martinus, de cogna. spirit.
d Ibid.
e c. nemo in fin. 32. q. 4. Eph. 5. in fin. c. debitum, de big.
f Ibid.
g Ephes. 5.

α Conc. Florent. sub Eugen. 4. c. ad abolendam, de haeret.

α Concilia & universalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: adversus quam impij homines hujus sæculi insanientes, non solùm perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Evangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium jactura: quorum temeritati sancta, & universalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

REMISSIONES.

α De Matrimonio latè scripserunt *Petr.* Sot. de Matrim. Vivald. in Cand. Aureo, tit. de Matrim. Veracruz in Specul. conjug. Greg. Lop. tit. 1. p. 4. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. Mariens. tit. 1. lib. 5. Novæ Reco. Barthol. Ledesm. in summ. tit. de Matrim. *Pet.* de Ledesm. in tract. de Matrim. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrimonij. Card. Bellarm de Matrim. Zerol. in praxi Episcop. verbo Matrimonium, p. 1. Stephan. Quarant. in summa Bullarij, verbo Matrimonij impedimenta, & verbo Matrimoniales dispensationes, cum addit. Prosper. de Augustino, novissimè D. Joannes Guttier. tractatum edidit de Matrim. lib. 3. suarum qq. Canon. Et ex Doctissimis Theologis Societat. JESU Pat. Henriq. in sum. p. 2. lib. 11. de Matrim. P. Rebello de Obligat. justit. p. 2. lib 3. de cōtractu Matrim. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censur, tom. 2. disp. 21. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 33. elegantem denique tractatum in tres tomos divisum in lucem edidit de Sanct. Matrim. Sacr. P. Thom. Sanchez.

β *Indissolubilemq; nexum.*] Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disput. 26. dub. 1. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 53. à princip. P. Rebello p. 2. lib. 2. quæst. 15. sess. 1.

γ *Cùm dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, &c.*] Vide Perez l. 1. in gloss. verbo. *Que es el Parayso*, pag. 20. tit. 1. lib. 5. Ord. Petr. Ledesm. de Matri. q. 42. art. 2. Vivald. in Candel. aureo p. 1. de Matrim. n. 7. P. Henriq. in sum. lib. 11. de Matrim. c. 1. n. 3. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 4. n. 2. & disp 13. n. 4. P. Rebello de obligat. justit. p. 2. lib. 2. q. 3. à princ. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 38. à princ

δ *Cùm igitur Matrimonium in lege Evangelica veteribus connubiis, &c.*] Ante legem Gratiæ Matrimonium nullo modo posse dici eodem modo esse Sacramentum, quo jam est, resolvunt Petr. de Ledes. in sum. de Sacram. Matrim. c. 1. concl. 6. Pat. Ægid. d. tom. 2. disput. 24. conclus. 2. P. Rebello d. lib. 2. q. 3. à n. 12. P. Henriq. d. lib. 11. c. 2. num. 1. & in commento lit. V. P. Sanch. lib. 2. de Matrim. disp. 7. n. 2. novissimè Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42. à princip.

DE

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

α CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, & propriè unum ex septem legis Evangelicæ Sacramentis, *a* à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inventum, neque gratiam conferre; anathema sit.

ϐ CANON II.

Si quis dixerit, *b* licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege divina esse prohibitum; anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, *c* eos tantùm consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant & dirimant; anathema sit.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse; anathema sit.

ε CANON V.

Si quis dixerit, *d* propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut effectatam absentiam à conjuge, dissolvi posse matrimonii vinculum; anathema sit.

ζ CANON VI.

Si quis dixerit, *e* matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius conjugum non dirimi; anathema sit.

η CANON VII.

Si quis dixerit, *f* Ecclesiam errare, cùm docuit, & docet, juxta Evangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum, matrimonii vinculum non posse dissolvi; & utrumque, vel θ etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero conjuge vivente, aliud matrimonium contrahere; mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit; & eam, quæ, dimisso adultero, alii nupserit; anathema sit.

ι CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm ob multas causas se-

a Matt. 19. Marc. 10. Ephes. 5. c. ad abolendam, de hæret.
b Matt. 19. c. si quis, 32. q. 7. tot. tit. de spōsa duorū. c. gaudemus. de divor.
c Levit. 18. c. pystaciū, 30. quæst. 3. Concil. Tolet. 2. c. 5. 55. q. 2. & 3. per totā. c. non debet, de cō-sang. & affin.
d c. de illa, cum seq. de divor. c. de infidel. de cō-sang. & affin.
e c. commissum de spons.
f Matt. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit cum multis seq. 32. q. 7. c. gaudemus de divor. Conc. Milevitanū. c. 17. Concil. Afric. c. 69.

parationem inter conjuges, quoad thorum, ſeu quoad cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri poſſe decernit; anathema ſit.

κ CANON IX.

Si quis dixerit, *a* Clericos in ſacris Ordinibus conſtitutos, vel Regulares, caſtitatem ſolemniter profeſſos, poſſe matrimonium contrahere, contractumque validum eſſe, non obſtante lege eccleſiaſtica, vel voto; & oppoſitum nil aliud eſſe, quam damnare matrimonium, poſſeque omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitatis, etiam ſi eam voverint, habere donum; anathema ſit: cùm Deus id rectè petentibus non deneget, nec *b* patiatur nos ſuprà id, quod poſſumus, tentari.

λ CANON X.

Si quis dixerit, *c* ſtatum conjugalem anteponendum eſſe ſtatui virginitatis, vel cœlibatus, & non eſſe meliùs ac beatiùs manere in virginitate, aut cœlibatu, quàm jungi matrimonio; *d* anathema ſit.

μ CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem ſolemnitatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam, ab Ethnicorum ſuperſtitione profectam; aut benedictiones, & alias cæremonias, quibus Eccleſia in illis utitur, damnaverit; anathema ſit.

ν CANON XII.

Si quis dixerit, *e* cauſas matrimoniales non ſpectare ad judices eccleſiaſticos; anathema ſit.

a Diſt. 27. c. presbyt. & per tot. 17. q. 1. per totam extra qui cler. vel voven. per totum, Concil. Carth 4. cap. 104. Concil. Matiſc. c. 4. cum ſimil.
b 1. Cor. 10
c Matt. 19. 1. Cor. 7. in fin. c. nuptiæ, 32 q. 2. c. qui ſint. 33. q. 5 c. comiſſum, de ſponſal.
d 1. Cor. 7.
e c. multorum, 35. q. 6. c. de in fin. de conſan. & affin. c. accedent de exceſ. prælat.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Perez ubi proximè, Spin. in ſpeculo teſtam. gl. 15. princ. n. 15. Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 2. q. 2. art. 4. verſ. Quod verò ad Matrimonium. P. Valent tom 4. disp. 10. q. 1. puncto 5. Petr. de Ledeſm. in ſum. 1 p. 1. de Sacram. Matrim. c. 1. concl. 1. & 19. F. Rebello de obligat. inſtit. p. 2. lib 2. q 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. c. 1. à num. 2. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 24. dub. 2. à n. 5. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42.

β CANON II. Vide Card. Bellarm. lib. 1. de Matrim. c. 11. præpoſ. 2. P. Valent. p. 4. disp. 10. q. 1. puncto 3. col. 3. verſ. Quintò, P. Henriq. in ſum. lib. 12. c. 6. §. 1. P. Sanch. l. 7. de Matrim. disp. 80. P. Rebello de Obligat. juſtit. p. 2. lib. 3. q. fin. à n. 5. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 26. dub. 2. n. 13. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 96.

γ CANON III. Vide P. Sanch. de Matrim. l. 7. disp. 52. n. 5. & 6. & lib. 8. disp. 6. n. 11. cum ſeq. P. Rebello de Obligat. juſtit. p. 2. lib. 3. q. 15 n. 11.

n.11. D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.98.n.19. * & c.122. n. 1. Bursat. consf.461.n.36. & 37.vol.4.

ꝯ CANON IV. Vide Petr.de Ledesm.in sum.p.1.de Sacr.Matrim. c 10.concl.1.P.Rebello de Obligat. justit. p 2. lib 3. q.1. n.1. P. Ægid. de Coninck tom.2. disp 32. n.10. Cened. pract.& Canon. quæst.lib.2. q.39. n.91.

ɜ CANON V. Vide Gregor.lib.3.tit.2. part. 4. Perez l. 1.tit.1. lib. 5. Ordinam. pag. 10.

ζ CANON VI. Vide D.Barbos.p.2.Rub.ff.soluto Matrim.n.73.D. Guttier.d. tract.de Matrim.c.54. à n 1. P Sanch. de Matr. lib.2. disp.18 n.3. P.Rebello de Obligat.justit.p.2.lib.3 q. 4. à n.1. & q. 4. sect.3. P. Valer.Reginal. in praxi fori pœnit. l.31.n.36. P. Ægid.de Koninck. de Sacram.tom.2.disp.26.à n.30. † Vide etiam Didac.de la Mota in tr. de confirm.Ordin.S Jacobi lib.2.c.2. §.28.n.5.

η CANON VII. Vide Navarr. in Man. c.22. n.21. Covar. de sponsal.p.2.c.7.§.6.n.15. P.Rebello de Oblig.justit.p.2.lib.2. q.15. sect.2.

θ *Vel etiam innocentem.*] Vide Guttier.Canon.lib.1.c.25.n.4.D.Barbos.p.2.Rub.ff soluto Matr n.15. P.Sanch.de Matr.lib.10.disp.2.n.2.

ι CANON VIII. Vide P.Valer.Regin. in praxi fori pœnit. lib.31. n.313. vers. Porrò.

κ CANON IX. Vide Petr.de Ledesm.in sum.p.1.de Sacr.Matrim. c.13.concl.8.* Vide etiam Bern.Diaz in prax.can.c.80.ubi latè Salzed. lit. A.] Card.Bellarm.in suis Controvers. lib.2. de Monach. à c.22.D. Guttier.d.tract.de Matrim.c.94.à n.5. P.Henriq. in sum.l. 12. c.5. §.2. lit.I. & §.9.in princ.lit.N.& O. P. Azor. institut.Moral.p.1.lib.13.c.12 col.1329.in fin.P.Sanch.de Matrim.l.7.disp.26.n.1. P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib.31.n.120.P.Ægid de Sacram.tom.2.disp 31.n.66.

λ CANON X. Vide Guttier.d. tract. de Matr.c.4.n.6. † D.Thom. 2.2. q.88. art.2. & ibi Aragon pag.682.col.1.Thom. Sanchez de matrim.lib.1.disp.4 n.1.

μ CANON XI. Vide Matiens.in gl.1.Rub.tit 1.n.147 l.5.novæ Recop.Cened.ad Decret.collect.22.n.1.in fin. * Salz ad Diaz c.74.lit.F.

ν CANON XII. Vide Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Matrim. §.16. D.Martam de jurisdict.p.2.c.8. à princ. † P.Greg.Tholos. de appell. l.3.c.9. n.7. Bellarm.2.tom.Suarez in disp.tit. de matrim.

CAPUT I.

Decretum de Reformatione Matrimonii.

α TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu † facta, rata & vera esse matrimonia *, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit †; & proinde jure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique β γ falsò affirmant *, matrimonia, à filiisfamilias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex justissimis causis illa semper α detestata est, atque prohibuit †; ve-

α [illegible]non omnis, cap. honorantur.& cap. fin.32.q.2. c.aliter. & c. nostrates,39.q.5. c. videtur qui matrimon.acc. pos.Conc. Toletan. 3.c.10.

verùm, cùm sancta Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam jam non prodesse, & gravia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis conjugiis * ortum habent; præsertim verò eorum, qui in statu damnationis † permanent, dum, priore uxore *, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio vivunt. Cui malo cùm ab Ecclesia, quæ de occultis non judicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; α idcirco sacri Lateranensis Concilii, sub Innocentio III. celebrati vestigiis inhærendo præcipit, ut in posterum †, antequam matrimonium contrahatur, 1 δ ter à proprio contrahentium Parocho * tribus ε continuis ζ diebus festivis † in η Ecclesia inter Missarum solemnia 2 ϑ ι &c. publicè denuncietur *, inter quos matrimonium sit contrahendum; 3 quibus denunciationibus factis †, si ν nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in ξ facie Ecclesiæ procedatur *; 4 ο ubi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo π consensu intellecto, 5 ϱ vel dicat: Ego vos in matrimonium conjungo †, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: 6 vel aliis utatur verbis, juxta receptum uniuscujusque provinciæ ritum *. Quod σ τ si aliquando † probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse * 7, si tot prædecesserint denunciationes; tunc vel 8 una tantùm denunciatio fiat, vel saltem Parocho †, & duobus, vel tribus testibus * præsentibus matrimonium celebretur. Deinde υ ante illius consummationem † denunciationes in Eclesia fiant *; ut, si aliqua subsint impedimenta, faciliùs detegantur: 9 φ &c. nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit †, ut prædictæ denunciationes remittantur: quod αα &c. illius prudentiæ, & judicio sancta Synodus relinquit 10 εε &c. Qui aliter *, quàm præsente ϑϑ &c. Parocho †, vel ππ &c. alio sacerdote 11 σσ &c. de ipsius Parochi, 12 υυ seu Ordinarii φφ &c. licentia *, & βββ &c. duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus 13 ζζζ &c. ad sic contrahendum † omnino inhabiles reddit: & ϑϑϑ hujusmodi contractus * irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto 14 irritos facit, & annullat. Insuper parochum, † vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote hujusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes * graviter arbitrio λλλ Ordinarii puniri præcipit *. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut

α Concil. Lateran. 2 in Can. 31. & in cap. cùm inhibitio, de Cland. desp.

ut μμμ &c. conjuges ante benedictionem ∸ sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; *a* statuitque ξξξ &c. benedictionem à proprio Parocho * fieri; neque à quoquam, nisi ρρρ ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam † ad prædictam benedictionem faciendam, alii sacerdoti concedi posse; quacunque σσσ consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela dicenda est, vel privilegio non obstante. Quod τττ si quis Parochus, vel alius sacerdos, sive υυυ regularis, * sive sæcularis sit, etiam si id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, 15 alterius Parochiæ sponsos sine φφφ illarum Parochi licentia matrimonio conjungere, aut χχχ benedicere † *b* ausus ψψψ fuerit; 16 ipso jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. Habeat ωωω Parochus librum *, in quo conjugum, & testium nomina, diemque & locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremò sancta Synodus conjuges hortatur, ut antequam contrahant, vel saltem triduò ante matrimonii consummationem sua αααα peccata diligenter confiteantur †, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. Si ββββ quæ provinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cæremoniis hac in re utuntur, eas omninò retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, cùm primùm potuerint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus Ecclesiis: idque in primo anno quam sæpissimè fiat; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, ut hujusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur 17 γγγγ post triginta dies habere incipiat, 18 à die primæ publicationis, * in eadem parochia factæ, † numerandos.

a c.1. cum multis seq. 30. q. 5. & c. nulli, 35. q. 2.

b Gratis benedictio detur, Alex. III. Constit. sua, p.1.c. 7. & Inno. III. in 2. Concil. Lateran. c. 66.

DECLARATIONES.

Furiosus habens dilucida intervalla ad Subdiaconatus Ordinem promotus, continere tenetur, & concedenda non est ei dispensatio, ut matrimonium contrahere possit.

1 *Ter à proprio contrahentium Parocho.*] Quando matrimonium contrahitur inter duos de diversis Parochiis, debent in ambabus fieri denunciationes. Et quando matrimonium contrahitur inter virum, qui sit de una Parochia, & mulierem de alia, sufficit, si contrahatur coram Parocho proprio mulieris, vel coram Parocho in Parochia viri. Sic Congregatio censuit, quod & ipse Gregorius XIII. confirmavit, *juxta Navar. c. 25. n. 144.*

Ma-

Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas,& à parvo tempore in aliquo loco habitantes, si tamen sint cogniti, ita ut non sint de comprehensis inter vagabundos: proprius autem eorum Parochus esse intelligitur, in cujus Parochia habitant eo tempore, quo Matrimonium contrahunt. *Vide infr. hujus Sess. c.7. §. Parochus.*

2 *Publicè denuncientur.*] Etsi denunciationes omitterentur, tamen Matrimonium irritum non est, servatis tamen cæteris requisitis. *Nav. Enchirid. c.22.n.70.*

Mediolanensis 28. Sept. 1591. Congregatio Concilii censuit, matrimonium contractum non præmissis denunciationibus, nisi aliud obstet, irritum non esse.

3 *Quibus denunciationibus factis.*] Ex Concilio Ravennatensi fuit approbatum & decretum in Congregatione, quod si qui peractis denunciationibus intra quatuor menses non contraxerint, non possint contrahere, nisi iterum peractis denunciationibus: arbitrio tamen Episcopi sunt puniendi. Matrimonium verò, si antequam fiant publicæ denunciationes, consummatum sit, seu factis denunciationibus consummatum itidem sit, antequam coram Parocho & testibus celebretur, est verum Matrimonium; modò tamen postea contractum sit coram Parocho & testibus, & nullum aliud adsit impedimentum. Ubi verò talis est abusus, videlicet quod Matrimonium consummetur, antequam factæ sint denunciationes, seu post, & antequam contractum sit per verba de præsenti coram Parocho & testibus, est omnino tollendus, & qui id commiserint seu in posterum committent, puniri debent pœna stupri, sed duntaxat arbitraria.

Sponsus qui Sponsam seduxerit, & stupraverit, non potest puniri pœna contra stuprantem à sacris Canonibus inflictâ, prætextu, quod hodie ex Decreto Concilii, Sponsalia post copulam subsequutam non transeant in vim Matrimonii, ut erat ante Concilium, sed graviter arbitrio Ordinarii duntaxat sunt puniendi ex hoc Decreto.

Monendi sunt Sponsi, ut factis sponsalibus, quamprimum contrahant Matrimonium per verba de præsenti, coram Parocho & testibus, ne sponsæ hoc stupri periculum subeant, maximè si ipsi sponsi ante consummationem Matrimonii id petierunt. Et qui promittunt contrahere Matrimonium coram Parocho & testibus,& Notario, qui recipit insuper instrumentum de juramento in manibus ipsius Parochi præstito, si deinde sequuta est inter eos carnalis copula, nullis factis denunciationibus, sunt puniendi graviter arbitrio Ordinarii, qui debet tale matrimonium declarare esse nullum: sed si postea voluerint contrahere per verba de præsenti, id eis permittitur, servatis tamen ex hoc Decreto Concilii servandis, & dummodo nullum aliud impedimentum legitimum adsit: & si aliter quoque alterum voluisset cogere ad observanda sponsalia jurata, juxta dispositionem c. *Ex literis de Sponsal.* id eis permittitur.

4 *Ubi parochus, viro & muliere interrogatis.*] Matrimonium contractum coram coadjutore in administrandis sacramentis Parochi, vel Vicarii perpetui in illâ Parochiâ, valet. Item valet, si fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore, non tamen adhuc in judicio condemnato, & confesso. Similiter valet coram Parocho etiam non sacerdote, ut dicitur in una Abulensi.

5 *Vel dicat; Ego vos in Matrimonium conjungo.*] Et si Parochus nihil dicat, constat tamen Matrimonium, modò partes contrahant.

A.cum

A. cum N. coram Parocho, & testibus contraxit Matrimonium, per verba de præsenti, sed hac tamen conditione inquit A, *si id salvo honore meo fieri potest, & si fratribus meis placuerit*, deinde non expectato conditionis eventu copulam habuit cum N. effectu maritali, & copula scitur jam à multis. Quæritur, *An per hac sit jam firmatum verum matrimonium de præsenti, nec oporteat expectare conditionis eventum.* Et ratio dubitandi est, quoniam contractus ille coram Parocho & testibus, cùm fuerit per appositam conditionem suspensus, non potuit habere vim Matrimonii rati de præsenti, sed sponsalium de futuro, & copula cum effectu maritali subsequuta, quamvis ostendat, recessum fuisse à conditione, tamen non sufficit ad Matrimonii veritatem, nisi de præsenti contrahatur coram Parocho, & testibus, qui interfuerunt quidem contractui antea inito, sed qui non habuit vim Matrimonii de præsenti, sed sponsalium de futuro. Concilium autem Tridentinum videtur exigere, ut non solùm de futuro, sed etiam de præsenti, coram Parocho, & testibus contrahatur. Venetæ 20. 17. Oct. 1591.

Congregatio Concilii censuit, in casu proposito Matrimonium valere, nec requiri, ut de novo coram Parocho, & testibus contrahatur. Sed S. D. N. Clemens VIII. mandavit isti casui tantùm, esse respondendũ, cæteros autem casus juxta qualitates ipsorũ esse considerandos.

6 *Vel alius utatur verbis.*] Non pertinet ad substantiam Matrimonii, ut Parochus aliqua verba proferat: ideo valet Matrimonium, quamvis verba exprimentia censensum, prolata sint tantùm à contrahentibus: dummodo Parochus sit præsens, & intelligat id quod agitur, licet dissentiat, & contradicat: adhibitus verò Parochus intelligitur, etiam si ex alia causa principaliter esset vocatus, dummodò sit adhibitus etiam ad illum actum.

Congregatio Concilii censuit, Matrimonium coram Parocho & testibus contractum, nisi aliud obstet, validum esse, quamvis Parochus invitus interfuerit, & alia de causa, quam ut Matrimonio interesset, à contrahentibus accersitus fuerit, cùm tamen ad actum Matrimonii verè, & formaliter fuerit adhibitus. Vlixbonensis 19. Aug. 1591.

7 *Si tot præcesserint denunciationes.*] Ubi propter publicas denunciationes matrimonium malitiosè impediri potest, illis omissis coram Parocho, vel alio Sacerdote, de ejus vel Episcopi licentia, & duobus vel tribus testib⁹ adhibitis, per verba de præsenti contrahere possunt; quo facto, antequã deveniant ad consumationem, semel vel bis erunt faciendæ denunciationes. Episcop⁹ ob vicinitatẽ temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, omittere potest aliquas denunciationes; secundũ prudentiã suam, & judiciũ, non tamen jubere, ut dieb⁹ ferialib⁹ fiant.

8 *Una tantùm denunciatio fiat*] Arbitrio Ordinarii, non item Parochi aut Decani ruralis.

9 *Nisi Ordinarius ipse.*] Episcopus potest post Matrimonium contractum, ante illius consummationem (si ita expedire judicaverit) secundùm prudentiam suam & judicium, ex aliqua causa arbitrio suo remittere denunciationes, etiam si non sit suspicio, quod matrimonium malitiosè impediatur. *Sup. §. Si tot.*

Non permittitur hæc facultas Commendatario, licet ejus Abbatia jura Episcopalia habeat, cujus Abbas appellatione Ordinarii venit, juxta gl. *in c. fin. de offic. Ordin. in 6.* dixit enim S. D. N. quod Ordinari⁹ hic non

non intelligitur, nisi Episcopus: tamen Cardinali Farnesio Commendatario Farnensis Monasterii fuit permissum, non autem ejus Vicario.

Omissio edictorum, quæ præcedere debent celebrationem Matrimonii, ex constitutionibus Synodalibus diœcesanis, & ex consuetudine immemorabili, quam servatam esse vellent etiam post Concil. Trident. reddere non debet Matrimonium clandestinum, prolemque illegitimam, perinde ac si Matrimonium contractum esset sine Parocho & Testibus, ut Congregatio censuit, ex vi Concilii Tridentini.

Quid de prole suscepta in matrimoniis clandestinis, si ea dissolvi debeant, sit statuendum. Congregatio Concilii censuit, illegitimam esse, nisi iterum contracta sint matrimonia servata forma Concilii, & aliter validè.

Martha quæ contraxit Sponsalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula non sequuta est, potuit ingredi Monasterium, & habitum religionis suscipere, & in eo permanere & profiteri, & postquam professionem emiserit, tunc ab Ordinario pronunciandum est, licere N. Matrimonium liberè contrahere cum alia muliere.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilii sæpius declaravit, sponsalibus per verba de futuro contrahendis, nullam formam præscripsisse Concilium, ideoque eo modo contrahi posse, quo poterant ante ipsum Concilium.

10 *Qui aliter.*] Decretum hoc annullat solùm contractus matrimoniales per verba de præsenti clandestinè factos: Sponsalia verò per verba de futuro, relinquit in terminis juris communis, præterquam quod per copulam prædictam Sponsalia in matrimonium non transibunt, juxta *c. Ex literis, de Sponsalibus.*

Etiam prohibitione facta ab Ordinario, ne Parochus Matrimonio conjungat aliquos, non ita tollitur, seu suspenditur jurisdictio Parochi, ut ad celebrandum Matrimonium non sit legitimus Parochus, matrimoniumque coram eo contractum, nullum sit, sed Matrimonium valet. Et si hæc prohibitio facta sit non ipsi Rectori principali, sed ejus Vicario, qui ad nutum Ordinarii amoveri potest, Matrimonium in quo contra Ordinarii prohibitionem Vicarius iste intervenit, Congregatio respondit validum esse.

Debet Episcopus cognoscere, an possit per censuras Ecclesiasticas cogere renuentem ex conjugibus, ad observanda sponsalia de futuro, juxta trad in c. *Ex literis de spons. & matrimoniis.*

Sponsalia inter impuberes ante ætatem, etiam unius ex Sponsis, contracta per verba de præsenti, servata forma Concilii, ut hic, non transeunt in Matrimonium etiam subsequuta copula post ætatem, non servata de novo eadem forma Concilii, de qua in hoc Decreto. Non impediuntur tamen, quo minùs iterum contrahere possint juxta formam hic præscriptam, & non subsequuta copula, nullum erit impedimentum, quin cum consanguinea, vel affine alterius partis contrahere possint: secus verè si esset sequuta copula, sic enim in primo vel secundo gradu esset ortum impedimentum ex fornicatione. *Infr. hoc c. §. Matrimonium contractum per verba.*

Qui aliàs quam præsente Parocho.] Verba hæc sunt intelligenda adhuc ad sacerdotium non promoti, nempe quia adhuc non fuerit elapsus annus, qui conceditur sibi à jure ad faciendum se ad illud promoveri, juxta Text. licet Canon. de Elect. in 6. & ita fuit in Congregatione resolutũ, & S.D.N. Clemens VIII. approbavit hanc resolutioné.

Con-

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium factum coram Parocho denuntiato excommunicato utique valere. 3. Mart. 1594.

Congregatio Concilij censuit, matrimonium contractum non adhibito Parocho, & testibus, esse nullum: item censuit sponsalia per verba de futuro post contractum per copulam subsequutam non transire in matrimonium. 1. Jun. 1594.

An validum censeri debeat matrimonium celebratum in Parochia mulieris coram sacerdote habente licentiam à Parocho viri, & præsertim cũ parochiæ viri, & mulieris sint in diversis Diœcesibus cõstitutæ? 16. Febr. 1595.

Omnes fuerunt ejus sententiæ, ut matrimonium celebratum coram sacerdote de licentia Parochi viri, in parochia mulieris, etiam si in diversis Diœcesibus ipsæ Parochiæ constitutæ sint, valeat.

Matrimonium contractum coram testibus, sed sine Parocho vel alio Sacerdote de ejus licentia post Concilium Tridentinum, non solùm est nullum, sed nec vim habet sponsalium: adeo ut sic contrahentes ad denuò contrahendum compelli non possint. Imò contrahentes non præsente Parocho, testes & notarius, qui clandestino isti contractui interfuerunt, graviter pœna arbitraria puniendi sunt: est enim necessarium, ad hoc ut contractus Matrimonij sit validus, quod præsente Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote de ipsius vel Ordinarij licentia, & coram testibus, verba de præsenti, ab utroque contrahentium proferantur.

Satis est ut Matrimonium coram Parocho & testibus contrahatur per verba de præsenti, quod contrahentes valvis tunc adstent, denuntiationes tamen trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Ecclesia faciendæ sunt. Et parochus ita præsens Matrimonio debet esse, ut appareat à contrahentibus hac de causa adhibitus fuisse. *Suprà hoc c. §. vel aliis.*

Quid si Parochus adfuisset, nihil tamen eorum, quæ agebantur, vidit vel audivit? Congregatio respondit Matrimonium non valere, si non intellexisset, nisi ipse Parochus affectasset non intelligere.

Matrimonium contractum non servata forma Conc. Trident. (licet contrahentes certã inter se de contrahendo Matrimonio fidẽ dederint, & postea coram testibus sine Parocho de præsenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta;) non in sponsalia de futuro resolvitur, ita ut cogi possint contrahere servata forma Concilij. *Sic responsum est Episcopo Tatavino, Suprà. hoc c. §. matrimonium contractum.*

An sit matrimonium, si duo contrahunt per verba de præsenti proprio parocho præsente, & aliis requisitis non omissis, cui contractui parochus formaliter adhibitus non fuit, sed dum forsan cõvivij, aut confabulationis, aliudve tractandi causa adesset, audit hujusmodi contractum fieri, & postea alter cõtrahentium velit ab hujusmodi contractu ratione hujus defectus resilire? Respondit Congregatio posse, nisi alia interveniant, quæ parochum à cõtrahentibus adhibitũ fuisse arguant, qui diceretur adhibitus ut supra, quamvis ex alia causa erat vocatus, dũmodo sit adhibitus ut supra, quamvis ex alia causa, ad illum actum.

Congregatio Concilij perpensis consultationibus Episcopi Tricaricensis circa formã matrimoniorum, quę in partibus Hollandiæ, Zelandiæ, & Frisiæ contrahuntur, ita censuit: Ubi hoc decretum nondum est publicatum in Parochia, valet matrimonium contractum absq; observatione formæ à Concilio præscriptæ. Publicatio autem decreti facta præsumitur, ubi decretum ipsum fuit aliquo tempore in parochia tanquam

 quam

quam decretum Concilii observatum. Hæretici in quorum parochiis dictum decretum fuit publicatum, tenentur præscriptam formam observare. Et propterea ipsorum matrimonia absque forma Concilij, quamvis coram ministro hæretico vel magistratu loci contracta, sunt nulla. Si vero parochia, in qua fuit aliquando observatum decretum, proprio parocho careat, & Cathedralis itidem Episcopo & Capitulo habentibus à Concilio facultatem alium sacerdotem ad id delegandi, nullusque alius ibi sit, qui vices Parochi aut Episcopi suppleat, matrimonium valet absque præsentia Parochi, servata tamen in eo, in quo potest, forma Concilii, nempe adhibitis saltem duobus testibus. Si verò extent quidem Parochus & Episcopus, sed nullo constituto Vicario, uterque metu hæreticorum lateat, ita ut verè ignoretur ubi sit, vel eodem metu à diœcesi absit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est matrimonium contractum absque parocho, adhibitis tamen duobus testibus.

Qui clandestinè contraxerunt, possunt, si pariter dissentiant, invicem se disiungere, licet consummaverunt; & aliquamdiu cohabitaverunt; sed graviter arbitrio Ordinarii sunt puniendi: sed non inhabiles ad contrahendum cum aliis, nec possunt cogi ad invicem contrahendum servata forma Concilii, nisi sponsalia per verba de futuro cum juramento contraxissent, tunc servandum jus commune.

11 *De ipsius parochi*] Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parocho in scriptis data, exercendi scilicet omnia, quæ Parochi officia concernunt, sufficit ad matrimonii coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

Abulensis 1. Decem. 1593. 22. Jan. 1594.

Congregatio Concilij censuit Matrimonium contractum coram Parocho non sacerdote valere.

Vel alio sacerdote.] Si sacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, sed tantùm declarare irritum: quia cum Concilium jam illud irritum fecerit, non est ulterius irritandū, sed opus est sola declaratione quòd irritum sit, etiam si is sacerdos esset aliquis parochus, sed non Parochus contrahentium. Quod si conjungendi sunt diversarum parochiarum, sufficit, ut sit Parochus sive viri, sive mulieris, *Suprà, hoc c. in initio.*

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium factum coram Sacerdote à proprio parocho deputato, & coram testibus utique valere.

An sit pro matrimonio judicandum, si duo contraxerunt ex libero utriusq; consensu coram Parocho alieno, propterea quod vel eorum Parochus esset publicus hæreticus, vel profugus, quia Ecclesia parochialis carebat suo rectore. S. D. N. Gregorius XIII. ex sententia Congregationis declaravit, judicandum esse contra matrimonium, posse tamen eos iterum validè contrahere coram proprio parocho, vel alio Sacerdote de censu Ordinarii, nisi tamen adsit aliud legitimum impedimentum.

12 *Seu Ordinarij licentia.*] Licet proprius Parochus non celebret ipse Matrimonium, tenet, si Episcopus vocatus præstaret se, vel constitueret aliquem ut proprium Parochum.

Intelligitur etiam de generali Vicario Episcopi, qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Nec sufficit tacita, quæ resultat ex tolerantia. Requiritur verò vel communiter generalis administrandi omnia Sacramenta, vel (si hæc absit) expressè specialis licentia Vicarii etiam tempo-

temporalis, ad nutum amovibilis Ecclesiæ Parochialis. Qui enim Sacramenta administrant, & Matrimoniis interveniunt, sicut ipsi intervenire possunt, ita etiam dare licentiam aliis possunt interveniendi, ob favorem matrimonij.

Præsupposito quod rector habeat parochianos in duabus diœcesibus, & quidem in una ipsarum Ecclesia parochialis cum majori parochianorum parte existat, in altera sit domus rectoris, in qua domo modo ipse, modo ejus Capellanus residere consuevit: si alienus Sacerdos absque debita licentia parochianos ejus matrimonio conjunxerit, ac propterea in suspensionem inciderit ex Concilio Sess. 24. cap. 1. de Reform Matr. vers. quod si quis parochus; an absolutionem obtinere debeat ab Ordinario in cujus diœcesi habet domum propriam: maximè si parochiani sic conjuncti fuissent ejusdem diœcesis? Congregatio censuit, absolutionem hujusmodi spectare ad Episcopum Forosempronienſem, cujus diœcesis esse dicuntur sponsi sic matrimonio conjuncti, & non ad Episcopum Senogalensem, cujus diœcesanus erat Sacerdos, qui conjunxit.

12 *Ad sic contrahendum, omnino inhabiles reddit.*] Hic vers. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantùm intelligitur de Matrimonio per verba de præsenti contracto. *Hoc sæpè resolutum est.*

Statuere Ordinarius non debet, ut illi, qui non servata forma prædicta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contra dispositionem hujus cap. per verba enim illa Decreti, *ad sic contrahendum*, non intelligitur, quòd qui extra formulam Decreti Matrimoniũ contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum: quare qui in contrahendis Matrimoniis Decreti formulam secuti non sunt, si rursus contrahere velint ex decreti præscripto, id est, adhibito Parocho & testibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, nisi sanguinis conjunctione aut propinquitate cum aliis sacrorum Canonum exceptionibus impediantur.

14 *Irritos facit & annullat.*] De Matrimonii clandestini invaliditate arguitur in his locis, ubi Decretum jam publicatum fuit.

Primò, quid de illis locis censendum est, in quibus solùm Episcoporum aut parochorum malitia, vel crassa aut supina ignorantia seu negligentia non est publicatum hactenus? Secundò, quid faciendũ, cum duo clandestinè contrahunt aut contraxerunt, & in unius Parochia publicatum fuit decretum, in alterius non item, in qua contrahunt simul? Tertiò, quid faciendum cum iis, qui post contractum clandestinum Matrimonium, idque sive ante Concilium, sive post, decreto tamen hoc non publicato, auctoritate imprudentis Episcopi aut ignorantis Parochi, separati fuerint, & postea cum aliis publicè contraxerint, neque jam sine gravissimo scandalo separari possunt?

Ad primum Sacra Congregatio respondit, Anno 1588. Decretum Concilii non obligare, si in illa Parochia ubi contractum fuit Matrimonium, necdum erat publicatum, nec 30. dies à prima die publicationis adhuc fuerant elapsi, quantumvis vel malitia, vel supina negligentia omissa fuerit hujusmodi publicatio.

Ad secundum itidem non obligare Decretum, nondum in ea Parochia, ubi contrahitur, publicatum, ut dictum est.

Ad tertium, primum Matrimonium esse validum, ideoq; in eos, qui

primo spreto ad secundum convolarunt, statuendum prout à jure disponitur.

Statuitq; benedictiones.] Petenti an ob difficultatem exigendi id, quod parocho debetur ante benedictionē ex laudabili consuetudine, possint cogi conjuges ad illud deponendum, cōtra Abb. in c. ad Apost. n. 2. & 4. in fin. Congregatio respondit petitioni indignæ non esse respondendū.

13. Jan. 1574. Congregatio Concilij censuit, sponso & sponsæ licet corrupto, vel corruptæ in primis nuptiis esse impertiendam benedictionem.

11. Aug. 1593. Congregatio Concilij censuit, consuetudinem ab his, quorum nuptiæ benedicuntur, aliquid recipiendi, demum esse observandam, si ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione aut compulsione fuerit introducta; & nec etiam à sponte dantibus quicquam recipiatur, antequam benedictionem sacerdos liberè fuerit impertitus.

Ex hoc textu sunt argumenta. Quidam Parochi instabant contra Episcopū Ecclesiæ Syracusanæ, negantes ei ampliùs deberi decimā aurei partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus, solus enim Parochus ex hoc c. benedicit. Contrariū tamen censuit Cōgregatio, quia ille denarius non debebatur ratione ministerij illius, sed loco præbendæ ad sustētationem suæ dignitatis, & cum immemorabili tēpore ita fieri cōsueverit, non est tollenda hæc laudabilis cōsuetudo.

15 *Alterius Parochia*] Per alios Sacerdotes à Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote, cui ipse Parochus vel Ordinarius licentiā dederit, Benedictio Sacerdotalis contrahentium Matrimonium non est facienda juxta hoc Decretum, non obstantibus quibuscunque.

16 *Ipso jure tamdiu suspensus maneat.*] Id est, sublata pœna excommunicationis, *De qua in Clem.1 in fine, de privileg.*

17 *Post 30. dies.*] Decretum Concilij Tridentini irritans Matrimonia clandestinè contracta absque præsentia proprij Parochi, incipit habere robur post 30. dies à die publicationis ipsius Decreti in Parochia factæ, & post Kal. Maij 1564. juxta Bullā S. D. N. Pij V. tenet, sicq; duplex tempus concurrere debet, unum post dictas Kal. Maij 1564. alterū post 30. dies à publicatione in loco, adeò ut si ante Kal. dictas facta fuisset publicatio; Decretū non obligasset Matrimonia cōtracta ante publicationem prædictam Decreti de Ref. matrimonij in Parochia contrahentiū factā, ideo ante publicationem irrita non sunt, nec ut irrita declarāda.

18 *A die prima publicationis.*] Hoc Decretum de Reformatione Matrimonij, ad hoc ut robur suum accipiat, necesse est in Parochiis publicari, nec ejus publicatio in Diœcesana Synodo facta, æquipollet. Si tamē hæc verba, scilicet (*Quod fiant Matrimonia præsentibus Parocho & testibus, alioquin sint irrita.*) fuerint publicata in Parochia, sufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irritationē.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam post confirmationem Concilij, priusquam illis innotesceret confirmatio, possunt simpliciter dispensari, etiam in civitatibus, vel locis, ubi, propter paupertatem civium, vel quando magna pars illorum inter se cognatione conjuncta est, solet dispensari. Causa verò dispensandi in sponsalibus ante confirmationem Concilij sufficiens erat, si qui essent in gradu prohibito, vel fuisset conversatio cum Sponsa, aut præcedens publicatio sponsalium, Sic Congregatio censuit. *Infrà hujus Sess. cap. 5. §. Placuit, & Navarrus Enchir. cap. 22. num. 87. item infrà cap. 5. Qui contraxerunt sponsalia.*

Matri-

Matrimonium contractum per verba de præsenti de An.1566. circa decimum vel undecimum annum ætatis mulieris, in reliquis servata forma Concilij Tridentini subsequuta carnali copula: si ista mulier ex tunc simul cum viro cohabitavit per multos annos, an hodie post legitimam ætatem ipsius mulieris transeat in verum & validum Matrimonium eadem forma Concilij Tridentini non adhibita? Congregatio Concilij censuit, non trãsire, nisi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de præsenti, juxta formam Concilij, si tempore advenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium hoc Decretum Concilij, & elapsi erant 30. dies à prima publicatione. Sic autem sæpius respondit Sacra Congregatio in casu etiam, quo mulier habebat circiter 12. años, & videbatur proxima pubertati, quæ cohabitavit quatuor annos cum viro, sed non se cognoverunt carnaliter; prætendebat enim mulierem esse arctam, cujus causa fuit dissolutum Matrimonium, deinde invenit, qui reseravit seras: vir quidem repetebat mulierem, per *c. fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, sed opposuit nullitatem matrimonij. *Vide suprà, hoc c. §. Sponsalia inter, &c.*

REMISSIONES.

α Vide Perez l.1. vers. Quæri etiam potest, tit.1. lib.5. Ordin. p.27. cum seq. Menoch. Cons.398. Cæval. Communium contra communes, q. 604. Guttier. de juram confirm. p.1. c.51. & lib.3. Canon. tract. de Matrim. c.55. cum seqq. Latissimè Cened. pract. & Canon q. lib.1. q.30. per totum, P. Henriq. in summ. lib.11. c.3. P. Rebello de Obligat. justit. p.2. lib.2. q.7. & lib.4. in fine, ubi plures sacræ Cardinalium Congregationis decisiones refert circa singula hujus decreti verba. * Vide etiam Petr. Cened. collectan.58. Did. Spino in speculo testam. gloss.15. à n.19. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c.73. lit. A. Bobadilla lib.2. suæ Politicæ. c.18. n.170. Pute. decis.257. lib.3. Honded. cons 87. Patian. de probatio. lib.2. c.16. num.62. Peregrin. cons.91. n.38. vol.2. Cævall. etiam in q.697. Guttier. de matr. c.40. & 45. Hugolin. de irregularit. c.44. §.1. n 6. Ricci. in prax. var. resolut. c.291. & Franc. Hieron. Leon. decis.55. num.17. Alex. Trentacinq. var. resol. lib.3. tit. de matrimonio resolutione 1.

† *Libero contrahentium consensu.*] Quando Matrimonium ab initio fuit per nutum, & sic nulliter contractum, cessante metu, an sit necessarium, quod de novo ex integro cum solemnitatibus à Concilio requisitis contrahatur? Affirmativè decrevit Rota, de qua per Alex. Ludovis. decis.395. adversus Tho Sanchez de matrim. lib.2. disputatione 37. & latè resolvit Guttier. de matrim. c.76.

* *Rata & vera esse matrimonia.*] Vide text. in cap.2. & 3. de clandest. desponsat. & lib.2. ubi Gregor. Lopez tit.3. parti.4. D. Tho. in 4. dist.28. quæst.1. art.3. & ibi Soto art.1. & 2. VValdens. de sacrament. cap.137. Covarr. 2. p. de sponsal. cap.6. num.27. Grammat. cons.168. n.10. Hier. Cævallos d. q.604. num.30. post Menoch. Renatum, Chopin. Paliot. Guttier. Matienc. Azeved. Victori. & alios, Farin. decis.8. num.4. vol.2. crimin. Jo. Guttier. lib.2. pract. quæst. in quæst.4. n.2.

† *Quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit.*] Vide lib.1. tit.3. parti.4. Specul. conjugior. 1. p. art.10. in appendice fol.1. col.2. Rotam novis. decis.273. num.21. in recollectis à Farinacio.

β *Quiq; falsò affirmarunt matrimonia à filiisfamilias sine consensu parentum contracta irrita esse*] Vide Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p. 10. consid. 36. *Perez* lib. 1. prope finem, vers. Constat etiam ex prædicto Consilio pag. 36. tit. 1. lib. 5. Ordin. P. Rebello d. lib. 2. quæst. 7. sect. 1. Guttier. Canon. lib. 1. c. 20. n. 1. & 2. & tract. de Matrim. c. 79. à princip. * Vide etiam Cened. d. collectanea 58. n. 5. & 7. Cævall. d. q. 604. n. 31. Cod. Fabrian. lib 5. tit. de nuptiis 2. definit. 2. Fontanella de pactis nuptial. clausula 4. gloss. 2. ex num. 3. Accatium Ant. de Ripoll. in l. Titio centum, §. 1. ff. de condit. & demonstr. num. 84. & seq. *Philipp.* Paschalis de patria potestate 2. p. cap. 5. num. 16. & 19. Grilenzonium cons. 70. n. 5. & 23.

γ An validæ sint leges civiles & statuta, quibus prohibetur, ne filij, aut filiæ absq; parentum consensu Matrimonium ineant? Et an possint exhæredare filias sine consensu parentum nubentes? Vide Burgos de Paz Cons. 20. n. 8. Matiens. lib. 2. Gloss. 4. n. 49. tit. 1. lib. 5. novæ Recop. Menoch. de Arbitr. casu 453. n. 8. & libr. 4. de Præsumpt. quæst. 189. n. 55. & Cons. 69. à n. 22. Francisc. Vivi. Neapol. dec. 523. n. 3. *Petr.* de Ledesm. in summ. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7. conclus. 5. dub. unic. Surdum de aliment. tit. 1. quæst. 5. n. 17. Cævall. Commun. contra Communes q. 5. n. 2. & q. 314. n. 3. Valdes. in addit. ad Xuar. lib. 2. tit. *de los casamientos*, pag. mihi 50. Richard in princ. Inst. de Nuptiis, n. 6. & 11. & in princ. instit. de Inoffic. testam. n. 9. D. Mart. de jurisdict. p. 4. Cent. 1. casu 70. Baptista Costa de scientia & ignor. Cent. 2. dist. 40. num. 71. & reg. 11. D. Barbos. in lib. 1. p. 4. 27. 32. & 35. ff. soluto Matrim. Lusit. Ægid. in repet. l. Titiæ, p. 3. à n. 30. cum seqq. ff. de Condit. & demonst. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 163. Bern. Gravæ. ad pract. Cameræ Imper. l. 2. conclus. 95. D. Guttier. Canon. lib. 2. c. 20. n. 2. & lib. 2. q. 1. & 5. & l. 3. de Matrim. c. 80. à princ. & plures Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal. Collect. 58. n. 7. & ex doctissimis Theologis Societatis JESU P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 6. §. 1. lit. C. P. Azori. instit. Moral. p. 2. l. 2. cap. 2. col. 127. cum seqq. *P.* Molin. de Justit. tract. 2. disp. 176. vers. Dubium, P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 47. n. 12. P. Rebello, d. p. 2. lib. 2. quæst. 14. sect. fin. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 28. num. 48. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. num. 19. vers. Quod verò attinet.

† *Illa semper detestata est, atque prohibuit.*] Vide text. in c. non omnis, & in c. honorantur, & in c. fi. 32. q. 2. in c. aliter. & in c. nostrates. 30. q. 5. Concil. Toletan. 3. c. 10. Menoch. de arbitr. casu 453. & cons. 199. n. 4. Hier. Cævall. d. q. 604. n. 35. Azeved. in l. 1. tit. 1. lib. 5. novæ recopil. n. 4.

* *Clandestinis conjugiis, &c.*] Quibus modis matrimonium dicatur clandestinum, latè resolvunt Didac. Perez, Cuchus, Spino & Matienzo in locis relatis à Cævall. d. q. 604. n. 36. & 46. & in q. 5. n. 8. nec non Jo. Guttier. practic. qq. lib. 2. q. 1. n. 28. in fine, & in q. 4. n. 13.

† *Qui in statu damnationis, &c.*] Circa hanc rationem & plures alias hujus decisionis, vide Cephal. cons. 421. n. 4. 5. & 54. lib 3. Bim. cons. 62. n. 35. lib. 1. Cened. d. collectan. 58. n. 9. ac etiam Salzed. Cuch. Menoch. Guttier. Baezan, Matienz. Azeved. Mocci. Sotum & Navar. in locis citatis à Cævall. d. q. 604. n. 39.

* *Dum priore uxore, &c.*] Vide Guttier. de juram. confirmat. p. 1. c. 51. per totum.

† *Præcipit ut in posterum, &c.*] Vide Didac. Spino d. gloss. 15. ex n. 16. & 70.

Ledesm.

Ledesm. de matrim. art. 5. quæst. 45. vers. est secundum dubiũ. Azeved. in lib. 1. tit. 1. lib. 5. novæ recopil. n. 34. & sequent. & Pereir. Did. Perez, Vegam. & alios relatos à Cævall. d. q. 604. in n. 40. & 41.

δ *A proprio contrahentium parocho.*] Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch. de præsumpt. lib. 6. quæst. 88. P. Henriq. lib. 11. cap. 3 n 3. Petr. de Ledesm. de Matrim. quæst. 45. art. 5. puncto 3. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 76. n. 18. Thom. Trevisan. Venet. decis. 23. lib. 1. latè Cened. pract. lib. 1. quæst. 30. à n. 45. D. Guttier. d. tract de Matrimon. cap. 63. n. 6. ubi resolvit, dici illum proprium parochum parochiæ, in qua contrahentes animum permanendi habent, non autem ad tempus, redituri postea ad proprium domiciliũ, & c 73. testatur habẽtem duplicem parochiam in qualibet posse Matrimoniũ inire. * Vide Navarr. cons 1 n. 1, de sponsal. lib. 4. ac etiam Ledesmam, Segurã, Franc. Marcum & Cuchum relatos à Cævallos d. q. 604. n. 42. & 54. usque ad 64. Riccium in prax. Ecclesiast. decis. 244. Paschal. de patria potestate. p. 2. c. 5. ex n. 51. Peregrin. cons. 79. vol. 5.

ε *Tribus continuis.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib 3. disp. 6. P. Val. Regin. d. lib. 31. n. 225. cum seqq. ubi affirmat hoc non esse ita accipiendum, quin aliquot dierum intervallum possit intercedere, quando festa continua sunt, P. Ægid. d. tom. 2. disp. 28. n. 47. dicit, hæc verba intelligenda esse de festis, quæ sibi non succedunt immediatè. * Vide quæ dixi suprà.

ζ *Diebus festivis.*] An possint fieri diebus ferialibus cum dispensatione Episcopi? Negant Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrimonium, §. 4. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 83. n. 28. P. Sanch lib. 3. disp. 6. n. 9. ubi dicit, fini Concilii satisfieri, quando denuntiationes fiunt in die non festiva, sed in aliqua, qua magnus populi concursus ad Ecclesiam vadit, ut quia est festus vacationis illius Ecclesiæ dies, vel quia insignis Concionator habet concionem, idem asserunt P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 227. novissimè D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 56. n. 8. † Vide Cened. d. collect. 58. n. 11. ac etiam Seguram & Mascard. citatos à Cævallos in d. q. 604. n. 43.

η *In Ecclesia.*] An possint fieri extra Ecclesiam in locis competentibus, ut in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirmant P. Sanch. d. n 9. P. Val. Regin. d. lib. 31. n. 227. D. Guttier. d. c. 56. n. 7.

θ *Publicè denuntietur.*] An denuntiationes sint de essentia Matrimonii, ita ut sit nullum si omittantur? Negant Perez l. 1. tit. 15. lib. 5. Ordin. Nav. Cons. 17. n. 4. sub tit. de sponsal. in 2. edit. & in Man. cap. 22. n. 70. Salzed. ad Bernar. c. 75. addit. 2. verbo, suspenditur ab officio, vers. Ante omnia, P. Henriq. in sum. lib. 11. c 5. §. 1. Veg. in sum. lib. 3. casu 176. Pet. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 2. dub. 1. concl. 2. & in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 6. concl. 6. in fine. Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 217. n. 2. Steph. Grat. discept forens. c. 83. n. 7. Guttier. de juram. cõfirm. p. 1. c. 51. n. 2. & d. tract de Matrim. c. 56. n. 2. & c. 63. n. 1. D. Mart. de Jurisdict. p. 4. casu 71. à n. 11. P. Sãch. l. 3. disp. 5. P. Rebello d. p. 2. l. 2. q. 7. sect. 2. n. 8. P. Val. Regin. in praxi fori pœn. l. 31. n. 222. P. Æg. de Sacr. to. 2. disp. 27. n. 49. * Plotus in l. si quando n. 341. C. unde vi. Cavalcan. decis. 29. n. 18. Alex. Trentacinq. var. resol. l. 3. tit. de matrim. n. 1. Cæval. d. q. 604. n. 46. & q. 5. n. 8 Did. Spino præceptor meus in suo Speculo testa. gl. 15. n. 19. & 24. Vide etiã Achillẽ de Gras. in dec. 330. Camil. Borrel. cõs. 23. n. 40. Jac. Ant. Martã de jurisd. 4. p. casu 71. Cæval. q. 5. n. 8. & d. q. 604. n. 37. & 46.

& in q.697.n.8. Cened.d.collectan.58.con.2. Favium Turret.conſ.28. n.25. Cod.Fabrian. lib.9. tit.28. definit.28. & alios congeſtos ſup. n.4. Omiſſionem denuntiationum non reddere matrimonium clandeſtinum, neque prolem illegitimam, cenſuit Sacra Congregatio, cujus meminit Rota deciſ.71.n.12. per Farin.p.1. civilium.

ı An peccent, qui omiſſis denuntiationibus ſine legitima diſpenſatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed. ad Bernard.c.73. addit.2.verſ. Quintus eſt, Petr.de Ledeſm.in tract.de Matrimon.q.45. art.5.verſ. Sed aliud eſt dubium, & in ſum.p.1 de Sacram.Matrim.c.6. concluſ.6. Spin.in Speculo teſtam.gloſſ.15.princip.n.26. Cavall. d.q. 604.num.85. D.Guttier.de Juram.confirm.p.1.cap.51.n.29.& d.tract. de Matrim.c.56.n.4. P.Ægid.de Sacram.tom.2.diſp.27.n.51.P.Valer. Regin.d.lib.31.n.233. † Plotus, Cavalcan.& Trentacinq.ubi proximè] Patr.Sanch.lib.3 diſp.5.n.6. ubi n.7. affirmat non eſſe mortale, ſi una denuntiatio omittatur, ſequitur P.Rebello dict. quæſt.7.n.10. quòd ſine aliqua gravi cauſa non facilè admittendum eſſe aſſerit P. Ægid. dict.num.51. verſ. Aliqui.

κ An quando propria auctoritate, & ſic illicitè denuntiationes prædictæ omittuntur, dicatur, & ſit Matrimonium, ſine eis coram parocho & teſtibus celebratum, clandeſtinum, ad incurrendas pœnas clandeſtinis Matrimoniis appoſitas? Affirmant Petr.de Ledeſm.d c.6.dub.3.prope finem, P.Henriq.in Sum.lib.11.c.6.n.2.lit.M. in comment. P.Sanch.de Matrim.lib 3 diſp.1.n.7.P Ægid.d.tom.2.diſp.18.n.103.& diſp.27.n.83. D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.55.n.5.

λ An denuntiationes faciendæ ſint in utriuſque contrahentis parochia, quando contrahentes ſunt diverſarum parochiarum? Affirmant Petr.de Ledeſm.in tract.de Matrim.q.45.art.5.puncto 3.& in Sum.p.1. de Sacram.Matrim.c 6.concl.7.verſ. *Haſe de advertir*, Zerol. in praxi Epiſc.p.1.verbo Matrimonium,§ 5.P.Sanch.lib.3.diſp.6.n.4. P.Reb.d. p.2.lib.2.q.7.n.10. verſ. Quo loco, P.Valer. Reginald. d.lib.31.n.225. P.Ægid.de Sacram.tom.2.diſp.27.n.46.D. Guttier.d.tract.de Matrim. cap.56. num.5.

μ An parochus poſſit alicui licentiam concedere denuntiandi? Affirmat D.Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent.lib.31. num.225. verſ. Secundum.

† *Quibus denuntiationibus factis.*] Vide Rojas in epitom.ſucceſſion.c.2. n.23.Menoch.conſ.398.n.4.& conſ 622.Salzed.ad Bern.Diaz in d.c.73. lit.B.Cavalcan.deciſ.29.num.18.p.1.Bertazol.conſ.283. ex n.27. & ibi ejus addition.lit.B.& C.Carrot.deciſ.27.n.4.Treviſan.deciſ.9.num.4. lib.1. Turret.in d.conſ.28.num.34. Alex.Trentacinq. lib.3. var.tit.de matrim. reſol.1.fol. mihi 384.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.*] An quilibet teneatur ſub culpa mortali denuntiare impedimentum à ſe notum inter volentes inter ſe contrahere Matrimonium, etiam ſi occultum ſit, & illud probare non poſſit? Affirmant Guttier. Canon.lib.1.c.11.n.21.& 27.& d.tract.de Matrim.c.59.à princip.P.Sanch.de Matrim.lib.3.diſp.13.n.2. cum quibus proſequere ad multa utilia in hac materia. Et de parocho cognoſcente impedimentum ex Sacramentali Confeſſione, vide P. Sanch.lib.3.diſp.15.& 16. Patr.Val.Regin.d.l.31.n.241.verſ. ultimum, P.Ægid.d.tom.diſp.17.à n.60. D.Guttier. d.tract. de Matrim.cap.60. * Cavall.d.q.604.n.47.& 149.

ξ In

In facie Ecclesiæ.] Sacra Cardinal. Congregatio ita censuit: Ordinarius non potest prohibere, quin Matrimonia domi celebrentur, servata Concilii forma: sed cùm maximè deceat, ut in Ecclesia celebrentur, id hortari debet, non recipere. referunt P. Rebell. d. p. 2. lib. 2. q. 7 n. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 15. n. 10. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 242. ubi asserit ad hoc ut Matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesiæ, non esse opus, ut in ipsa materiali Ecclesia, vel in ejusdem limine celebretur, sed sufficere, ut coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorum Congregatio censeri potest Ecclesia, juxta c. Ecclesia, de Consecr. dist. 1. c. Relatum, 2. § 2. de Testam. * Vide Honded. consf. 87. n. 23. Peregrin. de fideicommiss. art. 24 ex n. 65. Cephal. in consf. 421. ex n. 55. ac etiam Navar. Cuch. Conrad. & alios citatos à Cævall. d. q. 604. n. 50. Zuchard. consf. 53. n. 7.

† *Procedatur.*] Vide Veracruz in Specul. conjug. 1. p. art. 16. in princ. ac etiam Didac. Perez & Seguram relatos à Cævallos in d. q. 604. n. 51.

• *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Congregatio censuit, non pertinere ad substantiam Matrimonii, ut Parochus aliqua verba proferat, ideoque valere Matrimonium, quamvis verba exprimentia consensum prolata sint à contrahentibus tantum. refert D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. n. 3. & resolvũt Cæval. d. q. 604. n. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 38. n. 4. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. n. 74. attestantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

♈ *Et eorum mutuo consensu intellecto.*] Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad Matrimonium requisitus? Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 8. P. Rebell. d. lib. 2. q. 10. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 46. * n. 8. 9. & 13. Vide etiam Ledesm. Cuch. Mariensf. Vegam, Humad. Navarr. Moti. & Cened. in locis, de quibus per Hier. Cævall. d. q. 604. n. 52. & in q. 391. n. 3. & Vivald. in Candelab. Ecclesf. tit de Matrim. ex n. 54. Guttier. de Juram. confirmator. 1. p. c. 51. n. 18 & 32. & in q. can. c. 22. Alex Ludovic. decisf. 395. n. 5. & 13. Guttier. etiam de Matrim. c. 76. n. 32. in versf. Non inquam obstet.

ϵ *Ego vos in matrimonium conjungo.*] An hæc verba sint de essentia hujus Sacramenti? Negant Perez lib. 1. versf. Præterea necessarium est. tit. 1. lib. 5. Ord. pag. 39. Segur. p. 1. direct. judic. c. 15. n. 52. Pet Ledesm. de Matrim. q. 43. art. 1. dub. 4. conclusf. fin. & q. 45. art. 5. puncto 3. ante 1. dub. concl. 1. & in sum. part. 1. de Sacr. Matrim. c. 1. concl. 15. in fine. P. Henriq. lib. 11. c. 2. n. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 28. Cævall. d. q. 604. n. 53. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. n. 38. novissimè D. Guttier. d. tract. de Matri. c. 69. n. 3. † Vide Spino in d. gl. 15. n. 11. Vegam, Medin. Cuch. Salzed. Veracruz, Segura, & Didac. Perez citatos à Cæv. d. q. 604. n. 53.

* *Juxta receptum unicuj usque provinciæ ritum.*] Vide Concil. Colon. de Matrim. §. de ritib. & §. de ministro. Tertull. lib. 2. ad uxor. Martin. V. Papam in Bulla Constantiensf. relata in vol. 4. Concil. Melch. Can. lib. 8. de locis Theol. c. 5. ad Alphonsf. à Veracr. in append. fol. m. 17. 26. 29.

♉ *Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio.*] Vide Perez lib. 1. tit. 15. lib. 8. Ordin. pag. 284. Menoch. consf. 69. Guttier. Can. lib. 1. c. 19. & d. tract. de Matrim. c. 57. n. 3. P. Sanch. lib. 3. disp. 9. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 27. n. 52. † Salzed. ad Bern. Diaz in d. c. 73. lit. D. Azeved. in l. tit. 1. lib. 5. novæ recop. n. 41. Guttier. d. c. 51. in tr. de Juram. confirm. n. 25.

♈ An quoties timetur malitiosè Matrimonium impediendum, possit parochus eas omittere, ita tamen ut fiant, antequam consumme-

tur? Negant, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, P. Henriq. in sum.lib.11.c.5.§ 5.P.Ægid.d.disp.27.n.53. P.Sanch.lib.3.disp.7.n.17.
* *Malitiosè impediri posse.*] Vide Guttier. in quæst.Can.cap.20. à n.9. Cephal.d.consf.421.n.22.& 65.cum seq. Cævall. d.q.604.n.64.
† *Vel saltem parocho, &c.*] Vide Cævall. in d. q. 604. n.65. usque ad 82. ubi latissimè Alex. Ludovisius decis. 395. à n. 5.
* *Et duobus vel tribus testibus, &c.*] Vide Spino in d. gloss.15. princ. à n.46. Roland.cons.93. n. 5. lib.3. Seguram, Cuchum, Ledesmam, Covar. & Veracruz in locis relatis à Cævallos d.q.604.n.82.83.& 84.
v *Deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant.*] Quod si Ordinari' tantum absq; ulla pœna præcipiat, quòd monitiones fiant cōtracto jam matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè consumando Matrimonium ante denunciationes peccent mortaliter, necne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. disp.11.n.3.D Guttier.tract.de Matr.c.58.n.2. †Vide Jac. Ant. Martam de jurisd.4.p.casu 71.n.15.& 16. & citatos à Cævall.d. q.604. ex n.85.
* *Denunciationes in Ecclesia fiant.*] Vide Lud.Molin. de Hisp.primogen.lib.2.c.16.n.10. Spino d.gl.15.n.32. Menoch.cons.221.n.36. Seguram, Ledesm. Navar. Veracruz, Salzed. Vegam & citatos à Cævallos in d.q.604.à n.85.usque ad 90. Cephal.cons.712.n.7. lib.5.
φ *Nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut prædicta denunciationes remittantur.*] Vide Navar. cons.5. de Sponsal. Menoch. de Arbitr.casu 453 n.5. Petr. Ledesm. in sum.part.1.de Sacram. Matrim. c.6. concl.7. P.Sanch.lib.3.disp.7.n.4.cum seqq.P.Valer.Regin.in praxi fori pœn. lib.31.à n.235. * Cævall.d.q.604.à n.91. usque ad 103. Vide etiam relatos à Cenedo d.collectan.58.n.2. Martam de jurisd.4.p.c.71.n.9.
χ An Episcopus possit generaliter delegare alicui in sua diœcesi facultatem, quam habet, remittendi denunciationes? Negant Ceph. cons.421. à num.27.vol.1. Menoch.cons.69.à n.55. P.Henriq.lib.11.de Matrim.cap.5. n.5. Affirmant post Soar. de Paz & Ledesm. quos refert Cævall.d.q.604.n.93.& 99. Spin.d.gloss.15.prin.n.29.Rebuff. in praxi Benefic. in forma Vicarius, n. 155. P.Sanch. lib.3. disp.7.num. 20. P.Valer.Reginald.d. lib.31. n.235.in princ. P.Ægid.d.disput.27.n.55. concl. 3. D. Guttier.d.tract. de Matrim.c.56.n.13.
ψ An Vicarius generalis Episcopi jure proprio, & auctoritate sibi à Concilio concessa possit denunciationes remittere? Negant Menoch. cons.69. n.55. cum seqq. & de Arbitr. casu 453. n.5. Cephal. cons.421. à n.72.usq; ad 75.vol.3. Soar.de Paz in pract.tom.2. prælud.3. in fine, Spino d. gl.15. princ. n.29. P.Henriq. dicens sic declarasse Cardinales lib.11.de Matrim.c.5.n.5. Ant.Gom. in Explicat.Bullæ Cruciatæ c.4. n.19. & 21. Affirmant Fr.Emman.in sum.tom.1. cap.217.n.4.in 2.edit. Segur.c.16.n.2.& 3. Salzed.in pract. c.73.in princ. Pet.Ledesm.in sum. p.1.de Sacr.Matrim. c.6.concl.7.dub.1. Jac.Sbrozzi. de Vicario Episcopi lib. 2. q.101. n.1. & seq. & q. 43. n.28.& 29. Flores de Mena Var. lib.3. q.24.n.26.Guttier.Can.lib.1. c.19. n.13. & novissimè d.tract. de Matrim.c.56.n.11. P.Sanch. lib.3. disp.7.n.9. P.Valer.Regin. d.lib.31. n.233. P.Ægid.d.disp.27.n.55. Steph. Gratian. disceptat. forens. c.83. n.10.cum seqq. Cævall.d.q.604.n.92. ad finem. † & Ricc.in resolut. 316. in prax. var.
ω An possint remittere denunciationes habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, nullique diœcesano subditi? Affirmant Navar. cons.

conf. 5. sub. tit. de Sponsalib. in 1. edit. & conf. 2. sub tit. de Clandest. desponsat. in 2. edit. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 217. n. 4. in 2. edit. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. n. 4. qui duo posteriores idem resolvunt de Magistro scholæ Salmant. respectu scholasticorum, qui in Matricula descripti sunt, refert D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 56. n. 8 Idem posse Abbates exemptos, testantur Flores d. q. 24. n. 26. Steph. Gratian. d. c. 83. n. 15. P. Sanch. d. disp. 7. n. 4. * Aloys. Ricci. in praxi var. c. 291. & d. c. 316. n. 2. Navar. conf. 1. de Sponsalib. lib. 4.] Idē etiam posse Commendatarium perpetuum affirmant Pet. de Ledesm. dub. 1. vers. *Seguese lo segundo.* Navarr. conf. 2. de Clandest. desponsat. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 8. n. 28.

αα *Quod illius prudentia & judicio sancta Synodus relinquit.*] Hæc verba arbitrium prudentiale, & ratione regulatum importare probant Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 8. num. 26. cum seqq D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 57. in princ. Et requiri causam justam ad dispensandum in prædictis denunciationibus, resolvunt Menoch. conf. 69. n. 62. & 63. Segura in director. judic. Eccl. p. 1. c. 16. n. 17. Salzed. in pract. c. 73. vers. dispenset Fr. Emman. d. c. 217. n. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5. Spin. d. gl. 15. princ. n. 18 Ant. Gom. super Bullam Cruciatæ, cap. 4. q. 4. n. 26. P. Sanch. lib. 3. disp 8. n. 1. Cævall. d. q. 604. n. 103. D. Guttier. Canon. lib. 1. c. 19. n. 6. cum seqq. & d. tract. de Matrim. c. 57. n. 1. & 2. qui posteriores resolvunt hanc causæ cognitionem posse fieri sine ordine, & figura judicii, & testibus non receptis in forma judicii, nec jurantibus & etiam extra diœcesim. † Vide etiam Cævall. in d. q. 604. n. 103. usque ad 114. ubi latissimè.

ββ Quæ sint justæ causæ ad dispensandum, videbis apud Sylvest. verbo Matrimonium 6. q. 7. Fr. Ludov. p. 1. instruct. Consc. c. 87. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrim. §. 9. Petr. de Ledesm. p. 1. sum. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 6. vers. *lo segundo,* Stephan. Gratian. c. 83. n. 25. cum multis seqq. P. Henriq. lib. 11. c. 16. P. Sanch. lib. 3. disput. P. Ægid. d. disp. 27. à n. 56. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 224. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 57. à n 3. Disparitatem conditionis, ætatis, divitiarum, & qualitatis esse justam causam dispensandi, docent Navarr. in Man. c. 22. n. 70. vers. Advertendum, Veg. in sum. l. 3. casu 211. Salzed. d. c. 73. ad finem, v. dispenset, Spin. d. gloss. 15. princ. n. 28. cum seq. Zerol. d. §. 9. in fine, P. Sanch. d. disp. 9. n. 3. Steph. Grat. d. c. 83. n. 52. Articulum mortis in volente contrahere cum concubina, esse justā causam dispensandi, tuentur Sarmi. l. 1. select. c. 6. n. 7. Cov. de sponsa. p. 2. c. 6. in initio. n. 12. in fine, Spin. d. gl. 15. n. 25. Azeved. l. 1. n. 38. tit. 1. l. 5. novæ Recopil. Fr. Emān. d. c. 207. n. 2. concl. 1. P. de Ledesm. d. concl. 6. ℣. *El tercero,* P. Henriq. l. 11. c. 5. §. 5. P. Sanch. l. 3. disp. 9. n. 19. Stephan. Grat. d. c. 83. n. 26. Verecundiā in diu habitis pro conjugibus esse justā causam dispensandi, testantur Gutier. de juram. conf. c. 51. n. 22. Steph. Grat. d. c. 83. n. 27. P. Val. Reg. d. l. 31. n. 235. vers. Prima, P. Ægid. d. disp. 27. n. 56. vers. Secundò, quando sine infamia. Item, si adsit vicinitas temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, resolvunt Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matr. §. 9. in med. P. Val. Reg. d. n. 235. vers. Quarta, P. Ægid. d. n. 56. ℣. Quinto, apud quos alias videbis justas dispensandi causas.

γγ An existente justa causa dispensandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis dispensare sub pœna peccati mortalis? Affirmant in casibus, in quibus scandalum sequeretur, vel est suspicio malitiosi im-

quam decretum Concilii obſervatum. Hæretici in quorum parochiis dictum decretum fuit publicatum, tenentur præſcriptam formam obſervare. Et propterea ipſorum matrimonia abſque forma Concilij, quamvis coram miniſtro hæretico vel magiſtratu loci contracta, ſunt nulla. Si vero parochia, in qua fuit aliquando obſervatum decretum, proprio parocho careat, & Cathedralis itidem Epiſcopo & Capitulo habentibus à Concilio facultatem alium ſacerdotem ad id delegandi, nulluſque alius ibi ſit, qui vices Parochi aut Epiſcopi ſuppleat, matrimonium valet abſque præſentia Parochi, ſervata tamen in eo, in quo poteſt, forma Concilii, nempe adhibitis ſaltem duobus teſtibus. Si verò extent quidem Parochus & Epiſcopus, ſed nullo conſtituto Vicario, uterque metu hæreticorum lateat, ita ut verè ignoretur ubi ſit, vel eodem metu à diœceſi abſit, nec ad alterutrum ſit tutus acceſſus, validum eſt matrimonium contractum abſque parocho, adhibitis tamen duobus teſtibus.

Qui clandeſtinè contraxerunt, poſſunt, ſi pariter diſſentiant, invicem ſe diſiungere, licet conſummaverunt; & aliquamdiu cohabitaverunt; ſed graviter arbitrio Ordinarii ſunt puniendi: ſed non inhabiles ad contrahendum cum aliis, nec poſſunt cogi ad invicem contrahendum ſervata forma Concilii, niſi ſponſalia per verba de futuro cum juramento contraxiſſent, tunc ſervandum jus commune.

11 *De ipſius parochi*] Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parocho in ſcriptis data, exercendi ſcilicet omnia, quæ Parochi officia concernunt, ſufficit ad matrimonii coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

Abulenſis 1. Decem. 1593. Congregatio Concilij cenſuit Matrimonium contractum coram Parocho non ſacerdote valere.

28. Jan. 1594. *Vel alio ſacerdote.*] Si ſacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, ſed tantùm declarare irritum: quia cum Concilium jam illud irritum fecerit, non eſt ulterius irritandũ, ſed opus eſt ſola declaratione quòd irritum ſit, etiam ſi is ſacerdos eſſet aliquis parochus, ſed non Parochus contrahentium. Quod ſi conjungendi ſunt diverſarum parochiarum, ſufficit, ut ſit Parochus ſive viri, ſive mulieris, *Suprà, hoc c. in initio.*

Congregatio Concilij cenſuit, Matrimonium factum coram Sacerdote à proprio parocho deputato, & coram teſtibus utique valere.

An ſit pro matrimonio judicandum, ſi duo contraxerunt ex libero utriuſq; conſenſu coram Parocho alieno, propterea quod vel eorum Parochus eſſet publicus hæreticus, vel profugus, quia Eccleſia parochialis carebat ſuo rectore. S. D. N. Gregorius XIII. ex ſententia Congregationis declaravit, judicandum eſſe contra matrimonium, poſſe tamen eos iterum validè contrahere coram proprio parocho, vel alio Sacerdote de cenſu Ordinarii, niſi tamen adſit aliud legitimum impedimentum.

12 *Seu Ordinarij licentia.*] Licet proprius Parochus non celebret ipſe Matrimonium, tenet, ſi Epiſcopus vocatus præſtaret ſe, vel conſtitueret aliquem ut proprium Parochum.

Intelligitur etiam de generali Vicario Epiſcopi, qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Nec ſufficit tacita, quæ reſultat ex tolerantia. Requiritur verò vel communiter generalis adminiſtrandi omnia Sacramenta, vel (ſi hæc abſit) expreſsè ſpecialis licentia Vicarii etiam

tempo-

temporalis, ad nutum amovibilis Ecclesiæ Parochialis Qui enim Sacramenta administrant, & Matrimoniis interveniunt, sicut ipsi intervenire possunt, ita etiam dare licentiam aliis possunt interveniendi, ob favorem matrimonij.

Præsupposito quod rector habeat parochianos in duabus diœcesibus, & quidem in una ipsarum Ecclesia parochialis cum majori parochianorum parte existat, in altera sit domus rectoris, in qua domo modo ipse, modo ejus Capellanus residere consuevit: si alienus Sacerdos absque debita licentia parochianos ejus matrimonio conjunxerit, ac propterea in suspensionem inciderit ex Concilio Sess. 24. cap. 1. de Reform Matr. vers. quod si quis parochus; an absolutionem obtinere debeat ab Ordinario in cujus diœcesi habet domum propriam: maximè si parochiani sic conjuncti fuissent ejusdem diœcesis? Congregatio censuit, absolutionem hujusmodi spectare ad Episcopum Forosempronienſem, cujus diœcesis esse dicuntur sponsi sic matrimonio conjuncti, & non ad Episcopum Senogalensem, cujus diœcesanus erat Sacerdos, qui conjunxit.

12 *Ad sic contrahendum, omnino inhabiles reddit.*] Hic vers. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantùm intelligitur de Matrimonio per verba de præsenti contracto. *Hoc sæpè resolutum est.*

Statuere Ordinarius non debet, ut illi, qui non servata forma prædicta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contra dispositionem hujus cap. per verba enim illa Decreti, *ad sic contrahendum*, non intelligitur, quòd qui extra formulam Decreti Matrimoniū contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum: quare qui in contrahendis Matrimoniis Decreti formulam secuti non sunt, si rursus contrahere velint ex decreti præscripto, id est, adhibito Parocho & testibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, nisi sanguinis conjunctione aut propinquitate cum aliis sacrorum Canonum exceptionibus impediantur.

14 *Irritos facit & annullat.*] De Matrimonii clandestini invaliditate arguitur in his locis, ubi Decretum jam publicatum fuit.

Primò, quid de illis locis censendum est, in quibus solùm Episcoporum aut parochorum malitia, vel crassa aut supina ignorantia seu negligentia non est publicatum hactenus? Secundò, quid faciendū, cum duo clandestinè contrahunt aut contraxerunt, & in unius Parochia publicatum fuit decretum, in alterius non item, in qua contrahunt simul? Tertiò, quid faciendum cum iis, qui post contractum clandestinum Matrimonium, idque sive ante Concilium, sive post, decreto tamen hoc non publicato, auctoritate imprudentis Episcopi aut ignorantis Parochi, separati fuerint, & postea cum aliis publicè contraxerint, neque jam sine gravissimo scandalo separari possunt?

Ad primum Sacra Congregatio respondit, Anno 1588. Decretum Concilii non obligare, si in illa Parochia ubi contractum fuit Matrimonium, nec dum erat publicatum, nec 30. dies à prima die publicationis adhuc fuerant elapsi, quantumvis vel malitia, vel supina negligentia omissa fuerit hujusmodi publicatio.

Ad secundum itidem non obligare Decretum, nondum in ea Parochia, ubi contrahitur, publicatum, ut dictum est.

Ad tertium, primum Matrimonium esse validum, ideoq; in eos, qui

primo ſpreto ad ſecundum convolarunt, ſtuuendum prout à jure diſponitur.

Statuitq́ benedictiones.] Petenti an ob difficultatem exigendi id, quod parocho debetur ante benedictionẽ ex laudabili conſuetudine, poſſint cogi conjuges ad illud deponendum, cõtra Abb. in c. ad Apoſt. n. 2. & 4. in fin. Congregatio reſpondit petitioni indignæ non eſſe reſpondendũ.

13. Jan. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, ſponſo & ſponſæ licet corrupto, vel corruptæ in primis nuptiis eſſe impertiendam benedictionem.

11. Aug. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, conſuetudinem ab his, quorum nuptiæ benedicuntur, aliquid recipiendi, demum eſſe obſervandam, ſi ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione aut compulſione fuerit introducta; & nec etiam à ſponte dantibus quicquam recipiatur, antequam benedictionem ſacerdos liberè fuerit impertitus.

Ex hoc textu ſunt argumenta. Quidam Parochi inſtabant contra Epiſcopũ Eccleſiæ Syracuſanæ, negantes ei ampliùs deberi decimã aurei partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus, ſolus enim Parochus ex hoc c. benedicit. Contrariũ tamen cenſuit Cõgregatio, quia ille denarius non debebatur ratione miniſterij illius, ſed loco præbendæ ad ſuſtẽtationem ſuæ dignitatis, & cum immemorabili tẽpore ita fieri cõſueverit, non eſt tollenda hæc laudabilis cõſuetudo.

15 *Alterius Parochia*] Per alios Sacerdotes à Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote, cui ipſe Parochus vel Ordinarius licentiã dederit, Benedictio Sacerdotalis contrahentium Matrimonium non eſt facienda juxta hoc Decretum, non obſtantibus quibuſcunque.

16 *Ipſo jure tamdiu ſuſpenſus maneat.*] Id eſt, ſublata pœna excommunicationis, *De qua in Clem.* 1 *in fine, de privileg.*

17 *Poſt* 30. *dies.*] Decretum Concilij Tridentini irritans Matrimonia clandeſtinè contracta abſque præſentia proprij Parochi, incipit habere robur poſt 30. dies à die publicationis ipſius Decreti in Parochia factæ, & poſt Kal. Maij 1564. juxta Bullã S. D. N. Pij V. tenet, ſicq; duplex tempus concurrere debet, unum poſt dictas Kal. Maij 1564. alterũ poſt 30. dies à publicatione in loco, adeò ut ſi ante Kal. dictas facta fuiſſet publicatio; Decretũ non obligaſſet Matrimonia cõtracta ante publicationem prædictam Decreti de Ref. matrimonij in Parochia contrahentiũ factã, ideo ante publicationem irrita non ſunt, nec ut irrita declarãda.

18 *A die prima publicationis.*] Hoc Decretum de Reformatione Matrimonij, ad hoc ut robur ſuum accipiat, neceſſe eſt in Parochiis publicari, nec ejus publicatio in Diœceſana Synodo facta, æquipollet. Si tamẽ hæc verba, ſcilicet (*Quod fiant Matrimonia præſentibus Parocho & teſtibus, alioquin ſint irrita.*) fuerint publicata in Parochia, ſufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irritationẽ.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam poſt confirmationem Concilij, priuſquam illis innoteſceret confirmatio, poſſunt ſimpliciter diſpenſari, etiam in civitatibus, vel locis, ubi, propter paupertatem civium, vel quando magna pars illorum inter ſe cognatione conjuncta eſt, ſolet diſpenſari. Cauſa verò diſpenſandi in ſponſalibus ante confirmationem Concilij ſufficiens erat, ſi qui eſſent in gradu prohibito, vel fuiſſet converſatio cum Sponſa, aut præcedens publicatio ſponſalium, Sic Congregatio cenſuit. *Infrà hujus Seſſ. cap.* 5. §. *Placuit, & Navarrus Enchir. cap.* 22. *num.* 87. *item infrà cap.* 5. *Qui contraxerint ſponſalia.*

Matri-

Matrimonium contractum per verba de præsenti de An.1566. circa decimum vel undecimum annum ætatis mulieris, in reliquis servata forma Concilij Tridentini subsequuta carnali copula: si ista mulier ex tunc simul cum viro cohabitavit per multos annos, an hodie post legitimam ætatem ipsius mulieris transeat in verum & validum Matrimonium eadem forma Concilij Tridentini non adhibita? Congregatio Concilij censuit, non trãsire, nisi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de præsenti, juxta formam Concilij, si tempore advenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium hoc Decretum Concilij, & elapsi erant 30. dies à prima publicatione. Sic autem sæpius respondit Sacra Congregatio in casu etiam, quo mulier habebat circiter 12. años, & videbatur proxima pubertati, quæ cohabitavit quatuor annos cum viro, sed non se cognoverunt carnaliter; prætendebat enim mulierem esse arctam, cujus causa fuit dissolutum Matrimonium, deinde invenit, qui reseravit seras: vir quidem repetebat mulierem, per *c. fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, sed opposuit nullitatem matrimonij. *Vide suprà, hoc c. §. Sponsalia inter, &c.*

REMISSIONES.

α Vide *Perez* l.1.vers. Quæri etiam potest, tit.1.lib 5.Ordin.p.27.cum seq. Menoch. Cons.398. Cæval. Communium contra communes, q. 604. Guttier. de juram confirm.p.1.c.51.& lib.3. Canon.tract.de Matrim.c.55. cum seqq. Latissimè Cened. pract. & Canon q.lib.1. q.30. per totum, P.Henriq. in summ.lib.11.c.3. P.Rebello de Obligat.justit. p.2.lib.2.q.7.& lib.4.in fine, ubi plures sacræ Cardinalium Congregationis decisiones refert circa singula hujus decreti verba. * Vide etiam Petr.Cened.collectan.58. Did. Spino in speculo testam.gloss.15. à n.19. Salzed.ad Bern.Diaz in prax.canon.c.73. lit.A. Bobadilla lib.2. suæ Politicæ.c.18.n.170.Pute.decis.257.lib.3. Honded.cons.87.Patian. de probatio.lib.2.c.16.num.62. Peregrin.cons.91.n.38.vol.2. Cævall. etiam in q.697. Guttier.de matr.c.40.& 45. Hugolin.de irregularit. c.44.§.1.n 6. Ricci.in prax.var. resolut.c.291. & Franc.Hieron.Leon. decis.55.num.17. Alex.Trentacinq. var.resol.lib.3.tit. de matrimonio resolutione 1.

† *Libero contrahentium consensu.*] Quando Matrimonium ab initio fuit per nutum, & sic nulliter contractum, cessante metu, an sit necessarium, quod de novo ex integro cum solemnitatibus à Concilio requisitis contrahatur? Affirmativè decrevit Rota, de qua per Alex.Ludovis.decis.395. adversus Tho Sanchez de matrim.lib.2. disputatione 37. & latè resolvit Guttier. de matrim. c. 76.

* *Rata & vera esse matrimonia.*] Vide text. in cap. 2. & 3. de clandest. desponsat & lib.2.ubi Gregor.Lopez tit.3.parti.4.D.Tho.in 4.dist.28. quæst.1.art.3. & ibi Soto art. 1. & 2. VValdens. de sacrament. cap.137. Covarr.2.p.de sponsal.cap.6.num.27. Grammat. cons.168.n.10. Hier. Cævallos d.q.604.num.30. post Menoch.Renatum, Chopin.Paliot. Guttier.Matienc.Azeved.Victori.& alios, Farin.decis.8.num.4.vol.2. crimin. Jo.Guttier.lib.2.pract.quæst.in quæst.4.n.2.

† *Quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit.*] Vide lib.1.tit.3.parti.4. Specul. conjugior.1.p.art.10. in appendice fol.1.col.2.Rotam novis.decis.273. num.21.in recollectis à Farinacio.

β *Quiq; falsò affirmarunt matrimonia à filiisfamilias sine consensu parentum contracta irrita esse.*] Vide Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p. 10. consid. 36. *Perez* lib. 1. prope finem, vers. Constat etiam ex prædicto Consilio pag. 36. tit. 1. lib. 5. Ordin. P. Rebello d. lib. 2. quæst. 7. sect. 1. Guttier. Canon. lib. 1. c. 20. n. 1. & 2. & tract. de Matrim. c. 79. à princip. * Vide etiam Cened. d. collectanea 58. n. 5. & 7. Cævall. d. q. 604. n. 31. Cod. Fabrian. lib. 5. tit. de nuptiis 2. definit. 2. Fontanella de pactis nuptial. clausula 4. gloss. 2. ex num. 3. Accatium Ant. de Ripoll in l. Titio centum, §. 1. ff. de condit. & demonstr. num. 84. & seq. *Philipp.* Paschalis de patria potestate 2. p. cap. 5. num. 16. & 19. Grilenzonium cons. 70. n. 5. & 23.

γ An validæ sint leges civiles & statuta, quibus prohibetur, ne filij, aut filiæ absq; parentum consensu Matrimonium ineant? Et an possint exhæredare filias sine consensu parentum nubentes? Vide Burgos de Paz Cons. 20. n. 1. Matiens. lib. 2. Gloss. 4. n. 49. tit. 1. lib. 5. novæ Recop. Menoch. de Arbitr. casu 453. n. 8. & libr. 4. de Præsumpt. quæst. 189. n. 55. & Cons. 69. à n. 22. Francisc. Vivi. Neapol. dec. 523. n. 3. *Petr.* de Ledesm. in summ. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7. conclus. 5. dub. unic. Surdum de aliment. tit. 1. quæst. 5. n. 17. Cævall. Commun. contra Communes q. 5. n. 2. & q. 314. n. 3. Valdes. in addit. ad Xuar. lib. 2. tit. *de los casamientos*, pag. mihi 50. Richard in princ. Inst. de Nuptiis, n. 6. & 11. & in princ. instit. de Inoffic. testam. n. 9. D. Mart. de jurisdict. p. 4. Cent. 1. casu 70. Baptista Costa de scientia & ignor. Cent. 2. dist. 40. num. 71. & reg. 11. D. Barbos. in lib. 1. p. 4. 27. 32. & 35. ff. soluto Matrim. Lusit. Ægid. in repet. l. Titiæ, p. 3. à n. 30. cum seqq. ff. de Condit. & demonst. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 163. Bern. Gravæ. ad pract. Cameræ Imper. l. 2. conclus. 95. D. Guttier. Canon. lib. 2. c. 20. n. 2. & lib. 2. q. 1. & 5. & l. 3. de Matrim. c. 80. à princ. & plures Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal. Collect. 58. n. 7. & ex doctissimis Theologis Societatis JESU P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 6. §. 1. lit. C. P. Azori. instit. Moral. p. 2. l. 2. cap. 2. col. 127. cum seqq. *P.* Molin. de Justit. tract. 2. disp. 176. vers. Dubium. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 47. n. 12. P. Rebello, d. p. 2. lib. 2. quæst. 14. sect. fin. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 28. num. 48. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. num. 19. vers. Quod verò attinet.

† *Illa semper detestata est, atque prohibuit.*] Vide text. in c. non omnis, & in c. honorantur, & in c. fi. 32. q. 2. in c. aliter. & in c. nostrates. 30. q. 5. Concil. Toletan. 3. c. 10. Menoch. de arbitr. casu 453. & cons. 199. n. 4. Hier. Cævall. d. q. 604. n. 35. Azeved. in l. 1. tit. 1. lib. 5. novæ recopil. n. 4.

* *Clandestinis conjugiis, &c.*] Quibus modis matrimonium dicatur clandestinum, latè resolvunt Didac. Perez, Cuchus, Spino & Matienzo in locis relatis à Cævall. d. q. 604. n. 36. & 46. & in q. 5. n. 8. nec non Jo. Guttier. practic. qq. lib. 2. q. 1. n. 28. in fine, & in q. 4. n. 13.

† *Qui in statu damnationis, &c.*] Circa hanc rationem & plures alias hujus decisionis, vide Cephal. cons. 421. n. 4. 5. & 54. lib. 3. Bim. cons. 62. n. 35. lib. 1. Cened. d. collectan. 58. n. 9. ac etiam Salzed. Cuch. Menoch. Guttier. Baezan, Matienz. Azeved. Mocci. Sotum & Navar. in locis citatis à Cævall. d. q. 604. n. 39.

* *Dum priore uxore, &c.*] Vide Guttier. de juram. confirmat. p. 1. c. 51. per totum.

† *Præcipit ut in posterũ, &c.*] Vide Didac. Spino d. gloss. 15. ex n. 16. & 70.

Ledesm.

Ledesm.de matrim.art.5.quæst.45. vers. est secundum dubiũ. Azeved. in lib.1.tit.1.lib.5. novæ recopil.n.34. & sequent.& Pereir. Did.Perez, Vegam. & alios relatos à Cævall. d.q.604. in n. 40. & 41.

δ *A proprio contrahentium parocho.*] Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch.de præsumpt.lib.6.quæst.88. P.Henriq. lib.11.cap.3 n 3. Petr.de Ledesm. de Matrim.quæst.45.art.5. puncto 3. Steph.Gratian. disceptat.forens.cap.76.n.18. Thom. Trevisan.Venet. decis.23. lib.1. latè Cened. pract.lib.1. quæst.30.à n. 45. D.Guttier. d. tract de Matrimon.cap.63.n.6. ubi resolvit, dici illum proprium parochum parochiæ, in qua contrahentes animum permanendi habent, non autem ad tempus, redituri postea ad proprium domiciliũ, & c 73. testatur habētem duplicem parochiam in qualibet posse Matrimoniũ inire.* Vide Navarr.cons.1 n.1.de sponsal.lib.4. ac etiam Ledesmam, Segurã, Franc.Marcum & Cuchum relatos à Cævallos d.q.604.n.42. & 54. usque ad 64. Ricciumin prax.Ecclesiast.decis.244. Paschal.de patria potestate.p.2.c.5.ex n.51. Peregrin.cons.79.vol.5.

ε *Tribus continuis.*] Vide P.Sanch.de Matrim.lib 3.disp.6.P.Val.Regin. d.lib.31.n.225. cum seqq. ubi affirmat hoc non esse ita accipiendum, quin aliquot dierum intervallum possit intercedere, quando festa continua sunt, P. Ægid.d.tom.2.disp.28.n.47. dicit, hæc verba intelligenda esse de festis, quæ sibi non succedunt immediatè. * Vide quæ dixi suprà.

ζ *Diebus festivis.*] An possint fieri diebus ferialibus cum dispensatione Episcopi? Negant Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Matrimonium,§.4. Steph.Gratian. discept.forens.cap.83.n.28. P.Sanch lib.3.disp.6.n.9. ubi dicit, fini Concilii satisfieri, quando denuntiationes fiunt in die non festiva, sed in aliqua, qua magnus populi concursus ad Ecclesiam vadit, ut quia est festus vacationis illius Ecclesiæ dies, vel quia insignis Concionator habet concionem, idem asserunt P. Valer.Regin.d.lib.31. n.227.novissimè D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.56 n.8. † Vide Cened. d.collect.58.n.11. ac etiam Seguram & Mascard. citatos à Cævallos in d.q.604.n.43.

η *In Ecclesia.*] An possint fieri extra Ecclesiam in locis competentibus, ut in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirmant P. Sanch.d.n 9.P.Val.Regin.d.lib.31.n.227. D.Guttier.d.c.56.n.7.

θ *Publicè denuntietur.*] An denuntiationes sint de essentia Matrimonii, ita ut sit nullum si omittantur? Negant Perez l.1. tit.15. lib.5. Ordin. Nav.Cons.17.n.4. sub tit.de sponsal.in 2.edit.& in Man.cap.22.n.70. Salzed.ad Bernar.c.75.addit.2.verbo, suspenditur ab officio, vers. Ante omnia, P.Henriq.in sum.lib.11.c 5.§.1.Veg.in sum.lib.3.casu 176.Pet. de Ledesm.de Matrim.q.45.art.5.puncto 2.dub.1.concl.2.& in sum.p.1. de Sacr.Matrim.c.6.concl.6.in fine. Fr.Emman.in summ.tom.1.c.217. n.2.Steph.Grat.discept forens.c.83.n.7. Guttier.de juram.cōfirm.p.1. c.51.n.2.& d.tract de Matrim.c.56.n.2.& c.63.n.1.D.Mart.de Jurisdict. p.4.casu 71.à n.11.P.Sãch.l.3 disp.5.P.Rebello d.p.2.l.2.q.7.sect.2.n.8. P.Val.Regin.in praxi fori pœn.l.31.n.222.P.Æg.de Sacr.to.2.disp.27. n.49.* Plotus in l.si quando n.341. C.unde vi. Cavalcan.decis.29.n.18. Alex.Trentacinq var.resol.l.3.tit.de matrim.n.1.Cæval.d.q.604.n.46. & q.5.n.8 Did.Spino præceptor meus in suo Speculo testa.gl.15.n.19.& 24.Vide etiã Achillē de Gras.in dec.330.Camil.Borrel.cōs.23.n.40.Jac. Ant.Martã de jurisd.4.p.casu 71.Cæval.q.5.n.8. & d.q.604.n.37.& 46.

& in q.697.n.8. Cened.d.collectan.58.con.2. Favium Turret.conſ.28. n.25. Cod.Fabrian.lib.9.tit.28. definit.28. & alios congeſtos ſup.n.4. Omiſſionem denuntiationum non reddere matrimonium clandeſtinum, neque prolem illegitimam, cenſuit Sacra Congregatio, cujus meminit Rota deciſ.71.n.12. per Farin.p.1. civilium.

ι An peccent, qui omiſſis denuntiationibus ſine legitima diſpenſatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed.ad Bernard.c.73. addit.2.verſ. Quintus eſt, Petr.de Ledeſm.in tract.de Matrimon.q.45. art.5.verſ. Sed aliud eſt dubium, & in ſum.p.1 de Sacram.Matrim.c.6. concluſ.6. Spin.in Speculo teſtam.gloſſ.15.princip.n.26. Cævall. d.q. 604.num.85. D.Guttier de Juram.confirm.p.1.cap.51.n.29.& d.tract. de Matrim.c.56.n.4. P.Ægid.de Sacram.tom.2.diſp.27.n.51.P.Valer. Regin.d.lib.31.n.233. † Plotus, Cavalcan. & Trentacinq.ubi proximè] Patr.Sanch.lib.3 diſp.5.n.6. ubi n.7. affirmat non eſſe mortale, ſi una denuntiatio omittatur, ſequitur P.Rebello dict. quæſt.7.n.10. quòd ſine aliqua gravi cauſa non facilè admittendum eſſe aſſerit P. Ægid. dict.num.51. verſ. Aliqui.

κ An quando propria auctoritate, & ſic illicitè denuntiationes prædictæ omittuntur, dicatur, & ſit Matrimonium, ſine eis coram parocho & teſtibus celebratum, clandeſtinum, ad incurrendas pœnas clandeſtinis Matrimoniis appoſitas? Affirmant Petr.de Ledeſm.d c.6.dub.3.prope finem, P.Henriq.in Sum.lib.11.c.6.n.2.lit.M. in comment. P.Sanch.de Matrim.lib 3 diſp.1.n.7.P Ægid.d.tom.2.diſp.18.n.103.& diſp.27.n.83. D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.55.n.5.

λ An denuntiationes faciendæ ſint in utriuſque contrahentis parochia, quando contrahentes ſunt diverſarum parochiarum? Affirmant Petr.de Ledeſm.in tract.de Matrim.q.45.art.5.puncto 3.& in Sum.p.1. de Sacram.Matrim.c 6.concl.7.verſ. *Haſe de advertir*, Zerol.in praxi Epiſc.p.1.verbo Matrimonium, § 5.P.Sanch.lib.3.diſp.6.n.4. P.Reb.d. p.2.lib.2.q.7.n.10. verſ. Quo loco, P.Valer.Reginald. d.lib.31.n.225. P.Ægid.de Sacram.tom.2.diſp.27.n.46.D.Guttier.d.tract.de Matrim. cap.56. num.5.

μ An parochus poſſit alicui licentiam concedere denuntiandi? Affirmat D.Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent.lib.31. num.225. verſ. Secundum.

† *Quibus denuntiationibus factis.*] Vide Rojas in epitom.ſucceſſion.c.2. n.23.Menoch.conſ.398.n.4.& conſ 622.Salzed.ad Bern.Diaz in d.c.73. lit.B.Cavalcan.deciſ.29.num.18.p.1.Bertazol.conſ.283. ex n.27. & ibi ejus addition.lit.B.&C.Carrot.deciſ.27.n.4.Treviſan.deciſ.9.num.4. lib.1. Turret.ind.conſ.28.num.34. Alex.Trentacinq. lib.3. var.tit.de matrim. reſol.1.fol. mihi 384.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.*] An quilibet teneatur ſub culpa mortali denuntiare impedimentum à ſe notum inter volentes inter ſe contrahere Matrimonium, etiam ſi occultum ſit, & illud probare non poſſit? Affirmant Guttier. Canon.lib.1.c.11.n.21.& 27.& d.tract.de Matrim.c.59.à princip.P.Sanch.de Matrim.lib.3.diſp.13.n.2. cum quibus proſequere ad multa utilia in hac materia. Et de parocho cognoſcente impedimentum ex Sacramentali Confeſſione, vide P. Sanch.lib.3.diſp.15.& 16. Patr.Val.Regin.d.l.31.n.241.verſ. ultimum, P.Ægid.d.tom.diſp.17.à n.60. D.Guttier. d.tract. de Matrim.cap.60. * Cævall.d.q.604.n.47.& 149.

ξ In

In facie Ecclesia.] Sacra Cardinal. Congregatio ita censuit: Ordinarius non potest prohibere, quin Matrimonia domi celebrentur, servata Concilii forma: sed cùm maximè deceat, ut in Ecclesia celebrentur, id hortari debet, non recipere. referunt P. Rebell. d. p. 2. lib. 2. q. 7 n. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 15. n. 10. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 242. ubi asserit ad hoc ut Matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesiæ, non esse opus, ut in ipsa materiali Ecclesia, vel in ejusdem limine celebretur, sed sufficere, ut coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorum Congregatio censeri potest Ecclesia, juxta c. Ecclesia, de Consecr. dist. 1. c. Relatum, 2. § 2. de Testam. * Vide Honded. conf. 87. n. 23. Peregrin. de fideicommiss. art. 24 ex n. 65. Cephal. in conf. 421. ex n. 55. ac etiam Navar. Cuch. Conrad. & alios citatos à Cævall. d. q. 604. n. 50. Zuchard. conf. 53. n. 7.

† *Procedatur.*] Vide Veracruz in Specul. conjug. 1. p. art. 16. in princ. ac etiam Didac. Perez & Seguram relatos à Cævallos in d. q. 604. n. 51.

• *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Congregatio censuit, non pertinere ad substantiam Matrimonii, ut Parochus aliqua verba proferat, ideoque valere Matrimonium, quamvis verba exprimentia consensum prolata sint à contrahentibus tantum. refert D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. n. 3. & resolvũt Cæval. d. q. 604. n. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 38. n. 4. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. n. 74. attestantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

Et eorum mutuo consensu intellecto.] Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad Matrimonium requisitus? Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 8. P. Rebell. d. lib. 2. q. 10. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 46. * n. 8. 9. & 13. Vide etiam Ledesm. Cuch. Mariens. Vegam, Humad. Navarr. Moti. & Cened. in locis, de quibus per Hier. Cævall. d. q. 604. n. 52. & in q. 391. n. 3. & Vivald. in Candelab. Eccles. tit de Matrim. ex n. 54. Guttier. de Juram. confirmator. 1. p. c. 51. n. 18 & 32. & in q. can. c. 22. Alex Ludovic. decis. 395. n. 5. & 13. Guttier. etiam de Matrim. c. 76. n. 32. in vers. Non inquam obstet.

Ego vos in matrimonium conjungo.] An hæc verba sint de essentia hujus Sacramenti? Negant Perez lib. 1. vers. Præterea necessarium est. tit. 1. lib. 5. Ord. pag. 39. Segur. p. 1. direct. judic. c. 15. n. 52. Pet Ledesm. de Matrim. q. 43. art. 1. dub. 4. conclus. fin. & q. 45. art. 5. puncto 3. ante 1. dub. concl. 1. & in sum. part. 1. de Sacr. Matrim. c. 1. concl. 15. in fine. P. Henriq. lib. 11. c. 2. n. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 28. Cævall. d. q. 604. n. 53. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. n. 38. novissimè D. Guttier. d. tract. de Matri. c. 69. n. 3. † Vide Spino in d. gl. 15. n. 11. Vegam, Medin. Cuch. Salzed. Veracruz, Segura, & Didac. Perez citatos à Cæv. d. q. 604. n. 53.

* *Iuxta receptum uniuscujusq; provinciæ ritum.*] Vide Concil. Colon. de Matrim. §. de ritib. & §. de ministro. Tertull. lib. 2. ad uxor. Martin. V. Papam in Bulla Constantiens. relata in vol. 4. Concil. Melch. Can. lib. 8. de locis Theol. c. 5. ad Alphons. à Veracr. in append. fol. m. 17. 26. 29.

Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio.] Vide Perez lib. 1. tit. 15. lib. 8. Ordin. pag. 284. Menoch. conf. 69. Guttier. Can. lib. 1. c. 19. & d. tract. de Matrim. c. 57. n. 3. P. Sanch. lib. 3. disp. 9. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 27. n. 52. † Salzed. ad Bern. Diaz in d. c. 73. lit. D. Azeved. in l. tit. 1. lib. 5. novæ recop. n. 41. Guttier. d. c. 51. in tr. de Juram. confirm. n. 25.

An quoties timetur malitiosè Matrimonium impediendum, possit parochus eas omittere, ita tamen ut fiant, antequam consummetur?

tur? Negant, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 5. § 5. P. Ægid. d. disp. 27. n. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. n. 17.

* *Malitiosè impediri posse.*] Vide Guttier. in quæst. Can. cap. 20. à n. 9. Cephal. d. consf. 421. n. 22. & 65. cum seq. Cævall. d. q. 604. n. 64.

† *Vel saltem parocho, &c.*] Vide Cævall. in d. q. 604. n. 65. usque ad 82. ubi latissimè Alex. Ludovisius decis. 395. à n. 5.

* *Et duobus vel tribus testibus, &c.*] Vide Spino in d. gloss. 15. princ. à n. 46. Roland. cons. 93. n. 5. lib. 3. Seguram, Cuchum, Ledesmam, Covar. & Veracruz in locis relatis à Cævallos d. q. 604. n. 82. 83. & 84.

υ *Deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant.*] Quod si Ordinari⁹ tantùm absq; ulla pœna præcipiat, quòd monitiones fiant cõtracto jam matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè consumando Matrimonium ante denunciationes peccent mortaliter, necne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. disp. 11. n. 3. D. Guttier. tract. de Matr. c. 58. n. 2. † Vide Jac. Ant. Martam de jurisd. 4. p. casu 71. n. 15. & 16. & citatos à Cævall. d. q. 604. ex n. 85.

* *Denunciationes in Ecclesia fiant.*] Vide Lud. Molin. de Hisp. primogen. lib. 2. c. 16. n. 10. Spino d. gl. 15. n. 32. Menoch. cons. 221. n. 36. Seguram, Ledesm. Navar. Veracruz, Salzed. Vegam & citatos à Cævallos in d. q. 604. à n. 85. usque ad 90. Cephal. cons. 712. n. 7. lib. 5.

φ *Nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut prædicta denunciationes remittantur.*] Vide Navar. cons. 5. de Sponsal. Menoch. de Arbitr. casu 453 n. 5. Petr. Ledesm. in sum. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. n. 4. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. à n. 235. * Cævall. d. q. 604. à n. 91. usque ad 103. Vide etiam relatos à Cenedo d. collectan. 58. n. 2. Martam de jurisd. 4. p. c. 71. n. 9.

χ An Episcopus possit generaliter delegare alicui in sua diœcesi facultatem, quam habet, remittendi denunciationes? Negant Ceph. cons. 421. à num. 27. vol. 1. Menoch. cons. 69. à n. 55. P. Henriq. lib. 11. de Matrim. cap. 5. n. 5. Affirmant post Soar. de Paz & Ledesm. quos refert Cævall. d. q. 604. n. 93. & 99. Spin. d. gloss. 15. prin. n. 29. Rebuff. in praxi Benefic. in forma Vicarius, n. 155. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 20. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 235. in princ. P. Ægid. d. disput. 27. n. 55. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 56. n. 13.

ψ An Vicarius generalis Episcopi jure proprio, & auctoritate sibi à Concilio concessa possit denunciationes remittere? Negant Menoch. cons. 69. n. 55. cum seqq. & de Arbitr. casu 453. n. 5. Cephal. cons. 421. à n. 72. usq; ad 75. vol. 3. Soar. de Paz in pract. tom. 2. prælud. 3. in fine, Spino d. gl. 15. princ. n. 29. P. Henriq. dicens sic declarasse Cardinales lib. 11. de Matrim. c. 5. n. 5. Ant. Gom. in Explicat. Bullæ Cruciatæ c. 4. n. 19. & 21. Affirmant Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 217. n. 4. in 2. edit. Segur. c. 16. n. 2. & 3. Salzed. in pract. c. 73. in princ. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 6. concl. 7. dub. 1. Jac. Sbrozzi. de Vicario Episcopi lib. 2. q. 101. n. 1. & seq. & q. 43. n. 28. & 29. Flores de Mena Var. lib. 3. q. 24. n. 26. Guttier. Can. lib. 1. c. 19. n. 13. & novissimè d. tract. de Matrim. c. 56. n. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. n. 9. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 233. P. Ægid. d. disp. 27. n. 55. Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 83. n. 10. cum seqq. Cævall. d. q. 604. n. 92. ad finem. † & Ricc. in resolut. 316. in prax. var.

ω An possint remittere denunciationes habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, nullique diœcesano subditi? Affirmant Navar. cons.

conf.5.sub.tit.de Sponsalib.in 1.edit. & conf.2.sub tit.de Clandest.desponsat.in 2.edit. P.Henriq. lib.11.c.5.n.5. Fr.Emman.in sum.tom.1. cap.217.n.4.in 2.edit. P.Sanch. lib.3.disp.7.n.4. qui duo posteriores idem resolvunt de Magistro scholæ Salmant.respectu scholasticorum, qui in Matricula descripti sunt, refert D. Guttier.d.tract. de Matrim. c.56.n.8 Idem posse Abbates exemptos, testantur Flores d.q.24.n.26. Steph.Gratian. d.c.83.n.15. P.Sanch.d.disp.7.n.4. * Aloys.Ricci. in praxi var.c.291.& d.c.316.n.2. Navar.conf.1. de Sponsalib.lib.4.] Idē etiam posse Commendatarium perpetuum affirmant Pet.de Ledesm. dub.1. vers. *Seguese lo segundo.* Navarr. conf.2.de Clandest. desponsat. Gonzal.ad reg.8.Cancell. gl.5.§.8.n.28.

αα *Quod illius prudentia & judicio sancta Synodus relinquit.*] Hæc verba arbitrium prudentiale, & ratione regulatum importare probant Menoch.de Arbitr.lib.1.q.8.num.26.cum seqq D.Guttier.d.tract. de Matrim.c.57.in princ. Et requiri causam justam ad dispensandum in prædictis denunciationibus, resolvunt Menoch. conf. 69. n.62.& 63. Segura in director.judic.Eccl.p.1.c.16.n.17. Salzed.in pract.c.73. vers. dispenset Fr.Emman. d.c.217.n.3. P.Henriq. lib.11.c.5.n.5. Spin.d.gl. 15.princ.n.18 Ant.Gom. super Bullam Cruciatæ, cap.4.q.4.n.26. P. Sanch.lib.3.disp 8.n.1. Cævall.d.q.604.n.103. D. Guttier. Canon.lib. 1.c.19.n.6.cum seqq. & d.tract.de Matrim.c.57.n.1. & 2. qui posteriores resolvunt hanc causæ cognitionem posse fieri sine ordine, & figura judicii, & testibus non receptis in forma judicii, nec jurantibus & etiam extra diœcesim. † Vide etiam Cævall.in d.q.604.n.103.usque ad 114. ubi latissimè.

ββ Quæ sint justæ causæ ad dispensandum, videbis apud Sylvest. verbo Matrimonium 6.q.7. Fr.Ludov.p.1.instruct.Consc.c.87. Zerol. in praxi Episcop.p.1.verbo Matrim. §.9. Petr.de Ledesm.p.1. sum. de Sacram.Matrim.c.6.concl.6.vers. *lo segundo,* Stephan.Gratian.c.83.n. 25. cum multis seqq. P. Henriq. lib.11. c.16. P. Sanch. lib.3.disput. P. Ægid.d. disp.27. à n.56. P.Valer.Regin.d.lib.31. n. 224. D.Guttier. d. tract.de Matrim.c.57. à n 3. Disparitatem conditionis, ætatis, divitiarum, & qualitatis esse justam causam dispensandi, docent Navarr. in Man.c.22.n.70. vers. Advertendum, Veg. in sum.l.3. casu 211. Salzed. d.c.73.ad finem, v.dispenset, Spin.d.gloss.15.princ. n.28. cum seq. Zerol.d.§.9. in fine, P.Sanch. d.disp.9. n.3. Steph.Grat. d.c.83. n.52. Articulum mortis in volente contrahere cum concubina, esse justā causam dispensandi, tuentur Sarmi.l.1. select.c.6.n.7. Cov.de sponsa.p.2. c.6.in initio.n.12.in fine, Spin.d.gl.15. n. 25. Azeved.l.1. n.38. tit.1. l.5. novæ Recopil.Fr.Eman.d.c.207.n.2.concl.1.P.de Ledesm. d.concl.6. ✠.*El tercero,* P.Henriq.l.11.c. 5.§.5. P.Sanch.l.3.disp.9.n.19.Stephan. Grat.d.c.83.n.26. Verecundiā in diu habitis pro conjugibus esse justā causam dispensandi, testantur Gutier.de juram.conf.c.51.n.22. Steph. Grat.d.c.83.n.27.P. Val.Reg.d.l.31.n.235.vers.Prima, P. Ægid.d.disp. 27.n. 56. vers. Secundò, quando sine infamia. Item, si adsit vicinitas temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, resolvunt Zerol.in praxi Episc. p.1.verbo Matr.§.9.in med. P.Val.Reg.d.n.235. vers. Quarta, P. Ægid. d. n.56. ✠. Quinto, apud quos alias videbis justas dispensandi causas.

γγ An existente justa causa dispensandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis dispensare sub pœna peccati mortalis? Affirmant in casibus, in quibus scandalum sequeretur, vel est suspicio malitiosi

im-

impedimenti, P. Sanch. l. 3. disp. 10. n. 6. D. Guttier. Can. lib. 1. c. 20. n. 23. vers. Præterea Ordinarii, & novissimè tract. de Matrim. c. 57. n. 4. & n. 5. resolvit, quod in prædictis casibus refert ab eo appellari de denegatione dispensationis, saltem quoad effectum devolutivum.

ff An quando contrahentes subsunt diversis Episcopis, dispensatio unius eorum sufficiat? Affirmant P. Sanch. l. 3. disp. 7. n. 7. P. Val. Reg. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 132. vers. Secunda.

gg *Qui aliter, &c.*] An hæc clausula sit decreti irritantis, opereturq; nullitatem actus ipso jure, si forma prædicta non observetur? Affirmant Matiens. ad tit. 1. Gl. 1. Rub. n. 34. lib. 1. novæ Recopil. Flamin. de Resignat. lib. 5. q. fin. à n. 226. Cened. d. q. 30. à n. 2. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 61. n. 5. * Vide Franc. de Aretio cons. 73. n. 6. & 7. Menoch. de præsumpt. l. 3. præs. 1. n. 102. & cons. 398. Cened. d. collect. 58. n. 3. post Navarr. Matienz. & alios, Peregrin. cons. 91. & 92. vol. 2. Cævall. q. 130. ex n. 5. Farinacii decis. 8. n. 4. vol. 2. crimin. Franc. Mantic. de tacitis & ambiguis convention. lib. 2. tit. 6. n. 9. in fine.

ζζ Sacra Card. Congregatio sic censuit: Non tenentur iterum coram Parocho, ac testibus contrahere, qui jam semel coram iisdem contraxêre, invalidè tamen, ex defectu consensus, vel ob occultum impedimentum dirimens, sed sat erit, quòd rursus secretè verè consentiant, impetrata priùs dispensatione impedimenti in conscientia tantùm. Quod si in utroque foro dispensationem obtinuerint, debent rursus publicè contrahere coram Parocho, ac testibus, juxta formã Concilii: indigent autem in utroq; foro dispensatione, si impedimentum, quod secretũ erat, innotuisset. referunt P. Rebell. d. p. 2. lib. 2. q. 9. n 5. cũ seq.

ηη An irritum sit Matrimonium in articulo mortis, & quacunq; alia necessitate contractum sine Parocho, & testibus? Negant Veg. in sum. l. 3. casu 361. Capu. l. 2. decis. 85. n. 8. Jac. de Graffis lib. 2. decis. aur. c. 86. n. 4. vers. Secunda. Affirmant Fr. Lud. in instruct. Conscient. p. 1. c. 86. Navar. cons. 44. sub tit. de Sponsal. in 1. edit. & cons. 6. sub tit. de Clandest. desponsat. in 2. edit. Avalos de Segura in suo Direct. judicum Eccles. p. 2. c. 15. n. 44. Perez in lib. 1. paulò post princ. fol. 29. tit. 1. lib. 5. Ord. Sarm. lib. 1. select. c. 6. n. 7. Barthol. à Ledesm. de Matrim. dub. 21. Petr. de Ledesm. in tract. de Matrim. q. 45. art. 5. circa 3. punctum, dub. 3. vers. Ex prædictis sequitur, & in summa p. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. dub. 15. in fine, Spin. in Speculo testam. Gloss. 15. n. 43. & 45. & 86. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 219. n. 17. in 2. edit. Azeved. l. 1. n. 38. tit. 1. lib. 1. novæ Recopil. & ibi Matiens. Gloss. 6. verbo Clandestino. n. 3. in fine. & Gloss. 7. n. 2. Cævall. d. q. 604. n. 63. & 73. P. Sanch. lib. 3. disp. 17. n. 4. Zambran. Hispal. in suis Decision. aureis, c. 7. de Matrim. dub. 3. n. 2. fol. mihi 347. D. Guttier d. tract. de Matrim. c. 61. n. 4. cum seqq.

θθ *Præsente Parocho.*] Præsentiam hanc Parochi non tantùm corpoream, sed etiam moralem & humanam requiri, cum intelligentia, & advertentia actus, resolvunt P. Ledesm. tract. de Matrim. q. 45. art. 5. vers. Est secundum dubium, P. Henriq. l. 11. c. 3. §. 1. Latè Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. à n. 33. P. Ægid. d. disp. 27. nu. 44. novissimè D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. † Vide Cævall. in d. q. 604. ex n. 54. usq; ad 65. Trevisan. decis. 23. lib. 1. Guttier. de Matrim. c. 63. à num. 6. Rotam novissimã decis. 643. 656. & 657. in 1. p. diversorũ, Ricc. in prax. Eccles. decis. 244. Peregrin. cons. 91. vol. 2. & cons. 79. vol. 5. Philip. Pas. de patria potestate 2. p. c. 5. ex n. 50. Alex. Ludovis. decis. 395. ex n. 5.

ιι Valere Matrimonium, quamvis Parochus, & testes vi detenti intersint, dummodo intelligant consensum contrahentium, affirmant Salzed. ad Bern. c. 73. vers. Tertiò, Petr. de Ledesm. in tract. de Matrim. d. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 2. vers. Quo supposito, Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 219. n. 11. in 2. edit. Cævall. d. q. 604. n. 70. P. Sanch. l. 3. disp 39. n. 9. P. Rebello de Obligat. just. p. 2. lib. 2. q. 8. n. 4. D. Guttier. d. c. 60. n. 10. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. n. 44. & 45. in fin. resolvit esse grave peccatum contrahere coram Parocho invito, de quo etiam D. Guttier. d. c. 69. n. 13.

κκ Valere etiam Matrimonium, quamvis Parochus ad alium finem vocatus sit, affirmant Salzed. d. c. 73. ℣. Tertiò licèt, & vers. 5. dub. Azeved. lib. 1. n. 39. tit. 1. li. 5. novæ Recop. Cæval. d. q. 604. à n. 66. P. Rebel. d. l. 2. q. 8. n. 4. P. Henriq. in sum. li. 11. c. 3. §. 1. in fine, P. Sanch. lib. 3. disp. 39. n. 10. Spin. d. gl. 15. n. 48. & 49. D. Guttier d. c. 69. n. 3. ubi dicit Illustrissimos Card. decidisse in hæc verba: Parochū verò intelligi adhibitū, etiamsi ex alia causa vocatus sit, dumodo ad illū actū adhibeatur. Aliā decisionē in contrariū adducit Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 48. 35.

λλ An Parochus excommunicatus, suspensus, vel irregularis, etiam non toleratus, validè assistat? Affirmant Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 3. Cævall. d. q. 604. n. 65. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 62. n. 23. & c. 66. n. 19. P. Henriq. lib. 11. c. 3. §. 4. & 5. P. Sanch. lib. 3. disp. 21. P. Rebello d. q. 9. n. 9. P. Ægid. d. q. 27. n. 24.

μμ An Parochus, qui propter aliquod crimen privatus fuit Sacramentorum administratione, vel specialiter ab Episcopo, vel ejus Vicario admonitus fuit, ne aliquos Matrimonio conjungat, validè assistat? Affirmant Salzed. in pract. c. 73. ℣. Primum igitur dubium, Cæval. d. q. 604. n. 71. P. Sanch. lib. 3. disp. 32. n. 1. & 2. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 63. n. 25. Ledes in sum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 6. concl. 4. dub. 11.

νν An Parochus delegatus, quem Episcopus constituit, & ad nutum ipsius amoveri potest, & vicecuratus à Parocho proprietario institutus validè assistat? Affirmat P. Rebello d. lib. 2. q. 9. n. 8.

ξξ An Parochi unius præsentia sufficiat, quando contrahentes sunt diversarum parochiarum? Affirmant Salzed. d. c. 73. ℣. decimoquarto, in nova edit. Cavalc. decis. 12. n. 21. p. 2. Spin. d. gloss. 15. n. 41. Cæval. d. q. 604. n. 16. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochus, §. 1. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 62. n. 4. P. Henriq. lib. 11. c. 3. §. 2. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 131. n. 2. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. n. 19.

οο An Parochus validè assistat Matrimonio suorum Parochianorum extra suam Parochiam, sine licentia Parochi illius loci in quo assistit? Affirmant Salzed. d. cap. 73. vers. Undecimò. Spin. d. gloss. 15. num. 4. P. Sanch. l. 3. disp. 19. n. 8. & 14. P. Ædid. disp. 27. num. 22. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 62. n. 5. ubi n. 10. resolvit, non tantùm proprium Parochum, sed etiam Sacerdotem de illius licentia, Matrimonio assistentem validè assistere extra Parochiam.

ππ *Vel alio Sacerdote.*] Parochum, vel Ordinarium non posse concedere licentiam clerico non Sacerdoti assistendi Matrimonio, & si fiat, esse nullum, resolvunt Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacr. Matrim. cap. 6. concl. 4. ℣. *Seguese lo segundo*, P. Sanch. l. 3. disp. 34. n. 10. Cævall. d. q. 604. n. 58. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 62. n. 22.

ρρ An Parochus non Sacerdos validè assistat Matrimonio? Affirmant Navar. cons. 30. sub tit. de Sponsal. in 1. edit. & cons. 9. sub tit. de

de Clandest. desponsi in 2. edit. Veg. in Sylva l.6.cas. 119. in fin. Salzed. d.c.75.℣.Decimoquarto, P. Henriq. in sum.l.11.c.3.§.5.& l.14.c.6.n.3. in fine, Fr. Eman. in sum.c.218.n.9. Pet. de Ledesm. in tract. de Matrim. q.45.art.5.puncto 3.dub.3.conclus.3. Cæval. d.q.604.n.56. Zerol. in praxi Episc p.2.verbo Parochus, ℣.Tertio, Gutt. de Juram. confirm. p.1.c.14.n.13. in fine, & novissimè tract. de Matr. c.62.à n.16. P. Sanch. lib.3.disp.2.n.2. Latè Cened. pract. lib.1.q.30.n.54.cum seqq.

σσ *De ipsius Parochi.*] An Parochus excommunicatus, etiam non toleratus, possit validè dare alteri licentiam assistendi? Negant Petr. de Ledesm. in tract. de Matrim. q.45.a.5.punct.3.dub.4. & in sum. p.1. tr. de Sacr. Matrim. c.6.concl.4. Cævall. d.q.604.n.120. ad fin. P. Sanch. l.3.disp.21.n.6. ad finem. P. Ægid. d.disp.27.n.15. Affirmant Navar. in c. Placuit, de Pœnit. dist.6.n.73. P. Henriq. l.11.c.3.n.5. & l.13.c.7.§.7. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c.62.n.24.

ττ An autem Parochi delegati, quos Episcopi constituunt, & ad nutum ipsius amoveri possunt, & vicecurati à Parochis proprietariis instituti, possint alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio concedere, agit latè per conclusiones Pat. Sanchez l.3.disp.31. ad quē se remittit Guttier. d. tract. de Matrim. c.66.num.18. & de Curatis, qui subsunt alicui Parocho proprietario, an possint dare licentiam alii Sacerdoti, ut assistat Matrimon. contrahendo, latè agit novissimè Zambran. Hispal. in suis aureis decis. c.7. de Matrim. dub.1.

υυ *Seu Ordinarii.*] Comprehendere Vicarium generalem asserunt Pet. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacr. Matr. c.4. concl.4. dub.17. P. Henriq. l.11.c.3.n.4. P. Sanch. l.3.disp.29.n.18. Guttier. Can. l.1.c.19.n.13. cum seqq. & lib.3.tract. de Matr. c.66.n.12. cum seqq. & c.69.n.9. cum seqq. Comprehendere habentem jurisdictionem quasi Episcopalem, affirmant Pet. de Ledesm. dub.17. ℣.*Digo lo segundo*, P. Henriq. l.11.c.3. n.4. P. Sanch. lib.3.disp.28.n.6. P. Ægid d.disp.27.n.17. D. Guttier. tr. de Matr. c.66.n.7. Comprehendere Archiepisc. in Diœcesib. suorum suffraganeorum cum actu visitat. tuentur P. Henriq. l.19.cap.13.n.3. P. Sanch. l.3.disp.28.n.3.& 4. P. Soar. tom.4.disp.25.sect.1.n.14. P. Ægid. d.disp.27.n.17. Et posse extra actum visitationis concedere licentiam injustè denegatam per Episcopum suffraganeum, fatentur Petr. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacr. Matrim. concl.4.dub.17. vers. *Digo lo tercero*, Guttier. d. tract. de Matrim. c.66 n.1. Comprehendere Legatum respectu provinciæ suæ legationis, asserunt P. Sanch. d.disp.28.n.8. P. Ægid. d.disp.27.n.16.℣.Septimò, Guttier. Can. lib.1.c.11.n.6.& d.tr. de Matr. c.66.n.10. Comprehendere Capitulum Sede vacante resolvunt P. Ægid. d.disp.27.n.17. D. Gutt. d.tr. de Matr. c.66.n.5. Comprehendere deniq; Abbatem Ecclesiæ nulli Episcopo subjectæ referunt Petr. de Ledesm. de Matr. q.45.art.5.punct.3. paulò ante dub.4. concl. 3. P. Henriq. lib.11.c.3.n.4. Guttier. d. tract. de Matrim. c.66.n.6.

φφ *Licentia.*] An requiratur expressa? Affirmant Menoch. de Arbitr. casu 453.n.13.& 14.& cons.188.n.7. Petr. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacr. Matrim. c.6.concl.4.dub.14. P. Henriq. lib.11.c.3.§.5. lit. V, Cævall. d.q.604.n.114. Petr. Cened. pract. & Canon. q. lib.1.q.30.n.79. in fin. Gonzal. ad reg.8. Cancell. gl.47.n.52. ubi asserit sacram Cardin. Congregationem in hæc verba decidisse: Non sufficit tacita licentia, quæ resultat ex tolerantia, requiritur verò vel commissio generalis, ad administrandum Sacramentum, vel si hæc absit, expressa, vel specialis licentia.* Vide etiam Menoch. cons.199.n.57. & cons.398.n.25.

Rotam novissimam decis. 283. ex num. 19. in Recollect. à Farinacio.

χχ An sit in scriptis proferenda? Negant P. Henriq. d. §. 5. lit. Z. P. Sanch. lib. 3. disp. 35. n. 10. Cened. d. q. 30. n. 80.

ψψ An debeat actum præcedere? Affirmant Cened. d. q. 30. nu. 78. P. Ægid. d. q. 27. n. 31.

An requiratur, ut non sit revocata facultas concessa? Affirmant P. Sanch. l. 3. disp. 36. n. 9. P. Ægid. d. disp. 27. n. 32. vers. Sextò, resolventes etiam licentiam non censeri sufficienter revocatam nisi iis quibus concessa fuit per certum nuntium, aut per literas significata sit.

ωω An licentia metu, vel dolo obtenta valeat? Affirmant, nisi dolus sit circa substantiam, P. Sanch. l. 3. disp. 39. n. 13. & 14. P. Ægid. d. disp. 27. n. 37. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. n. 14. & 15.

Utrùm Sacerdos debeat credere dicentibus se habere veniam à Parocho, ut possint coram ipso contrahere? Negant, nisi certa signa afferant, P. Sanch. lib. 3. disp. 37. n. 2. P. Ægid. d. disp. 27. n. 39.

ααα An incumbat onus probandi asserenti licentiã proprii Parochi in contrahendo Matrimonio requisitam non intervenisse, quando contra eam opponitur à tertio? Affirmat Mascard. de Proba. concl. 982.

βββ *Et duobus, vel tribus testibus*] Vide Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 4. concl. 5. P. Rebello de Obligat. justitiæ, p. 2. l. 2. q. 8. sect. 8. n. 7. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. q. 27. n. 41. concl. 1.

γγγ An requirantur rogati? Negant Greg. l. 1. verb. *Sin testigos* tit. 3. par. 4. P. Henriq. l. 11. c. 3. §. 9. P. Sanch. l. 3. disp. 141. n. 7. Cald. Pereira de Emptione, & vendit. c. 6. n. 22. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 55. in fine.

δδδ Quid si vi detenti, & repugnantes intersint? Vide Cævall. d. q. 64. n. 82. P. Sanch. l. 3. disp. 39. n. 9. P. Ægid. d. q. 27. n. 44. Petr. Cened. Pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 30. n. 108. ad finem.

εεε An requirantur omni exceptione majores? Negant, etiam si sint infames, excommunicati, parentes, consanguinei, servi, familiares, & fœminæ; dummodo habeant usum rationis, Spin. in Speculo testam. gl. 15. princ. n. 46. P. Henriq. d. §. 9. Pet. de Ledesm. in tract. de Matrim. q. 45. art. 5. punct. 3. post 4. dub. vers. Conclusio sit, Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 219. n. 18. in 2. edit. P. Sanch. l. 3. disp. 41. n. 4. cum seq. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimoniũ, §. 14. Cævall. d. q. 904. n. 84. Cened. d. q. 30. n. 109. P. Rebell. d. sect. 8. P. Ægid. d. q. 27. n. 41.

ζζζ *Ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit.*] Vide Guttier. de Juram. confirm. p. 1. c. 51. n. 22. cum seqq. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. p. 40. Menoch. de Præsump. l. 3. q. 1. n. 192. Cened. ad Decr. collect. 58. n. 3. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 54. art. 6. ℣. Primum, Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo, Cùm non absimilis, n. 22. vers. ex his, & novissimè de Empt. c. 30. n. 17. D. Barbos. p. 2. ff. soluto matrim. in Rubr. n. 84. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. c. 2. col. 529. P. Sanch. l. 3. disp. 46. † Vide etiam Azeved. in lib. 1. tit. 1. lib. 5. novæ Recopil. n. 19. & 22. & 36. Vegam, Cuchum, Zened. Veracruz, Ledesmam, Majol. Cordubam & Matienzo in locis relatis à Cævall. d. q. 604. n. 122. & seq. Rotam novissimam dec. 273. n. 22. in recollectis à Farinacio.

ηηη Sacra Cardinal. Congregatio ita censuit: Qui sine testibus, ac Parocho clandestinè contrahunt, licet eodem Decreto dicantur inhabiles ad sic contrahendum, non tamen manent inhabiles ad rursus contrahendum inter se, vel cum aliis, si servent Concilii formam. refert P. Rebell. d. sect. 8. n. 9.

θθθ *Et hujusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit.*] An sponsa-

lia clandestina irritet? Negant Navar. in Man. c. 25. n. 134. Perez lib. 1. ℣. Secundò circa prædicta dubitatur, tit. 1. l. 5. Ord. Salzed. ad Bern. c. 73. ℣. Nonò illud, Guttier. Can. lib. 1. c. 18. n. 10. & refert plures Doctores novissimè tract. de Matrim. c. 4. Veg. p. 2. sum. c. 34. casu 20. ℣. *Nota quod si solamente*, Spin. in Speculo test. gl. 15. n. 84. Segur. in direct. judicum p. 2. c. 15. n. 1. & 4. Pet. de Ledesm. in tract. de Matr. q. 45. a. 5. ℣. 2. punct. dub. 4. Cævall. d. q. 604. n. 124. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 8. P. Sanch. lib. 1. disp. 12. Cened. pract. & Can. q. l. 1. q. 21. n. 9. & q. 30. n. 20. cum seq. D. Mart. decis. 164. * Cævall. d. q. 604. à n. 123. usq; ad 126. An respectu legitimitatis filiorũ locum habeat? Negant Fulvius Pacian. de probat. lib. 2. c. 16. ex n. 63. usq; ad 67. Cephal. cons. 435. n. 92. Peregr. cons. 91. n. 38. & fin. vol. 2. Sponsalia autem de futuro etiam clandestina nõ irritat, ut censuit Rota Romana decis. 25. n. 7. in recollectis à Farinacio.

ι ι ι An verba de præsenti inter puberes prolata clandestinè, & quæ constituunt Matrimonium clandestinum, habeant vim sponsaliorum, & uti talia obligent? Affirmant Barth. à Ledesm. de Matrim. dub. 18. 18. fol. 1284. Ortix in sua sum. c. 16. de Matrim. in fine, Veg. lib. 6. suæ sum. casu 120. & lib. 4. casu 264. P. Henriq. lib. 11. c. 5. §. 4. P. Rebell. d. lib. 2. q. 9. n. 7. P. Ægid. de Sacr. & Censur. tom. 2. disp. 21. à n. 40. & præcipuè n. 47. Cald. Pereira de Empt. c. 3. n. 10. in fine. Negant Nav. cons. 1. n. 3. sub tit. de Spons. in 1. edit. & cons. 3. nu. 3. sub tit. de Clandest. desponsat. in 2. edit. Azeved. l. 1. num. 23. 33. & 36. tit. 1. lib. 5. novæ Recop. Pet. de Ledesm. de Matr. q. 45. art. 5. punct. 2. post dub. 4. concl. 1. & in sum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 7. concl. 6. dub. 2. Spin. d. gl. 15. princ. n. 78. Cæval. d. q. 604. n. 79. P. Sanch. l. 1. disp. 20. Guttier. de Juram. confirm. p. 1. c. 51. à n. 28. & novissimè tract. de Matr. c. 1. totum, Trevis. decis. 9.

x x x An Matrimonium clam contractum, absque Parocho, & testibus in locis, ubi nunquam fuit publicatum Concil. Trident. vel ubi nunquam fuit receptum, ut in quibusdam Galliæ partibus, & in Polonia, incolis illorum, dum ibi habitant, validum sit? Affirmant Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 4. dub. 5. Cævall. d. q. 604. n. 143. P. Sanch. lib. 3. disp. 18. n. 1. P. Rebell. d. lib. 2. q. 7. sect. 3. Guttier. d. tract de Matrim. c. 61. n. 12.

† *Insuper Parochum, &c.*] Vide Segaran, Covar. Spino, Di. Peresi. Salzed. Veracruz, Azeved. Guttier. & Matienzo in locis citatis à Cævall. d. q. 604. n. 126. cum tribus seqq.

* *Nec non ipsos contrahentes, &c.*] Vide Covar. in 4. 2. p. c. 6. in princ. n. 21. Azeved. Guttier. & Mencha. in locis relatis Cæval. d. q. 604. n. 330.

λ λ λ *Arbitrio Ordinarii*] An ultra pœnam arbitrariam imponenda sit triennalis suspensio, de qua in c. fin. de Cland. desponsat. Affirmant, dicentes illam correctam non esse per Concilium in præsenti, Salzed. in pract. c. 73. §. Octavo non est oblivioni. Veracruz in Appendice ad Specul. conjug. dub. 11. in fin. Fr. Eman. c. 221. n. 4. in 2. edit. Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 6. concl. 4. dub. 16. P. Ægid. de Sacr. & Censur. tom. 2. li. 27. n. 84. Negant Matiens. l. 1. gl. 7. n. 2. in fine, tit. 1. lib. 1. novæ Recop. P. Sanch. lib. 3. disp. 48. à n. 3. cum seq. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 73. n. 4. † Vide Salzedo & Veracruz citati à Cævall. d. q. 604. n. 131. Lud. Molinam de Hisp. primog. lib. 2. c. 16. n. 16. & 20.

* *Puniri præcipit, &c.*] Vide Lud. Molinam de Hispan. primogen. d. c. 16. ex n. 16. Bobadill. lib. 2. sum. Politicæ c. 18. n. 170.

μ μ μ *Ut conjuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendã,*

in eadem domo non cohabitent.] Vide Constit. Conimb. 8. tit. 9. fol. 35. & Const. Portuens. 1. tit. 10. vers. Amoesta. P. Ægid. de Sacram. & Censuris tom. 3. disp. 27. à n. 71. P. Rebello de Oblig. just. p. 2. lib. 2. q. 7. n. 262. An sit peccatum mortale consummare Matrimonium ante Ecclesiæ benedictiones? Negant Nav. in Man. c. 22. n. 83. Covar. de Sponsalib. p. 2. c. 7. §. 2. n. 2. Vivald. in Candel. aureo p. 1. de Matrim. n. 254. Victor. in sum. de Matrim. n. 207. Ludov. Lop. p. 2. instruct. conf. de Matrim. c. 39. vers. Deinde disceptari solet, Perez lib. 1. vers. Quæri potest, tit. 1. lib. 5. Ordin. Matiens. tit. 1. in Rubr. gloss. 1. n. 98. lib. 5. novæ Recopil. Petr. de Ledesm. de Matr. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 7. prope finem, Spin. in Speculo testam. gl. 15. princ. n. 18. Cened. practicarum, & Canon. q. lib. 1. q. 30. prope finem, & ad Decret. collect. 49. n. 3. P. Henriq. lib. 11. de Matrim. c. 5. §. 7. in fine, P. Sanch. l. 3. de Matr. disp. 12. P. Rebello d. q. 7. n. 2. novissimè D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 48. n. 3. & c. 106. n. 13. † Vide Navar. in manuali. c. 22. n. 83. Lancel. Conrad. in templo omn. Judic. lib. 2. c. 12. n. 21. Cævall. d. q. 604. n. 132. & sequent. usq; ad 136. post Cened. collect. 49. ad Decretales n. 3. Matiens. Spin. Men. Ledesm. & alios.

ƿƿƿ Quale sit peccatum omittere benedictiones? Vide P. Sanch. lib. 7. de Matrim. disp. 82. n. 6. P. Ægid. de Sacra. & Censuris, tom. 2. disp. 27. n. 71. de Gutt. d. tract. de Matrim. c. 106. n. 11. & 12.

ξξξ *Statuitque benedictionem à proprio Parocho.*] Vide Guttier. d. tract. de Matr. c. 106. cum seqq. * Vide etiam Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 73. vers. 14. in fin. Cavalcan. decis. 12. n. 22. p. 2. Thom. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 23. n. 10. Menoch. cons. 446. ex num. 12. Cævall. d. q. 604. ex num. 54. usque ad 65. & n. 145. & in q. 458. n. 35. & 36.

ooo An sufficiat, quòd Sacerdotalis benedictio ab uno Parocho viri, vel mulieris detur? Affirmant meliùs indicantes, quod semper requiratur Parochus mulieris, Fusc. de Visit. lib. 2. c. 3. n. 21. vers. Benedictionem tamen, Cavalc. p. 2. decis. 12. à n. 21. Cævall. Communium contra comm. q. 604. n. 148. Cened. ad Decretal. collect. 81. n. 8. P. Sanch. lib. 2. disput. 82. n. 4. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 106. n. 8. & 9.

πππ An secundæ nuptiæ sint benedicendæ? Vide Menoch. de arbitr. casu 417. n. 2. Covar. de Sponsal. p. 2. c. 8. §. 11. n. 2. Perez. l. 1. vers. Est & alia pœna. tit. 1. lib. 5. Ordinam. Mozzi de Contract. tit. de Matr. c. de naturalibus Matrim. n. 10. Cened. ad Decret. collect. 49. num.... P. Sanchez d. disp. 82. n. 21. cum seqq. latè D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. à num. 14.

ϱϱϱ *Nisi ab ipso Parocho, vel Ordinario licentiam, &c.*] Quòd Archiepiscopi, Episcopi, & similes jurisdictionem Ordinariam habentes in suis Diœcesibus, necnon & eorum Vicarii generales possunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales suis subditis, resolvit Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 96. n. 7. † Vide etiam Salzed. in d. c. 73. vers. 12. Navarr. cons. 27. & 41. tit. de Sponsalib.

σσσ *Quacunque consuetudine etiam immemorabili, &c.*] Vide P. Sanch. lib. 7. disput. 82. n. 18. cum seqq.

τττ *Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. lib. 13. c. 38. §. 2. in fine, lit. E. & c. 39. §. 3. lit. C. ibi Clericus, &c.

υυυ *Sive regularis.*] An incurrat etiam pœnam excommunicationis ipso jure impositam per Clem. 1. de privileg. Affirmant dicentes illam non esse sublatam per Concilium in præsenti, Navar. cons. 1. sub

tit.de pœnis in 1.edit.n.7. & conf.10.sub tit.de Const. in 2.edit.P.Sanch. d.disp.48.n.8. & seq.l.3. *Vide etiam Cævallos in d.q.604.n.136.

φφφ *Sine illorum Parochi licentia Matrimonio conjungere.*] An concedens assistendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam latam in facientem? Vide P. Sanch. l.3. disput. 49. per totam, Guttier.d.tract.de Matrim.c.75.n.18.

χχχ *Aut benedicere.*] An Sacerdos benedictionem secundis nuptiis impertiens, in casu non permisso, incurrat suspensionem ferendam? Affirmant Pet. de Ledesm. de Matrim. q.63. art.2. ad finem; Perez.d.l.1. vers. Intelligas, Fr. Emman.tom.1. sum.cap.241. in fin.2.edit. P. Henriq.lib.11.c.6.§.3.in fin. P.Sanch. d.disp.82.n.27. D.Guttier. d.tract.de Matr.c.106. à.n.16 * Vide Salzed. d.c.73.in versic.undecimo.Cævall. d.q.904.n.137. Benedictio autem quòd gratis detur, statuit Alex. III. constit.sua p.1.c.7. & Innoc.3.in 1. Concil.Lateran.c.66.

ψψψ *Ausus fuerit.*] An excuset à suspensione quælibet ignorãtia etiam crassa? Affirmant, dummodo non sit ita crassa, ut sit ingens temeritas. P.Sanch.lib.3.disp.48.n.7. Guttier.d.tract.de Matrim.c.75.n.16.

Ipso jure suspensus maneat.] A qua suspensione non solùm Episcopum, sed etiam ejus Vicariũ generalem posse absolvere, resolvunt. P.Sanch. lib.3.disp.52.n.4. Guttier.c.75.n.25. * Cævallos d.q 604.n.147.

ωωω *Habeat Parochus librum, &c.*] Vide Const. Conimb. ult. §. fin. tit.9. Nav.in Man.cap.22.n.69.vers. Quintò quòd Parochus, Azeved. lib.8. n.2.tit.1. lib.5.novæ Recop.Cævall.Comm.contra com q.604. n.138. Pat.Henriq.in sum.lib.11.c.7.§.4. Pat.Rebello de Obligat. just. p 2.lib.2.q.7.n.6. P. Ægid.d.disp.27.n.74. Thom. Valasc.to.1. Alleg. juris alleg.72. n.106. P.Sanch.lib.3. disp 15. num.22. ubi resolvit, quòd cum hæc ad solemnitatem Sacramenti pertineant, propter finem necessarium vitandi lites, obligant mortali. sequitur. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn.lib.31.n.242. vers. Ultimum, novissimè D. Guttier. d. tract.de Matr. c.60.n.9. * Vide etiam ultra Menoch. Cavalcan. Masc. Sim.de Prætis, & Guttier. relatos à Cævall. in d. q. 604. n. 138. & 139. Prosper. Farinac. in prax. crim.quæst.77. cap.1. n.16. & 17. Rotam.novissimam decis.273.n.1. in recollectis ab eod. Farinacio. Birgin. Boccaci. de litteris remiss.c.4. ex n.2. P.Sanchez d.lib.3. disp.16. n.ult.& disp. 48.n.5. Guttier.lib.2. pract.quæst.c.4.n.9.

αααα *Sua peccata diligenter confiteantur.*] Vide P.Rebello d.q.7.n. 1. Petr. Ledesm. in sum.p. 1. de Sacram. Matr. concl. 22. vers. *Digo lo quarto*, cap.2. † Vide etiam Ledesm.Cuch.& Matienc.relatos à Cæval. d.q.604.n.140.& 141.

ββββ *Si qua provincia, &c.*] Vide Cened. ad Decret. collect.58. num.6.

γγγγ *Post triginta dies, &c.*] Quòd ab illo tempore obliget, quoad annullationem Matrimonii, etiam ignorantes, resolvit post Medin. Henriq. Pet.de Ledesm.Sanch.lib.3.disput.17 n.10. ad fin. Guttier.de Matrim.c.61.n.11.

* *A die prima publicationis, &c.*] Vide Cævallos d. q 604. n.142.post Navar.Veg.Ledesm. Copinum, & Bursat. conf.255. à num.15. lib.3. & conf.349.n.26. & conf.375.n.14.vol.4.

† *In eadem parochia facta.*] Vide Navar.conf.3. n.1.lib.4. de clandest. despons.

CAPUT II.

Determinantur personæ, inter quas solas contrahitur cognatio spiritualis orta ex baptismo aut confirmatione.

α β &c. DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. 1 Volens itaque sancta Synodus huic incommodo providere, & 2 à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit ut unus tantùm sive ε &c. vir, sive mulier, juxta sacrorum *a* canonum instituta, vel ad summum ι unus 3 & una 4 baptizatum, de κ &c. Baptismo suscipiant; 5 inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique μ patrem, ac matrem tantum *b* spiritualis 6 cognatio contrahatur. Parochus, ν antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, 7 quem vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel ξ ο eos tantùm ad illum suscipiendum admittat; & in libro π eorum nomina describat; doceatque eos, quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod ρ si alii, ultra designatos, baptizatum σ tetigerint, 8 cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, *c* constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si τ Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniantur. *d* Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illuisque patrem, & matrem, ac υ tenentem non egrediatur: omnibus φ inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

a c. non plures de conf. dist. 4. &c. quamvis de cognat. spir. in 6.
b c. super quibus, c. pyttacium, &c. fi. 30. q. 3. c. 1. c. super eo ferè, per tot. de cog.
c c. quamvis, de cogn. spir. in 6.
d Conc. Mogunt. c. 55. c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cog. spirit. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Volens itaque.*] Nulla cognatio spiritualis contrahitur, nisi inter personas, quæ nominantur hoc Decreto.

2 *A cognationis spiritualis impedimento incipiens.*] Bulla Pii declaratoria cognationis spiritualis, est de cognatione spirituali contracta ante Concilium, & de Matrimonio contracto vel contrahendo post Concilium. Qui igitur contraxit ante Concilium, Matrimonium, non indiget dispensatione: unde valet Matrimonium, inter filium suscipientis & baptizatam absq; dispensatione etiam post publicationem Concilii: & S. D. N. Gregor. XIII. dubitans, an declaratoria illa Pii V. esset revocata, quia regula, respondit non videri revocatam, quia est magis declaratoria, quam regula.

10. April. 1598. Congregatio Concilii censuit, speciem cognationis spiritualis inter susceptum de sacro fonte baptismatis, & filium filiamve suscipientis esse sublatam Decreto Conc. c. 2. Sess. 24.

5. Martii 1597. Congregatio Concilii censuit, eum, qui tanquam testis solummodo interfuit baptismati filii N. neque suscepit, levavit, vel aliud simile ministerium præstitit, nullam propterea contraxisse cognationem spiritualem, ideo enim N. nisi aliud impedimentum obstiterit, uxorem dicere posse, & in sic contracto matrimonio debere perseverare.

Tarraconens. 29. Sept. 1593. Congregatio Concilii censuit, cognationem ex confirmatione ortam, quæ dirimat matrimonium postea contractum, contrahi solummodo inter confirmantem, & confirmatum, illiusque Patrem & Matrem & tenentes.

3 *Unus & una.*] Episcopus non potest concedere licentiam, ut duo viri, loco viri & mulieris, aliquem baptizatũ de baptismo suscipiant.

4 *Baptizatum de Baptismo suscipiant.*] Procurator non contrahit cognationem spiritualem sibi, sed mandanti. Hinc est, quòd unus, qui sit viri, alter qui sit Procurator mulieris, baptizatum de Sacro fonte suscipere possint, sed non duo viri, vel duæ mulieres, unusquisque tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

5 *Inter quos & baptizatum.*] Inter maritum & uxorem suscipientis. & baptizatum baptizatique patrem & matrem & quascunque alias personas, tam ex parte suscipientis. quam baptizantis, & baptizati in Conc. Trident. nominatim non expressas, Matrimonium non dirimitur, nec ejus usus, saltem ex hoc capitulo, impeditur. Ea quoque cognatio quæ erat inter levatum & filium levantis, nullum est impedimentum, idem in filio baptizantis vel confirmantis.

6 *Spiritualis cognatio contrahatur.*] Spiritualis affinitas ex hoc Concil. Trid. Decreto pertinet ad Matrimonia contrahenda, non ad contracta dissolvenda.

Qui in Ecclesia duntaxat fuit præsens ei qui domi fuerat verè baptizatus, sed deinde in Ecclesia fuerunt servatæ solæ solemnitates nullam cognationem spiritualem cum eo contraxit. Itaq; committatur Ordinario, ut si legitimis probationibus compererit dict. N. filium prius domi fuisse baptizatum, declaret nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis. *Infr. hoc. c. §. Cognationem.*

7 *Quem vel quos elegerint.*] Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem, si non constat, quis prius tetigerit & plures sint electi vel nullus: si verò unus est electus, ille tantũ cõtrahit.

8 *Cognationem spirituale nullo pacto contrahant.*] Idem dicendum si assisterent animo contrahendi compaternitatẽ, non tamen tetigerunt. Idem dicendum de eo, qui levavit à Sacro fonte eum, qui domi ob imminens periculum fuit ante verè baptizatus; quod si plures sunt designati, qui omnes baptizatum tenuerunt, omnes qui fuerunt designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spiritualem, qui tetigerunt, punito tamen Parocho, *c. ult. de cogn. spir. in 6.*

In Episcopatu Abulensi est consuetudo communiter, quòd vulgariter dicta commater non tangat infantem, donec compater (postquã infans baptizatus, & infusa super eum aqua baptismi) ponat infantem in manibus commatris. Itaq; dicta commater non tangit baptizatum, donec (ut præfertur) baptizatus levatus est à fonte baptismali: dubitabatur

batur ergo, an attentis præmissis, dicta commater contrahere cognationem spiritualem cum ipso infante, & illius parentibus, ex suprà gestis, & assistentia in dicto actu uti commater nominata, ad ipsum effectum: & ne desuper dubitari contingat, supplicabatur Sacræ Congregationi pro declaratione difficultatis hujusmodi. Ipsa verò Congregatio Concilii censuit, mulierem, quæ assistit infanti, & jam non tetigit infantem, non contrahere cognationem spiritualem.

Congregatio Concilii censuit, si tempore Matrimonii contracti inter N. & Martham, in ætate minus legitima, malitia ætatis defectum in Martha supplevisset, ex eo utrimque non consummato ortum esse impedimentum publicæ honestatis justitiæ, quod fortius vinculum est, quam id quod provenit ex sponsalibus de futuro: quod si malitia ætatis defectum non supplevit, hujusmodi Matrimonium, si modo forma servata Concilii contractum fuit, resolvi in sponsalia de futuro, ex quibus etiam oritur vinculum publicæ honestatis justitiæ, licet debilius, quàm illud, quod inducitur ex Matrimonio rato non consummato: itaque utroque casu, ut N. cum sorore Marthæ matrimonium contrahere legitime queat, opus esse Apostolica dispensatione. 4. Decēb 1597.

Congregatio Concilii censuit, sponsalia per verba de futuro contrahi posse, quandocunque ante contractum matrimonium, per verba de præsenti mutuo contrahentium consensu dissolvi, atque ubi sic dissoluta fuerint, nullum hodie inducere impedimentum. 12. Maii. 1601

REMISSIONES.

α Vide Galleg. in speciali tract. de Cognatione spirituali. Cov. de Sponsalib p.2. c.6. §.4. Nav. in Man. c. 12. n. 37. & n.140. Fr. Ludov. Beiam respons. casuum conscientiæ p. 1. casu 16. Fr. Emman. in sum. tom.1. c.226. Pat. Sanch. de Matrim. lib.7. disp.54. P. Henriq. in sum. l.12.c.11. P. Rebello de Oblig. justit. p.2. lib.3. q.6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.31. n 148. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. & Censt. tom.2. disp.32. à n.22 cum multis seqq. Pet. Ledes. in sum. p.1. tract. de Baptismo c.13. & de Sacr. Matrim. c.17. novissime D. Guttier. tract. de Matr. c.100. Aloys. Ricci. in collect. decis. p.4. collect. 1224.* Vide etiā Nav. cons.53. tit. de sponsal. Matiensium in lib.5. novæ recop. tit.1. gl.1. rubricæ ex n.67. & Hier. Cævallos in suis pract. quæst. commun. q.271.

Utrùm, qui suscipit aliquem de sacro fonte, teneatur ad ejus instructionem? Vide Saa, verbo Baptismus, n. 17. P. Ægid. de Sacram. tom.1. q.67. artic.8. qui resolvunt, quod nati inter Christianos communiter satis instruuntur à parentibus, vel præceptoribus, & susceptores ab hac cura excusantur, secus si nati sint inter infideles.

β An Cognatio spiritualis à viro contracta, eo quod aliquem, tenuerit in Baptis. vel Confirmatione, transfundatur ad uxorem, vel è contrà? Negant. Tolet. in sum. lib.7. c.4 n.5. Matiens. in Rub. tit.1. gloss. 1. n.168. lib.1. novæ Recopil. Petr. Ledesm. de Matrim q.56. art.3. vers. Conclusio sit, & d.c.17. concl.6 dub.3. P. Soar. p.3. q.67. art.8. vers. Secundò explicat, Fr. Emman. in sum. tom.1. c.226. n.1. notab.1. in 2. edit. P. Sanch. l.7. disp.54. n.11. P. Val. Regin. in praxi fori pœnit. l.31. n.149 Pat. Ægid. de Sacr. & Censur. tom.2. disp.32. n.24. vers. inter fœminam

γ An hæc Cognatio contrahatur inter ipsosmet patrinos, veluti si vir, & fœmina sint simul patrini, an impediantur inter se jungi? Negant Ludov. Lop. in instructor. conscient. p.2. c. 51. de Matrim. col.2.

Veg.tom.1. sum.c.33. casu 40. Galleg de Cogn. Spir.c.9.n.8. *P.*Sanch. lib.7. disp.54. n.12.Fr.Emman. & *Pat.*Soar. ubi proxime.

γ An per procuratorem, vel Nuntium specialiter destinatum contrahi possit hæc Cognatio? Negant Covar. de Spons. p.2. c.6. §.4. n.6. *P.* Henriq. lib.12. c.11. num.4. *P.* Sanch. lib.7. disp. 59. n. 4. P. Rebello d. lib.5. q.6. n.12. *P.* Valer. Regin. l.31. n.156. Candel. aure. p. 1. de Matri. n.160. Affirmant Saa in Aphorismis, verbo Matrimonium, tit. de Imped. Matrim. n 39. *P.* Ægid. d.disp.31. n.40.

ε *Sive vir, sive mulier.*] An religiosi in utroque Sacramento possint esse susceptores? Negat, quia prohibetur in c. non licet, de consec. dist. 4. *P.* Rebello d.q.6.n.10. ubi id declarat, modò qui confirmatur non sit etiam Religiosus, de quo etiam *P.* Valer. Regin. d.lib.31. n.157. vers. Quarta, resolventes esse veros patrinos, si quem in Baptismo, aut Confirmat. suscipiant.

ζ An non baptizatus in Baptismo, & non confirmatus in Confirmatione patrinus esse possit? Negant *P.* Rebello d.q.6. n.6. *P.* Ægid. q.32. num.25. Pet. de Ledesm. d. cap.17. conc.7. P. Valer. Reginald. d. lib.31.n. 157. ubi etiam resolvit hæreticum, quia insignitum charactere Baptismali, posse esse verum patrinum.

η An si *P*etrus suscipiat filium *P*aulæ adhuc infidelis, & hæc postea baptizetur, possint validè contrahere? Negant Sylvest. verbo Matrim. 8.q.7. dicto 12. Angel. & Rosell. quos refert, & sequitur *P.* Ægid. d. q. 32.n.27. Pet. de Ledesm. concl.7. dub.1.

θ An infans possit esse susceptor? Negat Sayr. decis.1. de Cognat spirit. ubi secus dicit in doli capace, Pert. Ledesm. d. concl.7. dub.3. An patrinus debeat esse major baptizato? Negant Sayr. decis.4. eod. tit. Petr. Ledesm. d. concl.7. dub.2. Affirmat Aloys. Ricci d. collect.1224. in fin.

ι *Vel ad summum unus & una.*] Vide Bald. decis.99. Quod si plures patrini admittantur, an omnes contrahant cognationem? Affirmat Sayr. decis.4. de Cognat. spir. An Episcopus possit dispensare, ut sint duo viri, loco viri & mulieris, vel è contra? Negant Zerol. in praxi Epis. p.1. verbo Baptism. §.4. P. Sanch. lib.7. disput.57. n.7. P. Rebello de Oblig. Just. p.2. in appendice ad lib.4. n.89. P. Valer. Regin. d. lib.31. n.154.

κ *De Baptismo.*] Utrùm hanc Cognationem contrahat, qui alium suscipit in Baptismo non solemni? Affirmat post Nav. Saa & Candel. Ægid. d. disp.32. n.30. concl.5. ubi declarat, si id faciat ut munus susceptoris obeat, secus si id solùm faceret, ut puer commodius posset baptizari. Vide P. Sanch. lib.7. disp.57. n. 12. Guttier. d. tract. de Matrim. cap.100, n.7.

λ An cùm infans urgente necessitate domi baptizatur sine cæremoniis, & postea in templo eædem cæremoniæ adhibentur, illic contrahatur Cognatio à suscipiente, non autem hîc? Affirmant illic contrahi, ubi scilicet confertur Sacramentum, non autem hîc? ubi solummodo confertur Sacramentale, Nav. in Man. c.22. n.40. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n.154. vers. Secundum.

μ *Baptizatique patrem, ac matrem.*] An debeant esse carnales, sive legitimi, sive illegitimi? Affirmant Galleg. de Cogn. spir. c.7. n 12. P. Sāch. lib.7. disp.54. n.16. P. Valer. Regin. d. lib.31. n.150. vers. Cæterùm.

ν *Parochus antequam ad Baptismum, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo baptismum, §.7.

ξ *Vel eos tantùm ad illum suscipiendum admittat.*] Utrùm si Parochus, ex his,

ex his, quos parentes designarunt, unum solùm admittat, amboque nihilominus infantem suscipiant, contrahat repulsus à Parocho Cognationem? Affirmat P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 153.

• Si Parochus nonadmittet designatum à parentibus baptizandi, & alium casu in Ecclesiam ingredientem vocaverit, ut baptizatum puerum susciperet, ac tangeret, an cum eo contrahatur spiritualis Cognatio? Affirmant Fr. Ludov. Beja p. 2. casuum conscientiæ, casu 4. vers. Alterum ubi à princip. prædicti casus probat Parochum in hoc eventu peccare mortaliter.

π *Et in libro eorum nomina describat, &c.*] Si in libro curati sint descripti duo compatres, vel commatres, non certificando quis eorum sit verus compater, an ratione incertitudinis prohibeantur sine dispensatione Matrimonium contrahere inter se? Affirmat Steph. Grat. discept. forens. c. 30. n. 9.

ρ *Quod si alii ultra designatos, &c.*] Quid si nulli patrini designentur, an omnes suscipientes contrahant Cognationem? Negant Galleg. de Cognat. spirit. c. 12. à n. 9. Veg. tom. 1. sum. c. 33. casu 40. in fine, Fr. Emman. tom. 1. sum. 226. n. 1. notab. 3. in 2. edit. P. Soar. p. 3. q. 67. art. 8. ad fin. P. Sanch. lib. 3. disp. 57. n. 12. Affirmant dicentes in hoc non corrigi c. fin. de Cognat. spirit. in 6. per text. in præsenti, Navar. in Man. c. 22. n. 39. Jacob. de Graffis p. 1. lib. 2. c. 85. n. 4. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 56. art. 3. vers. Est aliud dubium annexum, & in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 17. concl. 6. dub. 2. Philiarch. de officio Sacerdot. tom. 1. p. 2. lib. 2. c. 11. Vivald. in Candel. aureo tit. de Sacram. p. 2. ubi de Baptismo n. 70. Emman. Saa in sum. verbo Matrimonium, tit. de imped. dirim. n. 5. vers. Cognatio spiritualis, P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 32. n. 37. P. Henriq. lib. 2. c. 11. § 3. P. Rebello de Oblig. justit. p. 2. lib. 3. q. 6. n. 5. & in Appendice ad lib. 4. n. 95. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 152. vers. Secundum, qui duo posteriores asserunt sacræ Congregat. Cardinales in hæc verba respondisse: Cùm plures suscipiunt, omnes contrahunt Cognationem, si plures sint electi, vel nullus, sin unus est electus, ille tantum contrahit.

σ *Tetigerint.*] An tactus sit de substantia ita, ut eo deficiente compaternitas non contrahatur? Affirmant Caputaq. decis. 246. p. 3. Verall. decis. 146. p. 1.

τ *Si Parochi culpa, vel negligentia, &c.*] Utrùm Parochus peccet mortaliter, si ejus culpa plures adhibiti, aut designati sint? Affirmat P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. quæst. 67. art. 7. n. 59. Negat. P. Sanch. lib. 7. disp. n. 6.

υ *Ac tenentem non egrediatur.*] An unus tantùm, vel una, in Confirmatione debeat esse susceptor? Affirmat P. Rebello d. q. 6. n. 6. Negant resolventes etiam omnia supradicta perinde procedere in Confirmatione, ac in Baptismo, P. Sanch. lib. 7. disp. 57. n. 9. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 152.

φ *Omnibus inter alias personas hujus spiritualis Cognationis impedimentis omnino sublatis.*] An per hæc verba censeatur sublatus Catechismus, seu Cognatio quædam spiritualis nata ex Catechizatione Baptizati? Affirmant Pat. Sanch. lib. 7 disp. 10. P. Valer. Regin. d. l. 31. num. 190. P. Rebello d. p. 2. lib. 3. q. 18. n. 20. cum seqq. Vide Petr. de Ledesm. d. c. 17. conclus. 5. dub. 1. & concl. 6. dub. 4. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 84. per totum.

CAPUT III.

Breve est, non summatur.

αβ &c. 1 Justitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia 2 quacunque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; δε &c. autem valida fuerint, 3 primum gradum non excedant, quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari.

DECLARATIONES.

1 *Justitia publica honestatis.*] Hoc impedimentum intelligitur tantùm in sponsalibus de futuro, secus si matrimonium fuisset contractum per verba de præsenti, ut declaravit Pius V. in quadam Bulla. Dispositio etiam hujus Decreti retrotrahitur, prout supra in in præcedenti Decreto de cognat. spir. dictum fuit. Ita declaravit Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII.

2 *Ubi sponsalia.*] Scilicet per verba de futuro, non autem de præsenti. Ita esse intelligendum declaravit Pius V. in quadam Bulla sub data Kalend. Jun. 1568. dispositio etiam hujus decreti retrotrahitur prout supra in præcedenti decreto de cognatione spirituali dictum fuit. Ita declaravit Gregorius XIII. ex voto Congregationis.

Quacunque ratione valida non erunt.] Si sponsalia solvuntur de consensu. Congregatio censuit esse valida.

Præsupposita declaratione per constitutionem Pii V. super hoc decreto censuit Congregatio, oriri impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de præsenti etiam nulliter contractis, omissa forma decreti Concil. Trid. cap. 1. hujus Sess.

Sponsalia de præsenti ante ætatem enim unius secuta carnali copula, non transeunt in matrimonium.

3 *Primum gradum.*] Facultate hujus Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in secundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præsupponitur.

In justitia publicæ honestatis & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus.

Ex sponsalibus contractis per hæc verba, *promitto te ducere in uxorem, si factis denuntiationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honestatis.

Ex matrimonio contracto per verba de præsenti etiam non consummato, oritur affinitas vel impedimentum justitiæ publicæ honestatis, estque fortius & maius vinculum: quam impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalib. de futuro.

Item Congregatio censuit, ex matrimonio per verba de præsenti, copula non secuta, non oriri affinitatem, remanet tamen impedimentum hoc ulterioris gradus ex Declaratione Pii V. sub datum Kalend. Julii 1568. & ita fuit decretum per Congregationem 17. Aprilis 1586. & de ordine Sanctissimi præter Cardinales interfuerunt omnes priores ordinum & tres Reverendissimi.

An ex matrimonio contracto per verba de præsenti non consummato oriatur affinitas vel impedimentũ justitiæ publicæ honestatis? Con-

Congregatio respondit, non esse impedimentum affinitatis, sed impedimentum justitiæ publicæ honestatis & fortius & majus vinculum, quam impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro, & hoc Concilii decretum non loquitur de hoc impedimento, sed de illo tantum ex sponsalibus de futuro, ex quibus gradus istius impedimenti colligitur non intelligi ad primum gradum redactos, sed tantum illos, qui contrahuntur ex sponsalibus de futuro, ut per Bullam felicis recordat. Pii V. sub datum Romæ.

REMISSIONES.

α Vide Emman. tom. 1. sum. c. 234. n. 4. in 2. edit. Veg. to. 2. summ. c. 34. casu 16. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 55. art. 4. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacram. Matr. c. 15. concl. 9. cum seqq. & c. 16. per totum, Pat. Henriq. in sum. l. 12. c. 10. §. 2. P. Rebello de Obligat. justit. p. 2. l. 3. qu. 14. & in hoc li. 4. in Appendice n. 67. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 31. c. 18. n. 126. cum seqq. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 32. n. 58. cum sequentibus, P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 68. n. 10. cum seqq. novissimè D. Guttier. tract. de Matrim. c. 103. * Vide etiam Azeved. in l. 7. tit. 20. lib. 8. novæ recopilat. n. 11. 12. & 29. Salzed. ad Ber. Diaz. in prax. canon. c. 83. lit. B. Vincen. Grilenzon. cons. 30. n. 2. & 8.

β Extat super hunc text. peculiaris declaratio Pii V. in Motu proprio, qui incipit, Ad Romanum spectat, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apostol. tenore præsentium declaramus & definimus, Decretum Concilii hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio sic (ut præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de jure veteri ante prædictum Decretum Concil. introductum erat. refert. Nav. in Man. c. 22. n. 57. P. Henriq. d. c. 10. §. 2. Valent. p. 4. disput. 10. q. 5. puncto 3. P. Sanch. lib. 7. disp. 70. n. 5. P. Rebello de Oblig. just. p. 2. lib. 4. in Append n. 98 P. Valer. Regin. d. li. 31. n. 128. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 32. dub. 5. n. 70. concl. 3.

γ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, ex matrimonio per verba de præsenti copula non sequuta, non oriri affinitatem, remanere tamen impedimentum hoc ulterioris gradus, refert Pat. Rebello de Appen. n. 106. & Guttier. d. c. 103. n. 24.

δ *Ubi autem valida fuerint.*] Vide P. Rebello d. q. 14. n. 3. Pat. Ægid. disp. 32. n. 61. ubi resolvit, ex sponsalibus, aut matrimoniis metu, aut errore personæ, aut deliberatè, aut à destituto sufficienti ratione contractis, ideoque invalidis, nullum nasci impedimentum: & idem extendit ad sponsalia aut matrimonia, cum incerta contracta, quia deficit legitimus consensus, qui debet in certam personam ferri, & P. Val. Regin. d. l. 31. n. 127. Guttier. d. c. 103. n. 18. † Trevisan. in decis. 9. n. 3. lib. 1.

ε An hoc impedimentum oriatur ex sponsalibus conditionatis ante adventum conditionis? Negant ob defectum consensus, qui suspenditur usque ad eundem adventum, P. Sanch. l. 7. disp. 69. P. Valer. Reginald. lib. 31. n. 129. P. Ægid. disput. 32. n. 61. Petr. de Ledes. d. c. 15. concl. 9. dub. 2. in fine, Guttier. d. c. 103. n. 19.

ζ An oriatur ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum, sine consensu illorum? Negant P. Sanch. lib. 7. disp. 68. n. 18. 19. P.

Valer. Regin. d. lib. 31. n. 129. vers. Adverte quintò, ubi secus resolvendum putat, si iidem filii consenserint, sive expresse, sive tacitè, ut si parentes fuerint, nec cùm jam essent doli capaces, contradixerint, vide Petr. de Ledesm. d. c. 16. concl. 3 dub. 2.

• An oriatur ex omnibus sponsalibus quacunq; ratione irritis, quamdiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta? Affirmant Navar. in Man. c. 22. n. 57 Ægid. d. disp. 32. n. 69. T. Val. Reg d. lib. 32. n. 127. ubi n. 70. vers. Excipe, resolvit, matrimonium clandestinum, cùm habeat rationem sponsalium, inducere eodem modo impedimentū, atq; alia sponsalia.

CAPUT IV.

Breve est, non summatur.

a c. quadā cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cons. uxo. sua.

α* β &c. PRæterea a sancta Synodus, eisdem, & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod 1 propter affinitatem δ ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium, postea factum dirimit; ad eos tantùm, 2 uni in primo & secundo gradu conjunguntur, restringit: 3 ε in ulterioribus verò gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

DECLARATIONES.

Dispositio hujus Decreti etiam retrotrahitur prout suprà in præcedentibus Decretis, c. 2. & 3. de cognat. spir. & justitia publicæ honestatis dictum fuit, & ita etiam declaravit S. D. N. Gregor. XIII. devotè hoc c. intelligendum esse.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui suspicatus est etiam leviter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cujus sororem postea duxit in uxorem, indiget dispensatione, & filii, quos ex tali Matrimonio procreavit, illegitimi sunt.

Anglonensis 26. August. 1593. Congregatio Concilii censuit, affinitatem supervenientem etiam per illicitum coitum dissolvere sponsalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius posse incestuosum ab Episcopo dispensari, ut cum alio contrahat.

2 *Primo & secundo gradu.*] In primo, & secūdo gradu transversali dispēsatur ex causis ordinariis; in descendentibus, non nisi ex magna causa.

3 *In ulterioribus vero.*] Impedimentum istud quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam locū & comprehendit sponsalia per verba de futuro contracta, ut censuit Cōgregatio.

Caputaquens. 16. Decemb. 1593. Congregatio Concilii censuit, scribendum Episcopo, potuisse Ioannem Antonium Oratorem mortua ejus prima uxore, accipere in uxorem Joannam, licet fuerit uxor Angeli, qui tertio aut quarto consanguinitatis gradu, conjunctus erat cum Diamante prima uxore Oratoris, cum tantum affinitatis genus sublatum fuerit, ideo declarandum impedimentum hujusmodi hodie non obstare.

19. Decembris. 1596. Congregatio Concilii censuit, affinitatem ex illicita copula provenientem restrictam esse ad secundum gradum decret. Concilii cap. 4. Sess. 24. de Reform. Matrim.

31. Martii 1597. Congregatio Concilii censuit, ad dignoscendum, an subsit impedimentum affinitatis provenientis ex fornicatione, attendendum esse

gradum

gradum esse remotiorem; ideoque quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis conjunguntur matrimonio post concilium, quod hujusmodi impedimentum ad primum & secundum gradum restrinxit, licite contrahitur: ita etiam contrahi potest inter eos, qui simul secundo, & tertio gradibus, hujusmodi affinitatis ex fornicatioue inductæ coniunguntur: item censuit omissionem à denuntiatione non reddere matrimonium nullum.

In matrimonio contracto inter hęreticum & Catholicum & è converso, qui essent aliquo gradu cognationis, vel affinitatis coniunctis quamvis pro istorum parte supplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento cessante Catholicus cum hæretico contrahere non potest, licet contractum valeat juxta glossam communiter receptam in cap. cum oportet 28. q.1. nullo modo videtur dispensandum, ne hujusmodi exitialibus matrimoniis sedes Apostolica authoretur, quia potius partes Ordinarii sunt, talia matrimonia irrita & nulla declarare, & Catholicis matrimonia contrahendi legitimam cum Catholicis licentiam & favorē impetrare, invocato auxilio brachii sæcularis.

An ex clausula illa, ex quavis matrimoniali dispensatione apponi solita, videlicet dūmodo propter hoc mulier rapta non fuerit, possit Ordinarius denegare executionem matrimonii, si rapta tamen à raptore separata non fuerit, & in loco tuto & libero constituta raptorem habere in virum consentiat, prout requiritur decreto Concilii.

Congregatio censuit, dispensationem esse subreptitiam: ideo Episcopum debere executionem matrimonii denegare.

An Ordinarius possit denegare executionem obtentæ dispensationis, donec raptus decenter Judicis arbitrio reipsa raptam dotarit, juxta decretum prædictum. Congregatio Concilii censuit, Episcopum executionē legitimæ dispensationis denegare posse, donec raptor effectualiter raptam decēter dotaverit juxta præsens decretū Concilii.

S.D.N. Greg. XIII. ex sententia Congregationis dixit, per hoc Decretum sublatum censeri impedimentum quoque supervenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod majus est, ergo & istud quod solùm impedit, ne is per quem conrracta est affinitas sine peccato possit exigere debitum, quod minus est: præterea Concilium sustulit tertium & quartū.

REMISSIONES.

α Vide P. Perez lib. 8. Ordin. p. mihi 315. Guttier. Canon. lib. 1, c. 15. n. 31. & q. 23. Veg. tom. 1. sum. c. 34. casu 53. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 228. n. 4. in 2. edit. & q. Regular. tom. 1. q. 63. art. 1. P. Henriq. in sum. lib. 12. c. 10. §. 1. Sayr. in Clavi regia, lib. 8. c. 4. n. 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 67. n. 4. cum seqq. Petr. de Ledesm. de Matr. quæst. 55. art. 3. dub. fin. & in sum. p. 1. de sacr. Matr. c. 15. P. Ægid. de Conink de Sacr. & censur. to. 2. disp. 32. à n. 43. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 147. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 19. n. 4. novissimè D. Guttier. tract. de Matrim. c. 99. * Vide etiam Instructor. conscientiæ p. 1. c. 397. col. 11. Veracruz in append. ad Specul. conjug. fol. 170. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 84. lit. D.

β An affinitas jure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmant P. Rebello de Oblig. justit. part. 2. lib. 3. quæst. 15. num. 9. P. Sanch. lib. 7. disp. 65. n. 8. P. Ægid. dict. disp. 32. n. 49.

γ An Affinitas ex matrimonio orta sit restricta per Conc. in præsenti? Negant resolventes hodie etiam dirimere matrimonium usque ad quartum gradum, sicut statutum erat in c. Non debet, de Consang. & affinit Vivald. in Candel. aureo, tit. de Sacram. p. 1. ubi de Matrim. n. 295. Navar. in Man. c. 22. n. 43. Philiarch. de officio Sacerd. tom. 1. p. 2. l. 2. c. 12. vers. Consanguinitatis Lara in l. si quis à liberis. in princ. n. 90. ff. de liberis agnosc. Emman. Saa in sum. verbo matrimonium. tit. de imped. dirim. n. 13. Perez. lib 5. col 3. tit. 15. lib. 8. Ordin. Llamas p. 3. methodi curat. c. 8. §19. Tolet. in sum. lib. 7. c. 11 n. 4. Azeved. lib. 7. n. 9. tit. 21. lib. 8. novæ Recopil. Barthol. Ledesm. de Matrim. dub. 41. concl. 1. Valent. p. 4. disp. 10. q. 5. puncto 3. F. Emman. tom. 1. sum. cap. 228. n. 4. in 2. edit. *P.* Henriq. lib. 12. c. 10. n. 1. lit. H. Pet. de Ledesm. de Matrim. q. 55. art. 6. paulò post princip. *P.* Rebello. d. q. 15. n. 6. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 99 n. 14.

δ *Ex fornicatione.*] An ex omni copula illicita? Affirmant *P.* Sanch. lib. 7. disp. 67. n. 7. *P.* Valer. Regin. d. lib. 31. n. 147. Pet. de Ledesm. d. c. 35. concl. 6.

ε *In ulterioribus verò gradibus, &c.*] Vide motum proprium Pii V. editum anno 1566. incip. Ad Romanum, ibi: Declaramus, & auctoritate Apostolica decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in ulterioribus gradibus hujusmodi, liberè & licitè matrimonium contrahi possit. refert. *P.* Sanch. lib. 7. disp. 67. n. 4. & novissimè D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 69. n. 13. † An copula fornicaria habita cum consanguineis alterius conjugis in 3. vel 4. gradu, impediat hodie debiti exactionem à propria uxore, vel viro? Negant Guttier. de matrim. cap. 99. n. 16. & frater Basilius de impediment. matrimonii c. 38. c. 1. fol. mihi 564. col. 2.

CAPUT V.

a c. fin. §. pen. de cland. desp. Clem. unica de consf. & aff.

1 α β * &c. Si quis intra *a* gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur, 2 & spe dispensationis consequendæ careat: idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. 3 θ Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subjiciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, *b* cujus salubria præcepta temerè contempsit. 4 Si verò solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille 5 probabilem ignorantiam habuit; ι tunc facilius cum eo †, & gratis dispensari poterit. 6 In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro: 7 κ &c. idq; ex causa, & gratis concedatur. 8 ψ ω In secundo gradu nunquã dispensetur†, nisi inter magnos principes, & ob publicã causam.

b c. fin. de immu. eccl. c. quia frustra de usu

DECLARATIONES.

1 *Si quis intra, &c.*] Intra gradus prohibitos, qui se cognoverunt carnaliter, sine tractatu & conditione matrimonii, postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, & tacentes se carnaliter cognovisse: si obtineant ex aliqua causa

causa nō probata, dispensationē, potest ea dici subreptitia, & sic nullā obtinuisse dispensationē, eo quod nō narraverint cognitionē carnalē.
2 *Spe dispensationis.*] Quando scilicet impedimentum provenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Justitiæ publicæ honestatis, ad quod prohibitio hæc non se extendit. *Infrà hoc cap. §. In secundo.*

Sic etiam indigent nova dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præsentatis, vel (qui per nuntium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam,) contraxerunt, & se carnaliter cognoverunt.
3 *Quod si ignoranter.*] Pro petitione eorum, qui contractis sponsalibus, tam post publicam confirmationem Concilii, quàm denuntiandi necessitatem in matrimonio, non servata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, ut ipsi dicunt, errore agentium ante Concilii Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.
4 *Si verò solemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum post Kalend. Maii 1564. contraxerunt, petentibus dispensationem in locis ubi non esset publicatum Decretum de clandestinis Matrimoniis, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ solvitur ob expeditionem bullarum.
5 *Probabilem ignorantiam.*] non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilii, si hæc ignorantia fuerit post Kal. Maii An. 1566. in supplicationibus autem non exprimātur Kalend. Maii, sed sufficit si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradū dispensari cum iis, qui ignorantes gradū, non clandestine post Concilii confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro iis, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodū factis aliis proclamationibus juxta Concilium Trident. habetur notitia impedimenti. Pro iis etiam qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo quod non inveniuntur paris conditionis, sicut & pro eo, qui vult ducere in uxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordiis componendis contrahere volunt, visæ fuerunt legitimæ causæ ad dispensandum de contrahendo, dummodo gratis prorsus. At in tertio maturius procedatur, *Supra hujus Sess. c. 1. §. qui contraxerunt.*

Idem servandum est quod in casibus supradictis, in iis videlicet matrimoniis per verba de futuro publicatis, præcedētibus aut subsequutis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis provinciis vim habent matrimonii contracti per verba de præsenti, dummodo hujusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationē Concilii, & fuerint proclamata intervenientibus aliquibus supradictis actibus. Et si etiā de tertio gradu agatur, placuit quod possint accipi componendæ: sed non possint cogi isti, qui contraxerunt, ad petēdam dispensationem, etiamsi Matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & ambo vellent resilire, vel alter saltem eorum.
6 *In contrahendis Matrimoniis.*] Cùm dubitatur an contrahentes sint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarii hoc relinquitur, ut credat illis testibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit in sponsalibus esse obser-

servan-

servandum. 7. *Idque ex causa.*] Causa est legitima, si dos non esset competens, in quarto tamen gradu.

S.D.N. ex una sententia Congregationis respondit, dispensationem subreptitiè obtentam non videri, cum in simplici libello dictum fuerit de loci angustia; si modò verum est oratores in eo loco, ubi contrahendum est Matrimonium, viros sibi non consauguineos paris conditionis, quibus nubant, invenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilii Tridentini habēt facultatem à Papa declarandi, quæ sunt causæ dispensationis Matrimonialis, & quo sensu sunt illæ accipiendæ. Causa verò dotis non sufficientis est justa, cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dispēsari possit, pro cujus verificatione sufficit, si in eo loco, in quo mulier habitat, ipsa diligentiam adhibeat, in perquirendo virū parem, à quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen inveniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilii, antequam tamen illius confirmatio innotesceret, potuerunt simpliciter dispensari. *Supra, hoc c.§. Placuit quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilii confirmationem, cum essent in gradu prohibito, & postea volunt contrahere matrimonium, non possunt absq; causa dispensari. Causa idonea videtur, si conversatio cum sponsa, aut publicatio sponsalium præcesserunt, aut quid simile, præter alias causas à iure receptas. Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere sive pro laboribus in instruēdo processum sive pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus habitis à Sede Sancta Apostolica. *Suprà, huius Sess. c.1.§. Qui contraxerunt, in tertio.*

8 *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Pius V. declaravit hoc intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis. Congregatio tamen idem censuit in sponsalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium suprà loqui de sponsalibus de futuro iuxta Bullam Pii V. incipientem *Ad Romanum*, sextum verò loqui de matrimonio contracto, & consummato, quia verba contextus id ita esse ostendunt. De matrimonio verò rato tantùm, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (prout est de iure,) est maius quoddam impedimentum, quàm sint sponsalia, & idcirco remittendum iuris dispositioni & prudentiæ Sanctissimi Domini nostri, qui pro rerum & causarum varietate providebit singulis casibus.

Cum iis qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilii confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerunt ad Curiam, atq; cœperunt agere pœnitentiam salutarem ipsis impositam, videtur dispensandū esse, etiamsi nulla signata sit supplicatio.

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supr. hoc c.§. Intra gradus*, pro iis, qui se carnaliter cognoverunt, prout ante solitum erat, cū ista expressione copulæ, etsi non exprimeretur, quòd publica facta esset. Si post impetratas litteras dispensationis, ante illarū præsentationem & Decretum Ordinarii, se cognoverunt nullis factis, aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinario, ut, si dictæ literæ dispensationis sibi præsentabuntur, & causa in eis expressa probabitur legitima coram se, simulque quòd oratores post impetratas litteras se cognoverint; dispenset cum eis, iniuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo. Quòd si tales contraxerint coram

Paro-

Parocho habita notitia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognoverunt, committitur ut suprà. Additur verò punitio Parocho qui non servata forma Concilii coniunxit oratores in Matrimonium, & quidem gravior, si scivit illos in gradu prohibito se attinere, nec litteras dispensationis vidit.

Iis qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuntio quòd litteræ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognoverunt, & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commistionem, dandas dispensationes esse Congregatio Cardinalium censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quòd litteræ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoque Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si eius mentio non est facta in suplicatione: copula verò superveniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impediti Matrimonii validitatem.

Episcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censur. tom.2. disp.32. à n.42. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib.31. n.139. cum seqq. & n. 198. & 203. P. Rebello de Oblig. iust. p.2. lib.3. q.5. à n.19. * Vide etiam Navar. in manuali c.22. n.86. & cons. 1.2. & 5. de consanguin. & affinit. Jacob. de Graffis lib.2. suar. decis. aurear. p.1. c.81. n.5. Guttier. lib. 1. canon. quæst. cap.15. ex n.17. & c.22. n.5. 25. & 26. Spin. in Speculo testam. gloss.15. princ. n 55. Jo. Bapt. Costa de facti scient. & ignor. centur.2. distinct.38. ex n.9. Idem Guttier. de matrim. c.122. n.6.

β An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento cósanguinitatis, vel affinitatis, sint subreptitii, & matrimonium postea contractum sit nullum? Negant Nav. Cons.1. q.19. sub tit. de Constit. & Cons. fin. de Cognat. spirit. & Cons. 8. & 9. de Consanguin. & affinit. Emman. Saa verbo, Dispensatio, n.10. Salzed. ad Bern. c.126. v. Unde meritò, Veg. to.2. sum. cap.34. casu 97. *Nota porque viene.* Fr. Emman. in sum. to.1. c.236. n.5. P. Henriq. in sum. l.12. c.2. §.4. & §.7. Caval. Communium contra comm. q.737. Petr. de Ledesm. de Matrim. q.56. art.5. & in sum. de Matrim. c.27. diffic.3. conclus.1. Læli. Zechi. de repub. Ecclesiast. c.28. de parocho, p.367.

Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. c.24. à n.1. Sarmi. lib.1. selectar. c.9. n.3. Emm. sibi contrarius *del orden del juizio*, c.10. n.4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.31. n.200. vers. simulque, Ludov. Lopez in instructor. Consci. tom.1. c.296. Guttier. Canon. l.1. c.15. & novissimè tract. de Matr. cap.124. n.12. cum seqq. Paul. Comit. Respons. Moral. lib.1. q.104. Zerol. in praxi Episcop. p.1. perbo, Dispensatio. §.4. Steph. Quarant in summa Bullarii verbo, Matrimoniales dispensationes, n. 13. P. Rebello de Obligat. justit. p.2. lib.3. q.5. num.24. P. Sanch. lib 8. disp.14. n.3. & lib.8. disput.25. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapol. c.25. n.4. Latè Nicol. Garz. de Benefic. p.8. c.3. n.31. cum seqq. ubi num.66. & 70. sequentes adducit super hoc sacræ Congregationis responsiones.

γ Congregatio Cardinalium Concilii censuit, dispensationem subreptitiam, si inter Consanguineos, vel affines, vel spirituali Cognatione conjun-

conjunctos carnalis copula praecessisset, cujus mentionē in supplicatione non fecissent, propterea quòd tales consanguinei, affines & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quòd dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito necessariam esse de jure expressionem copulae carnalis, prout stylus curiae observat.

ꝺ Congregatio Cardinalium Concilii Trident. censuit, dispensationem reddi nullam ex copula praecedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam verò supervenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonii validitatem.

ꝭ An dispensatio super impedimento Cognationis spiritualis, vel etiam publicae honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Navarr. *P*.Sanch. lib.7. disp.15. n.8. & lib.8. disp.25. n.9. Affirmant per text. in c. 2. de eo qui congnovit consang. uxoris suae. Galleg. de Cognat. spirit. c.24. Mariens. in Rubr. tit.1. gl.1. n.137. lib 5. novae Recopil. Guttier. Canon. lib.1. c.23. n.15. Men. de Arbit. casu 50. à n.1. Garci d.c.3. n.64.

ζ *Intra gradus prohibitos.*] An itelligatur de quocunque etiam impedimento dirimente? Negat *P*.Henriq. lib.12. cap.3. §.8. lit. *P*. Affirmant Petr. Ledes. de Matrim. q.56. art. fin. dub.2. diffic.1. concl.1. *P*. Sanch. lib.8. disp.42 n.7. & disp.25. n.24.

η *Quod si ignoranter id fecerit, &c.*] Vide Navar. in cap. si quando, de Rescript. except.5. n.5. & in c. si quis autem de Poenit. dist.7. n.66. cum seqq. Guttier. Canon. lib.1. c.15. n.2. *P*.Sanch. lib.3. disp.42. n.7. in fin.

ϑ An excuset ignorantia crassa? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, *P*.Sanch. lib.2. disp.40. n.4. in med.

ι *Tunc facilius cum eo, & gratis, poterit dispensare.*] An solus Romanus Pontifex? Affirmat *P*.Sanch. de Matrim. lib.8. disp.6. n.19. † Vide etiam Gutier. de matrim. cap.122. n.2.6. & 7.

κ *Idque ex causa.*] Causas, quae hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud *P*.Henriq. lib.12. c.3. §.9. *P*.Sanch. lib.8. disp.19. Galleg. de Cognat. spirit. c.22. Fr. Emman. in sum. to.5. c.237. in 2. edit. *P*. Ægid. de Sacram. & Cens. to.2. disp.33. n.45. cum seqq. *P*.Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib.31. n.196. cum seqq. *P*etr. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacram. Matrim. c 17. conf.5. cum seqq.

λ *P*rima est. Quòd cùm oratrix dotem habeat minùs competentem, juxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consuanguineum vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minùs competenti dote in uxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emm. d.c.237. concl.1. n.2. Jacob de Graffis, part.1. decis. lib.2. c.81. in fine, *P*etr Ledesm. de Matrim. q.56. art. fin. & in summ. de Sacrament. tit. de Matrim. cap. 27. conclus. 5. Galleg. de Cognat, spirituali, cap. 22. num. 8. Guttier. Canon. lib.2. c.16. n.107. *P*. Sanch. lib.8. disp.19. n.16. *P*.Valer. Regin. d. lib.31. n.194. ubi n. 196. resolvit, censendam justam causam dispensandi, cum in defectu ipso dotis invenitur ratio pietatis. Vide *P*. Henriq. lib.12. c.3. §.9. vers. Tertia. *P*. Ægid. d. disp.33. n.47. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p.3. Collect. 709.

μ Utrùm fœmina in ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parētes, aliosve consanguineos divites? Vide Covar. de Sponsal. part. 2. c. 6. §. 9. & 10. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. n. 19. & 20. P. Ægid. d. disp. 33. n. 48. ubi resolvit, non dici pauperem, si eos possit cogere, ut statim dent dotem, dici tamen, quando de facto constaret, nullum non consanguineū, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere uxorē, eo quod cōmuniter sibi persuadeant parentes non daturos sufficientem dotem.

ν Secunda. Quod cùm dicta oratrix in dicto loco, propter illius angustiam, virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. n. 10. Veg. in sum. tom. 2. c. 34. casu 167. Fr. Emman. d. c. 137. n. 2. vers. *La quarta*, P. Henriq. d. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. n. 12. P. Ægid d. disp. 33. n. 46. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 196. vers. Ad tertiam, ubi resolvit, requiri tantùm, ut intra oppidum proprium fœminæ non inveniatur æqualis cui nubat; refertque ita responsum esse Archiepisc. Mediolanensi à Congregatione Cardinalium 18. Novembris, An. 1570. cujus responsionis verba adducit P. Sanchez. d. disput. 19. n. 13. dicens, n. 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabiliorisve ingenij, vide Aloys. Ricci. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 25.

ξ Tertia. Quod cùm inter dictorum oratorum parentes, consanguineos, vel affines, graves inimicitiæ ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen, quàm ex causa matrimonij inter oratores contrahendi provenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum sit, quod si oratores prædicti invicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ hujusmodi omnino componerentur: pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. disp 19. n. 8. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 196. vers. Ad secundam.

ο Quarta. Quòd cum inter dictos oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, lites hujusmodi omnino conantur, &c. referunt Fr. Emman. d. c. 237. num. 2. versic. *La segunda por se acabar un gran pleyto.* P. Ægid. disp. 33. num. 45. P. Sanch. l. 8. disp. 19. n. 8. ubi n. 9. resolvit, quod ad hanc causam reducitur evitatio scandalorum inter cognatos, & n. 11. dicit, similiter esse justam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obviandi alicui magno delicto.

π Quinta. Quod cùm dictus locus ad littus maris situs, continuis invasionibus piratarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, ut cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c. refert Steph. Quaranta in summa Bullar. verbo, Matrimoniales dispensationes.

ρ Sexta. Cum autem Pater Sancte, nisi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret, graviaque exinde scandala possint verosimiliter exoriri, refert P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 9.

Septima. Quòd dicta oratrix vigesimum quartum annum excedens hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non invenit, refert Stephan. Quarant. d. verbo Matrimoniales dispensationes.

σ Ultra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt, P. Ægi. d. disp. 33. n. 49. P. Sanch. disp. 19. n. 30. cum seqq. P. Val. d. lib. 31. n. 197. in princip.

CAPUT III.

Breve est, non summatur.

αβ &c. 1 IUstitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia 2 quacunque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; δs &c. autem valida fuerint, 3 primum gradum non excedant, quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari.

DECLARATIONES.

1 *Justitia publica honestatis.*] Hoc impedimentum intelligitur tantùm in sponsalibus de futuro, secus si matrimonium fuisset contractum per verba de præsenti, ut declaravit Pius V. in quadam Bulla. Dispositio etiam hujus Decreti retrotrahitur, prout supra in in præcedenti Decreto de cognat. spir. dictum fuit. Ita declaravit Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII.

2 *Ubi sponsalia.*] Scilicet per verba de futuro, non autem de præsenti. Ita esse intelligendum declaravit Pius V. in quadam Bulla sub data Kalend. Jun. 1568. dispositio etiam hujus decreti retrotrahitur prout supra in præcedenti decreto de cognatione spirituali dictum fuit. Ita declaravit Gregorius XIII. ex voto Congregationis.

Quacunque ratione valida non erunt.] Si sponsalia solvuntur de consensu. Congregatio censuit esse valida.

Præsupposita declaratione per constitutionem Pii V. super hoc decreto censuit Congregatio, oriri impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de præsenti etiam nulliter contractis, omissa forma decreti Concil. Trid. cap. 1. hujus Sess.

Sponsalia de præsenti ante ætatem enim unius secuta carnali copula, non transeunt in matrimonium.

3 *Primum gradum.*] Facultate hujus Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in secundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præsupponitur.

In justitia publicæ honestatis & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus.

Ex sponsalibus contractis per hæc verba; *promitto te ducere in uxorem, si factis denuntiationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honestatis.

Ex matrimonio contracto per verba de præsenti etiam non consummato, oritur affinitas vel impedimentum justitiæ publicæ honestatis, estque fortius & maius vinculum: quam impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalib. de futuro.

Item Congregatio censuit, ex matrimonio per verba de præsenti, copula non secuta, non oriri affinitatem, remanet tamen impedimentum hoc ulterioris gradus ex Declaratione Pii V. sub datum Kalend. Iulii 1568. & ita fuit decretum per Congregationem 17. Aprilis 1586. & de ordine Sanctissimi præter Cardinales interfuerunt omnes priores ordinum & tres Reverendissimi.

An ex matrimonio contracto per verba de præsenti non consummato oriatur affinitas vel impedimentū justitiæ publicæ honestatis?

Con-

Congregatio respondit, non esse impedimentum affinitatis, sed impedimentum justitiæ publicæ honestatis & fortius & majus vinculum, quam impedimentum justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro, & hoc Concilii decretum non loquitur de hoc impedimento, sed de illo tantum ex sponsalibus de futuro, ex quibus gradus istius impedimenti colligitur non intelligi ad primum gradum redactos, sed tantum illos, qui contrahuntur ex sponsalibus de futuro, ut per Bullam felicis recordat. Pii V. sub datum Romæ.

REMISSIONES.

α Vide Emman. tom.1. sum. c.234.n.4.in 2. edit. Veg. to.2. summ. c.34. casu 16. Petr. de Ledesm. de Matrim. q.55.art.4.dub.1.& in sum. p.1. de Sacram. Matr. c.15. concl. 9. cum seqq. & c.16. per totum, Pat. Henriq. in sum.l.12.c.10. §.2. P.Rebello de Obligat. justit. p.2.l.3.qu. 14. & in hoc li.4. in Appendice n.67. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li.31.c.18. n.126. cum seqq. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censur. tom.2. disp.32.n.58. cum sequentibus, P. Sanch. de Matrim. lib 7.disp.68.n.10. cum seqq. novissimè D. Guttier. tract. de Matrim. c.103.* Vide etiam Azeved. in l. 7. tit.20. lib.8. novæ recopilat. n 11.12.& 29. Salzed ad Ber. Diaz. in prax. canon. c. 83. lit.B. Vincen. Grilenzon. cons.30.n.2.& 8.

β Extat super hunc text. peculiaris declaratio Pii V. in Motu proprio, qui incipit, Ad Romanum spectat, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apostol. tenore præsentium declaramus & definimus, Decretum Concilii hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat; non autem in matrimonio sic (ut præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de jure veteri ante prædictum Decretum Concil. introductum erat. refert. Nav. in Man. c.22.n.57. P. Henriq. d.c.10.§.2. Valent. p.4. disput.10.q.5. puncto 3. P. Sanch. lib.7. disp.70.n.5. P. Rebello de Oblig. just. p.2.lib.4. in Append n.98 P. Valer. Regin. d.li.31.n.128. P. Ægid. d. tom. 2. disp.32. dub.5.n.70. concl.3.

γ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, ex matrimonio per verba de præsenti copula non sequuta, non oriri affinitatem, remanere tamen impedimentum hoc ulterioris gradus, refert Pat. Rebello de Appen. n.106. & Guttier. d.c.103.n.24.

δ *Ubi autem valida fuerint.*] Vide P. Rebello d.q.14. n.3. Pat. Ægid. disp.32. n.61. ubi resolvit, ex sponsalibus, aut matrimoniis metu, aut errore personæ, aut deliberatè, aut à destituto sufficienti ratione contractis, ideoque invalidis, nullum nasci impedimentum: & idem extendit ad sponsalia aut matrimonia, cum incerta contracta, quia deficit legitimus consensus, qui debet in certam personam ferri, & P. Val. Regin. d.l.31. n.127. Guttier. d.c.103. n.18. † Trevisan. in decis.9. n.3. lib.1.

ε An hoc impedimentum oriatur ex sponsalibus conditionatis ante adventum conditionis? Negant ob defectum consensus, qui suspenditur usque ad eundem adventum, P. Sanch. l.7. disp.69. P. Valer. Reginald. lib.31.n.129. P. Ægid. disput.32.n.61. Petr. de Ledes. d.c.15. concl. 9. dub.2. in fine, Guttier. d.c.103.n.19.

ζ An oriatur ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum, sine consensu illorum? Negant *P.* Sanch. lib.7. disp.68. n.18.19. *P.*

Valer. Regin. d. lib. 31. n. 129. vers. Adverte quintò, ubi secus resolvendum putat, si iidem filii consenserint, sive expressè, sive tacitè, ut si parentes fuerint, nec cùm jam essent doli capaces, contradixerint, vide Petr. de Ledesm. d. c. 16. concl. 3. dub. 2.

An oriatur ex omnibus sponsalibus quacunq; ratione irritis, quamdiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta? Affirmant Navar. in Man. c. 22. n. 57. Ægid. d. disp. 32. n. 69. P. Val. Reg. d. lib. 32. n. 127. ubi n. 70. vers. Excipe, resolvit, matrimonium clandestinum, cùm habeat rationem sponsalium, inducere eodem modo impedimentũ, atq; alia sponsalia.

CAPUT IV.

Breve est, non summatur.

a c. quadã cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cons. uxo. sua.

a* β &c. PRæterea a sancta Synodus, eisdem, & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod 1 propter affinitatem δ ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium, postea factum dirimit; ad eos tantùm, 2 qui in primo & secundo gradu conjunguntur, restringit: 3 in ulterioribus verò gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

DECLARATIONES.

Dispositio hujus Decreti etiam retrotrahitur prout suprà in præcedentibus Decretis, c. 2. & 3. de cognat. spir. & justitia publicæ honestatis dictum fuit, & ita etiam declaravit S. D. N. Gregor. XIII. devotè hoc c. intelligendum esse.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui suspicatus est etiam leviter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cujus sororem postea duxit in uxorem, indiget dispensatione, & filii, quos ex tali Matrimonio procreavit, illegitimi sunt.

Anglonensis 26. August. 1593. Congregatio Concilii censuit, affinitatem supervenientem etiam per illicitum coitum dissolvere sponsalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius posse incestuosum ab Episcopo dispensari, ut cum alio contrahat.

2 *Primo & secundo gradu.*] In primo, & secũdo gradu transversali dispẽsatur ex causis ordinariis; in descendentibus, non nisi ex magna causa.

3 *In ulterioribus vero.*] Impedimentum istud quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam locũ & comprehendit sponsalia per verba de futuro contracta, ut censuit Cõgregatio.

Caputaquens. 16. Decemb. 1593. Congregatio Concilii censuit, scribendum Episcopo, potuisse Ioannem Antonium Oratorem mortua ejus prima uxore, accipere in uxorem Joannam, licet fuerit uxor Angeli, qui tertio aut quarto consanguinitatis gradu, conjunctus erat cum Diamante prima uxore Oratoris, cum tantum affinitatis genus sublatum fuerit, ideo declarandum impedimentum hujusmodi hodie non obstare.

19. Decembris. 1596. Congregatio Concilii censuit, affinitatem ex illicita copula provenientem restrictam esse ad secundum gradum decret. Concilii cap. 4. Sess. 24. de Reform. Matrim.

31. Martii 1597. Congregatio Concilii censuit, ad dignoscendum, an subsit impedimentum affinitatis provenientis ex fornicatione, attendendum esse

gradum

gradum esse remotiorem; ideoque quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis conjunguntur matrimonio post concilium, quod hujusmodi impedimentum ad primum & secundum gradum restrinxit, licite contrahitur: ita etiam contrahi potest inter eos, qui simul secundo, & tertio gradibus, hujusmodi affinitatis ex fornicatione inductæ coniunguntur: item censuit omissionem à denuntiatione non reddere matrimonium nullum.

In matrimonio contracto inter hæreticum & Catholicum & è converso, qui essent aliquo gradu cognationis, vel affinitatis coniunctis quamvis pro istorum parte supplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento cessante Catholicus cum hæretico contrahere non potest, licet contractum valeat juxta glossam communiter receptam in cap. cum oportet 28. q. 1. nullo modo videtur dispensandum, ne hujusmodi [illegible]itialibus matrimoniis sedes Apostolica authoretur, quia potius partes Ordinarii sunt, talia matrimonia irrita & nulla declarare, & Catholicis matrimonia contrahendi legitimam cum Catholicis licentiam & favorē impetrare, invocato auxilio brachii sæcularis.

An ex clausula illa, ex quavis matrimoniali dispensatione apponi solita, videlicet dūmodo propter hoc mulier rapta non fuerit, possit Ordinarius denegare executionem matrimonii, si rapta tamen à raptore separata non fuerit, & in loco tuto & libero constituta raptorem habere in virum consentiat, prout requiritur decreto Concilii.

Congregatio censuit, dispensationem esse subreptitiam: ideo Episcopum debere executionem matrimonii denegare.

An Ordinarius possit denegare executionem obtentæ dispensationis, donec raptus decenter Judicis arbitrio reipsa raptam dotarit, juxta decretum prædictum. Congregatio Concilii censuit, Episcopum executionē legitimæ dispensationis denegare posse, donec raptor effectualiter raptam decēter dotaverit juxta præsens decretū Concilii.

S.D.N. Greg. XIII. ex sententia Congregationis dixit, per hoc Decretum sublatum censeri impedimentum quoque supervenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod majus est, ergo & istud quod solùm impedit, ne is per quem contracta est affinitas sine peccato possit exigere debitum, quod minus est: præterea Concilium sustulit tertium & quartū.

REMISSIONES.

α Vide P. Perez lib. 8. Ordin. p. mihi 315. Guttier. Canon. lib. 1. c. 15. n. 21. & q. 23. Verg. tom. 1. sum. c. 34. casu 53. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 228. n. 4. in 2. edit. & q. Regular. tom. 1. q. 63. art. 1. P. Henriq. in sum. lib. 12. c. 10. §. 1. Sayr. in Clavi regia, lib. 8. c. 4. n. 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 67. n. 4. cum seqq. Petr. de Ledesm. de Matr. quæst. 55. art. 3. dub. fin. & in sum. p. 1. de sacr. Matr. c. 15. P. Ægid. de Conink de Sacr. & censur. to. 2. disp. 32. à n. 43. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 147. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 19. n. 4. novissimè D. Guttier. tract. de Matrim. c. 99. * Vide etiam Instructor. conscientiæ p. 1. c. 397. col. 11. Veracruz in append. ad Specul. conjug. fol. 170. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 84. lit. D.

β An affinitas jure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmant P. Rebello de Oblig. justit. part. 2. lib. 3. quæst. 15. num. 9. P. Sanch. lib. 7. disp. 65. n. 8. P. Ægid. dict. disp. 32. n. 49.

γ An

γ An Affinitas ex matrimonio orta sit restricta per Conc. in præsenti? Negant resolventes hodie etiam dirimere matrimonium usque ad quartum gradum, sicut statutum erat in c. Non debet, de Consang. & affinit Vivald. in Candel. aureo, tit. de Sacram. p. 1. ubi de Matrim. n. 295. Navar. in Man. c. 22. n. 43. Philiarch. de officio Sacerd. tom. 1. p. 2. l. 2. c. 12. vers. Consanguinitatis Lara in l. si quis à liberis. in princ. n. 90. ff. de liberis agnosc. Emman. Saa in sum. verbo matrimonium tit. de imped dirim. n. 13. Perez. lib 5. col 3. tit. 15. lib. 8. Ordin. Llamas p. 3. methodi curat. c. 8 §19. Tolet. in sum. lib. 7. c. 11 n. 4. Azeved. lib. 7. n. 9. tit. 21. lib. 8. novæ Recopil. Barthol. Ledesm. de Matrim. dub. 41. concl. 1. Valent. p. 4. disp. 10. q. 5. puncto 3. F. Emman. tom. 1. sum. cap. 228. n. 4. in 2. edit. *P*. Henriq. lib. 12. c. 10. n. 1. lit. H. Pet. de Ledesm. de Matrim. q. 55. art. 6. paulò post princip. *P*. Rebello. d. q. 15. n. 6. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 99 n. 14.

δ *Ex fornicatione*] An ex omni copula illicita? Affirmant *P*. Sanch. lib. 7. disp. 67. n. 7 *P*. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 147. Pet. de Ledesm. d. c. 55. concl. 6.

ε *In ulterioribus verò gradibus, &c.*] Vide motum proprium Pii V. editum anno 1566. incip. Ad Romanum, ibi: Declaramus, & auctoritate Apostolica decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in ulterioribus gradibus hujusmodi, liberè & licitè matrimonium contrahi possit. refert. *P*. Sanch. lib. 7. disp. 67. n. 4. & novissimè D Guttier. d. tract. de Matr. c. 69. n. 13. † An copula fornicaria habita cum consanguineis alterius conjugis in 3. vel 4. gradu, impediat hodie debiti exactionem à propria uxore, vel viro? Negant Guttier. de matrim. cap. 99. n. 16. & frater Basilius de impediment. matrimonii c. 38. c. 1. fol. mihi 564. col. 2.

CAPUT V.

a c. fin. §. pen. de cland. desp. Clem. unica de cons. & aff.

b c. fin. de immu. eccl. c. quia frustra de usu

1 α β * &c. Si quis intra *a* gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur, 2 & spe dispensationis consequendæ careat: idque in eò multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. 3 δ Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subjiciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, *b* cujus salubria præcepta temerè contempsit. 4 Si verò solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille 5 probabilem ignorantiam habuit; ε tunc facilius cum eo †, & gratis dispensari poterit. 6 In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro: 7 ϰ &c. idq; ex causa, & gratis concedatur. 8 ψ ω In secundo gradu nunquā dispensetur†, nisi inter magnos principes, & ob publicā causam.

DECLARATIONES.

1 *Si quis intra, &c.*] Intra gradus prohibitos, qui se cognoverunt carnaliter, sine tractatu & conditione matrimonii, postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, & tacentes se carnaliter cognovisse: si obtineant ex aliqua causa

causa nō probata, dispensationē, potest ea dici subreptitia, & sic nulliā obtinuisse dispensationē, eo quod nō narraverint cognitionē carnalē.
2 *Spe dispensationis.*] Quando scilicet impedimentum provenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Justitiæ publicæ honestatis, ad quod prohibitio hæc non se extendit. *Infrà hoc cap. §. In secundo.*

Sic etiam indigent nova dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præsentatis, vel (qui per nuntium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam,) contraxerunt, & se carnaliter cognoverunt.
3 *Quod si ignoranter.*] Pro petitione eorum, qui contractis sponsalibus, tam post publicam confirmationem Concilii, quàm denuntiandi necessitatem in matrimonio, non servata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, ut ipsi dicunt, errore agentium ante Concilii Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.
4 *Si verò solemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum post Kalend. Maii 1564. contraxerunt, petentibus dispensationem in locis ubi non esset publicatum Decretum de clandestinis Matrimoniis, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ solvitur ob expeditionem bullarum.
5 *Probabilem ignorantiam.*] non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilii, si hæc ignorantia fuerit post Kal. Maii An. 1566. in supplicationibus autem non exprimātur Kalend. Maii, sed sufficit si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradū dispensari cum iis, qui ignorantes gradū, non clandestine post Concilii confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro iis, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodū factis aliis proclamationibus juxta Concilium Trident. habetur notitia impedimenti. Pro iis etiam qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo quod non inveniuntur paris conditionis, sicut & pro eo, qui vult ducere in uxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordiis componendis contrahere volunt, visæ fuerunt legitimæ causæ ad dispensandum de contrahendo, dummodo gratis prorsus. At in tertio maturius procedatur, *Supra hujus Sess. c. 1. §. qui contraxerunt.*

Idem servandum est quod in casibus supradictis, in iis videlicet matrimoniis per verba de futuro publicatis, præcedētibus aut subsequutis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis provinciis vim habent matrimonii contracti per verba de præsenti, dummodo hujusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationē Concilii, & fuerint proclamata intervenientibus aliquibus supradictis actibus. Et si etiā de tertio gradu agatur, placuit quod possint accipi componendæ: sed non possint cogi isti, qui contraxerunt, ad petēdam dispensationem, etiamsi Matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & ambo vellent resilire, vel alter saltem eorum.
6 *In contrahendis Matrimoniis.*] Cùm dubitatur an contrahentes sint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarii hoc relinquitur, ut credat illis testibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit in sponsalibus esse obser-

servan-

servandum. 7. *Idque ex causa.*] Causa est legitima, si dos non esset competens, in quarto tamen gradu.

S.D.N. ex una sententia Congregationis respondit, dispensationem subreptitiè obtentam non videri, cum in simplici libello dictum fuerit de loci angustia; si modò verum est oratores in eo loco, ubi contrahendum est Matrimonium, viros sibi non consauguineos paris conditionis, quibus nubant, invenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilii Tridentini habēt facultatem à Papa declarandi, quæ sunt causæ dispensationis Matrimonialis, & quo sensu sunt illæ accipiendæ. Causa verò dotis non sufficientis est justa, cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dispēsari possit, pro cujus verificatione sufficit, si in eó loco, in quo mulier habitat, ipsa diligentiam adhibeat, in perquirendo virū parem, à quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen inveniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilii, antequam tamen illius confirmatio innotesceret, potuerunt simpliciter dispensari. *Supra, hoc c.§. Placuit quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilii confirmationem, cum essent in gradu prohibito, & postea volunt contrahere matrimonium, non possunt absq; causa dispensari. Causa idonea videtur, si conversatio cum sponsa, aut publicatio sponsalium præcesserunt, aut quid simile, præter alias causas á iure receptas. Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere sive pro laboribus in instruēdo processum sive pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus habitis à Sede Sancta Apostolica. *Suprà, huius Sess. c.1. §. Qui contraxerunt, in tertio.*

8 *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Pius V. declaravit hoc intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis. Congregatio tamen idem censuit in sponsalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium suprà loqui de sponsalibus de futuro iuxta Bullam Pii V. incipientem *Ad Romanum*, sextum verò loqui de matrimonio contracto, & consummato, quia verba contextus id ita esse ostendunt. De matrimonio verò rato tantùm, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (prout est de iure,) est maius quoddam impedimentum, quàm sint sponsalia, & idcirco remittendum iuris dispositioni & prudentiæ Sanctissimi Domini nostri, qui pro rerum & causarum varietate providebit singulis casibus.

Cum iis qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilii confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerunt ad Curiam, atq; cœperunt agere pœnitentiam salutarem ipsis impositam, videtur dispensandū esse, etiamsi nulla signata sit supplicatio.

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supr. hoc c.§. Intra gradus,* pro iis, qui se carnaliter cognoverunt, prout ante solitum erat, cū ista expressione copulæ, etsi non exprimeretur, quòd publica facta esset. Si post impetratas litteras dispensationis, ante illarū præsentationem & Decretum Ordinarii, se cognoverunt nullis factis, aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinario, ut, si dictæ literæ dispensationis sibi præsentabuntur, & causa in eis expressa probabitur legitima coram se, simulque quòd oratores post impetratas litteras se cognoverint; dispenset cum eis, iniuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo. Quòd si tales contraxerint coram

Paro-

Parocho habita notitia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognoverunt, committitur ut suprà. Additur verò punitio Parocho qui non servata forma Concilii coniunxit oratores in Matrimonium, & quidem gravior, si scivit illos in gradu prohibito se attinere, nec litteras dispensationis vidit.

Iis qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuntio quòd litteræ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognoverunt, & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commissionem, dandas dispensationes esse Congregatio Cardinalium censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quòd litteræ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoque Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si eius mentio non est facta in supplicatione: copula verò superveniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impediti Matrimonii validitatem.

Episcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censur. tom.2. disp.31. à n.42. *P.* Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib.31. n.139. cum seqq. & n. 198. & 203. P. Rebello de Oblig. iust. p.2. lib.3. q.5. à n.19. * Vide etiam Navar. in manuali c.22. n.86. & cons. 1.2. & 5. de consanguin. & affinit. Jacob. de Graffis lib.2. suar. decis. aurear. p.1. c.81. n.5. Guttier. lib. 1. canon. quæst. cap.15. ex n.17. & c.22. n.5. 25. & 26. Spin. in Speculo testam. gloss.15. princ. n 55. Jo. Bapt. Costa de facti scient. & ignor. centur.2. distinct.38. ex n.9. Idem Guttier. de matrim. c.122. n.6.

β An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento cōsanguinitatis, vel affinitatis, sint subreptitii, & matrimonium postea contractum sit nullum? Negant Nav. Cons.1. q.19. sub tit. de Constit. & Cons. fin. de Cognat. spirit. & Cons. 8. & 9. de Consanguin. & affinit. Emman. Saa verbo, Dispensatio, n.10. Salzed. ad Bern. c.126. v. Unde meritò, Veg. to.2. sum. cap.34. casu 97. *Nota porque viene.* Fr. Emman. in sum. to.1. c.236. n.5. P. Henriq. in sum. l.12. c.2. §.4. & §.7. Cæval. Communium contra comm. q.737. Petr. de Ledesm. de Matrim. q.56. art.5. & in sum. de Matrim. c.27. diffic.3. conclus.1. Læli. Zechi. de repub. Ecclesiast. c.28. de parocho, p.367.

Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. c.24. à n.1. Sarmi. lib.1. selectar. c.9. n.3. Emm. sibi contrarius *del orden del juizio*, c.10. n.4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.31. n.200. vers. simulque, Ludov. Lopez in instructor. Consci. tom.1. c.296. Guttier. Canon. l.1. c.15. & novissimè tract. de Matr. cap.124. n.12. cum seqq. Paul. Comit. Respons. Moral. lib.1. q.104. Zerol. in praxi Episcop. p.1. perbo, Dispensatio. §.4. Steph. Quarant in summa Bullarii verbo, Matrimoniales dispensationes, n. 13. P. Rebello de Obligat. justit. p.2. lib.3. q.5. num.24. P. Sanch. lib 3. disp.14. n.3. & lib.8. disput.25. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapol. c.25. n.4. Latè Nicol. Garz. de Benefic. p.8. c.3. n.31. cum seqq. ubi num.66. & 70. sequentes adducit super hoc sacræ Congregationis responsiones.

γ Congregatio Cardinalium Concilii censuit, dispensationem subreptitiam, si inter Consanguineos, vel affines, vel spirituali Cognatione conjun-

conjunctos carnalis copula præcessisset, cujus mentionē in supplicatione non fecissent, propterea quòd tales consanguinei, affines & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quòd dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito necessariam esse de jure expressionem copulæ carnalis, prout stylus curiæ observat.

ꝺ Congregatio Cardinalium Concilii Trident. censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam verò supervenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonii validitatem.

ε An dispensatio super impedimento Cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Navarr. P. Sanch. lib.7. disp.15. n.8. & lib.8. disp.25. n.9. Affirmant per text. in c. 2. de eo qui congnovit consang. uxoris suæ. Galleg. de Cognat. spirit. c.24. Matiens. in Rubr. tit.1. gl.1. n.137. lib 5. novæ Recopil. Guttier. Canon. lib.1. c.23. n.15. Men. de Arbit. casu 50. à n.1. Garci d.c.3. n.64.

ζ *Intra gradus prohibitos.*] An itelligatur de quocunque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriq. lib.12. cap.3. §.8. lit. P. Affirmant Petr. Ledes. de Matrim. q.56. art. fin. dub.2. diffic.1. concl.1. P. Sanch. lib.8. disp.42 n.7. & disp.25. n.24.

η *Quod si ignoranter id fecerit, &c.*] Vide Navar. in cap. si quando, de Rescript. except.5. n.5. & in c. si quis autem de Pœnit. dist.7. n.66. cum seqq. Guttier. Canon. lib.1. c.15. n. 2. P. Sanch. lib.3. disp.42. n.7. in fin.

ϑ An excuset ignorantia crassa? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, P. Sanch. lib.2. disp.40. n.4. in med.

ι *Tunc facilius cum eo, & gratis, poterit dispensare.*] An solus Romanus Pontifex? Affirmat P. Sanch. de Matrim. lib.8. disp.6. n.19. † Vide etiam Gutier. de matrim. cap.122. n.2. 6. & 7.

κ *Idque ex causa.*] Causas, quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P. Henriq. lib.12. c.3. §.9. P. Sanch. lib.8. disp.19. Galleg. de Cognat. spirit. c.22. Fr. Emman. in sum. to.5. c.237. in 2. edit. P. Ægid. de Sacram. & Cens. to.2. disp.33. n.45. cum seqq. P. Valer. Regi-nald. in praxi fori pœnit. lib.31. n.196. cum seqq. Petr. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacram. Matrim. c 17. conc.5. cum seqq.

λ *Prima est.* Quòd cùm oratrix dotem habeat minùs competentem, juxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consuanguineum vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minùs competenti dote in uxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emm. d.c.237. concl.1. n.2. Jacob de Graffis, part.1. decis. lib.2. c.81. in fine, Petr Ledesm. de Matrim. q.56. art. fin. & in summ. de Sacrament. tit. de Matrim. cap. 27. conclus. 5. Galleg. de Cognat, spirituali, cap. 22. num. 8. Guttier. Canon. lib.2. c.16. n.107. P. Sanch. lib.8. disp.19. n.16. P. Valer. Regin. d. lib.31. n.194. ubi n. 196. resolvit, censendam justam causam dispensandi, cum in defectu ipso dotis invenitur ratio pietatis. Vide P. Henriq. lib.12. c.3. §.9. vers. Tertia. P. Ægid. d. disp.33. n.47. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p 3. Collect. 709.

μ Utrùm

µ Utrùm fœmina in ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parētes, aliosve consanguineos divites? Vide Covar. de Sponsal. part. 2. c. 6. §. 9. & 10. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. n. 19. & 20. P. Ægid. d. disp. 33. n. 48. ubi resolvit, non dici pauperem, si eos possit cogere, ut statim dent dotem, dici tamen, quando de facto constaret, nullum non consanguineū, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere uxorē, eo quod cōmuniter sibi persuadeant parentes non daturos sufficientem dotem.

ν Secunda. Quod cùm dicta oratrix in dicto loco, propter illius angustiam, virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. n. 10. Veg. in sum. tom. 2. c. 34. casu 167. Fr. Emman. d. c. 137. n. 2. vers. *La quarta*, P. Henriq. d. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. n. 12. P. Ægid d. disp. 33. n. 46. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 196. vers. Ad tertiam, ubi resolvit, requiri tantùm, ut intra oppidum proprium fœminæ non inveniatur æqualis cui nubat; refertque ita responsum esse Archiepisc. Mediolanensi à Congregatione Cardinalium 18. Novembris, An. 1570. cujus responsionis verba adducit P. Sanchez. d. disput. 19. n. 13. dicens, n. 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabiliorisve ingenij, vide Aloys. Ricci. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 25.

ξ Tertia. Quod cùm inter dictorum oratorum parentes, consanguineos, vel affines, graves inimicitiæ ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen, quàm ex causa matrimonij inter oratores contrahendi provenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum sit, quod si oratores prædicti invicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ hujusmodi omnino componerentur: pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. disp 19. n. 8. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 196. vers. Ad secundam.

ο Quarta. Quòd cum inter dictos oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, lites hujusmodi omnino conantur, &c. referunt Fr. Emman. d. c. 237. num. 2. versic. *La segunda por se acabar un gran pleyto*. P. Ægid. disp. 33. num. 45. P. Sanch. l. 8. disp. 19. n. 8. ubi n. 9. resolvit, quod ad hanc causam reducitur evitatio scandalorum inter cognatos, & n. 11. dicit, similiter esse justam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obviandi alicui magno delicto.

π Quinta. Quod cùm dictus locus ad littus maris situs, continuis invasionibus piratarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, ut cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c. refert Steph. Quaranta in summa Bullar. verbo, Matrimoniales dispensationes.

ϱ Sexta. Cum autem Pater Sancte, nisi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret, graviaque exinde scandala possint verosimiliter exoriri, refert P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 9.

Septima. Quòd dicta oratrix vigesimum quartum annum excedens hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non invenit, refert Stephan. Quarant. d. verbo Matrimoniales dispensationes.

σ Ultra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt, P. Ægi. d. disp. 33. n. 49. P. Sanch. disp. 19. n. 30. cum seqq. P. Val. d. lib. 31. n. 197. in princip.

τ Octava. Conservatio divitiarum in eadem cognatione, ne causa dotis distrahantur ad aliam cognationis familiam, quando eæ amplissimæ sunt, referunt Galleg. d.c.22. n.11. cum seqq. Veg. tom.2. sum, cap.34. casu 167. Fr. Emman d.c.237. concl.1. in fine. Pat. Ægid. d. disp.33. n.49. Pat. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 197.

υ Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam sive dispensationem petentis, sive ejus cui petitur, referunt Galleg. d.c.22. n.17. P. Sanch. d. disput.19. n.32. P. Ægid. d. disput.33. n.49. vers 6.

φ Decima. Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, referunt Petr. Ledesm. de Matrim. q.56. att. ult. ad finem, Guttier. Canon. lib 2. c.15. n.107. P. Sanch. d. disput.19. n.33. P. Ægid. d. disp.33. num.49. vers.7.

χ Undecima. Conservatio illustris familiæ in eodem sanguine, aliàs perituræ, ut si ejus caput esset fœmina, quia hoc ad Reipub. bonum aliquo modo spectat, refert P. Ægid. d. disp.33. n.49. vers.4.

* *Et gratis.*] Justas causas ad dispensandum cumulant Navar. d. c.22. n.87. Sarmiento lib.1. select. c.9.

ψ *In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos principes.*] Vide P. Henr. in sum. lib.12. cap.3. num.6. in comment. lit. X. Guttier. tract. de Matrim. cap.63. n.40. & c.128. n.14. P. Sanch. d. lib.8. disp.19. n.5. Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Dispensatio, §.2. ubi refert se vidisse dispensari inter Barones, & titulatos Regni Neapol. Vide etiam P. Ægid. d. disp.33. num.44. ubi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longè faciliùs dispensatur.

☛ Quomodo intelligatur secundus gradus in collaterali, vel descendenti in æquali? Vide Rebuff. in Reg. de dispensat. in gradu prohibito. Gloss. fin. n. 8.

† *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Vide Ludov. Molinam de Hispan primog. lib.2. c.13. n.12. Acacium Ant. Ripoll. in l. Titio centum §.1. ff. de condit. & demonstr. num.32.

CAPUT VI.

Inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistit matrimonium. Raptor dotet raptam, sive eam ducat, sive non. Excommunicantur consentientes raptui.

a c. fin. de rap. Vide Concil. Chalced. c.26. cap. eos, &c. de puellis, 36. qu.1. Concil. Chalc. c.27. Conc. Vormatiē. c.27. Exod. 22 cap.1. de adult.

α * β &c. DEcernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, θ quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, ι nullum posse consistere matrimonium. a Quod si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero, constituta, illum in virum habere consenserit; eam raptor in uxorem habeat; κ & nihilominus raptor ipse λ ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes, 1 μ sint ipso jure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces;

paces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. ε Teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio judicis dotare.

DECLARATIONES.

1 *Sint ipso jure excommunicati.*] An quilibet mulierum raptores, v.g. qui non idcirco rapiunt, ut eas in uxores ducant, sed ob aliam causam, sint ipso jure excommunicati per hoc capitulum? Visum fuit multis ex Illustrissimis, non comprehendi nisi eos, qui rapiunt, ut in uxores ducant. *Vide Navar.c.27.num.*150. Quomodocunque sit, fuit decisum per sacram Congregationem die 23. Januar. 1586. raptores ob aliam causam, quam ut in uxores ducant, non comprehendi à Concilio, propter identitatem vel majoritatem rationis: nec constitutio pœnalis extenditur tali casu.

REMISSIONES.

α Vide Perez l.2.verbo, *Fuere desposada*, tit.15.lib.8. Ordinam.pag.288. Navar.cons.32. de Sponsalib. & Cons.3.n.7. de consang. & affinit. Fr. Emman.in sum.tom.1.cap.232.in 2.edit. Zerol.in praxi p.2.verbo, Raptus, Petr.de Ledesma in Summa p.1.de Sacramento Matrimonij c 26. per totum, P.Henriq.in sum.lib.12.c.14 §.4.& 5. P.Leonard.Lessi. de Justit.l.4.c.3.dub.9.n.68.cum seqq.P Sanch.lib.7.disp.13.Pat.Rebello de Obligat. Justit. pag.2. lib.3.q.11. P.Valer.Regin. in praxi fori pœn. lib.22.à n.28.cũ seq.& lib.31.à n.164. *P.*Ægid.de Sacr.& Censur.to.2. disp.31.à n.46.Joan.Aloys.Ricci.in collect.dec.p.4.collect.211. * Vide etiam Salz.ad Bern.Diaz in prax.can.c.78. Hiero.Portoles ad Molinã. §.Violentia n.16.& 17 Don.Lud. à *P*eguera in suis q.crimin.c.42. Azeved.in lib.2.tit.13. lib.8. quæ recopil.n.63.& 75.

β An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantùm causa libidinis explendæ? Negant Salzed.in pract.c.78.in fine.Fr.Emm.in sum. tom.1.c.212.num.7.in 2.edit. Veg.tom.2. sum.c.34. casu 157. notab.1. P.Sanch.lib.7.disp.13.n.4. *P.*Lessi.d.c.3.dub.9.n.70. P.Valer.d lib.31. n.165. vers. Primum.

γ An procedat cum puella, quæ sponte consentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed.d.c.78.§.fi.Veg.d.casu 157.notab.1.P.Henriq.d.c.14.n.4. Zerol.in praxi Episcop.p 2.verbo, Raptus, §.1.Fr.Emman.d.c.232.n.3.P Rebello d.q.11.n.6.Pet.de Ledesm.d.c.26.concl.2. dub.1. Negant, ex ea ratione, quia iste raptus non repugnat ullo modo libertati matrimonij, cui Concilium hoc Decreto solum voluit consulere, P.Sanch.lib.7.disp 13.n.13. P.Lessi.d.c.3.dub.9.n.70. P.Valer. Reginald.lib.22.n.31.P.Ægid d.disp.31.n.48.

δ An comprehendat Raptum, quo sponsus rapit propriam sponsam? Negant Fr.Emman d.cap.232.n.4. *P.*Henriq.d.c.14.n.4. P.Sanch.d. disp.13.n.15.P.Lessi.d.n.70.vers.Tertium.

ε An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant Fr.Emman.d. cap.232. num. 4. vers. *Lo quinto se ha de notar que este decreto ha lugar tambien quando una muger robusta arrebata à un hombre de menos fuerças.* P.Henriq.d. cap.14. num. 4. vers. Si fortè fœmina robusta. Veg. tom.2. sum.cap.34. casu 157. notab.5. Negant Farin.in praxi crimin.q 145.num.45. P.Sanch.d.disp.13.num.16. *P.*Rebello d.q 11.n.6.

Valer. Regin. d. lib. 31. n. 129. vers. Adverte quintò, ubi secus resolvendum putat, si iidem filii consenserint, sive expressè, sive tacitè, ut si parentes fuerint, nec cùm jam essent doli capaces, contradixerint, vide Petr. de Ledesm. d. c. 16. concl. 3. dub. 2.

* An oriatur ex omnibus sponsalibus quacunq; ratione irritis, quamdiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta? Affirmant Navar. in Man. c. 22. n. 57. Ægid. d. disp. 32. n. 69. T. Val. Reg. d. lib. 32. n. 127. ubi n. 70. vers. Excipe, resolvit, matrimonium clandestinum, cùm habeat rationem sponsalium, inducere eodem modo impedimentũ, atq; alia sponsalia.

CAPUT IV.

Breve est, non summatur.

a c. quadã cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cons. uxo. suæ.

α* β &c. PRæterea a sancta Synodus, eisdem, & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod 1 propter affinitatem ð ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium, postea factum dirimit; ad eos tantùm, 2 uni in primo & secundo gradu conjunguntur, restringit: 3 ι in ulterioribus verò gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

DECLARATIONES.

Dispositio hujus Decreti etiam retrotrahitur prout suprà in præcedentibus Decretis, c. 2. & 3. de cognat. spir. & justitia publicæ honestatis dictum fuit, & ita etiam declaravit S. D. N. Gregor. XIII. devotè hoc c. intelligendum esse.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui suspicatus est etiam leviter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cujus sororem postea duxit in uxorem, indiget dispensatione, & filii, quos ex tali Matrimonio procreavit, illegitimi sunt.

Anglonensis 26. August. 1593. Congregatio Concilii censuit, affinitatem supervenientem etiam per illicitum coitum dissolvere sponsalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius posse incestuosum ab Episcopo dispensari, ut cum alio contrahat.

2 *Primo & secundo gradu.*] In primo, & secũdo gradu transversali dispẽsatur ex causis ordinariis; in descendentibus, non nisi ex magna causa.

3 *In ulterioribus vero.*] Impedimentum istud quod propter fornicationem contractam Matrimonium dirimit, habet etiam locũ & comprehendit sponsalia per verba de futuro contracta, ut censuit Cõgregatio.

Caputaquens. 16. Decemb. 1593. Congregatio Concilii censuit, scribendum Episcopo, potuisse Ioannem Antonium Oratorem mortua ejus prima uxore, accipere in uxorem Joannam, licet fuerit uxor Angeli, qui tertio aut quarto consanguinitatis gradu, conjunctus erat cum Diamante prima uxore Oratoris, cum tantum affinitatis genus sublatum fuerit, ideo declarandum impedimentum hujusmodi hodie non obstare.

19. Decembris. 1596. Congregatio Concilii censuit, affinitatem ex illicita copula provenientem restrictam esse ad secundum gradum decret. Concilii cap. 4. Sess. 24. de Reform. Matrim.

31. Martii 1597. Congregatio Concilii censuit, ad dignoscendum, an subsit impedimentum affinitatis provenientis ex fornicatione, attendendum esse gradum

gradum esse remotiorem; ideoque quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis conjunguntur matrimonio post concilium, quod hujusmodi impedimentum ad primum & secundum gradum restrinxit, licite contrahitur: ita etiam contrahi potest inter eos, qui simul secundo, & tertio gradibus, hujusmodi affinitatis ex fornicatione inductæ coniunguntur: item censuit omissionem à denuntiatione non reddere matrimonium nullum.

In matrimonio contracto inter hæreticum & Catholicum & è converso, qui essent aliquo gradu cognationis, vel affinitatis coniunctis quamvis pro istorum parte supplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento cessante Catholicus cum hæretico contrahere non potest, licet contractum valeat iuxta glossam communiter receptam in cap. cum oportet 28. q. 1. nullo modo videtur dispensandum, ne hujusmodi exitialibus matrimoniis sedes Apostolica authoretur, quia potius partes Ordinarii sunt, talia matrimonia irrita & nulla declarare, & Catholicis matrimonia contrahendi legitimam cum Catholicis licentiam & favorē impetrare, invocato auxilio brachii sæcularis.

An ex clausula illa, ex quavis matrimoniali dispensatione apponi solita, videlicet dūmodo propter hoc mulier rapta non fuerit, possit Ordinarius denegare executionem matrimonii, si rapta tamen à raptore separata non fuerit, & in loco tuto & libero constituta raptorem habere in virum consentiat, prout requiritur decreto Concilii.

Congregatio censuit, dispensationem esse subreptitiam: ideo Episcopum debere executionem matrimonii denegare.

An Ordinarius possit denegare executionem obtentæ dispensationis, donec raptus decenter Judicis arbitrio reipsa raptam dotarit, juxta decretum prædictum. Congregatio Concilii censuit, Episcopum executionē legitimæ dispensationis denegare posse, donec raptor effectualiter raptam decēter dotaverit juxta præsens decretū Concilii.

S.D.N. Greg. XIII. ex sententia Congregationis dixit, per hoc Decretum sublatum censeri impedimentum quoque supervenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod majus est, ergo & istud quod solùm impedit, ne is per quem contracta est affinitas sine peccato possit exigere debitum, quod minus est: præterea Concilium sustulit tertium & quartū.

REMISSIONES.

α Vide P. Perez lib. 8. Ordin. p. mihi 315. Guttier. Canon. lib. 1. c. 15. n. 31. & q. 23. Veg. tom. 1. sum. c. 34. casu 53. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 228. n. 4. in 2. edit. & q. Regular. tom. 1. q. 63. art. 1. P. Henriq. in sum. lib. 12. c. 10. §. 1 Sayr. in Clavi regia, lib. 8. c. 4. n. 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 67. n. 4. cum seqq. Petr. de Ledesm. de Matr. quæst. 55. art. 3. dub. fin. & in sum. p. 1. de sacr. Matr. c. 15. P. Ægid. de Conink de Sacr. & censur. to. 2. disp. 32. à n. 43. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 147. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 19. n. 4. novissimè D. Guttier. tract. de Matrim. c. 99. * Vide etiam Instructor. conscientiæ p. 1. c. 397. col. 11. Veracruz in append. ad Specul. conjug. fol. 170. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 84. lit. D.

β An affinitas jure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmant P. Rebello de Oblig. justit. part. 2. lib. 3. quæst. 15. num. 9. P. Sanch. lib. 7. disp. 65. n. 8. P. Ægid. dict. disp. 32. n. 49.

y An Affinitas ex matrimonio orta sit restricta per Conc. in præsenti? Negant resolventes hodie etiam dirimere matrimonium usque ad quartum gradum, sicut statutum erat in c. Non debet, de Consang. & affinit Vivald. in Candel. aureo, tit. de Sacram. p. 1. ubi de Matrim. n. 295. Navar. in Man. c. 22. n. 43. Philiarch. de officio Sacerd. tom. 1. p. 2. l. 2. c. 12. vers. Consanguinitatis Lara in l. si quis à liberis. in princ. n. 90. ff. de liberis agnosc. Emman. Saa in sum. verbo matrimonium tit. de imped. dirim. n. 13. Perez. lib. 5. col 3. tit. 15. lib. 8. Ordin. Llamas p. 3. methodi curat. c. 8. §19. Tolet. in sum. lib. 7. c. 11 n. 4. Azeved. lib. 7. n. 9. tit. 21. lib. 8. novæ Recopil. Barthol. Ledesm. de Matrim. dub. 41. concl. 1. Valent. p. 4. disp. 10. q. 5. puncto 3. F. Emman. tom. 1. sum. cap. 228. n. 4. in 2. edit. *P.* Henriq. lib. 12. c. 10. n. 1. lit. H. Pet. de Ledesm. de Matrim. q. 55. art. 6. paulò post princip. *P.* Rebello. d. q. 15. n. 6. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 99 n. 14.

δ *Ex fornicatione.*] An ex omni copula illicita? Affirmant *P.* Sanch. lib. 7. disp. 67. n. 7. *P.* Valer. Regin. d. lib. 31. n. 147. Pet. de Ledesm. d. c. 35. concl. 6.

ε *In ulterioribus verò gradibus, &c.*] Vide motum proprium Pii V. editum anno 1566. incip. Ad Romanum, ibi: Declaramus, & auctoritate Apostolica decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in ulterioribus gradibus hujusmodi, liberè & licitè matrimonium contrahi possit. refert. *P.* Sanch. lib. 7. disp. 67. n. 4. & novissimè D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 69. n. 13. † An copula fornicaria habita cum consanguineis alterius conjugis in 3. vel 4. gradu, impediat hodie debiti exactionem à propria uxore, vel viro? Negant Guttier. de matrim. cap. 99. n. 16. & frater Basilius de impediment. matrimonii c. 38. c. 1. fol. mihi 564. col. 2.

CAPUT V.

a c. fin. §. pen. de cland. desp. Clem. unica de cons. & aff.

1 α β* &c. Si quis intra *a* gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur, 2 & spe dispensationis consequendæ careat: idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. 3 δ Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subjiciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, *b* cujus salubria præcepta temerè contempsit. 4 Si verò solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille 5 probabilem ignorantiam habuit; ε tunc facilius cum eo †, & gratis dispensari poterit. 6 In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro: 7 ζ &c. idq; ex causa, & gratis concedatur. 8 ψ ω In secundo gradu nunquã dispensetur†, nisi inter magnos principes, & ob publicã causam.

b c. fin. de immu. eccl. c. quia frustra de usu

DECLARATIONES.

1 *Si quis intra, &c.*] Intra gradus prohibitos, qui se cognoverunt carnaliter, sine tractatu & conditione matrimonii, postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, & tacentes se carnaliter cognovisse: si obtineant ex aliqua causa

causa nō probata, dispensationē, potest ea dici subreptitia, & sic nullā obtinuisse dispensationē, eo quod nō narraverint cognitionē carnalē.
2 *Spe dispensationis.*] Quando scilicet impedimentum provenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Justitiæ publicæ honestatis, ad quod prohibitio hæc non se extendit. *Infrà hoc cap. §. In secundo.*

Sic etiam indigent nova dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præsentatis, vel (qui per nuntium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam,) contraxerunt, & se carnaliter cognoverunt.
3 *Quod si ignoranter.*] Pro petitione eorum, qui contractis sponsalibus, tam post publicam confirmationem Concilii, quàm denuntiandi necessitatem in matrimonio, non servata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, ut ipsi dicunt, errore agentium ante Concilii Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.
4 *Si verò solemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum post Kalend. Maii 1564. contraxerunt, petentibus dispensationem in locis ubi non esset publicatum Decretum de clandestinis Matrimoniis, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ solvitur ob expeditionem bullarum.
5 *Probabilem ignorantiam.*] non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilii, si hæc ignorantia fuerit post Kal. Maii An. 1566. in supplicationibus autem non exprimātur Kalend. Maii, sed sufficit si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradū dispensari cum iis, qui ignorantes gradū, non clandestine post Concilii confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro iis, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodū factis aliis proclamationibus juxta Concilium Trident. habetur notitia impedimenti. Pro iis etiam qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo quod non inveniuntur paris conditionis, sicut & pro eo, qui vult ducere in uxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordiis componendis contrahere volunt, visæ fuerunt legitimæ causæ ad dispensandum de contrahendo, dummodo gratis prorsus. At in tertio maturius procedatur. *Supra hujus Sess. c. 1. §. qui contraxerunt.*

Idem servandum est quod in casibus supradictis, in iis videlicet matrimoniis per verba de futuro publicatis, præcedētibus aut subsequutis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis provinciis vim habent matrimonii contracti per verba de præsenti, dummodo hujusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationē Concilii, & fuerint proclamata intervenientibus aliquibus supradictis actibus. Et si etiā de tertio gradu agatur, placuit quod possint accipi componendæ: sed non possint cogi isti, qui contraxerunt, ad petēdam dispensationem, etiamsi Matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & ambo vellent resilire, vel alter saltem eorum.
6 *In contrahendis Matrimoniis.*] Cùm dubitatur an contrahentes sint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarii hoc relinquitur, ut credat illis testibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit in sponsalibus esse observan-

servandum. 7. *Idque ex causa.*] Causa est legitima, si dos non esset competens, in quarto tamen gradu.

S.D.N. ex una sententia Congregationis respondit, dispensationem subreptitiè obtentam non videri, cum in simplici libello dictum fuerit de loci angustia; si modò verum est oratores in eo loco, ubi contrahendum est Matrimonium, viros sibi non consauguineos paris conditionis, quibus nubant, invenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilii Tridentini habēt facultatem à Papa declarandi, quæ sunt causæ dispensationis Matrimonialis, & quo sensu sunt illæ accipiendæ. Causa verò dotis non sufficientis est justa, cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dispēsari possit, pro cujus verificatione sufficit, si in eó loco, in quo mulier habitat, ipsa diligentiam adhibeat, in perquirendo virū parem, à quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen inveniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilii, antequam tamen illius confirmatio innotesceret, potuerunt simpliciter dispensari. *Supra, hoc c. §. Placuit quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilii confirmationem, cum essent in gradu prohibito, & postea volunt contrahere matrimonium, non possunt absq; causa dispensari, Causa idonea videtur, si conversatio cum sponsa, aut publicatio sponsalium præcesserunt, aut quid simile, præter alias causas à iure receptas. Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere sive pro laboribus in instruēdo processum sive pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus habitis à Sede Sancta Apostolica. *Suprà, huius Sess. c. 1. §. Qui contraxerunt, in tertio.*

8 *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Pius V. declaravit hoc intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis. Congregatio tamen idem censuit in sponsalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium suprà loqui de sponsalibus de futuro iuxta Bullam Pii V. incipientem *Ad Romanum*, sextum verò loqui de matrimonio contracto, & consummato, quia verba contextus id ita esse ostendunt. De matrimonio verò rato tantùm, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (prout est de iure,) est maius quoddam impedimentum, quàm sint sponsalia, & idcirco remittendum iuris dispositioni & prudentiæ Sanctissimi Domini nostri, qui pro rerum & causarum varietate providebit singulis casibus.

Cum iis qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilii confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerunt ad Curiam, atq; cœperunt agere pœnitentiam salutarem ipsis impositam, videtur dispensandū esse, etiamsi nulla signata sit supplicatio.

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supr. hoc c. §. Intra gradus*, pro iis, qui se carnaliter cognoverunt, prout ante solitum erat, cū ista expressione copulæ, etsi non exprimeretur, quòd publica facta esset. Si post impetratas litteras dispensationis, ante illarū præsentationem & Decretum Ordinarii, se cognoverunt nullis factis, aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinario, ut, si dictæ literæ dispensationis sibi præsentabuntur, & causa in eis expressa probabitur legitima coram se, simulque quòd oratores post impetratas litteras se cognoverint; dispenset cum eis, iniuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo. Quòd si tales contraxerint coram

Paro-

Parocho habita notitia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognoverunt, committitur ut suprà. Additur verò punitio Parocho qui non servata forma Concilii coniunxit oratores in Matrimonium, & quidem gravior, si scivit illos in gradu prohibito se attinere, nec litteras dispensationis vidit.

Iis qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuntio quòd litteræ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognoverunt, & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commistionem, dandas dispensationes esse Congregatio Cardinalium censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quòd litteræ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoque Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si eius mentio non est facta in supplicatione: copula verò superveniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impediti Matrimonii validitatem.

Episcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censur. tom.2. disp.33. à n.42. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib.31. n.139. cum seqq. & n.198. & 203. P. Rebello de Oblig. iust. p.2. lib.3. q.5. à n.19. * Vide etiam Navar. in manuali c.22. n.86. & cons. 1.2. & 5. de consanguin. & affinit. Jacob. de Graffis lib.2. suar. decis. aurear. p.1. c.81. n.5. Guttier. lib. 1. canon. quæst. cap.15. ex n.17. & c.22. n.5. 25. & 26. Spin. in Speculo testam. gloss.15. princ. n 55. Jo. Bapt. Costa de facti scient. & ignor. centur.2. distinct.38. ex n.9. Idem Guttier. de matrim. c.122. n.6.

β An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento cõsanguinitatis, vel affinitatis, sint subreptitii, & matrimonium postea contractum sit nullum? Negant Nav. Cons.1. q.19. sub tit. de Constit. & Cons. fin. de Cognat. spirit. & Cons. 8. & 9. de Consanguin. & affinit. Emman. Saa verbo, Dispensatio, n.10. Salzed. ad Bern. c.126. v. Unde meritò, Veg. to.2. sum. cap.34. casu 97. *Nota porque viene.* Fr. Emman. in sum. to.1. c.236. n.5. P. Henriq. in sum. l.12. c.2. §.4. & §.7. Cæval. Communium contra comm. q.737. Petr. de Ledesm. de Matrim. q.56. art.5. & in sum. de Matrim. c.27. diffic.3. conclus.1. Læli. Zechi. de repub. Ecclesiast. c.28. de parocho, p.367.

Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. c.24. à n.1. Sarmi. lib.1. selectar. c.9. n.3. Emm. sibi contrarius *del orden del juizio*, c.10. n.4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.31. n.200. vers. simulque, Ludov. Lopez in instructor. Consci. tom.1. c.296. Guttier. Canon. l.1. c.15. & novissimè tract. de Matr. cap.124. n.12. cum seqq. Paul. Comit. Respons. Moral. lib.1. q.104. Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo, Dispensatio. §.4. Steph. Quarant in summa Bullarii verbo, Matrimoniales dispensationes, n.13. P. Rebello de Obligat. justit. p.2. lib.3. q.5. num.24. P. Sanch. lib 3. disp.14. n.3. & lib.8. disput.25. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapol. c.25. n.4. Latè Nicol. Garz. de Benefic. p.8. c.3. n.31. cum seqq. ubi num.66. & 70. sequentes adducit super hoc sacræ Congregationis responsiones.

γ Congregatio Cardinalium Concilii censuit, dispensationem subreptitiam, si inter Consanguineos, vel affines, vel spirituali Cognatione conjun-

conjunctos carnalis copula præcessisset, cujus mentionē in supplicatione non fecissent, propterea quòd tales consanguinei, affines & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quòd dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito necessariam esse de jure expressionem copulæ carnalis, prout stylus curiæ observat.

ꝺ Congregatio Cardinalium Concilii Trident. censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam verò supervenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonii validitatem.

ε An dispensatio super impedimento Cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Navarr. P. Sanch. lib. 7. disp. 15. n. 8. & lib. 8. disp. 25. n. 9. Affirmant per text. in c. 2. de eo qui congnovit consang. uxoris suæ. Galleg. de Cognat. spirit. c. 24. Mariens. in Rubr. tit. 1. gl. 1. n. 137. lib 5. novæ Recopil. Guttier. Canon. lib. 1. c. 23. n. 15. Men. de Arbit. casu 50. à n. 1. Garci d. c. 3. n. 64.

ζ *Intra gradus prohibitos.*] An itelligatur de quocunque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriq. lib. 12. cap. 3. §. 8. lit. P. Affirmant Petr. Ledes. de Matrim. q. 56. art. fin. dub. 2. diffic. 1. concl. 1. P. Sanch. lib. 8. disp. 42 n. 7. & disp. 25. n. 24.

η *Quod si ignoranter id fecerit, &c.*] Vide Navar. in cap. si quando, de Rescript. except. 5. n. 5. & in c. si quis autem de Pœnit. dist. 7. n. 66. cum seqq. Guttier. Canon. lib. 1. c. 15. n. 2. P. Sanch. lib. 3. disp. 42. n. 7. in fin.

ϑ An excuset ignorantia crassa? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, P. Sanch. lib. 2. disp. 40. n. 4. in med.

ι *Tunc facilius cum eo, & gratis, poterit dispensare.*] An solus Romanus Pontifex? Affirmat P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 6. n. 19. † Vide etiam Gutier. de matrim. cap. 122. n. 2. 6. & 7.

κ *Idque ex causa.*] Causas, quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. Fr. Emman. in sum. to. 5. c. 237. in 2. edit. P. Ægid. de Sacram. & Cens. to. 2. disp. 33. n. 45. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 196. cum seqq. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c 17. conc. 5. cum seqq.

λ Prima est. Quòd cùm oratrix dotem habeat minùs competentem, juxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consuanguineum vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minùs competenti dote in uxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emm. d. c. 237. concl. 1. n. 2. Jacob de Graffis, part. 1. decis. lib. 2. c. 81. in fine, Petr Ledesm. de Matrim. q. 56. art. fin. & in summ. de Sacrament. tit. de Matrim. cap. 27. conclus. 5. Galleg. de Cognat, spirituali, cap. 22. num. 8. Guttier. Canon. lib. 2. c. 16. n. 107. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. n. 16. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 194. ubi n. 196. resolvit, censendam justam causam dispensandi, cum in defectu ipso dotis invenitur ratio pietatis. Vide P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 9. vers. Tertia. P. Ægid. d. disp. 33. n. 47. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p 3. Collect. 709.

μ Utrùm

Utrùm fœmina in ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parẽtes, aliosve consanguineos divites? Vide Covar. de Sponsal. part. 2. c. 6. §. 9. & 10. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. n. 19. & 20. P. Ægid. d. disp. 33. n. 48. ubi resolvit, non dici pauperem, si eos possit cogere, ut statim dent dotem, dici tamen, quando de facto constaret, nullum non consanguineũ, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere uxorẽ, eo quod cõmuniter sibi persuadeant parentes non daturos sufficientem dotem.

Secunda. Quod cùm dicta oratrix in dicto loco, propter illius angustiam, virum sibi non consanguineum; vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, invenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. n. 10. Veg. in sum. tom. 2. c. 34. casu 167. Fr. Emman. d. c. 137. n. 2. vers. *La quarta*, P. Henriq. d. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. n. 12. P. Ægid d. disp. 33. n. 46. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 196. vers. Ad tertiam, ubi resolvit, requiri tantùm, ut intra oppidum proprium fœminæ non inveniatur æqualis cui nubat; refertque ita responsum esse Archiepisc. Mediolanensi à Congregatione Cardinalium 18. Novembris, An. 1570. cujus responsionis verba adducit P. Sanchez. d. disput. 19. n. 13. dicens, n. 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabiliorisve ingenij, vide Aloys. Ricci. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 25.

Tertia. Quod cùm inter dictorum oratorum parentes, consanguineos, vel affines, graves inimicitiæ ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen, quàm ex causa matrimonij inter oratores contrahendi provenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum sit, quod si oratores prædicti invicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ hujusmodi omnino componerentur: pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. disp 19. n. 8. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 196. vers. Ad secundam.

Quarta. Quòd cum inter dictos oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ jam sint, & ad præsens vigeant, lites hujusmodi omnino conantur, &c. referunt Fr. Emman. d. c. 237. num. 2. versic. *La segunda por se acabar un gran pleyto.* P. Ægid. disp. 33. num. 45. P. Sanch. l. 8. disp. 19. n. 8. ubi n. 9. resolvit, quod ad hanc causam reducitur evitatio scandalorum inter cognatos, & n. 11. dicit, similiter esse justam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obviandi alicui magno delicto.

Quinta. Quod cùm dictus locus ad littus maris situs, continuis invasionibus piratarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, ut cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c. refert Steph. Quaranta in summa Bullar. verbo, Matrimoniales dispensationes.

Sexta. Cum autem Pater Sancte, nisi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret, graviaque exinde scandala possint verosimiliter exoriri, refert P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 9.

Septima. Quòd dicta oratrix vigesimum quartum annum excedens hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non invenit, refert Stephan. Quarant. d. verbo Matrimoniales dispensationes.

Ultra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt, P. Ægid. d. disp. 33. n. 49. P. Sanch, disp. 19. n. 30. cum seqq. P. Val. d. lib. 31. n. 197. in princip.

τ Octava. Conservatio divitiarum in eadem cognatione, ne causa dotis distrahantur ad aliam cognationis familiam, quando ex amplissimæ sunt, referunt Galleg. d. c. 22. n. 11. cum seqq. Veg. tom. 2. sum, cap. 34. casu 167. Fr. Emman d. c. 237. concl. 1. in fine. Pat. Ægid. d. disp. 33. n. 49. Pat. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 197.

υ Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam sive dispensationem petentis, sive ejus cui petitur, referunt Galleg. d. c. 22. n. 17. P. Sanch. d. disput. 19. n. 32. P. Ægid. d. disput. 33. n. 49. vers 6.

φ Decima. Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, referunt Petr. Ledesm. de Matrim. q. 56. art. ult. ad finem, Guttier. Canon. lib 2. c. 15. n. 107. P. Sanch. d. disput. 19. n. 33. P. Ægid. d. disp. 33. num. 49. vers. 7.

χ Undecima. Conservatio illustris familiæ in eodem sanguine, aliàs perituræ, ut si ejus caput esset fœmina, quia hoc ad Reipub. bonum aliquo modo spectat, refert P. Ægid. d. disp. 33. n. 49. vers. 4.

* *Et gratis.*] Justas causas ad dispensandum cumulant Navar. d. c. 22. n. 87. Sarmiento lib. 1. select. c. 9.

ψ *In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos principes.*] Vide P. Henr. in sum. lib. 12. cap. 3 num. 6. in comment. lit. X. Guttier. tract. de Matrim. cap. 63. n. 40. & c. 128. n. 14. P. Sanch. d. lib. 8. disp. 19. n. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Dispensatio, §. 2. ubi refert se vidisse dispensari inter Barones, & titulatos Regni Neapol. Vide etiam *P. Ægid.* d. disp. 33. num. 44. ubi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longè faciliùs dispensatur.

ω Quomodo intelligatur secundus gradus in collaterali, vel descendenti in æquali? Vide Rebuff. in Reg. de dispensat. in gradu prohibito. Gloss. fin. n. 8.

† *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Vide Ludov. Molinam de Hispan primog. lib. 2. c. 13. n. 12. Acacium Ant. Ripoll. in l. Titio centum §. 1. ff. de condit. & demonstr. num. 32.

CAPUT VI.

Inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistit matrimonium. Raptor dotet raptam, sive eam ducat, sive non. Excommunicantur consentientes raptui.

a c. fin. de rap. Vide Concil. Chalced. c. 26. cap. eos, &c. de puellis, 36. qu. 1. Concil. Chalc. c. 27. Cōc. Vormatiē. c. 27. Exo. 21 cap. 1. de adult.

α * β &c. DEcernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam γ, δ quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, ε nullum posse consistere matrimonium. a Quod si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero, constituta, illum in virum habere consenserit; eam raptor in uxorem habeat; κ & nihilominus raptor ipse λ ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes, 1 μ sint ipso jure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces;

paces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. ɣ Teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio judicis dotare.

DECLARATIONES.

1 *Sint ipso jure excommunicati.*] An quilibet mulierum raptores, v.g. qui non idcirco rapiunt, ut eas in uxores ducant, sed ob aliam causam, sint ipso jure excommunicati per hoc capitulum? Visum fuit multis ex Illustrissimis, non comprehendi nisi eos, qui rapiunt, ut in uxores ducant. *Vide Navar.c.27.num.*150. Quomodocunque sit, fuit decisum per sacram Congregationem die 23. Januar. 1586. raptores ob aliam causam, quam ut in uxores ducant, non comprehendi à Concilio, propter identitatem vel majoritatem rationis: nec constitutio pœnalis extenditur tali casu.

REMISSIONES.

α Vide Perez l.2.verbo, *Fuere desposada*, tit.15.lib.8. Ordinam.pag.288. Navar.cons.32. de Sponsalib. & Cons.3.n.7. de consang. & affinit. Fr. Emman.in sum.tom.1.cap.232.in 2.edit. Zerol.in praxi p.2.verbo, Raptus, Petr.de Ledesma in Summa p.1.de Sacramento Matrimonij c 26. per totum, P.Henriq.in sum.lib.12.c.14 §.4.& 5. P.Leonard.Lessi. de Justit.l.4.c.3.dub.9.n.68.cum seqq.P Sanch.lib.7.disp.13.Pat.Rebello de Obligat. Justit. pag.2. lib.3.q.11. P.Valer.Regin. in praxi fori pœn. lib.22.à n.28.cũ seq.& lib.31.à n.164. *P.*Ægid.de Sacr.& Censur.to.2. disp.31.à n.46.Joan. Aloys.Ricci.in collect. dec.p.4.collect.211. * Vide etiam Salz.ad Bern.Diaz in prax.can.c.78. Hiero.Portoles ad Molinã. §.Violentia n.16.& 17 Don.Lud. à Peguera in suis q.crimin.c.42.Azeved.in lib.2.tit.13. lib.8. quæ recopil.n.63. & 75.

β An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantùm causâ libidinis explendæ? Negant Salzed.in pract. c.78.in fine. Fr.Emm.in sum. tom.1.c.212.num.7. in 2.edit. Veg.tom.2. sum.c.34. casu 157. notab.1. P.Sanch.lib.7.disp.13.n.4. *P.*Lessi.d.c.3.dub.9.n.70. P.Valer.d lib.31. n.165. vers. Primum.

γ An procedat cum puella, quæ sponte consentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed.d.c.78.§.fi. Veg.d.casu 157.notab.1.P.Henriq.d.c.14.n.4. Zerol.in praxi Episcop.p 2.verbo, Raptus, §.1.Fr.Emman.d.c.232.n.3.P Rebello d.q.11.n.6.Pet.de Ledesm.d.c.26.concl.2. dub.1. Negant, ex ea ratione, quia iste raptus non repugnat ullo modo libertati matrimonij, cui Concilium hoc Decreto solum voluit consulere, P.Sanch.lib.7.disp 13.n.13. P.Lessi.d.c.3.dub.9.n.70. P.Valer. Reginald.lib.22.n 31.P.Ægid d.disp.31.n.48.

δ An comprehendat Raptum, quo sponsus rapit propriam sponsam? Negant Fr.Emman d.cap.232.n.4. *P.*Henriq.d.c 14.n.4. P.Sanch.d. disp.13.n.15.P.Lessi.d.n.70.vers.Tertium.

ε An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant Fr.Emman.d. cap.232. num. 4. vers. *Lo quinto se ha de notar que este decreto ha lugar tambien quando una muger robusta arrebata à un hombre de menos fuerças.* P.Henriq.d. cap.14.num. 4. vers. Si fortè fœmina robusta. Veg. tom.2. sum.cap.34. casu 157. notab.5. ¶Negant Farin.in praxi crimin.q 145.num.45. P.Sanch.d.disp.13.num.16. *P.*Rebello d q 11.n.6.

P Valer.Reginald.d.lib.31.n.165.verf. Septimum eft. Dicit utramque opinionem probabilem Petr.de Ledefm.d.c.26.concl.2.dub.5.

ζ An habeat locum in rapiente fœminam corruptam, meretricem, vel inhoneftam? Affirmat P.Valer.Reginald.d.lib.31.n.165.verf. Sextum eft, ubi in verf. Quartum, dicit non requiri copulam, cùm hæc ad matrimonium ineundum nihil conferat, & in verf. Quintum, afferit requiri, ut fœmina abducatur nolens, de quo etiam Sayr.decif.2. de Raptorib.

η An procedat, fi folis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur? Negat, dummodo illæ preces tales non effent, ut violentiæ æquiparentur, P.Sanch.lib.7.difp.13.n.11.ubi n.12. dicit etiam non effe locum his pœnis, fi dolis circumventa virgo extrahatur.

θ *Quamdiu ipfa in poteftate raptoris manferit.*] An ad hoc ut raptus dicatur, requiratur traductio de loco ad locum? Affirmant Navar.Conf. 1.num. unic. fub tit.de Raptorib. Fr.Emman.d.c.232.num.2. P.Sanchez lib.7.difput.13.num.7. P.Ægid. d.tom.2.difput.31.num.48. verf. Ut autem.

ι *Nullum poffe confiftere matrimonium.*] Quid in fponfalibus? Negant etiam Fr.Emman d.cap.232.num.3. Veg.d.cafu 157.notab.3. P.Sanch. d.difp.13. num.17.

κ *Et nihilominus raptor ipfe, &c.*] An raptor, fi nubat, fiat infamis? Affirmant P.Leffi.d.c.3.num.69. Farin.d.q.175.num.102. Negant, ex ea ratione, quia alias rapta cogeretur nubere infami, P.Henriq.d.c.14.n.4. verf. Si ducat non ita fit.Fr.Emman.d.c.232.n.4.verf. *Le fexto*.Petr.de Ledefm. d.c.16. dub.fin.

λ *Ac omnes illi confilium, auxilium, & favorem præbentes.*] Vide Pat. Sanch.lib.7.difp.13.num.3.& 4. Farin.d.q.145.n.11.& 47. ubi refolvit, quòd raptui opem ferentes, fcienter tamen & dolosè, capitali fupplicio fubiiciuntur, licet quoad alias pœnas & præfertim amiffionem bonorum tantummodo, qui in actu rapinæ auxilium præftiterunt, non autem alij, illas incurrant.

μ *Sint ipfo jure excommunicati.*] Vide Farin. in praxi crim.quæft.145. n.21.P.Sanch.l.7.difp.13. à princip. ubi etiam refoluit excommunicationem hujus decreti non effe de refervatis Pontifici, & P. Val.Regin. d lib.22.n.31. verf. De excommunicatione dicit illam effe latæ fententiæ, & nulli refervatam.

ν *Teneatur præterea raptor mulierem raptam, &c.*] Vide Henriq.d.c.14. num.5. P.Sanch. d.difput.13.n.3.& 4. ubi n.1. verf. Teneri raptorem, refolvit, quòd in fententia judicis conftituentis hanc dotem, attendenda maximè eft raptoris, & raptæ qualitas perfonarum; vide Farin. d. quæft.145. num.57. Et quòd requiratur fententia judicis, ut eam teneatur dotare.Pat.Ægid.d.difput.31.num.48.Valer.d.num.31.verf. De dotatione.

CAPUT VII.

Quomodo vagabundi conjungendi matrimonio.

a c. De iis, & c. 25. Cōc Agathen.

α * β MUlti funt, a qui vagantur, & incertas habent fedes, & ut improbi funt ingenij, prima uxore relicta, aliam & plerumque plures, illa vivente, diverfis in locis ducunt.

ducunt. Cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paternè monet, 1 γ δ ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facilè recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos severè coerceant: 2 Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem † fecerint, ε & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

DECLARATIONES.

1 *Ne hoc genus hominum vagantium.*] Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in una eademque terra habitavit.

2 *Parochis autem præcipit.*] Si contingat contrahentes, alienigenas esse, & à parvo tempore ibi habitantes, constito tamen quòd non sint de comprehensis inter vagabundos, proprius parochus ad contrahendum, is est, in cujus Parochia contrahentes habitant eo tempore, quo contrahunt. *Vide hujus Sess. de reform. c. 1. §. Matrimonium contrahitur.*

Congregatio censuit, ideo non videri matrimonium nullum, quia fuerunt prætermissa ea, de quibus in hoc decreto.

REMISSIONES.

α Vide Perez lib. 1. in princip. tit. 14. lib. 8. Ordinam. P. Henriq. in sum. lib. 11. cap. 3. § 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 219 num. 3. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7 conclus. 4. dub. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrim. vers. 6. & p. 2. verbo, Parochus, p. 81. Latè P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 25. n. 8. cum seqq. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. quæst. 30. n. 66. cum seqq. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censuris, tom. 2. disp. 27. num. 20. P. Rebello de Obligat. justitiæ, p. 2. lib. 2. quæst. 8. n. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. num. 239. novissimè D. Guttier. Canon. lib. 5 tract. de Matrim. cap. 65. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. cap. 9. litt. D. Bobadill. tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 13. ex num. 33. Farinaci. decis. 129. n. 2. & seq. vol. 2. crim.

β Vagabundus quis dicatur? Vide D. Barbos. in l. hæres absens, §. proinde, ff. de Judiciis, in art. de foro delicti, num. 14. & seq. Cened. d. q. 30. n. 69. & 70. P. Sanch. lib. 3. disput. 25. à princip. P. Ægid. de Sacrament. & Censur. tom. 1. quæst. 8. n. 62. & tom. 2. quæst. 27. n. 20. vers. Nota 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 1. n. 64.

γ *Hoc genus vagantium.*] An procedat, si unus contrahentium sit notus, & incola, & propriam habeat sedem, subditusque sit parochi? Affirmant Cened. d. quæst. 30, num. 68. vers. Circa hanc, Guttier. d. c. 65. num. 8.

δ An procedat in illis, qui alibi habentes domicilium habitant, ac contrahunt in loco ubi ignoti sunt? Affirmat P. Ægid. d. disput. 27. num. 20. vers. Nota 2. ubi in vers. Nota 3. dicit Concilium in præsenti esse intelligendum de iis, qui communiter dicuntur vagi, non autem de his qui domicilium transferunt, notique sunt in iis locis, de quo etiam Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 65 num. 9.

† *Nisi prius diligentem inquisitionem.*] Vide Navar.in c.placuit,de pœnit. dist.6.à num.69.

‡ *Et re ad Ordinarium delata.*] An parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia & licentia Ordinarij matrimonio conjunxerit, peccet mortaliter? Affirmant, matrimonium tamen valere resolventes, Veracruz in appendice in quæst. quomodo, qui vagantur, admittendi sint ad matrimonium,versic. Quamvis si fiat, P.Sanch.lib 3.disput.25. n 16.& 17. P.Henriq.lib.11.cap.12 n.3. Cened.d.q.3.n.68. in princ.D. Guttier.d.tract. de Matrim.c.65.n 15. & c.67.n.2.

CAPUT VIII.

Concubinarii cujuscunq; sint conditionis, feriantur excommunicatione, si ter moniti non abstinent à conversatione nefanda. Mulieres concubinæ, si ter monitæ non abstinent, extra territorium ac diœcesim trudantur, aliis pœnis in suo robore permanentibus.

a Infr. Sess. 25.c.14. de Reform. Concil. Rom. sub Nic.1.in fi. Conc. Later.sub Leone X Sess. 9. de Ref. Curiæ & aliorum, vers. Concubinarij. b Concil. Tolet.1. c. 17.c.is qui, 34.dist. c Conc. Arelat.2.c.3. c.fraternitatis, 34. dist. c. si cōcubinæ, de senten. excom. c. 2.in fin.de cohabit. Cler. & mul.

1 α * GRave peccatum est, homines solutos concubinas habere; gravissimum verò, & in hujus magni Sacramenti singularem contemptum admissum, *a* uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus, alere & retinere. Quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis provideat, statuit hujusmodi concubinarios, tàm solutos, quàm uxoratos, cujuscunque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, β γ etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non ejecerint, seque ab earum consuetudine non sejunxerint, *b* excommunicatione feriendos esse; à qua non absolvantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. 2 Quod si in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eos ab Ordinario severè pro qualitate criminis procedatur. δ Mulieres, *c* sive conjugatæ, sive solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinariis publicè vivunt, si ter admonitæ non paruerint; ε ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio graviter pro modo culpæ puniantur; 3 & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, ζ invocato, si opus fuerit, brachio sæculari, eiiciantur: aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, 4 in suo robore permanentibus.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Grave peccatum est*]Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ à jure communi vel statutis synodalibus contra concubinarios inflictæ, neque alius modus procedendi contra eosdem: si tamen vellet Ordinarius illos excommunicare, forma hic præscripta servanda esset. Quapropter Archiepiscopus Mediolanensium, qui adulterum condemnavit ad scuta quinquaginta, quæ piis locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio est in hoc cap. non contravenit statuto Concilij, ut Congregatio die tertia Nov. 1587. censuit. Concilium quippe non sustulit alias pœnas contra adulteros, ut patet ex fine capitis, & sic ille non malè gessit, sed valdè benè.

2 *Quod si in eo concubinatu per annum.*] Præsentis capituli tenor observandus est, etiam eo casu, quo concubinatus exerceretur cum diversis concubinis. *Vide de clerico in Seß. 25. c. 14.*

3 *Extra oppidum.*] Mulieres, quæ cum adulteris & concubinariis publicè vivunt, possunt ultra exilium, aliis etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri.

4 *In suo robore permanentibus.*] Non tolluntur privilegia concessa religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Iudices sæculares.] Non possunt inhibere Judicibus Ecclesiasticis, ut servetur forma trium admonitionum.

Decretum de eiiciendis mulieribus non intelligitur de viris.

Trina monitio tunc demum necessaria est inter concubinarios, quando in eos vult Episcopus ferre sententiam excommunicationis: si verò pœnis pecuniariis vel aliis mulctare eos velit judex, non requiruntur istæ solemnitates.

REMISSIONES.

α Vide Ordin. Regiam Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 13. Salzed. ad Bern. cap. 79. vers. Laicus Bajard ad Clar. q. 37. n. 13. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Concubinarij. §. 2. pag. 60. Bobadil. in sua Polit. lib. 2. c. 17. n. 53. Jac. de Graffis lib. 2. decis. c. 76. n. 3. Tho Valasc. tom. 1. Allegationum juris, alleg. 34. à n. 8. ubi n. 9. asserit pariter eundem concubinatũ prohiberi per constitutiones Synodales hujus regni tàm in clericis quàm in laicis, ut videre licet ex Constit. Archiep. Ebor. 16. tit. 10. & Constit. 1. tit. 25. & ex Const. Episc. Conimb. 2. tit. 15 & Const. 4. tit. 33. & ex Constit. Episc. Lamec. 15. tit. 12. & Constit. un. tit. 30. & ex Const. Epis. Portugal. 14. tit. 15. & Const 4. tit. 31. vide Sayr. in Clavi regia, lib. 8. c. 2. n. 9. cum seqq. Pet. de Ledesm. in sum. p 2. tract. 27. c. 28. concl 2.* Vide etiam Menoch. de arbitr. centur. 5. casu 418. Azeved. in l. 1. tit. 19. lib. 8. novæ recopilat. per tot & præcipuè n. 114. cum seq. Avendan. de exeq. mand. cap. 26. Molfesium ad consuetud. Neapol. 4. q. 48. n. 8.

β *Etiam ex officio ter admoniti.*] An distinctis temporibus? Affirmat Avend. de exeq mandatis p. 3. c. 22. n. 14.

γ An Episcopus in prima admonitione possit pœna pecuniaria concubinarium punire? Affirmat Thom. Valasc. d. alleg. 34. n. 11. ubi n. 12. refert ita fuisse judicatum, cùm hęc dubitatio accidisset inter judicem coronæ Senatus Portugal. & officialem Episcopi, in Senatu Palatino.

δ *Mulieres sive conjugatæ, sive solutæ, &c.*] Vide Sayr. in Clav. regia, lib.8.c.2. num.14. Bobadil. in sua Politica lib.2. cap.17.num.53. vers. *Y por un decreto del Santo Concilio.* † Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can.c.79. lit.B. Nav.in cons.2.de offic.ord.

ε *Ab Ordinariis locorum, &c.*] An crimen concubinatus sit mixti fori, ita ut per judices sæculares possit etiam puniri? Affirmant.Ordin.Regia Lusitan.lib.2.tit.9.in princ. ibi, *Barrigueiros*, Gregor.l.58.verbo, *Estos*, tit.6.part.1. Avend.ad c.26. prætor.n.2.p.2. Azeved.lib.4.n.4. tit.1.lib.4.novæ Recop. Soar.de Paz in praxi tom.2. prælud.2.num.31. in fine, Farin. in praxi crimin.q.8.n.131. P.Azor.inst. Moral.p.2. lib.3, c.53.q.2. vers. Dubiæ quæstionis, Bobad.in sua Politica, d.c.17.n.53, Thom.Valasc.d.alleg.55.num.4.

ζ *Invocato, si opus fuerit, brachio sæculari.*] An si judex sæcularis neget, possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Ludov.Rodolphin. de brachio sæculari, num.45. Menoch. de Arbitr. casu 452. Bellacomb.tom.1. Comm.opin.lib.3.tit.1. num.118.pag.367. Farin. in praxi. crimin.q.197.n.8. Bobadil.d.c.17.num.80. Fr.Emman.q.Regul. tom.1.q.8.art.14. D.Mart.de Jurisdictione,p.1.c.52.n.1. * Vide Salzed. ad Bern.Diaz in prax.can.c.111. noviter edita.n.5.fol.mihi 496. Farin. in prax.crim. q.97. n.98.

CAPUT IX.

Domini ac magistratus cogentes directè vel indirectè, minis & pœnis subditos suos ad certa matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur.

α * ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut viros, & mulieres, sub eorum jurisdictione degentes, maximè divites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum iis matrimonium invitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illis præscripserint. *a* Quare cùm maximè nefarium sit, matrimonii libertatem violare; & ab eis injurias nasci, à quibus jura expectantur †: præcipit sancta Synodus omnibus, 1 cujuscunque gradus, dignitatis, & conditionis existant, β sub anathematis pœna, *b* quam ipso facto incurrant, ne quovis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscunque alios cogant, quo minus liberè matrimonia contrahant.

a c. cum locũ c. requisivit, & c. Gemma. de despon-satione impuberum. *b* Concil. Paris.1.c.6. cap. nullꝰ, 36.q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Cujuscunque gradus, dignitatis & conditionis existant.*] S.D.N.Gregor. XIII. declaravit, non comprehendi privatas personas, sed tantum supradictos Dominos temporales, & magistratus cujuscunq; dignitatis existant. Verum est tamen, particulares ac privatas personas graviter peccare, si minis adigant invitos contrahere matrimonium, & quidem eorum peccatorum Ordinarij possent excommunicatione dignum judicare.

RE-

REMISSIONES.

a Vide Guttier.Canon.lib.1.c.20.n.32. P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib.20. n.19. Latè P.Sanch.de Matrim.lib.2.disp.27. P.Henriq. in sum.lib.11.c.6. §.6. lit.G. resolventes etiam Concilium in præsenti loqui tantùm de domino temporali, & de magistratu cogente, qui in foro exteriori habet jurisdictionem in subditos; non comprehendere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit à matrimonio cum isto aut illo. Vide etiam novissimè Guttier.tract.de Matrim. c.79.à n.8. * & Philip.Paschal de jurib.patriæ potest.3.p.c.2. num.12. & seq.

† *Et ab eis injurias nasci, à quibus jura expectantur.*] Vide text. in c. infames. §. arrantur.3.q.7. juncta l. nominaverint. C. unde vi, & tradita à Greg.Lopez in l.16. tit.9.partit.7.glo.ult.

β *Sub anathematis pœna.*] An hæc excommunicatio lata sit solùm contra injustè impedientes matrimonia? Affirmant Navar. in Man. c.27.n.150. P.Sanch.d.disp.27.n.8. ubi n.9. resolvit, parentes injustè impedientes matrimonia filiorum non incurrere hanc excommunicationem, de quo etiam Guttier.d. cap.79. à n.11. P.Molin. de Justit. tract.2. disp.176. vers. Ad secundam partem, P.Henriq.lib.11.cap.6. n.5. in Commento.

* *Quo minùs liberè matrimonia contrahant.*] Vide Carrot. decis. 8. n.18. Martam de Jurisdict.4.p. cent.1. casu 71. in n.23. Fontanell. de pact.nuptial.claus.4.gloss.5. à n.11. Aloys.Ricc.collect.1568. & decis. 231. n.1. Azeved.cons.4.n.4.& 5. & cons.37.n.12. Accati. Ant.Ripoll. in l.Titio centum. §. 1. de condit. & demonstr.ex n.8. 69. 84. & seqq. Alex. Ludovis. nunc sanctissimum Gregorium XV. decis. 426. 302. 395.& 374.

CAPUT X.

Tempora designantur quibus nuptiarum solemnitates celebrari non convenit.

1 a * β AB adventu Domini nostri Jesu *a* Christi usque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum usq; in octavam Paschatis inclusivè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter γ ab omnibus observari sancta Synodus præcipit: in aliis verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet modestia, & honestate fiant, curabunt, sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.

a Concil. Laodicen. Can. 52. Concil. Salegustadien. c.3. c. Capellanus, de feriis.

DECLARATIONES.

1 *Ab Adventu.*] Quocunque tempore potest Matrimonium contrahi coram Parocho: sed nuptiarum solemnitates, convivia, traductio ad domum, & carnalis copula certis temporibus prohibentur.

Præterea ab adventu D.N.Jesu Christi, usque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum, usque ad octavam Paschatis, convivia nuptiarum, solemnitates, traductiones ad domum & carnalem copu-

 lam

lam decret. Conc. 1. c. Seſſ. 24. de Reform. matrim, prohiberi, ſed matrimonium coram parocho, & teſtibus, eo tempore contrahi poſſe.

REMISSIONES.

a Vide Matienſ. in Rubr. tit. 1. Gloſſ. 1. n. 147. lib. 5. Recopilat. latiſſimè P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 7. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 22. Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 10. concl. 8. dub. 1. verſ. *Et tercero.* * Vide etiam tex. regni Caſtellæ in l. 18. tit. 2. parti. 4 Navar. in manuali. c. 22. num. 70. & c. 28. Specul. conjugior. p. 1. a. 14. Ledeſm. de matrim. q. 45. art. 5 col. 2. Paleotum de noth. & ſpur. c. 5. n. 3. Purpurat. conſ. 579. num. 16. in lib. 2. Farinac. deciſ. 72. n. 8. in fin. vol. 1. crimin.

6 *Ab adventu Domini.*] An incipiat à media nocte, quæ eſt initium diei primæ Dominicæ Adventus, ubi conſuetudo aliud non expoſcerit? Affirmat Cavalcan. in ſuis deciſ. par. 2. deciſ. 12. de Contractib. quæ in ordine eſt 58. n. 19. Negat P. Sanch. lib. 7. disp. 7. n. 2. reſolvens tempus Adventus in hac prohibitione incipere à primis veſperis Sabbathi præcedentis, in Feria autem quarta Cinerum à media nocte illius feriæ incipere.

γ *Ab omnibus obſervari ſancta Synodus præcipit.*] An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi matrimonium reſolventes, Matienſ. d. gl. 1. n. 147. Cened. d. collect. 22. n. 2. P. Sanch. d. disp. 7. à n. 3.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

Eadem ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc in præſenti Seſſione decernit.

CAPUT I.

Norma procedendi ad Epiſcopi creationem Eccleſiæ Dei utilem hic datur. Idem in Cardinalium electione teneatur omnino.

a SI in quibuslibet Eccleſiæ gradibus providenter, ſcienterque curandum eſt, ut in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilque præpoſterum; multò magis elaborandum eſt, ut in electione ejus, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur. Nam totius familiæ domini ſtatus, & ordo nutabit, ſi, quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite. Unde, etſi a aliàs ſancta Synodus de promovendis ad Cathedrales, & ſuperiores Eccleſias nonnulla utiliter decrevit; hoc tamen munus hujusmodi eſſe cenſet, ut, ſi pro rei magnitudine expendatur, nunquam ſatis cautum de eo videri poſſit. Itaque ſtatuit, ut, cùm primùm Eccleſia vacaverit, ſupplicationes, ac preces publicè, privatimque habeantur, atque à Capitulo per civitatem & diœceſim indicantur, quibus Clerus, populusque bonum à Deo paſtorem valeat impetrare. Omnes

a Supr. de ref. ſeſſ. 6. c. 1. ſeſſ. 7. c. 1. & 3. & ſeſſ. 22. c. 2

Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcunque jus, quacunque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, *a* quæ juxta sacros Canones, & Tridentinæ hujus Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus gravi, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut in provinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & provinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, ut, cùm deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit, *b* ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, 1 ac professione fidei ab eo facta, quamprimùm ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse Summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit utiliùs providere. β Omnes verò inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes quæcunque de promovendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu à quibuscunque etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur, in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se adhibita accurata diligentia, invenisse promovendos qualitatibus à jure, & ab hac *c* sancta Synodo requisitis, præditos; ac certò existimare sub periculo salutis

a c. cùm in cunctis, & c. cùm nobis olim, de elect. Concil. Later. sub Leone X. de ref. Curiæ in pr. sess. 9.

b S. D. N. Pius IV. in Bulla super forma juramenti professionis fidei.

c In dictis locis.

æternæ

æternæ idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturiùs interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium judicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. γ Ea verò omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus aliàs in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, * etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremò, eadem sancta Synodus, tot gravissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem universæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantùm sibi Cardinales asciscat; & bonos maximè, atque idoneos pastores singulis Ecclesiis præficiat, idque eò magis, quod ovium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officii immemorum Pastorum *a* regimine peribunt, Dominus noster Jesus Christus de manibus ejus sit requisiturus.

a Ezech. 33. & 34. Actor. 20. sup. sess. 6. de ref. c. 1.

DECLARATIONES.

1 *Ac professione fidei ab eo facta.*] **Professio fidei ab Episcopo emittenda est juxta Bullam Pii IV.**

Hoc decretum extenditur etiam ad eos, qui de monasteriis, conventibus, domibus & aliis quibuscunque bonis regularibus, quorumcunque Ordinum etiam militarium, quocunque nomine, vel titulo providentur.

Idem Pius IV. per aliam bullam, ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, Magistros, Regentes, & alios cujuscunque artis & facultatis Professores sive Clerici, sive laici, vel cujuscunque ordinis regulares sint, qui docere vel promoveri, ut suprà voluerint. Itaque Ordinarii eorum locorum, ubi studia vigent, negligentes hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt.

19. Dec. 1596. **Congregatio Concilii censuit, Commendatarios Abbatiæ curam Jurisdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes, nullo Concilii decreto ad residentiam adstringi, neque, si non resideant, pœnis ab eo in non residentes constitutis arceri.**

Jan. 1597. **Congregatio Concilii censuit, Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes, non teneri ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus, de vita, moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam minimè obtinuerunt.**

Lib. 1.

Lib. I. Decretalium, tit. de electione & electi potestate.

CAPUT VII.

CUm in cunctis sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministeriis sint ætatis maturitas, gravitas morum, & literarum scientia inquirenda; multò fortiùs in Episcopo hæc oportet inquiri, qui ad aliorum curam positus, in se ipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conversari. Ea propter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum; præsenti decreto statuimus, ut nullus in Episcopum eligatur, nisi qui jam trigesimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus: qui etiam vita & scientia commendabilis demonstretur.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in tract. de Orat. Miscell. 33. cum seqq. & Miscell. 42. Mandos. de Signatur. gratiæ in princ. verb. Provisiones, Ludov. Maretan. in Clypeo Militaris Ecclesiæ lib. 3. c. 19. & 20. cum seqq. novissime P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 163.

β *Omnes verò Inquisitiones, &c.*] Vide Flamin. de Resignationib. lib. 8. q. 5. n. 10. cum seqq. & q. 6. n. 4. ubi resolvit, idem tenendum in beneficiis consistorialibus, cùm in eis vigeat eadem ratio.

γ *Ea verò omnia, &c.*] Vide P. Azor. inst. Moral. p. 2. l. 6. c. 6. col. 682.
* *Etiam in creatione Cardinalium.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 25. lit. A. in fine.

CAPUT II.

Quolibet triennio fiant Concilia provincialia per ipsum Metropolitanum, aut eo impedito, Coëpiscopum antiquiorem. Ad ea conveniant quicunque de jure vel consuetudine interesse debent. Episcopi nulli Archiepiscopo subjecti eligant vicinum Metropolitanum. In reliquis vigeat eorum exemptio. Synodi diœcesanæ quot annis celebrentur, &c.

α * PRovincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis, α aliisque, ex sacris canonibus, permissis renoventur. 1 β Quare Metropolitani per se ipsos, seu, illis legitimè impeditis, 2 Coepiscopus antiquior intra annum ad minus à fine præsentis Concilii, & deinde 3 γ quolibet saltem triennio post octavam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more provinciæ non prætermittat 4 Synodum in provincia suo cogere: quò Episcopi omnes, & δ alii, qui de jure, vel consue-

α cap. propter Ecclesiast. cũ seqq. 18. dist. c. sicut olim, de accus. Conc. Aurel. 3. c. 1. Conc. Lateran. sub Leone X. Sess. 10. in 2. Lat. sub. Innoc. III. exigebatur, ut singulis añis Metropol. visita. c. 6.

ſuetudine intereſſe debent; exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet, convenire omnino teneantur. 5 Nec Epiſcopi comprovinciales prætextu cujuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inviti compellantur. 6 Itidem Epiſcopi, 7 qui nulli Archiepiſcopo ſubjiciuntur, aliquem 8 vicinum Metropolitanum 9 ſemel eligant, 10 in cujus Synodo provinciali cum aliis intereſſe debeant; & quæ ibi ordinati fuerint, obſervent, ac obſervari faciant: in reliquis omnibus eorum exemptio, & privilegia ſalva, atque integra maneant. 11 Synodi quoque diœceſanæ 12 quotannis celebrentur: 13 ζ ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſæcularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ii, 14 qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quàm Epiſcopi, & alii ſupra ſcripti negligentes fuerint; pœnas, ſacris *a* canonibus ſancitas incurrant.

a Concil. Tarraco. c. 8.

DECLARATIONES.

1 *Quare Metropolitani.*] Metropolitani negligentes convocare Concilium provinciale, à ſummo Pontifice excitantur, præſentis tenore Capituli.

Metropolitanus, qui ex aliqua cauſa Concilium hoc ad præſcriptum tempus celebrare non poteſt, à ſumo Pontifice ſolet diſpenſari.

2 *Coepiſcopus antiquior.*] Suffraganeus antiquior, Metropolitano impedito, debet convocare Concilium provinciale, & in cæteris vice dicti Metropolitani fungi, prout decernitur hoc c. & non alius Epiſcopus, qui non eſt ſuffraganeus, etſi ſit exemptus & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjectus, licet in Concilio provinciali per Metropolitanum, dum viveret, celebrato juxta formam hujus cap. elegerit dict. Metropolitanum, cujus Synodo intereſſet, etiamſi omnibus dict. Metropolitani ſuffraganeis antiquior eſſet, ac in Concilio provinciali ſuper omnes dictos ſuffraganeos ſederet.

3 *Quolibet ſaltem triennio.*] In India ob diſtantiam Epiſcoporum comprovincialium hoc triennii tempus ad Concilium celebrandum uſque ad ſextum annum à Sede Apoſtolica prorogatur.

4 *Synodum in Provincia ſua.*] Ad Archiepiſcopum ſpectat electio loci celebrandæ Synodi provincialis: tamen ceſſantibus impedimentis juſtis, & accidentibus commoditatibus neceſſariis, probavit Congregatio Concil. Metropolitanam Eccleſiam non eſſe relinquendam.

6. April. 1595. Congregatio Concilii cenſuit, electionem Synodi provincialis factam à prædeceſſore, ligare etiam ſucceſſorem.

Decreta, quæ in Conciliis provincialibus conduntur, publicari non debent inconſulto Romano Pontifice: mittentes autem ad Sedem Apoſtolicam Diœceſanas Synodos, laudandi ſunt.

In

In Conciliis Provincialibus attendendum est in præcedentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitas Ecclesiarum vel earum ordo & præeminentia.

Commendatarii Monasteriorum sive Abbatiarum in Conciliis Provincialibus inter Abbates sunt recipiendi, Canonici Cathedralis Ecclesiæ præferendi sunt, quando capitulariter procedunt: extra hunc casum Abbates titulares habentes usum mitræ debent præcedere Commendatarios; Post hos, locum habent Dignitates, & post Dignitates collocandi sunt Procuratores Ecclesiarum Cathedralium: nec tenentur venire ad Concilium Provinciale exempti & Abbates eorum, nec ii, qui de jure vel consuetudine interesse non debent. Capitula tamen Cathedralium Ecclesiarum specialiter invitantur, & ad observationem Decretorum Concilii Provincialis omnes obligantur, cùm Episcoporum jurisdictioni subduntur: exempti quoque in casibus à jure communi, ex Concil. Trident. decretis debent aliquem Metropolitanum eligere, cujus Concilio intersint, siquidem specialiter Episcopis aut Concil. Provinciali in Episcopos potestas tributa est, ut contra inobedientes, juris remediis procedant.

5 *Nec Episcopi.*] Episcopi provinciales, non tenentur accedere ad suum Metropolitanum, nisi ut intersit Synodo provinciali, non obstante aliqua in contrarium consuetudine. Et ideo Episcopi comprovinciales ex Decreto hujus cap. non tenetur personaliter accedere, nec procuratorem mittere, ad præstandam obedientiam Metropolitano suo, nullaque consuetudo etiam immemorabilis obstat.

Abbates Commendatarii, Capitulorum deputati vocem duntaxat consultivam in Concilio Provinciali habent, Episcoporũ procuratores possunt etiam decisivam habere, si Concilio provinciali placuerit.

Item non teneri venire ad Concilium Provinciale, alios exemptos, quam eos, qui de jure, vel consuetudine interesse debent: sed Capitula Ecclesiarum Cathedralium particulariter esse invitanda. 19. April. 1596.

Præterea ad observationem decretorum Concilii provincialis omnes esse obligatos, qui Episcopali jurisdictioni subduntur, atque item exemptos in casibus, in quibus à jure communi, & Concilii decretis specialiter Episcopis, aut Concilio Provinciali in ipsos potestas tributa est, contra inobedientes autem juris remediis esse procedendum.

Item Abbates Commendatarios Capitulorum deputatos, vocem duntaxat consultivam in Concilio Provinciali habere: Episcoporum verò Procuratores posse etiam decisivam habere, si Concilio Provinciali placuerit, cæterùm laicos, qui invitati ad Synodum Provincialem interesse possunt, in ea votam duntaxat consultivorum habere.

Congregatio Concilii censuit, capitula collegiatarum, quasi Episcopalem jurisdictionem habentia ad Synodum Provincialem esse vocanda. 19. Dec. 1596.

6 *Itidem Episcopi.*] Non solùm Episcopi exempti tenentur eligere, ut in hoc decreto, verum etiam Prælati inferiores, qui hanc electionem liberam habent, licèt eorum Capitula contradicerent: quæ Capitula tenentur ad eandem observantiam decretorum in Concilio Provinciali conditorum, sicut ipsi Prælati eligentes.

7 *Qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur.*] Hoc Decretum non habet locum in Episcopis, qui sunt in provincia Romana, veluti, qui sunt inter Capuanam provinciam, & Pisanam, *cap. Tua, de offic. Vicar.*

8 *Vici-*

8 *Vicinum Metropolitanum.*] Hunc ſolus Epiſcopus, & alii Inferiores Eccleſiarum abſque conſenſu Capituli & Cleri, imò ipſis contradicentibus, & aliam electionem facientibus, eligere poſſunt, prout dictum eſt. Et notandum, quod Epiſcopus exemptus, qui Metropolitanum vicinum ſemel elegit, & ejus provinciali Synodo interfuit, non poteſt ab eodem Metropolitano compelli, nec cogi ad conſtitutiones in ea Synodo editas obſervandas. Sic Congregatio cenſuit, & hoc ratione exemptionis, nam Concilium loquitur tantùm de intereſſentia, in reliquis verò ſervat exemptionem Metropolitanorũ,
9 *Semel eligant.*] Provincialem Synodum ſemel eligens Epiſcopus exemptus, ad illam in futurum ſemper accedere tenetur, ſub eisdem pœnis, ac ſi exemptus non eſſet, ſimiliterque ejus ſucceſſor Archipresbyter nullius Diœceſis poteſt Archiepiſcopum aliquem in Metropolitanum eligere, atque ejus Synodo provinciali ſe ſubjicere, non obſtante contradictione cleri dicti Archipresbyteratus.
10 *In cujus Synodo Provinciali cum aliis intereſſe debeant.*] Capitula etiam exempta tenentur obſervare decreta in Synodo Provinciali.
11 *Synodi quoq; diœceſana.*] Epiſcopi qui ſunt in provincia Papæ, tenentur ſuas Synodos facere: ſi autem non faciant, accerſentur Romam ad celebrandum Concilium Provinciale.
12 *Quotannis celebrentur.*] Epiſcopus legitimis de cauſis impeditus poteſt celebrari facere Synodum diœceſanam in ſuo Epiſcopatu per procuratorem aut Vicarium ſuum generalem, cum ſufficienti mandato, cùm hic Concilium loquatur imperſonaliter. Et in conſtitutionibus faciendis non eſt requirendus conſenſus & approbatio cleri, ſed tantùm conſenſus Capituli, qui etiam non eſt neceſſariò ſequendus, præterquam in certis caſibus à jure expreſſis.

Scriptum fuit Archiepiſcopo Panormitano de Synodo, ut ne conjunctim cum aliis Epiſcopis, ſed unusquisque ſeparatim ſuam celebraret Synodum, ex Concil. Trident. decreto.

Licet in Pontificali Romano legatur, quòd conſtitutiones, quæ in Synodis fiunt per verbum *placet*, approbari debeant, hoc tamen non procedit in Synodo diœceſana, in qua conſenſus Capituli requiritur quidem, non autem eſt neceſſarium illum ſequi, niſi in quibusdam caſibus à jure expreſſis.

13 *Ad quas exempti omnes.*] Etiam Rectores, qui nullius Diœceſis ſunt, tenentur accedere ad Synodum diœceſanam illius Eoiſcopi, qui tanquam proximior poteſt eas Eccleſias viſitare ex decreto Concilii præſentis *Seſſ. c. 9.* quia cùm jus habeat viſitandi iſtos Parochos, fruſtra videretur viſitare, niſi priùs ad Synodum vocati & inſtructi eſſent de iis ordinationibus, quas ſcire eos oportet, aliqui tamen dixerunt, quod *d. cap. 9. infr.* tribuit tantùm jus viſitandi, quod eſt longè diverſum à jure cogendi ad Synodum.

Ratione Parochialium obtinentes beneficium in una Diœceſi, vel civitate, cùm tamen ipſi in alia habitent, tenentur ad Synodum diœceſanum illius Epiſcopi accedere, cui ſubjecti ſunt, ejusque leges obſervare.

26. Aug. 1594. Congregatio Concilii cenſuit, Regulares, qui ſubduntur Capitulis generalibus, non poſſe cogi ab Epiſcopo ad intereſſendum Synodo, niſi tantùm in caſu expreſſo, *c. 2. Seſſ. 24. de Reform.*

14 *Qui illarum curam gerunt.*] Hoc ſervandum eſt, etiam hoc poſito quod inſtitutio, vel nominatio ad illos pertineret.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop p.1. verbo Concilium, pag.74 latè P. Azor, instit. Moral. p.2. lib.3. c.47. per totum, Fr. Emman. quæst. Regul. tom.3. q.46. art.2. cum seqq. novissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.20. n.69. vers. Quartum, Aloys. Ricci. in collect. dec. collect. 1153.* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c.52. lit. C. in vers. Quartus casus.

β *Quare Metropolitani per se ipsos, seu illis legitimè impeditis, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Concilium, §.7. P. Azor. d. c.47. q.5.

γ *Quolibet saltem triennio.*] Vide P. Azor. d. cap.47. q.6. Zerol. d. verbo Concil. §.2.

δ *Et alij, qui de jure, vel consuetudine interesse debent.*] An procedat in habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem, Affirmat P. Azor. d. c.47. q.2. Negat in Rectoribus nullius jurisdictionis, Sayr. decis.11. de offic. Ordin.

ε *Nec Episcopi comprovinciales, &c.*] An suffraganeus ad Metropolitanum accedere teneatur extra celebrationem Concilij Provincialis? Negativè censuisse sacram Congregationem testatur Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Suffraganei, pag.318.

ζ *Ad quas exempti etiam omnes, &c.*] Vide P. Azor. d. c.47. q.3.

CAPUT III.

Visitationem suæ diœcesis faciant Episcopi & alij superiores, eamque absolvant intra biennium, certis servandis, & salvis salvandis.

αβ &c. PAtriarchæ, α Primates, Metropolitani, & Episcopi * 1 propriam Diœcesim per se ipsos, aut, si legitimè impediti fuerint, 2 per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter ejus latitudinem, visitare non poterunt, saltem majorem ejus partem, ita tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant, A δ Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprovincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio Provinciali. 3 ε Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in iis Ecclesiis, 4 ubi hactenus visitationem exercere legitimè consueverunt, debeant quidem, 5 ζ assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps 6 per semetipsos tandem ibidem visitare. 7 η Visitatores etiam, à Capitulo deputandi, subi Capitulum jus visitandi habet, priùs ab Episcopo approbentur: 8 sed non ideo Episcopus, vel eo impedito, ejus Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur; cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere

a Concil. Tolet. 4. c.35.

bere teneantur; non obstantibus quacunque consuetudine, etiam immemorabili, * atque exemptionibus, & privilegiis quibuscunque. Visitationum autem omnium istarum *a* præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; 9 bonos mores tueri, pravos corrigere; populum cohortationibus & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cætera prout locus, tempus & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, fæliciusque succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, ut paterna charitate, Christianoque zelo omnes amplectantur; ideoque modesto contenti equitatu famulatuque studeant, 10 quàm celerrimè, debita tamen cum diligentia, visitationem *b* ipsam absolvere. 11 ℈ Interimque caveant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graves, onerosive sint; 12 néve ipsi, aut quisquam suorum 13 quidquam procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus, 14 præter id, quod ex relictis piis jure debetur, aut alio quovis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcunque sit, etiam qualitercunque offeratur, accipiant: non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili: 15 ι exceptis tantum victualibus, quæ sibi ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint solvere id quod erat ab ipsis antea solvi, certa pecunia taxata, consuetum; 16 an verò prædicta victualia subministrare: salvo item jure conventionum antiquarum cum monasteriis, aliisve piis locis, aut Ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In κ iis verò locis, seu provinciis, ubi consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id observetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; λ is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis juxta Constitutionem Concil. Generalis Lugdunensis, quæ incipit, *c* Exigit: nec non & aliis pœnis in Synodo Provinciali arbitrio Synodi, absque ulla spe veniæ, μ mulctetur. Patroni verò in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum proventibus immisceant: nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: 17 sed Episcopi ipsi hæc faciant

a c. 1. § sane de cens. in 6 c. Florentinum, 5. dist.

b Conc. Bracar. 2. c. 1. Conc. Ticinen. versi. statuimus etiam ne Episc. c. cavendum, & c inter cætera, 10 q 3. & c. cũ Apost. de censib.

c Sexti decretal. lib. 3. de cẽsib. tit. 20. c. 2.

faciant †, 18 & fabricarum reditus in usus Ecclesiæ necessarios, & utiles, 19 prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

DECLARATIONES.

1 *Propriam Diœcesim.*] Hoc intelligitur habere locum etiam casu, quo Ecclesiæ sint exemptæ, sed tunc per seipsum tantum, vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis. *Ex c. 4. sess. 6.*

Fuit dubitatum, an liceret Episcopo in visitatione homines monere per edicta sub excommunicationis pœna ad revelanda ea, quæ scirent contra Capitulares, & alios qui correctione, & emendatione indigent. Fuit resolutum die ult. Martij 1588. non licere.

2 *Per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem.*] Comprehenduntur etiam exempti, qui visitandi essent ab Episcopis, ut possint ipsis legitimè impeditis visitari à Vicariis, ut hic.

3 *Archidiaconi autem.*] Ordinarius vel debet dare beneficium Ecclesiasticum Archidiacono de consuetudine jurisdictionem exercendi, vel permittere ei exercere jurisdictionem Archidiaconatus, sicut erat solitus. Cùm autem Archidiacono provisum fuerit de alio beneficio, contigeritq; Archidiaconatum ipsius Archidiaconi cessione vel morte vacare, Archidiaconatus ipse in perpetuum postea sublatus esse intelligitur. Interim verò dum Archidiaconus jurisdictionem exercet, si ipse, vel ejus ministri, quicquam injustè, vel perperam egerint, Ordinarius in eos animadvertere debet.

4 *Visitationem.*] Congregatio censuit, Archidiaconum, dummodo visitet, percipere fructus Archidiaconatus, cùm sit absens pro servitio Ecclesiæ, & ex præscripto Papæ.

5 *Assumpto notario.*] Verba hæc, quibus dicitur, quod Archidiaconi, Subdiaconi & alij inferiores, in sua visitatione debeant assumere notarium de Episcopi consensu, locum non habent in Abbate sæculari.

6 *Per seipsos tantum.*] Si jurisdictio istorum inferiorum versaretur solum in videndis rationibus & computis Ecclesiarum, per substitutos possent implere suum munus.

7 *Visitatores etiam.*] Hoc decretum, quo jubetur Visitatores à Capitulo deputatos, esse approbandos ab Ordinario, vendicat sibi locum, etiam ubi soli Capitulo absque Episcopo competit facultas visitandi, prout declaravit Congregatio die 30. April. 1587.

8 *Sed non ideo Episcopus.*] Licet Episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, ut hic, non potest tamen iterum punire punitos ab eis, nec ab eis absolutos cogere ad innocentiam suam demonstrandum.

Congregatio censuit, licuisse Archiepiscopo Tranensi in actu visitationis Ecclesiæ sancti Jacobi, Ecclesiæ exemptæ, exquirere ab illius Ecclesiæ clericis titulos beneficiorum & dimissorias, quarum virtute fuerint ordinati, nisi aliter idem Archiepiscopus exquisierit & viderit, posse idem cōpellere ad exhibendas hujusmodi dimissorias & titulos.

Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, præsertim ubi est consuetudo, quod populus talem impensam facere soleat.

Pensionarij nulla ex parte contribuere debent pro mercede, quæ prædicatoribus solvitur.

Decretum Clementis II. de sepult. de hora prædicandi quod regulares possint prædicare populo verbum Dei, hora illa duntaxat excepta, in qua locorum Prælati voluerint vel coram se facere solemniter prædicare, S.D.N. respondit non esse in usu.

An vigore hujus cap. teneatur Ordinarius prohibere regularibus, ne in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent, causam allegare, aut justificare, & quæ legitima censeatur? Congregatio censuit non teneri.

9 *Bonos mores tueri, pravos corrigere.*] Episcopus visitando potest aliquod crimen corrigere & punire, & non solum monere & reprehendere.

10 *Quam celerrimè.*] Nullum certum tempus ab Episcopo observandum ad visitationem est præscriptum, sed relictum est arbitrio Episcopi, quod debet esse moderatum & discretum.

Dum ipse Episcopus visitat, debet continenter visitationem prosequi, neque ad extraneos actus divertere: sed quamprimum legitimo impedimento cessante, ut perficiatur, incumbere.

11 *Interimque caveant.*] Per Decretum hoc, §. *interimque*, quo prohibetur Episcopis, ne præter victualia quicquam accipiant procurationis causa, pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus, aut alio quovis nomine, non censetur sublatum Cathedraticum, quod singulis annis exigi solet ab Ordinario, tam in visitatione, quàm extra. Ita censuit Congregatio Concil. die 8. Octobr. 1587. Melius tamen facerent, si Cathedraticum extra visitationem exigerent.

12 *Néve ipsi aut quiquam suorum.*] Non potest quisquam ab eis qui visitantur, pro decretis & ordinationibus spectantibus ad visitationem, vel etiam pro scriptura laboréve, percipere Episcopus, vel ei adjuncti.

13 *Quicquam procurationis causa.*] Episcopus re ipsa non visitans, nihil procurationis causa exigere potest.

Episcopo sibi petenti declarari, quem ordinem debeat habere Episcopus cum suo Capitulo, an cũ Notario vel sine, vel cum juramento, ne detur occasio litibus & sumptibus? Congregatio respondit servandum esse eum ordinẽ, quem constituit decretum Concilij Sess. 6. c. 4. & Sess. 21. c. 6. Si modo Capitulum sit exemptum ab Ordinario, quod si illud subjectum sit, tunc servandum ordinem positum præsenti c. ubi de Notario & dispositionibus, & de actis expressè dispositum est.

An Episcopus constituere possit suum Archidiaconum ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum & equitatum, ne oneri sit Ecclesiis, quas visitaverit? Congregatio respondit posse.

Hoc caput, dum de subministrandis victualibus disponit, non habere locum in visitatione Cathedralis Ecclesiæ censuit Congregatio.

Congregatio censuit, munera nulla posse accipere, sed victualia tantum, vel eorum loco procuratorium, si visitati ita elegerint. Congregatio censuit, nullum certum tempus à Concilio fuisse præscriptũ intra quod teneatur Episcopus suam visitationem concludere, sed relictum ejus arbitrio. quod tamen debet esse moderatum & discretum.

14 *Præter id, quod ex relictis piis jure debetur.*] Episcopus potest ex consuetudine exigere, veluti trigesimã, ex relictis piis ratione visitationis testamentorũ: secus verò, si in testamentis nullum esset relictũ pium.

15 *Exceptum tantùm victualibus.*] Hæc debent ab his, qui consueverunt procuratorem præstare, & quandoque contingit à Communitatibus locorum.

Extante

Extante consuetudine, ut Episcopo Diœcesees visitanti à laicis victualia ministrentur, etiam Vicario visitanti, ab Ecclesiarum Rectoribus, consuetudo attendenda sit.

16 *Victualia subministrare.*] Si ex consuetudine populus subministrat victualia Episcopo visitanti, potest servare consuetudinem Ecclesiæ utilem: laudabile tamen est, ut Episcopus illum minus gravet. Si verò populus subministrabat ante Concilium singulis trienniis, Episcopus non debet exigere si singulis annis visitaverit, nisi pro tempore, quo ante præstabat populus: quod si ipse recusaret, cogendus non est.

Episcopus exiens per villas & oppida, ut Sacramentum Confirmationis tantùm conferat, à nemine est procurandus, & ipsi Episcopo Chrismatis tantùm conferendi causa ad loca suæ Diœcesis accedenti laici vel Ecclesiarum Rectores, ad illius impensas non tenentur.

17 *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.*] Capitulum quoddam prætendit, quod Episcopus sine adjunctis non posset visitare corpus Ecclesiæ Cathedralis, Sacramentum, reliquias, vestes, vasa, ornamenta, cæteraque ad cultum divinum destinata: nec capellas, capellanias, dotationes, anniversariorum institutiones & memorias defunctorum, aliaq; pia opera, nec res aut bona dictæ fabricæ, aut Ecclesiæ: Congregatio tamen censuit, posse sine adjunctis: de quibus sess. 25. c. 6. de Reform.

18 *Et fabricarum redi us.*] In fabricis, quæ non sunt de jure patronatus à fortiori decretum hoc habet locum: nam earum reditus arbitrio Episcopi in usus Ecclesiæ sunt exponendi.

19 *Prout sibi magis expedire visum fuerit.*] Cùm ex hoc Decreto reditus fabricarum, quæ sunt de jure patronatus, expendi debeant, prout Episcopo magis expedire videbitur, à fortiori hoc habet locum etiam in fabricis, quæ non sunt de jure patronatus.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem legitimè præbendam & Parochialem ante Concilium, posse post Concilium utrumque beneficium retinere, dummodo in Parochiali resideat. 28. April. 1594.

Gregor. X. in generali Concil. Lugdunensi in 6. Decretal. tit. De censibus & exactionibus.

CAPUT II.

Exigit perversorum audacia, ut non simus solum delictorum prohibitione contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Ibid. c. 1. Constitutionem itaq; fœlicis recordationis Innocentij Papæ IV. prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptione munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volẽtes inviolabiliter observari, eam decernimus pœnę adjectione juvandam: Statuentes, ut universi & singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volente recipere, vel aliàs constitutionem ipsam recipiendo munera, sive visitationis officio non impenso procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione, violare præsumpserint, duplum ejus quod receperint Ecclesiæ à qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum ultra prædictum tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores verò ab officio &

beneficio noverint se suspensos, quousque de duplo hujusmodi gravatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione liberalitate seu gratia valitura.

REMISSIONES.

α Vide novissimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 69. vers. Quintum, latè P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 40. à principio.

β *Patriarchæ.*] Plura de Illustrissimis Patriarchis Ecclesiæ, & de eorũ numero, præeminentia, origine, & dignitate congerunt Covarr. lib. 4. Vari c. 14. n 13. vers. Secunda autem Sedes, Altamiran. tract. de Visitat. super hunc text. verbo, Patriarchæ, & Primates, n. 2. Albert. Troti. de vero, & perfecto Clerico, lib. 1. c. 13. n. 4. Cassan. in Catalog p. 4. consid. 9. Pelag. lib. 2. de planctu Ecclesiæ, c. 17. Petr. Rebuff. in Concord. tit. de Collat. §. si quis verò, in gloss. verbo, Patriarchales, Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 2. à n. 9. Rophin. de Re Pontif. lib. 2. Rub. 5. c. 33. & 34. Selu. de Benefic. part. 1. q. 2. n. 28. Illescas part. 1. historiæ Pontificalis lib. 2. c. 1. fol. 56. col. 1. Petr. Gregor. Syntagm. lib 15. cap. 10. Lusit. Petr. Alphons. de Vasconcellos in Harmonia Rubricarum ad Rubr. de Auctoritate & usu pallij, n. 10. in fine, Læli. Zech. de Republ. Ecclesiast. tit. de Illustrissimis Patriarchis, Sigism. de Appellat. quæst. 8. n. 99. Pat. Henriq. in summa part. 2. lib. 10. cap. 29. novissimè Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crimin. Regular. tit. 4. cap. 2. num. 7.

γ Patriarchas dici quasi Patres Patrum, seu principes Episcoporum, probat cap. Cleros. vers. Patriarchæ. 21. dist. Vide Polydor. Virgil. de Invent rerum. lib. 4. c. 12. Læli. d. tit. de statu Reverendiss. Patriarcharum, num. 2. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 15. cap. 2. num. 11. & rei benefic. cap. 10. num. 4. Pat. Henriq. d. cap. 19. §. 1. & 2. Gonzal. ad reg. Cancel. gloss. 41. n. 13.

* *Et Episcopi, &c.*] Vide tex. in c. si Episcopus de offic. ordin. in 6. Summam Arm. verb. Visitare, Matthæum Soarez in sua pract. de visitadores c. 1. lib. 2. tit. 22. part 1. Balthas. Altamiran. de visitatione, ubi latissime. Tho. Valasc. allegation: 70. ex n. 3. Cardin. Tusc. lit. V. in concl. 218.

δ *Metropolitanu verò, &c.*] An Archiepiscopus possit visitare provinciam? Affirmat Cabed. p. 1. decis. 78. n. 2.

ε *Archidiaconi autem, decani, & alij inferiores, &c.*] Vide Pat. Azor. dict. c 40. quæst. 7 Flores Vari. lib. 3. quæst. 24. n. 23. † Vide Aloys. Ricci. in decis. 581. n. 3. & in prax. var. resol. c. 301.

ζ *Assumpto Notario.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Potest Episcopus in visitatione uti quavis persona, prout de jure communi potest uti in actibus judicialibus, & iterum Episcopus non potest arctari in visitatione, ut deferat Notarium Capituli, cum potestas visitationis adeò sibi Episcopo est concessa, ut sibi nihil in ea vendicare Capitulum possit, & ideo potest Episcopus secum ferre vel Secretarium suum, vel alium Notarium, prout sibi videbitur necessariò convenire. Refert iisdem verbis Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Visitatio, §. 10.

η *Visitatores etiam à Capitulo visitandi.*] An Capitulum superstite adhuc Episcopo, ex præscriptione, vel privilegio visitandi jus habeat? Affirmat P. Azor. d. c. 40. q. 8.

* *Consuetudine etiam immemorabili.*] Vide omnino Rotam novissim. decis. 744. in 1. p. diversorum.

ϑ *Interimq; caveant, &c.*] Vide Navar.conf.1.de Censibus, Zerol.p.1. verbo Visitatio, §.5.in fine, vers. Præterea, Stephan.Gratian.discept. forens.cap.37.num.36. cum seqq.

ι *Exceptis tamen victualibus, &c.*] Vide latè, & eleganter Zerol.d. verbo, Visitatio, Paragrapho sexto, ubi dub.1 dicit, quod appellatione expensarum victualium comprehenduntur illæ, quæ consistunt in victu, non autem illæ, quæ concernunt alia necessaria personæ, putà si vellet visitator sumere medicinam, vel aliqua extra victum. Et dub.2. quòd Visitator id, quod per victum sibi necessarium contingebat, non potest in pecunia taxare. Et dub. 3. quòd subditi non tenentur ministrare equitaturas Visitatori. Et dub. 4. quòd Secretarius, vel Scriba non potest aliquid recipere pro suis laboribus scribendo, & transscribendo, vel dando copiam ipsius visitationis. Et dub.5. quòd quando Episcopus visitat per alium, teneantur visitati ad omnia ipsis visitatoribus, ac ipsi Episcopo, si visitaret. Et dub.6. quòd si Episcopus una die duas Parochias visitaverit, unam tantùm procurationem habet. Et dubio 7. quòd Episcopus, vel alius Visitator non potest accipere procurationem ab hospitalibus, & aliis locis leprosorum, domorum Dei, pauperum, & infirmorum, nec ab Ecclesia paupere, quia debet gratis visitari, & super hoc editam fuisse à sacra Cardinalium Congregat. sequentem decisionem refert Zerol. ubi supr. Quòd si beneficia omnia eximantur ab onere procurationis, Domini dixerunt, quæcunq; beneficia etiam tenuja pro rata ad procurationem teneri.

κ *In iis vero locis, seu provinciis, &c.*] Vide Stephan. Gratian. discept. forens. cap.57.num.19.

λ *Is præter dupli restitutionem, &c.*] Vide Concil.Brachar.4.act.2.de Visit.cap.9.fol.28. P.Azor.instit.Moral.part.2.lib.3.cap.42.col.360. vide ad hoc Navarr.cons.11. de censibus.

μ *Mulctetur*] Vide Spin.in Speculo testament. gloss.4. principali. num.91.

† *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.*] Vide Cavalcan. decis.11.num.30.p.3. Tobiam Nonium cons. 61.

CAPUT IV.

Prædicationis munus frequenter obeundum: à parochianis Ecclesia Parochialis adeunda est ad audiendum verbum DEI*: nullus contradicente Episcopo prædicare præsumat in Ecclesiis etiam regularium, &c*

1 α PRædicationis munus, *a* quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones aliàs super hoc editos, sub fel rec. *b* Paulo III. aptius præsentium temporum usui accommodando mandat, ut in Ecclesia sua 2 ipsi per se, aut, si legitimè impediti fuerint, 3 per eos, quos ad prædicationis munus assument; in aliis autem Ecclesiis, 4 per parochos, sive, iis impeditis, per alios 5 ab Episco-

a Concil. Carth. 4. c.20. Cor. Remen.
b c.Episc. nullam rei 88.dist. c. supr.sess.5. de ref. c.2. Conc. Later.sub Innoc.3.c.10. c.inter cætera de off. ord.Conc. Mag.c.25

Episcopo β impensis eorum, qui eas 6 præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in civitate; aut in quacunque parte diœcesis, censebunt expedire, γ saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis; tempore autem Jejuniorum 7 Quadragesimæ, & Adventus Domini, quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, 8 sacras scripturas, divinamque legem annuncient, & aliàs quotiescunque id opportunè fieri posse judicaverint. 9 Moneatque Episcopus populum diligenter, δ teneri unumquemque † Parochiæ suæ interesse, ubi commodè id fieri potest, ε ad audiendum verbum Dei 10 ε Nullus autem sæcularis, sive 11 regularis, 12 etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, 13 contradicente Episcopo, 14 prædicare præsumat. ζ Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festivis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent: non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

† 4. Carth. c. 24.

DECLARATIONES.

1 *Prædicationis munus.*] Congregatio censuit, electionem, & deputationem prædicatoris ad solos Episcopos in eorum Cathedralibus Ecclesiis spectare, nulla habita ratione cujuscunque consuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo unà cum Capitulo, aut cuivis alteri competeret. Est autem in optione Episcopi, utrum ipse malit Prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere & nominare consuevisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere, ita tamen, ut ipse Episcopus electionem, deputationemque Prædicatoris faciendo, populum, ad sustentationis gratia aliquid erogandum, non compellat; sin verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus uti sinat, eundem populum cogere possit ad eas impensas & eleemosynas Prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est. In aliis Ecclesiis ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio Prædicatoris impensis eorum, qui illas præstare vel tenentur vel solent. Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi Prædicatorem in Ecclesiis non Cathedralibus, alteri, quàm Episcopo, competeret in sua Diœcesi, etiamsi sit Cathedralis. *Hoc c. infr. §. In optione.*

11. Junij, 1596. Congregatio Concilii censuit, esse in electione Episcopi, vel deputare in sua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere consuevisset, vel præteritam nominationem ipsi populo relinquere, ita ut si Episcopus Prædicatorem eligat, populum ad Eleemosynas Prædicatori erogandas non cōpellat: verum

verùm si populum prædictum facultate eligendi prædicatorem uti Die 4.
permiserit, tunc populum ad solitas Eleemosynas præstandas Epi- Sept. 1597.
scopus cogere poterit.

Congregatio Concilii censuit, in aliis Ecclesiis quàm Cathedralibus non esse sublatam consuetudinem immemorabilem præsentandi, vel nominandi pro eis Prædicatorem Episcopo.

2 *Ipsi per se.*] Episcopus, qui legitimè impeditur, hoc officium prædicandi per seipsum non præstat, per alium impensis suis præstare debet, nisi ex consuetudine hoc ad alium spectaret.

Diaconus non debet prohiberi exercere onus prædicandi, nisi ob justam aliquam causam.

3 *Per eos, quos ad prædicationis munus assument.*] His verbis liquet, quod jus eligendi Prædicatorem spectat ad Episcopum, & non alium quempiam.

Pius V. decreverat in Cathedrali solum Episcopum teneri ad præstandum stipendium Prædicatori, non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili. Gregorius XIII. dixit deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis, & Episcopum hac ratione posse cogere.

In optione tamen Episcopi erit Prædicatorem in sua Cathedrali deputare, etiamsi aliàs pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. At tunc non poterit Episcopus compellere populum ad solitam eleemosynam & impensas Prædicatori præstandum. Secus si Episcopus sineret, ut populus nominaret, & solitus esset eleemosynas præstare. Non potest Episcopus denegare licentiam prædicandi in Parochiali, eo quod prædicetur in Cathedrali, sed permittere, juxta formam hujus Decreti, & c. 3. Sess. 5.

4 *Per Parochos.*] Onus eligendi Prædicatorem incumbit Episcopo vel Parocho, & si Curatores animarum per se volunt munus Prædicatoris obire, non debent prohiberi.

5 *Ab Episcopo.*] Ubi viget consuetudo, quòd populus solvat Concionatori, ea est servanda, nisi forsan facultas nominandi Prædicatorem universitatis ab immemorabili tempore Episcopo competeret, & Episcopus talem nominationem sibi vendicaret.

Merces, quæ Prædicatoribus tribui solet, nulla ex parte à pensionariis est exigenda, atque eo minus, si populus hos sumptus facere solebat.

Si ex publico civitatis ærario concionatori solent eleemosynæ dari, ea consuetudo servanda est.

6 *Præstare vel tenentur, vel solent.*] Etiam pro Ecclesiis Cathedralib'.

7 *Quadragesima.*] Redarguit Sedes Apostol. Episcopum, qui tempore quadragesimæ ad aliam Ecclesiam Cathedralem sibi unitam, Concionatorem non destinaverat.

Per hoc Decretum relinquitur arbitrio Episcoporum, an tempore Quadragesimæ, & Adventus quotidie vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus prædicetur, cùm hodie Adventus non dicatur propriè tempus jejunii.

8 *Sacras scripturas, divinamq; legem annuncient.*] Non est ponendus punctus commatis post verbum *Jejuniorum*, quasi sacra Scriptura annuncianda sit in omnibus vigiliis, per annum, & quatuor anni statis temporibus, sed refertur duntaxat ad Quadragesimam & Adventum.

9 *Moneat Episcopus.*] Ordinarius non potest per hoc Concilium mulctis & pœnis, etiam in causa notabilis negligentiæ aut contumaciæ, cogere populum ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia Parochiali, nec pueros ad discendum Doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut aliis locis extra Civitatem.

10 *Nullus autem sæcularis.*] Vigore Bullæ fel. rec. Pii V. de professione fidei facienda, regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei, antequam prædicandi munus assumant: potest tamen Ordinarius, quo tempore solet prædicandi licentiam ex Decreto Concilii Tridentini hoc cap. concedere Regularibus, ab eisdem exigere hanc fidei professionem, si ita videbitur sibi expedire.

11 *Sive regularis.*] Munus prædicationis per Episcopum committi potest etiam clerico, qui non sit in sacris Ordinibus constitutus, non enim alicujus Ordinis sacri videtur actus esse. Fuit tamen dictum, quod secus de laico.

12 *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Habet etiam locum in exemptis Ecclesiis, habentibus propriū Prælatum, in quibus, qui obtinere vult licentiam prædicandi ab Episcopo, à Prælato eidē offerre debet.

13 *Contradicente Episcopo.*] Per hæc verba quibus cavetur, ut nullus prædicet contradicente Episcopo, Sedes Apostolica nemini prædicandi licentiam concedere solet, nisi de consensu Episcopi.

14 *Prædicare præsumat.*] Immò ab Episcopo benedictionem petere tenetur ex Decreto Concilii, Sess. 5. cap. 2. quo tempore poterit Episcopus professionem fidei exigere ab eo.

Non potest Episcopus Ordinarius, ad libitum, & sine causa rationabili suspendere à predicatione.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. Can. 10.

CVm sæpe contingat, quòd Episcopi, propter occupationes multiplices, vel invaletudines corporales, aut hostiles incursiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cætero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maxime per amplas diœceses & diffusas: generali constitutione sancimus, ut Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum, cùm per se idem nequiverint, sollicitè visitantes, eas verbo ædificent & exemplo, quibus ipsi cùm indiguerint, necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Unde præcipimus, tam in Cathedralibus, quàm in aliis conventualibus Ecclesiis, viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint Coadjutores & cooperatores habere, non solùm in prædicationis officio, verùm etiam in audiendis confessionibus, & pœnitentiis injungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subjaceat ultioni.

REMISSIONES.

α Vide latè Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Prædicatio, pag. 287. P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 7. cap. 28 §. 8. novissimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 69. vers. Tertium est, & lib. 18. num. 118. cum seqq.

β Im-

β *Impensis eorum.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Munus eligendi Prædicatorem ad Episcopum spectat, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore. Et iterum: Episcopus debet sumptibus propriis conducere in Ecclesia Cathedrali Prædicatorem, non obstantibus quibuscunque consuetudinibus etiam immemorabilibus; & dum est dubium, quorum sumptu sit conducendus concionator pro Quadragesima, debet Episcopus interdum proprio sumptu conducere illum. Iisdem verbis refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Prædicatio, §. 7.

γ *Saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis.*] Vide Bobadil. in sua Polit. l. 2. c. 18. n. 194. lit. K. ubi resolvit, quod Correctores civitatum possunt facere etiam renitente Vicario generali, ut saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis, populo prædicetur, de quo etiam latè Fr. Emman. quæst. Regul tom. 2. q. 62. art. 19.

δ *Teneri unumquemq; Parochiæ suæ interesse.*] Vide P. Soar de Relig. tom. 1. lib. 2. c. 26. n. 5. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 7. c. 3. q. 7. & lib. 12. 1. 2. q. 1. vers. Deinde, Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 4. & p. 2. verbo *Parochia*, pag. 82. ubi dicit sacram Cardinalium Congregationem disposuisse, non posse Ordinarium mulctis. & pœnis cogere ire ad audiendum sacram concionem, & Missam in Ecclesia Parochiali. * Vide etiam Guttier. lib. 1. can. quæst. c. 30. n. 7. 33. & 34.

ε *Nullus autem sæcularis, sive Regularis etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat*] Vide P. Henriq. d. lib. 2. c. 18. §. 8. Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 3. Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 3. q. 32. art. 5. † Ricc. in praxi var. resol. c. 190.

ζ *Iidem etiam. &c.*] Vide etiam Bejam Respons. casuum Consc. par. 3. casu 27. vers. Tandem, ubi etiam resolvit, nequaquam esse absolvendum eum, qui vel ob negligentiam, vel verecundiam Pater noster, Ave Maria, Credo, & decem præcepta addiscere non curat: postquam tamen sic ignorans pro viribus elaborat, ut hæc memoriæ tradat, & nec verbum unum retinere potest, dummodo tamen credat singulos articulos, quando sibi proponuntur à ministris Ecclesiæ, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere, quando interrogatur: & deprecetur Deum intendens saltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Pater noster continentur, absolvi tunc poterit. Vide etiam Zerol. in praxi Episcop. 1. verbo Doctrina Christiana. §. 2. ubi §. 3. dicit sacram Cardinalium Congregationem censuisse in hæc verba: Ordinarius non potest mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri noluerint in oppidis, villis, & aliis locis extra civitatem: nec valet, quia Concilium loco citato dicit posse compelli per Censuras Ecclesiasticas, quia ibi loquitur de compulsione illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsione puerorum seu parentum ipsorum. * Vide etiam S. Thom. p. 2. q. 76. art. 2. in respons. Navar. cons. 10. n. 1. de pœnit. Hugolin. de offic. & potest. Episc. p. 1. c. 6. §. 2.

CA-

CAPUT V.

Causæ criminales graviores contra Episcopos *à solo summo Pontifice cognoscantur & terminentur. Aliquando tamen sua manu committet summus Pontifex causæ disquisitionem Metropolitanis, qui solam facti instructionem facient, & ad Sanctissimum* Dominum *mittent, &c. Minores criminales cognoscantur à solo Concilio provinciali, &c.*

1 α CAusæ criminales a β graviores contra Episcopos, γ etiam hæresis, quod absit, quæ de positione, aut privatione dignæ sunt, δ ab ipso tantùm summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quòd si ejusmodi sit causa, quæ necessariò extra Romanam Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, 2 nisi Metropolitanis, aut Episcopis, à Beatissimo Papa eligendis. Hæc verò commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata, nec unquam plus his tribuat, quàm ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant, b reservata eidem Sanctissimo sententia definitiva. Cætera aliàs sub fel. rec. Julio III. super his decreta; nec non & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter c & quando; quam sancta Synodus in præsenti innovat; ab omnibus observetur. Minores verò criminales causæ Episcoporum, 3 in Concilio tantùm provinciali cognoscantur, & terminentur, 4 vel à deputandis per Concilium provinciale.

a Vide Concil. Sardicens. cap. 3. c. ad abolendã, & cap. excommunicamus, §. damnati verò de hæret. & c. quo jure 8. dist.
b Suprà, Sess. 13. de Reform. c. 6. & 8.
c Lateran. c. 8. & decretal. lib. 5. t. 2. c. 14.

DECLARATIONES.

1 *Causæ criminales.*] Concilium provinciale non potest formare hunc processum contra Episcopum ad effectum transmittendi illum ad Sanctissimum, quia vult hoc cap. ut non solùm diffinitio, sed etiam cognitio sit tantùm Sanctissimi. Sic Congregatio censuit die tertia Octob. 1585.

2 *Nisi Metropolitanis.*] Potest Metropolitanus cognoscere causas civiles Episcoporum, ex sententia Congregationis.

3 *In Concilio tantùm provinciali*] In Concilio provinciali possunt tractari & diffiniri causæ criminales minores, non existentibus inibi duodecim Episcopis à Concilio requisitis: quia constat Concilia provincialia ex minori numero Episcoporum consistere. Nec obstat, quod cognoscendis causis Episcoporum requirantur duodecim Episcopi, quia illud procedit in causis majorib⁹, ut censuit Congregatio.

4 *Vel à deputandis.*] Non est necesse, quòd sint Episcopi, qui deputandi sunt per Concilium provinciale: quia facultas est generalis. Poterunt insuper deputati prædicti cognoscere & terminare causas Concilio Provinciali dissoluto, si causæ erant cœptæ ab istis deputa-

tis ante dissolutionem dicti Concilii: quia in simili non exspirat Jurisdictio Delegati. Quando verò causa non erat cœpta, dicti Deputati non possunt ampliùs illas terminare.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Resignat. lib. 1. q. 10. n. 40. P. Henriq. in sum. l. 13. c. 55. §. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 41. n. 5. ubi resolvit, Concilium in præsenti, intelligendum esse de Episcopis residentibus, qui etiamsi sit causa atrocissima hæresis, aut læsæ Majestatis, minimè citari possunt ad personaliter comparendum per quoscunque Judices Ordinarios, vel delegatos etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi expressa, ac speciali commissione manu Papæ signata. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 121. lit. A.

β *Graviores.*] Quæ autem dicantur causæ graves, & graviores, vide apud Clar. in pract. causar. crimin. in princ. n. 9. Læli. Jordanes lib. de majoribus Ecclesiæ causis, c. 1. & 2. Menoch. de Arbitr. casu 266.

γ *Etiam hæresis.*] An causa hæresis in Episcopo, reservetur Papæ? Affirmativè decidit cap. Inquisitores, de hæret. in 6. resolvunt Navar. Cons. 1. de foro comp. n. 5. Penna p. 3 director. Inquisit. commento 77. pag. mihi 577. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 81. art. 1. vers. Advertendum tamen.

δ *Ab ipso tantùm Romano Pontifice.*] An solus Papa possit deponere Episcopos? Affirmat Gonzal. d. gl. 41. n. 21.

CAPUT VI.

Datur Episcopis ampla potestas dispensandi in irregularitatibus & suspensionibus certis, & absolvendi sibi subditos à quibusvis casibus reservatis Sedi Apostolicæ, in foro conscientiæ, etiam à crimine hæresis.

1 α Liceat β &c. Episcopis θ in a irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, 2 ι ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex 3 κ homicidio λ &c. voluntario, & exceptis aliis deductis ξ ο ad forum contentiosum, 4 dispensare: & in quibuscunque π casibus occultis, b etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes, 5 ρ quoscunque sibi subditos, σ τ in Diœcesi sua per se ipsos, 6 υ aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, φ in foro conscientiæ gratis absolvere, imposita pœnitentia salutari 7 χ &c. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantùm, ββ non eorum Vicariis, sit permissum.

a Vide Sess. 14. c. 7. c. miror & c. Contumaces. 50. dist. c. erga, 1. q. c. at si Clerici, de jud. & c. nuper, de sentent. excomm.

b De quibus sub Alexandro, in Concil. Lateran. parte 14, Constit. ejus.

DECLARATIONES.

1 *Liceat Episcopis.*] In hoc Decreto non comprehenduntur inferiores habentes jurisdictionem Ordinariam & quasi Episcopalem, sed Episcopi privativè quoad alios. Attamen Episcopi illarum Regionum, in quibus Conc. Trident. adhuc receptum non est, non possunt uti ista facultate concessa in hoc Decreto.

Epi-

Episcopo in aliquod delictorum (de quibus hoc Capitulum) prolapso, licet ad se absolvendum, proprium suum Confessarium deputare, cùm eadem auctoritate, quam ipse potest ex eodem hoc capite in sibi subditos exercere.

Nullius 13. Aug. 1599. Congregatio Concilii censuit eos, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, & in Cathedralibus vel Collegiatis Ecclesiis beneficia obtinent, propriè comprehendi Decreto ejusdem Concilii c.6. Sess. 24. vers. qui verò.

2 *Ex delicto occulto provenientibus.*] Episcopus, etsi à Simonia occulta dispensare possit: non potest tamen Simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda quæ per Simoniam occultam obtinet.

Absolutus vel dispensatus à proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium, non est tutus in conscientia, quia Concilium utitur verbo *occulti*, quod propriè loquendo dicitur quod probari non potest. Abb. in cap. vestra, de cohabit. Cleric. eo quod duo testes probare possunt, & verba Concilii secundùm proprietatem sunt accipienda.

Idem respondit de illis, qui occasione delictorum occultorum ab officio inquisiti, sed quia non potuerunt delicta probare, rei ipsi non fuerunt absoluti, nec definitivè, nec alio modo, sed simpliciter dimissi recepta promissione de se præsentando; non posse istos uti hujus Canonis beneficio, quia causa fuit deducta ad forum contentiosum, sicque sufficit sola deductio, quidquid inde sequitur.

Item Congregatio censuit, si is clericus pervenit jam ad ætatem legitimam, posse Episcopum cum illo dispensare tam super irregularitate, quàm suspensione, ex delicto tamen occulto provenienti, quia se fecit promoveri non in ætate legitima; si necdum ad legitimam ætatem pervenit Clericus, Episcopum non posse, sed petendam absolutionem à Sede Apostolica.

3 *Homicidio voluntario.*] Appellatione homicidii non venit mutilatio membri. Nec obstat Gloss. *in Clement. prima, de homicid.* quia procedit, quoad incurrendũ irregularitatem, non quoad dispensationẽ.

4 *Dispensare.*] Quærebatur, an Episcopus in causa hujus c.6. habeat facultatem dispensandi cum suo Diœcesano absente in aliena Diœcesi legitimè impedito, commoranti? Congregatio censuit, quod forensis in casu hujus c.6. potest absolvi in sacramento pœnitentiæ ab illo Episcopo, in cujus diœcesi vel civitate commoratur, non autem ab alio dispensari. Facit ad hoc, quod Nuntii, qui possunt absolvere excomunicatos ob injectionem manus in clericos, non possunt absolvere subditos extra provinciam. Accedit etiam, quod Concilium loquatur de absolutione sacramentali in foro conscientiæ, quę requirit præsentiã, exemplo Confessionis, quæ non potest fieri per nuntiũ, vel per literas.

5 *Quoscunque sibi subditos.*] Qui non sunt subditi Episcopi, putà medicus, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in civitate, hoc decreto comprehenduntur, etsi commiserint crimina in aliis civitatib': habita tamen hac distinctione, quod scilicet possent absolvi in sacramento pœnitentiæ à suis criminibus, non tamen dispensari super his.

6 *Aut Vicarium ad id specialiter deputandum.*] Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse non tantùm Vicario generali, sed etiam Pœnitentiario, ad id specialiter deputato, committere absolutionem hujus cap.

7 *Idem*

7 *Idem & in hæresis crimine.*] Episcopus aut Inquisitor absolvere jam non possunt hominem hæreticum in foro Conscientiæ, licet hæc facultas á Concilio sit ipsis tradita.

Congregatio censuit, præsenti decreto Concilio derogatum esse non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in dicta Bulla Pii V.

Item quærentibus an idem decretum locum habeat in casibus post Concilium Tridentinum ex nova lege Sedi Apostolicæ reservatis? S.D.N. Greg. XIII. audita relatione Congregationis? respondit non habere locum.

In delictis occultis in materia clausuræ, per constitutionem Pij V. censetur huic Decreto derogatum.

REMISSIONES.

α Vide Hugolin. de Irregular. cap. 13. §. 1. cum seqq. & c. 62. P. Soar. de Censuris, tomo 5. disp. 7. à n. 20. Sayr. eod. tract. lib. 7. c. 7. per totum. P. Henriq. in summ. lib. 7 cap. 13. §. 2. lit. V. & lib. 14. cap. 28. cum seqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 2. tit. 3. à n. 91. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & Censur. to. 2. disp. 18. dub. 14. Nic. Garc. de Benef. p. 7. c. 11. n. 12. cũ seqq. & p. 11 c. 10. n. 112. cum seqq. novissimè Jacob. de Graffis tom. 2. consil. tit. de homicidio, Cons. 2. n. 14. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 5. à n. 1. * Vide etiam Majol. de irregularit. lib. 1. cap. 30. n. 9. & lib. 5. c. 51. à n. 4. Cened. in collect. 4. sup. Sextum & Clem. Guttier. in quæst. canon. lib. 1. cap. 3. à n. 9. & c. 13. n. 18. 27. & 29. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. c. 13. lit. B. & c. 25 lit. B. & c. 26. lit. E. & c. 86. lit. B. nec non & in c. 94 lit. B. ubi latè Jo. Aloys. Ricci. in prax. fori ecclesiast. dec. 518. & in prax. variar. resolut. c. 105. n. 2. Vival. in candelabro Eccl. tit. de Sacramento Ordinis num. 37. Ricci. etiam in d. prax. resolution. c. 134. n. 1. & c. 240. ex n. 1. & in c. 298. n. 3. & in c. 304. ac etiam Guttier. de Matrimon. cap. 76. n. 37.

β *Episcopu.*] An etiam Abbatibus, aut aliis Prælatis habentibus propriam Diœcesim, & in ea jurisdictionem quasi Episcopalem? Negant Cened. in Collect. ad sextum Collect. 4. n. 5. Arag. 2. 2. quæst. 88. art. 12. col. 7. concl. 4. Tolet. in sum. lib. 1. c. 83. n. 5. ad finem. P. Spor tom. 4. de Pœnit. disp. 30. sect. 2. n. 6. Petr. Ledesm. tom. 2. sum. tract. 1. cap. 6. post concl. 20. diffic. 1. Nicol. Garc. d. p. 7. c. 11. à n. 12. Affirmant P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 6. c. 16. §. 1. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 24. a. 13. & 16. & quæst. 61. art. 9. Flores Var. lib. 3. q. 24. n. 18. Sayr. in Clavi reg. lib. 6. c. 11. n. 83. in fine, Avila de Censur. p. 7. disp. 10. dub. 6. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 5. † Ricc. d. c. 304.

γ An competat ea potestas Episcopis electis, & confirmatis, nondum tamen consecratis? Affirmant Cened. d. Collect. 4. num. 3. P. Soar. de Censur. tom. 5. disp. 41. sect. 2. n. 7. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 2. n. 11 Novissimè D. Guttier. Canon. lib. 3. de Matrim. c. 49. à n. 16. * & Ricc. in prax. var. resol. cap. 136.

δ An possit Episcopus eam facultatem dispensandi delegare alteri' vices suas illi committendo? Affirmant P. Soar. d. tom. 5. disp. 41. sect. 2. n. 8. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 2. n. 29. vers. Secundum. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 49. n. 21. contra Henriq. in sum. lib. 14. de Irreg. cap. 14. n. 7. & in Comment. lit. O.

An

e An illa facultas dispensandi competat Capitulo Sede vacante? Affirmant Cened.d.n.3. P.Henriq. d.cap.16.§.1. Fr.Emman.d.quæst.61. art.9. P.Soar.tom.4. de Pœnit.disp.30. sect.2. n.4. Ludov. Beja resp. casuum conscientiæ. p.4.casu 37 Marc.Ant.Genuens. in praxi Archiepisc.Neapol. c.66. n.22. P.Sanch. d. disp.2. n.10. Nic.Garc.de Benefic.pag.5.cap.7.n.41. & c.11.num.21. P.Valer.Reginald. d. n.19. vers. Quartum. Sayr.decis.31.de tempor.Ordin. quem refert Aloys. Ricci. in Collect. decis.3. Collect. 721. vers. Tertiò dubitatur. † Aragon.q. 88. art.12.concl.5. Ricc.in prax.var.resol. c.118. n.5.

ζ An competat Archiepiscopo dum visitat? Affirmant P. Henriq. lib.14.c.18.n.3. Sayr. in Clavi regia, lib.6.c.11.n.79. Avila de Censuris p.2.c.7.disp.1.dub.10.concl.3. & p.7. disp.19. dub.6. notab.2. circa primam conclusionem, P. Sanchez in præcepta Decalogi, lib.2. c.11. n.6. & lib.4.c.38.n.13.& 14.

η An competat superioribus, seu conventualibus Religionum exemptarum, erga Religiosos eis subditos? Affirmant, dicentes hoc expressè concessisse Pium V. in quodam Brevi, cujus verba refert Fr. Emman.quæst.Regul.tom.1.q.61.art.9.& Fr.Joan.de la Cruz de statu Relig l.1.c.6.dub.16. Lud.Beja in resp.cas.consc.p.4.casu 37. in princ. P.Henriq in sum.lib.6.c.16.§.8. & lib.7.c.25.§.2. & lib.14.c.fin.§.5. ad fin. P.Sanch. de Matrim. lib.8. disp.2. n.13.& d. c.11.n.7. P.Molin. de Justit.tract.3. disp.61. n. 4. & 5. disp.70. in fine, Sayr. de Censuris, lib 7.c.7. n.23. Novissimè Jac.de Graffis,tom.2.Consil.sub tit.de Homicid Cons.2.n.23. cum seqq. Negant Petr.de Ledesm.ubi sup.diffic. 3.Marc.Ant. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neapol.c.66.n.19. Nicol. Garc. d c.11. n.20. P.Valer.Regin. d. n.29. vers. Quintum est. Ubi declarat, si à suo Prælato ei in illum finem subjiciantur.

θ *In irregularitatibus omnibus.*] An habeat locum, sive delictum sit proprium, sive alienum? Affirmat P.Valer.Regin. d.n.29. in fine, ubi resolvit, posse Episcopum dispensare in bigamia occulta, quam contraxit quis cognoscendo uxorem suam, quam ignorabat adulterium commisisse, & postea re comperta vult facta divortio ordinari. Item in irregularitate ex defectu natalium, ut in Ordinibus bona fide susceptis possit ministrare is, qui ob crimen occultum matris conjugatæ habebatur legitimus.

ι *Ex delicto occulto.*] An occultum dicatur, quod non est publicum, etiam si aliquibus sciatur? Affirmant Navar.in Man. c.27. n.250. aliàs 255.Lud.Lop.to.2.p.2.c.8.Majol.de Irregul.lib.5.c.51.n.4.P.Henriq. lib.14.c.20.§.4. Ant.Roch. de Visitat. verbo Occultis, Veg. in summ. p.1.c.49.casu 16.P.Paul.Comitol.resp. Moral.lib.6.q.44.n.2.Tolet. in sum.lib.1.c.89.n.5.Vival.in Candel.aureo,tit.de Irregul.n.315.Genuens.d.c.66.n.2 P.Azor.inst.Moral.p.1.lib.8.c.10.q.9.Zerol.in praxi Episc. p.2. verbo Irregularitas, §.1. Avil.de Censuris, p.2. c.7. disp.1. dub.12.concl.2.& p.7. disp.10. dub.6. P.Soar. tom.4. disp.30. sect.2. n.2.& tom.5.de Censur.disp.41.sect.2.n.6. P.Molin. de Justit. tract.3. disp.79.n.8.vers.2.Fr.Eman.quæst.Reg. tom.1.q.24. art.11. P.Sanch. de Matrim.lib.2. disp.37.n.11.& lib.8.disp.34.n.55. & in præcepta Decalogi, lib.2.c.11.n.19.cum seqq. P.Valer.Regin. d. tract.2. n.30. Negant dicentes occultum dici, quod non potest probari, quia ita censuit sacra Congregatio, Nic. Garc de Benef.p.7.c.11.à n.46. Jac. de Graffis lib.1.dec [illegible] cap.13 n.45.& tom.2.Consil. tit.de Homicid. Cons.2.n.30. * Ricc.in d.prax.decis.523.

ϰ *Ex homicidio.*] An sub hoc verbo comprehendatur mutilatio voluntaria? Negant Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 24. art. 10. & in addit. Bullæ ad §. 13. n. 9. Emm. Saa, verbo Irregularitas, tit. de Irreg. ex deform. illic. in fine, P. Henriq. lib. 13. c. 57. §. 1. lit. H. & lib. 14. c. 19. §. 1. lit. I. Tolet in sum. lib. 1. c. 88. vers. 6. & c. 89. n. 3. P. Soar. tom. 5. disp. 44. sect. 2. n. 4. Genu. d. c. 66. n. 9. P. Molin. disp. 79. sub n. 8. * Nicol. Garc. d. c. 11. n. 29. & 30. P. Sanch. in præcepta Decalogi, l. 1. c. 10. n. 49. P. Valer. Reg. d. lib. 30. tract. 2. n. 91. P. Ægid. de Sacr. & Cens. to. 2. disp. 18. dub. 8.

λ *Voluntario.*] Vide Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 136. Et quod dicatur homicidium voluntarium, quod causale in proposito, vide Cov. in Clem. si furiosus, p. 2. in initio, & §. 1. n. 2. Nav. in Man. c. 27. n. 249. Veg. *en Espeio de Curas*, c. 12. n. 325. Ludov. Lop. tom. 2. p. 2. c. 28. in princ. & c. 30. Marc. Anton. Genuens. d. c. 66. n. 7. Tolet. in sum. lib. 1. c. 77. & 79. Hugol. de Cens. c. 33. de irreg. Avil. eod. tract. p. 7. disp. 3. dub. 7. & disp. 6. sect. 2. dub. 1. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. c. 176. cum duobus seqq. Anton. Roch. de Visit. verbo Homicidio voluntario, P. Mol. tract. 3. dis. 33. & 39. P. Soar. de Censur. tom. 5. disp. 44. sect. 1. & disp. 45. sect. 2. Sayr. eod. tract. lib. 7. c. 7. n. 5. cum seqq. Vasq. tom. 2. disp. 10. n. 30. † Quòd appellatione homicidii voluntarii non comprehendatur mutilatio membri voluntaria, censuit Sacra Cardinal. Congregatio, ut refert in præsenti Farinac. & post Nav. Vivald. & alios tradit novissimè Jo. Aloys. Ricc. in prax. fori ecclesiast. decis 520. Quod dicatur homicidium voluntarium, & quod casuale, tradit etiam in terminis Riccius in d. praxi decis. 519. & 521.

μ An procedat in homicida, qui ex industria occidit aliquē? Affirmat Zer. in praxi Episc. p. 1. verbo Privatio, §. 2. & verbo, Vicar. §. 16. dub. 3.

ν An Episcopus possit in homicidio voluntario justo dispensare? Affirmant Salzed. in praxi c. 14. lit. C. Veg. in Sum p. 1. c. 56. casu 6. & c. 127. casu 27. & p. 2. c. 15. casu 40. *& en Espeio de Curas* c. 11. n. 287. & c. 12. n. 232. Hugolin. de Irregularit, d. c. 33. §. 1. n. 1. & c. 44. §. 2. n. 4. & c. 62. §. 2. n. 5. Avil. de Censur. p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 1. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Irregul. §. 8. P. Henriq. lib. 14. cap. 9. §. 3. & c. 19. §. 4. lit. K. Guttier. Canon. lib. 2. c. 6. n. 170. Plat. de Delictis, c. 11. n. 11. Petr. Ledes. in sum. p. 2. tract. 3. c. 13. concl. 51. Vivald. in Candelabro aureo, tit. de Irregul. à n. 327. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 173. n. 4. & q. Reg. tom. 1. q. 24. art. 8. & 9. dub. tom. 2. q. 105. art. 2. Negat Garc. p. 7. c. 11. n. 39. * & Ricc. in prax. resol. c. 298. n. 3.

ξ *Ad forum contentiosum.*] An si delictum deductum sit ad forum contentiosum, non tamen probatum, quia reus fuit absolutus, possit Episcopus dispensare? Affirmant, ex ea ratione, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatū, Viv. in Cand. aureo. tit. de Excommunic. n. 42. Jacob de Graffis, lib. 1. dec. c. 13. n. 42. & tom. 2. Cons. lib. 5. tit. de Homicid. Cons. 2. n. 30. Veg. in sum. p. 2. c. 15. casu 2. Sayr. de Cens. lib. 7. c. 7. n. 12. P. Soar. eod. tract. disp. 41. sect. 2. n. 6. P. Molin. de Justit. tract. 5. disp. 79. n. 8. vers. 2. & 3. Avil. de Cens. p. 7. disp. 1. dub. 11. concl. 3. Anton. Genuens. d. c. 66. n. 5. & 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 37. n. 12. & lib. 8. disp. 34. n. 37. * Vide Sanch. de matrim. l. 8. disputatione 14. n. 9. Guttier. de matrim. c. 123. n. 18. tit. Quinta concl. Jo. Aloys. Ricci. in prax. fori ecclesiast. decis. 522.

ο Utrum si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & jam judicio finito punitum, possit Episcopus dispensare in eo? Affirmant

Avil.de Censuris, p.7. disp.10. dub.7. P. Sanch. cap. 11. n.21. vers. Sed quid P. Valer Regin.d.lib.30. tract.2.n.29. vers. Sextum est, P.Henriq. lib.14. de Irregul. c.7. n.5. Negant Guttier. Canon. lib.1. c.3.ad fin. Fr. Emman.tom.1. sum.c.168. in fine. in 2.edit.

π *Casibus occultis.* Qui sint, vide apud P. Henriq. lib.14. cap.20.§.4. Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fol.136. P.Sanch. de Matrimonio, lib.8. disp.34. n.55. cum seqq.

ρ *Quoscunque sibi subditos.*] An comprehendat vagabundos? Affirmant, quia cùm nullibi domicilium habeant, subduntur Episcopo, in cujus diœcesi reperiuntur, P. Soar.tom.4.de Pœn. disp.30.sect.2.n.3. P. Sanch.in præcepta Decalogi, lib.2. c.11. num.8. & 9. dicit quòd etiam comprehendit peregrinos, scholasticos, & mercatores propriam diœcesim habentes, & n. 17. in fine, resolvit verba Concilii (quoscunque sibi subditos in diœcesi sua) esse intelligenda, ut nullatenus jurisdictionem Episcopi limitent, sed tantùm velint, ut Episcopus possit absolvere quoscunque sibi subditos, & quomodocunq; sibi subdantur, nempe, vel quia sunt Ordinarii subditi, utpote, qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiæ forum, eò quòd in sua diœcesi inveniuntur tanquam advenæ, & peregrini, de quo etiam vide Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Vicarius, §.18. dub.4. Nicolaum Garc. de Benef. p.11. c.10. n.139.

σ *In diœcesi sua.*] Posse Episcopum exercere dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diœcesim, & verba illa in *diœcesi sua*, referri ad posteriorem partem hujus text. in quo conceditur Episcopis facultas absolvendi à reservatis, resolvunt P.Soar. tom.5. de Censuris, disp.41. sect.2. n.10.& n.12. in fine, Pat.Sanch.d.c.11. n.12. Contrà verò P.Henriq.lib.14. c.20.§.5. Avil. de Censuris, par.7.disp.10. dub 6. Fr.Emman.in summa, tom.2.c.69. n.1. in fine, dixerunt Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam diœcesim, virtute illius Decreti, non advertentes eam limitationem non apponi in priori illa parte. Perez lib.3. fol.99. paulò ante secundam partem tractatus hæresis, tit.4. lib.8. Ordinat. dicit eam dispensationem esse pro solo conscientiæ foro.

τ Si ipsemet Episcopus in hæresim occultam aut in alios casus labatur, à quibus potest ipse suos subditos absolvere, aut cum eis dispensare, posse eam facultatem suo Confessario committere, ut eum absolvat, vel cum eo dispenset, docent P. Soar. d. disp.41. sect. 2. n. 15. P. Sanch.de Matrim. lib.8 disput.3. n. 3. & in præcepta Decalogi, lib.2.c. 11.n.11. Nicol. Garc.de Benefic.part.11.c.10. n.139.

υ *Aut Vicarium.*] Vide Pat.Sanch. de Matrim.lib.2.disp.40.n.13.

φ *In foro conscientiæ.*] Quòd absolutio prodest tantùm quoad forum conscientiæ, & quòd ab excommunicatione potest Episcopus absolvere extra Confessionem Sacramentalem vigore hujus Decreti, tenent Fr. Emman. Regular.tom.1.q.20. art.7. & q.61.art.10. P. Henriq. in sum. lib.7. c.13.§.2. Jacob de Graffis lib.1.cap.13. n.32. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapolit.c.19. n.18.P.Soar. de Relig.tom.2.tract.6 lib.6.c.16. n.4. P.Sanch. de Matrim.lib.8. disp.34. n.29. Avila de Censuris, p.1.c.7. disp.3.dub.13.

χ *Idem, & in hæresis crimine.*] Si hæreticus occultus à secreta hæresi vel apostasia sit in foro conscientiæ legitimè absolutus, quòd non videtur manere irregularis, asserunt Vivald.in Appendice ad Candelab aureum.

atreum c.1.n.13. P.Henriq. in sum. lib.14. c.4. §. 6. Avil. de Censuris. p.7.disp.4. dub.2. Nicol. Garci. de Benefic. p.11. c.10. n. 85. Contrà resolvunt Perez.lib.3.in tract. de hæret. p.1.prope finem, p.99. tit.4. lib. 8.Ordinat.Fr.Emman in addit. ad Bullam Cruciatæ,§.13.n.12.*P.* Soar. tom.5.disp.43.sect.1.n.4.

ψ An irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, dispensare possit Episcopus virtute hujus capitis? Affirmant Hugolin. de Irregular. c.36. in princ. num.5.P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib.2. c.25.à n.15.

ω Fr.Emm.in Addit.ad Bullam Cruciatæ,§.9.n.69. docet quòd facultas data Episcopis hoc c.6. circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solùm, quando ipse hæreticus solus absq; eo, quòd ab alio audiverit, committit occultè crimen hęresis, manifestando illā aliquo actu exteriori, quamvis nemo eum audiat. Et quòd illa facultas non extenditur ad hæresim occultā, quando adest complex, nam aliàs inquit, esset destruere machinam sancti Officii,&c. Et quòd Conciliū non dat facultatem absolvendi ab obligatione denuntiandi complicem, quē habet, aliàs est excommunicatus per edictū sancti officii, cujus excōmunicatio stat semper, de quo etiam Nicol. Garc.de Beneficiis,p.11.c.7.n.142.

α α Utrùm facultas concessa Episcopis hoc in capite, sit per BullāCœnæ revocata, quoad absolutionem ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ Cœnæ? Eam facultatem non esse revocatam tuentur Nav.in Manual. c.27.n.260.in fine,&Consl.11.q.1.sub tit.de Privil.in 7.edit. Vela de Pœnis delictor.c.14. vers. Jure verò Canonico, Llamas in Methodo curat. par 3.c.1.§.ult.in fine.Emm.Saa verbo Episcopus,n.37. Angles in Flor. Theolog.part.1.tit. de Confess.q.4.artic.5.diffic.6.Veg.tom.2.sum.c. 125.casu 11.Cordub.in sum.q.8.punct.1.Vivald.inCandelab.p.1.tract. de Absolut.n.13.& pa.2. in expositione Bullæ Cœnæ,n.141.Fr.Emmā. in summa, tom.1. c.131. n.3.in 2.edit.& in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 9.n.70. & quæst.Regular. tom.1. quæst. 20. art. 10. Guttier. Canon. in posterior.edit. lib 1. c. 13. ad finem, Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ clauf.10. n.44.in fine, P.Henriq.in summa,lib.6.c.14. n. 7. Petr. de Ledesm.in sum. p.2. tract.1. c.6. post 20. conclus.difficult.7. Bannes 2. 2.quæst.11.art.4.dub.2. post 2.concl.argum.3. vers. Et si quis objiciat, & ibi Arag.art.3.Col.10.vers.Sed dubium est, quisquam possit,P.Soar. tom.5.de Cens. disp.21. sect.3. n.5. Prædictam tamen facultatem revocatam esse tenent Majol.de Irregul.lib.5.c.46.n.6.vers.Caveant,Tol. in summa in Bulla Cœnæ Excomm.14.in fine, Vivald. palinodiam recantans in editione noviori An.Dom.1602. in Candel.p.1.tit.11.de Absolut.n.13. Hugolin.de casibus Pontifici reservatis.p.2.§.4. super vers. Etiam prætextu quarumcunque facultatum, n.3. Param. de Origine Inquisit. lib.3.q.9. n.191. P.Molin.de Just.tract.3 disp.64.n.8. & tract. 5.disp.18.n.2.Nic.Garc.de Benef p.11.c.10 n.115. Sayr.decis.16.de sent. excommun. quem refert Aaloys. Ricci in Collect.decis.p.4. Collect. 821.vers. Tertio. Et secundum hanc opinionem in supremo Generalis Inquisitionis Prætorio Romano sæpe pronuntiatum esse testatur Penna in Direct.Inquisit.p.3.q.92. comment.141. vers. pen. sic declarasse Greg.XIII.refert Fusc.de Visit.lib.2.c.31. n.5.& c.23.n.4. & audivisse à religioso docto, & fide digno sic declarasse Clem. VIII. dicit P. Azor, instit.Moral.p.1.lib.8.c.19.q.3.& c.10.q.10.& ita censuisse sacram Cardinalium Congregationem asserit P.Soar.tom.4.disp.30.sect.2.n.11.

ß *Non eorum Vicariis.*] Vide Fr. Emman. in Explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 116. & in addit. p. 2. fol. 124. & quæst. Regul. tom. 1. q. 20. art. 11. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo, Vicarius, vers. Primum dubium. p. 337. & p. 2. verbo Hæretici, vers. 4. P. Sanch. lib. 2. de Matrim. disp. 40. n. 27. & in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. n. 22. cum seqq. novissimè Guttier. d. tract. d. Matr. c. 49. n. 18. 22 & si hic text. Vicarios non excluderet, illis videri datam potestatem resolvit Steph. Gratian. discept. forens. c. 83. n. 12. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 59. n. 11.

CAPUT VII.

Administrentur sacramenta, eorumq; vis frequenter explicetur etiam lingua vernacula: Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explanatione ejus, quod agitur.

a UT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cùm hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem à singulis parochis piè, prudenterque etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, servari studeant, juxta formam à sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgarē linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut a inter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

a Suprà sess. 22. de Sacrificio Missæ, c. 8.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Petrum Ledes. in sum. p. 1. in fine, tract. *de la doctrina Christiana*, Fr. Joannes Gonzal. *el tradato del perfecto Christiano*, fol. 219. vers. ubi Concilium in præsenti citat.

CAPUT VIII.

Publicè peccantibus injungenda publica pœnitentia, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerit visum: Pœnitentiarii in Cathedralibus collocandi cum quorundam observatione.

APostolus monet, b a publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam c publicè injungi oportet, ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit, suæ emendationis testimonio ad rectam revocet vitam. Episcopus tamen publicè

b 1. Tim. 1. c. sed illud 45. dist. c si peccaverint, vers. ergo, 2. q. 1.

c c. pœnitentes, & c. in capite, cum seq. 50. dist.

publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis judicaverit expedire. 1 In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commodè fieri poterit, 2 γ δ Pœnitentiarius aliquis, 3 cum unione præbendæ 4 proximè vacaturæ, 5 ab Episcopo instituatur, qui magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel jure Canonico †, & ε annorum quadraginta, seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui 6 dum Confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

DECLARATIONES.

1 *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis.*] Officium pœnitentiariæ in Cathedrali potest per solum Episcopum constitui, ad quem quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus: collatio autem præbendæ uniendæ, ab his fieri debet, ad quos anteà spectabat.

In omnibus Cathedralibus.] Congregatio censuit, hoc decretum intelligi tantùm de Cathedralibus, & in aliis Ecclesiis Collegiatis non habere locum. Item Pœnitentiarium teneri confessiones audire in Ecclesia, aliàs privari posse.

Congregatio Concilii censuit, defectum ætatis 40. annorum non obstare, ubi aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur.

Præsupposito juxta decisionem Congregationis aliàs editam, posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, an obtinens Canonicatum, cui post Concilium injunctum est munus pœnitentiarii, possit vigore dictæ consuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Ecclesia? Congregatio censuit, non posse.

2 *Pœnitentiarius aliquis.*] Si officii Pœnitentiarii & unitæ præbendæ vacatio contingat in mense Apostolico, vel aliàs præbenda esset reservata, vel affecta, electio personæ Pœnitentiarii hujusmodi pertineat ad Sanctissimum, prout bis re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interesset, & eorum binis allegationibus perpensis, censuit Congregatio pertinere ad Sanctissimū.

Uniones factæ auctoritate Sedis Apostolicæ in casu hujus cap. in favorem Pœnitentiarii, dicuntur saltem ex verisimili mente comprehensæ in hoc Decreto ad effectum, ut tales uniones cadant sub exceptione regulæ revocatoriæ unionum.

Congregatio Concilii censuit, institutionem officii pœnitentiarii ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collationem autem præbendæ pœnitentiariæ unitæ ab illo fieri debere. 23. Junii 1594.

Congregatio Concilii censuit, pœnitentiarū ad præscriptum Concilii institutum ante vacationem præbendæ ei officio unitæ, neq; vocem in Capitulo, neque in choro sibi vendicare posse, minusque habendum interim esse pro Canonico, præbendam autem ipsi officio uniendam integram, atque Canonicalem esse debere. 31. Maii 1596.

CongregatioConcilii censuit, si collatio sit communis inter Episcopū, & Capitulū, & vacatio præbendæ pœnitētiarii cōtingat in quatuor mensibus inferiorū collatorū, electionem personæ pœnitētiarii ad Episcopū, & Capitulū simul, quemadmodū ante Conciliū, pertinere. Januarii 1597.

3 *Cum unione præbendæ.*] Præbendæ pro pœnitentiario à Capitulo,

Sede vacante, assignari validè non possunt, sed ab Episcopo hoc præstandum est.

Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda Canonicalis.

In Ecclesia, ubi hæc præbenda pœnitentialis nondum erecta est, à Sede Apostolica fuit deputatus Pœnitentiarius, cum assignatione stipendii 79. scutorum à Capitulo in perpetuum persolvendorum. At si non esset præbenda, & fructus omnes existerent in distributionibus quotidianis, tunc distributiones habebuntur pro præbenda.

Pœnitentiarius à Capitulo Sede vacante institutus acquirit aliquod jus ad Canonicatus, & præbendas ejusdē Ecclesiæ vacantes, durāte dicta Sede vacante, de quibus auctoritate Apostolica fuit provisus, etiā si Canonicatus, & præbēda primò vacatura, spectaret ad Pœnitentiariū.

1. Martii 1598. Congregatio Concilii censuit, & declaravit pœnitentiarium ab Episcopo ad præscriptum Concilii institutum teneri officium exercere, etiam ante vacationem præbendæ ipsi officio unitæ.

12. Febr. 1601. Congregatio Concilii censuit, tam Theologi, quam Pœnitentiarii præbendam, etiam postquam est effectū sortita, nō subjacere optioni.

7. Junii 1601. In Cathedrali Vercellensi sunt 24. Canonici, quorū duodecim ex designatione Episcopi sunt Sacerdotes, sex Diaconi, & alii sex Subdiaconi.

Ex consuetudine illius Ecclesiæ Canonici habent duplicem optionem, alteram præbendæ temporalis. Nam Canonicus retento titulo optat præbendam temporalem vacantem, alteram tituli. Nam inferioris ordinis Canonici optant titulos ordinis superioris, & ita Diaconus potest optare titulum sacerdotis defuncti.

4 *Proximè vacatura.*] Non tamen in mense Papæ. Præbenda in mensibus Apostolicæ Sedi reservatis vacans, non potest erigi in præbendam pœnitentialem. An autē præferatur provisio Theologi, *Sup.c.1. sess.5.*

In Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur præbendæ, si ea, quæ post Concilium primò vacavit, non fuit in pœnitentialem erecta, potest optari postea vacans: sed si antè optationem Episcopus erexit, erectio prævalet, nec poterit postea optari.

Fuit dubitatum an præbenda pœnitentiarii defuncti possit optari? Et congregatio respondit non posse.

Nunc quæritur, an ordo Sacerdotalis, cujus erat Pœnitentiarius, possit optari à Canonico ordinis inferioris, adeò ut præbenda Pœnitentiarii debeat postea obtineri à Canonico ordinis inferioris?

Congregatio Concilii censuit, non posse.

5 *Ab Episcopo instituatur.*] Solo scilicet, absque consensu Capituli, & etiam ab eodem eligatur, & licet vacaret sedes Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiam posito quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur. *Suprà. hoc.c. §. Cum unione.*

6 *Dum Confessiones in Ecclesia audiet.*] Si pœnitentiarius ex vi hujus decreti deputatus renueret Confessiones audire, puniri deberet ab Episcopo, & cogi, ut officium sibi injunctum exequatur.

Pœnitentiarius habendus est pro præsente in choro, dum audit Confessiones in Ecclesia, sive sit in Confessionario, sive extrà. Illo autem tēpore, quo residet in Confessionario, nec audit Confessiones, aliis in choro divina celebrantibus, aut recitat officium privatè, & non celebraverit Missam, non est censendus esse præsens in choro.

Biennensis. 4. Sept. 1591. Congregatio Concilii censuit, Pœnitentiarium, dum confessiones audit,

audit, in Ecclesia censeri præsentem, etiam in processionibus, & orationibus.

Congregatio Concilii censuit, pœnitentiarium non posse absolvere à casibus Episcopo reservatis, nisi Episcopus ipse hanc ei tribuerit facultatem. 17. Junii 1597.

Non potest Pœnitentiarius Canonicus cogi ad majorem residentiam, quàm alii Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non absit tempore, quo frequentius pœnitentes accedunt. Et diebus festis solemnibus, veluti tempore jejuniorum Quadragesimæ, & Adventus, quatuor anni temporum, Resurrectionis, Ascensionis, &c. Pœnitentiarius non potest absolvere quemquam à casibus, quos Episcopus sibi expressè reservaverit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit facultatem. Nec sufficit quæcunque præsumptio.

Abulensium causa proposita Con[illegible]ioni sacræ.

ILlustrissimi, & Reverendissimi Domini: statutum est per Decretum sacri Concilii Tridentini, *Cap. 8. Sess. 24. de Reform.* quòd in Cathedralibus Ecclesiis, in quibus commodè fieri potest, sit unus Pœnitentiarius. Prætendit autem Pœnitentiarius, non teneri se nisi ad reservatos, cùm tamen videatur etiam teneri ad non reservatos, quia Concilium generaliter, & indistinctè loquitur; ideo generaliter, & indistinctè est intelligendum: & tanto magis id procedit, quia deputatio talis Pœnitentiarii redderetur frustratoria, si tantùm ad reservatos restringenda esset. Nullus enim ad confitendum ad illum accederet, ne detegeretur eo ipso, in casibus reservatis deliquisse, quòd pœnitens ad pedes talis Pœnitentiarii accederet, unde multi se abstinerent illi confiteri, & sic inventa ad unum finem, operarentur contrarium.

Secundò dubitatur, An pœnitentiarius teneatur ante & post meridiem statutis horis in sede sibi in Ecclesia pro audiendis confessionibus specialiter deputata assistere? Ipse enim asserit, omnino sufficere, quod in choro, sive alibi in eadem Ecclesia sit, ubi qui vult confiteri, potest illum perquirere, cum tamen videatur teneri ad assistendum in sede, saltem per aliquod tempus, nam ideo à residentia chori, & altaris liberatur: tum etiam, quia jam ad hanc matricem & insignem Ecclesiam, propter devotionem corporum sanctorum, Secundi primi Episcopi dictæ Ecclesiæ, ac Vincentii, Sabinæ & Christianæ sororum, Patronorum dictæ Civitatis, magna cum frequentia confluitur. Ideoque justum videtur, si propter Ecclesiæ decorem & auctoritatem Pœnitentiarius in sua sede ad id deputata resideat, ut nimirum omnes illum videant, nec eum perquirere cogantur, maximè cum verecundia affecti plures perquirere illum recusare posse videantur. Et arguendo etiam à simili, videmus quòd miles sæcularis certis horis, & locis, tenetur vigiliam & assistentiam personalem facere, nec in alia assistendo satisfaciat, propterea quod teneatur in loco sibi deputato assistere. Nec obstat dicere, quod idem servatur in Ecclesiis Cathedralibus Urbis, in quibus non semper assistunt in sua sede.

Tertio dubitatur, An debeat tenere in manu virgam seu baguetam, tempore, quo sedet in dicta sede? quod videtur affirmativè dicendum, tum quia idem servatur in aliis Cathedralibus Urbis, tum quia per illam demonstratur, & plena auctoritas, & potestas fori pœnitentialis concessa ipsi tantum. Ideo supplicatur pro oportuna super his casibus tribus declaratione.

Responsio Congregationis sacræ ad propositam causam.

Libellus, qui erit cum his litteris, declarabit Amplitudini Tuæ tres dubitationes, quæ de Pœnitentiarii in ista Ecclesia instituti officio exortæ, & Sacræ Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini interpretum propositæ fuerunt. Congregatio ad primam respondendum censuit, Pœnitentiarium teneri integras Confessiones audire, non autem solos casus reservatos. Ad secundam, debere eundem Pœnitentiarium pro fructu peccata confiteri volentium assistere certis horis opportunis, in loco, & Sede, pro Episcopi, ad quem hoc spectat, arbitratu. Quo viso ad tertiam respondit, novas consuetudines non inducendas. Romæ, die 21. Aprilis 1687.

Qui tempore Paschæ peccata sua fuerit confessus pœnitentiario deputato, satisfacit præcepto Ecclesiæ contento in capit. *Omnis utriusque sexus, extrà de Pœnitent. & Remiss.* sic enim deciderunt Illustrissimi Domini Cardinal. Anno Domini 1595. Februar. 16.

REMISSIONES.

α Vide Medin. tract. 2. de Pœnitent. quæst. 40. vers. Alia est pœnitentia, Pat. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. n. 75. * Vide etiam Navar. in 6. judicet. n. 1. de pœnitent. dist. 1. Ber. Diaz. in prax. canon. cap. 23. ubi etiam Salzed. lit. B. & in c. 79. in lit. B.

β *Publicè peccantes.*] Vide Nav. in Man. c. 8. n. 10. Pat. Ægid. d. disput. 10. num 74.

γ *Pœnitentiarius aliquis, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. n. 84. ubi adducit sequentem sacræ Cardinalium Congregationis decisionem. Si officii Pœnitentiarii & unitæ præbendæ vacatio contingit in mense Apostol. vel alias præbenda esset reservata, vel affecta, an electio personæ Pœnitentiarii hujusmodi pertineat, ad Episcopum, vel ad Sanctissimum? Bis re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interest, & eorum bonis allegationibus perpensis, censuit pertinere ad Sanctissimum.

δ Canonicum Pœnitentiarium non posse optare, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 34. n. 78. cum seqq. ubi dicit sacr. Cardinal. Congregationem in hæc verba censuisse: Non potest optari præbenda, nec dimisso officio potest optare aliam præbēdam, cujus officio fuit perpetuò unitus unicus Canonicatus, & certa præbenda.

ǂ *Vel iure Canonico.*] Vide Peregr. cons. 3. n. 19. vol. 2.

ε *Annorum quadraginta.*] Vide Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 164. in fin.

CAPUT IX.

a Sup. sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 7. de refor. c. 8. & sess. 21. de ref. cap. 8.

Ecclesiæ sæculares quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo proximiori visitentur, aut alio, qui hic ponitur, modo.

α Quæ aliàs sub fel. rec. Paulo III. *a* & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia 1 in beneficiorum, β etiam exemptorum, 2 visitatione constituta sunt; eadem etiam 3 in Eccle-

Ecclesiis sæcularibus observentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, 4 γ cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concil. Provinciali à Prælato loci illius 5 electus fuerit, tanquam Sedis Apostol. delegato δ visitentur: non obstantibus privilegiis, & consuetudinibus quibuscunque, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

1 *Beneficiorum etiam exemptorum.*] Beneficia nullius Diœcesis visitari debent ab Episcopo viciniori, & id ab eodem faciendum est solum in capite, non in membris. Proinde Collegiatæ nullius Diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo, tanquam Sedis Apost. delegato Archipresbyteratum etiam, qui nullius Diœcesis est, à viciniori Episcopo visitari oportet.

Congregatio Concilii censuit sæpius, Ecclesias sæculares nullius Diœceseos, quantumcunque exemptas, & Sedi Apostolicæ immediatè subjectas, earumq; Prælatum sæcularem habentem in eas jurisdictionem quasi Episcopalem, posse ab Episcopo cujus Cathedralis Ecclesia est proximior, visitari vigore decreti *capitis noni, Session.* 24.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum legitimè impeditum posse ex facultate sibi à Concil. Trid. tradita in hoc c. 9. Seff. 24. Ecclesias quæ nullius diœcesis sunt, per suum Vicarium generalem visitare. 4. Decēb. 1597.

2 *Visitatione.*] Visitator Vigore hujus Capituli in Concil. Provinciali eligendus est à Prælato illius loci, qui visitandus est, non autē ab alio.

3 *In iis Ecclesiis sæcularibus.*] Hoc Decretum habet locum in Ecclesiis sæcularibus, non regularibus, etiāsi iis subessent beneficia sæcularia, ut solent esse in Abbatiis, quia illa beneficia sæcularia possunt visitari.

Abbates Regulares possunt Parochiales suas visitare, & etiam alii inferiores unà cum viciniori Episcopo cumulativè. S. D. N. Gregor. XIII. quoad parochiales, quibus inservitur per presbyteros sæculares, non Regulares, licètsint unitæ dependenter à regularibus, & ideò hoc Decreto comprehensæ, dedit Sanctitas sua pro illa vice Breve propter abusus. Episcopo Sarsinatensi, salvis juribus utriusque partis, contra Abbatem de balneo Camadulensium.

Sola beneficia sæcularia exempta, non autem Regularia, ex vi hujus decreti ab Ordinariis visitari possunt. Itemque personæ Ecclesiis etiam non inservientes.

4 *Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Ab ipsamet Cathedrali Ecclesia distantia est mensuranda.

Ad Episcopum spectat, ut concedat litteras dimissorias iis, qui sunt nullius Diœcesis, quando non constat, quòd sint infra fines alicujus Diœcesis, item in visitatione poterit monere & cogere, prout in Seff. 5. cap. 2. ut plebem commissam unusquisque Superior salutaribus verbis pascat.

Item Episcopus vicinior poterit in visitatione ejus, qui est nullius Diœcesis, illum, si non residet, vel indiscretas licentias non resistendi suis subditis concedat, monere & corrigere. Ad ipsum autem Episcopum tanquam viciniorem non spectat Sacramentum Confirmationis his qui nullius Diœcesis sunt, ministrare, cum possunt ita accedere

ad quem maluerint Catholicum Episcopum: salvo tamen majori jure Episcopi, si aliunde id sibi competit, juxta quod non modo Ecclesiam visitabit, sed etiam Prælatum illius, aliosque ministros.

Pro (*si id constet*) cave ne legas (*si id possit*) retinendum est enim prius & rejiciendum posterius.

5 *Electus fuerit.*] Et talis electio ligat successores, ut sæpe declaratum est.

REMISSIONES.

α Vide suprà. sess.6. de reform. c.4. & Sess. 7. de Reform. cap.8. & sess.21. de Reform. c. 8. Pat. Azor. institut. moral p.2. lib. 3. cap.40. prope finem, Aloys. Ricci. in collect. decis.4. collect.1153. * & in sua prax. var. resol in resol.43.

β *Etiam exemptorum visitatione.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom.1. q.36. art.3. † & Rotam novis. decis.798. num.4. in recollect. à Farinacio.

γ *Cujus Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Beneficia nullius diœcesis debent visitari à viciniori Episcopo & id ab eodem faciendum est, non solum in capite, sed etiam in membris. Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo. refert Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo, Visitatio, §.11.

δ *Visitentur.*] An procedat in Prælatis inferioribus habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem? Negat Flor. Var. lib.3. q.24. n.24. † & Ricc. in prax, var. resol.6.301. n.3.

CAPUT X.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

α EPiscopi, ut aptiùs, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, 1 quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, jus & potestatem habeant, etiam β tanquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, juxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria videbuntur, 2 γ α Nec in his, ubi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, 3 δ & appellatio, seu querela etiam ad Sedem Apostolicam, interposita executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut judicata fuerint, 4 quoquo modo impediat, aut suspendat.

α Supr. sess. 22. de ref. c. 1. & sess. 13. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad visitationem ac morum correctionem.*] Ea quæ ad visitationem, & morum correctionem quoad subditos spectant, non possunt per appellationem impediri vel suspendi ullo modo.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum solum, visitando, posse non tantum monere: sed etiam aliquod crimen corrigere, etiam si in c. *statuit*, *sess.*15, dicatur debere duos Capitulares assumere: sed hoc fit,

sit, cùm procedendum est ad pœnam ad dictam punitionem respicientem: sed si ad eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat, contra non recitantes horas, contra non incedentes in habitu honesto, & similia; id solus efficere potest, quia decretũ Concilii corrigere & emendare Episcopo visitanti permittit. Adverte tamen, quod nõ potest Episcopus prætextu, quòd sit Sedis Apostol. Delegatus, declinare jurisdictionẽ Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Cõciliũ hic, tanquã Ordinarius, poterat uti eodẽ jure, eademq; potestate.

In eadem materia correctionis ubi Episcopus etiam sine processu & sine scriptis carcerat subditos & diu tenet carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de prætenso excessu in corrigendo, si carcerati appellaverint ad eum, & dummodo interim non impediatur aut suspendat executionem eorum, quæ ab Ordinario decreta fuerunt, ut hic & Sess. 22. cap. 1.

2 *Nec in iis ubi de visitatione.*] Congregatio censuit hoc habere locum, quando non fuit processum judicialiter, sive compilatio ac proposito processu.

Episcopus visitans non potest allegari quod sit suspectus, si voluerit visitare ad correctionẽ, (etiam non compilato processu) & imponere pœnam Ordinariã. Fuit etiã dictũ quod sicut in aliquo casu datur appellatio de jure, ita etiam poterit allegari suspectus in aliquo casu: nã decretum istud non habebit locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedet.

Fuit dubitatum an Episcopus visitans possit allegari suspectus, & fuit resolutum die 6. Octobr. 1588. quod non possit, si voluerit visitare ad correctionem & non compilato processu, quo casu non potest infligere pœnam ordinariam. Sed si voluerit visitare compilato processu & imponere pœnam ordinariam, fuit dictum quòd sicut in isto casu dabatur appellatio de jure, ita etiam poterat allegari suspectus, nam c. istud non habet locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedebat.

3 *Appellatio.*] Interposita appellatio ad Metropolitanum ab Episcopo vigore hujus Decreti tanquam Delegato Apostolico, visitante, licet devolvat causam, non tamen visitationem seu executionem suspẽdit. Casu autem quo locus sit appellationi, acta sunt transportanda, & danda copia, juxta præscriptionem *c. 3. Sess. 13. c. 20. hujus Sess.* quia hoc decretum non sustulit appellationem devolutivam, sed suspensivam tantùm, licèt Episcopus id faciat, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus. Quod ad dandam autem copiam actorum attinet, Congregatio censuit servanda esse Decreta Concil. *Sess. 13. c. 3. & c. 20. hujus Sess.*

4 *Quoquo modo impediat, aut suspendat.*] In causis visitationis & correctionis appellari potest post diffinitivam, ita tamen, ut appellatio non suspendat executionem, prout sancitum est suprà. Quod si Episcopus compilato processu, formato judicio, servatis servandis, prout juris fuerit, procedat, veluti in causa blasphemiæ, adulterii, aut restitutionis fructuum beneficiorum, aut ob non recitatum divinum officium, & similia, non habent locum hæc Decreta.

REMISSIONES.

a Vide Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum juris allegat. 70. num. 5. cum sequentibus. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. c. 79. lit. B. infi. & tradita per Cenedum in collectan. 14. ad Sextum num. 3.

num.3. Aloyſ. Ricc. reſolut.7. in ſua prax. var. reſolutionum, & reſolutione 126.

β Tanquam Sedis Apoſtol. delegati.] An in dubio videantur procedere ut delegati? Vide Menoch. de Præſum. lib.2. quæſt.17. n.4. Navar. conſ.32. de ſent. excomm. n.8. Maſcard. de Probat. concl.945. n.15. Cened. ad Decret. collect. 157. n.1.

γ Nec in his, ubi de viſitatione, &c.] Doctores ſtatim citandi dicunt, quòd procedit, quando judex ſuperior non juſtificata appellatione, nec viſis actis proceſſus inferiorem inhibere contendit: ſed ſi poſtquam appellatio juſtificata fuerit ex proceſſu jam ad tribunal appellationis delato, inhibitio conceſſa fuerit, erit obtemperanda; nec poterit inferior judex ad ſuæ ſententiæ executionem procedere. Aliter quidem ſuperiorum judicum auctoritas, & poteſtas non vulgarem jacturam pateretur, dareturque cauſa inferioribus judicibus, ut pro libito judicarent, & auxilium appellationis multis cauſis nihil proficeret, aliaque incommoda multa ſequerentur, quæ à mente S. Concilii aliena ſunt. vide Sayr. in Clavi Regia lib.8. C.2. num.13. Soar. de Paz in praxi tom.2. par.2. c. unic. n. 14. & vide quid Fr. Emman. q. Regul. tom.2. q 6. art.2. optimè Cur. Philip. p.1. §.7. n.10. ibi: *El Obiſpo en caſos de viſitation de ſus ſubditos puede proceder, ordenar, caſtigar, y executar ſin embargo de appellacion, inhibicion, ni querela alguna, pro remetirſe à ſu prudencia como delegado de la Sede Apoſtolica.* † Salzed. d. lit. B.

δ Appellatio.] Quòd intelligatur de ſuſpenſiva, & non devolutiva, tenet Thom. Valasc. tom.1. Alleg.70. n.5. in fine, dicit aliter explicando Conzalus Mendez de Cabedo lib.1. diverſ. argum. cap.19. à n.8. Sed ſacra Cardinalium Cõgregatio ita cenſuit. Si in viſitatione appellari contigerit ab Epiſcopo ſuffraganeo, etiam tanquam Sedis Apoſtol. delegato, debet appellari ad Metropolitanum quoad devolutivam, non quoad ſuſpenſivam. refert Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo Viſitatio. §.3.

ε An Epiſcopus poſſit in Viſitatione recuſari tanquam ſuſpectus? Vide ſupra ſeſſ.7. c.8. de Reform. Et libet hìc inſerere tenorem cujusdam epiſtolæ, quam S. D. N. Paulus V. tranſmiſit ad Epiſcopum Portugalenſem. Venerabilis frater, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Fraternitatis tuæ nomine nobis nuper expoſitum fuit, quod viſitationes, quæ in tua diœceſi in vim Decretorum Concil. Trident. & aliàs legitimè fiunt, ſæpius impediuntur, eo quia viſitati Prælatum, ſeu alium legitimè viſitantem ſuſpectum allegant, in magni divini cultus præſertim & fabricæ Eccleſiarum præjudicium. Quamobrem nos hujusmodi abuſum tollere volentes, ſupplicationibus tuo nomine ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, de conſilio venerabilium fratrum noſtrorum ſacræ Rom. Eccleſiæ Cardinal. ſacri Concil. Trident. interpretum Apoſtol. auctoritate tamen præſentium declaramus, Epiſcopum, vel alium, cui id legitimè competit, viſitantem non poſſe uti ſuſpectum recuſari, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtol. cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 29. Octobr. 1610. Pontificatus noſtri anno 6. S. Cobellutius. Venerabili Fratri Gondizalvo Epiſc. Portugalenſi.

CAPUT XI.

Ob honorarios titulos & privilegia particularia nihil est derogatum juri Episcoporum quantum ad omnia, nisi, &c.

α QUoniam privilegia, *a* & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, ut si quando justis, gravibus, & ferè necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis hujusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit β nec non alios, cuicunque monasterio oblatos, vel quomodocunque addictos, aut sub nomine servientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, Collegiis, aut quocunque alio titulo assumi, 1 nihil ex iis Privilegiis detractum esse Ordinariis intelligitur, quo minus ii, quibus ea jam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quoad Capellanos Regios, * juxta constitutionem Innocentii III. quæ incipit, *b* Cum Capella, subjecti existant: γ exceptis tamen iis, qui prædictis locis, 2 aut militiis actu serviunt, & intra eorum septa, ac domos resident, † subque eorum obedientiam vivunt, sive iis, qui legitimè, & secundúm regulam, earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus privilegiis quibuscunque, † 3 δ etiam religionis S. Joannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ verò privilegia residentibus in curia Romana vigore *c* Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, sed Ordinarii jurisdictioni subjecti permaneant: non obstantibus quibuscunque inhibitionibus.

a Sup. sess. 6. c. 3.

b c. cum capella. extr. de privi. Decretal. l. 5. l. 33. c. 16. Vide paulò post.

c c. divinæ. de privil. in extrav. com.

DECLARATIONES.

1 *Nihil ex iis privilegiis detractum esse Ordinariis.*] Hoc cap. non habet locum in civilibus causis, sed iis, quæ hic exprimuntur in decreto.

2 *Aut militiis actu serviunt.*] Fratres S. Joannis Hierosolymitani non possunt dare dimissorias Clericis inservientibus, in eorum Ecclesiis ad eum finem ut possint ordinari.

3 *Etiam Religionis sancti Ioannis Hierosolymitani.*] Non inserviens actu militiæ, nec inserviens in ejus domo, nec sub illius obedientia, si non probaverit se in ea legitimam professionem emisisse, non debet ejus privi-

privilegio gaudere : super quo videatur constitutio Gregorii Papæ XII.

Equites Hierosolymitani habentes indulgentias à Sanctissimo Domino nostro, debent litteras Apostolicas expedire, & eas Episcopo Ordinario præsentare: aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos & eorum Clericos procedere, prout habetur *Sess. 6. c. 3. Sess. 14. c. 4. & præsenti cap.*

Lib. 5. Decretal. De *privilegiis & exces. privileg. c. 16. Innocent. 3. Episcopo* Lingonensi.

CUm capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur hujusmodi privilegio, quòd nullus Archiepiscopus vel Episcopus in personas Canonicorum ejusdem capellæ suspensionis vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare: quidam capellæ supradictæ Canonici, qui parochiales Ecclesias à te tenent, occasione privilegii prælibati in his etiam, quarum jurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quantumcunque graviter interdum excedant, tuæ correctioni recusent & sententiæ subjacere. Quocircà mandamus, quatenus in quãtum exempti sunt ejusdem ratione capellæ, Apostolicis privilegiis deferas reverenter; sed in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel alias jurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officii tui debitum in eosdem liberè prosequaris.

In Sexto, De *privilegiis.*

VOlente libertatem (quam nonnullis Apostolica Sedes privilegio exemptionis indulsit) sic integram observari, ut & illam alii non infringant, & ipsi ejus limites non excedant, declaratione irrefragibili definimus, quod quantumcunq; sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, sive contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possunt coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionẽ (prout jus exigit) exercere.

Nunquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non utique, quia nec coram Ordinariis ipsis, dummodò sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec ubi domicilium habent, si alibi delinquant vel contrahant, aut res ipsa consistat, conveniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœcesani (si ubi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conveniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis ut illic respondeant, injungendi habeat aliquam potestatem, salvis nihilominus casibus aliis, in quibus eos Episcoporum jurisdictioni subesse Canonica præcipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa illos, quibus ut non nisi sub uno judice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico privilegio est concessum. In eos autem, quibus ne interdici, suspendi, vel excommunicari à quoquam valeant, à sede Apost. est indultum (sicut sunt religiosi quam plures) in quorum privilegiis continetur, ne quisquã Episcopus, vel Archiepisc. monast. suorum monachos pro ulla causa, ullove loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat: iidem Ordinarii jurisdictionem suam quantum ad ista ubicunque illi fuerint penitus exercere non possint; nisi forsan ipsi monachi ad monasteriorum suorum Prioratus, Ordinariis iisdem subjectos, fuerint destinati. Tunc

enim

enim etsi liberè possint ad eadem monasteria revocari ac tam illorum quàm ipsorum Prioratuum monachi reputentur (cùm nō sit inconveniens, aliquem utrobique locum habere monachicum) unum alteri subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorundem Prioratuum dicti Ordinarii sua jurisdictione in ipsis etiam, quoad præmissa (quamdiu morantur in illis) licitè uti possunt.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. qu. Regular. tom. 2. q. 108. art. 3. Flamin, de Resign. lib. 3. q. 11. n. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Referendarii, ubi resolvit, quòd hi, qui sunt de numero, sunt exempti, alii verò non; quia hodie sunt quasi innumeraibiles.

β *Nec non alios cuicunque monasterio oblatos, &c.*] Quòd oblati, vel alii quicunque dicentur Ecclesiastici, & Ecclesiasticis gaudebunt privilegiis, si in totum se, & sua religioni tradant, & ad monasterium se transferant, & in eo inserviant, resolvunt Covar. in cap. alma, p. 2. §. 2. n. 8. Card. Tusc. lit O. concl. 16. n. 15. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 2. q. 123 art. 1. D. Marta de Jurisdict. p. 4. casu 113. & n. 37.

* *Capellanos Regios.*] Vide Rotam noviss. decis. 744. p. 1. decis. Ric. in prax. variar. resol. fori Eccles. resol. 41. n. 2. & resol. 30.

γ *Exceptis tamen iis, &c.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 62. art. 14. & q. 64. art. 4. & q. 67. art. 3. † & Rotam noviss. decis. 78. n. 2. p. 1. diversorum, Bobadill. lib. 2. suæ Politicæ cap. 19 num. 17. Maur. Burg. de modo proced. ex abrupto, centuria 1. quæst. 65. ex n. 14. & 65.

Et intra eorum septa & domos resident.] Vide Rotam noviss. decis. 702. n. 5. p. 1. divers. Ricc. d. resol. 41. n. 3.

† *Non obst. privilegiis quibuscunque.*] Vide tradita à Cenedo collectan. 14. ad Sextum. n. 3.

δ *Etiam religionis S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 65. art. 17.

CAPUT XII.

Qualitas habere volentium dignitates cum cura animarum: Archidiaconi & cæterorum adspirantium ad dignitates in Cathedralibus: commendantur quidam ad dignitates præ cæteris servanda residentia, & personaliter obeunda officia. Quædam ordinanda per synodum provincialem.

a Cum dignitates, in Ecclesiis præsertim Cathedralibus, ad conservandam augendamque Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ; ut, qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera & officio juvarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. a Nemo igitur deinceps ad dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promoveatur, nisi qui saltem xxv. suæ ætatis annum attigerit; a Sess. 22. c. 2.

& in

& in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur; juxta Constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit *a* Cum in cunctis. 1 β Archidiaconi etiam, * qui *b* oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, 2 aut Licentiati in jure Canonico † 3 γ Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, 4 Clerici alioquin idonei, 5 δε &c. XXII. annis non minores, asciscantur, 6 η &c. Provisi etiam de beneficiis quibuscunque, curam animarum habentibus, * teneantur à die adeptæ possessionis, 7 θ &c. ad minus intra duos menses, *c* τ in manibus ipsius Episcopi, υ vel, eo impedito, coram generali ejus Vicario, seu Officiali, Orthodoxæ 8 suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem 9 de canonicatibus & dignitatibus, 10 φ in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu ejus Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes provisi, ut suprà, 11 χ &c, fructus non faciant suos, 12 γγ nec illis possessio suffragetur. *d* 13 δδ Neminem etiam deinceps ad dignitatem, 14 canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui 15 eo Ordine sacro 16 aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; 17 aut in tali ætate, ut infra tempus à jure, & ab hac sancta Synodo statutum, 18 initiari valeat. In omnibus verò Ecclesiis Cathedralibus 19 omnes canonicatus, † 20 ac portiones 21 habeant annexum Ordinem Presbyteri, diaconatus, vel subdiaconatus. 22 Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout viderit expedire, 23 quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; εε ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: ubi verò consuetudo laudabilior habet, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino observetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in provinciis, ubi id commodè fieri potest, 24 dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuum, in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus 25 conferantur tantum Magistris, 26 vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel jure Canonico. 27 ζζ Præterea obtinentibus 28 in eisdem Cathedralibus, 29 aut Collegiatis 30 dignitates, canonicatus, præbendas, ηη aut portiones, 31 non *e* liceat vigore cujuslibet statuti, θθ &c. aut consuetudinis, 32 κκ λλ &c. ultra tres menses, οο

ab

a c. cum in cunctis de ele. Cle. 1. ep. 1. ad Jacobum Anacl. ep. 1. c. Diaconi, 93. d. & c. ad hæc.

b De offic. Arch. l. 1. dec. tit. 6. cap. 7. ab Innoc. III. in 1. dec. tit. 23. c. ad hæc nos, & aliis.

c 4. Tol. c. 25. & 26. etiam sic providebatur, inf. in bulla S.D.N. Pii IV. super forma juramenti professionis fidei.

d Cap. licet can. & c. cum ex eo, de ele. in 6. sup. sess. 7. de ref. c. 12.

e Sup. sess. 23. de ref. c. 1.

ab eisdem Ecclesiis 33 quolibet anno abesse: 34 salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitij tempus requirunt: 35 alioquin primo anno privetur unusquisque dimidia parte fructuum *, quos ratione etiam præbendæ, 36 ac residentiæ fecit suos; quòd si iterum eadem fuerit usus negligentia, ππ &c. privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; crescente verò contumacia, contra eos, juxta *a* sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. *b* 37 σσ &c. Distributiones verò, 38 ××× qui statis horis interfuerint, 39 recipiant: reliqui, quavis collusione, aut remissione exclusa, 40 his careant, juxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Consuetudinem, quod sancta Synodus λλλ in usum revocat: 41 non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus. *c* μμμ &c. Omnes verò divina per se, & non per substitutos, 42 compellantur obire officia: & 43 Episcopo celebranti, 44 aut alia Pontificalia exercenti, adsistere, inservire, πππ atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis & Canticis Dei nomen reverenter, distinctè, devoteque laudare. Vestitu insuper decenti † tàm in Ecclesia, quàm extra, assiduè utantur; *d* ab illicitisque venationibus *, aucupiis, choreis, tabernis, lusibusque † abstineant, atque ea morum integritate polleant, ut meritò Ecclesiæ Senatus dici possit. 45 Cætera, quæ ad debitum in divinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conveniendi, & permanendi, simulque de omnibus Ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua hujusmodi; Synodus provincialis, pro cujusque provinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. 46 Interea verò Episcopus non minus, quàm 47 cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit providere.

a Sess.22. c. 3.
b Sexti decret. lib. 3. de cle. non resid. c. 1. sexti dec. lib. 1. de cō sue. c. 1.
c Sess.22. c. licet. & c. extirpādæ, c. qui verò, de præben. cap. quia nonnulli, de cler. non resid.
d Cōc. Turon. 3. c. 8. Conc. Agathē. can. 55. qui incipit, Episcopis, c. Episcopū, 34. dist. to. 10. tit. de vi. & ho. cler. extra. in 6. & in Cle.

DECLARATIONES.

1 *Archidiaconi.*] Archidiaconis, qui non habent curam animarum, vel jurisdictionem, non præcipitur hoc Decreto, ut sint Doctores vel Licentiati: sed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis, qui revera Archidiaconatus officium exercent, non autem de aliis.

2 *Aut Licentiati in jure Canonico.*] Qui verè carent cura animarum, & omni prorsus jurisdictione, non comprehenduntur hoc Decreto, quoad qualitatem Doctoratus vel Licentiaturæ per hoc caput requisitam *sup.* §. *Archidiaconi.*

3 *Ad cæteras autem dignitates.*] Nullo Concilij Decreto statutum est, ut qui Decanatū consequi volet, is necessariò sit Magister, sive Doctor, sive

ſive Licentiatus in Theologia, aut jure Canonico vel civili. Imò verò quod dignitates & Canonicatus in Cathedralibus dentur tantùm graduatis: non eſt inducendum ex neceſſitate, nec per Concilium provinciale id ſtatui poteſt ſine Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

4 *Clerici alioquin idonei.*] Qui jam Sacerdos eſt, & proviſus per Sedem Apoſtolicam *in forma dignum*, de Canonicatu, ſuper litteratura ſeu idoneitate ſcientiæ examinandus eſt ab Ordinario, & de quocunque alio, ut ordine ſacro, illi Canonicatui requiſito, *Infrà hoc c. §. Conferantur tantùm.*

5 *Et 22. annis non minores.*] Ætas 22. annorum ſufficit ad acquirendum Canonicatum, cui unita eſt Parochialis, ſed eadem ætas non requiritur in Canonicatibus Collegiatarum Eccleſiarum magis nunc, quàm ante Concilium, videlicet 14. annorum.

De conſenſu Ordinarii diſpenſatur ſuper ætate reſignatarii, attenta fidei, vitæ, & morū probitate, eodē conſenſu, & eadem de cauſa etiam quod non promoveatur. *Hic locus alium declarat Seſſ. 22. de Refor. c. 4.*

6 *Proviſi autem de beneficiis.*] Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ dignitates, & perſonæ exiſtentes in Cathedrali ante Concilium.

7 *Ad minus intra duos menſes.*] Hæc longiſſima eſt dilatio, itaque triennalis poſſeſſio non prodeſt eis, qui no[illegible]ſerunt profeſſionem fidei, quoad fructus percipiendos, ſi infra dictam profeſſionem non emiſerint. Eadem ſacra Congregatio cenſuit illa verba, *nec illis poſſeſſio ſuffragetur*, intelligenda eſſe quoad fructus percipiendos, & faciendos ſuos, ideoque omiſſionem profeſſionis fidei non privare Canonicum cæteris effectibus poſſeſſionis & Juribus, proindeque eum omnino vocem in Capitulo habere, &c.

8 *Suæ fidei poſſeſſionem publicam facere.*] Per ſeipſum debet beneficiatus profiteri publicè, & ſi abſens eſt, accedere debet ad Eccleſiam.

Ad emittendam profeſſionem fidei, omnes docentes artes liberales tenentur, qui antequam ad docendum admittantur, poſſunt arbitrio Epiſcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem ſuſceperit. Idem eſt dicendum de iis, quibus per aliquam Univerſitatem teſtimonium conceditur, & hoc non ſolùm eſt conforme Bullæ Pij IV. ſed etiam Decreto Pij V.

2. Septem. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, ſcribendum ad nuntium Hiſpaniarū, ei, qui Profeſſionem fidei non emiſit, poſſeſſionem non ſuffragari, quoad fructus faciendos ſuos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo poſſeſſionis, & cæteris juribus, ſi quæ habet, non privari.

Capienda eſt informatio & faciendus proceſſus ſummariæ ſuper fide Catholica iſtorum, antequam admittantur ad profeſſionem fidei, quantum Epiſcopo ſufficere videbitur.

Congregatio cenſuit, in locis iis, in quibus ſunt Gymnaſia publica, Bullā Pij V. videri has pœnas nō impoſuiſſe Ordinariis, ſi patiūtur quēquā quoquo modo docere litteras, priuſquā fidei profeſſionē faciat.

9 *De canonicatibus*] Canonicatus Eccleſiæ Collegiatæ in Romana civitate dignior eſt Canonicatu Cathedralis alterius civitatis.

10 *In Eccleſiis Cathedralibus non ſolū corā Epiſcopo, ſed etiam in Capitulo, &c.*] Congregatio cenſuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11 *Fructus non faciant ſuos.*] Per omiſſionem profeſſionis fidei amittuntur tantum fructus prębendarum, non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſerviendo quis acquiſivit ratione miniſterii & operæ, & de qui-

quibus distributionibus potest testari, & ad libitum disponere.
12 *Nec illis possessio suffragetur.*] Comprehenduntur etiam Regulares, & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quo admittuntur ad participationem massæ Capitularis.
13 *Neminem etiam deinceps.*] Decretum hoc Conc. Trident. §. *neminem*, locum habet etiam in Collegiatis Ecclesiis.
14 *Canonicatum aut portionem.*] Qui jam est Canonicus, sed in minori ætate constitutus, non est cogendus ad susceptionem Ordinum, nisi postquam pervenerit ad legitimam ætatem.
15 *Eo Ordine sacro.*] Monitus ad suscipiendum Ordinem, quem ejus dignitas aut portio requirit, si non receperit, auctoritate hujus Decreti privatus poterit denuntiari, juxta aliàs statuta in Concilio Constantiensi sess. 24. de dispens.
16 *Aut sit initiatus.*] Vacante præbenda presbyterali, poterit Episcopus illam conferre illi, qui Diaconalem aut Subdiaconalem ordinem & ætatem habet pro his obtinendis.
17 *Aut in tali ætate.*] Obtinens præbendam in Cathedrali, quatenus ejus ætas patitur, statim cogendus est suscipere, & illum Ordinem exercere, qui est illi præbendæ annexus.

Congregatio Concilij censuit, ad obtinendã Parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annũ, atque intra annum à die collationis debere ipsum ad Presbyteratus ordinem se facere promoveri, quemadmodum expresè cavetur constitutione Gregorij X in generali Lugdunensi Concilio edita, cui inhæret Trid. Conc. Decreto c. 3. Sess. 7.

Si neque ante Concilium, neque post Concil. Trid. ullus Ordo, sive Diaconalis, sive Presbyteralis, Canonicatui añexus fuerit, & Parochialis Ecclesia legitimè & perpetuò eidem Canonicatui unita sit tanquã principali accessoriũ, attendenda est natura Canonicatus, non autẽ Ecclesiæ Parochialis, & ita sufficit, ut is, cui collatio facta est, sit in ætate 22. añ. quæ in Canonicatus collatione requiritur. *Supr. hoc c. § Et 22. an.*

Obtinens Canonicatum per resignationem, in ætate minus legitima constitutus, nulla facta mentione de impedimento ætatis, nequaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignare permittitur, nulla tamen sibi reservata pensione.

18 *Initiari valeat.*] Qui non poterit initiari ob defectum ætatis, privari poterit Canonicatu & fructibus jam perceptis.
19 *Omnes Canonicatus.*] Præbẽdis Canonicalibus Sacer Ordo adjũgatur.

Qui ante confirmationem Concilii Trident. duos Canonicatus legitimè obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam nunc utrũque Canonicatum retinere.

Inservientes Parochialibus possunt percipere aliquos fructus ex Canonicatibus seu beneficiis, quæ possident in Cathedralibus, & quidem omnes, si modo nullæ præbendæ distinctæ fuerint, ac omnes percipiũt de communi, nec detur aliquid eis, qui non intersunt divinis horis: at quando salvo debito servitio Parochialium, poterunt etiam inservire Cathedrali, tunc non possent percipere, nisi quatenus inservierint.

Congregatio Concilii censuit, non licere Capitulo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Ecclesiæ servitio abfuerit, quin imo eum, qui illas receperit, teneri ad earũ restitutionem, nec illas suas facere posse. Oxoniẽsis 22. Nov. 1592.

Congregatio Concilii censuit, statutum excludens à perceptione fructuum. Salzanẽsis 6. Julij, 1592.

fructuum, & distributionum quotidianarum eos Canonicos, qui novem menses integros Ecclesię non inservierint, nō habere locum quoad Canonicum, per quem non stetit, quo minus toto requisito tempore inservierit.

Si Canonici Ecclesias Parochiales infra fines Diœcesis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem spectat, nolint in eis residere, cura hæc Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apostolicæ dispensatione utrumque possideant, cùm alias jure obtinere non potuissent, sed ampliùs hoc incumbit Episcopo.

20 *Ac portiones.*] Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiæ tamen portiones huic Ordini non sunt subjectæ.

21 *Annexum ordinem.*] Cùm intellexisset Congregatio Concilij, Vicarium Patavinum in annexione Sacrorum Ordinum, quam fecerat Canonicatibus illius Ecclesiæ, inclusisse dignitates, censuit rescribendum his verbis: *Cùm Concilium non meminerit dignitatum, quando de illa annexione disposuit, & idem voluerit, saltem dimidiam partem, presbyteralem esse, convocet iterum Capitulum, ac de ejus consilio subtrahat dignitates, & earum loco designet, & distribuat, quibus aliis Canonicatibus debeat esse Sacer Ordo annexus.*

Congregatio Cardinalium hoc decreto de ætate non comprehēdit Canonicatum juris patronatus laicorum ante Concilium fundatum, in cujus fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licèt non sint sacerdotes, nec in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices clerici, donec devenerint ad ordinem sacerdotalem.

22 *Episcopus.*] Episcopus cogere non potest, ut omnes Canonici efficiantur Sacerdotes, sed sufficit, si dimidia eorum pars presbyteri sint, inter quos præcipuè debet esse major pars: cæteri verò, Diaconi vel Subdiaconi: ut Concilium decrevit. Non obstat huic Decreto statutum alicujus Ecclesiæ, ut putà quod tertia pars sint Acolyti: nec consuetudo immemorabilis. Ergo ligat hoc Decretum in posterum, postquam Ordines fuerint distributi, & tunc qui eos obtinere voluerint, possunt compelli ad illos Ordines suscipiendos & exercendos, quos eorum Canonicatus habere annexos fuerit judicatum, juxta formam præsentis Decreti. Si verò aliquis inhabilis & non idoneus reperiatur ad Ordines Sacros suscipiendos ex iis, qui ante distributionem ordinum fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, *pro ut sess.22.c.4.* quamdiu eorum ætas non patitur, &c.

Provisus de Canonicatu habente annexum Ordinem Sacrum, si est completæ ætatis, ut possit infra annum Ordinē, requisitum suscipere, non habet vocem in Capitulo, juxta hoc Decretum & Clementinam, *Ut ij qui de ætat. & qualitat.* sed non perdit partem aliquam distributionum, nec verò habet vocem in Capitulo, licèt sit aliàs in Sacris, si nimirùm non habet Ordinem requisitum juxta dispositionem dictæ Clementinæ, quæ necessario videatur.

Calag. 19. Jul. 1593. Congregatio Concilii censuit, minimè potuisse Episcopum statuere, ut Decanus primam obtinens dignitatem in Ecclesia Collegiata sanctæ Mariæ teneatur contra consuetudinem dictæ Ecclesiæ inservire in Diaconi officio sacerdoti celebranti, nisi Decanus ultra dignitatem Decanatûs obtineret in eadem Ecclesia etiam præbendam, onus

onus hoc canendi Evangelium annexum habentem: tunc enim ad onus prædictum etiam subeundum cogendum fore.

Episcopus in ordinatione facienda qui Canonici, qui Presbyteri, qui Diaconi, qui Subdiaconi esse debeant ex vigore hujus c. tenetur solum adhibere consilium Capituli, non autem consensum tenetur sequi aut habere, quia potest eis invitis, quod magis expedire judicaverit, perficere ac providere.

23 *Quibus quisq. Ordo.*] Episcopus cum consilio Capituli designare debet, quibus Canonicatibus quisque Sacer Ordo debeat esse annexus, non quibusvis Canonicis, quia Concilium hic mandat Sacros Ordines annecti Canonicatibus ipsis, non autem personis eos obtinentibus.

Congregatio Concilii censuit, c. 12. Sess. 24. in ea parte, in qua dicitur, quod omnes Canonicatus debeant habere annexũ ordinem Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus, non comprehendere Canonicatum jurispatronatus laicorum, ante Concilium fundatum, in cujus fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licet non sint sacerdotes, neque in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices Clerici, donec devenerint ad ordinem sacerdotalem. Ideo in hanc sententiam erunt dandæ litteræ ad Vicarium Placentini, coram quo casus hic contingit. Placentinensis 29. Novemb. 1592.

Congregatio Concilii censuit, neque Episcopum, neque Capitulũ debere exigere rationem redditionis administrationis, tempore quo recitantur horæ Canonicæ, & divinæ celebrantur. 1. Februar. 1593.

24 *Dignitates omnes.*] Principalis dignitas in Ecclesia Collegiata exempta, cui ordinaria jurisdictio cum omnibus juribus Episcopalibus cõpetit, non necessariò debet conferri Doctori, vel Licentiato, cùm id nusquam per Conc. Trident. caveatur, & hoc non præcipiat, sed solùm hortetur, *ut supra dictum est sess. 22. c. 2. Supr. hoc c. §. Ad cæteras autem.*

25 *Conferantur tantùm Magistris.*] Congregatio censuit in iis, qui Subdiaconi aut Diaconi vel presbyteri sunt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, & cum Ordinem sacrum, quem ipsi habent, requirunt, sibi *in forma dignum* conferri, opus non esse examine, quod ad explorandam litteraturam pertinet, eos verò, qui Sacros Ordines nondum susceperunt, examinandos esse, an illa habeant elemẽta doctrinæ, quæ ex præscripto Concil. Trid. necessaria sunt illi sacro Ordini, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

26 *Vel Doctoribus.*] Congregatio Concilii censuit, existentibus Doctoribus in Capitulo, necessario unum ex illis in Vicarium esse eligendũ; alioquin deputationem ad Metropolitanum devolvi.

27 *Præterea obtinentibus.*] Congregatio censuit, quod obtinens beneficium simplex, & sine cura animarum, & extra Collegiatam Ecclesiam, nec personalem residentiam, ob aliam causam requirens, non teneatur in eo residere: tenetur tamen ad inserviendum illi per alium, qui sit ab Ordinario approbatus.

Non fuit mens Pii V. in Bulla de residentia edita 8. Julij 1569. cogere habentes beneficia simplicia in eis residere. Bulla incipit, *Cupientes.*

28 *In eisdem Cathedralibus.*] Ad hanc residentiam in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis tenentur etiam Abbates Regulares, si in eis dignitates obtinuerint.

29 *Collegiatis.*] Intelligitur de omnibus Collegiatis etiam non insignibus.

signibus, nisi tamen non insignes Collegiatæ essent rurales prorsus destitutæ, & in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset resideri, aut adeo tenues reditus essent, ut Canonicos aliunde non habentes, unde viverent, alere non possint; & sufficit ad excludendum immemorabilem consuetudinem, quod aliqui Canonici resederint, aut resideant. *Infr hoc c. §. Eos qui.*

Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alii superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant jurisdictionem in Canonicos, & ad hoc possunt cogi ab Episcopo, sub cujus Diœcesi sunt.

30 *Dignitates, Canonicatus, prabenda.*] Hoc Decreto cavetur, ne obtinentes in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, dignitates, Canonicatus, sive portiones, possint vigore alicujus statuti sive consuetudinis, recreationis causa, ab eisdem Ecclesiis abesse.

Abulensium Causa, Congregationi sacræ proposita.

ILlustrissimi & Reverendissimi Domini Decanus & Capitulum Ecclesiæ Abulensis prætendunt, in vim cujusdam statuti, non obstante Decreto supradicto, posse ex dicta recreationis causa abesse à servitio & residentia eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim non solùm præbendarum grossam, verum etiam quotidianas distributiones (ac si divinis interessent) lucrari. Verum Reverendissimus Dominus Episcop. videns ex hujusmodi prætensione cultus divini augmentum lædi, eamque esse contra dispositionem Conc. Trid. recurrit ad Sacram Congregationem, supplicans duo declarari. Unum est: An dictum decretum *Seff. 24. de Reform. cap. 12.* sustulerit qualcunque consuetudines, & statuta, quæ longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum: An in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis causa abesse à residentia, lucrentur quascunque distributiones quotidianas, quocunque nomine nuncupentur, & ex quacunque causa dentur & distribuantur.

Et qualitercunq; declaratio super præmissis facienda sit per Sacram Congregatiônem, supplicatur rescribi D. Episcopo, ut illa in dicta Ecclesia observetur, honorque divini officii retineatur.

Responsio Congregationis sacræ.

REverendissimè Domine: Vidit sacra Congregatio Conc. Tridentini Interpretum, libellũ, qui cum his erit litteris, censuitque, donec, & quousque Rota decreverit confirmationem statuti Ecclesię Abulensis, validam & legitimam esse secundùm Decret. Concil. præfati Seff. 24. de Reform. c. 12. de absentia trium mensium, non obstante quacunque contraria consuetudine, etiam immemorabili. Interea verò absentes non lucrari distributiones quotidianas. Quod ideo ad Amplitudinẽ Tuam perscripsi, ut cum illi nota fuerit congregationis sententia, eam observandam curet. Romæ die 3. August. 1586.

Ita est. Antonius Cardinalis Caraffa.

Episcopus residens in sua Capituli Sede, solutus est à residentia Decanatus, Canonicatuum, & cæterorum beneficiorum, illaque retinere & fructus percipere potest, exceptis quotidianis distributionibus & aliis, si quæ fortè sint, quas absentes alia de causa non perciperent. Canonici ad continuam residentiam tenentur in Canonicatibus, nisi

nisi in aliis beneficiis, quæ sunt perpetua, & habeant annexum servitium, in Choro resideant.

31 *Non liceat vigore cujuslibet statuti*] Intellige hoc de statuto, quod non sit confirmatum à Sede Apostolica: licet autem per statutum Ecclesiæ concedatur Canonicis per tres menses abesse, si tamen illud per consuetudinem non fuit observatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quàm statutum.

Eos qui obtinent in Cathedralibus & Collegiatis insignibus, dignitates & Canonicatus, immemorabilis consuetudo non excusat à residentia: ita S.D.N Greg. XIII. ex sentētia Congreg. Concilii declaravit. In Collegiatis autem non insignibus immemorabilis consuetudo excusare poterit, si Ecclesiæ sunt rurales prorsus destitutæ, aut in quibus antea supra hominū memoriam solitū non esset resideri aut in quibus adeo tenues reditus habent, ut Canonicos alere non possint, non habētes aliunde, quomodo vivant. *Supr. hoc c. §. Ac Collegiatis, &c.* Ecclesia Collegiata jamdiu destituta ob incursum Turcarū, & aëris intemperiem, ad aliū viciniorē locum est transferenda; ne residentia deferatur.

Congregatio Concilii jam pridem declaravit, Canonicos collegiatarum Ecclesiarum etiam in oppidis non insignibus existentium teneri ad residentiam, nisi essent collegiatæ Rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, & quarum Canonicatus ea essent fructuum tenuitate, ut qui eos obtinuerint, nec ex eis ali possint, nec aliunde habeant, unde commodè vivant. Comensis 5. Jul. 1599.

32 *Ultra tres menses.*] Etiam continuos. Interessentia, de qua in hoc Decreto, debet esse in omnibus diebus & horis officij divini, præterquam tribus mensibus singulorum annorum; nisi Ecclesiæ constitutiones longius servitii tempus requirant. Licet autem Canonici possint abesse à suis Ecclesiis per tres menses, non possunt tamen omnes eodē tēpore recedere, ne Ecclesia destituatur suo debito servitio, sed tantùm ea pars Canonicorū, quæ videbitur arbitrio Episcopi & Capituli posse abesse. Nec licet ultra tres mēses abesse, etiā prætextu immemorabilis consuetudinis, nisi ex causa inimicitiarum, si post obtentum Canonicatum inimicitiæ supervenerunt, vel nisi in Parochiali Ecclesia resideret, qui fructus præbendæ facit suos. Ille dicetur abesse (etiamsi steterit in loco) qui abfuerit à servitio ultra tres menses. Fuit verò dispensatū cū multis in Polonia, ad lōgum tempus ex variis causis & rationabilibus.

Congreg. Conc. censuit, nullam requiri Episcopi licentiam, ut Canonici tribus mensibus præmissis à residentia abesse possint. 9. Mart. 1597.

Congregatio Concilii censuit, decret. c. 12. versiculo distributiones, Sessione 24. sublatam esse consuetudinem percipiendi distributiones in absentia, etiam immemorabilem. 1. Julij, 1597.

Non licere Canonicis prætextu immemorabilis consuetudinis ultra tres menses quotannis ab Ecclesia abesse, neque eo trimestri tempore posse absentes distributiones quotidianas percipere, quippe quod hujusmodi immemorabilis consuetudo utroque casu sublata est decret. c. 12. Sess. 24. 17 Julij, 1597.

Congreg. Concilii censuit, ad obtinendū in Cathedrali Canonicatum, cui est annexus ordo Subdiaconatus, sufficere, aliquem esse constitutum in tali ętate, ut intra annum possit promoveri ad Subdiaconatū. 18. Dec. 15 97.

Congregatio Concilii censuit, distributionem Ordinum in Ecclesia 2. Jan. 1598

Cathedrali, non adhibito Capituli consilio, quemadmodum Concilium mandat decret c.1 . Sess.24. esse nullam.

10. Apr. 1598. Congregatio Concilij censuit, minimè esse necesse, Archidiaconos, qui cura animarum omnique prorsus jurisdictione carent, nullosque ex Archidiaconatu fructus percipiunt, esse præditos qualitatibus, quæ habentur ex c.12. vers. Archidiaconi, Sess.24.

Nullius die 5. Jul. 1598. Congregatio Concilij censuit, Canonicum tribus mensibus permissis ab Ecclesia abesse volentem, minimè teneri petere vel obtinere licentiam ab Episcopo, cæterum quota pars Canonicorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse, ne debito servitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi jurisdictionem atque arbitrium esse.

Non potest Episcopus facere, ut quibusdam propter graves diuturnasq; inimicitias recusantibus in suis Parochialibus residere, & volentibus resignare, de Rectore provideatur, neque unita eis quædā simplicia beneficia & oratoria dividere & illis conferre, cùm iisdem detractis reditus Parochialium sufficiant, ad honestè sustentandum Rectorem.

Illis tribus mensibus à jure concessis non est assignanda causa absentiæ, qua quis vult abesse cum licentia sui Prælati, impetrata à Decano vel Præsidente in choro, & frui quibusdam novis distributionibus, per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cùm pro præsentibus & interessentibus habeantur de Jure. Nemo tamen potest frui dictis distributionibus, quando istæ distributiones sunt distinctæ à præbendis.

Congregatio Concilii censuit eum, qui cum fidejussione est detentus, ut non possit discedere ab Urbe, non posse cogi ad residendum.

33 *Quolibet anno abesse.*] Archiepiscopus Januensis provideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natalem aut Pascha Domini, aut alias maximas solemnitates.

Decretum hoc sic intelligendum est, ut nulli Canonici possint abesse ab Ecclesię suæ servitio ultra tres menses singulis annis, nihilq; eis prodest, quod in civitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inserviant, & omnes in contrarium consuetudines per hoc Decretum sunt sublatæ. Attamen Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis, ut à suis Canonicatibus per quatuor menses abesse possint.

Residens in Decanatu unius Ecclesiæ, non amittit fructus aliorum Canonicatuum, quos in aliis Ecclesiis obtinet, ex sententia Congregationis, exceptis distributionibus, & aliis, quæ absentes non solent percipere. *Hoc sæpius resolutum.* An dignitates Canonici, vel portionarii Canonicatus, & alij officiales possint abesse à servitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Congregatio Concilii censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando obtinentes dignitates, Canonici portionarii abesse volunt, tempore Conc. Trident. ipsis permisso.

De aliis, qui non sunt beneficiati, & inserviunt in Ecclesia, Conciliū nihil disposuit, sed æqualiter servandum, quod Concilium mandat circa regimen debitum in divinis officiis hoc c. in fin.

34 *Salvis nihilominus.*] An liceat Canonicis regularibus, & portionariis sæcularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres mēses, stante, quod per eorum statuta & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia? Congregatio in sæcularibus censuit, negativè ex hoc textu: in regularibus verò censuit, non comprehendi sub hoc Decreto, verùm, si causa sit rationabilis, & adsit licentia Prioris, poterunt abesse.

In-

Indultum Leonis X. tribuens Præposito & Canonicis S. Mariæ della Scala, vacationem duorum mensium contra fundationem Ecclesiæ, non intelligitur sublatum per hoc cap. quia Concilium revocat tantùm institutiones, quæ concedunt absentiam ultra tres menses.

Quando tempus faciendi itineris periculosum est, propter nimios calores & similia, concedi potest dilatio petenti ad proficiscendum ad residentiam sui beneficii, & interim dum abest ab eo, quoad fructus beneficii habenda est eadem ratio, ac si semper resideret, ex jure enim habetur pro residente.

Quando non stat per aliquem, quo minus in suo beneficio resideat, nullum ob non residentiam detrimentum sentire debet. *Hoc sæpe resolutum est.*

Licentia, ut quis possit abesse causa studiorum à servitio suæ Ecclesiæ, vel servitio sui Canonicatus, non suffragatur ultra quinquennium, à die quo studere cœpit. *Sæpius hoc dicitur.*

An obtinentes Dignitates in Cathedralibus seu Collegiatis, sive Præbendam, quæ tamen distincta est certa dismembratione, interim dum effectum illius non exspectant, non teneantur residere?

Congregatio censuit, quòd habentes plures canonicatus dignitate pares, residere tenentur, ubi pluribus inserviri potest.

Obtinens autem Canonicatum & Monasterium in commendam, sed ab animarum cura liberam, in Canonicatu residere tenetur.

Congregatio Concilii censuit, in obtinente dignitatem nullam habentem principaliter curam animarum, sed tamen per unionem Parochialium, quæ ipsi dignitati accessoriæ sunt unitæ, non requiri, ut attigerit 25. annum. 18. Apr. 1594.

Congregatio Concilii censuit, quòd si quis indebitè conjectus fuerit in carcerem, utique distributiones quotidianæ ei debeantur: pariter censuit, quòd fructus massæ grossæ tamdiu debeantur, quamdiu per sententiam non constiterit, justè illum in carcere detineri. 25. Octob. 1594.

Congregatio Concilii censuit, proviso de dignitate, vel Canonicatu, qui fidei professionem non emisit, possessionem ad fructus faciendos suos minimè suffragari. 13. Apr. 1595.

Episcopo Vlixbonensi scribatur N. residentē in Canonicatu Ecclesiæ Vlixbonæ cogendum non esse, ut resideat in monasterio N. Ordinis Cisterciensis, quod obtinet in commendam, ab animarū cura liberā.

Habens duos Archidiaconatus dignitates pares, residere poterit in eo, in quo sibi placuerit: sed si alter est dignior, in eo residere tenetur.

Habens dignitatem in Collegiata, quæ unita sit Cathedrali, si Collegiata sit destructa, potest talis, si non recipiatur in Cathedrali, alibi, ubi habet beneficium, residere, & dignitatis suæ fructus percipere, exceptis distributionibus, & iis si quæ fortè sunt, quæ absentes justa de causa non percipiunt.

Parochus, qui habet parochiam, intra cujus limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea residere.

35 *Alioquin primo anno.*] Absens per annum à Dignitate, Canonicatu seu præbenda, distributionibus est privatus, & privari debet dimidia parte fructuum: si verò perseveraverit in absentia, privandus est non modò fructibus, sed etiam beneficio.

36 *Ac residentia fecit suos.*] Non tamen si in alio Canonicatu etiam Ecclesiæ collegiatæ alterius Diœcesis resideret.

37 *Distributiones verò, qui statis horis interfuerint, recipiant.*] Canonicis vel alii officiales chori habentes in Cathedralibus vel Collegiatis capellanias in titulum, tempore, quo in dictis capellantis celebrant, distributiones recipere non debent, prout S. D. N. ex sententia Congregationis declaravit: nisi quando sic jussi essent à suo superiore, ut eo tempore celebrarent, quem tamen admoneri voluit, ut ab hujusmodi jussu abstineat in posterum.

23. Sept. 1595. Congregatio Concilii censuit, Canonicum absentem studiorū causa percipere quidem fruct' præbendæ, non autē distributiones quotidianas, quod si in hujusmodi distributionib. omnes Capituli redditus cōsistant, percipere etiam distributiones dempta tertia parte, quæ inservientibus accrescit, nullo autem casu debere ipsum Canonicū percipere distributiones missis, aut defunctorū anniversariis applicatas.

Inservientes Ecclesiis sive Parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesiis Cathedralibus, vel aliàs servitoria, quæ residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modò nullæ præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiant, nec detur aliquid eis, qui divinis horis non intersint: at quando salvo debito servitio parochialium, poterunt etiam inservire Cathedrali, tunc non possunt percipere nisi quatenus inserviunt.

Fructuum.] De omnibus fructibus tàm præbendæ quàm residentiæ Canonici missi ab ipsis Episcopis ad limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina lucrantur distributiones ex Decreto S. D. N. Sixti V.

Congregatio censuit, non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes absunt à choro, dies, ut ex diebus & horis confici possunt menses absentiæ, de quibus in hoc Decreto, neq; ad constituendum servitium novem mensium colligendas esse punctaturas, quasi ii, qui novem partes punctaturarum ex duodecim, quæ ex servitio totius anni conflantur, deserviendo tulerint, servitio novem mensium debito satisfecerint, sed ipsos dies residentiæ & servitii sive continui sive interpellati numerandos esse, ut compleant numerum dictorum novem mensium. Et Capellani deservientes capellis mercenariis licitè gaudeant Eleemosynis tempore infirmitatis.

Absentes pro utilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt.

Senio confectis, si aliàs residere soliti sint, distributiones debentur, ac infirmis, etiam ex propria culpa & peccato cum præcedenti occasione, nimius enim rigor esset. Nec superior hujusmodi rigidam inquisitionem facere debet, addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent annexæ causæ etiam non turpes. Debentur quoque detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam.

5. Dec. 1596. Congregatio Concilii censuit, Canonicos Episcoporum in visitatione comitantes percipere quidem debere fructus prębendę, non autem distributiones quotidianas in illis Ecclesiis, in quib' fructus præbendæ sunt distincti à quotidianis distributionibus, universi Capituli redditus constent, percipere debere ipsas distributiones dimissa tertia parte, quæ inservientibus accrescit, verùm hujusmodi dictis de causis absentes nullo modo posse percipere Eleemosynam pro anniversariis vel missis relictam, aut elargitam, nisi ipsi Ecclesiæ per se servitium præstiterint.

Non

Non possunt Canonici videlicet illi duo associantes suum Prælatum, quandoque volentem audire Missam in Cathedrali Ecclesia, vel in alia Ecclesia civitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus, & inservientibus debentur.

Vacationes omnes unius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones quotidianas percipere solent, sublatæ sunt: nisi absentes abessent ex causis à jure permissis, & nisi dictæ vacationes concessæ essent in fundatione: quæ etiam intelligantur sublatæ, si canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ.

Non licet Episcopo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, relinquere aut quavis collusione remittere alicui, qui vel ab Ecclesiæ servitio abfuerit, vel alio quovis modo distributiones legitimè debeat amittere: Nec fas sit cuipiam eas capere, & si acceperit, suas ne faciat, sed eas restituere omnino cogatur, distribuendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indiget, aut alteri pio loco Episcopi arbitratu.

Congregatio Concilii censuit, docentes Jus Canonicum in publica universitate, privilegiis de percipiendis in absentia suarum præbendarum fructibus gaudere, & potiri, quamvis præbendæ, quas obtinent, sitæ sint in Cathedrali ejusdem civitatis, in qua publici lectoris munere funguntur. 18. Apr. 1595.

Congregatio Concilii censuit, duos ex Canonicis, qui inservientes Episcopo à chori servitio absunt, lucrari quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas. 2. Jun. 1595

Congreg. Cōcilii censuit, à mandato de residēdo in visitatione edicto nō dari appellationē ad effectū suspensivū, sed devolutivū tantū. 8. Jun. 1595

Congregatio Concilii censuit, illa verba Concilii, quæ habentur in *cap.* 12. *Sess.* 24. ejusdem Concilii, videlicet possessio eis non suffragetur, intelligenda esse, quoad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoque omissionem professionis fidei non privare Canonicum supra narratis possessionis effectibus, sed ipsum, & vocem in Capitulo, & jus procedendi à die adeptæ professionis habere, nisi aliud obstet, quamvis professionem fidei minimè emiserit. 27. Apr.

Congreg. Concilii censuit, Canonicū in publica universitate sacrā Script. legentem debere utiq;, etiam si non resideat, percipere fructus præbendæ, non autē distributiones quotidianas, ꝙ si omnes redditus Capituli hujusmodi distributionibꝰ cōstent, debere percipere distributiones, dimissa altera ex tribus partibꝰ, quæ inservientibꝰ accrescit. 27. Febr. 1557.

Illi, qui licentia legitimè obtenta studiorum causa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis & quotidianis illis proventibus, qui tantùm inter eos dividi solent quotidie, qui sacris horis intersunt & inserviunt.

Congregatio censuit, distributiones quotidianas lucrari eum, qui indebitè conjectus in carcerem fuerit, & fructus præbendæ sive massæ grossæ tamdiu deberi, quamdiu per sententiam non fuerit declaratum, justè illum in carcere detineri.

Qui statis horis interfuerint.] Congregatio Concilii intelligit statas horas, id est, omnes horas, quibus divina celebrantur, licet Gloss. *in d. Clem. Vt ii, qui,* ibid. Card. Zabar. *n.* 12. dicant de jure posse fieri distributionem per certas horas.

Non valet statutum, quo disponitur, ut in una hora vel duabus interessentes lucrentur massam grossam sive præbendam, amissis distributionibus quotidianis. Con-

Congregatio censuit, Canonicatus & dignitates obtinentes teneri interesse omnibus horis, nisi irritante aliqua speciali confirmatione, quæ non est sublata per Concilium Tridentinum. Distributiones vero quotidianæ cæteris quoque horis ex fructibus beneficiorum seu præbendarum proportionabiliter sunt assignandæ, ne negligantur.

Censuit Congregatio, facultatem Capitularibus sese invicem substituendi in servitio Ecclesiæ, ab Episcopo debere concedi, ea tamen cautione adhibita, ut non eodem tempore eidem servitio sint obstricti. *Infra, hoc cap.* §. *si factum.*

39 *Recipiant.*] Habeantur tanquam præsentes in choro, qui animarũ curã exercent, quæ illi Ecclesiæ iminet, dum tamen sint in actu administrandi Sacramenta vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curã.

Nõ potest declinari, quin 3. pars præbendæ convertatur in distributiones quotidianas ex Decreto Concilii. *Sup. Seß.* 22. *c.* 3. ratione curæ animarũ, quæ iminet Canonicatui, qui à præbenda nõ est divisibilis.

Mota fuit difficultas de statu & consuetudine Ecclesiæ Collegiatæ Canonicorum regularium, quo tàm ipsi Canonici, quàm portionarii, qui sunt sæculares, ab eadẽ Ecclesia singulis annis cum licentia Prioris & Capituli, per quatuor dies abesse possunt, quibus, unà cum fructibus grossæ, etiam distributiones quotidianas accipiunt, perinde ac si divinis interessent: Sacra autem Congregatio in portionariis sæcularibus absque difficultate censuit, amittendas esse distributiones quotidianas, utpote quæ debeantur tantùm illis, qui adstant & intersunt facientes officium. Ideoq; dicunt esse salarium diurnum, quod laborantibus debetur: de regularibus verò censuit, illos nõ comprehendi hoc Decreto, & quia habent servitium continuum, si Prior eis concedat licentiã cum rationabili causa, judicavit posse abesse & percipere.

40 *His careant.*] Hoc intellige nisi residentes in Parochialibus nullos reditus ex præbenda haberent, sed omnes fructus in distributionibus essent, tunc habentur pro præsentibus & inservientibus, quo casu nihil ultra servitium perciperent.

Qui fuerunt olim Canonici reservantes in resignationibus domos Canonicales, easque Laicis locantes, cogendi sunt locare (justa tamen mercede) dictas domos Canonicis residentibus, ita ut hi præferantur quibuscunque aliis in locatione, cessantibus quibusvis privilegiis inquilinatus.

41 *Non obstantibus quibuscunq; statutis & consuetudinibus.*] Non obstat quòd illæ consuetudines non inserviendo essent immemorabiles in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis insignibus. Attamen hoc Decretum fundationes & confirmationes Apostolicas non sustulit.

Congregatio censuit, Canonicos abeuntes sub matutinum, etsi id ex consuetudine immemorabili faciant, non excusari, si nullam aliam causam allegant præter hanc. Quod si per se ipsos id facere debent, non sunt augendæ illis, ut petunt, distributiones.

Si factum est aliquod statutum, quo Canonici possint inservire per substitutos, vel saltem unus pro alio, non habeatur ejus ratio, quia est contra Concilium.

Congregatio Concilii censuit, posse aliquem in una Ecclesia ex privilegio vel consuetudine fungi duplici officio, ut si sit thesaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quas obtinet diverso jure, cùm inter dignitates suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto.

42 *Compellantur obire officia.*] Ad omnes septem horas Canonicas isti tenentur, & ad faciendum principium, & officium Hebdomatarii, si tamen alii non sunt Canonici.

43 *Episcopo celebranti.*] Comitantes Episcopũ non lucrantur distributiones quotidianas, nisi Canonicatus consisterent in distributionibus quotidianis, & tunc amittunt eam partẽ, quæ deservientib' accrescit.

An Capellaniæ in Ecclesia Cathedrali existentes, quarum reditus ex variis defunctorum reditibus cum onere Missas aliquot, & divina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantùm distribuunt Capellani præsentes, qui onera prædicta per seipsos, & per alios presbyteros quoscunque persolvunt, reliquis Capellanis, qui præsentes non sunt, nihil percipientibus, personalem residentiam requirant, ita ut, qui eas obtinent, ad residentiam præcisè, etiam per privationem cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Multi quidem ex Illustrissimis tenebant, non posse cogi præcisè. Nihilominus fuit decisum, posse cogi præcisè ad residendum.

Episcopo Missam privatam celebranti etiam in Cathedrali non tenentur Canonici assistere. At in modo assistendi, & inserviendi Episcopo celebranti, servanda est consuetudo Ecclesiæ. Canonicatus ergo & Dignitates obtinentes in Cathedrali, omnes Episcopo pontificalia exercenti assistere debent; nisi aliqui legitimè absint, etiamsi titulo vacationis: & renuentes Episcopus puniat.

In conferendo Ordines servandum est *cap.8.Sess.23*. Episcopo exercenti pontificalia extra Cathedralem Ecclesiam, in civitate tamen, & non in Diœcesi, tenentur assistere & inservire, qui solent assistere, & inservire exercenti pontificalia in Cathedrali.

Pro nominatione existentium in pontificalibus tàm in missa, quàm in vesperis, Congregatio censuit, servandam esse consuetudinem illius Ecclesiæ: de qua nisi constet, servandum esse id, quod scribitur in Pontificali, etiam non obstante quacunque consuetudine.

Congregatio Concilii censuit, Episcopũ privilegio sacris Canonib' cõcesso posse uti opera duorum Canonicorum, eosq;, dum illi inservient, debere percipere fruct' præbendæ, amissis distributionib' quotidianis, si distributiones quotidianę semotę sint à fructib' præbendę. Quod si omnes fruct' in quotidianis distributionib' constent, debere percipere earũ duas partes amissa tertia, quæ accrescit inservientib'. Ult. Jan. 1601.

44 *Aut alia Pontificalia exercenti.*] Congregatio censuit, Canonicos accedere debere ad cubiculũ Episcopi, quoties ipse non privatim, sed pontificaliter cũ cappa, in dieb' festivis, & solemnib' voluerit descendere, ut assistat, vel horis divinis, vel Missę Sacrificio, multoq; magis si ipsemet sit celebratur', in reditu verò usq; ad ostium domus Episcopi, Episcopo præcedente ipsisq; sequentibus, comitari debere: in diebus autẽ feriatis, quando privatim venit in Ecclesia celebraturus, aut aliquid aliud actur', debere etiã nonnullos ex Canonicis accedere ad ostium Ecclesię & Episcopũ comitari, idipsumq; in reditu observandũ.

Præcipit Congregatio servandam esse consuetudinem illã, quæ est in Ecclesia Cathedrali Seguntinensi, in qua Capitulum per Magistrũ cæremoniarũ deputat aliquos, qui adsint proprio Episcopo pontificaliter celebranti: sint tamen principales dignitates, & Magister cæremoniarum à Pontificalis observatione nõ recedat. Ipsi autẽ Episcopo celebranti privatim in Ecclesia, etiam Cathedrali, non debent aliqui Canonici adsistere: secus si ipse pontificaliter concionaretur aut cele-

braret, tam in Ecclesia Cathedrali, quã in ipsa civitate aut suburbiis. Est etiam dubitatum à Capitulo ejusdem Ecclesiæ Seguntinensis, an omnes adsistentes deberent esse Dignitates & Canonici, an verò sufficerent illi, quos capitulum nominaverat ex Dignitatibus, Canonicis & præbendis, juxta consuetudinem supradictam immemorabilem? Et præsupposita consuetudine, quòd Diaconus Seguntinensis Ecclesiæ ex statuto fundamentali dictæ Ecclesiæ facto, auctoritate Apostolica sit præsidens chori, cui incumbit regimen chori, & correctio, & punitio colloquentium in eo & perturbantium officia divina, & quod ille tanquam Præsidens chori sit inter Dignitates, & Canonicos tantùm, Diaconus verò inter dimidios, ex consuetudine autem non reperiantur, qui debeant esse prædicti assistentes & ministri: quæsitum est an in hoc casu videretur servanda esse consuetudo Ecclesiæ, quæ rationabilis esse putabatur, & juri conformis, qua Dignitates semper deputantur distributis inter omnes oneribus suo ordine, habita ratione personarum & impedimentorum? Pro hoc dubio Congregatio censuit, Episcopo solemniter Missam aut Vesperas celebranti primam Dignitatem obtinentem, pluviali indutum debere in officio presbyteri assistentis inservire, & ipso legitimè impedito secundam Dignitatem debere vice alterius fungi.

Illustrissimi & reverendissimi Domini: Dignitates & Portionarii Ecclesiæ Abulensis noluerunt Reverendissimum D. Episcopum associare, eo quod prætenderent se non esse comprehensos in Decreto 12. Sess. 24. ideoque totum id onus Canonicis imposuerunt: quare pro parte Canonicorum dictæ Ecclesię Abulensis humiliter supplicatum est, ut Domini Cardinales dignarentur curare observari, quod aliàs fuit declaratum in una Burgensi, ut scil. in dicto Decreto associandi D. Episcopum Abulensem comprehendantur omnes Dignitates & Portionarii dictæ Ecclesiæ, cùm etiam sint de Capitulo, & non deceat membra à capite discedere. Ad hanc dubitationẽ Congregatio Cardinalium S Concilii Trid. Interpretum respondit, Dignitates item & Portionarios Ecclesiæ, æque ac Canonicos debere Episcopum associare, idq; Congregatio ipsa vult omnino observari die 25. Maji 1586.

Ad ipsum verò Episcopum pertinet, ut associationis horam intimet, ne divina extra suas horas fiant, aut cives scandalizentur. Et simul ac Episcopus fuerit in choro, horæ divinæ inchoentur.

Itaque Episcopo rei divinæ peragendæ causa ad Ecclesiam venienti cum cappa Pontificali, comitantibus Canonicis, unus ex dignioribus de Capitulo in porta primaria Ecclesiæ porrigat aspersorium cum osculo: cùm verò privatim adit Ecclesiam, tunc ex suis familiaribus unus aquam ad aspergendum, ut est consuetudo, Episcopo porrigat.

Item quando ex consuetudine Episcopus dicit submissè responsorium in processionibus solemnibus, ubi Diaconus & Subdiaconus librum tenent, ea consuetudo est omnino servanda. Est quoque judicatum ut attendatur consuetudo Ecclesiæ Abulensis, quæ est quòd Dignitates & Canonici assistentes induant se, & non relinquant solum Episcopum accedere ad chorum.

Episcopo consecranti oleum & chrisma, adsint aliqui præsentes, & honorent Episcopum pontificalia exercentem. Quæsitum fuit, an celebranti Canonico Diaconus & Subdiaconus ministrare debeant? Responsum fuit à sacra Congregatione, hoc in provinciali Synodo statu-

ſtatuendum eſſe, interim verò nihil innovandum, ultra Concilium, quia Concilium nihil determinat.

45 *Cæteraque ad debitum in divinis officiis.*] Improbatur illa conſuetudo, qua dicebatur non poſſe aliquem in ſua Eccleſia campanas pulſare, antequam campanæ Cathedralis Eccleſiæ pulſentur: ſiquidem perinde omnes poſſunt (horis tamen debitis) ſuas campanas pulſare. Pariter improbatur non poſſe alios Miſſas in ſuis Eccleſiis celebrare, donec fuerit decantatum Præfatium Miſſæ majoris in Cathedrali. Similiter non poſſe regulares extra ſua clauſtra per Eccleſiæ diſtrictum proceſſiones facere.

De certa lege in choro conveniendi & permanendi, Punctator debet eſſe Clericus in ſacris conſtitutus, ſecundùm decretum Concilii Provincialis Compoſt. &c. reviſi per S. D. N. ſub Dato Romæ apud S. Petrum, die 17. Octob 1568. anno 2. vel alia veriori data.

Quoad reſidentiam verò obſervetur decretum Concilii de reſidentia novem menſium. & ſi aliquod ſtatutum in contrarium ſit factum, ſit irritum & nullum, ac liti & cauſæ commiſſæ in Rota vel alibi cedatur quoad hoc cap.

Quoad remiſſionẽ quæ fit in die cœnæ Domini, ſeu alio de portionib. aliis accreſcentib. ob non reſidentiã; non fiat, & facta revocetur.

Præſuppoſita immemorabili conſuetudine, quæ allegatur pro parte Capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad Capitulum, nihil innovetur, aliàs remaneat in diſpoſitione juris communis.

46 *Interea verò Epiſcopus.*] Canonici & beneficiati debent dare notam, & copiam authenticam omnium beneficiorum ad dictos Canonicatus & beneficia. Pertinet autem ad eos cum Capitulo, ut eas reponere, & ſervare poſſint in Archiviis.

47 *Cum duobus Canonicis.*] Epiſcopus tenetur conſilium hoc petere, non autem ſequi: conſenſus enim Capituli non eſt neceſſarius. Epiſcopus non poteſt cogere aliquem in beneficio ſimplici reſidere. Item non poteſt cogere obtinentem Capellaniam, ut ipſemet celebret, licet in ejus fundatione diſponatur, quod Rectores celebrent, nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit.

Epiſcopus obtinentes beneficia ſimplicia cogere non poteſt perſonale aliquod ſervitium ſuis beneficiis impendere, cùm ex antiquiſſima totius Eccleſiæ conſuetudine non niſi ad officium recitandum teneantur. Hæc autem declaratio non ſufficit pro illis, in quorum beneficiorum fundatione poſita eſt clauſula hæc, ſcilicet, *quod per ſeipſos, & non per ſubſtitutum teneantur ſervire.*

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l. 30. tract. 3. à n. 164. Pet. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. 7. c. 1. concl. 6. prope fin. pag. 163.

β *Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus Eccleſiis, ubi fieri poteſt, Magiſtri in Theologia, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ 4. n. 68. * & Joan. Aloyſ. Ricc. deciſ. 581.

† *Doctores aut Licentiati in jure canonico.*] Vide Navar. conſ. 1. & 2. tit. de ſumma Trinit. & fide Catholica. Peregrin. conſ. 3. n. 19. vol. 2. Marc. Ant. Genuenſem in tract. de Eccleſia. q. 611. n. 2.

γ *Ad cæteras autem dignitates, vel perſonatus, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio ſic cenſuit: Dignitates etiam in Eccleſiis Collegiatis comprehenduntur. refert & hanc opinionem ſequitur Nic. Garc. de Benefic. p. 7. cap. 4. num. 59. & 62. cum ſeqq. Contrarium tamen, imò

hoc decretum non habere locum in Collegiatis Ecclesiis, tenent Zerol. in praxi Episcop.p.1. verbo Beneficia, §. 1. vers. Ad dignitates, & verbo Canonica, §.9. Fr.Emman. quæst.Regul.tom.1.q.11.art.2. & in addit. ad Bullam compositionis, n. 4. ubi ait Christophorum Velam Archiepisc. Burgensem contulisse dignitatem scholastriæ Collegiatæ Ecclesiæ de Aguilar. de Campo, cuidam scholari, qui non habebat majorem ætatem 17.annorum, & cùm litigaretur super hoc, fuisse judicatum, collationem esse canonicam & juridicam.

δ *Et 22. annis non minores.*] Sacra Cardinalium Congregatio censult hos 22.annos esse completos in hunc modum: Congregatio Concilii censuit requiri ætatem vigintiduorum annorum completam. refert Garc.d.cap.n.70. & refertur in decis.16. p.4. interpret. Concilii Trid. in recollectis à Farinacio.] & hanc opinionem sequuntur Mandos. tract.de Ætate minorum, c.5. n.10. P.Molin.de Justit.tract.2.disp.573. circa princ. Veg.in sum.p.1.cap.76. casu unic. P.Lessi. de Justit. lib.2. cap.34, n.108. dicens illam formulam, ut non sit minor 22.annis, insinuare annos 22.debere esse completos. Contra tamen tenent P.Henriq.lib.14. c.8. §.10. in fine, Emman. Saa verbo Beneficium, num. 31. Zerol.in praxi Episcop.p.1. verbo, Beneficia, §.1. vers. Ad dignitates. P.Azor.instit.Moral.p.2. lib.6. c.5. q.3.

ε Ad dignitatem tamen principalem in Collegiata regulariter requiri ætatem 25.annorum inceptorum, cùm regulariter habeat curã animarum in foro interiori, vel exteriori, resolvit Garc.d.c.4.n.65.

ζ Si aliqua parochialis Ecclesia esset unita alicui Canonicatui Ecclesiæ Cathedralis, accessoriè sufficere prædictos 22. annos, censet Gonzal.ad reg.8.Cancell.Gloss.9. n.4.

η *Provisi etiam de beneficiis quibuscunq;, &c.*] De Professione Fidei emittenda vide Fr.Emman. in sum.tom.1. cap.19. n.7. Fusc.de Visitat. lib.1.cap.5. n.15. & lib.2. cap.3. n.4. Petr. Ledesm. in sum. p.2. tract.1. c.4. concl. 10. Sayr. decis.1. cum seqq. sub tit. de Constit. Flamin.de Resignat.lib.8.q.9. à n. 121. & lib.10. q.9. Nicol. Garc. de Beneficiis, p.3.c.3. per totum, Aloys.Ricc.in Collect. decis. p.3. Collect. 579. novissimè P.Sanch. in præcepta Decalogi, lib.2. cap. 5. à princ. Zerol. in praxi Episcopali, part.2. verbo, Fidei Professio.

* *Curam animarum habentibus.*] Vide Navar.cons.3.& 4. tit.de summa Trinit.& fide Catholica, & in Manuali c.25.n.135.

† *Intra duos menses.*] Vide Navar.cons.1.& 2. eod.tit.

θ Nec à prædicta Fidei professione in manibus Episcopi facienda excusari Canonicos exemptos, ratione suæ exemptionis, resolvunt Navar.cons.9.sub tit.de Jurejur.in 2.edit. Petr Ledesm.d.c.4. post concl. 10. difficult. 5. Sayr.decis.1. sub tit. de Constit. Aloys.Ricc. d.Collect. 579. vers.Amplia 1. P.Sanch. d.c.5. n.2. & censuisse sacram Cardinal. Congregationem testatur Garc.d.c.3.n.21.

ι Nec excusari Prælatos Regulares, imò intra bimestre ab adepta possessione suæ præfecturæ, hanc professionem facere teneri, docent Emman.Saa verbo Fides, in fine, Fr.Emman. in sum.tom.1. c.100.n.7. in 2.edit.& quæst.Regul. tom.2. q.72. art.1. P.Sanch. d. cap.5. num.3. Sayr.decis.sub tit.de Constit.

κ Nec excusari Canonicos Regulares Ecclesiarum Cathedralium sacra Card.Congregatio in hunc modum censuit. Comprehenduntur etiã si fuerint Regulares, & computandi sunt duo mẽses à die electio-

nis,

s, vel quoad mittantur ad participationem massæ capitularis. refert arc. d.c.3.n.16.

Nec excusari Doctores, Magistros, Regentes, & alios cujuscunque is ac facultatis, tenet P. Sanch. d. cap.5. n.4.

Nec excusari etiam denuo emittere eos, qui eam jam emiserunt in eptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, resolvit sacræ Cardin. ngregationis decisionem adducens Garc. d. cap.3. n.17. & 18.

rovisi, &c.] Hujusmodi Fidei professionem non posse fieri per pro-atorem, resolvunt Steph. Gratian. discept forens c.166. n.22. Nic. rc. d.c.3. n.74. ubi affirmat ita à sacra Cardinalium Congregatione cisiones emanavisse. Contrarium tamen, imo hanc Fidei professio-n per procuratorem fieri posse tenent Navar. Cons.4. n.2. sub titul. Summa Trinit. in 2. edit. & Cons. 11. n.2. sub tit. de Jurejur. in 2. edit. r. Ledes. d.c.4. post 20. conclus. difficult. 6. P. Azor. inst. Moral. p.2. 7.c.2. quæst.6. P. Sanch. d. cap.5. num.7. Zerol. in praxi Episcop. p.2. bo Fidei professio.

tra duos menses.] Quod non obligat illum, per quem stat, quominus fessionem accipiat, resolvit Garc. d.c.3. n.32.

Quod clericus parochialem adeptus omittens per ignorantiam Fi-professionem facere, non peccat, nec subintrat dispositio Concilii æsenti, resolvit Sayr. decis. 3. sub titul. de Constitut.

uod curatus, qui Fidei professionem intra duos menses non fecit, est moram purgare, docet Sayr. decis.4. sub titul. de Constitut.

llum, qui non fecerit professionem intra duos menses, teneri eam ea emittere, cùm hic terminus non ponatur ad finiendam obliga-em, sed ad differendam executionem, docet Garc. d.c.3. n.29.

n manibus ipsius Episcopi.] Quod sede Episcopali vacante provisus eneficio curato debet facere professionem coram Ordinario Capi-sede vacante, & non coram Capitulo, tenet Garc. d.c.3. à n.26.

Vel eo impedito.] Quod professio Fidei potest fieri coram Vicario E-pi, eo etiam non impedito (quia verba hujus text. solum ponun-d admonitionem, & denotandum convenientius esse, eam facere m ipso Episcopo cessante impedimento) resolvit Garc. d. cap. 3. .22. & 23.

Ecclesiis Cathedralibus.] Quod non procedit in Canonicis, & digni-us Collegiatæ Ecclesiæ, sacram Cardinalium Congregationem uisse testatur Garc. d.c.3. n.13. Contrariam tamen tenet Zerol. d. o Beneficium, §.5. dicto 4. p.1.

Fructus non faciat suos.] Ad illorum restitutionem in conscientia ri, etiam non interveniente aliqua sententia, resolvit Garc. d.c.3. & peccat mortaliter à n. 64. tamen contrarium tenet Pat. Sanch. æcepta Decalogi, lib.2. c.5. n.10.

Non procedere in distributionibus quotidianis, quæ dantur ratio-inisterij, & operæ personalis, & laboris, ita ut illas percipiens fa-suas, asserit Steph. Gratian. discept. forens. cap.166. n.22. & sacram linalium Congregationem censuisse referunt Garc. d.c.3. n.60. & zal. ad reg.8. Cancel. §.7. procem. n.170. Aloys. Ricci. in Collect. part.4. Collect.1451. vers. Infertur sexto.

gnarus hujus decreti omiserit Fidei professionem in foro externo excusari, quia est ignorantia juris clari, in foro tamen interiori, & d Deum à mortali, & consequenter ab amissione, & restitutione

 fructuum

fructuum excusari, docent Frat. Emman. in sum. tom. 1. cap. 119. num. 7 in 2. edit. & q. Regul. tom. 2. quæst. 72. art. 3. Navar. Consf. 1. num. 2. & 3. sub tit. de summa Trinit. in 1. edit. & Consf. 4. num. 3. & Consf. 3. num. 2. & Consf 7. num. 2. & 3. Consf. 11. n. 3. & Consf. 12. n. 2. sub tit. de Jurejur. in 2. edit. P. Azor. d. cap. 2 q 2. Flam. de Resign. lib. 10 quæst. 9. num. 8. cum seqq. Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. tit. de Benefic. & pens. c. 9. n. 3. vers. Requiritur etiam. P. Sanch. d. cap. 5, num. 13. Garc. d. c. 3. n. 66. cum seqq.

αα Cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi ob non factam professionem Fidei? Vide apud Læli. Zechi. de Republ Ecclesiast. tit. de Benefic. & pension. c. 13. n. 4. vers Quod si parochialis. Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 13. num. 4. Flamin. de Resign. l. 10. q. 9. n. 123. & 124. qui, loquendo de parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, seu pauperibus.

In Canonicis vero, & dignitatibus habentibus fructus in mensa Capitulari, fructus amissos ob non factam professionem spectare ad Capitulum, resolvit Garc. d. c. 3. à num. 40. ubi à n. 44. dicit quod debens fructus non potest se componere cum Capitulo, soluta aliqua parte, & à num. 53. refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, Ordinarium non posse condonare fructus amissos ob non factam professionem Fidei.

ββ Quod hæc Lex non est pœnalis, sed conventionalis, resolvunt P. Azor. instit. moral. part 2. lib 7. c. 2. q. 1. vers. Quæres an ob professionem, Petrus Ledesm. in sum. part. 2. tract. 1. c. 4. post conclus. 10. diffic. 1. Garc. d. c. 3. n. 35. Sed hoc decretum esse pœnale, ac proinde, etiamsi pœnam ipso jure irroget, non obligare in foro conscientiæ, tenent Navar. Consf. 3. n 1. sub titul. de Summa Trinit. in 1. edit. & Consf. 12. n. 1. sub titul. de Jurejur. in 2. edit. Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. quæst. 72. art. 3. P Sanch. d. c. 5. num. 10.

γγ *Nec illi possessio suffragetur.*] Vide Sayr. decis 6. de verborum significat. & sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Nec longissima possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei, quoad fructus percipiendos, quamdiu dictam professionem non emiserit, referunt Flamin. de Resignat. lib. 10. q. 9. num. 122. & Nic. Garc. de Benefic. p. 3. cap. 3. num. 34. resolvunt Fr. Emman in sum. tom. 1. c. 119. n. 7. P. Sanch. in Præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 5. num. 11. & 12. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 6. col. 826.

BULLA S. D. N. D. PII.
Divina Providentia Papæ IV.

Super forma juramenti professionis fidei.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INJUNCTUM nobis Apostolicæ servitutis officium requirit, ut ea quæ Dominus omnipotens, ad providam Ecclesiæ suæ directionem sanctis Patribus, in nomine suo congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad ejus laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cùm itaq; juxta Concilii Trid. dispositionem omnes, quos deinceps Cathe-

Cathedralibus & superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum
ignitatibus, Canonicatibus, & aliis quibuscunque beneficiis Eccle-
asticis, curam animarum habentibus, provideri continget, publicam
Orthodoxæ fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ
bedientia permansuros spondere & jurare teneantur: Nos volentes,
iam per quoscunque quibus de monasteriis, conventibus, domibus,
aliis quibuscunque locis, Regularium quorumcunque Ordinum,
iam militarium, quocunque nomine, vel titulo providebitur, idem
rvari, & ad hoc, ut unius ejusdem fidei professio uniformiter ab
mnibus exhibeatur, unicaq; & certa illius forma cunctis innotescat,
ostræ sollicitudinis partes in hoc alicui minimè desiderari, formam
sam præsentibus annotatam publicari, & ubique gentium per eos ad
ios ex Decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectat, accipi &
servari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contravenientes latis,
xta hanc & non aliam formam, professionem prædictam solemniter
ri, auctoritate Apostolica tenore præsentium districtè præcipiendo
ndamus, hujusmodi sub tenore. *Ego N. firma fide credo & profiteor
nia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Rom. Ecclesia
tur, videlicet: Credo in unũ Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli &
ræ, visibilium omnium & invisibilium. Et in unum Dominum Iesum
istum, Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula,
um de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitum, non fa-
m, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos ho-
es, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spi-
sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis
Pontio Pilato, passus & sepultus est, & resurrexit tertia die secundùm
pturas: & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus
est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in
itum sanctum Dominum & vivificantem, qui ex Patre Filioq; procedit,
cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per
phetas. Et unam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor
m baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mor-
um, & vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas tradi-
es, reliquasq; ejusdem Ecclesiæ observationes & constitutiones firmissimè
itto & amplector. Item sacram Scripturam juxta eum sensum quem
it & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu & inter-
atione sacrarum Scripturarũ, admitto, nec eam unquam nisi juxta una-
em consensum patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque,
m esse verè & propriè Sacramenta novæ legis à Iesu Christo Domino nostro
tuta, atq; ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria,
cet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremã
ionem, Ordinem, & Matrimonium, illaq; gratiam conferre, & ex his
tismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse.
ptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in supradictorum o-
m Sacramentorũ solemni administratione recipio & admitto. Omnia &
la quæ de peccato originali & de justificatione in Sacrosancta Tridentina
do definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter,
ssa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis
functis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter
bstantialiter Corpus & Sanguinem, unà cum anima & divinitate Domi-
stri Iesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in Corpus,*

& totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia Transsubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, utrumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, Animasq; ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter & Sanctos unà cum Christo regnantes, venerandos atque invocandos esse, eosque orationes DEO pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero, imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco, Romanoq; Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac juro. Cætera item omnia à sacris Canonibus & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & rejectas & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc verã Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsenti spontè profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inviolatam, usque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè (Deo adjuvante) retinere & confiteri, atq; à meis subditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Volumus autem quod præsentes litteræ, in Cancellaria nostra Apostolica, de more legantur; & ut omnibus faciliùs pateant, in ejus Quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Idibus Novembris, Pontificatus nostri Anno Quinto.

Fr. Cardinalis Cæsius.

Ca. Glorierius.

LECTÆ & publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, die verò Sabbati, nona Mensis Decembris. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pij, Papæ IV. Anno quarto.

A. Lomellinus Custos.

§§ *Neminem etiam deinceps, &c.*] Vide Flam. de Resignat. lib. 4. quæst. 9. n. 10. Non habere locum in Collegiatis Ecclesiis tenent Nav. Cons. 3. sub tit. de temporib. Ordin. in 1. edit. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Beneficia, §. 5. pag. 46. * Vide etiam Jo. Aloys. Ricc. in prax. var. resol. cap. 238. & seq.

† *Omnis canonicatus, &c.*] Canonicatus Jurispatronatus laicorum, ante Concilium fundatos, hoc decreto non esse comprehensos, censuit

Sacra

sra Cardinal. Congregatio die 29. Novembris, 1591. ut patet ex dec.
. relata à Farinacio in 4. p.
Ita tamen, ut dimidia saltem pars, &c.] Vide Zerol. in praxi Episcop.
t. 1. verbo Capitulum, n. 10. pag. 84. & verbo Canonica, n. 2. pag. 94.
Praterea obtinentibus in eadem Cathedralibus, &c.] Vide latissimè
ol. Garci. de Benef. p 3. cap. 2. n. 180. cum multis seqq. ubi num. 181.
olvit, quòd sub hoc cap. comprehenduntur dignitates principales,
Capitula Ecclesiarum Collegiatarum. Vide Nav. Cons. 1. de Clericis
resid. & de Orat. miscel. 59. n. 6. Flamin. de Resign. lib. 10. q. 10. n. 62.
zor. instit. moral. part. 2. lib. 7. c. 3. col. 816. * Navar. cons. 1. lib. 3. de
. non resid.
Aut portiones.] Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 10. col. 275.
Aut consuetudinis.] Quòd non tollit consuetudinem immemoria-
, ex eo quia immemorialis cōsuetudo nunquam censetur sublata,
expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, docent
es Var. lib. 2. quæst. 10. n. 44. Fr. Emmanuel quæst. Regular. tom. 1.
art. 5. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 33. n. 2. Sed in pro-
tum contrarium censuisse sacram Congregationem Cardinalium
t Garc. loco infrà citato † num. 199. & 198.
mmemorialis consuetudo non excusat à Residentia in Cathedra-
, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autē non insignibus po-
xcusare, si Ecclesiæ sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus
uam antea supra hominū memoriam solitum esset residere, aut
ibus adeò tenues reditus essent, ut Canonicos aliunde non haben-
ide viverent, alere non possent, & sufficit ad excludendam imme-
ialem, quòd aliqui Canonici resederint, refert Garc. d. c. 2. n. 197.
ltra tres menses.] Sequentes sacræ Congregat. decisiones Doctores
citati super hoc decretum suis in tractatibus fideliter referunt.
Prima est, an illis tribus mensibus à jure concessis sit assignanda
absentiæ, & cum licentia sui Prælati? vel an possint potiri benefi-
ium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia à De-
vel Præsidente in choro, & frui quibusdam novis distributioni-
er Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus
ous fructibus suarum præbendarum, cùm pro præsentibus & in-
entibus habeantur de jure? Congregatio censuit, nullam assi-
am esse causam. Secundò, nullam licentiam requiri, non tamen
s Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destitua-
o debito servitio, sed tantùm eam quartam partem Canonicorū,
debitur arbitrio Episcopi, vel Capituli. Tertiò, non posse frui
distributionibus, cùm sint distinctæ à præbendis, de hac decisione
ur Nic. Garc. de Benef. p 3. c. 2. num. 315. Zerol. in prax. Episcop.
verbo, Privatio, §. 2. dub. 4.
ecunda. Archiepiscopus Genuensis provideat, ne duo menses,
abent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natale, aut
Domini, aut hujusmodi maximas solemnitates, de qua deci-
estantur Garc. d. c. 2. n. 316. Læli Zechi. de Republ. Eccles. tit. de
ciatis, n. 6. vers. Quòd si beneficia, Zerol. d. verbo Privatio, §. 4.
. præsentiali dub. 3.
rtia. Decretum Concilii, c. 12. sect. 24. concedit Canonicis ab-
n trium mensium, si constitutiones Ecclesiæ servitium totius
quirunt, refert Garc. dict. c. 2. n. 312.

ξξ Istos tres menses continere 90. dies, & unum mensem continere triginta, & cùm Concilium absolutè illos concedat, nec exprimat à quo tempore incipere debeant, posse accipi non solum continuos, sed etiam interpolatos, docent Menoc de Arbitr. casu 50. à n. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 11. n. 8. Garci. d. c. 2. n. 306,

oo *Ab eadem Ecclesia.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Decretum hoc intelligendum est, ut Canonici non possint abesse ab Ecclesiæ suæ servitio ultra tres menses singulis annis, nihilq; eis prodesse, quòd in civitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inserviant, intelligendumque est, omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatas, refert Garc. d. c. 2. n. 323.

* *Dimidia parte fructuum.*] Vide Trevisanum in decis. 42. lib. 2.

ππ *Privetur omnibus fructibus.*] Quod Capitulum non potest concedere, ut absens lucretur distributiones quotidianas, potest tamen illas, quæ jam accreverant, interessentibus remittere, docet Stephan. Gratian. discept. forens. c. 166. n. 31. cum sequentibus.

ρρ Litem non dici legitimam causam absentiæ, & lucrandi fructus ea durante, nisi in tribus casibus, docet Aloys. Ricci. in Collect. decis. part. 4. collect. 1233. Primus est, Si verteretur super juribus ipsius beneficiati adducit Sayr. decis. 17. de Clericis non residentibus. Secundus, nisi sit criminalis, & talem criminalitatem contineat, propter quam Clericus prohibeatur residere, refert Rot. collecta à Farin. decis. 168. Tertius, nisi litigetur contra Capitulum, quod deneget dare fructibus Canonico, numerat Aloys. Ricci. ubi proximè.

σσ *Distributiones verò, &c.*] Doctores infra citandi plures casus cumulant in quibus absens à divinis lucratur distributiones, ac si cum aliis interesset, & præsens esset.

ττ Primus casus est. Absens à loco beneficii tempore pestis, licèt fructus præcipuos & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas distributiones, nisi consuetudine obtentum sit, eas absenti ex justa causa dari, resolvunt Cov. Var. lib 3. c. 13. n. 8. ℣. Nonò, Reip. de peste, c 1. n. 145. Alex. Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 5. n 76.

υυ Secundus casus. Qui ex morbi impedimento non potest personaliter adesse divinis officiis, licitè percipit distributiones quotidianas in absentia, constituunt Duenh. reg. 206. ℣. Limita 7. Hojed. de Benef. par. 1. c. 17. n. 15. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 15. n. 25. vers. Et infirmo, & c. 20. n. 26. Selu. de Benefic. part. 4. q. 6. n. 9. Guttier. Canon. lib. 1. c. 1. n. 140. Spin. in Speculo testam. Gloss. 9. princip. n. 30. Monet. part. 1. quæst. 6. num. 7. Procedere etiam si quis propria culpa in morbum inciderit, referunt Fusc. d. cap. 20. n. 26. Guttier. d. c. 1. n. 138. Frat. Emmanuel in sum. part. 1. c. 33. n. 6. vers. *De aqui se infiere.* Monet. d. quæst. 6. à n. 12. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Distributiones, § 3. vers. Sextò debentur. Procedere quoque dicunt Doctores statim citandi, si dum erat sanus, interesse solebat horis Canonicis: quòd si talis Clericus ægrotus non erat solitus residere, & interesse divinis officiis, dum bene valebat, tunc infirmitas illius non indicatur pro præsentia, & interessentia, cùm eo casu ipsa infirmitas non præstiterit causam absentiæ, & tunc quidem Clericus infirmus non lucrabitur hujusmodi distributiones, resolvunt Nav. de Horis Canon. cap. 11. à n. 9. in finalib. verbis, Cov. d. n. 8. vers. Sextò, Corset. sing. 152. incip. An quilibet infirmus. Fr. Emman. d. cap. 33. num. 6. Monet. d. part. 2. quæst. 6. num. 21. Cald. Pereira

de

Renov.quæst 3 n.23.verſ.Unde ſi Canonicus,P.Henriq.lib.13.c.13.
.. in fine gloſſ.lit.V.Spin.d gloſſ.9.n.30.verſ.Sed tenendo,Guttier.
.1 n.138.ubi n.139. aſſerit, tunc demum infirmum conſequi debere
tributiones,quando præſens eſt in loco,ubi eſt Eccleſia. Quod Cle-
us cujus intereſt alio ſe conferre acquirendæ ſanitatis cauſa, utputà
balnea,vel ad celeberrimum aliquem medicum,vel etiam,ut cœli
officientis inclementiã effugiat,lucratur diſtributiones interim in
entia, reſolvit Alex.Monet.de Diſtribut.quotid.p.2.quæſt.6.n.10.
òd etiam Clericus,qui tanquam morboſus,ſeu infectus morbo ali-
contagioſo, veluti lepra,peſte,& hujusmodi, à civitate abeſſe ju-
ur,lucratur diſtributiones quotidianas, teſtatur Monet d.q.6.n.11.
Tertius caſus. Senex Beneficiarius non reſidens in Divinis Officiis
er diſtributiones,quando ſenio ita confectus eſt,ut non poſſit com-
lè perſonaliter Eccleſiæ deſervire,referunt Holed.d.c.17.num.17.
och.caſu 60.n.10.Monet.p.2.q.7.n.7.
Quartus caſus.Non eſt privandus quotidianis diſtributionibus ille,
obſes datus eſt ab Eccleſia,& ſic detentus,aut etiam repreſaliarum
à captus fuit,ac detinetur,firmat Monet.p.2.q.5.n 56.cum ſeqq.
Quintus caſus. Beneficiarius abſens ab officiis divinis propter
iam neceſſitatem , vel cauſam evidenter utilem ipſi Eccleſiæ,
l ex conſuetudine percipiat quotidianas diſtributiones teſtantur
ar.lib.3.Var.c.13.n.8.verſ. Octavo, Pariſ.Concil.32.à n.18.vol.4.
ih.Reg.206.verſ Limita Sextò, Hojed.de Benefic.p.1.c.17.n.19.
.c.10. n. 16. Læli. Zechi.de Rep. Eccleſ. c.24.n 6.verſ. Quando,
r.Conſ.10.à n.4.ſub titul.de Clericis non reſid. Gutt. Can. lib.1.
144. Monet.p.2.q.11. à n.11.& à n.36.& 46.
xtus caſus.Inquiſitores hæreticæ pravitatis habentur in omnibus
eneficiis,dignitatibus, & præbendis pro præſentibus, & reſiden-
,& percipiunt integros fructus ſuarum præbendarum,ſimul cum
butionibus quotidianis, ex privilegio ſpeciali favore Fidei eis
eſſo à Paulo III. & Pio V. Pontificibus maximis, referunt Roj.de
. Inquiſit. num.420. & ſing 69. Spin. in Speculo teſtam. gloſſ.3.
p.n.78. ubi dicit quòd hoc privilegium non ſolùm competit In-
oribus habentibus beneficia ſimplicia, aut dignitates, ſed etiam
tibus beneficia curata , cujus contrarium verius eſſe reſolvit
l.Communium contra Commun. q 585.n.12.
eptimus caſus. Excommunicatus Clericus pro cauſa Eccleſiæ,&
ione ſuorum jurium lucratur(etſi Divinis non interſit)fructus,
ributiones beneficii, firmat Guttier. Canon.lib.1.c.1.num.142.
. inferens,n.150. eas pari ratione lucrari Proviſores,& Officiales
les à Capitulo Sede Epiſcopali vacante deputatos,ſi excommu-
ur ob cauſam officij,cujus eſt juriſdictio,quam exercent. Quòd
xcommunicatus diſtributiones quotidianas exigere poteſt,cum
pore, quo excõmunicatio injuſta in eum lata fuit, præſens erat
beneficii ſui,eratq; ſolitus Divinis Officiis ante impedimentum
municationis adeſſe,docent Covarr.lib.3 Variar.c.13.n.8.verſ.
im,Petr.Navar.l.2.de Reſtitut.c.2.n.238.Fr.Emman.d c.33.n.6.
ib.1.verſ. Advertendum tamen eſt, p.17.tit.5.lib.8.Ordin.Surd.
nent.tit.1.quæſt.82.n.15.verſ. Aliàs ſecus, Guttier.d.c.1.n.137.
.p.2.q.15 à n.22. Pat.Henriq.lib.13.cap.13.num.4. in fine, Sayr.
nſur.lib.2.cap 3.n.27. Quòd injuſtè etiam ſuſpenſus, ſive ab of-

 ficio,

ficio, sive à beneficio, recuperat distributiones quotidianas, resolvit Monet.p.2.q.15.n.42. Quòd etiam injustè, & absque causa legitima in carcerem inclusus, & detentus, etiam semota quacunq; consuetudine in contrarium percipere debeat distributiones quotidianas, testantur Covar.d.c.13.n.8.vers.Undecimo, Navar.Cons.9.à princip.sub tit. de Clericis non resid. Læli. Zech. de Repub. Ecclesiast.c.24.n.6.vers. Sextò debentur, Cævall.Commun. contra Commun.q.585.num.18. Zerol.in praxi Episc.p.1. verbo Distributiones, §.8.debentur. Monet. p.2.q.5 n.80. Quòd interdicta Ecclesia, vel polluta, beneficiatus, qui consueverat in ea residere, & non dedit causam interdicto, cōsequatur distributiones quotidianas, affirmant Scrutin. Sacerd.p.1.tract.12.de Interdicto, pag.290.in fine, Monet.p.2.q.16.n.29. Quòd etiam injustè, vel nulliter interdictus ab ingressu Ecclesiæ recuperare debeat quotidianas distributiones constito de injustitia, vel nullitate, resolvit Monet.p.2.q.15.à n.46.& part.3.quæst.6.à n.46.

ααα Octavus casus. Auditores Rotæ Romanæ consequuntur fructus & distributiones suarum præbendarum in absentia, ac si actualiter residerent, ex Bulla Clem.VII. incip.Convenit. tradit Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. p.11. num.2.

βββ Nonus casus. Collector generalis Cameræ Apost. Subcollectores, Advocati, Procuratores, Fiscales, & Notarij in causis spoliorum, & jurium præfatæ Cameræ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia ex Bulla Sixti V.data Romæ in monte Quirinali sub annulo Piscatoris die 8.Maij 1590. sui Pontificatus anno sexto.

γγγ Decimus casus. Canonicus, vel Archidiaconus visitans Ecclesiam, jura, vel reditus suæ præbendæ, percipit distributiones quotidianas, cum visitando prædicta jura, & loca serviat Ecclesiæ in re utili, tradit Monet. part.2.q.11.n.63.

δδδ Undecimus casus. Beneficiati, qui adsunt Concilio Generali, lucrantur distributiones quotidianas, resolvunt Rebuff.in praxi p.3.tit. de Dispens.de non resi. num.34. Salzed. ad Bernard.c.52. lit.C. vers. Quartus casus.

εεε Duodecimus casus. Qui tanquam Theologus, vel Canonista Concilio interest nomine sui Capituli ab eo missus, lucratur distributiones quotidianas, tenet Monet. p.2.quæst.11.n.31.

ζζζ Tertius decimus casus. Examinatores beneficiorum à Synodo Diœcesana electi, si causa examinis absunt à choro, lucrantur distributiones quotidianas, decidisse sacram Cardin. Congregat. refert Læl. Zechi. de Republ.Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, num.3. ad finem. Contrarium tamen resolvit Monet. p.2.quæst.11.n.61.

Quæ statuta, & consuetudines circa percipiendas quotidianas distributiones in absentia apud Doctores valere reperiantur.

ηηη VAlere statutum, vel consuetudinem, qua cavetur servitium quadraginta annorum Ecclesiæ præstitum liberare Beneficiatum à residentia, lucrariq; distributiones quotidianas in absentia, quāvis ipse non intersit divinis, resolvunt Cened. p. 3. collect.15. in fine. Monet.p.2.q.7.n.21.&q.12.n.61.&q.13.n.41.ubi testatur sacrā Cardin. Congreg.in hæc verba decidisse. Licet statuta sint sublata, per quæ absentibus dantur distributiones, nihilominus Gregorius XIII. senibus, & bene-

enemeritis misertus mandavit statutum Compostellanum tolerari, er quod debentur distributiones non servientibus, qui per quadra- inta annos jam servierunt; dubius pertransit Steph. Gratian. discept. orenf. c.198. n.19.

ϑ Valere etiam consuetudinem, ut quis in absentia percipiat dis- ibutiones quotidianas, quando hujusmodi consuetudo inducta es- t sciente, & patiente, vel tolerante Papa, affirmant Covar. l.3. Var. 13. n.5. in fin. Duenh. Reg. 206. vers. Limita quintò. Hojed. d. c. 17. 13. Monet. d. p.2. q.12. à n. 45.

ι Validam esse consuetudinem, ut distributiones quotidianæ di- dantur inter eos, qui intersunt Officio Divino certis horis, licèt non tersint omnibus, affirmant Duenh. d. reg. 206. vers. Limita 2. Hojed. l. c.17. n.11. Monet. p.2. q.12. n. 42. vers. Limitatur.

Validam etiam esse consuetudinem, vel constitutionem, qua cave- r, quòd Clerici recedentes à choro, dum Divinum Officium cani- r, lucrantur distributiones, si id fieri contingat ob celebrandam ssam, vel Sacramentalem Confessionem, resolvit Monet. p.2. q.11. .48. vers. Infertur, & à n. 52. cum seqq.

κ *Statis horis.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit intelli- tatas horas, id est, omnes horas, quibus Divina celebrantur, refert rci. d. c.2. n.488. Et Canonicos non posse juvari aliqua consuetu- e, quin teneantur omnibus septem horis inservire, resolvit Theo- . Rubeus inter disceptationes forenses Steph. Gratian. c.298 n.20. n.21. asserit celebrantes tempore recitationis horarum, in capel- in quibus tenentur Missas celebrare, vel devotionis gratia, non ent percipere distributiones illius horæ, etsi permissu superioris acerent. Et n.22. dicit quòd à præsentia in choro excusatur ille, exercet curam animarum imminentem Cathedrali, dum tamen n actu administrandi Sacramenta.

λ *In usum revocat.*] Vide Navar. cons. 8. de Clericis non resid. P. or. inst. Moral. p.2. lib.7. c.7. col. 832.

μ *Omnes verò Divina per se, & non per substitutos, &c.*] Sacra Car- lium Congregatio ita censuit: Si factum est aliquod statutum, d Canonici possint inservire per substitutos, vel alternatim unus alio, non habeatur ejus ratio, quia est contra Concilium, refert ol. in praxi Episcop. p.2. verbo Canonicus, §.5. Garc. d. c.2. n.498.

Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Canonici cogendi ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex institu- c legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent, &c. refert Nicol. cia de Beneficiis p.3. c.2. n.495.

Obtinentes dignitates, Canonicatus, vel portiones in Ecclesiis ertim Cathedralibus, cujuscunq; qualitatis sint, Episcopo so- iter celebranti, aut Pontificalia exercenti assistere, ac vestibus s indutos eidem inservire, nec non munera eisdem dignitatibus, nicatibus, & portionibus in decantatione Missæ, Evangelii, Epi- , & similium functione, præstatione, incumbentia, & annexa per s subire, & exercere juxta Sacrorum Canonum & Concilii Tri- ni dispositionem, ac cujusque Ecclesiæ particularem ordina- m certum esse respondit sacrorum rituum Congregatio: quòd ndo aliquis legitimo impedimento detentus, ea per se ipsum lere non poterit, tunc alios, ejusdem tamen Ordinis, & gradus,

 non

non autem inferioris, dignitates, nempe alias dignitates, Canonici Canonicos, & portionarii respectivè portionarios in sua quisque hebdomada, ne graduum, & ordinum prærogativa confundatur, deputare debebit: idque per Episcopum opportunis remediis, etiam hujus Decreti vigore providendum fore censuit eadem Congregatio supplicante Capitulo, & aliis Ecclesiæ Abulensis portionariis, refert Garc. d.c.2. n.496.

ooo Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Item Episcopus non potest compellere obtinentem capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in ejus fundatione disponatur, quòd capellani celebrent: nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. n. 84.

π π π *Atque in choro ad psallendum.*] Canonicos ex sua institutione, & jure communi, teneri canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, resolvunt Navar. de Orat. c. 10. n. 47. & c. 11. ad finem, & c. 13. n. 17. & Miscell. n. 79. Petr. Navar. de Restit. lib. 2. c. 2. à n. 219. Sandov. de Officio Divino, p. 6. c. 16. Zechi de Republ. Ecclesiast. cap. 24. de Canonicis sub n. 6. Ludov. Bei. p. 1. Respons. casuum conscient. casu 55. Arag 2. 2. q. 83. a. 12. Jac de Graffis aurear. decis. lib. 2. c. 51. n. 12. & c. 52. n. 22. & c. 53. n. 4 & 5. Pet. Ledesm. in sum. par. 2. tract. 9. c. 4. concl. 1. diffic. 1. P. Azor. instit. Moral. par. 1. lib. 10. c. 11. q 5. & 7. P. Soar. de Relig tract. 4. lib. 4. c. 12. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. à n. 175. ubi n. 176. resolvit Canonicos, & cæteros Beneficiarios ad recitationem horarum Canonicarum in choro adstrictos debere ibi eas recitare, nec à peccato excusari, scilicet veniali, si eas domi recitent, nisi justam habeant causam absentiæ; mortale tamen committere, si per contemptum, aut contra Prælati particulare præceptum, fieret talis absentia, & Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 145. n. 5. asserit, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro non recitando, nec cantando teneri restituere distributiones quasi totas, sive etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro, testatur Ludov. Lopez in Instructorio conscient. tom. 1. c. 246. quem sequitur Veg. in sum. p. 1. c. 128. casu 10.

† *Vestitu insuper decenti.*] Vide Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 75. lit. A.

* *Illicitisq; venationibus*] Vide Abb. Trotium de vero & perfecto clerico lib. 2. c. 55. & 56. Menoch. lib. 2. de arbi. cent. 5 casu 413 Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 67. lit. A.

* *Lusibus.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 70. ubi Navar Menoch. & alios refert.

CAPUT XIII.

Cathedrales tenues summus Pontifex unit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo provideatur Episcopo. Parochiales, sed tenues Ecclesiæ sunt augendæ, &c. Pensionibus beneficia tenuia gravari minimè convenit. Suas Parochias singuli Parochiani frequentent,

a Sup. sess. 7. de ref. c. 6. & 7. & sess. 14. de ref. c. 9. & inf. c. 15.

QVoniam *a* pleræque Cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, ut Episcopali dignitati nullo modo

modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant, examinet Concilium provinciale, vocatis iis quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque invicem unire*, vel novis proventibus augere expediat; a confectaque de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire judicaverit, aut tenues invicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec prædicta effectum sortiantur, hujusmodi Episcopis, qui fructuum subventione pro diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficiis aliquibus, 1 dum tamen curata non sint, neç dignitates, seu Canonicatus, & præbendæ, nec monasteria, in quibus viget Regularis observantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, à summo Romano Pontifice provideri. α In Parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus æquè adeò exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantùm redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ necessitate decenter sufficiat. β In unionibus verò quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, Ecclesiæ Parochiales γ monasteriis quibuscunque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, sive præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, sive aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisve uniantur: & quæ unitæ sunt, b 3 revideantur ab Ordinariis, juxta aliàs decretum in c eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æquè observetur: non obstantibus in iis quibuscunque verborum formis, quæ hîc pro sufficienter expressis habeantur. δ Ad hæc in posterum, omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, quarum reditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam ε ζ ducatorum centum, secundùm verum annuum valorem non excedunt, 4 nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum graventur. In iis quoque civitatibus, ac locis, ubi Parochiales Ecclesiæ 5 certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasque Parochias, unicuique suum

a c. unio. 10. q. 3. c. & temporis cum seq. 10. q. 1.

b Sess. 7. c. 6.

c Sup. sess. 7. de ref. c. 6.

n fuiſſet plus aſſignari. Pius V. in Bulla incipiente, *Ad exequen-
n*, publicata Kal.Febr. 1567.
Congregatio Concil. Trident. Interpretum cenſuit, valorem cen-
n ducatorum (de quibus hoc Decreto ſtatuitur ut debeant rema-
e Rectori Parochialis Eccleſiæ quæ penſione gravatur) eſſe intel-
endum juxta morem cujusque regionis.
Congregatio Concilii cenſuit, valorem 100. Ducatorum, qui ex
reto *c.* 13. *Seſſ.* 24. *de Reform.* debent remanere Rectori Parochialis
cleſiæ, quæ penſione gravatur, eſſe intelligenda juxta morem cu-
que regionis.
Certos non habent fines.] Quæ Parochiæ certos fines non habent, il-
er certum populum & certas familias ita diſtinguantur, ut ſacra-
nta non promiſcuè adminiſtrentur.
Epiſcopus poteſt curam animarum toti Capitulo Cathedralis Ec-
ſiæ incumbentem transferre, per vim unionis perpetuæ, in perſonã
Dignitatem ejusdem Eccleſiæ. Ita Congregatio menſe Oct. 1586.

REMISSIONES.

Tenuitatemque invicem unire.] Vide Camillum Borrel. conſil. 32.
oyſ. Ricc. in ſua prax. Curiæ Eccleſ. Neapol. deciſ. 492. n. 5.
In Parochialibus etiam Eccleſiis, &c.] Vide Guttier. pract. lib. 1. q. 17.
cum ſeqq. Mandoſ reg. 22. de Unionib. q. 5. n. 3. ad finem, Gonzal.
eg. 8. Cancell. gloſſ. 2. n. 20. & gloſſ. 5. §. 7. n. 61. & 62.
In unionibus verò quibuslibet, &c.] Sacra Cardin. Congregatio ita
ſuit: Parochiæ, quæ certos fines non habent, ſed certum tantùm
ulum, & per certas familias diſtinguuntur, usque adeò, ut Sacra-
nta promiſcuè non adminiſtrentur, hoc Concilii Decreto utique
comprehenduntur. refert Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. n. 96.
Monaſteriis.] Salvari, & excipi uniones, quæ fiunt pro fundatione,
atione, augmento, vel conſervatione Collegiorum & aliorum pio-
n locorũ ad fidei Catholicæ defenſionem, & propagationẽ, bona-
nq; artium cultũ, reſolvit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 7. n. 46.
Ad hac in poſterum omnes ha Cathedrales Eccleſia, &c.] Vide Flam.
Reſignat. lib. 6. q. 2. n. 21. cum ſeqq. & n. 34. P. Azor. Inſtit. Moral.
t. 2. lib. 7 c. 21. col. 886. & vide ad quid Flores Vari. lib. 3. q. 23. n. 38.
archeſan. de commiſſ. tit. de commiſſ. appellat. in cauſa penſionũ
§. n. 93. & 94. cum ſeqq.
Ducatorum centum.] Juxta valorem ducatorum loci, in quo eſt
eficium, affirmant ſacram Cardinalium Congregationem cen-
ſe Lel. Zech. de Republ. Eccleſiaſt. c. 28. n. 4. p. 323. March. deciſ.
Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 4. collect. 745. in fine.
Quod ad probationem valoris attenditur tempus quinque anno-
n ante, & quinque poſt, reſolvunt Sarnenſ. deciſ. 23. Seraphin. de-
1340. Et quòd hujusmodi valor beneficii probandus eſt de tem-
e proviſionis, & non ſufficit probare de antiquo tempore, aſſerunt
til. Pacific. deciſ. 35. Verall. deciſ. 330. part. 3. Et non ſufficere pro-
ionem per famam, aſſerit Farin. deciſ. 39. Et probationem debere
concludentem, quòd ſcilicet remanſerunt centum libri pro Pa-
ho, reſolvit Rot, diverſ. deciſ. 280. & deciſ. 268. lib. 1.
A quo ſolo licitè ſacramenta ſuſcipiant.] Vide Navar. in c. placuit, de
nit. diſt. 6. ex n. 75. Didac Spino in ſuo ſpec. teſtam. gl. 15. princ. n. 41.

CA-

CAPUT XIV.

In nulla provisione, seu admissione ad possessionem cujuscunque beneficii aut distributionum, fiant ulla fructuum deductiones convertibiles in usus non pios: consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis: cujus est cognoscere de statutis, constitutionibus, &c. contrariis.

α IN pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur, 1 ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, 2 sive admissione ad possessionem alicujus Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficii, Canonicatuum, aut præbendarum, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, 3 seu deductiones ex fructibus, 4 solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, β γ mandat Episcopis, ut quæcunque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantùm, quas 5 ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas, ut pravas ac scandalosas, rejiciant & aboleant. Eos verò, qui adversus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, pœnis, *a* contra simoniacas editis, sacris Canonibus, & variis summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit: non obstantibus quibuscunque statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tanquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

a 1. q. 1. ferè per totam, Cõc. Tolet. 8. can. 3. cap. cùm semper, de confess. toto ferè tit. de simon. extra.

DECLARATIONES.

1 *Ut in electione, præsentatione.*] Episcopus etiam cum consensu Capituli statuere non potest, ut aliquid minimum solvatur ingressu Canonicorum, hoc est enim prohibitum per Bullam Pii V.

2 *Sive admissione ad possessionem.*] Episcopus, ubi aliàs vigebat consuetudo, ut quivis Canonicus pro introitu ad possessionem amitteret omnes fructus suæ præbendæ per triennium, non potest consensu Capituli & Canonicorũ statuere, ut quilibet Canonicus provisus à Papa

capienda possessione vice supradictorum fructuum solvat eidem
ricæ, seu sacristiæ scuta quinque: provisus verò ab Ordinario scuta
em.

Valet Constitutio facta per Episcopum & Capitulũ post Conciliũ
d ad solvendam certam quantitatem ratione novæ possessionis E-
copatus, Canonicatuum & dignitatum, integrè cedat in fabricam:
il autem ex pecunia notariis, cursoribus, campanariis, aliisve Ec-
iæ ministris, quibus aliàs constituta sunt salaria, attribuendum.

ro admissione in possessionem Præposituræ non potest Capitu-
Collegiatum quicquam exigere ab eo, cujus nomine adepta fuit
essio, nisi ex aliqua lege vel consuetudine id in aliquos pios usus
gandum esset, & si quid ab illo exactum esset, debet eidem ab eo-
Capitulo restitui.

Deductiones ex fructibus.] Per hoc Decretum prohibentur capi illi
tus primi anni, qui aliquibus in locis solvebantur de omnibus
eficiis diœcesanis. Itaque Episcopus non potest primi anni fru-
alicujus beneficii sibi retinere vel attribuere pro datione posses-
is, de qua legitimè ab eo provisus est.

Solutiones.] Dulciora multa seu banqueta intelliguntur esse de
re prohibitorum à Concilio Tridentino hoc cap. ab aliquo Ca-
lo exigendorum, pro admissione in possessionem alicujus novi
onici beneficii. Antistes autem in receptione alicujus in Canoni-
ulciora aut similia exigens, tamdiu à Pontificalis officii exercitio
eat suspensus, donec satisfactione prævia per Sedẽ Apostolicã illi
ensio relaxetur. Capitula verò & Collegiata quæcunq;, Ecclesiæ
cẽt interdicto, & singulares personæ excommunicationis incur-
sententiam Pontifici reservatam, solo mortis articulo excepto.
terea Juramenta de dulcioribus præstanda, sunt irrita, necnon
rantes in excommunicationem jam dictam incidunt. Pius V. sic
t in Bulla, quæ incipit, *Durum nimis publicata die Kal. Iunii,* 1570.
e verò cujusvis prætextu statuti etiam ex urgenti causa facti pro
Ecclesię, potest cogi novus Canonic⁹ aliquid solvere pro debitis
uis Ecclesiæ suæ, etiam contractis pro reparatione & melioratio-
norũ, & hoc, attenta Bulla Pii V. & declaratione hujus Decreti.

erponatur.] Neque hoc Decreto neque Bulla Pii V. super hac
n re edita comprehenduntur statuta Ecclesiastica deserviendi
nnum, vel aliquod tempus & nihil percipiendi interim de massa
, nisi peracto integro Decreto servitio, idque post obitum hæ-
s deberi, cùm potiùs sit differre quàm auferre.

nsuetudinem Ecclesiæ Melphitensis auctoritate Apostolica
s X. confirmatãm, scilicet ut presbyteri & Canonici ad partici-
em massæ communis ipsius Ecclesiæ non admittantur, nisi
n Acólytatu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quoli-
dictis ordinibus per triennium, & in sacerdotio per annum di-
clesiæ inservierint: Congregatio respondit sublatam non esse
oncilium hîc, aut per Bullam Pii V. super hac eadem re editam.
rehenduntur autem statuta Ecclesiarum deserviendi per an-
el aliud tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa,
racto integro dicto servitio.

nprehenditur etiam hoc decreto, quicquid solvitur pro Missis
ecantandis in Ecclesiis receptivis, ut quis admittatur ad por-
tionem

tionem sacerdotalem, etsi tales solutiones cederent in pios usus: non enim sunt beneficia, sed potius spectant ad avaritiam, ut Sess. 22. c. de observandis & evitandis in celebratione Missarum, satis declaratū est.

5 *Vt laudabiles.*] Sed non censentur laudabiles, quæ sunt pro instauratione vel reparatione mensæ capitularis, cederent tamen in utilitatem Capitularium singulorum, sed si existat talis consuetudo, ut fructus, putà cujuslibet præstimonii dimidiandi, postquam vacavit, cederent in utilitatem mensæ Capitularis, talis utique consuetudo per hoc decretum non est sublata.

Et ita censuit Congregatio in una Burgensi.

Ita censuit Congregatio in una Paleatina consuetudinem, qua id quod à recepto in Canonicum solvebatur, convertatur in reparationem & instaurationem molendinorum mensæ Capitularis, etiam ab hoc Decreto reprobatam.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. Canon. q. lib. 1. c. 29. n. 27. cum multis seqq. *Vide etiam omnino Rotam noviss. 660. in recollectis à Farinacio.

β *Mandat Episcopus, &c.*] Vide Navar. in tract. de Orat. c. 7. n. 30. & in Miscell. de Psalter. & Rosario, Miscell. 6. n. 3. & cons. 7. de Simonia in 2. edit. Gregor. ad l. 15. verbo, *Por premio.* tit. 17. part. 1. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. 213. Cened. ad Decretal. collect. 16. n. 1. ubi etiam resolvit valere consuetudinem, ut Canonicus de novo receptus solvat certam pecuniam operi pio, vel pro cappa.

γ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Dulciaria multa intelliguntur esse de genere prohibitorum à Concilio Tridentino c. 14. sess. 24. ab aliquo Capitul. exigendorum pro admissione in possessionem alicujus novi Canonicatus, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Possessio beneficii, §. 5. in fine.

CAPUT XV.

In Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum insignium præbendis multis, sed tenuibus & insufficientibus, hæc sit ratio, ut ipsæ præbendæ unitione quorundam aliorum beneficiorum crescant, aut patronorum consensu præbendarum quarundam fiat tanta suppressio, quæ non officiat celebrando cultui divino, non obstantibus, &c.

α Sup. c. 13. α IN Ecclesiis Cathedralibus, & α Collegiatis insignibus, ubi frequentes, 1 adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, 2 ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; 3 β liceat Episcopis γ cum consensu Capituli, vel 4 aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, δ iis unire; vel si hac ratione provideri non possit, 5 aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu, * si de jure patronatus laicorum sint, quarum fructus & proventus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, ε eos ad

pauciorem numerum reducere, ita tamen, ut tot supersint, e divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè ant respondere: non obstantibus quibuscunq; constitutionis, privilegiis, aut quacunque reservatione generali, vel spe. 6 aut affectione: 7 neque prædictæ uniones, aut suppresses tolli, seu impediri possint ex quibuscunque provisioni- etiam vigore resignationis aut quibusvis aliis derogationi- el suspensionibus.

DECLARATIONES.

leoque tenues sunt præbendæ.] Per hoc decretum non licet Episcopo beneficia Capellanis etiam Cathedralibus, eo quod habeat te- rèditus, cùm hoc decretum loquatur solùm de præbendis. Item e sacristiæ aut fabricæ uniones fieri possunt.

tributionibus quotidianis.] Idem licere censuit Congregatio: quan- llæ sunt distributiones & præbendæ tenues vel è contra; sic etiam usmodi unio juxta formam præscriptam fieri possit pro distri- nibus quotidianis, dummodo tenues sint præbendæ; secus ser- m esse decretum Seff. 21. cap. 3.

stinendo decenti Canonicorum gradui.] Non licet Abbati exempto giatæ sæcularis habenti Jurisdictionem ordinariam & quasi Epi- em in sua Ecclesia, ubi præbendæ simul cum distributionibus lianis adeo tenues sunt, ut pro sustinendo decenti Canonico- adu loci & personarum qualitate non sufficiant, cum consensu li aliquibus ex iis supressis, & eorum fructibus & proventibus rum præbendarum distributionibus applicatis, eas ad paucio- imerum reducere.

gregatio censuit, proposito quòd dignitas Archidiaconatus non votum in Capitulo, nec redditus ex mensa Capitulari, sed dun- allum in choro, non licere Episcopo per unionem cujuscunq; cii simplicis illius tenuitati providere.

eat Episcopus.] Episcopus ergo potest, sed non tenetur, unde Me- itanus non potest id supplere.

gregatio Concilii censuit, verba illa, *liceat Episcopus cum consen- uli,* contenta in cap. 15. Seff. 24. esse intelligenda de consensu li illius Ecclesiæ, in qua sit reductio Præbendarum. Mediolanensis, 4. Decem. 1592.

et Episcopus.] Capitulum sede Episcopali vacante non potest nere quodcunque beneficium, & sibi unire.

decretum non habet locum in suppressionibus ad tempus, sed uis.

decretum locum non habet, si solitæ distributiones sunt te- nc Episcopus duntaxat uti potest remedio. c. 3. Seff. 21.

iquot simplicia beneficia.] Congregatio censuit non comprehen- itates.

quibus ex iis supressis.] Ob tenuitatem præbendarum Episcopus earum supprimere potest cum consensu Capituli. Atqui Præ- ollegiatæ Ecclesiæ hanc tenuium præbendarum suppressionem non potest, licèt sit exemptus, & Ecclesia sit insignis: etenim is Episcopis Concilium concessit, & quidem cum consensu Capitulorum. *Supr. hoc cap. §. Sustinendo.*

6 *Ant affectione.*] Idem servandum hic, quod sanctæ mem. Pius V. & S. D. N. Gregor. XII. decreverunt in unionibus factis seu faciendis seminariis, vid. quòd uniones de beneficiis reservatis validæ sint, si modò factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem fieri reperiantur, nullæ sint, & provisi à Sede Apostol. mitti debent in possessionem dictorum bonorum.

7 *Neque prædicta uniones.*] Uniri possunt simplicia beneficia viventium propter tenuitatem præbendarum, sine tamen præjudicio ea obtinentium, servata forma hujus Decreti: sed si beneficia viventium contingat resignari, & resignationem per Sedem Apostolicam admitti, unio pro illa vice suspenditur.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Unio, §. 7. vers. Secundò, Steph. Grat. disceptat. forens. 278. n. 34. * Camil. Borell. cons. 32. n. 17.

β *Liceat Episcopis*] An etiam Vicariis? Negant, cum unire sit alienare, & habeatur pro re gravi, & reservata, Rebuff. in praxi Benefic. tit. de forma Vic. Archiepisc. & aliorum collat. p. 1. n. 102. & in tit. de Union. benef. n. 37. Sbrozzi. de Officio Vic. li. 2 q. 115. Steph. Grat. d. c. 278. n. 35

γ *Cum consensu Capituli.*] Quòd hic consensus potest post unionem intervenire, tenet Steph. Grat d. c. 278. n. 30. ubi etiam resolvit, nullitatem unionis ob defectum consensus Capituli à nullo posse opponi, cùm hæc exceptio illi soli concedatur. † Sed vide Ricc. in sum. prax. curiæ Eccles. Neapol. in decis. 487. & seq.

δ *In unire.*] Ut singulis præbendis singula beneficia uniãtur, nõ omnibus simul indistinctè unum, aut plura, resolvunt Steph. Grat. discept. forens. c. 278. n. 34. in fine, Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 37. n. 25. ubi etiam refert Concilium in præsenti non concedere facultatem uniendi mensæ capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum Capitularium, quod etiam affirmat Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1066. in fine.

* *Cum patronorum consensu.*] Vide Jo. Aloys. Ricc. in sum. prax. cur. Eccles. Neapolit. decis. 486. ex n. 1. Lambertin. de jur. patron. lib. 3. q 6. art. 2. Rebuff. cons. 20. vers. quintò respondetur.

ε *Eos ad pauciorem numerum reducere.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Beneficia, §. 1. vers. Undecimo, ibi, ad dignitates, & ibi, quintò.

CAPUT XVI.

De Constitutione Vicarii, & Oeconomi sede vacante ad Capitulum pertinente.

a Concil. Chalced. act. 16. c. 25. in fi. Cõ. VVormatien. c. 76.
b c. non. liceat alicui 12. q. 2. & c. fin. de supplen. negl. præl. in 6.

1 α CApitulum, *a* Sede vacante, ubi fructum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, vel plures fideles, ac diligenter decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & proventuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. 2 β Item Officialem seu Vicarium * infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui 3 γ δ &c. saltem in jure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, *b* ad Metro-

Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur. * Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque ut præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcop. in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eandem Ecclesiam vacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario & aliis quibuscunque officialibus, & administratoribus,
4 qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in ejus locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, jurisdictionis, administrationis, aut cujuscunque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis, ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum pervenerunt, rationem reddere.

DECLARATIONES.

1 *Capitulum Sede vacante.*] Portionarii, quia non sunt de Capitulo, non comprehenduntur sub hoc Decreto. Neque clerus potest se cum Capitulo, ad hoc ingerere ut officialem constituat aut confirmet.

Congregatio Concilii censuit, ex Decreto Concilii c.16. Sess.24. à Capitulo sede vacante unum tantum Vicarium esse eligendum, cæterum non esse eo Decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi, præsertim immemorabilem. Panormitana. 31. Apr. 1592.

Congregatio Concilii censuit, existentibus Doctoribus in Capitulo, necessariò unum ex illis in Vicarium esse eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum devolvi. 14. Febr. 1594.

Congregatio Concilii censuit, Capitulum, ad libitum posse amovere Vicariũ, aliàs per ipsum electum, & confirmatum, tenerique intra octo dies alium constituere, alioquin devolvi jus deputandi Vicarium ad Metropolitanum, ac si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Episcopum. 28. April. 1594.

2 *Item Officialem.*] Non est de necessitate, ut is qui assumitur in Officialem, sit de gremio: si tamen adesset idoneus, cæteris paribus esset præferendus.

Capitulum non potest eligere Visitatorem ad visitandam Diœcesim absque Vicario.

Ad Vicarium spectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Episcopum, occurrente vacatione Parochialis, *juxta cap.18. sess.24. de reform.* Quare idem Vicarius, absque Capitulo, Parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad concursũ.

Dubitatum fuit, an Vicarius in vim istius Decreti à Capitulo constitutus, teneretur procedere cum adjunctis vel sine, *juxta cap.6. Sess.25.* Et fuit resolutum die ultima Martii, 1588. quod si Episcopus dum vivebat, habebat auctoritatem procedendi sine adjunctis, etiam poterit

Vicarius: sin minus poterat procedere Episcopus sine adjunctis, ita nec possit Vicarius.

Octo dies.] Capitulum ad libitum potest amovere Vicarium alias per Episcopum electum, aut confirmatum, dummodo intra octo dies alium constituat: alioquin devolvit jus deputandi Vicarium ad Metropolitanum.

Censuit Congregatio facta electione Officialium non posse ad libitum eos revocare & novos constituere, nisi vel Oeconomum, vel illos Officiales, quos etiam vivente Episcopo Capitulum possit deputare.

3 *Saltem in jure Canonico sit Doctor.*] Vicarius vacante Episcopali Sede omnino debet eligi Doctor vel Licentiatus, si in Capitulo aliqui graduati erant; sin minus, possunt eligi alii idonei, licet non sint graduati. Quinimò si Episcopus mortuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cùm non esset Doctor, Capitulũ non debet necessariò eum confirmare, sed alium, qui sit Doctor, eligere potest.

9. Sept. 1594. Congregatio Cócilii censuit, non esse de necessitate, ut Vicarius eligatur de gremio Capituli, cæteris tamen paribus præferendũ esse Capitularẽ, & existentibus Doctoribus, vel Licentiatis in jure Canonico eligendum in Vicarium Doctorem, sive Licentiatum in ipso jure Canonico, aliàs sufficere ut eligatur, qui quantũ fieri possit, idoneus sit.

12. Nov. 1594. Congregatio Concilii censuit, emolumenta tempore vacationis sedis Episcopalis obvenientia ex jurisdictione & sigillo, aut aliàs undecunque ad Episcopum Ecclesia non vacante pervenuissent, ad Capitulum minime spectare, nisi ex Apostolico privilegio illi concessa fuissent, sed debere futuro Episcopo reservari, ex his tamen emolumentis deducendum esse rationabile salarium Vicario constituendum, & persolvendum; quod si ex privilegio Apostolico Capitulo competerent, non posse Canonicos, si Regulares sint, & tria vota emiserint, inter se illa dividere.

Si plures ad officium Vicarii à Capitulo assumerentur, is qui in cõtroversia repertus fuerit magis idoneus, & habuerit has qualitates Cõcilii Tridentini, remanere debet, & cæteri removendi sunt. Et quia erat dubium, an id extenderetur etiam ad Ecclesiam Collegiatam defuncto ejus Prælato, qui ordinariam Jurisdictionem & omnia jura Episcopalia habebat; Congregatio die 22. Septembr. 1585. censuit negativè, quia si non est necesse ut hic Prælatus mortuus, sit Doctor, ut dictum est supr. c. 12. præsentis sessionis, ergo neque Vicarius ejus.

4 *Qui sede vacante, fuerunt à Capitulo.*] Capitulum Sede vacante potest eligere arbitros ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ contra Vicarium ab ea se le vacante deputatum proponuntur, eo modo, quo Episcopus potuisset.

Fuit dubitatum an si iste Vicarius allegaretur suspectus, possent eligi arbitri? Et resolutum fuit die ult. Martii 1588. quod non, sed recurrendum esse ad Capitulum, tanquam ad Superiorem.

8. April. 1595. Congregatio Concilii censuit, Episcopum per se rationem administrationis officii gesti à Vicario Capituli, sede vacante constituto, exigere, atque alicujus delicti compertum punire auctoritate sibi tributa decreto Conc. 16. *Sess.* 24.

22. 1599. Congregatio Concilii censuit, licere Vicario Capituli sede Vacante instituere præsentatum à patronis.

Item Capitulum sede vacante potest facta mentione Vicarii vel aliorum

aliorum Officialium illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosq; pro culpa punire, non tamen impedire futurum Episcopum, quin ex hoc Decreto ab eisdem exigat rationes actionum, quas sede vacante fecerint, & eos punire, etiãsi à Capitulo fuerint absoluti.

Congregatio censuit Episcopum in Capitulo exempto, si velit rationem exigere ab Officialibus ex gremio Capituli deputatis sede vacante, eorum officii & administrationis, non teneri procedere cum adjunctis ex forma, c.6. Sess. 25. nisi vellet criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere.

REMISSIONES.

α Vide Gig. de Pensionib. q.75. num.12. Covar. in cap. Relatum, in 2. n.3. de Testam. P. Azor. instit. Moral. p.2. lib.3. c.37. col.349.

β *Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies, &c.*] Vide Zerol in praxi Episc. p.1. verbo Capitulum, §.3. p.84. Steph. Quarant. in Summa Bullarii, verbo Capitulum Sede vacante, vers. 21. Quæro, pag. mihi 142. ibi verum. Ubi etiam resolvit, quòd stante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, ipsum Capitulum debere administrare, & in vers. Secundò dubitatur, dicit, quòd si adesset discordia inter Canonicos in electione Vicarii, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneus, & habens qualitates Concilii remanere debet, cæteris remotis: & in vers. Tertiò dubitatur, in num.3. asserit, Vicarium constitutum à Capitulo Sede vacante posse revocari ab eodem Capitulo durante dicta vacatione, idem tenet Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Vicarius, §.21. vers. Secundum dubium, ubi id ampliat, etiam si Canonici jurassent, vel promisissent sub certa pœna eum non revocare.

* Vide Pavin. de potestate Capituli sede vacante 2. p. princ. q.10. n. 1.2. & 3. Jo. Narbona de appellat. à Vicario ad Episcopum q.1. n.102. & 103. Mastril. decis. 236. n.5. & 6. p.3.

γ *Qui saltem in iure Canonico sit Doctor.*] Quarant d. verbo Capitulum Sede vacante, num.3. vers. In casu verò resolvit, quòd si non fuerit Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis dare ei consultorem Doctorum: alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi bene visum partibus non suspectum in casibus, in quibus eo opus erit. † Vide Peregr. cons.3. num.19. vol.2. Marc. Ant. Genuens. in tract. de Eccles. q.611. n.2.

δ De Vicario Episcopi ultra Doctores in tit. de Offic. Vicar. lib.6. agũt latè Angel. Sylvest. Rosell. Tabien. Armil. & alii Summistæ verbo Vicarius, Bertach. de Episcopo lib.4. part.7. tit. de Vicario Episcopi, Rebuff. in praxi tit. de Vicariis Episcopi, Læli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. c.33. de Vicario Episcopi, Guttier. Canon lib.2. c.17. Jacob. Sbrozz. in tract. de Vicar. Episcopi, Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo, Vicarius.

ε An Vicarius Episcopi debeat esse Clericus saltem primæ Tonsuræ? Affirmant Hoied. de Incompatib. benef. part.1. c.10. n.11. Lancelot. de Inst. Canon lib 1. tit. de Offic. Vicar. §.2. Rebuff. d. tit. de Vicario Episcopi, n.35. Zech. de Republ. Ecclesiast. c.23. de Vicario Episcopi, §.1. n.1. Pat. Soar. tom.5. de Censuris, disp.2. sect.3. n.8. cum seq. Sbrozz. d. lib.1. q.31. Fr. Ludov. de Miranda de Ordine Judiciario q.2. art.7. Sahag. in cap.2. de Judic. n.110. Et an possit esse Clericus conjugatus? Negant Rebuff. n.36. Hojed. n.11. P. Soar. n.10. Sbrozz. n.5. dictis locis. Zerol. d. verbo Vicarius dub.7. Pat. Sanch. de Matrim. lib.7. disp.46. n.14.

ζ An Vicarius habeat ordinariam jurisdictionem? Affirmant gloss. verbo Officialem. in c.2. de Offic. Vicarii lib.6. & verbo Generaliter in c. Romana, de Appel. eod. lib. Bertachin. d. lib.4. n.1. Guttier. Canon. lib.2. c.17. n.17. & lib.3. tract. de Matrim. cap. 69. n.7. Covar. Pract. c. 4. n.8. & lib.3. Var. c.20. n.4. Marant. de Ordine jud. par.4. dist.5. n.12. & 13. Azeved. lib.1. n.7. tit.9. lib.3. novæ Recopil. Molin. de Primogen. lib.1. c.25. n.13. Corras. de Benef. p.2. cap. 8. n.13. Pat. Molin. de Justit tom.6. disp.10. n.1. & 2. Sbrozz. d. lib.2. q.55. Mascard. de Probat. concl.1412. n.9. & 22. Pavin. de potest. Capituli Sede vac. p.1. quæst.2. n.2. & 3. & p.2. quæst.10. n.3. & 4. Hugolin. de Censuris tab.1. cap.1. §. 20. n.6. Zech. d. c.23. §. 2. n.1. Salzed. ad Bernar. c. 73. in gl. verbo Dispensant, Soar. de Paz. in prax. tom.1. temp.1. n.6. & 7 & tom.2. prælud.3. n.3. Cardoso in praxi judicum, & advocat. verbo Vicarius, n.7. Fr. Ludov. Miranda de Ordine jud. q.2. art.6. P. Azor. Inst. Mor. p.2. lib. 3. c.43. q.5. P. Sanch. de Matrim. lib.3. disp.29. n.3. Negant Licent. Ant. Gomez. in explicatione Bullæ Cruciatæ, c.4. num.21. & 22. Morl. in Empor. juris, p.1. tit.2. q.27.

n An jurisdictio Vicarii mortuo Episcopo expiret? Affirmant Molin. de Primogen. lib.1. c.25. n.13. P. Sanch. lib.3. disp.30. n.1. D. Guttier. tract. de Matrim. c. 69. n.16. & testatur deceptum P. Henriq. in Sum. lib.7. cap.21. §.5. in gloss. lit. S. ubi dicit non expirare de per se mortuo Episcopo, sed per Capitulum Sede vacante deponi. Unde valere gesta à Vicario ignorante mortem Episcopi longè distantis, resolvunt Stephan. Grat. disceptat. forens. c. 18 n.50. Pat. Sanch. lib.3. de matrim. disp.22. n.59. & disp.30. n.44. Guttier. d. c.69. n.18.

* *Ad Metropolitanum deputatio hujusmodi devolvatur.*] Vide Soarez. de censur. disp.7. sect.3. n.14. Narbon. ubi suprà p.1. n.122.

a Conc. 1. Nic. c. 15. & 16. Antioc. c.3. & Arelat. 1. cap. 2. & 22. & Milev. c.15. c. quia in tantum, c. ad hæc, & c. cum non ignores, de præb. cum alleg. sess. 7. de ref. c. 2. c. referente, & c. de multa, præbend. 21. q.1. per totam, c. quia nonnulli, de cleric. non resid.

CAPUT XVII.

Singula singulis personis conferantur beneficia Ecclesiastica, obtinenti tamen insufficiens conferri potest aliud simplex: dummodo utrumque personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures Parochias dimittant utram voluerint, & alteram teneant, &c.

1 a Cum Ecclesiasticus a ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum; sanctè sacris Canonibus cautum fuit, β γ neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi; verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu seipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens; præsenti decreto, quod in quibuscunque personis, quocunque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat observari; statuit ut in posterum unum tantùm beneficium Ecclesiasticum δ 2 singulis conferatur;

tur; quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, *s* honestè sustentandam non sufficiat †; 3 liceat nihilominus aliud simplex ζ sufficiens, 4 η &c. dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia tam sæcularia, quàm regularia quæcunque etiam ξ &c. commendata, pertineant, 5 cujuscunque tituli, ac qualitatis existant. ϱ Illi verò, 6 qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias, aut unam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; *a* σ cogantur omninò *, quibuscunque dispensationibus †, ac unionibus ad vitam non obstantibus, una tantum Parochiali, vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales 8 τ infra spatium sex mensium 9 dimittere: alioquin tam Parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinent, *b* 10 υ &c. ipso jure vacare censeantur; ac tanquam vacantia liberè aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, provideatur.

a Sup. sess. 7. de ref. c. 4.

b execrabilis, §. qui verò in extravag. comm. tit. de præb.

DECLARATIONES.

1 *Cum Ecclesiasticus Ordo pervertatur.*] Non comprehenduntur dignitates cum Canonicatu quæ nullos, vel tenues habent fructus, licet habeant sedem in choro, quando ex consuetudine per Canonicos obtineri solent, *juxta c. 1. de consuetud. in 6.* Item dignitas cum beneficio curato absque dispensatione Apostolica ante Concilium potuit obtineri. *Infr. hoc cap. §. habens legitimè.*

Congregatio Concilii censuit, consuetudine permittenti, ut in eadem Ecclesia dignitas cum Canonicatu per eundem obtineri, & retineri possit, non censeri derogatum ex decreto Concilii Tridentini, *c. 17. Sess. 24. de Reform.* ubi disponitur habenti beneficium competens, non posse conferri alterum. 13. Jan. 1504.

Capellania, cui adjunctum est onus deserviendi in Choro, obtineri non potest cum Canonicatu, per hoc Decretum, etiam si haberet tantum onus celebrandi Missam, cum enim est sub eodem tecto opus est dispensatione. Attamen qui regressum habet ante Concilii publicationem ad parochialem Ecclesiam, vel ad Canonicatum, & post Concilium obtinuit vel Canonicatum, vel parochialem, vel ante obtinebat simul, non est molestandus, si post Concilium facto loco regressui vult obtinere utrumque beneficium, ea tamen lege, ut resideat in parochiali amissis distributionibus quotidianis pro tempore quo in Canonicatu non deservierit. *Hoc sæpe fuit declaratum.*

2 *Singulis conferantur.*] Idem intelligitur cum effectu, ut unum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre alium beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ra-

tione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficii dimittat primum.

Congregatio die 2. Februarii, 1588. idem dixit servandum esse in beneficiis, quæ sint Juris patronatus, & in quibus non sit collatio, sed institutio.

3 *Liceat nihilominus aliud simplex sufficiens.*] Episcopus habenti unum simplex beneficium, quod non sufficit ad ejus sustentationem, potest eidem aliud conferre citra dispensationem Apostolicam: & habenti beneficium sufficiens, potest conferre aliud, sed habita possessione secundi beneficii sufficientis vacat primum sufficiens. *Sup. h. c.* §. *Singulis.*

18. Jun. 1594. Congregatio censuit, quod si habenti unum beneficium sufficiens, aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi, vacat primum sufficiens.

Episcopus potest conferre secundum beneficium si primum non sufficit ad sustentationem: sed si duo non sufficerent, non potest conferre tertium absque dispensatione Apostolica. In collationibus autem beneficiorum, Episcopus nihil pro sigillo accipere potest. Notarius verò pro labore, charta & aliis, aureum unum non excedat.

Simplex beneficium est Archipresbyteratus, licèt habeat aliquam Jurisdictionem, dummodo residentia non sit in eo necessaria.

Beneficia etiam curata aliis beneficiis annexa transeunt in simplicium naturam, dummodò accessoriè sint unita, & illorum cura per Vicarium ab Ordinario positum exerceatur.

Plura beneficia non possunt obtineri, licèt simplicia sint, sine dispensatione Papæ, intellige sub eodem tecto, ac requirentia residentiã.

8. Jul. 1595. Congregatio Concilii censuit, qui dispensatus est ad beneficia, dũmodo plura simul non sint, non posse obtinere plura, quàm unum, quamvis illud ad vitã obtinentis honestè sustendandam non sufficeret.

11. Julii 1596. Congregatio Concilii censuit, Episcopum habenti unum simplex beneficium, quod non sufficiat ad ejus sustentationem, posse ad ejus simile conferre, sed non posse plura simplicia, usque ad ejus sufficientem sustentationem eidem conferre.

28. Febr. 1598. Congregatio Concilii censuit, obtinentem beneficium simplex ad sui sustentationem sufficiens, posse quidem institui ad aliud simplex beneficium itidem sufficiens in eadem Ecclesia, in qua primum existens, sed adepta pacifica possessione secundi vacare primum.

4 *Dummodo utrumque personalem residentiam non requirat.*] Illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta, requirentia personalem residentiam, tenentur residere in eo in quo major est necessitas: nec possunt alterutro privari, amittunt tamen distributiones quotidianas ejus beneficii, cui non inserviunt. Secus verò si esset dignitas cum Canonicatu & parochiali, quia obstat extravagans *execrabilis.*

Congregatio Concilii censuit, non posse ab Ordinariis fieri uniones parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegiis Sæcularium seu Regularium personarum, non obstante decreto hujus Concil. Sess. 24. c. 13. de reform. & si factæ fuerint, nullas esse uniones.

5 *Cuiuscunque tituli ac qualitatis existant.*] Non est molestandus is, qui ante Concilium obtinuit unum Canonicatum ab Ordinario, & unam Parochialem, dummodo resideat in Parochiali, ex Bulla Pii V.

Distributiones quotidianæ cujuslibet Capellaniæ arguunt residentiam

tiam in choro, ideo hujusmodi Capellania incompatibilis est cum aliis beneficiis residentiam requirentibus.

Congregatio Concilii censuit, obtinenti Canonicatum, cui post Concilium munus sit injunctum Pœnitentiarii, non posse in eadem Ecclesia unà cum dicto Canonicatu obtinere dignitatem, in vim consuetudinis Ecclesiæ permittentis Canonicatum posse retinere Canonicatum cum dignitate. 27. Mart. 1594.

Qui in præsenti plures Canonicatus obtinet legitimè, & cum auctoritate Sedis Apostolicæ ante Conc. Trident. confirmationem, Ecclesiam Parochialem & Monasterium perpetuò commendatum vel ad vitam, non potest ex hoc Decreto cogi ut alterutrum dimittat, quasi duas Parochiales obtineat, sed potest utramque retinere, cùm Monasterium (quamvis curam habeat animarum) appellatione parochialis hoc cap. non comprehandatur.

Hoc decretum licèt dicatur in præsenti ligare, incipit tamen Kal. Maii anni 1564.

6 *Qui in præsenti plures parochiales.*] Sub hoc c. non comprehenduntur qui cum Parochiali obtinent dignitatem & Canonicatum habentes curam annexam.

Dignitas Ecclesiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum injuncta est, aut illi principaliter imminet & non accessoriè, comprehenditur in hoc Decreto.

Qui unam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, unam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Itemque habens duas Parochias, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuum unita, alteram dimittere tenetur.

Cum eo cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, ut plures possit retinere, quando timetur, ne Parochiales perveniant ad manus hæreticorum.

Habens unam Parochialem, & titulum alterius, cujus fructus omnes alteri sunt reversati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius potest Ecclesiam Parochialem habenti alteram Parochialem conferre, sed post adeptionem possessionis pacificæ secundæ vacabit prima.

Regula de Triennali non habet locum contra Decretum hujus c. quia illa regula requirit titulum coloratum.

Unam Cathedralem ac aliam Parochialem habens: Item habens Episcopatum & Parochialem, quam resignare non potest, quia est de jure patronatus, nihilominus unam dimittere tenetur ex istis duobus beneficiis.

In habentibus Parochias, & in quibus alii habent regressus vel accessus, dum coguntur resignare, danda est optio regressario, ut vel cedenti sibi Parochiam solvat eandem pensionem, vel patiatur resignari alteri cum suspensione regressus.

7 *Una tantum parochialis.*] Episcopi Cremonensis petitio, ut quidam presbyter duas obtinens Parochiales, alteram centum scutorum, ex quibus solvit pensionem 56. alteram reservatis Patruo omnibus fructibus, posset utramque retinere, penitus est à Congregatione rejecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera est litigiosa, ut possit quis utramq; retinere, usq; dum alterius lis terminetur, rejecta est à sacra Congregatione. Unde & petenti ut ex quatuor Parochiis

cum cesserit duabus,&sibi unam reservaverit tit.S.Columbani,liceat titulum retinere,responsum est,ut titulum relinquat, nec eò accedat.

Habens legitimè duas aut plures dignitates non curatas & parochialem suam curatam, unam solam retinere potest.

Non tenetur quis alterum dimittere, si habet parochialem & Canonicatum obtentum ante Concilium, sed tenetur residere in parochiali, etiamsi in fundatione Canonicatus caveatur, quod illum obtinens sit ipso jure privatus, si per 30. dies absens fuerit.

Papa attentâ personarum & locorum qualitate,dispensat,ut uni ac eidem Parochialis & Canonicatus simul conferantur, utrique inservire bene potest.

Licèt aliàs resolutum fuerit in certo casu, quod habens ante Concilium duos Canonicatus, quibus singulis esset unita parochialis, per hoc Decretum non teneretur ad alterius dimissionem: nihilominus pro absoluta resolutione contrarium est verius, videlicet quod alterum dimittere teneatur.

Habenti Parochiam cum datur. Canonicatus Cathedralis, si duo illi menses sint elapsi non sua culpa, quibus debebat dimittere Parochialem, conceduntur ad dimittendum alii duo menses.

Dum hoc Decretum loquitur de beneficiorum pluralitate tollenda, scire oportet, quòd ante Concilium non erat necessaria dispensatio pro retentione Parochiæ cum Canonicatu, & quòd si jam habenti parochialem Canonicatus conferatur, adepta possessione Canonicatus vacat Parochialis.

Habens Canonicatum & duo simplicia beneficia Ecclesiastica, quorùm omnium annui reditus secundùm communem æstimationem non excedunt scuta 125. non prohibetur à Concilio, quin ea omnia retinere possit. Et Concilium Tridentinum prohibens, quod habens Canonicatum possit acquirere Parochialem,& è contra, non cogit, ut quis dimittat alterum duorum jam acquisitorum legitime.

Residens in Prioratu qui curam habet animarum, retinere potest Canonicatum & beneficium simplex, sed beneficio simplici per alium inservire debet.

Qui impetravit per novam provisionem, Narbonensem Archidiaconatum,& obtinebat alium Archidiaconatum Aconitanum, cum nō posset possidere Narbonensem ob potentiam intrusi, cum quo litigabat, petivit ne privetur Aconitano, sed hujus petitio ad S. D. N. fuit rejecta.

Nominatus à Rege Galliæ ad Episcopatum Mallunensem vacantem per obitum, petitum expediri una cum retentione duorum monasteriorum, quæ in commendam obtinet, ut detur retentio, quia istæ commendæ in Gallia nullam nunc curam, nullamque jurisdictionem habent aut exercent. S.D.N. putavit compatibiles cum Episcopatu.

Juxta decisionem Congregationis aliàs editam, qua dictum fuit posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, obtinens Canonicatum, cui post Concilium injunctum est munus Pœnitentiarii, non potest vigore dictæ consuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Ecclesia: quia consuetudo strictè est interpretanda, & nemo potest esse triplex in eadem Ecclesia.

Habens Archipresbyteratum, si regressum habet ad Parochialem quam obtinuit ante Conc. Trid. publicationem ex dispensatione tali,

quod

quod si regressus ei contigisset, ipsam Parochialem cum Archipresbyteratu posset retinere: si casus prædicti regressus postea evenerit, etiam post Concil. Tridentin. potest retinere, sed tenetur in Parochiali residere, & non perdit quicquam Archipresbyteratus, nisi distributiones quotidianas.

8 *Infra spatium sex mensium.*] Licet habens duas parochiales infra sex menses alteram dimittere teneatur, favore tamen militiæ S. Joannis Hierosolymitani, fuit aliquibus concessus annus, si habent parochiales in Italia: & si extra, fuit datus secundus annus.

9 *Dimittere.*] Etiamsi illæ parochiales sint de Jure patronatus Laicorum, quamvis regressatæ, & etiamsi qui habet regressum, nolit præstare consensum: quia tunc facta ei oblatione resignationis cum honesta pensione (si noluerint acceptare) resignatio fiet alteri, & regressus suspenditur usque ad cessum vel decessum resignatarii.

Habens autem Parochialem, quam ex Decreto dimittere tenetur, si ea est obligata alteri ratione regressus, conveniendus est primò iste habens regressum, an ipse cum aliqua pensione resignanti reservanda, Parochialem velit. Quod si eam recipere recuset, alteri resignare debet cum suspensione regressus.

10 *Ipso jure vacare censeantur.*] Qui non dimittit unam ex duabus Ecclesiis curatis intra tempus à sacro Concilio assignatum, debet condignas pœnas subire & puniri, prout in eo statuitur.

Lib 3. Decretal. de præbendis & dignitatibus.

CAPUT XXVIII.

De multa providentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias Parochiales reciperet, contra sacrorum Canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens privaretur. Quia verò propter præsumptiones & quorundam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fructus provenit: nos evidentius & expressius occurrere cupientes, præsenti decreto statuimus, ut quicunque receperit aliquod beneficiũ curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus: & si fortè illud retinere contenderet, etiam alio spolietur. Is quoque ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum: & si ultra sex menses conferre distulerit, non solùm ad alios secundùm Lateranensis Concilii statutum ejus collatio devolvatur, verùm etiam tantum de suis cogatur proventibus in utilitatem Ecclesiæ, cujus est illud beneficium, assignare, quantum à tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum: addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen & litteratas personas, quæ majoribus beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per sedem Apostolicam poterit dispensari.

Cap. Quia nonnulli, sup. Sess. hujus, c. 2.

1. Decretal de Conc. præben. c. nulla.

REMISSIONES.

a Vide Dionys. Carthus. in tract. de pluralitate Benef. Hojed eodem tract. Rebuff. in prax. benef. part. 1. tit. de Dispensat. ad plura beneficia, Cened. ad Decretal. Collect. 150. P. Paul. Comitol. Respons. Moral.

ral. lib.1. q 73. novissimè P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnitent.lib. 30. tract.3 cap.19 n.275.cum seqq.latissimè Nicol.Garc. de Beneficiis, part 11. c.5.n.260. cum seqq. * Vide etiam Cavalcan. decis.17. ex n.73. p.2. Ojeda de benefic.2.p.c.1. ex num.24 Paul.Fuscum de visitatione lib.2. cap.7.n.8. Rotam noviss.per Farinac.decis.624. n.2. in recollectis anno 1612. & Rot. noviss.decis.250. in 2.p.ejusdem Farinacii.

β *Neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit hoc non habere locum in pensionibus, cum Ordinarius possit conferre beneficium alicui habenti jam in pensionibus Ecclesiasticis sufficientem sustentationem, refert Garc. d.c.5. n.310. in fine, vers. Quarto, & resolvunt Hojed. p.2.c.7. P.Azor.d.pag. 2. lib.8. cap.10. quæst.8. & c.12. q.6. Gonzal. ad reg.8. Cancel. Gloss. 5.§. 5. n. 14. cum seqq.

γ Congregatio Concilii censuit hoc decreto non comprehendi terzulas beneficiales, seu pia legata cum onere, Missas, aliàve divina officia celebrandi, quæ neq; Ecclesiæ habent aliquam denominationem, conferri tamen consueverunt in titulum simplicis beneficii uni vel pluribus presbyteris ad præsentationem hæredum sive patronorum, & singúla duorum aut trium aureorum valorem non excedunt. Quod decretum Congregationis Sanctiss. Dominus noster probavit, & placuit servari stylum Cancellariæ, ut unica collatione plura una conferri possint in titulum simplicis beneficii; refert Garc. d.c.5. n.318.

δ *Singulis conferatur.*] Vide Garc.d cap.5.n.283. ubi resolvit intelligi cum effectu, ut unum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficii dimittatur primum.

An Coadjutoria cum futura successione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Lusit. Gonzal. Mendez lib.4.divers. juris argument. c.1.n.8. Gonzal.ad regul.8. Cancel.Gloss.5. §.9. à n. 64. & n.122. Nicol.Garc.p.4.c.5.n.122.

ε *Honestè sustentandum non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex, &c.*] Quod habens beneficium simplex sufficiens ad commodam sustentationem, & aliud consequatur, fit incompatibile cum primo, & peccet mortaliter, tenent Gloss. in c. dudum 2. de electione, verbo, Intitulatam, & verbo, Retinere, Sylvest.in Sum.verbo, Beneficium.4. n.2. Gregor.Lop.lib.3.tit.16.part.1. Ludovic.Lopez.in Instruct.Consc. tom.1 c.251. Zech. de Benefic.& pensionibus, cap.5.n.4. vers. circa tertium, Hojed. p.1. cap 19. n. 1 Salon. 2. 2. quæst. 63. art.2. conclus.3. P. Azor. Instit. Moral. p.1. lib.2. cap.12. post princ. & lib.5. cap.19. vers. Consuetudo qua quis in eadem Ecclesia, & p.2. lib. 3. cap.7. quæst. 4. & cap.8. quæst.6. & cap.9. quæst.3. & cap.10. quæst.4. & c.11. quæst.23. Frat. Emman. in Sum. tom.1. c. 31. n.2. & 3. Flamin. de Resignat. lib.3. quæst.1. n.138. & lib.5.q.6.n.115. cum seqq. Veg.p.1. sum. c.36. casu 21. cum duobus seqq. Lud.Beja. Respons. casuum conscientiæ, p. 4. casu 26. Petr.Ledesm. in Sum. p.2. tract.7. cap.1. concl.12. diffic.5. Zerol.in praxi Episcop. p.2. verbo Incompatibilia, §.2. P. Valer. Reginald. d. tract.3. à n.283. Card. Tusc.tom.1.lit.B. concl.61. † Navar.cons 1.tit.de constitut. n.39.

ζ *Sufficiens.*] Quod dicatur beneficium sufficiens, vide apud Gomez de expectat. n.107. Nav. de Orat. Miscel.62. Prosp.de Augustino in addit.

dit. ad Quarant. in summa Bullarii, verbo, Beneficiorum resignationes, causa 8. Menoch. de Arbitr. casu 216. Hojed. p. 1. c. 19. à n. 22. Flamin. de Resign. lib. 5. quæst. 6. n. 131. cum seqq. Zerol. verbo Beneficium, §. 7. concl. 8. princip. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 15. num. 39. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neap. c. 64. n. 3. Pat. Valer. Reginald. dict. tract. 3. n. 285.

η Dummodo utrumque personalem residentiam non requirat.] Vide Corras. de Benef. p. 1. c. 5. num. 2. Hojed. cap. 17. num. 30. Zerol. p. 1. verbo Beneficium, §. 7. P. Azor instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 8. quæst. 6. P. Valer. Reginald. d. tract. 3. num. 279. Gars. de Benef. pag. 11. cap. 5. num. 260. & num. 373. sequentes adducit sacræ Cardin. Congreg. decicisiones.

θ Prima est. Dispensatus legitimè, sine dubio Canonicatum, & parochialem retinere potest: sciendum tamen est, Ordinarium super hoc dispensandi facultatem non habere.

ι Secunda. Episcopus ex causa potest dispensare, ut quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi.

κ Tertia. An duo Canonicatus de jure in vim S. Concilii Trident. Decretorum sint incompatibiles? Congregatio respondit esse incompatibiles, refert Garc. d. c. 5. n. 381.

λ Quarta. An is, qui duos Canonicatus simul absque dispensatione Apostol. per triennium, & ultra detinet, utroque ipso jure excidat in vim d. Decretorum Concilii Tridentini? Congregat. judicavit, si duos hujusmodi Canonicatus simul retinere perrexerit, utroque esse ipso jure privatum. An utriusque Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor ex reg. de triennali? Congregat. respondit utique non posse: refert Garsia, ubi proximè.

μ Quinta. Episcopus habenti unum simplex beneficium, quod non sufficiat ad ejus sustentationem, potest aliud simile conferre absque dispensatione Apostol. refert Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, ad fin. Nicol. Garf. dict. c. 5. n. 310.

ν Sexta. Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem; sed si duo non sufficerent, non posse conferre tertium absque dispensatione Apostolica, refert Nicol. Gars. ubi proximè, & propter illud verbum *Aliud*, de quo in Concilio, dicit ita observari in Urbe, Marc. Anton. Genuens. d. cap. 64. num. 3. De stylo tamen Curiæ, si duo non essent sufficientia ad commodam sustentationem, licere obtinere plura beneficia residentiam non requirentia, testantur Hojed. part. 2. cap. 1. à num. 3. Azeved cons. 2. n. 1. Cened. ad Decretal. collect. 150. num. 1. Flam. de Resign. lib. 3. quæst. 1. n. 141. Pat. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 11. quæst. 8. Perez. de Lara de Anniversar. & Capellan. lib. 2. cap. 7. num. 12. & videtur sentire Zech. dict. cap. de Benefic. vers. Ad dignoscendum verò, Zerol. part. 1. verbo Beneficium. §. 7. concl. 2. Quintanad. Ecclesiast. lib. 4. num. 119. Quòd Episcopus non potest dispensare, ut quis habeat duo beneficia simplicia, quorum alterum sit sufficiens, nec, si non sunt sufficientia, & requirunt residentiam personalem, veluti duo Canonicatus, resolvunt Zerol. d. §. 7. conclus. 7. Quintanad lib. 4. num. 131. Pat. Azor. d. part. 2. lib. 3. cap. 7. quæst. 4. & lib. 6. cap. 2. quæst. 6. Pat. Valer. Reginal. d. lib. 30. tract. 3. n. 281. prope finem.

ξ Com-

ξ *Commendata.*] Vide Suprà Seff.7. c.4. & de incompatibilitate duarum Ecclesiarum commendatarum vide Hoied. p.1.c....n.13.

ο Congregatio Concilii ita censuit: Non comprehenduntur in hoc decreto, qui cum parochiali obtinent monasterium commendatum cum cura. refert Gonzal. ad regul. 8. Cancel. Gloff.5.§.8. n.65.

ϖ Congregatio Concilii ita etiam censuit: Habens parochialem, & monasterium in Commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur. referunt Gonzal. ubi proximè, Zerol. in praxi Episcop. p.2. verbo Parochia §. 5. Nicol. Garsi. de Benef. part.4.c.4.n.35.

ρ *Illi verò, &c.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib.7. c.17. Collect. 370. Nicol. Garsi. p.11.c.5 n.19.

σ *Cogantur.*] Vide Pat. Henriq. in sum. p.2. lib.14. c.17. §.5. in Gloss. lit. C.* Navar in manuali. cap.25.n.129. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canoni. cap.48. litter. D. Fideri. Scotum conf.6.n.3.4.& 5.lib.1.tom.1. Camill. Borel. conf 32. n.65.

τ *Quibuscunque dispensationibus.*] Vide Spino in suo Speculo testam. gloss 3. princ.n.75.

τ *Infra spatium sex mensium.*] Vide Nicol. Garsi d. p.11.c.5. n.77. ubi resolvit, huic decreto non adversari aliud suprà, Seff.7. de Refor. c.4 quia hoc solum loqui affirmat de obtinentibus tunc plures parochiales, aut unam Cathedralem, & aliam parochialem ex dispensatione seu unione ad vitam, quibus injunxit Concilium; quòd una retenta, alias infra sex menses dimitterent, non tamen loqui de pluribus parochialibus beneficiis post Concil. obtentis, de quibus loquitur d.cap.4. intrepidè resolvit.

υ *Ipso jure vacare censeantur.*] Quod accepto secundo beneficio vacat primum, & non potest tuta conscientia obtinere fructus primi beneficii, quamvis nulla detur sententia, nec fiat petitio, resolvit P. Henriq. in sum.l.14. c 56.§.2. in fin. in Gloss. lit.O.

φ An obtinens plura beneficia ex dispensatione Papæ, sine causa tamen rationabili, sit tutus in foro conscientiæ? Vide Ludov. Lop. in instructor. Conscient. tom.1.c.252.& seq. Navar. conf.31. de Constit. n. 37. Cordub. in q. lib.1.q.21. Corrad. in Respons. casuum Consc. quæst. 35. in addit. Didac. Perez. ad Villadieg. de Irregul.c.1.n.13. Veg. p.1.c. 36. casu 30. Fr. Emman. in sum. tom.1.c.31.n.7.& 8. Hoied. p.2. c. fin. n. 38. Tolet. lib.5.c.81. Petr. Ledesm. in sum.p.2.tract.7.c.1. circa 9. concl. & 11. P. Azor. Inst. Moral. p.2.lib.6. c.1. quæst.7.8. & 11. & lib.5. cap.3. quæst.2. Valer. Reginald. in praxi for. pœnit. l.30. tract. 3. n. 289. vers. Sextum dubium, P. Lessi. de Justit. lib.2.c.34.n.151. cum seq.

CAP[...]

Dum contingit Eccle[...]
cursum præmiss[...]
debebunt exa[...]
siastici, & i[...]
erunt ob[...]
natus l[...]
d[...]

a &c. EXpedit maximè animarum saluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id ut diligentiùs ac rectiùs perficiatur, statuit sancta Synodus, ut 1 cùm parochialis Ecclesiæ vacatio, 2 etiam si cura Ecclesiæ, vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptivis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus 3 uni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, 4 vel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocunq; contigerit, ξ etiam si ipsa parochialis 5 Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu privilegii in favorem S. Rom. Eccles. Cardinalium, seu 6 Abbatū, vel 7 Capitulorum: 8 debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, 9 idoneum in ea Vicarium, 10 cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere; qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur, 11 o Porro Episcopus, 12 & qui jus patronatus habet, π ξ intra decem dies, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam 13 coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cujuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et si Episcopo, aut Synodo provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, 14 per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint, a 15 examinentur σ ab Episcopo, sive, eo impedito, 16 ab ejus Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus: 17 non paucioribus, quàm tribus †: 18 quorum votis, si pares, aut singulares fuerint, 19 accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videb[illegible] Examinotores autem singulis annis 20 in diœcesana Sy[illegible] piscopo, vel ejus Vicario ad minus sex proponantur [illegible] odo satisfaciant, & ab ea probentur [illegible] Advenie[illegible] cujuslibet Ecclesiæ, 23 tres [illegible] iscop[illegible] o examen perficiant; indeq[illegible] osdē, aut alios tres quos malu[illegible] int verò hi examinatores * M[illegible] iati in Theologia, aut ure Car[illegible] ulares, etiam ex ordine mendica[illegible] ad id vibebuntur magis idon[illegible] Dei Evangelia, se, quacunque

a Inf. Sess. ult. de Refor. c. 9.

cunque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. *a* τυ Caveantque ne quidquam prorsus occasione hujus examinis 24 necante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quàm alii dantes incurrant; à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo Provinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur: à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, graviter ejus arbitrio puniri possint. φ &c. Peracto deinde examine renuntientur, quotcunque ab his 25 γγ idonei judicati fuerint, 26 ætate, 27 moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, *b* 28. ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris † 29 magis idoneum judicaverit *: 30 atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. 31 Si verò juris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is 32 ζζ ** quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus judicabit, Episcopo præsentari teneatur, ut ab eo instituatur. Cùm verò institutio 33 θθ ab alio, quàm ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. 34 ιι &c. Quod si jus patronatus laicorum fuerit; debeat qui à patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut suprà, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque suprà dictis casibus 35 non cuiquam alteri, quàm uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, juxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, μμ ulla devolutio, 36 aut appellatio *, etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsan postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, & administratione non amoveatur, donec aut eidem, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit provisum, ** ξξ aliàs provisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam † factæ, 37 subreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, privilegiis, præventio-

a c. quando, 24. distinct.

b Sess. 25. cap. 9.

ventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis concessis quibuscunque *a* Universitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscunque. Si tamen adeò exigui reditus dictæ parochiales fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè graviores rixæ, ac tumultus possint excitari: 38 poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, privatum aliud examen, cæteris tamen, ut suprà, servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, providere.

a Sess.25. cap.9.

DECLARATIONES.

1 *Cum Parochialis Ecclesiæ vacatio.*] Hoc decretum non habet locum quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis est unita accessoriè.

Si fuerit Capellania pro coadjutoria in Parochiali sita, in ea conferenda servatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquissima cõsuetudine hæ Parochiales solitæ essent commendari ad sex menses, & qui semel instituti fuerint etiam ad præsentationem non possint amoveri ad nutum.

2 *Etiamsi cura Ecclesiæ.*] Etiam hoc servatur in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per Capellanos amovibiles ad nutum Capitulorum, vel per ipsosmet Canonicos absq; examinatione ab immemorabili tempore, quo non obstante, omnes tenentur ad subiiciendum se examini Episcoporum.

In vacationibus Ecclesiarum parochialium, licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio personarum, quæ sunt magis idoneæ, propriè ad Episcopos ordinarios spectant, collatio autem parochialium ab his facienda est postea, ad quos antè pertinebat conferre.

Episcopo resignantes proprias parochias *in forma dignum*, resignent Judicio & provisione vicinioris Episcopi.

3 *Uni, vel pluribus curam animarum dare.*] Sed non intelligitur hoc de Canonicis Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.

4 *Vel resignationem.*] S.D.N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curarum ad tempus.

Decretum Concilii Tridentini quòd dicit, vacationes omnes de Ecclesiis parochialibus, etiam per resignationem examine per cõcursum prævio ab Ordinario conferendas ei, quem aptiorem judicaverit, locum non habet in resignationibus factis in manibus Papæ in favorem certæ personæ, cùm non possint dici propriè vacare. Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine per concursum faciendo,

non habet locum in vacatione parochialis per resignationem factam in manibus Papæ in favorem personæ, quem idem Pontifex admisit, & mandavit examinari & expediri *in forma dignum*.

Ei, qui exhibuit Bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesanatensium, & rejectus est ab examine, de quo fidem examinatorũ affert, jussum est eandem appellationem ad suffraganeum Ravennatensium deferre.

In provisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis, non est necessarium hoc examen per concursum, potestq; apponi clausula: *ut non obstantib⁹ beneficialibus*, dummodo permutatio sit vera, & non fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore sit magna inæqualitas, vel aliquid simile; aliàs fieri debet examen per concursum. *Infrà §. In permutationibus.*

Ad litteras Episcopi non probantis examen ejus presbyteri, cui resignatio facta est, quia præsumptio est pro presbytero, respondetur à Reverendissimo Domino Datario, ut Episcopus testes examinet, & si quid contra eum habet quod indignum ac inidoneum reddat, transmittat.

In concessione jurium in favorem ejus qui prætendit habere jus, nec examen, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit.

5 *Ecclesia reservata*] In beneficiis curatis reservatis Sedi Apostolicæ, & quibusvis aliis, ex antiqua consuetudine Ordinarij proponunt edicta concursus, & à Sede Apostolica provisio fit, & approbatur ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, si providendus habet fidem approbationis suæ ab Ordinario. De hoc est Bulla Pij V.

6 *Abbatum.*] Abbatis provisione curata beneficia cùm vacarint Ordinarij edicta concursus proponere debent.

Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacaverit, ad quam Abbas aliquis habet jus nominandi, quemcunque Abbas nominaverit, eum ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesiæ vacabunt ad mortem rectorum, in quibus Abbas habet jus conferendi, eos, qui earum curationem suscipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quod vocatur per concursum: neque Abbas eam ob causam ullum examinis edictum proponere potest, neque illius officij partem ullam attingere: sed id totum pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitæ integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, ut ex illis, cui maluerit, curam conferat.

Licet aliqui Patriarchæ habeant collationem Parochialiũ existentium in aliqua Diœcesi, Ordinarius tamen illius Diœcesis, edicta concursus proponere debet, & collatio postea legitima & approbata debet fieri à Patriarcha. Habens itaque jus conferendi aliquas Parochiales, quæ sunt in Diœcesi Episcopi suæ provinciæ non potest eas cõferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatorib⁹ deputatis per Episcopũ ejus Diœcesis in qua sitæ sunt istæ Parochiales, & interim, dum dictæ Parochiales vacant, Episcopus illius Diœcesis in qua sunt, jus habet constituendi in eis Vicarium cum congrua (arbitrio suo) fructuum portionis assignatione, qui dictæ parochiæ inserviat, donec de Rectore fuerit provisum: nec potest Patriarcha in aliena Diœcesi

(licet

(licet ea sit Episcopi suæ provinciæ) Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad ejusdem Episcopi consensum, & examine ejus præeunte, quod per eum, aut ejus exequutorem faciendum est, & quãdiu prædictus Episcopus provincialis dicti Patriarchæ, Synodum Diœcesanam habebit, Patriarcha nihil potest aliter cõmittere. Quamobrẽ Ecclesiarum Rectores, quorum electio ad ipsum Patriarcham spectat, aliiq; præterea qui curam animarũ in eis gerunt, vel Synodo non intersint, vel decretis Episcopi obtemperent. Nec potest idẽ Patriarcha alienos Episcopos in Diœcesin Episcopi sui provincialis inducere ad Ecclesias benedicendas vel consecrandas, vel ut sacrum extremæ unctionis oleũ conficiant, vel chrisma administrent, aut aliqua Põtificalia munia obeant atq; exerceant, nisi de Episcopi, cujus ipsa Diœcesis est, cõsensu.

7 *Capitulorum.*] Etiamsi ad illos collatio, institutio, seu præsentatio pertineat.

Quando collatio Parochialis ab immemorabili tempore pertinet ad Capitulum Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, vel ad alium inferiorem; occurrente illius vacatione pertinet edictorum appositio ad solum Episcopum, si in ejus diœcesi Parochialis sita est. Immò verò vacante parochiali, si ejus collatio spectat ad Archidiaconum, jus examinandi eligendique virum idoneum ac edictorum proponendorum ad Ordinarium spectat; non ad ipsum Archidiaconum.

Archidiaconus, cujus territorium est in una diœcesi, parochiales Ecclesias conferre potest tantum illis, quos Episcopus ejusdem Diœcesis, (in qua territorium est) elegerit, magisque idoneos judicaverit ex his, qui ab examinatoribus in Diœcesana Synodo deputatis idonei renuntiati sunt.

Quoties autem vacaverit aliqua Ecclesia Parochialis, cujus collatio spectat ad Præpositũ alicujus Collegiatæ, debet idẽ Præpositus curare, ut fiat edictum publicum, in quo sit adscriptus certus dies, & hujus tenoris, videlicet: quod *protestatur se in ipsa Ecclesia conferenda Ordinarium Episcopum prævenire, ipsamq; conferre illi, quem Episcopus idoneum elegerit ex iis, quos examinatores approbaverint: atq; ideò se ei denũtiare, ut edicta proponantur, & curet ut examen fiat suo tempore.* Infrà hoc c. §. *Porrò Episcopus.*

8 *Debeat Episcopus statim*] Hoc examen agere, edicta proponere, & alias provisiones facere, prout in hoc Decreto, spectat tantum ad Episcopũ, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum: non obstante etiam quod ipse inferior ex immemorabili consuetudine haberet hujusmodi jus cumulativè in loco suæ jurisdictionis (dummodo in ipsius Episcopi diœcesi Parochialis posita sit) etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinario haberet jus congregandi Synodum.

9 *Idoneum in ea Vicarium.*] Hic Vicarius debet habere custodiam & administrationem omnium bonorum Ecclesiæ, etiam illius, cujus institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantibus his, quæ traduntur per Doct. *in c. cum vos, de Off. Ordin.*

Mercenarii quidam, ex antiquissima consuetudine ab Ordinario commendari solent ad sex menses sacerdotibus per vicinos præsentatis: quibus elapsis nunquam vel rarò sacerdos ipse prorogationem vel novam provisionem requirit, sed vigore dictæ primæ expeditionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in ipso munere jure persistit. At si vicini illi probarent legitimè jus patronatus validum, prout Conciliũ requirit *Sess. 25. c. 9.* permittendũ esset illis præsentare instituẽdos,

prævio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expressè illis facultatem semel institutos amovendi ad eorum nutum.

Congregatio censuit, pro collatione & institutione harum Ecclesiarum curatarum, seu deputatione Vicarij. *ut Sess. 6. c. 2. & Sess. 7. c. 7. & c. 8. &c.* Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori convenientem, quæ tamen pro scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis unum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores ullo modo directè, vel indirectè, percipiant.

10 *Cum congrua.*] Duorum aureorum (attentis certis circumstantiis) pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis in assignatione ut constitueretur. Et hoc ipsum potest, Sede vacante, Capitulum. Quod si in pensionis assignatione gravamen intulerit, poterit unus Episcopus corrigere.

11 *Porrò Episcopus.*] Hoc examen omnino ad Episcopum Ordinarium spectat, in cujus Diœcesi Parochialis est. Collatio autem fit ab eo, ad quem de jure spectabat, & si inferior haberet provisionis jus cum Ordinario, debet, habita notitia vacationis Parochialis, coram Notario declarare se velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Episcopũ, ut proponat edicta, & hac ratione tuebitur provisionis suæ jus. *Suprà hoc c. §. Archidiaconum, & §. Quoties autem.*

28. April. 1594. Congregatio Concilii censuit, Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulo unitis non esse prævio concursu instituendos. Censuit quoque, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati admittere concursum aliquem habentem beneficium curatum: sed si is obtinuerit illud per concursum, & sic vacaverit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta novi concursus, pro beneficio illo vacante.

12 *Et qui jus patronatus habet.*] Congregatio jam dudum censuit, hoc c. non requirere examen per concursum ad Parochialem, quæ sit Juris patronatus laicorum validè; ideo admittendum ad eam illum, qui intra tempus Juris patronatus laicis præfixum, fuerit ab ipsis præsentatus, si à deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

13 *Coram deputandis examinatoribus nominet.*] Cùm nominatio patrono Ecclesiæ facta fuerit, potest Episcopus etiam alios idoneos ad concursum admittere.

14. Julij, 1594. Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse occurrente vacatione beneficii curati, vocare & admittere ad concursum possidentem aliud beneficium curatũ, sed non potest sine concursu, & si beneficiũ, quod possidet, obtinuerit ille per concursum, & postquam vacaverit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta pro concursu.

14 *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*] Congreg. censuit, si unus tantum ad concursum comparuerit intra triennium, posse solum examinari & approbari.

9. Aug. 1593. Congregatio censuit illum, qui termino elapso comparuit, minime esse admittendum ad concursum Parochialis.

Item unico comparente non debet prorogari terminus, & proponi aliud edictum, sed ille qui comparuerit, examini subiiciendus est, &, si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi qui

descripti

descripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concursum accederet: tunc enim poterit Episcopus legitimè terminum prorogare.

Item, si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Conciliū non videatur necessariò requirere edictū per concursum, fuit tamen tutiùs judicatum, aliud edictum proponi; & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui, prævio examine, sine concursu beneficiūm conferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum devolutivum, sed non ad suspensivū: & qui transacto tempore comparuit, minimè est audiendus aut admittendus ad concursum.

Congregatio Concilii censuit, à reprobatione Examinatorum dari appellationem ad effectum devolutivum à die sententiæ. Urbinatensis

Congregatio Concilii censuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad Parochialem Ecclesiam vacantem minùs idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum devolutivum, non autem suspensivum. 4. Maij, 1592. 7. Aug. 1600.

Congregatio Concilii censuit, beneficia cūram animarum habentia, quæ verè sint dignitates, non subjacere concursui. 26. Jan. 1601.

Hoc Decretum de concursu non habet locum in beneficiis, quæ Regularibus conferri consueverunt.

Examen concursus in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, ubi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis.

Doctor sive Licentiatus in Theologia, sive in jure Canonico, & in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine quando petit provideri de aliqua Ecclesia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne Episcopi jurisdictionis Venetæ, in parochialium vacationibus, non adhibeant examen per concursum, sed curandum est, ut Decretum Concilii Tridentini & motus proprii S. D. N. in hujusmodi omnino serventur.

Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuo, sed accessoriè unitam habet. *Infrà hoc c.* §. S.D.N.

In parochialibus vacantibus per resignationem quam vocant in favorem, concursus fieri non debet, cùm propriè non dicantur vacare, provisiones tamen istarum Ordinariis committantur, qui examinatis, non autem per concursum provisis, sive resignatariis, & idoneis repertis parochiales hujusmodi conferant.

In provisionibus à Sede Apostolica specialiter factis *in forma dignū*, non est necessaria, nec de jure debet fieri examinatio, quæ fit per concursum. Adeo ut familiaris Papæ, qui de ejusdem commissione examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debeat haberi tanquam si fuisset approbatus & examinatus ab ipsomet Ordinario.

Archiepiscopo Cæsar-augustano, qui noluit ad examen recipere habentem titulū parochialis à Papa per obitum in curia, aliàs ab ipso Archiepiscopo approbatum in eadem Ecclesia: scriptum fuit, ut vel ipse cum examinatoribus examinet *in forma dignum*, vel committat Ordinario viciniori.

Resignans parochialem cuidam, qui per multos annos in curia permansit, petiit ut examinaretur in curia, coram deputatis examinatoribus, & hoc istis partibus concessum fuit.

ral. lib.1. q 73. novissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract.3 cap.19 n.275. cum seqq. latissimè Nicol. Garc. de Beneficiis, part.11. c.5. n.260. cum seqq. * Vide etiam Cavalcan. decis.17. ex n.73. p.2. Ojeda de benefic.2. p.c.1. ex num.24 Paul. Fuscum de visitatione lib.2. cap.7. n.8. Rotam noviss. per Farinac. decis.624. n.2. in recollectis anno 1612. & Rot. noviss. decis. 250. in 2. p. ejusdem Farinacii.

β *Neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit hoc non habere locum in pensionibus, cum Ordinarius possit conferre beneficium alicui habenti jam in pensionibus Ecclesiasticis sufficientem sustentationem, refert Garc. d.c.5. n.310. in fine, vers. Quarto, & resolvunt Hojed. p.2.c.7. P. Azor. d. pag. 2. lib.8. cap.10. quæst.8. & c.12. q.6. Gonzal. ad reg.8. Cancel. Gloss. 5. §. 5. n. 14. cum seqq.

γ Congregatio Concilii censuit hoc decreto non comprehendi terrulas beneficiales, seu pia legata cum onere, Missas, aliàve divina officia celebrandi, quæ neq; Ecclesiæ habent aliquam denominationem, conferri tamen consueverunt in titulum simplicis beneficii uni vel pluribus presbyteris ad præsentationem hæredum sive patronorum, & singula duorum aut trium aureorum valorem non excedunt. Quod decretum Congregationis Sanctiss. Dominus noster probavit, & placuit servari stylum Cancellariæ, ut unica collatione plura una conferri possint in titulum simplicis beneficii; refert Garc. d.c.5. n.318.

δ *Singulis conferatur.*] Vide Garc. d cap.5. n.283. ubi resolvit intelligi cum effectu, ut unum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficii dimittatur primum.

An Coadjutoria cum futura successione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Lusit. Gonzal. Mendez lib.4. divers. juris argument. c.1. n.8. Gonzal. ad regul.8. Cancel. Gloss.5. §.9. à n. 64. & n.122. Nicol. Garc. p.4. c.5. n.122.

ε *Honestè sustentandum non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex, &c.*] Quod habens beneficium simplex sufficiens ad commodam sustentationem, & aliud consequatur, sit incompatibile cum primo, & peccet mortaliter, tenent Gloss. in c. dudum 2. de electione, verbo, Intitulatam, & verbo, Retinere, Sylvest. in Sum. verbo, Beneficium. 4. n.2. Gregor. Lop. lib.3. tit.16. part.1. Ludovic. Lopez. in Instruct. Consc. tom.1 c.251. Zech. de Benefic. & pensionibus, cap.5 n.4. vers. circa tertium, Hojed. p.1. cap 19. n.1 Salon. 2. 2. quæst. 63. art.2. conclus.3. P. Azor. Instit. Moral. p.1. lib.2. cap.12. post princ. & lib. 5. cap.19. vers. Consuetudo qua quis in eadem Ecclesia, & p.2. lib. 3. cap.7. quæst. 4. & cap.8. quæst.6. & cap.9. quæst.3. & cap.10. quæst.4. & c.11. quæst.23. Frat. Emman. in Sum. tom.1 c. 31. n.2. & 3. Flamin. de Resignat. lib.3. quæst.1. n.138. & lib.5. q.6. n.115. cum seqq. Veg. p.1. sum. c.36. casu 21. cum duobus seqq. Lud. Beja. Respons. casuum conscientiæ, p. 4. casu 26. Petr. Ledesm. in Sum. p.2. tract.7. cap.1. concl.12. diffic.5. Zerol. in praxi Episcop. p.2. verbo Incompatibilia, §.2. P. Valer. Reginald. d. tract.3. à n.283. Card. Tusc. tom.1. lit. B. concl.61. † Navar. cons 1. tit. de constitut. n.39.

ζ *Sufficiens.*] Quod dicatur beneficium sufficiens, vide apud Gomez de expectat. n.107. Nav. de Orat. Miscel. 62. Prosp. de Augustino in addit.

dit. ad Quarant. in summa Bullarii, verbo, Beneficiorum resignationes, causa 8. Menoch. de Arbitr. casu 216. Hojed. p. 1. c. 19. à n. 22. Flamin. de Resign. lib. 5. quæst. 6. n. 131. cum seqq. Zerol. verbo Beneficium, §. 7. concl. 8. princip. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 15. num. 39. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neap. c. 64. n. 3. Pat. Valer. Reginald. dict. tract. 3. n. 285.

η *Dummodo utrumque personalem residentiam non requirat.*] Vide Corras. de Benef. p. 1. c. 5. num. 2. Hojed. cap. 17. num. 30. Zerol. p. 1. verbo Beneficium, §. 7. P. Azor instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 8. quæst. 6. P. Valer. Reginald. d. tract. 3. num. 279. Gars. de Benef. pag. 11. cap. 5. num. 260. & num. 373. sequentes adducit sacræ Cardin. Congreg. decisiones.

θ Prima est. Dispensatus legitimè, sine dubio Canonicatum, & parochialem retinere potest: sciendum tamen est, Ordinarium super hoc dispensandi facultatem non habere.

ι Secunda. Episcopus ex causa potest dispensare, ut quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi.

κ Tertia. An duo Canonicatus de jure in vim S. Concilii Trident. Decretorum sint incompatibiles? Congregatio respondit esse incompatibiles, refert Garc. d. c. 5. n. 331.

λ Quarta. An is, qui duos Canonicatus simul absque dispensatione Apostol. per triennium, & ultra detinet, utroque ipso jure excidat in vim d. Decretorum Concilii Tridentini? Congregat. judicavit, si duos hujusmodi Canonicatus simul retinere perrexerit, utroque esse ipso jure privatum. An utriusque Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor ex reg. de triennali? Congregat. respondit utique non posse: refert Garsia, ubi proximè.

μ Quinta. Episcopus habenti unum simplex beneficium, quod non sufficiat ad ejus sustentationem, potest aliud simile conferre absque dispensatione Apostol. refert Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, ad fin. Nicol. Gars. dict. c. 5. n. 310.

ν Sexta. Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem; sed si duo non sufficerent, non posse conferre tertium absque dispensatione Apostolica, refert Nicol. Gars. ubi proximè, & propter illud verbum *Aliud*, de quo in Concilio, dicit ita observari in Urbe, Marc. Anton. Genuens. d. cap. 64. num. 3. De stylo tamen Curiæ, si duo non essent sufficientia ad commodam sustentationem, licere obtinere plura beneficia residentiam non requirentia, testantur Hojed. part. 2. cap. 1. à num. 3. Azeved cons. 2. n. 1. Cened. ad Decretal. collect. 150. num. 1. Flam. de Resign. lib. 3. quæst. 1. n. 141. Pat. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 11. quæst. 8. Perez. de Lara de Anniversar. & Capellan. lib. 2. cap. 7. num. 12. & videtur sentire Zech. dict. cap. de Benefic. vers. Ad dignoscendum verò, Zerol. part. 1. verbo Beneficium. §. 7. concl. 2. Quintanad. Ecclesiast. lib. 4. num. 119. Quòd Episcopus non potest dispensare, ut quis habeat duo beneficia simplicia, quorum alterum sit sufficiens, nec, si non sunt sufficientia, & requirunt residentiam personalem, veluti duo Canonicatus, resolvunt Zerol. d. §. 7. conclus. 7. Quintanad lib. 4. num. 131. Pat. Azor. d. part. 2. lib. 3. cap. 7. quæst. 4. & lib. 6. cap. 2. quæst. 6. Pat. Valer. Reginal. d. lib. 30. tract. 3. n. 281. prope finem.

ξ Com-

ξ *Cammendata.*] Vide Suprà Seſſ.7. c.4. & de incompatibilitate duarum Eccleſiarum commendatarum vide Hoied. p.1.c.... n.13.

ο Congregatio Concilii ita cenſuit: Non comprehenduntur in hoc decreto, qui cum parochiali obtinent monaſterium commendatum cum cura. refert Gonzal. ad regul.8. Cancel. Gloſſ.5.§.8. n.65.

π Congregatio Concilii ita etiam cenſuit: Habens parochialem, & monaſterium in Commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur. referunt Gonzal. ubi proximè, Zerol. in praxi Epiſcop. p.2. verbo Parochia §.5. Nicol. Garſi. de Benef. part.4.c.4.n.35.

ρ *Illi verò, &c.*] Vide P. Azor. inſtit. Moral. p.2. lib.7. c.17. Collect. 870. Nicol. Garſi. p.11.c.5 n.19.

σ *Cogantur.*] Vide Pat. Henriq. in ſum. p.2. lib.14. c.17. §.5. in Gloſſ. lit. C.* Navar in manuali.cap.25.n.129. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canoni.cap.48. litter.D. Fideri. Scotum conſ.6.n.3.4.& 5.lib.1.tom.2. Camill.Borel.conſ 32. n.65.

ϯ *Quibuscunque diſpenſationibus.*] Vide Spino in ſuo Speculo teſtam. gloſſ.3.princ.n.75.

τ *Infra ſpatium ſex menſium.*] Vide Nicol. Garſi d.p.11.c.5. n.77. ubi reſolvit, huic decreto non adverſari aliud ſuprà, Seſſ.7. de Refor. c.4 quia hoc ſolum loqui affirmat de obtinentibus tunc plures parochiales, aut unam Cathedralem, & aliam parochialem ex diſpenſatione ſeu unione ad vitam, quibus injunxit Concilium; quòd una retenta, alias infra ſex menſes dimitterent, non tamen loqui de pluribus parochialibus beneficiis poſt Concil. obtentis, de quibus loquitur d.cap.4. intrepidè reſolvit.

υ *Ipſo jure vacare cenſeantur.*] Quod accepto ſecundo beneficio vacat primum, & non poteſt tuta conſcientia obtinere fructus primi beneficii, quamvis nulla detur ſententia, nec fiat petitio, reſolvit P. Henriq. in ſum.l.14. c 56.§.2. in fin. in Gloſſ. lit.O.

φ An obtinens plura beneficia ex diſpenſatione Papæ, ſine cauſa tamen rationabili, ſit tutus in foro conſcientiæ? Vide Ludov. Lop. in inſtructor. Conſcient. tom.1.c.252.& ſeq. Navar. conſ.31. de Conſtit. à n. 37. Cordub. in q.lib.1.q.21. Corrad. in Reſponſ. caſuum Conſc. quæſt. 35. in addit. Didac. Perez. ad Villadieg. de Irregul.c.1.n.13. Veg. p.1.c. 36. caſu 30. Fr.Emman. in ſum. tom.1.c.51.n.7. & 8. Hoied. p.2. c.fin.n. 38. Tolet. lib.5.c.81. Petr. Ledeſm. in ſum.p.2.tract.7.c.1. circa 9. concl. & 11. P. Azor. Inſt. Moral.p.2.lib.6. c.1. quæſt.7.8. & 11. & lib.5. cap.3. quæſt.2. Valer. Reginald. in praxi for. pœnit. l.30. tract. 3. n. 289. verſ. Sextum dubium. P. Leſſi. de Juſtit. lib.2.c.34.n.151. cum ſeq.

CAPUT XVIII.

Dum contingit Eccleſias Parochiales *vacare, fiat examen per concurſum præmiſſis edictis; deſcribuntur qualitates eorum qui debebunt examinare. Si Eccleſia fuerit Iuris patronatus* Eccleſiaſtici, *& inſtitutio pertineat ad* Epiſcopum, *quadam ſtrictius erunt obſervanda, quàm caſu quo* Eccleſia *fuerit Iuris patronatus laicorum, &c. Attentè hoc caput legendum & ſervandum ad amuſſim.*

α &c. Ex-

a &c. EXpedit maximè animarum saluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id ut diligentiùs ac rectiùs perficiatur, statuit sancta Synodus, ut 1 cùm parochialis Ecclesiæ vacatio, 2 etiam si cura Ecclesiæ, vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptivis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus 3 uni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, 4 vel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocunq; contigerit, etiam si ipsa parochialis 5 Ecclesia reservata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu privilegii in favorem S. Rom. Eccles. Cardinalium, seu 6 Abbatũ, vel 7 Capitulorum: 8 debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, 9 idoneum in ea Vicarium, 10 cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere; qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur, 11 Porro Episcopus, 12 & qui jus patronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam 13 coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cujuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et si Episcopo, aut Synodo provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, 14 per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint, a 15 examinentur ab Episcopo, sive, eo impedito, 16 ab ejus Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus: 17 non paucioribus, quàm tribus †: 18 quorum votis, si pares, aut singulares fuerint, 19 accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinotores autem singulis annis 20 in diœcesana Synodo ab Episcopo, vel ejus Vicario ad minus sex proponantur; 21 qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. 22 Adveniente vacatione cujuslibet Ecclesiæ, 23 tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeque succedente alia vacatione, aut eosdẽ, aut alios tres quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint verò hi examinatores * Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut jure Canonico, vel alii Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id vibebuntur magis idonei, jurentque omnes ad sancta Dei Evangelia, se, quacunque

a Inf. Sess. ult. de Refor. c. 9.

cunque humana affectione postposita, fideliter munus exe-
a c. quando, 24. distinct. cuturos. a τυ Caveantque ne quidquam prorsus occasione hujus examinis 24 necante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quàm alii dantes incurrant; à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo Provinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur: à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, graviter ejus arbitrio puniri possint. φ &c. Peracto deinde examine renuntientur, quotcunque ab his 25 γγ idonei judicati fuerint, 26 ætate, 27 moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam
b Sess. 25. cap. 9. opportunis, b 28. ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris † 29 magis idoneum judicaverit *: 30 atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. 31 Si verò juris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is 32 ζζ ** quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus judicabit, Episcopo præsentari teneatur, ut ab eo instituatur. Cùm verò institutio 33 θθ ab alio, quàm ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. 34 ιι &c. Quod si jus patronatus laicorum fuerit; debeat qui à patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut suprà, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque suprà dictis casibus 35 non cuiquam alteri, quàm uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, juxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, μμ ulla devolutio, 36 aut appellatio *, etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsan postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, & administratione non amoveatur, donec aut eidem, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit provisum, ** ξξ aliàs provisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam † factæ, 37 subreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, privilegiis, præventio-

ventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis concessis quibuscunque *a* Universitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscunque. Si tamen adeò exigui reditus dictæ parochiales fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè graviores rixæ, ac tumultus possint excitari: 38 poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, privatum aliud examen, cæteris tamen, ut suprà, servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, providere.

a Sess. 25. cap. 9.

DECLARATIONES.

1 *Cum Parochialis Ecclesia vacatio.*] Hoc decretum non habet locum quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis est unita accessoriè.

Si fuerit Capellania pro coadjutoria in Parochiali sita, in ea conferenda servatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquissima cõsuetudine hæ Parochiales solitæ essent commendari ad sex menses, & qui semel instituti fuerint etiam ad præsentationem non possint amoveri ad nutum.

2 *Etiamsi cura Ecclesia.*] Etiam hoc servatur in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per Capellanos amovibiles ad nutum Capitulorum, vel per ipsosmet Canonicos absq; examinatione ab immemorabili tempore, quo non obstante, omnes tenentur ad subiiciendum se examini Episcoporum.

In vacationibus Ecclesiarum parochialium, licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio personarum, quæ sunt magis idoneæ, propriè ad Episcopos ordinarios spectant, collatio autem parochialium ab his facienda est postea, ad quos antè pertinebat conferre.

Episcopo resignantes proprias parochias *in forma dignum*, resignent judicio & provisione vicinioris Episcopi.

3 *Uni, vel pluribus curam animarum dare.*] Sed non intelligitur hoc de Canonicis Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.

4 *Vel resignationem.*] S.D.N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minùs beneficium curarum ad tempus.

Decretum Concilii Tridentini quòd dicit, vacationes omnes de Ecclesiis parochialibus, etiam per resignationem examine per cõcursum prævio ab Ordinario conferendas ei, quem aptiorem judicaverit, locum non habet in resignationibus factis in manibus Papæ in favorem certæ personæ, cùm non possint dici propriè vacare. Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine per concursum faciendo,

non habet locum in vacatione parochialis per resignationem factam in manibus Papæ in favorem personæ, quem idem Pontifex admiserit, & mandavit examinari & expediri *in forma dignum*.

Ei, qui exhibuit Bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesanatensium, & rejectus est ab examine, de quo fidem examinatorũ affert, jussum est eandem appellationem ad suffraganeum Ravennatensium deferre.

In provisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis, non est necessarium hoc examen per concursum, potestq; apponi clausula: *ut non obstantib. beneficialibus*, dummodo permutatio sit vera, & non fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore sit magna inæqualitas, vel aliquid simile; aliàs fieri debet examen per concursum. *Infrà §. In permutationibus.*

Ad litteras Episcopi non probantis examen ejus presbyteri, cui resignatio facta est, quia præsumptio est pro presbytero, respondetur à Reverendissimo Domino Datario, ut Episcopus testes examinet, & si quid contra eum habet quod indignum ac inidoneum reddat, transmittat.

In concessione jurium in favorem ejus qui prætendit habere jus, nec examen, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit.

5 *Ecclesia reservata*] In beneficiis curatis reservatis Sedi Apostolicæ, & quibusvis aliis, ex antiqua consuetudine Ordinarij proponunt edicta concursus, & à Sede Apostolica provisio fit, & approbatur ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, si providendus habet fidem approbationis suæ ab Ordinario. De hoc est Bulla Pij V.

6 *Abbatum.*] Abbatis provisione curata beneficia cùm vacarint Ordinarij edicta concursus proponere debent.

Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacaverit, ad quam Abbas aliquis habet jus nominandi, quemcunque Abbas nominaverit, eum ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesiæ vacabunt ad mortem rectorum, in quibus Abbas habet jus conferendi, eos, qui earum curationem suscipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quod vocatur per concursum: neque Abbas eam ob caussam ullum examinis edictum proponere potest, neque illius officij partem ullam attingere: sed id totum pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitæ integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, ut ex illis, cui maluerit, curam conferat.

Licet aliqui Patriarchæ habeant collationem Parochialiũ existentium in aliqua Diœcesi, Ordinarius tamen illius Diœcesis, edicta concursus proponere debet, & collatio postea legitima & approbata debet fieri à Patriarcha. Habens itaque jus conferendi aliquas Parochiales, quæ sunt in Diœcesi Episcopi suæ provinciæ non potest eas cõferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatorib' deputatis per Episcopũ ejus Diœcesis in qua sitæ sunt istæ Parochiales, & interim, dum dictæ Parochiales vacant, Episcopus illius Diœcesis in qua sunt, jus habet constituendi in eis Vicarium cum congrua (arbitrio suo) fructuum portionis assignatione, qui dictæ parochiæ inserviat, donec de Rectore fuerit provisum: nec potest Patriarcha in aliena Diœcesi

(licet

(licet ea sit Episcopi suæ provinciæ) Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad ejusdem Episcopi consensum, & examine ejus præeunte, quod per eum, aut ejus exequutorem faciendum est, & quãdiu prædictus Episcopus provincialis dicti Patriarchæ, Synodum Diœcesanam habebit, Patriarcha nihil potestaliter cõmittere. Quamobrẽ Ecclesiarum Rectores, quorum electio ad ipsum Patriarcham spectat, aliiq; præterea qui curam animarũ in eis gerunt, vel Synodo non intersint, vel decretis Episcopi obtemperent. Nec potest idẽ Patriarcha alienos Episcopos in Diœcesin Episcopi sui provincialis inducere ad Ecclesias benedicendas vel consecrandas, vel ut sacrum extremæ unctionis oleũ conficiant, vel chrisma administrent, aut aliqua Põtificalia munia obeant atq; exerceant, nisi de Episcopi, cujus ipsa Diœcesis est, cõsensu.

7 *Capitulorum.*] Etiamsi ad illos collatio, institutio, seu præsentatio pertineat.

Quando collatio Parochialis ab immemorabili tempore pertinet ad Capitulum Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, vel ad alium inferiorem; occurrente illius vacatione pertinet edictorum appositio ad solum Episcopum, si in ejus diœcesi Parochialis sita est. Immò verò vacante parochiali, si ejus collatio spectat ad Archidiaconum, jus examinandi eligendique virum idoneum ac edictorum proponendorum ad Ordinarium spectat; non ad ipsum Archidiaconum.

Archidiaconus, cujus territorium est in una diœcesi, parochiales Ecclesias conferre potest tantum illis, quos Episcopus ejusdem Diœcesis, (in qua territorium est) elegerit, magisque idoneos judicaverit ex his, qui ab examinatoribus in Diœcesana Synodo deputatis idonei renuntiati sunt.

Quoties autem vacaverit aliqua Ecclesia Parochialis, cujus collatio spectat ad Præpositũ alicujus Collegiatæ, debet idẽ Præpositus curare, ut fiat edictum publicum, in quo sit adscriptus certus dies, & hujus tenoris, videlicet: quod *protestatur se in ipsa Ecclesia conferenda Ordinarium Episcopum prævenire, ipsamq; conferre illi, quem Episcopus idoneum elegerit ex iis, quos examinatores approbaverint: atq; ideò se ei denũtiare, ut edicta proponantur, & curet ut examen fiat suo tempore.* Infrà hoc c. §. *Porrò Episcopus.*

8 *Debeat Episcopus statim*] Hoc examen agere, edicta proponere, & alias provisiones facere, prout in hoc Decreto, spectat tantum ad Episcopũ, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum: non obstante etiam quod ipse inferior ex immemorabili consuetudine haberet hujusmodi jus cumulativè in loco suæ jurisdictionis (dummodo in ipsius Episcopĩ diœcesi Parochialis posita sit) etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinario haberet jus congregandi Synodum.

9 *Idoneum in ea Vicarium.*] Hic Vicarius debet habere custodiam & administrationem omnium bonorum Ecclesiæ, etiam illius, cujus institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantibus his, quæ traduntur per Doct. *in c. cum vos, de Off. Ordin.*

Mercenarii quidam, ex antiquissima consuetudine ab Ordinario commendari solent ad sex menses sacerdotibus per vicinos præsentatis: quibus elapsis nunquam vel raró sacerdos ipse prorogationem vel novam provisionem requirit, sed vigore dictæ primæ expeditionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in ipso munere jure persistit. At si vicini illi probarent legitimè jus patronatus validum, prout Conciliũ requirit *Sess. 25. c. 9.* permittendũ esset illis præsentare instituẽdos,

prævio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expressè illis facultatem semel institutos amovendi ad eorum nutum.

Congregatio censuit, pro collatione & institutione harum Ecclesiarum curatarum, seu deputatione Vicarij. *ut Sess. 6. c. 2. & Sess. 7. c. 7. & c. 8. &c.* Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori convenientem, quæ tamen pro scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis unum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores ullo modo directè, vel indirectè, percipiant.

10 *Cum congrua.*] Duorum aureorum (attentis certis circumstantiis) pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis in assignatione ut constitueretur. Et hoc ipsum potest, Sede vacante, Capitulum. Quod si in pensionis assignatione gravamen intulerit, poterit unus Episcopus corrigere.

11 *Porrò Episcopus.*] Hoc examen omnino ad Episcopum Ordinarium spectat, in cujus Diœcesi Parochialis est. Collatio autem fit ab eo, ad quem de jure spectabat, & si inferior haberet provisionis jus cum Ordinario, debet, habita notitia vacationis Parochialis, coram Notario declarare se velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Episcopũ, ut proponat edicta, & hac ratione tuebitur provisionis suæ jus. *Suprà hoc c. §. Archidiaconum, & §. Quoties autem.*

28. April. 1594. Congregatio Concilii censuit, Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulo unitis non esse prævio concursu instituendos. Censuit quoque, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati admittere concursum aliquem habentem beneficium curatum: sed si is obtinuerit illud per concursum, & sic vacaverit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta novi concursus, pro beneficio illo vacante.

12 *Et qui jus patronatus habet.*] Congregatio jam dudum censuit, hoc c. non requirere examen per concursum ad Parochialem, quæ sit juris patronatus laicorum validè; ideo admittendum ad eam illum, qui intra tempus Juris patronatus laicis præfixum, fuerit ab ipsis præsentatus, si à deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

13 *Coram deputandis examinatoribus nominet.*] Cùm nominatio patrono Ecclesiæ facta fuerit, potest Episcopus etiam alios idoneos ad concursum admittere.

14. Julij, 1594. Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse occurrente vacatione beneficii curati, vocare & admittere ad concursum possidentem aliud beneficium curatũ, sed non potest sine concursu, & si beneficiũ, quod possidet, obtinuerit ille per concursum, & postquam vacaverit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta pro concursu.

14 *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*] Congreg. censuit, si unus tantum ad concursum comparuerit intra triennium, posse solum examinari & approbari.

9. Aug. 1593. Congregatio censuit illum, qui termino elapso comparuit, minime esse admittendum ad concursum Parochialis.

Item unico comparente non debet prorogari terminus, & proponi aliud edictum, sed ille qui comparuerit, examini subiiciendus est, &, si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi qui

descripti

descripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concursum accederet: tunc enim poterit Episcopus legitimè terminum prorogare.

Item, si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Conciliū non videatur necessariò requirere edictū per concursum, fuit tamen tutiùs judicatum, aliud edictum proponi; & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui, prævio examine, sine concursu beneficiūm conferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum devolutivum, sed non ad suspensivū: & qui transacto tempore comparuit, minimè est audiendus aut admittendus ad concursum.

Congregatio Concilii censuit, à reprobatione Examinatorum dari appellationem ad effectum devolutivum à die sententiæ. Urbinatensis

Congregatio Concilii censuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad Parochialem Ecclesiam vacantem minùs idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum devolutivum, non autem suspensivum. 4. Maij, 1592. 7. Aug. 1600.

Congregatio Concilii censuit, beneficia curam animarum habentia, quæ verè sint dignitates, non subjacere concursui. 26. Jan. 1601.

Hoc Decretum de concursu non habet locum in beneficiis, quæ Regularibus conferri consueverunt.

Examen concursus in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, ubi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis.

Doctor sive Licentiatus in Theologia, sive in jure Canonico, & in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine quando petit provideri de aliqua Ecclesia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne Episcopi jurisdictionis Venetæ, in parochialium vacationibus, non adhibeant examen per concursum, sed curandum est, ut Decretum Concilii Tridentini & motus proprii S. D. N. in hujusmodi omnino serventur.

Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuo, sed accessoriè unitam habet. *Infrà hoc c.* §. S.D.N.

In parochialibus vacantibus per resignationem quam vocant in favorem, concursus fieri non debet, cùm propriè non dicantur vacare, provisiones tamen istarum Ordinariis committantur, qui examinatis, non autem per concursum provisis, sive resignatariis, & idoneis repertis parochiales hujusmodi conferant.

In provisionibus à Sede Apostolica specialiter factis *in forma dignū*, non est necessaria, nec de jure debet fieri examinatio, quæ fit per concursum. Adeo ut familiaris Papæ, qui de ejusdem commissione examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debeat haberi tanquam si fuisset approbatus & examinatus ab ipsomet Ordinario.

Archiepiscopo Cæsar-augustano, qui noluit ad examen recipere habentem titulū parochialis à Papa per obitum in curia, aliàs ab ipso Archiepiscopo approbatum in eadem Ecclesia: scriptum fuit, ut vel ipse cum examinatoribus examinet *in forma dignum*, vel committat Ordinario viciniori.

Resignans parochialem cuidam, qui per multos annos in curia permansit, petiit ut examinaretur in curia, coram deputatis examinatoribus, & hoc istis partibus concessum fuit.

Habens Parochiam, si per triennium servivit ab Ordinario approbatus, modo non fuerint examinatores in Synodo constituti, remittatur examinandus ad Ordinarium viciniorem, & simul ad ejusdem examinatores.

30. Jan. 1596. Congregatio Concilii censuit, in collatione Canonicatus, quamvis ei unita sit parochialis, non oportere observari formam examinis per concursum.

S. D. N. ex sententia Congregationis Concilij declaravit examen, quod ex decreto hoc faciendum est per concursum in collatione Parochialium, non oportere fieri in provisione dignitatis nuncupatæ, licèt ei sit unita Parochialis Ecclesia, dummodo hæc unita auctoritate Sedis Apostolicæ, ac perpetua & accessoria sit. *Suprà hoc c. §. Examen.*

Petentibus Jesuitis, an Parochia Toletana in monasterium erecta, & unita eorum Collegio regi possit à deputato ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, censuerunt Illustrissimi Cardinales posse.

35 *Examinentur ab Episcopu.*] Licet Episcopis capellanos seu coadjutores ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, seu à quocunque id auctoritatis habente, examinare, nec permittitur illis absq; ejus approbatione curam exercere, vel Sacramenta administrare.

Hoc Decreto comprehenduntur Parochiales sæculares, quarum collatio spectat ad Abbates & alios collatores inferiores.

36 *Ab ejus Vicario Generali.*] Vicarius Sede Episcopali vacante, in locum examinatorum absentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria sufficere potest, sed curare debet, ut elapso anno alij in locum demortuorum sufficiantur seu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habebuntur, qui supererunt.

In permutationibus Ecclesiarum Parochialium, non requiritur examen: si tamen adsit aliqua inæqualitas numeri Parochianorũ, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse declaratum fuit, sed absq; concursu. Itemque si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit necessarium examen, sed non per concursum. *Suprà hoc cap. §. In provisionibus.*

37 *Non paucioribus, quàm tribus.*] Tres examinatores adhiberi omnino debent in Parochialibus etiam modici valoris. *Infrà hoc c. §. Tres ex illis.*

Satisfit huic decreto, si tertius examinator examinaverit, & sit præsens in approbatione, licet votum suum non applicaverit.

In examine per concursum examinatores ex prędictis deputatis in Synodo adsint, & idem numerus à Concilio præscriptus in omnibus examinibus, tam ad minores, quam ad majores Parochiales servandus est.

38 *Quorum votis.*] Licet Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secretè fieri debeant: magis tamen expedit, ut examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario jubeant, ut in actis suis simpliciter scribat, Titium approbatum idoneum, ut Romæ fit, secus verò reprobatum.

39 *Accedere possit Episcopus.*] In hoc casu Episcopus tantùm, vel ejus Vicarius habet votum decisivum.

Episcopus non potest admittere in Parochialibus in suis manibus resignatis consanguineos, familiares, tam suos quàm resignantium, ex Bulla Pij V. anni ejus 3. Kal. April.

22. Apr. 1596. Congregatio Concilii censuit, si ex duobus concurrentibus ad Parochialem

chialem vacantem, & à tribus examinatoribus Synodalibus examinatis, alter eorũ ab omnibus tribus fuerit approbatus, alter verò ab uno approbatus, & à duobus reprobatus, debere utique Episcopum tanquam magis idoneum eligere illum, qui omnia suffragia pro se tulisse proponitur, itaque in hunc modum ad electionem procedentem, atq; approbato petenti acta omnia ab ipso Episcopo esse exhibenda.

20 *In diœcesana Synodo.*] Eligendi sunt in illa Synodo examinatores, qui examinent promoveri volentes ad Parochiales: eligendi sunt & judices Ecclesiastici, quibus Ecclesiæ causæ ex Concil. Trid. Decreto committendæ sunt.

21 *Qui Synodo satisfaciant.*] Horũ officiũ nõ expirat per mortẽ Episcopi.

Congregatio Concilii censuit, examinatores synodales durare, donec alii in synodo deputati fuerint, verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerunt, officium omnium expirare. Saonensis 1. Febr. 1593.

22 *Advenienteq; vacatione, &c.*] Datarius testatur Papam providere de beneficiis vacantibus in mensibus etiã non reservatis, Sede Episcopali vacante, licèt de his nulla habeatur reservatio, vel in corpore juris, vel in extravagantibus, vel in regulis.

23 *Tres ex illis eligat Episcopus.*] Hoc servandum est tam in Ecclesiis majoris reditus, quàm in Parochialibus modici valoris.

Concil. Trid non statuit præcisè, ut examinatores sint tres, sed quod non possint esse pauciores tribus. Itaque si tres sunt tantum examinatores, vota non possunt esse paria, sed singularia, quando singuli singula approbant.

Congregatio Concilii censuit, licuisse Episcopo secundum ea, quæ proponuntur eligere ex duobus inhabilibus inhabilem, quamvis unũ duntaxat suffragium examinatorum tulerit, illum tamen amplius erudiri curabit Episcopus. Forosempronienσis 19. Aug. 1591.

24 *Nec ante, nec post accipiant.*] Quacunque etiam immemorabili consuetudine non obstante.

Congregatio Concilii censuit, examinatores minimè quidquam etiam post examen accipere posse.

25 *Idonei judicati fuerint.*] An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoveri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere.

26 *Ætate.*] Episcopo Cremonensi postulanti an iis, qui à se scriptum Testimonium auferre volunt, quod sint idonea ætate administrandi Parochiales, dare debeat in genere, an in specie, illi Parochiæ? responsum est examinandos esse in genere.

27 *Moribus, doctrina.*] Præferendus minus doctus (modo idoneus & quãdo ejus mores sunt noti & approbati) doctiori, cujus vita ignoratur.

Congregatio Concilii censuit, relatione examinatorum renuntiantium unum ex approbatis idoneum quoad scientiam tantum, & quoad vitam, & mores approbationem reiicientium ad Vicarium Archiepiscopi, non esse satisfactum decreto d. c. 18. Sess. 24. vers. peracto. 24. Maii 1601.

28 *Ex hisque Episcopus eum eligat*] Non prohibetur, quod si unus tantum comparuerit in concursu, atq; repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. *Supr. hoc cap §. Item unico.*

29 *Magis idoneum.*] Etiam casu quo collatio pertineat ad Abbates & alios inferiores collatores.

Congregatio Concilii censuit, examinatores synodales debere renuntiare 5. April. 1598.

[illegible] quotquot idoneos repererint ad vacantem Parochialem Ecclesiam gubernandam, sed ad Episcopum, non autem ad eosdem examinatores pertinere, judicare, quis inter eos sit magis idoneus.

Conchensis 1599. Congregatio Concilii censuit, non pertinere ad examinatores, sed solum Episcopum, judicare, quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus.

30 *Illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat ad quem spectabit.*] Constitutiones Sanctæ memoriæ Pij V. super collatione Parochialium Ecclesiarum 15. Kalend. April. 1566. S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregat. Concilii respondit, non habere locum, nisi in iis Diœcesibus in quibus fuit coacta Synodus Diœcesana, & in ea juxta formam hujus c. fuerunt deputati examinatores.

31 *Si verò juris patronatus.*] Idem dicendum est & observandum in collatione & rustitutione Juris patronatus mixti; scilicet partim Laici, partim Ecclesiastici.

Non habet locum hoc Decretum contra institutionem & fundationem, nam servanda est lex in institutione & fundatione posita: attamen præsentatus est examinandus, & approbandus ab Ordinario, citra concursum, sive id repugnaret institutioni, sive fundationi.

Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiæ Patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus.

Montis regalis 6. Augusti, 1593. Congregatio Concilii censuit, etiam in jure patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro una ad Ecclesiasticos, servandum esse concursum ex Decreto cap. 18. Sess. 24.

22. April. 1599. Congregatio Concilii censuit, beneficia curata jurispatronatus Ecclesiastici esse conferenda prævio concursu, ad eumque omnes qui concurrunt esse admittendos, tametsi à Patronis non fuerint nominati, ideoque appellationem præsentatorum ab ipsis Patronis Ecclesiasticis prætendentium alios ad concursum admitti non debere, concursum, dummodo aliàs legitimè constitutus, & habitus fuerit, impedire non potuisse.

Die 6. Apr. 1598. Congregatio Concilii censuit, Decretum c. 18. Sess. 24. de Reform. vers. si vero jurispatronatus, non habere locum adversus Parochialis institutionem, vel fundationem vestigare præsentati idoneitatem si præscripta fuerit, eam utique omnino esse observandam; cæterùm juspatronatus debet hoc casu ab ordinario examinari, & approbari citra concursum, quamvis lex fundationis repugnaret.

32 *Quem patronus digniorem inter approbatos.*] Ad eundem Patronum Ecclesiæ spectabit (quando duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint judicati) eligere utrum voluerit ex approbatis.

Si beneficium curatum Jurispatronatus Ecclesiastici in mensibus Apostolicæ Sedi reservatis vacaverit? Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione Patronorum, debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere instituendum cum fide Ordinarii; sicut fit in aliis curatis, quæ non sunt de Jure patronatus.

28. April. 1594. Congregatio Concilii censuit, si institutio ad Parochiales Ecclesias Juris patronatus Ecclesiastici facienda sit à summo Pontifice, jus eligendi digniorē ex approbatis ab examinatoribus Synodalibus spectare ad Episcopum, sicuti pari modo electio spectat ad eundem Episcopum, quando ab eodem Pontifice collatio Parochialium facienda sit.

Civitatensis 26. Aug. 1593. 21. Jan. 1594. Congregatio Concilii censuit, ad patronum parochialis Ecclesiæ, quæ

quæ Juris patronatus Ecclesiastici sit, si institutio ad Episcopum pertineat, spectare, eligere digniorem inter probatos ab examinatoribus Synodalibus: si autem institutio non ad Episcopum, sed ad alium spectet, debere Episcopum eligere digniorem, & hunc teneri ipsum Patronum præsentare.

33 *Ab alio quàm Episcopo servetur.*] Etiamsi institutio esset facienda à Papa, quia tunc solus Episcopus eligit. Ita Congregatio censuit, & Sanctissimus voluit, quia Episcopus meliùs cognoscit personas.

Congregatio Concilii censuit, verba illa, *ab alio*, posita in c. 18. Sess. 24. de Reform. ℣. cùm verò, &c. intelligēda esse de inferiori collatore. Nullius 29. Jan. 1593.

Si institutio istarum Parochialium de Jure patronatus Ecclesiæ ad inferiores pertineat, licet ad exemptos, etiam Abbates, nihilominus Episcopus ordinarius debet edicta concursus proponere, & tunc inferior instituat magis idoneum approbatum ab Episcopo: quod si secus factum fuerit, collatio est nulla.

34 *Quod si Iuspatronatus Laicorum.*] Speciale est in jure patronatus Laicorum, ut non requiratur concursus in collatione Ecclesiæ Parochialis: sed si ea sit Jurispatronatus partim Ecclesiastici, partim Laici, servanda est forma examinis per concursum hic posita, sicut Conciliū præscribit in conferenda Parochiali, quæ sit juris patronatus merè Ecclesiastici. Idem dicendum est, quando juspatronatus ex duabus partibus pertinet ad Laicum, & pro una tantùm ad Ecclesiasticum.

Eveniente vacatione Parochialium de jure patronatus Laicorum, quando plures sunt præsentati: requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantùm, ut ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus renunciati sunt, Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illum & non alterum instituat, juxta hoc Decretum.

Poterit & debebit Episcopus cogere provisos post Concilium de beneficio Jurispatronatus ad ostendendum titulum provisionis, & eos, quos invenerit habere Parochiales hujusmodi sine approbatione. Ordinarius admittet ad novum examen, & eis idoneis repertis dabit confirmationem.

Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoveri à Patronis, etiamsi allegarent se esse in possessione ita faciendi, & Jus patronatus esset alicujus Cōmunitatis, sed perpetuò illius Ecclesiæ remanebit. Hoc idem fuit declaratū in præsentatione Cōmunitatis Campi Tosti, quæ allegabat antiquā consuetudinē amovendi Rectorē ad libitum.

Congregatio Concilii censuit, inter plures à Patrono ad Parochialem juris patronatus laicorum cumulativè præsentatos, observandam esse formam examinis per concursum. 29. Jun. 1600.

Congregatio Concilii censuit, in collatione Parochialiū, quæ jure devolutivo conferuntur, servandā esse formā examinis per cōcursum, quia Patronus non læditur, & quia sublato obstaculo præsentationis, & juris patroni illa vice exclusi, res cedit ad ordinarii potestatem. 29. Jun. 1600.

Congregatio Concilii censuit, quod si plures fuerint præsentati super parochiali de Jure patronatus Laicorum existente, requiratur examen per concursum inter eos præsentatos tantùm, ut ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus Synodalibus renunciati fuerint, Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illum, & non alterum instituat. Die 16. Jan. 1595.

35 *Non cuiquam alteri, quàm uni ex prædictis examinatis.*] Jurisdictio quasi possessio immemorabili tempore præscripta à Capitulo exercendi curam in civitate, per deputandos ad id Capellanos adjutores ad nutum amovibiles, non possunt efficere quo minus deputatos post Concilium liceat Episcopo hujusmodi examinare, & approbare.

36 *Aut appellatio.*] Datur nunc appellatio ex Bulla Pii V. quæ incipit, *In conferendis*, casu videlicet eo quo Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis post examen per concursum debitum elegerit. Etenim ii qui rejecti fuerint, a mala electione hujusmodi ad Metropolitanum, vel, si ipse eligens fuerit Metropolitanus aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, &c.

37 *Subreptitiæ esse censeantur.*] Examen omissum in Parochialibus per cōcursum vitiat collationes, & provisiones Parochialiū Ecclesiarū, factas post publicationem Concilii Tridentini, & prædictæ Parochiales ita collatæ vacant, earumq; collatio ad Sedem Apostolicam spectat.

38 *Poterit Ordinarius, si pro sua conscientia, &c.* Ex hoc verbo, *Ordinarius*, intelligitur hoc decretum locum habere etiam in aliquibus inferioribus Prælatis: siquidem inferior Episcopo, sed qui omnimodam habet jurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditur, sed est immediatè Sedi Apostolicæ subjectus, nullius Diœcesis proprium territorium habens, si habet jus congregandi Synodum, & legitimè constet illum congregasse & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, ac Oeconomos Vicarios deputare, denique omnia illa, quæ per hoc Decretum Episcopo præcipiuntur, præstare.

Episcopus vacante Parochiali, proposuit edicta ex hoc c. & infra decem dies, quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt juxta formam Concilii, sed in die pro concursu & examine deputato, duo tantùm ex ipsis quatuor comparuerunt, qui examini se subjecerunt, & idonei reperti sunt: dubitatum itaque fuit, an examen prædictum subsisteret, ex quo duo alii adscripti non fuerunt examinati, cùm Concilium præcipiat, quod omnes adscripti examinentur? Congregatio censuit examē istud validè subsistere, quia verba Concilii intelliguntur, quatenus veniant ad examen, aliàs in potestate unius esset nolle venire, impedireque ne ulterius procederetur, quod dici non debet.

Qui, cùm non sit examinatus, obtinet Parochialem (in qua virtute hujus Concilii nullum jus habet) si examini se subjicere vult, audiendus est, & idoneus repertus, admittendus seu confirmandus.

5. Dec. 1594. Congregatio Concilii censuit, inferiorem Episcopo, qui omnimodam jurisdictionem habeat Episcopalem, nec alicui subdatur, & sit immediatè subjectus Sedi Apostolicæ, nullius Diœceseos proprium habeat territorium, habeatq; jus congregandi Synodum, & legitimè constet illam congregasse, & delegisse examinatores, utique posse cōcursum instituere, examinare, & approbare, & Oeconomos, ac Vicarios deputare, omniaq; alia agere, quæ c. 18. *sess* 24. *de ref* continentur.

Ex Bulla Pii V. Quæ incipit, In conferendis, *desumuntur sequentia.*

Collationes, provisiones & quasvis deputationes Parochialium Ecclesiarum ab Episcopis, Archiepiscopis, & à quibusvis aliis collato-

latoribus tam Ordinariis, quàm delegatis, & S.R.E. Cardinalibus, & Sedis Apostolicæ delegatis, vel Nunciis præter & contra formam Concil. Trident. traditam, præsertim in examine per concursum faciendo præscriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas & nullius valoris, vel momenti fore & esse, nullumque ipsis jus aut titulum etiam coloratum possidendi præbere volumus. Et Parochiales Ecclesias hujusmodi, ut prius ante collationes istas vacabant, etiam nunc vacare, easque omnes pro tempore sic vacantes, nostræ & Sedis Apostolicæ, & non aliorum quibus jus conferendi (præterquam si sit Episcopus, vel Archiepiscopus, qui curā dicti examinis juxta Decret. Concil. Trid. habere non debent) competit, dispositioni reservamus.

Si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis, post examen per concursum habitum elegerit, possunt ii, qui fuerunt rejecti, à mala electione hujusmodi, ad Metropolitanum, vel si ipse eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, uti Sedis Apostolicæ delegatum, aut aliàs ad dictam Sedem Apostolicam appellare, & prçelectum ad novum examen coram ipso appellationis judice, & ejus examinatoribus provocare. Constito verò de prioris eligentis irrationabili judicio, eoq; revocato; Parochialis magis idoneo per eundem judicem appellationis auctoritate Apostolica (quatenus collatio ad Episcopum, à quo fuit appellatum, spectaret) conferatur; aliàs eidem magis idoneo per judicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, provisio, vel institutio spectabit. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat, quo minus electio per Ordinarium primo loco facta debitæ executioni demandetur, & provisus ab eadem Ecclesia, causa appellationis hujusmodi pendente, non amoveatur. Et si quis à sententia per judicem appellationis lata duxerit appellandum esse, tunc ad Sedem Apostolicam appellabit: si quid secus in præmissis omnibus & singulis, actum aut intentatum fuerit, irritum est & inane. *Hæc Bulla publicata dicitur Kal. April. 1567.*

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Resignat. l.1. q.7. n.7. & lib.8. q.9. n.77. cum seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl.6. n.121. cum seqq. Latè Nicol. Garsi. de Benefic. p.9. c.2. à n.103. Fr. Petr. de Ledesma in sum. p.2. tract.7. cap.1. conclus.7. à principio, & præcipuè diffic.13. cum seqq. * & Farinac. in præsenti. Vide etiam Constitutionē Pii V. incip. in conferendis. cujus in proposito meminit Rota noviss. decis. 672. & 674. & latè explicatur in decis. 673. & 628. in recollectis à Farinacio. Azeved. in l.1. tit.16. de los Protomedicos examinatores. lib.3 recopil. n.4. Vide quoque decis. 323. in 2. p. civil. Farin. in recentioribus n.1. 6. & 8.

Decisiones Illustriss. Cardinalium sacra Congregatio adducta à Doctoribus infra citatis.

β PRima est. Doctor, sive Licentiatus in Theologia, sive in jure Canonico, & in publica Universitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit provideri de aliqua Ecclesia Parochiali. referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl.4. num.90. Nicol. Garsi. de Benefic. p.9. cap. 2. num. 103. & resolvunt Lambertin. de Jure patron. pa. 5. lib.2. quæst.11. art.3. num.5. Fusc. de Visitat. lib.2. cap.5. n.10. Rebuff. de

de privil. ſcholar. privil. 86. n. 4. Flamin. de Reſignat. lib. 8. q. 9. n. 81. & ſeqq. Zerol. in praxi Epiſc. pa. 2. verbo Doctor. §. 1. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Curiæ Neapol. c. 65. n. 1. ad finem, P. Leſſi. de Juſtit. l. 2. c. 34. n. 82. Proſper. de Auguſtino in addit. ad Quarant. in ſum. Bullarii, verbo Parochialium beneficiorum collat. q. 1. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 15. n. 5.

γ Secunda. Hoc decretum non habet locum in reſignationibus factis in manibus Papæ in favorem. referunt Flamin. de Reſignat. l. 1. q. 7. n. 7. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 6. n. 121. cum ſeqq. ubi etiam reſolvit, quòd reſignatarius proviſus à Papa, vel mandatum de providendo in forma dignum obtinens, duntaxat examinari debet absque concurſu, & approbari, ſi idoneus repertus fuerit ad curam animarum, ſive reſignatarius ſit præſens in Curia, ſive abſens in partibus, de quo etiam vide Guttier. Canon. l. 2. c. 11. n. 1. Zerol. p. 1. verbo Parochia, §. 2. dub. 5. & 6. Marc. Anton. Genuenſ. d. c. 65. n. 1. & 2. Proſper. de Auguſt. ubi ſup. q. 3. P. Leſſi. d. lib. 2. c. 34. n. 84.

δ Tertia. In permutationibus, quę fiunt de beneficio ſimplici, & curato, licèt non ſit neceſſarius concurſus, examen tamen neceſſarium eſt. In permutationibus tamen Eccleſiarum Provincialium non requiritur examen: ſi verò adſit magna inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuiſſent examinati eo tempore, quo Parochiales adepti ſunt, tunc eos examinandos eſſe, ſed absque concurſu, refert Garſ. d. p. 9. c. 2. n. 165. & vide Flamin. d. q. 9. n. 95. Læli. Zech. de Republ. Eccleſiaſt. c. 28. de Parocho n. 6. Genuenſ. d. c. 65. n. 2. Proſper. de Auguſt. ubi ſup. q. 3.

ε Quarta. Examen concurſus non eſt neceſſarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuò & acceſſoriè unitam habet, refert Garſi. d. p. c. 2. n. 193. Anaſtaſ. Germon. de indultis Cardin. § quibusvis num. 7. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 273. n. 48. * & Joan. Aloyſ. Ricc. in ſua prax. curiæ Archiepiſc. Neapol. deciſ. 490.

ζ Quinta. Examen concurſus non debet fieri in proviſione dignitatis Abbatiæ, tametſi unita ſit ei Parochialis Eccleſia, dummodo hæc unio auctoritate Sedis Apoſtolicæ ac perpetuò, & acceſſoriè facta ſit. referunt Garſ. d. c. 2. n. 193. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 5. §. 7. n. 13. & gloſſ. 6. n. 162. Proſper. de Auguſtino d. quæſt. 3. P. Leſſ. d. c. 34. n. 82.

η Sexta. In dignitatibus habentibus curam animarum in Eccleſiis Collegiatis, non eſt neceſſarium examen per concurſum, quale requiritur in Parochialibus Eccleſiis. refert Garſi. d. c. 2. n. 195.

θ Septima. Hoc decretum de concurſu non habet locum in beneficiis Regularibus, quæ Regularibus conferri conſueverunt, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 6. n. 162. Garſi. d. c. 2. n. 196. & 198.

ι Octava. In Prioratibus Regularibus habentibus curam animarum ſolitis commendari ſæcularibus, non requiritur concurſus. refert Garſ. d. cap. 2. n. 199.

κ Nona. In Vicariis perpetuis Parochiarum unitarum non debet fieri concurſus, ſed ſolùm ad nominationem, ſeu præſentationem illorum, quorum dignitati, vel Eccleſiæ Parochialis eſt unita, & annexa, deputandi, & inſtituendi ſunt. refert Garſi. d. c. 2. n. 289.

λ Decima. Hoc decretum habet locum etiam quod Parochiales litigioſæ ſint, quando in illis Summus Pontifex noluerit collitigantem ſubrogare, vel jus demortui in aliam transferre, niſi conſtet Sancti-

ctita-

ditatem suam voluisse dicto Decreto Concilii derogare, refert Nicol. Garſ.d.c.n.170. vide tamen Gonzal.ad reg.8. Cancell. gloſſ.6. n.142.

p Undecima. In Parochialibus, quas quis acquirit per regreſſum, non eſt neceſſarium examen, quod intelligendum, ſi eam poſſederit, ſecus ſi eam nunquam poſſederit, refert Nicol. Garſ. d.c.2. num.168.

† Plures alias deciſiones Sacræ Congregationis ſcitu digniſſimas refert Proſp. r Farinaci in recollectis ab eo circa iſtum textum à fol.376. & aliquas etiam retulit Steph. Gratian. tom.2. diſceptatio. forenſ. c. 211. n.35. & quatuor ſeqq.

v *Vel per reſignationem etiam in Curia.*] Intelligi de reſignatione ſimplici, non vero de illa, quæ fit in favorem, reſolvit Gonzal.d.gloſſ.6. n.122. & ſeqq.

ξ *Etiamſi ipſa Parochialis Eccleſia reſervata vel affecta fuerit.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. In beneficiis curatis reſervatis Sedi Apoſtolicæ & quibusvis aliis, etiam ex antiqua conſuetudine, Ordinarii proponant edicta concurſus, & à Sede Apoſtolica proviſio fiat approbato ab examinatoribus in Synodo Diœceſana deputatis, ſi habet fidem approbationis ab Ordinario, referunt Anaſt. Germ. Indultis Card. §. Quibusvis, n.17. Flam. de Reſignat. lib.10. q.7. n.12. Gonzal. d. gloſſ.6. n.112. Nicol. Garſ. d.c.2. n.154.

o *Porrò Epiſcopus.*] Quòd hic etiam intelligatur Abbas, qui habet ordinariam jurisdictionem, refert decidiſſe ſacram Cardinalium Congregationem Flores Var. lib.3. q.14. n.21.

π *Intra decem dies.*] Quòd etiam ultra alios decem dies poterit prorogari, ſed non ultra, ex Bulla Pii V. & Concil. Cuſent. & Mediolan. Provinc. refert Zerol. in praxi Epiſc. part.1. verbo Parochia, §.2. dub.3.

ϱ Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit: Si termino elapſo alter ſuperveniat, ut res integra ſit, admittendus eſt, referunt Gonz. ad regul.8. Cancel. gloſſ.9. §.1. n.115. Nicol. Garſi d.c.2. n.206.

* *Per edictum etiam publicum, &c.*] Vide Ricci. collectan. 1366. in fin. qui refert cautelam ſervandam ab inferioribus quibus competeret jus conferendi aliqua beneficia curata, cujus etiam meminit Farinaci. in præſenti fol. mihi 383. ſuper verb. Porrò Epiſcopus.

σ *Ab Epiſcopo, ſive eo impedito, ab ejus Vicario generali.*] Quòd per hæc verba non tollatur, quin coram Vicario poſſit fieri examen, etiam Epiſcopo non impedito, ſed poſita eſſe ad denotandum convenire, quòd ab ipſo Epiſcopo ceſſante impedimento fiat examen, reſolvit Garſ. d.c.2. n.117.

† *Non paucioribus quàm tribus.*] Vide Rotam noviſſ. deciſ.672. n.4. in recollectis à Farinacio.

* *Sint verò hi examinatores.*] Vide Peregrin. conſ. 3. n.19. vol.2.

τ *Caveantq; ne quidquam prorſus occaſione hujus examinis nec ante nec poſt accipiant.*] Vide Zerol. d. verbo Parochia, §.2. dub.11. P. Soar. de Relig. lib.4. de Simonia, c.59. n.2. Nic. Garſ. d.p.9. c.2. n.368. cum ſeq. vide quæ tradunt Menoch. de Præſumpt. lib.5. q.8. n.7. Anton. Gabr. lib.1. de Præſumpt. concluſ.13. n.6. cum ſeqq. optimè Farin. conſ.75. n.3. & 48. bene Petr. Ledeſm. d.c.1. concl.7. prope finem.

υ Sacra Card. Congregatio ita cenſuit: Non poteſt Ordinarius ſtatuere aliquod ſtipendium, etiam minimum, examinatoribus deputatis in Synodo pro concurſu Parochialium, & ſi Synodus diœceſana ſecus ſtatuerit, decretum eſſe irritum, & nullum, refert Garſ. d.p.9.

c.2.

c.2. num.374. contrarium tamen in Ecclesiis Hispaniæ communi usu receptum esse testatur Pet. de Ledesm. d. concl 7. prope finem, v. *La difficuldad*. p.159.

φ *Peracto deinde examine, &c.*] Sequuntur decisiones Illustriss. Cardinal. Sacræ Congreg. adductæ à Nicol. Garf. in locis infrà citatis.

χ Prima. Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renunciare Episcopo, quos idoneos reperient, refert Nicol. Garſ. de Beneficiis, pa. 9. c.2. n.104.

ψ Secunda. Non spectat ad examinatores, sed ad Episcopum eligere ex approbatis magis idoneum, refert Garſ. d. c.2. n.108.

ω Tertia. Examinatores debent solùm renunciare duos vel tres, verbi gratia, examinatores idoneos, deinde Episcopus absq; votorũ calculo, sed suo judicio eligere debet digniorẽ, refert Garsi d. c.2. n.109.

αα Quarta. An si pluribus examinatis aliqui ultra dimidiam vocum fuerint consequuti, & sic approbati, & unus omnia suffragia prospera portavit, Episcopus facta per examinatores relatione possit, postposito illo, in quem omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui ultra dimidiam partem vocum habuerunt, cùm omnes approbati dicantur? Respondit Congregatio posse, refert Garsi d. c.2. n.109.

ββ Quinta. Licet Concilium non expresserit, an vota examinatorũ palam, aut secretè fieri debeant, magis tamen expedit, ut examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario jubeant, ut in actis suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Sejum verò reprobatum, refert Garsi. d. c.2. n.107.

γγ *Quotcunq; ab his idonei judicati fuerint ætate, moribus, &c.*] In dubio spectare ad examinatores renunciare, quis sit magis idoneus, dicit Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Parochia, §.2. in princ. Et examinatores ab Episcopo, vel Vicario, quibus beneficia provideri incumbit, accersitos, teneri significare, & subscribere quis sit dignus, & quis dignior, sub peccato mortali, tenent Barthol. Medin. in sum. lib.1. c.14. §.32. Fr. Ludov. Lopez in instruct. conscient. tom.1. c.127. Pet. Ledesm. in sum. tract.7. c.1. concl. 7. diffic.13. † Vide Rotam Rom. decis. 654. n.1. & seq. & decis. 655. in princ. in recollectis à Farinacio.

δδ Primò præferri graduatum in aliqua scientia, dicit Caputaq. decis. 277. part.1. & Pute. decis. 200. lib.3. * quos refert & sequitur Rota noviss. decis. 677. n.1. in recollectis à Farinacio.] Secundò originarium civitatis, † Deci. Paris. & alii citati à Rota decis. 628. in princ. & ind. decis. 677. n.1. in fin. in recollectis à Farinac.] Bellarm. decis. 591. & posse eligi dignum de gremio Ecclesiæ, posthabito digniore, juxta l. in Ecclesiis, C. de Episcopis & Clericis, resolvit P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.30. tract 3. n.200. Tertiò præferri magis litteratum asserit Farinacius Rom. decis. 677. Quartò majori habilitate prẹditum, veluti prudentia, integritate, & maturioritate, refert Farin. decis. 638. & præferri minùs dignum, quando in eo concurrunt pietatis misericordiæ, vel utilitatis publicæ argumenta, testatur P. Valer. Regin. d. n. 290. Quintò præferri minùs doctum, modò idoneum, quando ejus mores sunt noti, & approbati, doctiori, cujus vita ignoratur, referunt Gonzal. ad reg. 7. Cancell. gl. 4. n.111. & Garsi. d. part. 9. c.2. n.112. Et quod peccatum mortale committatur, quando alter dignus eligitur, prætermisso digniore, tenent Sot. lib.3. de Just. q. 6. art.2. Covàn reg. peccatum, p.2. §.7. n.4. Petr. Navar. lib.2. de Restit. c.2. n.120. Valent.

2. 2.

2.2.disp.5.q.7. puncto 2. §.2 quæritur, P. Azor. inst. Moral. p.1.lib.6. c.15 q.1. P Val. Reginald. d.tract.3.n.195. Sayr decis. 12.de Pœnitent. Alexand. Rauten. decis.35. Aloys. Ricc. in collect. decis. p 4. collect. 931. Steph. Gratian. decis. 97. ubi resolvit, non teneri ad restitutionem, nisi quando beneficium debetur digniori, ex aliquo statuto, vel lege.

ε ε An provisio Parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint solùm de litteratura, examen verò circa mores, ætatem, & reliqua, Episcopo relinquatur? Resolvit Congregatio censuisse teneri facere relationem circa mores, ætatem, & reliqua, Nicol. Garsi. de Benefic. p.5. c.7. n.11. ✠. Ad tertium, & p.6. c.2. n.238.

† *Episcopus eum eligat, quem cateris, &c.*] Vide Jo. Guttier. in pract. cap.11. ex n.11. lib.2. Medicis de acquir. rer. dominio gloss.2.p.3 n 63. Cavalcan. decis.11. n.1. p.3.

* *Magis idoneum judicaverit, &c.*] Vide omnino Rotam noviss. decis. 672. in recollect. à Farinacio, & decis. 40. in n.4. de qua per Farinac. part. 1. civil.

ζ ζ *Is quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatoribus judicabit, &c.*] Vide Navar. cons 5. de jurepatron. Marc. Anton. in praxi Archiepisc. Curiæ Neapol. c.65. n.5. Zerol. in praxi Episc. p.2. verbo Jurispatronatus, §.10. P. Azor. instit. Moral. p.2. lib.6. c.21. q.15. Alex. Raudens. Pisana decis. 33. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p.2. collect. 278

η η Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Si Ecclesia Parochialis sit Jurispatronatus partim laici, servanda est forma examinis per concursum hìc posita, quam Concilium præstitit in conferenda Parochiali, quæ sit jurispatronatus merè Ecclesiastici: & idem dicendum est, quando juspatronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro una tantum ad Ecclesiasticum, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss 6.n.135. Garsi. d.p.9.c.2.n.278.

θ θ *Ab alio.*] Sacra Cardin. Congregatio censuit verba illa *ab alio*, intelligenda esse de inferiori Collatore, refert Gars. d.c.2. n.275.

ι ι *Quòd si juspatronatus laicorum fuerit, &c.*] Vide Flamin. de Resign. l.8. q.9. n.111. Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Parochia, §.7. p.271. Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. c.28. n.6. p.325. † Steph. Grat. discept. forens tom.2. c.211. ex n.30.

κ κ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialium, quæ sunt Jurispatronatus laicorum, sed sufficit, quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus in diœcesana Synodo deputatis. & idoneus judicetur, prout statuit hoc Concil. Trident. non possunt tamen patroni, quacunque consuetudine contraria non obstante, ad nutum amovere semel institutos, & Rectorem deputatum, referunt Flamin. de Resign. lib 8. q.9. n.111. Zech d.c.28. de Parocho, n.6. Marc. Ant. Genuens. d. c.65. n.2. P. Lessi. de Justit. lib.2. cap.34. n.58. & 81. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl.6. n.234. Garsi. d.p.9. c.2. n.255.

λ λ Sacra Cardinalium Congregatio etiam ita censuit: Veniente vacatione Parochialium de jurepatronatus laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantùm, ut ex his, qui facto examine idonei ab examinatoribus renunciati fuerint, Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atq; illum, & non alium instituat, juxta hoc decretum, refeunt Gonzal. d. gl.6. n.138. Garsi. d.c.2. n.256.

μμ

μμ *Ulla devolutio aut appellatio,&c.*] Vide Azeved.ad l.1. n.4. tit.16. lib.3. novæ Recopil.pag.376. Gonzal.ad reg.8. Cancell. gloss. 9. §.1.in annot.contra nullit.n.186. & 209. & d. gloss.6. n.163. cum seqq. ubi quid in secunda instantia. * Vide Nic.Garc.de benefic.p.9. c.2. n.239. Ricc.in prax. curiæ Neapol.resol.348. Steph.Grat.decis.97.n.17.

νν *Alias. provisiones omnes,&c.*] Vide Zerol.in praxi Episc.p.1. verbo Parochia, § 2. pag.270. Comprehendere etiam provisiones Papæ dicit Garsi.d.c.2.n.366.

ξξ Sacra Card.Congreg.censuit,collationem Parochialis factam sine examine per concursum, esse nullam,& irritam,& præfatas Parochiales eo modo collatas vacare, earumque collationem ad Sedem Apostolicam spectare, refert Zerol d.verbo Parochia,§.2.dub.2.

† *Præter supradictam formam.*] Vido Steph. Grat. tom. 2. discept. forens.c.211. n.32.33. & 34.

CAPUT XIX.

Expectativis hactenus concessis uti nulli fas esto. Reservationes mentales, &c. nulli concedantur.

α DEcernit sancta Synodus. 1 Mandata de providendo, & gratias, quæ Expectativæ dicuntur, nemini amplius, βγ, etiam 2 Collegiis, a Universitatibus,Senatibus,& aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam,vel alio quovis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. b δ Sed nec reservationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa,abrogata esse censeantur.

a Vide sess. 25. c.9. b cap.2.de conc. præb. & c. detestanda,eo tit. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Mandata quæ Expectativa dicuntur.*] Expectativæ sunt omnino sublatæ,etiam si illæ factæ,sint de consensu Ordinariorum.

Decretum hoc Expectativarum abrogatarum intelligi debet, ut sonat ad literam, & non debet extendi etiam ex identitate rationis.

Sua Sanctitas,ex sententia Congregationis censuit, primarias preces Cæsareæ Majestatis non comprehendi hoc Decreto anno Domini 1575. die Jan. 25. sic dictum est in una Cameracensi.

Ex hoc Decreto Expectativarum abrogatarum colligitur, nō posse erigi ab Episcopo Canonicū supra numerariū ad futurā præbendam.

Conchensis 9. Sept. 1592. Congregatio Concilii censuit,expectativas concessas felicis recordationis Sixto V.& Gregorio XIII. cùm paucissimæ sint (nempe,quia mandata sunt de providendo, videntur posse dici per obitum concedentis revocata) non debere à S.D.N.per regulam generalem,sed specialiter revocari,illas scilicet, quæ non fuerunt sortitæ effectum, neque super his lites pendeant,S.D.N.Congregationis sententia audita, cùm paucæ sint expectativæ concessæ, inclinavit nolle eas revocare.

2 *Collegiis.*] Neque ipsa Capitula Ecclesiarum possunt Canonicos supernumerarios creare super futura præbenda.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. in praxi benefic. titul. de Rescriptis ad beneficia vacantia; optimè Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 1. procœm. n. 57. cum multis sequentib. Corras. in Paraphrasi benefic. p. 4. c. 5. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à num. 266.

β *Etiam Collegiis, Universitatibus, &c.*] Quod si non expressisset, non comprehenderentur, resolvit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 37. n. 22.

γ Sacra Card. Congr. ita censuit: Expectativæ sunt omnino sublatæ, etsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum, refert Gonzal. d. §. 1. procœm. n. 63. ubi n. 64. resolvit ex hoc Decreto expectativarum abrogatarum colligi non posse erigi Canonicatum supranumerarium ad futuram præbendam.

δ *Sed nec reservationes mentales, &c.*] Quòd mentalis reservatio erat, quando Papa reservabat beneficium, vel in specie, vel in genere, per Bullam, vel per Breve, ut personæ gratæ provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, & sic in nullius personæ expressæ favorem facta fuerat reservatio, tunc enim dicebatur mentalis, quasi in mente retenta quoad provisionem personæ; resolvit Gonzal. d. §. 1. procœm. num. 67.

CAPUT XX.

Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, in prima instantia coram Ordinariis locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur; ex quo licebit ad alium judicem appellare, imò & ante in aliquo casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controvertitur de hujusmodi causæ cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito & negligente. Agitur de expensis Actorum, & mercede Notarij copiam Actorum dantis appellanti, &c.

CAusæ omnes, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes; etiam si beneficiales sint, 2 in prima in-
ntia α coram Ordinariis locorum duntaxat cognoscantur:
que omnino, saltem 3 β infra biennium à die γ motæ litis, a
minentur: δ alioquin post id spatium liberum sit partibus,
alteri illarum judices superiores, aliàs tamen competentes,
re; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quam-
nùm terminari curent, nec antea aliis committantur; nec
centur: ε neque appellationes ab eisdem interpositæ 4
Superiores quoscunque recipiantur; eorumve com-
sio, aut inhibitio fiat, nisi à definitiva, vel 5 ζ η à definitivæ
habente, θ &c. & cujus gravamen per appellationem 6 à
nitiva reparari nequeat. ξ Ab his excipiantur causæ,
b juxta Canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam

a Infr. sess. ult. de ref. c. 10. in fin.
b c. nec licuit, 17. dist. c. majores; de bapt. Vigi. Papa in ep. ad Euthe- rum infr. & Pelagius 2. in 1. ep. circa fict. sim.

ſunt tractandæ; vel quas ex urgenti, rationabilique cauſa judicaverit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum Signaturæ Sanctitatis ſuæ, manu propria ſubſcribendum, * committere, aut evocare. 7 π Ad hæc, 8 cauſæ matrimoniales, † 9 & criminales, 10 non Decani, 11 Archidiaconi, 12 aut aliorum inferiorum judicio, * etiam viſitando, ſed Epiſcopi tantum examini, † & juriſdictioni relinquantur; etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, 13 ſeu Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacunque inſtantia pendeat: coram quo, ſi pars verè paupertatem probaverit, * non cogatur extra provinciam, nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare; niſi pars altera & ρ. alimenta, & expenſas litis velit ſubminiſtrare. Legati quoque etiam de latere, Nuntij, Gubernatores Eccleſiaſtici, aut alij quarumcunque facultatum vigore, non ſolum Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum juriſdictionem iis præripere, aut turbare non præſumant; ſed nec etiam contra Clericos, aliasve perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, σ eoque negligente, procedant: aliàs eorum proceſſus ordinationesve nullius momenti ſint, atque ad damni ſatisfactionem partibus illati, teneantur. τ Præterea, ſi quis in caſibus à jure permiſſis appellaverit, aut de aliquo gravamine conqueſtus fuerit; ſeu aliàs ob lapſum biennii, de quo ſuprà, ad alium judicem recurrerit; teneatur acta omnia, † coram Epiſcopo geſta, ad judicem appellationis 14 expenſis ſuis transferre; eodem Epiſcopo prius admonito, ut, ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit judici appellationis ſignificare. Quòd ſi appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ tranſlata ſunt, expenſas, pro portione ſua, ſi illis uti voluerit, ſubire; niſi aliter ex loci conſuetudine ſervetur, ut ſcilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipſam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta *, appellanti quanto citiùs, & ad minus intra menſem exhibere. Qui notarius ſi in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij adminiſtratione arbitrio Ordinarii ſuſpendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci diſtribuendam, compellatur. Judex verò, ſi & ipſe impedimenti hujus conſcius, particepsve fuerit, aliterve obſtiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout ſuprà, teneatur: non obſtantibus,

quoad

quoad omnia suprà scripta, 15 privilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantùm teneant auctores; v & aliis quibuscunque consuetudinibus.

DECLARATIONES.

1 *Causa omnes.*] Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum pertinentes, & beneficiales in prima instantia, nunquam per resignaturam justitiæ aliis committuntur. Et si matrimoniales causæ fuerint, Episcopis vicinioribus: sed si vel de affectis, aut reservatis beneficiis agatur, tunc in Curia committuntur.

Provisi per sedem Apostolicam de beneficiis reservatis, possunt virtute Brevium in favorem litterarum, seu nomine Cameræ Apostolicæ ad accipiendam possessionem, coram Auditore ejusdem Cameræ directarum citare, & ad judicem coram eodem auditore Cameræ vocare possessores talium beneficiorum, occupantes & detinentes, ac si corã Ordinario super possessorio tantùm causæ ventilarentur, & si sententia super eodem possessorio prolata fuerit, potest pars adversa causam in Curia committere.

2 *In prima instantia.*] Congregatio censuit, hoc non procedere in Conservatoriis Universitatum, & aliarum, de quibus cap. 6. Sess. 25.

3 *Infrà biennium.*] Hoc cap. quo cavetur causas omnes à locorum Ordinariis esse intra biennium terminandas, alioquin post id spatium liberum esse partibus, vel alteri illarum judices superiores adire, non habet locum, si non steterit per judicem, quo minus infra dictum tempus causam diffiniat, sed vel ob qualitatem causæ, vel partium cavillationes. Congregatio enim censuit, si per judicem non stetit, partes alios Superiores adire non posse.

4 *Per superiores.*] Quando legitimè appellatur à sententia Episcopi, qui eam tulit etiam tanquam Sedis Apostol. delegatus, ex facultate Decretorum hujus Concilii, nihil est derogatum jurisdictioni Metropolitanorum, *c. Licet, de off. ord.*

5 *A definitivæ vim habente.*] Fuit resolutum sub die 4. Augusti, 1588. quod quando fuit appellatum à diffinitivæ vim habente, cujus gravamen per appellationem à diffinitiva reparari nequeat, & gravamen fuerit justificatum, quod tunc Conc. non disponat, an causa principalis remittenda sit Ordinario, sed id remanet in dispositione juris communis.

6 *A definitiva reparari nequeat.*] Intelligitur etiam hoc de gravamine indebitæ carcerationis. Ideoque Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & sinere processum; interim tamen eo remanente in carceribus, donec judex appellationis causa cognita aliud jusserit.

Metropolitanus, quando ad eum appellatur, in causis concernentibus explicationem Decretorum Concil. Tridentin. à cognitione earum abstinere debet.

Congregatio Concilii censuit, gravamen indebitæ carcerationis esse ex his, quæ per appellationem à diffinitiva reparari nequeunt, ideoq; ab eo ante diffinitivam appellare liceret ex Decreto c. 20. circa principium, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & sinere processum transferri ad judicem appellationis: interim tamen reo manente in carceribus, donec judex approbationis causa cognita aliud jusserit. 8. Martij, 1598.

7 *Ad hæc, causa matrimoniales.*] Hoc decretum non repugnat, quin

quin Abbatibus habentibus jurisdictionem pleno jure spiritualem & temporalem causæ matrimoniales & criminales committi possint & debeant.

An hoc Decretum sustulerit etiam res judicatas, quæ innitebantur privilegiis ante Concilium ipsum obtentis? Congregatio die 9. April. 1587. in una Salernitana censuit affirmativè, vid. sustulisse, quia sententia, quæ innititur privilegio, non dat plus roboris privilegiis, quàm de se habeant, sed solùm imponit finem liti:

Constitutiones editæ in Synodo diœcesana Hispalensi non potuerunt executioni demandari, pendente judicio in Rota super earũ nullitate, & prætensis attentatis. Hoc enim inhibuit Interpretũ Congregatio; & quidem justis admodum ex causis, videlicet, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. Et præsertim, quando nullitas prætenditur provenire ex defectu jurisdictionis: quia donec pendet judicium attentatorũ, non potest procedi in causa principali, suspendit enim causam tam petitorij, quam possessorij. Tertiò, quia pendente appellatione nihil est innovandũ, *toto titulo ff. lit. pend. nil inno. c. non solùm, de appell. in 6. c. appellatione interposita, in princ. 2. q. 6. Doct. l. 1. C. de bon possess.* ita fuit resolutum in Congregatione die 26. Aprilis 1489.

Nullius 5. Jul. 1599. Congregatio Concilii censuit, Archipresbytero, qui nullius Diœceseos existat & omnimodã jurisdictionem quasi Episcopalem habeat, dispensationes matrimoniales atque litteras in forma significavit, pro suis subditis committendas esse.

8 *Causæ matrimoniales.*] Congregatio censuit, non sustulisse Conciliũ immemorabilem consuetudinem, & ideo, si Archipresbyter legitimè probaverit se admittendum, hanc jurisdictionem exerceat. Sed quasi possessio immemorabilis erit probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse & quidem solus jurisdictionem exerceat.

9 *Et criminales.*] Nisi essent in quasi possessione immemorabili, cui, in hoc, Concilium non derogavit, si hujusmodi quasi possessio probata fuerit tribus sententiis conformibus & continuis.

11. Martij, 1597. Congregatio Concilii censuit, causam etiam criminalem adversus Clericum; quamvis consentientem, non posse absque speciali commissione Papæ signata in prima instantia à D.A.C. cognosci, nisi Episcopus quoque consentiat:

22. Januar. 1598. Congregatio Concilij censuit, Decreto ejusdem Concilij c. 20. vers. ad hæc, Sess. 24. non esse sublatam immemorabilem consuetudinem, secundum quam inferiores Episcopo cognoverint causas Matrimoniales & criminales, ideoque si hujusmodi immemorabilem consuetudinem tribus sententiis conformibus probaverint, non esse impediendos eam exercere:

Cæterum antequam hujusmodi probationem per tres sententias conformes ad præscriptum juris legitimè præstiterint; Episcopum intra cujus diœceseos fines is inferior existit, debere hujusmodi jurisdictionem exercere:

12. Febr. 1598. Congregatio Concilii censuit, unicam sententiam, quæ transitum fecerit in rem judicatam, ad effectum decisionis Congregationis Concilii tribus æquipollere:

10 *Non Decani.*] Hoc de sæcularibus voluit Congregatio intelligendum, non de Regularibus. Sed per hoc non prohibetur, quo minus Decani possint visitare subditos suos, aliaque obire munia:

Hoc

Hoc Decretum non se extendit ad illos, qui nullius Diœceseos sunt, sicut nec ad Decanum, & Capitulum ab Ordinarii jurisdictione exemptos, nec ad eos quibus ex privilegio Apostolico, & consuetudine etiã immemorabili causarum & controversiarum, contra & in ipsos, personasque ipsis subjectas ratione contractus, cognitio competit. Itaq; Abbates, Præpositi seu Archipresbyteri nullius Diœceseos, qui Ordinarii jurisdictione ab immemorabili tempore citra funguntur, non comprehenduntur hoc Decreto.

Congreg. Concilii censuit, jurisdictionem criminalem, quam N. Archipresbyter prætendit sibi ademptam esse, nisi probaret per tres sententias conformes, se ab immemorabili tempore eam jurisdictionem exercuisse: interim verò, quod hujusmodi probationem per tres sententias conformes præstiterit, Archiepiscopum, intra cujus Diœceseos fines Archipresbyteratum existere proponitur, debere eam jurisdictionem exercere. 18. Martii, 1598.

Quando inferiores Ordinarii volunt procedere in criminalibus, si legitimè constet de immemorabili quasi possessione Archipresbyteri in cognoscendis decidendisque causis criminalibus suorum Clericorum, Decretum hoc non derogavit huic immemorabili quasi possessioni, unde in ea Archipresbyter conservandus est. Supr. hoc cap. §. *Causa matrimon.*

11 *Archidiaconi.*] Hoc Decretum non impedit ut Archidiaconus, cui competerent omnes oblationes, quæ ex benedictionibus nubentium percipiuntur, hujusmodi jurisdictiones exerceat, dummodo actus benedictionis relinquatur his, quibus ex Decret. Conc. sess. 24. cap. 1. de reform. matrim. competit. *Infrà hoc c.* §. Si autem.

12 *Aut aliorum inferiorum judicio.*] Non comprehenduntur inferiores Prælati, qui sunt nullius Diœceseos. *Hoc sæpè resolutum est.*

Facta visitatione, & servatis de jure servandis non potest cogi unus suam innocentiam, & ex eadem causa coram Episcopo denuo purgare, nec debitè punitus, ab eodem denuo potest puniri.

13 *Seu Archidiaconum.*] Hoc procedit in Archidiaconis & Decanis, qui sunt in Diœcesi Episcoporum; non autem in illis, qui nullius diœceseos, & sic voluit Congregatio.

Quod Decani & cæteri hic nominati, non possint cognoscere causas matrimoniales, hoc etiam procedit, si essent exempti.

Si autem isti Decani, Archidiaconi, & cæteri hic expressi, haberent aliquod emolumentũ in benedictione annulorum pro Matrimoniis, vel aliis similibus, Concilium nihil eis præjudicavit: oportet tamen remanere salvam dispositionem c. 1. supr. eadem sess. de reform. matrim. *paulo sup. hoc cap.* §. *Archidiaconi.*

14 *Expensis suis transferre.*] Non contrariatur *c.* 3 *Supr. sess.* 13. nam ibi non loquitur de Notario, hic verò de Notario.

15 *Privilegiis.*] Nota Concilium duntaxat privilegiis & consuetudinibus Ecclesiarum derogare voluisse, ne illarum prætextu excludatur Episcopus, volens visitare, corrigere, & emendare.

REMISSIONES.

* Pro ornatu hujus textus vide latè tradita à Farinacio in declaration. Sacr. Congregat. ab eo recollectis à fol. 395. in impressis Lugduni, & quæ notant Aloys. Ricc dec. 403. & sequent. & in prax. var. resolution. c. 130. & 125. Don. Garsia Mastrilli decis. 236. ex num. 4. pag. 3.

α *Coram Ordinarius.*] De inferioribus etiam habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem intelligi resolvunt Nav. Conc. 2. n. 4. sub tit. de foro comp. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36 art. 4. Farinac. p. 4. decis. 100. Flamin. de Resign. lib. 3. q. 11. n. 19. ubi n. 22. resolvit, quòd sub verbo Ordinarius comprehenditur etiam Vicarius Episcopi, de quo etiam P. Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 29. n. 5. & 17. Gutier. de Matrim. c. 66. n. 14.
β *Infrà biennium.*] Vide Monald. Consil. decis. 94. Aloys. Ricc. in collectaneis decision. part. 4. collect. 1553. in fine, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Instantia, vers. Quartò, & vers. Sextò, tenet hoc tantùm fallere in Curia Romana, ubi lis, sive instantia nunquam extinguitur nisi per sententiam. † Vide Paz in prax. tom. 1. in princ. annot. 2. ex n. 9. cum seq. & tom. 2. prælud. ult. Trevisan. decis. 71. n. 14. lib. 2.
γ *Motæ lites.*] Quando dicatur lis mota? Vide Rebuff. in l. litis nomen 36. pag. 206. ff. de verbor. signific. Cabed. p. 2. decis. 15. n. 11.
δ *Alioquin post id spatium, &c.*] Quod consensus prorogandi jurisdictionem tollitur litigantibus in prima instantia, resolvit Soar. de Paz in praxi tom. 2. prælud. ult. n. 18. cum seqq.
ε *Neque appellationes, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Appellatio, §. 1. p. 29. Soar. de Paz in praxi, tom. 1. p. 6. in proœm. n. 25. ubi n. 26. dicit hoc decretum procedere tam in interlocutoriis latis, tam à judice Ordinario, quàm à delegato, tam in prima instantia, quàm in secunda, quia non est correctorium juris communis, sed potiùs declaratorium. * Vide etiam Paz in praxi tom. 2. p. 2. cap. uni. num. 108. & p. 5. cap. uni. num. 14. Greg. Tholosan. de appellation. lib. 1. c. 14. num. 21. Stephan. Gratian. decis. 97. ex n. 1. & 14.
ζ *Vel à definitiva vim habente*] Quod sententia, per quam denegatur appellatio, sit interlocutoria, habens vim diffinitivæ, asserit. Valasc. Consil. 47. Idem de præcepto de solvendo testatur Rot. Lucens. dec. 80. Et de sententia, qua judex pronuntiavit aliquem non esse minorem, vel non habere restitutionem, & quod ab ea possit appellari, affirmant Gamma dec. 159. n. 2. Vivi. dec. 302. Et quod possit appellari à sententia rejectionis probationum, admittunt Stephan. Gratian. discept. forens. c. 77. n. 11. cum seqq. Surd. decis. 39. Et à sententia delationis juramenti alteri parti per judicem factæ, non diffitentur Mynsi. cent. 1. observ. 39. Lancelot. de Attent. p. 2. c. 12. limit. 50. n. 190. Gonzal. ad Regulam 8. Cancel. gl. 9. §. 1. in annot. n. 195. Et quod possit appellari à sententia missionis in possessionem, tenet Steph. Gratian. decis. 60. Et ab omissa condemnatione expensarum, firmant Gam. dec. 65. Guid. Papæ, decis. 42. Et quod possit etiam appellari à sentētia sequestrationis mulieris, resolvit Ann. Alleg. 82. & à sententia pronuntiantis, executionem esse revocandam, probat Amatis, decis. 19. Et à sententia absolutionis instantiæ dicuntur Cresc. decis. 6. Cabe. p. 2. Aresto 32. in fine. Et à sententia legitimationis personarum, Capell. Tholos. decis. 38. Et à sententia admissionis articulorum amplectuntur Gonzal. dict. §. 1. in annot. n. 191. Steph. Gratian. d. c. 74. n. 15. Et ab incidentibus in causa suspicionis officialem probat Vincent. de Franch. decis. 408.
η An ab interlocutoria, in qua judex declarat se competentem, detur appellatio? Negant Gam. decis. 159. & 362. Marc. Anton. de Amatis dec. 86. Gabe. par. 1. dec. 156. procedit Ordin. Regia Lusitanorum, lib. 3. tit. 20. §. 9. ibi, *Porem no caso*, quæ loquitur de exceptionibus incompetentiæ de judicio sæculari ad sæculare. Affirmant Guid. Papæ, decis. 10.
Myn-

Mynsing.cent.3.observat.35. Aloys. Ricci. in Collect.decisionum, p.4. Collect.1306.in principio, Th. Valasc.tom.1. Alleg juris Alleg.53.n.5. ubi resolvit, quòd in causa Remissionis provocantis ad Ordines non expedietur provocatio à judice, qui super ea judicavit per gravamen, sed per appellationem, procedit Ordin.Regin.Lusitanorum, lib.2. tit.1.§.28. ibi, *Posto quo no caso perque sean remetidos.*

ϑ *Et cujus gravamen per apellationem à definitiva reparari nequeat.*] Casus damni irreparabilis vide apud Joseph Ludov. Perusina decis.83.per totam. Ann. Alleg.82. Surd.decis.36.Zerol.in praxi Episcop.p.1. verbo Appellatio.§.6. Quarant.in Summa Bullarij.verbo Archiepiscopi auctoritas, vers 18.auctoritas,n.20. Ignat.del Villar.in Sylva respôs.lib.1. resp.15.n.6.latissimè Gonzal.ad reg.8.Cancel.gloss 9.§.1.in ann.n.189. cum multis seqq. Steph.Grat discept forens.c.77.† Ricc.dec.505.n,4. Vide text.in l.2.ff.de appel.recip.& l.3.regni Castellæ tit.23 partit.3.

ι Quòd idem resolvendum sit, & procedat hic text. quamvis tale gravamen possit reparari, sed magna cum difficultate, aut præjudicio partis, asserunt Gonzal. ad reg.8. Cancel.glos.9 §.1 n 177. Bernard, Grevæ.ad pract. Cameræ Imp.lib.1.concl.29.n.6. Aloys.Ricci. Curiæ Archiep.Neap. dec.93.* & decis.505.n.2.

κ Quòd captura afferat damnum irreparabile, & à sententia interlocutoria, ut quis in carcerem coniiciatur, potest appellari, affirmant Soar.& Donat.d.fin.tom.2. Commun.opin.lib.9.tit.3 n.2. Maynard. dec.23.lib.2.Aloys.Ricci.in Collect.decis.p.3.Collect.642.vers.Primò Cald.Pereira in l.Si curatorē,verbo,Per quod.n.31.D.Barbos.in l.2.ff. Soluto Matrim. in princip.p.2.n.33. Prosper de Augustino in addit.ad Quarant.in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas,vers.10. Auctoritas,n.30.lit.H. pag 64.& 71. ubi refert sacram, Cardinalium Congreg. in hæc verba censuisse: Sanctissimus D.N. audita relatione Congregationis Concilii, declaravit ita esse intelligendum,& ideo ab hujusmodi gravamine appellari posse,& Ordinariū teneri processum transferre ad judicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec judex appellationis causa cognita aliud jusserit.

λ Quòd tortura afferat damnum [illegible]eparabile, tenent Ordin.Reg Lusitā.lib.3.tit.69.§.1. Hippol.in l.1.ff.de quæst.n.34. Clar.lib.5.§.finali, q.64.n.27. Azeved.lib.3.n.6.tit.18.lib.4.novæ Recopil. Carav.Ritu. 249. Aloys.Ricci.d.Collect.642. vers.Secundò,& Curiæ Archiepisc. Neap.dec.13. Zerol.d.verbo Appellatio,§.9. ubi resolvit, quòd quādo omnia ritè,& rectè processerunt, ut quia datæ fuerunt,& repulsa concessa, cùm essent petita, & publicatus processus, & auditus reus in omnibus suis juribus cum ejus procuratore, & advocato, & judicia non sunt evacuata per defensiones, & alia requisita acta sunt, & videtur potiùs appellari ad dilatandū, & ad differendum sceleris punitiones, tunc non debet admitti appellatio à comminata tortura.

μ Quòd à sententia Excommunicationis per Decretum interlocutorium prolata detur appellatio, quia continet damnum irreparabile, resolvunt Duenh.Reg.52.fallent.2 Rebuff.ad leges Galliæ, tit de Frivolis appell.in Rub.sub gloss.1. in fine vers. Fallit quando gravamen, Gonzal. d.§.1.in Annot. n.197.

ν Quod sententia de compromisso faciendo, vel non contineat gravamen irreparabile, docet Monrald. Cons.dec.39.p.2. Et de Decreto condemnationis ad triremes idem resolvit Vincent. de Franch. dec[illegible]

ξ *Ab his excipiuntur causa,&c.*] Quid in beneficiis reservatis ratione manus appositionis, an possit cognosci in Curia in prima instantia? Sacra Cardin. Congregat. decrevit, quod sic, teste Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 52. n. 36. & sequenti. † Vide text. in c. nec licuit, 17. dist. & in cap. majores, de baptis. & Martam voto 209. per totum.
ο Auditores Cameræ causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes avocare posse, etiam si extra Curiam contraxerint, & licet pendeant coram Ordinariis, resolvunt Lanc. de Attentatis, lite pendente, limit. 15. n. 8. & c. 20. limit. 26. Flores Vari. q. lib. 1. quæst. 12. n. 48. Steph. Gratian. discept. forens. c. 118. in fine.
* *Manu propria subscribendum.*] Vide Marchesan. in prax. commiss. 6. commiss. n. 52.
π *Ad hac causa matrimoniales,&c.*] Vide Guttier. pract. lib. 3. q. 26. n. 1. Soar. de Paz tom. 2. prælud. 1. num. 8. ubi etiam resolvit hoc Decretum non procedere in judicibus Ordinum Militarium, ad quos etiam pertinet cognitio causarum gravissimarum.
† Vide Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundamento 15. pag. 53. Salzed. ad Bernar. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A. Bobadill. lib. 2. suæ politicæ c. 17. n. 37. Tiber. Decian. cons. 98. n. 5. & 6. vol. 2.
* *Aut aliorum inferiorum judicio.*] Vide Prosp. Farinac. decis. 100. per totum vol. 1. crim. Rotam noviss. decis. 713. in recollect. à Farinac.
† *Episcopi tantùm examini.*] Vide Menoch. cons. 69. n. 60.
* *Paupertatem probaverit.*] Vide Martam d. voto 209. n. 7.
ς *Et alimenta,& expensas litis velit subministrare.*] Vide Crescent. decis. 233. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4. Collect. 853. in med.
σ *Eoq; negligente.*] An propter negligentiam Episcopi devolvatur jurisdictio ad Archiepiscopum? Affirmant Afflict. in cap. Imperialem, §. præterea, n. 33. de prohibita feudi alien. per Feder. Prosp. de August. in addit. ad Quaran. in Summa Bullarii, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 19. auctoritas, in fin. lit. M.
τ *Præterea si quis in casibus à jure permissis,&c.*] Vide Steph. Gratian. discept. forens. c. 121. n. 15. ubi à n. 18. cum multis seqq. dicit, quòd hæc Concilii dispositio habet locum etiam in actis factis partibus coram judice delegato. Et procedere in quocunque judice censuisse Rot. in una Majorig. Officii Pœnitentiariæ 1591. coram Illustriss. Blanchetto, refert Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4. Collect. 1356. * Vide etiam Manticam decis. 2. ex num. 1.
† *Acta omnia,&c.*] Vide Paz in prax. tomo 2. p. 5. cap. uni. num. 7. & 14. Petr. Greg. Tholosan. de appellation. lib. 6. c. 7. n. 3. Rotam Romanam in decis. 69. num. 3. in recollectis à Farin. & decis. 107. 657. & 812. Aloys. Ricci. decis. 510. num. 3. vers. Cæterum. Leonin. decis. 106. n. 4. Farinac. decis. 114. vol. 2. crim. & etiam decis. 116. 125. 143. 144. 161. & in decis. 178. 188. & decis. 200. & Giurbam in decis. 29. n. 1. 6. & seq.
* *Notarius congrua mercede accepta,&c.*] Vide Paz in d. 5. p. c. uni. n. 14. Greg. Tholosan. d. c. 7. n. 3. & c. 9. ex n. 2. & quæ dicta sunt sup. in sess. 13. cap. 3. de reform.
υ *Et aliis quibuscunque consuetudinibus.*] Sacram. Cardin. Congreg. censuisse immemorabiles sub hoc Decreto non comprehendi, resolvit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 33. n. 5. † & Farinac. in præsenti, & Seraphin. decis. 585. n. 2. Steph. Grat. discept. forens. tom. 3. c. 492. n. 5. & 6. & Garc. de benefic. 3. p. c. 2. n. 194.

CAP.

CAPUT XXI.

Hoc Capitulum continet aliquid particulare.

CVpiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla unquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa posita in decreto, publicato Sessione prima, sub beatissimo Domino nostro Pio IV. *a* videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coërcendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur; explicando declarat, mentis suæ nôn fuisse, ut in prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur; neque novi quidquam, præter id, quod à sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

a Supr. Sess. 11.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post Conceptionem Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit dies nona mensis Decembris, proximè venturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreviandi; in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus jam exhibitis, deque aliis ad eam perinentibus. Si verò opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

Quæ est nona, & ultima.

SUB PIO IV. PONTIF. MAX.

Cœpta die III. absoluta
die 4. Decembr. 1563.

Decretum de Purgatorio.

α β γ CUm Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sa-

cris Conciliis, & novissimè in hac œcumenica Synodo docuerit, *a* Purgatorium esse; animasque ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimùm verò acceptabili altaris sacrificio juvari; præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, à sanctis Patribus, & sacris Conciliis traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem verò plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, evulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt; tanquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, ut fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, Eleemosynæ, aliaque pietatis opera, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueverunt, secundùm Ecclesiæ instituta piè, & devotè fiant, & quæ pro illis ex testatorum fundationibus *, vel alia ratione debentur; non perfunctoriè, sed à sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter & accuratè persolvantur.

a 1. Cor. 3.

REMISSIONES.

α Vide Valverd. Bellarm. & Lensen. in suis tract. de Purgatorio, Castr. adversus hęreses, verbo Purgatorium, P. Sot. de Instruct. Sacerd. lect. 1. de Purgatorio, Theodor. Peltan. de Purgat. Cordub. lib. 1. q. 9. de Indulgent. Greg. de Valentia, tom. 4. disp. 11. de locis seu receptaculis animarum post mortem, q. 1. puncto 1. Nicol. Diaz *en el trattado del Iuyzio final* c. 6. §. 2. P. Soar. tom. 4. disp. 45. sect. 1. optimè el Doctor Martin Carillo *en la explicacion de la Bulla de los defuntos*, in princ. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 44. art. 1. P. Ægid. de Sacram. & & censur. tom. 2. disp. 11.

β De loco Purgatorii, vide Valent. d. q. 1. puncto 2. P. Soar. d. disp. 45. sect. 2. D. Martin. Carillo ubi suprà p. 1. c. 2. P. Ægid. d. disp. 11. dub. 2. n. 17. cum seqq.

γ Quas pœnas animæ in Purgatorio patiantur, explicant Petr. Sot. lect. 2. de Purgat. Angles p. 1. Florum Theolog. q. 4. de Purgat. diffic. 3. Jo. Lensen. de fidelium animarum purgat. lib. 1. c. 2. Vivald. in Candel. aureo, p. 1. de Purgat. n. 8. Card. Bellarm. lib. 2. de Purgat. cap. 10. cum quatuor seqq. P. Valent. d. disp. 11. q. 1. punct. 2. P. Soar. tom. 4. disp. 46. sect. 1. & 2. P. Ægid. d. disp. 11. dub. 3. n. 19. cum seqq. D. Mart. Carillo ubi suprà. p. 1. c. 3.

* *Et quæ pro illis ex testatorum fundationibus.*] Vide Didac. Covar. in c. 3. n. 5. & in c. si hæredes, n. 1. & 4. de testam. & lib. 3. var. resol. c. 6. & quos retulimus suprà Sess. 22. c. 8.

De

De invocatione & veneratione, & reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

MAndat sancta Synodus omnibus Episcopis & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, ut juxta Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ usum, primævis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, inprimis de Sanctorum intercessione, invocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu, fideles diligenter instruant, β docentes eos, Sanctos, unà cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile esse suppliciter eos invocare; & ob beneficia impetranda à Deo per filium ejus Jesum Christum Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Salvator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere: illos verò, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, invocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, invocationem esse idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, adversarique honori unius mediatoris Dei, & hominum Jesu Christi; vel stultum esse, in cœlo regnantibus voce, vel mente supplicare; impiè sentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt Christi, *a* & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, à fidelibus veneranda esse: per quæ multa beneficia à Deo hominibus præstantur: ita ut affirmantes, Sanctorum reliquiis venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum γ memorias frustra frequentari; omnino damnandos esse, *b* prout jampridem eos damnavit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porrò Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quòd credatur inesse aliqua in iis divinitas, † vel virtus, propter quam sint colendæ; vel quòd ab eis sit aliquid petendum, vel quòd fiducia in imaginibus sit figenda; veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis *c* spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exihebetur, refertur ad *d* prototypa, quæ illæ repræsentant: ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chri-

a 1. Cor. 3.

b Conc. Nic. 2.

c Psalm. 134. d.

d Conc. Nic. 2. actio. 3.

Chriſtum adoremus, & Sanctos, quorum illæ ſimilitudinem gerunt, veneremur. * Id quod Conciliorum, præſertim verò ſecundæ Nicenæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud verò diligenter doceant Epiſcopi, per hiſtorias myſterium noſtræ redemptionis, picturis, vel aliis ſimilitudinibus expreſſas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & aſſiduè recolendis: tum verò ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi; non ſolùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Chriſto ſibi collata ſunt, ſed etiam, quia Dei per Sanctos miracula & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubjiciuntur: ut pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam moreſque ſuos componant, excitenturque ad adorandum: ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit; anathema ſit. In has autem ſanctas & ſalutares obſervationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri ſancta Synodus vehementer cupit, ita ut nullæ falſi dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionem præbentes, ſtatuantur. Quod ſi aliquando hiſtorias, & narrationes ſacræ Scripturæ, cùm id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea divinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici, vel coloribus, aut figuris exprimi poſſit. Omnis porrò ſuperſtitio in Sanctorum invocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum ſacro uſu tollatur, omnis turpis quæſtus eliminetur, omnis denique laſcivia vitetur, ita ut procaci venuſtate imagines non pingantur, nec ornentur, & ſanctorum celebratione, ac Reliquiarum viſitatione homines ad comeſſationes, atque ebrietates non abutantur; quaſi feſti dies in honorem Sanctorum per luxum, ac laſciviam agantur. Poſtremò, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Epiſcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpoſterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilque inhoneſtum appareat, *a* cùm domum Dei deceat ſanctitudo. Hæc ut fidelius obſerventur, ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Eccleſia etiam quomodolibet exempta, *b* ullam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda eſſe nova miracula, *c* nec novas reliquias recipiendas, niſi eodem recognoſcente & approbante Epiſcopo, qui ſimulatque de iis aliquid compertum habuerit, *ζ* adhibitis in conſilium Theologis, & aliis

a Pſal. 92. 2. c. Decret. de Immu. Eccl. in 6.

aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea judicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omninò aliqua de iis rebus gravior quæstio incidat: Episcopus antequam controversiam dirimat, Metropolitani, & comprovincialium Episcoporum in Concilio provinciali sententiam expectet; ità tamen ut nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, novum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

REMISSIONES.

α Vetustissimum esse in Ecclesiâ Dei, & à sanctis Patribus comprobatum usum sanctarum imaginum pictarum, earundemque adorationem pluribus testimoniis confirmatur, & resolvunt Sim. Majol. in tract. de Sacris imaginibus, Alphons. à Castro lib. 8. adversus hæreses, verbo Imago, Sebast. Medices in Summa omnium hæresum, p. 1. verbo Imago, Guilhelm. Duran. in rationali divin. offic. lib 1. cap. 3. Simanch. de Cathol. instit. c. 33. à princ. Barthol. à Medi. p. 1. instr. *de Confessores*, c. 14. §. 1. post med. Cardin. Bellarm. in disput. Fidei Catholicæ controv. 7. lib. 2. Azeved. l. 3. à princ. tit. 1. lib. 1. novæ Recop. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 9. Fr. Hieron. Roman. lib. 4. de Repub. Christiana, cap. 7. fol. 199. Navar. in Man. c. 11. n. 21. vers. 7. & c. 27. n. 169. Sarm. lib. 2. Selectar. c. 14. n. 2. Valent. 2. 2. disput. 6. q. 11. puncto 6. P. Soar. in 3. p. D. Thom. q. 25. art. 3. disp. 54. per septem sectiones, Vasq. de Adorat. imag. lib. 3. disp. 3 num. 78. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 9. c. 6. col. 855. cum seqq. & c. 8. col. 864. Fr. Emman quæst. Regul. tom. 3. q. 55. art. 1. Vide etiam Majol. de Sacris imaginib. per tot. maximè centur. 13. ex c. 14. & centur. 7. c. 2. & 4. & relatos à nostro Petro Cenedo in collectan. 22. ad sextum, & in collectan. 52. ad decretales ex n. 1.

β *Docentes eos Sanctos unà cum Christo regnantes.*] Vide Navar. in tract. de Orat. notab. 1. n. 21. D. Cyprian. Epist. 57. & ibi latam additionem Jac. Pamelii, n. 14.

γ *Memorias frustra frequentari.*] De peregrinatione ad Sanctorum memorias vide Fr. Joseph. de Siguenza in vita D. Hieronymi, lib. 4. c. 9 pag. mihi 451.

† *Inesse in eis aliqua divinitas*, &c.] Vide Majolum dicta centur. 7. c. 2 Conrad. Brun. de cæremon. Ecclesiast lib. 6. c. 7. fol. mihi 206.

* *Quorum illa similitudinem gerunt, veneremur.*] Vide B. Augustin. in tom. 9. operum suorum l. uni. de visitatione infirmorum, Azeved. latè in l. 3. tit. 1. lib. 1. novæ Recopil.

δ *Ullam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem.*] Vide latè Thom. Sanch. in præced. Decal. lib. 2. c. 43. n. 6. ubi n. 7. cum Philiarch. de officio Sacerd. tom. 1. pag. 2. lib. 3. c. 9. in fine resolvit, nec in altari domus privatæ licere eam imaginem Sancti non Canonizati tenere, si sola in eo sit, & cum lampade, & n. 10. asserit solas reliquias Sancti Canonizati posse Episcopum approbare, ut publicè venerentur.

ε *Nec novas reliquias accipiendas.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Sanctorum reliquiæ antiquæ habendæ sunt in illa veneratione, qua hactenus fuerunt: si verò sint novæ, Episcopus servet hoc Decretum.

ζ Ad-

ζ *Adhibitis in consilium Theologis.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 9. c. 8. col. 866.

De Regularibus & Monialibus.

EAdem sacrosancta Synodus reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

CAPUT I.

Secundũ tenorem & rigorem suæ regulæ indispensabiliter vivant Regulares, idque observari curent Superiores valde strictè.

QVoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex Monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturiùs, ubi collapsa est, vetus, & Regularis disciplina instauretur, & constantiùs, ubi conservata est, perseveret, præcipere, prout hoc Decreto præcipit: α ut omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & componant; atque in primis, 1 quæ ad suæ professionis perfectionem, *a* ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicujus Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectivè essentiam, nec non ad communem vitam, victum, & vestitum conservanda pertinentia; fideliter observent. β Omnisque cura & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & provincialibus, quàm in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur: *b* cùm compertum sit, γ ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari. Si enim illa, quæ bases sunt, & *c* fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint conservata; totum corruat ædificium necesse est.

a Clem. exivi, §. cùm igitur, in primis, de verb. sign.

b c. cum ad monasterium, de stat. mon.

c c. cùm Paulus, 1. q. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad suæ professionis perfectionem.*] Censuit tamen Congregatio, quod Ordinarius permittere debet tertiarias Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum ante fuerunt, & providere ut professionem trium solennium votorum quamprimùm emittant, ex instituto religionis S. Francisci, cui sunt addictæ: si tamen non emiserunt, eas cogere non debet, ut habitum mutent, vel ut velo nigro utantur, si illarum Ordo id non requirat. Postremò infra septa monasterii illas claudere debet, *Infra Seß. 25. de Reform. Regul. c. 5. §. Clausuram.*

REMISSIONES.

α *Ut omnes Regulares*, &c.] Vide optimè Navar. in cap. Nullum, 14. q. 2. n. 24. & 32. & in c. Statuimus, 19. q. 3. n. 66. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 73. art. 3. & tom. 3. q. 29. art. 14. P. Ribaden. in libro, quem in lucem edidit, pro defensione Societatis Jesu, c. 18.

β *Omnique cura, & diligentia à superioribus, &c.*] Vide Fr. Emman. tom. 2. q. 4. art. 2. Et quomodo Prælati in reformatione debeant se habere, vide q. 73. art. 4.

γ *Ab eis nō posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 26. art. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 390. & 396. vers. Octavum.

CAPUT II.

Proprietatis vitium à monasteriis extruditur: cuncta collata legata convenienter distribuuntur. Proprietarius biennio esto elinguis in Capitulo, & de eo taceantur.

1 α * NEmini igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierum, liceat β &c. bona immobilia, vel mobilia, cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, a tanquam propria, † aut etiam nomine conventus, 2 possidere, vel tenere; sed statim ea 3 Superiori tradantur, 4 conventuique incorporentur. * 5 Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere †, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam. 6 Administratio autem bonorum monasteriorum, seu conventuum ad solos officiales eorundem, ad 7 nutum Superiorum amovibiles, pertineat. Mobilium verò usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat; 8 nihilque superflui in ea sit: nihil etiam, quod necessarium, eis denegetur. * ζ Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit; 10 is biennio activa & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

a c. 8. & c. cùm ad monasterium, de stat. reg.

DECLARATIONES.

1 *Nemini igitur Regularium.*] Regulares tàm fœminæ, quàm masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis Superioribus, per quos provideatur primò, ut subveniatur necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt.

2 *Possidere vel tenere.*] Moniales tanquam proprium possidere nihil possunt, etiam de eo quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam hoc posito quod Monasterium esset nuperrimum.

3 *Superiori tradantur.*] Moniales & regulares cæteri res etiam parvi momenti sibi donatas, aut alias acquisitas, uti proprias, retinere non possunt, sed Superiori resignandæ sunt.

4 Con-

4 *Conventus incorporentur.*] Quicquid singulæ moniales, quocunque titulo, acquisierint, totum ad Abbatissæ manus deferri oportet: quæ in primis ex hujusmodi acquisitionibus subveniat arbitrio suo necessitatibus illius monialis, cujus opera vel contemplatione fuerunt datæ: quod verò reliquum erit, convertat in communem usum totius Monasterii, curabit ut victus monialium quotidianus, communis sit, & in coctura, & in usu.

In causa D. Aldonzæ de Toledo, quæ viro mortuo, facta est monialis S. Francisci, sibique permittente filio reservavit circiter 200. aureos ad usum suum, quia contra Concilium est moniales habere aliquid proprium, visum est dandam eam pecuniam Priorissæ, quæ providebit necessitati ipsius Aldonzæ.

Si quis affert munera vel eleemosynam, vel aliquid, quod Sacrarum Virginum manibus elaborandum sit, det Abbatissæ, vel illis, quę ab ea præpositæ sunt, modò præsente earum procuratore; neque alii det, neque cum ea quisquam præterea alloquatur.

5 *Nec deinceps liceat superioribus*] Nisi soli Papæ, quæ solet monachis concedere vim testandi, dummodo consensus superioris ad illud accedat, & de modica quantitate disponatur.

Ex dispositione inferiorum Summi Pontificis, non licet regularibus possidere vel tenere agros, annuos reditus, aliaque bona immobilia superflua; obstante hoc Decreto.

6. *Administratio autem bonorum*] Electio Officialium, qui administraturi sunt Monasteriorum bona, ad Monasterii spectat Superiores: & ideo licet Episcopus sit eis Superior, ipsi tamen possunt eligere officiales, non autem id faciat Episcopus.

Officiales electi pro administratione bonorum Monasterii, à Superioribus ejusdem, possunt (prout magis expedire videbitur) reditus ipsorum Monasteriorum in loco convenienti, etiam extra monasterium conservare; & de eisdem ministrare pro tempore necessitatis ipsis monialibus.

Moniales deputatæ in Officiales redituum monasterii à suis superioribus, illos administrare possunt sine ullo peccato.

7 *Ad nutum Superiorum amovibiles, pertineat.*] Ii autem solùm sunt, qui distributionem bonorum habent, nam alios amovere non possunt ad nutum.

Moniales ergo illæ, quæ à Capitulo sui Monasterii in officiales hujusmodi eligi solebant, propter administrationem bonorum immobiliũ dicti Monasterii, si dicto Monasterio visum fuerit, amoveri possũt.

Licet administrantes bona temporalia Monasteriorum, & Officiales possint amoveri ad nutum Superiorum ex hoc Decreto, in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non administrant, sed hoc relinquitur dispositioni juris communis, & statutorum sacræ religionis.

Civitates sunt nonnullæ, quibus à Sede Apostolica concessa fuit administratio bonorũ temporaliũ ex custodia clausuræ, & facultate, hac adhibita moderatione (*uti debent*, videlicet, *& quoad temporalia, & clausurã tantùm*) electi ergo à civitate, gubernent Monasteria monialium, cum interventu tamen, & consensu Superiorum dictorũ Monasteriorum, & quidem sicut ipsi laici sint ætatis saltem 40. annorũ, & prætextu talis gubernationis non possint loqui cum monialibus, aut

carum

earum Monasteria ingredi, nisi cũ necessitas sui officii id postulaverit, & tunc quoq; non nisi in præsentia Superiorum ipsarum monialium.

8 *Nihilque superflui in ea sit.*] Superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debent regulares, quoad mobilium superfluitatem, vel convenientiam : nisi de excessu arbitrii constiterit, habita videlicet ratione personæ, officii, & regularis status paupertatisque, quam professi sunt, & cæterarum itidem qualitatum.

9 *Nihil etiam, quod sit necessarium.*] Superiore quantumvis requisito, necessaria suis regularibus negante, vel subtrahente, licet ipsis clam, vel eo invito, illa sibi comparare seu retinere, etiamsi ideo necessaria negentur, quia Monasterii facultates non suppetunt, si præfata necessitas sit ad individui sustentationem.

Superiores hoc caput declarare & interpretari non possunt.

Si moniales victui, & vitæ suæ aliter consulere non possint nisi sustentarentur artificio operum, quæ manibus elaborantur ac efficiuntur, non prohibentur earum rerum emptiones & venditiones facere, modò stricta earum & honesta clausura servetur, prout illarum instituta, & Concilii Trident. Decreta postulant. *Infrà c.3.§.In prædictis.*

Præsupposito quod Superiores Regularium non possunt eis concedere licentiam possidendi immobilia superflua, juxta novissimam decisionem Congregationis, per talem licentiam regulares ipsa immobilia vel mobilia superflua possidentes, à culpa, vel à pœna non excusantur. Nec credendum est Superioribus asserentibus se posse concedere licentiam possidendi mobilia aut immobilia superflua.

10 *Biennio activa & passiva voce privatus sit*] In omnibus actibus Capitularibus, non tamen in electionibus hoc intelligitur.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 57. art. 2. & q. 47. art 5. & q. 125. art. 4. & tom. 3. q. 29. art. 8. 10. & 12. Aloys. Ricci. in Collect. decis. part. 3. Collect. 519. Latè Fr. Joan. de la Cruz de statu religionis lib. 1. cap 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 397. cum sequent. * Vide etiam Franc. Vivi. decis. 314. n. 12. lib. 2. Camil. Borrel. cons. 17. per totum, maximè n. 57. Ricci. in prax var. resolut. c. 194.

β *Bona immobilia, vel mobilia.*] Sacra Cardin. Congreg. ità censuit: Regulares tam fœminæ, quàm masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis Superioribus, à quibus primò subveniendum est necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt. Itaque monialibus non licet possidere propria, & si quid legatum, relictum, datum donatum ve fuerit, vel earum labore, vel industria partum, tradi debet Abbatissæ, quæ ex eo primùm monialis ipsius, cujus causa id quæsitum est, necessitati providebit, reliquum conferri debet in usum Monasterii. referunt Navar. in Comment. 2. de Regularib. n. 18. & in tract. de Reditib. Eccles. q. 1. n. 84. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 19. q. 1. prope finem.

γ An liceat Monialibus fœminis nutu, & consensu superiorum retinere, & possidere reditus, sive census certos ad vitam sibi à parentibus, propinquis, vel amicis assignatos ad suæ vitæ usus necessarios? Vide Sylvestr. in Summ. verbo Religio 6. n. 7. vers. Tertium, Cordub. tract. Casuum Conscientiæ, q. 54. Petr. Navar. de Restitut. tom. 2. lib. 3. c. 1.

 à num.

à num.166. Barthol.Hùmald. l.14. gloss.2. tit.7. part.1. Navar. Comment. de Regular. n.14. P.Azor. d.p.1. lib.12. cap.9.q.2. Latissimè Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib.1. c.3. dubit.2. ubi resolvit, religiosos habentes censûs, & reditus annuos, non peccare, & asserit Concilii prohibitionem habere tantùm locum in reditibus, ut propriis, & irrevocabilibus per Prælatos, & sine eorum licentia distrahendis: dicit etiam Clem. VIII. in Motu, qui incipit, Religiosæ Congregationis, edito 3. Kal. Jul. anni 1594. multa vetare religiosis utriusque sexus, exceptis Militaribus, circa largitionem munerum.

§ An Monachus factus Episcopus habeat bonorum, seu fructuum dominium, & proprietatem? Negant D.Thom.2. 2.q. 88. art. 11. ad 4. & q.185. art.8. Navar. de Reditib. Ecclesiast. p.1. defens. monitu 11 & 13. Pat. Molin. de Justit. tract.2. disp.140. ad finem, Petr. Ledesm. in Sum. p.2. tract.10. cap.8. ad 4. & tract. 32. c.3. *del estado de los Obispos*, concl.25. vers. *digo lo tercero*. P.Lessi. de Justit. lib.2.c.41. n.29.& c.40. n 113. Ribad. d.c.18. ubi solus asserit Papam in effectu dispensare cum Religioso Episcopo, ut sit Dominus, & habeat proprietatem redituum. Et quòd possit dispensari cum monacho in sensu diviso, id est, faciendo de monacho non monachum, & extrahendo eum à Religione, resolvunt Valent. d.tom.3. disp.10. quæst. 4.p.2. P. Vasquez disput. 165. n. 104. P. Azor. institut. mor. p.1. lib.12. c.6. P.Lessi. d.c.41. à n.4. P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib.18. n.397. vers. neque verò. Motta lib. 2. c.2. §.7. n.10. asserentes text. in c. Cùm ad monasterium, in fine, de statu Monach. intelligi in sensu composito, id est, cum monacho manente monacho.

‡ Quod professio facta cum conditione, pacto, seu modo de retinendo, seu habendo proprio, non valeat, sed vitietur ex tali adjectione, utpote contra substantiam illius, resolvunt Abb. in c. fin. num. 7. de Condition. apposit. & in c. fin. n. 6. Qui clerici vel voventes, Bern. Reg. 521. Garc. Reg. 320. n.2. Menoch. lib. 3. de successᶠ. creat. §. 21. n. 377. Spin. in Speculo testam. gl. 12. n.12. Cæval. Comm. contra commun. q.85. Fr. Ludov. Lop. in Instr. Conscient. tom. 2. p.2. c. 42. circa finem, P.Lessi. de Justit. lib.2. c.41. n.63. Joan. Ramirez. de Confirmat. D.Jacobi, c.11. à n.18. P. Azor. d.p.1. lib.12. cap.5. q.2. asserentes etiam, text. in d.cap.fin. Qui Clerici, vel Monachi, intelligi de retentione, seu reservatione bonorum ad usum profitentis in domo propria, pro suis necessitatibus, tanquam obedientiarii, & ex voluntate *Prælati*.

† *Tanquam propria.*] Vide Hondedeum in cons.78. n.12. vol.2.

* *Conventuique incorporentur.*] Vide Panorm. in c. ne religiosi. n.3. de regular. Trevisan. decis.41. n.6. lib.1. & decis.30. eod lib. post Zabarel. cons.6. n.2. Menoch. cons.722. ex n.59. Honded. cons.76. n.12. vol.2.

‡ *Alicui regulari concedere, &c.*] Vide Navar. cons.20. ex n.2. lib 3. de regularib. Rotam noviss. decis.216. num.12. p.2. diversor. Honded. d. cons.78. n.44. vol.2.

* *Nihil etiam quod sit necessarium eis denegetur, &c.*] Juxta illud Apostoli ad Timoth.1. c.6 & Lucæ Actuum c.4. Borrel. d.cons.17. n.64.

ζ *Quod si quis aliter, &c.*] Vide Nav. in c. non dicatis 12. q. 2. notab. 1. n.33.41.48. cum seqq. & in c. Nullum 18.q.2. num.3. cum seqq. Lud. Beja Respons. casuum consc. p.3. casu 36. fol. 380. & p.4. casu 17. fol. 418. & casu 32. fol.458.

CAPUT III.

Omnia monasteria, præter monasteria Minorum de Observantia & Capucinorum, possunt possidere bona immobilia. Plures non recipiantur in monasteriis, quàm honestè sustentari possint ex reditibus aut Eleemosynis.

** CONcedit sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tàm virorum, quàm mulierum, & mendicantium, *a* exceptis domibus fratrum S Francisci †, Capucinorum, & eorum, 1 *β* qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps 2 bona immobilia * eis possidere liceat †. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. *b* 3 In prædictis autem monasteriis, & domibus tàm virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, 4 *γ* iis tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel vel ex reditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustentari: 5 *ε* nec de cætero similia loca erigantur sine Episcopi, in cujus diœcesi eirgenda sunt, licentia priùs obtenta.

a c. exiit, qui seminat, §. porro, de verb sig. in 6.
b Conc. Arel. 3. c. 8. Conc. Moguntiacũ, c. 19. c. 1. & c. auctoritate, de instit. cap. quoniam ut ait, de vit. & bon. cleric. c. unico, §. sanè ut hoc, de sta. re. in 6.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilii censuit, posse Episcopum compellere regulares ad publicas processiones accedere recusantes, facultate sibi tributa Decreto Conc. c. 13. Sess. 25. de regul. & controversias præcedentiæ amota omni appellatione componere, ad præscriptum dicti c. 13. observata tamen quoad Regulares, & confraternitates, constitutione sanctæ mem. Greg. XIII. de hac re edita. Nullius 21 Mart. 1591.

1 *Qui Minorum de observantia vocantur.*] Hi possunt perquirere & colligere quascunque eleemosynas, exceptis pecuniis. In hac autem exceptione Fratrum Minorum de observantia non comprehunduntur moniales S. Claræ.

Congregatio Concilii censuit in exemptione Fratrum Minorum de observantia, quæ habetur in Decret. cap. 3. Sess. 25. de Regul. exceptis domibus non comprehendi Moniales S. Claræ. Hispalẽsis 26. Martii 1591.

2 *Bona immobilia.*] Executio hujus Decreti competit Episcopis, & regularibus respectivè, *Pius V. in Bulla publicata 4. Kal. Iun.* 1566.

3 *In prædictis autem.*] Monialibus quæ non habent aliunde, unde commodè se sustentare valeant, licet artificio & manibus propriis victum sibi quærere, dummodo honesta, & stricta earum clausura servetur, prout à Conc. Trid. decretum est, & visum est Congregationi. *Sup. hujus sess. c. 2. §. si moniales.*

4 *Is tantum numerus.*] Ordinarii monialiumque Superiores nullatenus permittere debent, ut plures in illarum Monasterium recipiantur quàm ex propriis monasterii reditibus vel consuetis eleemosynis possint sustentari.

In constituendo ergo numero monialium observari debet hujus Capituli Decretum. De dotibus autem nihil certi cum eis statutum est, sed prout qualitas personarum & temporum postulabit, est faciendum: nec quod datur à moniali Monasterium ingrediente, dotis nomine propriè vocari debet, sed dicendum est, quod id tribuatur pro alimentis ac necessaria sustentatione personæ quæ monasterium ingressa est.

5 *Nec de cætero similia loca erigantur.*] Monachi non possunt Monasteria ædificare in Parochia, in qua ea non habent, sine cognitione & licentia Papæ, ex Decreto Congregationis.

Licet nova monasteria erigi sine consensu Episcopi non possint, fabricæ tamen eorum jam cœptæ sine licentia perfici possunt.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Tract. de Orat. c.22. n.82. Fr.Emm. q.Regul.tom. 3.q.29.art.14. P.Azor. instit.Moral.part.1. lib.12.c.23.q.8. Fr.Joan.de la Cruz de stat. Relig. lib.1.c.4. * Vide etiam tradita per Rotam novis.decis.730. in recollectis à Farin. Honded. cons.76.n.24.&33.vol.2. Lud. Molinam Theol. de justit.& jure tom.1. disput. 139. colum.1. Jo. Steph. Duranti in suis q. notatis utriusque juris. q.6. Grilenzonius cons. 1.n.11. & 16. Navar. de regular. commentar. 2. n. 50. & 54. Menoch.cons.1014. anno. 13. & Mantic.decis.225.

† *Fratrum sancti Francisci, &c.*] Vide Hond.cons.76.n.25.& 26.vol.2.

β *Qui Minores de Observantia vocantur,*] Sacra Card. Congregat. ita censuit: In hac autem exceptione fratrum Minorum de observantia non comprehenduntur moniales S.Claræ.

* *Ut deinceps bona immobilia, &c.*] Vide Camil.Borrel cons.17.per totum, ac præcipue n.57.

‡ *Eis possidere liceat, &c.*] Vide Honded.d.cons.76.n.3. 7.8.28.29.& sequent.

γ *Is tantùm numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel ex reditibus.*] Vide c.1. § sanè, de statu Regul.lib.6. Navar.in tract. de Reditib.Eccles.q.1. monitu 62. Fr.Emm.q.Regul.tom.2.q.48. art.1. Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Moniales, §.6.p.255. Pat.Azor.instit. Moral.p.1.lib.13.c.9.quæst.1.Quarant.in Summa Bullarii verbo, Monasteria monialium, p.359.

δ Utrùm cùm expletus est numerus personarum religiosarum, quæ ali possunt ex annuis reditibus monasterii, possit aliqua sufficienter dotata cum sua dote supra illum numerum admitti? Affirmant Navar. d.monitu 62 P.Soar.de Relig. tract. 3. lib.4. c.9.n.17. Pat.Valer. Reg. in praxi fori pœnitent. lib. 23. n. 194. resolventes textum in præsenti cum similibus intelligendum esse prohibere, ne quando plures fœminas monasterium alere non potest, quam in eo jam sint, non admittantur aliæ sine dote, expensis monasterii alendæ.

ε *Nec de cætero similia loca tàm mulierum, quàm virorum sine Episcopi, in cujus diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.*] Vide Fr.Emm.tom.1. q.23.art.7. & tom.2.q.49. art.3. F.Joan.de la Cruz de statu Relig. l. 2. cap.8.Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Monachi, §. 1. & 2. ubi dicit sacram. Cardin. Congreg. censuisse in hæc verba: Monachi non possunt ædificare monasteria in Parochia, in qua id non habent sine cognitione, & licentia Papæ.

CA-

CAPUT IV.

Regularis subjiciens se obsequio alicujus alterius loci aut personæ, prætextu pii operis, sine Superioris licentia, puniendus est; sicut & à conventu recedens ad superiores, nisi ab eis fuerit appellatus, Regulares studiosè vivant in communitate.

α PRohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis aut cujusvis *a* pii operis prætextu, *a* subjiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis, aut alterius cujuscunque personæ, seu loci; neque ei aliquod privilegium, aut facultas ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quòd si contra fecerit, tanquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. β γ Nec liceat Regularibus à suis conventibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis óbtento, repertus fuerit; ab Ordinariis locorum, 1 tanquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causá ad Universates mittuntur, in conventibus tantùm habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

a c. quanto. de off. ord. Cle. ne in agro, §. quia verò, de statu mon.

DECLARATIONES.

1 *Tanquam desertor sui instituti puniatur.*] Sunt igitur tales puniendi, sed non sunt ideo excommunicati per Concilium Tridentinum.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. c. 28. n. 403. cum sequentib. Fr. Jo. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 6. de voto Obedientiæ

β *Nec liceat Regularibus à suis conventibus recedere, &c.*] Vide Navar. Comment 2. de Regularib. n. 61. & Comment. 3. n. 50 Fr. Emm. tom. 1. q. 30. art. 3. & 4. & tom. 2. q. 53. art. 10. Sayr. in Clavi Regia lib. 2. c. 17. n. 37. cum seqq. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 11. q. 7. vers. Cæterùm, & q. 8. resolvit, tutò religiosum è monasterio fugere posse, cùm in eum plus æquo superior sævierit, si certò, & evidenter constiterit de superioris sævitia.

γ Apud Religiosos adire superiorem ob justum gravamen ad conquerendum de illo, habere vim appellationis, neque id vetare Concilium in præsenti, docet Navar. in c. Non dicatis, 12. q. 1. n. 61. quamvis prædictus accessus ob hanc causam ad superiorem fieret sine licentia, & consensu sui Superioris, resolvit Fr. Emm. tom. 1. q. 30. art. 3. asserens opinionem D. Bannes in 22. q. 12. art. 1. procedere posse casu, quo non constaret de injustitia gravaminis: qui etiam Fr. Emm. d. to. 1. q. 29. art. 1. refert per sacram Congreg. Illustr. Card. esse interpositum decretum anno Dom. 1587. ut appellatio hoc ordine prosequatur à Guardiano ad Provincialem, à Provinciali ad Generalem, & à Generali ad Protectorem, à Protectore ad sacram Congregat. refert etiam Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 6. dub. 4.

CAPUT V.

Adnitantur Episcopi, ut procurent observari clausuram monasteriorum, adhibito etiam brachio sæculari, si necesse fuerit. Qui ingredi valeant licitè monasteria, aut egredi. Monasteria monialium exposita malorum hominum prædæ sunt intra urbes transferenda.

a c. periculoso, de stat. mon. in 6. Decr. l. 6. de stat. Regulariũ cap. 1.

α BOnifacii *a* Octavi constitutionem, quæ incipit, Periculoso, renovans sancta Synodus, 1 universis Episcopis sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monasteriis sibi subjectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ auctoritate 2 clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, conservari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione postposita, compescentes, invocato etiam ad hoc, † si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod auxilium, ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus injungit. *b* β Nemini autem Sanctimonialium liceat 3 post professionem exire à monasterio etiam ad breve tempus, quocunque prætextu, γ &c. nisi ex aliqua legitima causa, 4 ζ *n* ab Episcopo approbanda: indultis quibuscunque & privilegiis non obstantibus. *c* 5 ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, ι cujuscunque generis aut conditionis, κ &c. sexus, ξ vel ætatis fuerint, 6 sine Episcopi, vel Superioris * ο licentia, in scriptis obtenta, ϖ sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. *d* 7 ρ Dare autem tantùm Episcopus, σ τ vel Superior licentiam debet in casibus necessariis, neque alius ullo modo possit, etiam vigore cujuscunque 8 facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. υ Et quia monasteria Sanctimonialium 9 extra mœnia urbis, vel oppidi constituta, 10 malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus 11 sine ulla sæpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alii Superiores, si ita videbitur expedire, ut Sanctimoniales ex iis 12 ad nova, vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachii sæcularis. Impedientes verò, vel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

b Conc. Cabilon. 2. c. 37. 62. & 63.

c Conc. Matiscon. c. 2. Conc. Arela c. 7.

d c. definimus, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Universis.*] Episcopi, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi

scopi in virtute Sanctæ obedientiæ debent publicare in suis civitatibus, & Diœcesibus Bullam Pii V. de clausura monialium, & efficere, ut in omnibus Monasteriis clausura servetur, juxta formam Bullæ ejusdem.

Episcopus debet providere de iis, quæ faciunt ad clausuram monialium, & aliis earum necessitatibus. Unde & Monasteria regularibus subjecta potest visitare in his omnibus, quæ ad clausuram pertinent.

Censuit Congregatio, Episcopum Diœceseos in Monasteriis alteri Episcopo subjectis, ex Concil. Trid. jus visitandi habere, quoad clausuram, & eandem potestatem quoad alia quam habet in Monasteriis regularibus sibi subjectis.

2 *Clausuram Sanctimonialium.*] Moniales Tertiariæ, quæ tria vota substantialia solemniter emiserunt, cogendæ omnino sunt ad observandum clausuram. In aliis autem Tertiariis, quæ dicta vota non emiserunt, servanda est præcisè Bulla Pii V. edita Anno 1566. 4. *Kal. Iunii.* Sicque declarandum est Breve aliàs à Pio IV. scriptum Nuntio Hispaniarum pro Tertiariis Hispanis, quæ ea vota non emiserunt, quatenus in eo concessit, ut permanerent, prout antea vixerunt. Intelligitur tamen hæc permissio juxta præscriptum dictæ Bullæ, quæ generaliter in omnibus Tertiariis hujusmodi, ubicunque degentibus, deinceps observetur, nulla habita amplius ratione jussionis factæ ab eodem Pio V. ut ipsis Tertiariis solemniter non professis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapso si non fuissent professæ, ad domos parentum propinquorumq; reverterentur. Cùm enim nulla super hac jussione fuerit promulgata Bulla, sed aliquæ tantùm litteræ, partim à Congregatione Concilii, partim à nonnullis protectoribus regularium, pro quibusdam particularibus harum Tertiariarum Monasteriis scriptæ fuerint, ob id rectius est ad præscriptum dictæ Bullæ jamdiu editæ & passim observatæ redire.

Moniales licet prætendant se subesse suæ propriæ Provincialissæ, Ordinarius tamen eas coercere debet, toties quoties judicaverit expedire, in iis præsertim, quæ spectant ad clausuram. Concessio etiam alloquendi moniales exemptas, potius ab Episcopo, quàm ab alio concedatur.

Bulla Sanctissimi Domini nostri, de Tertiariis, prohibet puellis, quod non possint suscipere habitum in Monasterio non clauso: si verò sit clausum, possint.

Monachæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dictæ, quæ tria substantialia vota solemniter emiserunt, ad præcisam clausuram perpetuò servandam, per censuras & aliarum pœnarum impositionem, & sæcularis brachii invocationem, omnibusque aliis juris & facti remediis omnino cogendæ sunt & compellendæ. In aliis verò, à quibus hæc tria vota non sunt emissa, servandum est præscriptum Bullæ Pii V. editæ 4. *kalendar. Iunii, Pontificatus sui anno* 1. quæ sic incipit: *Cùm pastoralis officii.* ubi vult Tertiarias non professas ab Ordinario & earum superioribus admonendas & inducendas ut Profiteantur, & post professionem clausuræ se subjiciant: quod si recusaverint, & inventæ fuerint scandalosè vivere, esse severissimè puniendas. In eadem Bulla Pontifex imperat volentibus vivere sine professione & clausura, ut in futurum nullam personam aliam in suum Ordinem, religionem aut Congregationem recipiant.

Congregatio censuit, comprehendi sub constitutione sanctæ mem. Pii V. *de clausura monialium, sub dato Romæ 1566. 4. kal. Iunii anno primo*, quandam religiosam domum *de paupere victu* nuncupatam, quæ castitatis simplex votum emittunt, non autē votum clausuræ & obedientiæ. Propterea Monialibus nolentibus emittere professionem, vel optantibus extra clausuram vivere omnino interdictum fuit, & prohibitum perpetuò, ut in futurum nullam aliam prorsus in suum Ordinem Congregationemque recipiant. *Suprà hoc c. §. Monacha.*

Censuit Congregatio ob causam concedere, ut monialis possit exire à Monasterio in Ecclesiam exteriorem ipsius Monasterii, ut exercitari possit, ubi sunt reliquiæ. Hac eadem de causa à Sede Apostolica fuit semel concessum, ut ad domum parentum accedere possit saltem semel per mensem.

3 *Post professionem exire.*] Monialibus à Monastério exire non licet, etiam cum causa probabili, nisi adsit communis consensus Superioris regularis, & Episcopi illius.

4 *Ab Episcopo approbanda.*] Moniales subjectæ potestati regularium, si sine Bulla & licentia Ordinarii egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, debent ipsæ & ipsarum Superiores (de quorum licentia è Monasterio fuerunt egressæ,) ab eodem Ordinario puniri: non obstantibus quibuscunque privilegiis.

Exeundi à Monasteriis justam causam hanc moniales non habent, ut curam nepotum suorum gerant, etiam si nullum alium propinquum haberent nepotes.

Ex causa Sedes Apostol. concessit quibusdam monialibus, ut transirent ad aliud Monasterium alterius ordinis, de consensu tamen Superiorum.

5 *Ingredi autem intra septa.*] S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis approbavit declarationem alias factam à sanctæ memoriæ Pio V. ut liceat mulieribus ingredi prima claustra monasteriorum, quando contingit viros & mulieres in publicis processionibus ire per ea ad Ecclesiam, vel in eis divina celebrare, & non aliter.

Cadavera eorum, qui cupiunt in Monasteriis monialium sepulturæ tradi, respondit S.D.N. Gregorius poni debere in exteriori Ecclesia, non autem intra clausuram.

Præsupposita declaratione Congregationis aliàs edita, quòd si aliquorum est consuetudo accedendi ad Monasteria Monialium regularibus subjecta, sine licentia Episcopi, ea debeat observari: Dubitatur, an eodem modo attendenda sit consuetudo post Concilium introducta, ut Ordinarii concedant licentiam ingressus ad monasteria regularibus subjecta privativè ad ipsos superiores regulares? Congregatio censuit, si consuetudo sit introducta post Concilium, quòd ea debeat observari. Et dato, quod à superioribus regularibus hujusmodi licentiæ ingressus concedi debeant privativè ad Ordinarios. an possint tamen Ordinarii aliquam super ipsarum licentiarum concessione superintendentiam habere, & qualem? Congregatio censuit, quod etiam sit servanda cōsuetudo. Si autē ex aliqua causa expedire judicaret ipsas licentias improbare, ex toto non poterit, verùm posset aliquem particularē accedentem impedire, si probabiliter sic expedire videtur.

Ingredi intra septa Monasterii, nec religiosis ipsis licet, etiam ut satisfaciant testantium voluntati, qui in Monasteriis monialium voluerunt

runt quolibet anno anniverſarium celebrari, nam hoc caſu ſatisfaciendum eſt, celebrando anniverſarium in exteriori Eccleſia.

Puella introduci poteſt intra clauſtra monaſterii monialium, ad hoc ut educetur ibi, etiam abſq; licentia Ordinarii, quoad Monaſteria regularibus ſubjecta, obtentis tamen licentiis ab ipſa Congregatioe cauſa præſuppoſita, non autem ex ſola licentia Superiorum regularium, nec etiam de licentia Ordinarii & ſuperiorum. Illa autem quæ habitum regularem ſuſcipere vult & ibi permanere, poteſt ibidem commorari per aliquos dies, ut magis perſpicere poſſit quid agere debeat.

Nobili fœminæ, cujus progenitores Monaſterium monialium fundarunt, conceſſum fuit ex magna cauſa, ut etiā cum duabus aliis Matronis, bis in anno in illud ingredi poſſit, dummodo in eo non pernoctet.

Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monaſteria, ut in eis perpetuò vivant, retento ſæculari habitu, à Sede Apoſtolica permittitur, dummodo ingrediantur de conſenſu Abbatiſſæ, & majoris partis monialium, & licentia in ſcriptis à Superiore habita, modeſtoq; habitu incedant, legemq; communem clauſuræ obſervent: quòd ſi ſemel egrediantur, in ea monaſteria iterum ingredi non permittantur. Permiſſum etiam quandoque fuit mulieribus habentibus virum abſentem, ad tempus in Monaſteriis monialium permanere.

Licet Epiſcopo vel ſuperiori in Monaſteriis ſibi ſubjectis dare licentiam recipiendi puellas in Monaſteriis & ibi commorandi, ut rectè in moribus inſtruantur, licet nolint religionis habitum ſuſcipere, cum certis tamen conditionibus, non obſtante Concilio Tridentino hoc cap. Nec verò Concilium Tridentinum prohibet, quin puellæ in Monaſteriis monialium, educationis gratia, recipi poſſint. Quòd ſi fortè ratio aliqua, vel ſtatutum religionis alicujus monaſterii aliter prohiberet, recipiendæ non eſſent ullo pacto.

Poſſunt ordinarii jure proprio puellas, de quibus controvertitur, in Monaſteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur. Attamen puellæ quæ educationis gratia degunt in Monaſteriis, debent ibi manere ſine ancillis, nec inde exire, (niſi velint penitus amplius non admitti) & obligatæ ſunt ad clauſuram, & ad cætera, ſicut ipſæ moniales. Idem ſtatutum eſt de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi ſuæ tuto ali nequeunt, ſi quidem illæ, etiam victu à propinquis ſuppeditato, ſunt in Monaſteriis collocandæ. Cæterùm puellæ quæ ſunt in Monaſteriis monialium educationis gratia, debent reſtitui patri, quandocunque eas petierit.

Puellis, quæ in Monaſteriis educationis gratia ſunt, licentiæ dari debent inde recta ad balnea curandæ valetudinis ſuæ gratia exeundi, iiſdemque permitti debet, ut in idem Monaſterium redire poſſint, ſi tamen recta à balneis ſe recipere voluerunt.

Puellæ, quæ de licentia Superioris monaſterii, de eo exierunt curandæ valetudinis cauſa, rurſus in eo admitti debent, modo ab earundem Superiore licentiam in ſcriptis impetrent, & Abbatiſſæ a e reliquarum monialium accedat conſenſus. Et in eo veſtitu in monaſterio manebunt, qui virginali modeſtiæ ac pudori conveniat, nullamque ſecum famulam ducant, & dum ibi erunt, ſervare debent clauſuræ eandem legem, quam moniales ſervant, neque ibi permanere permitti debent ultra ætatis ſuæ annum 25. quo ex loco ſi ſemel exierint, nullam poſtea reintrandi habeant facultatem.

Episcopus potestatem facit puellæ redeundi & commorãdi in Monasterio, in quo aliàs cõmorabatur causa educationis, si ex eo exivit morbi sui curandi causa, modo id fecerit de ejus licentia, sed serventur omnes conditiones, quæ aliàs in litteris hujusmodi præscriptæ fuerunt.

In monasteriis monialium tolerari debent puellæ, quæ dejectæ sunt ex hospitalibus & aliis piis locis, donec offeratur facultas eas nubẽdi, quæ licet inserviant Monasteriis monialium, non possunt tamen privatim cuiquam moniali inservire. Et hæ puellæ, cùm producuntur in publicum, omnes processionaliter incedere debent, nec comites illis moniales adjungantur, & confecta processione ad Monasterium revertantur, & quamdiu ibi sunt, clausuram servare teneantur, & reliquam vivendi rationem, prout ipsæ moniales, & nullas secum habere ancillas, nec singulæ inde possunt exire, nisi postea nunquam in idem Monasterium rediturae.

Rectè curavit D. Episcop. Abulensis, ne Abbatissa & moniales quædã Bernardinæ ancillas sæculares in habitu sæculari agẽtes, & exire quãdocunq; vellẽt ex monasterio prætextu servitii præsumentes, haberẽt.

Puellæ, quæ propinquis & facultatibus destitutæ sunt, & ideo sine dote in Monasterium adduci non possunt, si misericordiæ causa admissæ fuerunt, tolerari debent in Monasteriis, modo supradictis legibus obediant, in futurum autem nullæ talis conditionis admittantur.

Neophytæ possunt in Monasteriis monialium manere, si Ordinarii & Abbatissæ monialium earumq; Superioris consensus accesserit, ipsæque solæ maneant in Monasteriis, neque inde exeant, nisi in Monasterium amplius postea non rediture, reliquisq; in rebus omnibus, præsertim in iis, quæ ad clausuram pertinent, leges servent monialibus præscriptas. Viduæ autem, quæ viris mortuis honestatis causa se contulerunt in Monasterium, modo sint bonæ existimationis & famæ, legibusque supradictis monialium pareant, tolerari debent: de cætero tamen nullæ hujusmodi recipi debent, nisi moniales fieri velint. At verò mulier sæcularis, quæ jam est intra septa Monasterii, expellenda est, si isthuc sine licentia Sedis Apostolicæ ingressa est, & contra majoris partis monialium intentionem.

Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monasterium monialiũ, his conditionibus uti debent, ut nullas secũ ducant ancillas, & eo animo ingrediantur, ut nolint inde amplius exire, & dum apud moniales sunt, his clausuræ finibus & legibus teneantur, quibus ipsæ moniales.

Non potest Episcop. licentiam dare viduæ Monasterium ingredi volenti in habitu laicali permanere, etiamsi ibi usq; ad finẽ vitæ suæ permanere, nec ãpliꝰ exire vellet, quia in istis nulla adest causa necessaria.

Mulier conjugata si sit in Monasterio monialium, & constitit quod si inde exierit, versabitur in periculo mortis, in Monasterio relinqui debet, sed sine ancillis & ullo famulatu extraneo, teneturque clausuram & alia, prout ipsæ moniales, servare.

Mulier, quæ venit in suspicionem adulterii apud maritũ, & ob id timet, ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet, ut ingrediatur Monasterium monialiũ, si modo constitutiones monasterii non repugnent, & accedat consensus Abbatissæ & monialium & ministri Provincialis, aut alterius earum superioris, sed ingrediatur sine ancillis, & servet clausuram, & reliqua, prout ipsæ moniales. Et causa ingressus cessante debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea idem monasterium

nasterium ingredi possit. Insuper mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sævitiam timent, si sunt extra culpam, quamdiu justam timendi causam habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari.

Causa infirmitatis monialium, aliquando Sedes Apostolica concessit, ut secum retinere possint famulam sæcularem cum eisdem legibus clausuræ & habitus, quibus suprà. Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non potest, & de facto concessa revocatur.

Illustribus puellis, quæ in monasteriis cum supradictis conditionibus educari permittuntur à Sede Apostolica, ab eadem etiam fuit aliquando dispensatum, ut famulam sæcularem haberent cum eisdem legibus.

De virgine uxore N. Civis Panormitani, quæ separata est à viro in monasterio, scribatur Archiepiscopo Panormitano, ut si exiens ibi subit vitæ discrimen, patiatur esse in monasterio, modo quantum ad clausuram attinet servet clausuram monialium.

Petitio Comitissæ Pignorosæ, ut propter fluxum sanguinis possit à marito separari, & cum tribus filiabus puellis in monasterio monialium habitare, rejecta est.

Nobiles & gradu superiores matronæ, quæ sunt in monasterio admissæ, omnes ancillas emittere debent, nec possunt è monasterio exire, nisi in id non rediture, & dum in eo manent, servare debent clausuram & reliqua sicut ipsæ moniales. Itemque de lite Comitissæ Sancti Severini, quæ interea dum filius adolescat, voluit ingredi monasterium Neapoli: Responsum est, ut ingrediatur, nec inde exeat nisi non amplius ingredi voluerit, & quamdiu ibi erit, quod ad clausuram attinet, observet regulam monialium.

Non licet Episcopo licentiam dare matri, sororibus, & consanguineis, monasterium ingredi, causa visitandi filiam vel sorores, quæ aliqua gravi infirmitate tenentur, etiam non sine mortis periculo, multo minùs, quando filiæ aut aliæ professionem emittunt, vel habitum suscipiunt religionis.

Congregatio Concilii censuit, non esse permittendum, quamplam mulierem, tametsi Regia dignitate insignitam, vel ex Regia stirpe profectam fundatricemve, Monasteria Religionis fratrum minorum S. Francisci de Paula intrare. 14. Febr. 1598.

Sæculares omnes ab ingressu monasteriorum monialium prorsus prohibendi sunt, & monialibus expressè præcipi debet, ne in monasterium ullos sæculares admittant, deinde excommunicationis pœna sæcularibus ipso facto incurrenda, si ausi fuerint ea monasteria introire, denuntianda est. Nihilominus causa evidentis utilitatis monialium licentia concedenda est ab Ordinario, procuratoribus earum in monasteria ingredi, modo ætas & morum gravitas ea sit, quæ eos commendet.

Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhonestè vixerint, in sacrarum virginum monasteriis permanere, & præsertim si non consuevit monasterium illud tales fœminas admittere, & prædictæ mulieres nullam à Superiore monasterii in scriptis licentiam impetraverunt, neque Abbatissæ, neque reliquæ moniales consenserunt, neque post ingressum monasterii clausuram servaverunt, neque aliquam vivendi rationem, quam moniales servant.

Quam

Quandoque fuit ex gratia à Sede Apostolica concessum, ut aliquæ mulieres semel ingrediantur septa monasterii Carthusiensis, cum licentia tamen Superiorum, causa visitandi quandam Capellam. Quoad accessum autem ad colloquium cum monialibus ad crates, servanda est etiam consuetudo in monasteriis subjectis regularibus, aliàs nemo ex consuetudine possit accedere sine licentia Episcopi.

Licentia ingrediendi obtinenda est à regularibus, quando monasteria ipsis regularibus, non autem Episcopis, sint subjecta. Item potestas accipiendi & dimittendi facultates, ad eos pariter spectare dicitur, qui monasteria habent.

21. Apr. 1594. Congregatio Concilii censuit, Episcopum non posse impediri à Regularibus, quo minus ingrediatur septa Monasterii ipsis Regularibus subjecti, ad effectum videndi, si clausura servata fuerit, necne.

29. Jun. 1597. Congregatio Concilii censuit, licentias ingrediendi intra septa Monasteriorum monialium Regularibus sæcularibus, ex vera tantum necessitate concedēdas, spectare duntaxat ad ipsos superiores Regulares.

17. Julii 1597. Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse moniales Regularibus subjectas in iis, quæ clausuram concernunt, toties visitare, quoties verè cognoverit expedire.

6 *Sine Episcopi vel superioris licentia.*] Cum aliquibus valde conjunctis vel aliis præcipuis personis, quę necessitatibus monialium subveniūt, non potest Superior dispensare, ut visitent moniales in loco per Superiorem deputato intra septa monasterii, prout Congregatio censuit: quinimò debet cogere dictas moniales ad præcisè servandum Decretum Concil. Trident. & Bullam Pii V. de clausura monialium.

17. Julii 1597. Congregatio Concilii censuit, facultatem concedendi licentiā accedendi ad colloquiū cum monialibus Regularibus subjectis, spectare ad ipsos superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitimè præscripta, ut hujusmodi licentia etiā quoad Monasteria, quæ Regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & superiori Regulari conjunctim obtineretur, tunc enim consuetudinē esse observandā.

7 *Dare autem tantum Episcopus.*] Nulla est licentia danda introeundi ad tempus septa monasterii monialium, nisi in casibus necessitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarii urbis Romæ.

Episcopus concedere debet licentiām in casibus necessariis mulieribus honestis, petentibus tamen, quæ curam habent de monasteriis Convertitarum.

Tollantur Ecclesiæ, quæ sunt intra claustra monasterii ex Decreto Concil. Trident. & alibi collocentur.

Regulares adeuntes monasteria monialium sine licentia Episcopi, incidunt in pœnam excommunicationis, quam Episc. suo edicto proposuit. Sic Congregatio censuit 9. April. 1587. Si tamen Regulares illi haberent ex privilegio, quod non possent excommunicari, non erunt excommunicati, sed debebunt puniri à suis superioribus alia pœna. Et regulares si excommunicati non possunt absolvi à suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc facultatem reservavit.

8 *Facultatis vel indulti.*] Mulieres cujuscunque sint status aut conditionis, prætextu confessionalium, aut aliarum litterarum Apostolicarum, ingredientes domos & monasteria Carthusiensium & aliorum regularium ordinum, etiam mendicantium, excommunicationem ipso facto incurrunt, cujus absolutio Romano Pontifici reservatur, excepto

excepto mortis articulo. Pius V. in constitutione regularium personarum publicata 23. Octobr. 1566.

9 *Extra mœnia urbis vel oppidi constituta.*] Monasteria monialium extra mœnia urbis, & oppidi (etiam posito quod ea sint exempta & immediatè Sedi Apost. subjecta) possunt Ordinarii tanquam Sedis Apostolicæ delegati, intra urbis mœnia transferre, juxta hoc Decretum.

Quando verò ex permissu Sedis Apost. transferuntur moniales de loco ad locum, translatio debet fieri in aurora, ut non nisi à paucis conspiciantur. Deducantur autem à personis gravioribus & honestis ac proximioribus seu conjunctis.

10 *Malorum hominum præda.*] Moniales quæ habent monasteria exposita excursioni Piratarum, & aliorum malorum hominum, in monasterio urbano ejusdem ordinis collocari debent: non sunt tamen in plura urbana monasteria distribuendæ, dum proprium ædificatur, quia hoc non convenit statutis ejusdem monasterii.

11 *Sine ulla sæpe custodia sunt exposita.*] Non habet locum hoc decretum in illis monasteriis, quæ longè distant ab urbibus, vel oppidis, & à frequentissimo pago circumcirca custodiuntur.

12 *Ad nova vel antiqua monasteria.*] Translatio monasterii monialium, cui imminet scandalum, est facienda ad aliud ejusdem ordinis monasterium, nec reditus monasterii translati sunt isti monasterio applicandi, sed uniendi sunt monasterio in quod fuit translatum, licet non possit de Seminario providere. Translatio monialium de uno loco ad alium ejusdem ordinis est facienda propter supervenientiam aëris pestilentis. Monachæ Collegii Nolani propter pestilentem quendam aquæ defluxum ex vicino monte, petierunt transitum ad aliud monasterium sub eadem regula, & fuit scriptum Episcopo Nolano, ut si ita est, benignè concederet.

Quando restaurantur monasteria, si hoc expedire probatur, permissum est, ut novitiæ moniales ad alium locum transferantur, donec perficiatur opus.

13 *Reducantur.*] Unio monasteriorum monialium facienda est, cùm legitima causa subest, accedente ad id Papæ auctoritate.

In Sexto, tit. De statu Regularium.

PEriculoso & detestabili quarundam monialium statui (quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia, sexusque verecundia impudenter abjectis, extra sua monasteria nonnunquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea devoverunt, gravem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum) providere salubriter cupiẽtes, præsenti constitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus, universas & singulas moniales præsentes atque futuras, cujuscũque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cætero permanere clausura: ita quod nulli earum Religionem tacitè vel expresse professæ, sit vel esse valeat quacunque ratione vel causa (nisi forte tanto & tali morbo evidenter earum aliquam laborare constaret, quòd non posset cum aliis absque gravi periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nulli que aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis & manifesta causa

cauſa exiſtat, ac de illius, *ad quem* pertinuerit, ſpeciali licẽtia) ingreſſus vel acceſſus pateat ad easdem : ut ſic à *publicis* & mundanis conſpectibus ſeparatæ, omnino ſervire Deo valeant liberiùs, [illegible] ſciviendi opportunitate ſublata) eidem corda ſua & corpora in omni ſanctimonia diligentiùs cuſtodire. Sanè ut hoc ſalutare ſtatutum commodiùs valeat obſervari, diſtrictiùs inhibemus, ne in monaſteriis Ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cætero in ſorores, niſi quot poterunt de ipſorum monaſteriorum bonis ſive provẽtibus abſque penuria ſuſtentari : ſi ſecus actum fuerit, irritum decernentes.

Verùm quando Abbatiſſa vel Prioriſſa cujusvis monaſterii, pro feudo quod monaſterium ipſum tenet ab aliquo Principe ſeu domino tẽporali, ſibi debebit homagium, vel fidelitatis ſacramentum præſtare (niſi quod per procuratorẽ illud præſtet, poſſit efficere apud eum) de monaſterio cũ honeſta & decẽti ſocietate exire poterit eo caſu licẽter, homagio facto quamprimum commodè poterit, ſeu fidelitatis præſtito ſacramento, ad ipſum monaſterium è veſtigio reverſura : ſic quod in fraudem reſidentiæ ſive moræ clauſtralis nihil fiat omnino.

Porrò ne moniales cauſam ſeu occaſionem habeant evagandi, Principes ſæculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obſecramus per viſcera miſericordiæ JESU CHRISTI, eisdem in remiſſionem peccaminum nihilominus ſuadentes, quod Abbatiſſas ipſas & Prioriſſas, ac moniales quaſcunq; monaſteriorum ſuorum curam, adminiſtrationem, negotia ve gerentes, quibuscunq; nominibus cenſeantur, per procuratores in ſuis tribunalibus ſeu curiis litigare permittant: ne pro conſtituendis procuratoribus (qui attornati in aliquibus partibus nuncupantur) ſeu aliis hujusmodi easdem oporteat evagari. Si verò contra præſumpſerint, exhortationi hujusmodi rationabili atque ſanctæ obtemperare nolentes, cùm ſit Juri contrarium, quòd mulieres (præſertim religioſæ) per ſe ipſas litigare cogantur, & à via deviet honeſtatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per ſuos Ordinarios Eccleſiaſticos cenſura Eccleſiaſtica compellantur. Epiſcopis autem & aliis prælatis ſuperioribus & inferioribus quibuscunque injungimus, quòd & ipſi cauſas ſeu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere coram ipſis, aut in curiis eorundem, ſive ſint homagia, fidelitatis ſacramenta, lites, vel quicquid aliud, ipſa per procuratores earum fieri faciant & tractari.

Et quoniam parum eſſet condere jura, niſi eſſent, qui ea executioni debitè demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis univerſis diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub obteſtatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in civitate ac diœceſi propria in monaſteriis monialium ſibi ordinario jure ſubjectis, ſua ; in iis verò quæ ad Romanam immediatè ſpectant Eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ auctoritate ; Abbates verò, & alii tàm exempti quàm non exempti, Prælati Eccleſiarum, monaſteriorum, & Ordinum quorumcunque in monaſteriis hujusmodi ſibi ſubjectis, de clauſura convenienti, ubi non eſt, ipſorum monaſteriorum expenſis, & fidelium Eleemoſynis, quas ad hoc procurent, diligentiùs facienda, & de ipſis monialibus includendis, quamprimùm commodè poterunt, providere procurent ; ſi divinæ ac noſtræ indignationis voluerint acrimoniam evitare: contradictores atque rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appella-

tione

tione postposita compescendo: invocato ad hoc (nisi opus fuerit) auxilio brachii sæcularis. Per hos autem in monasteriis exemptis Ordinarii locorum, quoad alia, nullam sibi credant jurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

REMISSIONES.

α Vide Navar. in Man. c.27. n.108. & in c. Non dicatis, 12. q. 1. n.51. & n.72. & in comment.4. de Regularib. n.39. Pat. Azor. institut. Moral. part.1.l.1. 12.c.8. à princ Zerol. in praxi Episcop. part.1. verbo Moniales. §.3. pag.234. & §.16. Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. Aloys. Ricc. in collect. decis. p.4 collect.820. * Grilenzon cons.64. Guttier. in q.can. lib.1. c.14.

† *Invocato etiam ad hoc.*] Vide Salz. ad Bern. Diaz. in prax. can. c.151. novæ editio. ex n.5.

β *Nemini autem Sanctimonialium liceat, &c.*] Vide Navar. in c. Statuimus 19. q.3. n.47. Guttier. Canon. lib.1. q.14. à num. 1. Paul. Fusc. de Visitat. lib.2. c.18. à n.17. Cened ad Sextum collect. 31. Pat. Azor. instit Moral. q.1. l.12. c.8. q.3. Latè Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib.1. c 5. dub.2. cum seqq.

γ *Nisi ex aliqua legitima causa.*] Summus Pontif. Pius V. per suam Extravag incip. Cura Pastoralis, statuit, ut nulla alia ex causa, vel occasione, nisi magni incendii, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, Moniales è monasterio exire possint, latè refert Joan. de la Cruz de statu Relig. lib.1. c.5. dub.4.

δ An verò liceat Monialibus exire à monasterio ob alias causas præter jam dictas? Vide Navar. Comment.4. de Regularib. n. 48. & in c. Statuimus. 19. q.3. n.49. Guttier. Canon. lib.1. c.14. à n. 7. Cened. ad Sextum collect.31. n.2. P. Azor. d.c.8. q.2. vers. Tertiò, Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Moniales §.16. vers. Secundo dubitatur. Fr. Joan. de la Cruz d.dub.4. vers. An verò liceat, ubi resolvit, illud esse licitum in causis similibus, v. g. in casu hostium invadentium monasterium, in casu aquæductus, aut ruinæ domus, & aliorum similium, incendio, & in aliis infirmitatibus contagiosis, & nocivis communitati monialium: & in vers. Secunda conclusio ait, quod satis pia, & probabilis est sententia Navar. in d.c. Statuimus, n.4. extendens dictum Decretum Pii V. ad infirmitatem soli moniali nocivam: cui exeundo à monasterio remedium adhibetur, si aliàs periculum vitæ, aut gravis & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur. * Stephanus Quarant. in Summa Bullarii, verb. Monasteria monialium, pag. mihi 350.

ε An sit causa legitima ingrediendi, ut quia mater, aut soror, aut consanguinei ingredi vellent visere filiam aut sororem gravi morbo laborantem? Negativè sacram Cardinal. Congr. censuisse testantur Zerol. d. verbo Moniales, §.8. vers. Secundo. Fr. Emman. tom.1. quæst. 64. à n.11. Frat. Joan. de la Cruz d.c.5 dub.2. concl.3. not.3.

ζ *Ab Episcopo approbanda.*] An approbatio causæ ad exeundum pro monialibus Religiosis subjectis debeat fieri per suum Generalem, vel Provincialem? Sacram Card. Congreg. censuisse, non tantum licentiam suorum superiorum, sed etiam Episcopi requiri, affirmat Fr. Emman. q. Regul. tom.1. q.49. art.6. Sed in Hispania cum exeunt Moniales, solam superiorum licentiam esse necessariam testatur. Fr. Joan. de la Cruz d.c.1. dub.3

η An moniales possint transire de uno monasterio ad aliud, vel causa

novæ

novæ fundationis, vel correctionis, vel reformationis, vel præfectionis? Affirmat auctoritate Episcopi Navar. conf. 57. n. 6. de Regularib. & conf. 5. n. 3. & 6. de statu moncah. Sacr. tamen Congr. censuisse, in his recurrendum esse ad Sedem Apostol. refert Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales, §. 16.

§ *Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat.*] Quæ personæ ingredi possint vide apud Motum prop. Greg. XIII. pag. mihi 709. & Concil. Brachar. 4. act. 5. de Monialib. Aviles ad c. 1. Prætor. fol. 50. n. 29. Læli Zech. de Casibus reservatis casu 10. in princip. Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 18. à n. 24. Fr. Emm. tom. 1. q. 46. art. 1. cum seqq. & q. 47. art. 4. cum seqq. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 8. q. 6. Fr. Jo. de la Cruz pe statu Relig. lib 1. c. 5. dub. 2. † Vide etiam Thom. Cerdan de Tolleda in suo tract. visita de la carcel. c. 5. n. 9. in fin.

ι *Cujuscunque generis & conditionis.*] Summus Pontif. Greg. XIII. Bul. 40. & 41. revocat licentias personarum, cujusvis status, etiam Ducissarum, Comitissarum, & Marchionissarum, quarum prætextu monasteria intrare conabantur: & sub excommunicatione sibi reservata præcipit illis, ne istarum licentiarum prætextu, monasteria monialium, vel earum loca intrare audeant; nisi in casibus necessariis, & cum licentia superioris in scriptis juxta hunc textum: & Abbbatissis, Præsidentibus, Conventibus, atque aliis superioribus præcipit sub excommunicatione Papæ reservata, nec non privationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illla, & alia in posterum obtinenda, ne prætextu illarum licentiarum, quemquam dicta monasteria, vel, loca ingredi faciant, aut permittant, refert Fr. Joan. de la Cruz d. dub. 2. vers. Prima Conclusio.

κ *Sexus.*] Sacra Card. Congr. ita censuit: Mulieres quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sævitiam timent, si extra culpam sunt, quamdiu justam causam timendi habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari, in posterum vero hujusmodi mulieres non debent recipi, refert Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Moniales, §. 12.

λ Item Sacra Cardin. Congreg. sic censuit: Si mulier aliqua venerit in suspicionem marito, quod timet ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debet permitti, ut possit ingredi monasterium Monialium, si modo constitutiones monasterii non repugnet, & accedat consensus superiorum Abbatissæ, & Monialium, & causa cessante ingressus debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea in idem monasterium ingredi poterit, & tenetur ad clausuram sicut aliæ moniales, & stare sine ancillis, &c. referunt Zerol. d. verbo Moniales, §. 12. & Fr. Joan. de la Cruz id. cap. 5. dub. 2. concl. 3. in fine.

μ Quæ conditiones requirantur, ut puellæ educationis causa possint recipi in monasteriis Monialium, vide apud Steph. Quarant. in Summa Bullarii, verbo Monasteria monialium, p. 346. Fr. Joan. de la Cruz d. dub. 2. prope finem: decem & septem decisiones sacræ Congregat. circa receptionem puellarum, & aliarum mulierum, qnoad educationem, & mansionem in monasteriis, recenset Fr. Emm. tom. 1. q. 46. art. 10. optimè Zerol. d. p. 1. verbo Moniales, §. 10. ubi asserit Sacram Cardin. Congr. censuisse, quòd puellæ educationis gratia, licèt sacro vestitu indutæ non sint, non prohibentur in monasteriis Monialium retineri cum sequentibus conditionibus. 1. Est, sine ancillis. 2. Ut si semel egrederentur, non ampliùs possint illuc reverti. 3. Tenentur ad

clausu-

clausuram observandã, quemadmodum ipsæ moniales. 4. Quòd recipiantur cum licentia in scriptis superiorũ. 5. Et de consensu Abbatissæ. 6. Quòd si ob ægritudinem curandam, de licentia tamen superioris, ut suprà de consensu Abbatissæ, & monialium exierint à monasterio, rursus in eo admitti debent cum licentia superioris, & de consensu Abbatissæ & monialium. 7. Quòd utantur eo vestimento, quod virginali modestiæ & pudori conveniat. 8. Quòd non sint super numerum præfixum. 9. Quòd quolibet semestri eis anticipata solvatur portio pro alimentis. 10. Quòd sit locus separatus à loco ubi degunt aliæ moniales professæ, & novitiæ pro dormitione, & laborerio. Puellas causa educationis recipi non posse minores septennio, & majores vigesimoquinto dicit per sacram Cardin. Congreg. decisum Zerol. d.p.1. verbo Moniales, §.11.

• An liceat mulieribus intrare monasteria Religiosorum? Negat Fr. Joan. de la Cruz d. cap.5. dub.1. conclus.1. ubi refert Summum Pontif. Pium V. excommunicare cum reservatione mulieres monasteria Religiosorum intrantes, prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi revocat, & asserit confirmare Gregor. XIII. imponendo excommunicationem latæ sententiæ dictum ingressum sub prætextu dictarum licentiarum permittentibus, probatque sub dictis decretis non cõprehendi Imperatrices, Reginas, Infantes, & ancillas, quas secum deferunt, & conc.3. refert, omnibus mulieribus liberè concedi cum aliis Catholicis personis licentiam accedendi ad monasteria, & loca Regularium, atque eorum claustra, quando in eis Missa, & alia divina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando fidelium cadavera ibi sepeliuntur, atque etiam pro eis suffragia fiunt.

ξ *Vel ætatis fuerint.*] Quòd infans discretione carens admittatur ad claustrum Monialium, resolvunt P. Henriq. in sum. p.2. lib.13. cap.42. §.3. in gl. lit. S. Navar. Comment.4. de Regular. n.59. P. Paulus Comitol. Respons. Moral. lib.6. q.29. ad fin. & q.22. Pat. Azor. in inst. Moral. part.1. lib.13. c.8. q.5. Fr. Joan. de la Cruz d.c.5. dub.2. concl.3. ubi resolvit, quòd Concilium excludens omnes cujusvis ætatis, loquitur de habentibus usum rationis, & de illis qui ad peccatum movere possunt, ut sunt fatui, qui licèt intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes, & citat Nav. in c. Statuimus, 19. q.3. n.59.

* *Vel superioris.*] Quòd Concilium loquatur de illis superioribus, qui habent jurisdictionem ordinariam, non privatam, affirmat Vinc. Grillenzonius in conf.64. ex n.9. & 18. cum seq.

o *Licentia in scriptis obtenta.*] An necessaria sit licentia in scriptis pro casibus, communiter occurrentibus, ut pro ingressu Medici, Confessoris, Visitatoris, Artificis, & aliorum, quorum repentina opera passim sunt necessaria? Negat Fr. Joan. de la Cruz à concl.3. notab.3.

ϖ *Et sub excommunicationis pœna.*] Quòd possint judices Ecclesiastici omnibus magistratibus sæcularibus injungere pœnam excommunicationis, ut præbeant auxilium brachii sæcularis, resolvunt plures Doctores, quos citavi suprà sess.24. de Reformat. matrimonii c.8 n.6.

ϛ *Dare autem tantùm Episcopus, &c.*] An hoc Decretum includat Episcopos ingredientes monasteria sibi non subdita sine licentia superiorum in scriptis? Affirmant Navar. Comment.4. de Regularibus, q.14. n.39. ad med. vers.4. Steph. Grat. discept. forens. c.393. n.5. & 20.

σ *Vel superior.*] An provisor à Capitulo nominatus sit superior ad licen-

licentiam concedendam respectu Monialium Episcopo subditarum? Affirmat Joan. de la Cruz dict. c. 5. dub. 2. concl. 3. notab. 1.

r Quod validum sit statutum Episcopi excommunicans accedentes ad monasteria exempta Monialium subdita Regularibus, qui non subsunt jurisdictioni Episcoporum, existentia intra suam dioecesim, resolvit post Gemin. in c. 1. §. & quoniam, n. 8. de statu Regul. lib. 6. optimè Steph. Grat. discept. forens. c. 393. n. 23. cum sequentibus, & asserit comprehendere tam subditum, quam non subditum, ex eo quod Episcopus imponens poenam eunti ad monasterium, istuc ire est delinquere, & sic delictum est factum in loco non exempto, licet sit consummatum in loco exempto, quod Ordinarius poterit punire, vide Jason. cons. 83. incip. in casu praesenti col. 2. ad med. vers. circa 2. dub. n. 3. lib. 3. Roland. cons. 33. n. 16. lib. 3.

v *Et quia monasteria Sanctimonialium extra moenia urbis, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Moniales, §. 17. ubi dicit Sacram. Card. Congreg. censuisse, istam translationem faciendam esse ad aliud monasterium ejusdem Ordinis, & hoc quando immineret scandalum, vel propter supereminentem aëris pestilentis causam, quae monasterii translatio debet fieri simul cum introitibus, & reditibus, quos illud habebat.

CAPUT VI.

Omnes superiores eligibiles eligantur collatione suffragiorum secretorum: Absentium vota non suppleantur: aliter eligi se permittens existat inhabilis ad omnia officia in religione obtinenda, & electio irrita, &c.

1 a IN electione Superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium & Abbatissarum, atque aliarum Praepositarum, quò omnia rectè & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè praecipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium 2 nomina nunquam publicentur. Nec in posterum liceat, Provinciales, aut Abbates, Priores, 3 aut alios quoscunque Titulares ad effectum electionis faciendae constituere, aut voces & suffragia absentium supplere. Si verò contra hujus decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Provincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat, facultatesque super his concessae, eo ipso abrogatae censeantur; &, si in posterum aliae concedantur, tanquam subreptitiae habeantur.

DECLARATIONES.

1 *In electione Superiorum quorumcunque.*] Congregatio censuit, electionem esse nullam; quando aliqui ex electoribus unam schedulam recipiunt,

cipiunt, unico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ vel alteri, reponunt in capsula. Similiter, quando accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & unam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt. Et scriba poterit revelare talem, qui habuit tantum unam schedulam, vel talem, qui habuit duas. Monendus est autem sic electus, non legitimè se electum fuisse. Et si fuisset conscius fraudis, esset puniendus & admonendus, ut petat à Sanctissimo confirmationem.

Et Abbatissarum.] In electione Abbatissæ de qua hic, Episcopus potest cum suo Vicario vel Secretario, vel alio ab ipso sumpto vota singularum monialium ore tenus expressa audire.

In electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à Superioribus, cum duobus testibus.

Ubi sunt tres vocales, quorum unus potest eligi in discretum, & per consequens necesse est, ut alter aliorum duorum qui remanent, det alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta; dubitatū fuit, an possit fieri electio discreti, quæ non sit contra hujus decreti formā; Congregatio censuit posse, si ita status religionis permittit, &c.

Si electi fuerint in Superioribus aliqui, utpută quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur Canonica & secreta. *cap. Quapropter, de electione.*

Electio Abbatissæ, facta per vota non secreta, per ignorantiam hujus Decreti, non valet regulariter ac de more, nec Episcopus potest dispensare ut valeat. S. D. N. tamen dispensat, consideratis circumstantiis.

2 *Nomina nunquam publicentur.*] Ita strictè hoc Decretum est intelligendum, ut si post electionem factam in Bullis confirmationis seu patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.

3 *Aut alios quoscunque titulares.*] Omnes titulares, quamvis principaliter ad effectum electionis faciendæ constituti sint, sunt tamen prohibiti sua ferre suffragia in electione superiorum: non tamen ii, qui titulares perpetuò sunt, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, ut sunt Priores Angliæ, Ungariæ, Hierosolymæ. Procuratores verò legitimè constituti cum generali mandato ad eligendum, non excluduntur, dummodo non habeant mandatum de certa persona eligenda, tunc enim votum non esset secretum.

Congregatio Concilii censuit, omnes Titulares, quamvis pluraliter ad effectum electionis constituti non sint, prohibitos esse decreto c. 6. Sess. 25. de reg. ferre suffragia in electione superiorum. Non tamen eos, qui titulares perpetui sint, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, ut sunt Priores Angliæ, Ungariæ, Hierosolymitani.

Item ex decreto d. c. 6. non esse prohibitum superioribus ordinum, quibus id ex regula conceditur, ut aliquem fratrem idoneum sui loco delegent, seu mittant ad Capituli generalis celebrationem, ut suo nomine electionem faciat, si ex institutis & decretis Religionis suæ, licet superioribus absentibus & legitimè impeditis, mittere alium ad Capitulum generale, qui suo loco & nomine in electione suffragium ferat.

REMISSIONES.

α Vide Navar.Conf.4.sub tit.de Electione,& Conf.83.de Regularib. Fr.Emman. quæst.Regul. tom.2.q.51. a.6. & 8. Zerol. in praxi Episc. p.1.verbo Abbatissa,§.6.pag.28.P.Azor.instit.Moral.p 1.lib.13.cap.10. quæst.2.Aloys.Ricci.in Collect.decis.part.4. Collect. 751. Quarant. in Summa Bullarij verbo Abbatissa, ubi refert constitutionem Gregor.XIII. Romæ publicatam die 4.Januar.1583.incip. Exposcit debitum, quæ in fine sic ait: Districtiùs inhibentes omnibus, & singulis dictorum monasteriorum conventibus, superioribus, & personis aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantùm eligere, & præficere ullo modo audeant, vel præsumant, & administratione monasterij per triennium à die finitæ administrationis inchoandum abstineant, quo elapso iterum eligi possunt.

β *Abbatum.*] Vide Franc.Vivium decis.314.lib.2.

CAPUT VII.

Quadragenaria aut saltem trigenaria eligatur in Abbatissam aut Priorissam, quæ uni tantum præsit monasterio, cuius claustra Episcopus non ingrediatur ad votorum receptionem.

a Conc. Cart. 3. Concil. Agat. c.19. c. sanctimoniales, 20. q.1.
b c. indemnitatib. de Elect. in 6.
c Conc. Agath. c. 57.c.unũ, 21. q.1. Conc. Cabil. c.12.

1α ABbatissa, a & Priorissa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. 2 Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio ejusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur; ex iis, b quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. c Duobus verò monasteriis nulla præficiatur. Et, si qua[illegible] duo vel plura β quocunque modo obtinet, cogatur uno excepto, intra sex menses cætera resignare. Post id verò tempus, nisi resignaverit, omnia ipso jure vacent. γ Is verò, qui electioni præest, 4 Episcopus, sive alius Superior claustra monasterij 5 non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam 6 vota singularum audiat, vel accipiat, In reliquis serventur singulorum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.

DECLARATIONES.

1 *Abbatissa.*] Licet per quinquennium Abbatissa non permanserit in religione, dum tamen excedat 30. annos, si id facit ad requisitionem suarum monialium de licentia secundæ Dignitatis Ecclesiæ Cathedralis & earum Superioris regularis (dummodo laudabiliter anno superiori se gesserit) debet confirmari per biennium in officio. Quod si confir-

confirmationi dictæ Abbatissæ deesset consensus Superioris regularium propter absentiam, servatis iis quæ hoc cap. præscribuntur, ad dictam confirmationem procedendum est.

2 *Quod si his qualitatibus non reperiatur.*] Quando in monasterio non sunt moniales, quæ habeant qualitates requisitas à Concilio, ut in Abbatissam eligi possint, non est necessaria facultas Apostolica, ut egredi possit illa, quæ ex alio monasterio est electa, cautè tamen deducenda est ad monasterium, cui est præficienda.

3 *Duo vel plura.*] Congregatio censuit, id procedere in monasteriis Canonicorum regularium, etiam ubi consuetudo immemorabilis est in contrarium, quæ reformanda est.

Episcopus benedicere debet Abbatissam, si intra annum à die, quo ad illud monasterium fuit electa, petit ab Episcopo benedici, & si sit solitum illis Abbatissis benedici, Episcopus benedicit Abbatissam, & consecrat moniales exemptas, & ad ea observanda compellit, si procrastinent.

4 *Episcopus sive alius Superior.*] Hic actus accipiendi vota in electione Abbatissæ delegari potest.

5 *Non ingrediatur.*] Consecratio & benedictio monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, adhibitis iis monialibus tantum, quæ erunt necessariæ.

6 *Vota singularum audiat.*] Superior qui electioni Abbatissarum præest, potest una cum Vicario vel Secretario, vel alio ab Episcopo assumpto, vota singularum monialium, ore tenus expressa audire.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emm. quæst. Regular. to. 1. q. 15. art. 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Abbatissa. §. 1. pag. 26. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 19. à princip. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 166. in princip. Nic. Gars. de Beneficiis, part. 7. cap. 4. num. 42. & 71. * Vide etiam Salzed. ad Ber. Diaz. in prax. canon. cap. 22. n. 25. Vivi. decis. 314. n. 16. lib. 2. Vincenti. de Anna. allegat. 51. ex n. 7.

β *Quocunque modo obtinet.*] Vide Flamin. de Resignationib. lib. 3. q. 18. num. 40.

γ *Is verò, qui electioni præest Episcopus, &c.*] Vide Navar. in cap. Statuimus, 19. q. 3. num. 59. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. concl. 3. prope finem, ubi resolvit, hoc limitandum esse, nisi Prælati prudenter judicent, non posse fieri canonicè dictam electionem ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias justas causas à superioribus prudenter arbitrandas, & ibi possunt vota recipere.

CAPUT VIII.

Monasteria non habentia Ordinarios regulares visitatores, & non subdita Episcopis, singulis trienniis, sese in Congregationes unius vel diversæ provinciæ redigant, & deputati ibidem reforment reformanda, ac visitent: negligentia omittentiū id facere, digna est, cui annectatur subjectio respectu Episcopi illius diœcesis.

α MOnasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent Ordinarios

 regu-

regulares visitatores, sed sub immediata sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueverunt, teneantur infrà annum à fine præsentis Concilii, & deinde quolibet triennio 1 sese in congregationes redigere, juxta formam Constitutionis Innocentii III. in *a* Concilio generali, quæ incipit, In singulis; ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quòd si in his negligentes fuerint, 2 liceat Metropolitano, in cujus provincia prædicta monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis convocare. Quòd si infra limites unius provinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam Congregationem, possint duarum, vel trium provinciarum monasteria unam facere Congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ Congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturque suæ Congregationis monasteria frequenter visitare; & illorum reformationi incumbere; & ea observare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curaverint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt; tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

a c. in singulis, de statu mon. Decret. Lib. 3.

DECLARATIONES.

1 *Sese in Congregationes redigere.*] Dubitatum fuit à quibusdam, quis numerus requireretur ad legitimè convocandum? Congregatio censuit, quod major pars requiratur ad congregandum, quia universitas consistit saltem in duabus partibus.

Rursus ex sententia Congregationis possunt legitimè congregati requirere & monere, non autem compellere quæcunque monasteria Provinciæ. De monasteriis verò extra provinciam, si in ea non sit sufficiens numerus monasteriorum, idem censuit Congregatio.

Ultimò si monasteria sint intra limites, censuit posse deliberare & definire quæcunque negotia videbuntur, quia potestas est penes Congregationem istam.

2 *Liceat Metropolitano.*] An convocare monasteria ad Congregationem faciendam, de qua hoc cap. pertineat ad Prælatos tantùm, an verò ipsis renuentibus ad ipsos Capitulares, ita ut dispositio Concilii non intret, nisi data utrorumq; negligentia? Congregatio censuit, die 5. Februarij negativè, quia Episcopus procedit in sæcularibus. In regularibus verò potestas congregandi spectat ad caput, quia sunt mortui mundo, & Concilium hoc vult, quod Metropolitanus sive Episcopus, in cujus Diœcesi sunt ea monasteria, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, &c.

Innoc.

Innoc. III. in Concil. Lateranensi c.12. & lib. 3. Decretal. De statu monachorum.

IN singulis regnis sive provinciis fiat de triennio in triennium, salvo jure diœcesanorum Pontificum, commune Capitulum Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueverunt tale Capitulum celebrare, ad quod universi conveniant, præpeditionem Canonicam non habentes, apud unum de monasteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, ut nullus eorum plus quàm sex evectiones, & octo personas adducat. Advocent autem charitativè in hujus novitatis primordiis duos Cisterciensis Ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi consilium & auxilium opportunum, cùm sint in hujusmodi capitulis celebrandis ex longa cõsuetudine plenius informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsint Capitulo universo, ita quòd ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat. Unde cùm expedierit, provida possint deliberatione mutari. Hujusmodi verò Capitulum aliquod certis diebus continuè juxta morem Cisterciensis Ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis & observantia Regulari: & quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inviolabiliter observetur, omni excusatione & contradictione ac appellatione remotis, proviso nihilominus, ubi sequenti termino debeat Capitulum celebrari: & qui convenerint, vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes cõmunes expensas: ita quòd si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diversis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosæ ac circumspectæ personæ, quæ singulas Abbatias ejusdem regni sive provinciæ, non solùm monachorum, sed etiam monialium, secundùm formam sibi præfixã, vice nostra studeant visitare, corrigentes & reformantes, quæ correctionis & reformationis officio viderint indigere: ita quòd si rectorem loci cognoverint ab administratione penitus amovendum, denuntient Episcopo proprio, ut illum amovere procuret: quòd si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ Sedis examen. Hoc ipsum regulares Canonicos secundùm Ordinem suum volumus & præcipimus observare. Si verò in hac novitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ Sedis judicium absq; scandalo referatur, cæteris irrefragabiliter observatis, quæ concordi fuerint deliberatione provisa.

Porrò diœcesani Episcopi monasteria sibi subjecta ita studeant reformare, ut cùm ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inveniant quod commendatione, quàm quod correctione sit dignum; attentissimè præcaventes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggraventur. Quia sic volumus superiorum jura servari, ut inferiorum nolimus injurias sustinere. Ad hoc strictè præcipimus tam diœcesanis Episcopis, quàm personis quæ præerunt Capitulis celebrandis, ut per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota, compescant advocatos, patronos, vicedominos, rectores & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, ut liberius & quietius omnipotenti Deo valeant famulari.

REMISSIONES.

* Vide Navar. Comment. 3. de Regularib. num. 3. vers. 6. & in cap. Statuimus, 19. q. 3. num. 22. vers. 41.

CAPUT IX.

Monasteria monialium immediatè subjecta Sedi Apostolicæ gubernentur ab Episcopis, alia autem à deputatis in Capitulis generalibus vel aliis regularibus.

MOnasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subjecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Joannis, vel aliàs quomodocunque nuncupentur, 1 ab Episcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis, a 2 gubernentur, non obstantibus quibuscunque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, 3 vel ab aliis Regularibus, reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur *.

a c. cognovimus, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Ab Episcopis.*] Moniales Sancti Spiritus in Saxonia gubernandæ sunt ab Episcopis.

2 *Gubernentur.*] Spirituali gubernio, non autem temporali.

Per hoc Decretum nulla jurisdictio concessa est Episcopis in monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subjecta, nisi in concernentibus spiritualia, in temporalibus vero nihil agere possunt. Magistratus sæculares non debent regere monasteria monialium, quæ sunt immunia privilegio, vel indulto Apostolico, sed sunt sub jurisdictione Ordinarii, in iis duntaxat rebus, quæ ad veram rationem spiritualem pertinent, in reliquis verò non possunt se intromittere.

Episcopus, qui est in quasi possessione visitandi moniales aliquot, potest in dicta possessione perseverare, salvum tamen maneat jus dictis monialibus in petitorio.

Episcopus visitans monasterium tanquam Abbas, non tanquam Episcopus, non acquirit possessionem visitandi Episcopo.

3 *Vel ab aliis regularibus reguntur.*] Ex sententia Congregationis Concilii nullam auctoritatem vel jurisdictionem possunt sibi Ordinarii vendicare ex Decretis Concilii Tridentini in Confessarios monialiũ, quæ subjectæ sint Regularibus. *Infrà cap. 10. §. Præter.*

REMISSIONES.

* Declarationes aliquas Sacræ Congregationis in proposito refert Jo. Gallemart in præsenti fol. 673.

CAP. X.

CAPUT X.

Mensibus singulis confiteantur & communicent Sanctimoniales; quibus dare potest Episcopus Confessarium extraordinarium ut ei peccata detegant, si confiteri sacramentaliter voluerint bis aut ter in anno, &c.

ATtendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores monasteriorum, Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum α admoneantur Sanctimoniales, α ut β saltem semel singulis mensibus Confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. 1 γ Præter ordinarium autem Confessorem alius extraordinarius 2 ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; 3 qui omnium Confessiones audire debeat. 4 Quod verò sanctissimum Christi Corpus intra chorum, vel septa monasterii, & non in publica Ecclesia conservetur, prohibet sancta Synodus; non obstante quocunque indulto, aut privilegio.

α Clem. ne in agro, §. sanè, de stat. mon.

DECLARATIONES.

1 *Præter ordinarium Confessorem.*] Confessores hujusmodi in monasteriis monialium, quæ sunt sub cura Regularium, non sunt examinandi ab Episcopo.

Ex facultate tamen hujus Decreti Episcopus potest dare confessorem monialibus subjectis Regularibus, quæ nulla ratione induci possunt, ut suis Regularibus confessoribus peccata confiteantur.

2 *Ab Episcopo.*] Hunc confessarium poterit Episcopus dare monasteriis etiam non subjectis, & quem maluerit, vel Regularem sc. alicujus Ordinis, vel etiam sacerdotem sæcularem.

Episcopus non habet jurisdictionem in moniales, quæ privilegio vel indulto Papæ sunt immunes, nisi in iis quæ ad clausuram & ad spiritualium rerum curam pertinent.

3 *Qui omnium Confessiones audire debeat.*] Est in arbitrio tamen cujuscunque monialis, ut extraordinario confiteatur, si voluerit confiteri, quoniam est materia favorabilis.

4 *Sanctissimum Christi Corpus.*] Eucharistia non in choro monialium reservetur, sed in choro exteriori non obstante quacunque consuetudine contraria.

REMISSIONES.

α *Admoneantur.*] Non esse obligatorium præceptum resolvit P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 73. in fine.

β *Ut saltem semel singulis mensibus, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales, §. 7. pag. 235. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 62. art. 1.

y *Præter ordinarium, &c.*] Vide Navar. conf. 19. n. 5. de Pœnit. & Remiss. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol. 185 & sufficere, si examinatus sit à suo superiori ad audiendas Confessiones Monialium, resolvit P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 9. quæst. 2. vers. Quæres an Confessarii.

z *Quod verò sanctissimum Christi, &c*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 47. art. 4. p. mihi 415.

CAPUT XI.

Vbicunque imminet cura personarum sæcularium, præter eas quæ sunt de monasteriorum familia, visitet Episcopus, & Sacramentorum ministros, etiam ad nutum amovibiles, deputet, exceptis monasteriis Abbatum generalium, aut Capitum Ordinum, &c.

1 a IN monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, 2 quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam regulares, quàm seculares, hujusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, 3 jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi *, in cujus diœcesi sunt sita. a Nec ibi aliqui, etiam 4 ad nutum amovibiles, 5 deputentur, nisi de ejusdem consensu, 6 ac prævio examine per eum, aut ejus Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis, in quibus 7 Abbates †, Generales, aut Capita ordinum * sedem ordinariam principalem habent: 8 atque aliis monasteriis, † seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium superiores jurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent: salvo tamen eorum Episcoporum jure, qui majorem in prædicta loca, vel personas jurisdictionem exercent.

a cap. Qui religiosis, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *In Monasteriis.*] S. D. N. Pius V. dixit (quicquid Concilium videatur disposuisse in hoc Decreto) excipiendas eas Ecclesias, in quibus regentes habent spiritualem & temporalem jurisdictionem. Voluit tamen ut in omnibus Ecclesiis Parochialibus, in quibus cura animarum etiam laicorum exercetur, habeant Ordinarii facultatem, eas Ecclesias, & personas in iisdem curam exercentes visitandi & corrigendi, in his duntaxat, quæ ad dictam curam, & sacramentorum administrationem spectant, ita ut ab hoc Decreto nullus censeatur exemptus.

Cisterciensis 7. Apr. 1592.

Congregatio Concilii censuit, jurisdictionem tributam Episcopo Decreto Concil. cap. 11. Sess. 25. de Regul. in personas exercentes curam animarum, & administrationem Sacramentorum, in Monasteriis Regu-

egularium, quibus incumbit animarum cura, competere etiam
æpositis jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus.

Item eam jurisdictionem esse cumulativam, cum ea, quæ compe-
t superioribus Regularibus, cæterum si Præpositi Decreta, hac in
à superioribus Regularium Decretis discrepent, prævalere utique
observanda esse Decreta Præpositi.

Quibus imminet animarum cura.] Non intendit hoc Decretũ pri-
ilegiis derogare, nisi in his tantùm, quæ ad curam animarũ, & actua-
em sacramentorum administrationem pertinent atque concernunt.

Iurisdictioni, visitationi.] Episcopus habet jus visitandi Parochiam
tam in sua Diœcesi, in iis quæ spectant ad curam animarum, licet
icta parochia sit sub cura Canonicorum Regularium, Vicariumque
x ipsis Canonicis Regularibus, ab eorum Superioribus nominatum,
x prævio examine per Episcopum ipsum, vel ejus Vicarium facien-
lo idoneum, & approbatum, ad nutum tamen hujus Superioris amo-
ibilem, deputare debet, non obstantibus quibuscunque. Equites
Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, ab Ordi-
ariis visitari non possunt.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse ex *c. 7. Sess. 7.* visi- 2. Mart.
are Ecclesias Parochiales unitas Monasterio Canonicorum Regula- 1595.
ium, tametsi generalis in eo Sedem Ordinariam principalẽ habeat.

Congregatio Concilii censuit, exercentes curam animarum in Pa- 18. Mart.
rochialibus Hierosolymitanæ Religionis teneri accedere ad Cõgrega- 1598.
tiones, quæ jussu Episcopi ad casus conscientię differendos habentur.

4 *Ad nutum amovibiles deputent.*] Non in omnibus monasteriis, tam
illis scilicet, quibus à primæva eorum institutione cura animarũ im-
minet, quam iis, quibus postea annexa fuit, possunt ab Ordinariis per-
petui Vicarii deputari, sed tantùm à Superioribus eorum, prævio ta-
men examine ipsorũ Ordinariorũ, juxta præscriptum hujus Decreti.

Congregatio Concilii censuit, nominationem Vicariorum sæcula- 5. Febr.
rium amovibilium in beneficiis curatis unitis spectare ad Episcopos: 1595.
Vicariorum verò Regularium in vim certæ constitutionis à Pio V. e-
manatę spectare ad eos, in quorum Ecclesiis unitis ipsi Vicarii ponen-
tur, illosque non esse prævio concursu, sed tantùm examine, & ap-
probatione Episcoporum deputandos: & quando dicti Regulares in
Vicarios deputabuntur, ipsos teneri cum alio Regulari cohabitare.

5 *Deputentur.*] Petentibus Jesuitis, An Parochia Toletana in mona-
sterium erecta, & unita eorum Collegio, gubernari possit à deputato
ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, censuerunt posse, sicut
etiam monachi possunt, si ad id approbarentur.

6 *Ac prævio examine.*] Hoc Decretum habet etiam locum in Capi-
tulis Ecclesiarum, in quibus exercetur cura animarum, licet sint in
possessione prædicta deputandi Capellanos amovibiles, aut per se-
ipsos curam animarum vellent exercere, absque examine per Ordi-
narium, aut ejus Vicarium faciendo, sed electio spectat ad Rectorem,
sive Abbatem, approbatio ad Episcopum, de cujus consensu Vica-
rius amovibilis est deputandus.

Prævio examine.] Etiamsi essent in possessione immemorabili ali-
ter faciendi.

7 *Abbates, Generales, aut Capita Ordinum.*] In monasterio in quo Ge-
neralis alicujus religionis regularium sedem ordinariam principa-
lem

lem habet, licèt personæ sæculares sint in eodem monasterio, curam animarum exercentes, quantum ad curam ipsam, & administrationem sacramentorum spectat, nullam visitationis suæ jurisdictionem habent Episcopi Ordinarii Diœcesis illius, in qua monasterium est

Caurienſ. fundatum.

5. Maji Congregatio Concilii censuit, ea verba *Abbates Generales*, posita

1592. 20. in c. 11. Sess. 25. de Regul. esse conjunctim intelligenda ita ut ea exce-

Nov. 1592. ptio loquatur de Abbatibus, qui iidem sint generales.

Congregatio Concilii censuit, Episcopos non posse visitare Ecclesias Parochiales, in quibus Abbas jurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochiam & Parochianos exercet, nisi Episcopus majorem in illis locis, & personis jurisdictionem exerceat.

8 *Atque aliis monasteriis seu domibus.*] Habet locum hoc Decretum etiam in Ecclesiis sæcularibus illius oppidi seu loci, in quo Abbates, & alii Regulares Superiores eandem jurisdictionem habent.

Parochiales unitas monasteriis quæ habent jurisdictionem, Ordinarii visitare possunt & personas, tantùm quoad ea, quæ ad curam pertinent. In his quoque Parochialibus possunt visitari à Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amovibiles, dummodo appro-

2. Sept. bati sint ab Ordinariis.

1599. Congregatio Concilii censuit, exceptionem positam in c. 11. Sess. 25. de Regul. vers. & exceptis, procedere quoad regulares Ecclesias, in quibus duo Abbates Regulares commorantur, & quæ dependent à Monasteriis, in quibus duo Abbates generales aut capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, etiam si in illis Ecclesiis Regularibus dependentibus non vigeat regularis observantia, ideoquè Episcopum ab hujusmodi Ecclesiarum visitatione debere omnino abstinere.

Ordinarius non habet jus visitandi capita Ordinum, licet annexam habeant curam animarum, nec membra proxima capiti.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 36. art. 4. † & quæ refert Farinac. super hoc decretum.

* *Correctioni Episcopi*, &c.] Decretum hoc & similia loquentia de Episcopis, locum etiam habere in Præposito, Congregatio Concilii censuit, ut testatur Rota Rom. decis. 798. n. 4. in recollect. à Farinac.

† *Abbates*, &c.] Vide Mich. Axiam de exhibend. auxil. fundamento 5. pag. mihi 3.

* *Aut Capita ordinum*, &c.] Vide Farinac. in annotat. hujus decreti.

† *Atque aliis monasteriis*, &c.] Vide Francisc. Vivium decis. 314. n. 5. & 6. lib. 2.

* *Monialium*, &c.] Vide Ricc. in prax. var. resol. c. 285. n. 2.

Qui circa hujus & aliorum quorundam capitum materias, nonnulla à S. D. N. Gregorio XV. fel. record. constituta sunt, de quibus varii & magna ex parte falsi rumores percrebuerunt; ac præsertim quia Declaratio per ipsumet Pontificem eidem Constitutioni postmodum adhibita, hactenus multos latuit; opportunum visum est hic apponere Pontificiam illam Constitutionem, & Declarationem. Ita habet.

S.D.N.

S. D. N. D. GREGORII PAPÆ XV.

CONSTITVTIO.

e Exemptorum privilegiis circa animarum curam, c Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & Prædicationem Verbi Dei.

Gregorius Episcopus servus servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

Nscrutabili Dei providentia Universalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ olicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, ut à dignis, & probatis tantùm sacerdotisanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta; atque ut inum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodian- & viri assumantur idonei ad prædicationis officium saluer exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis provicautum est nullum Presbyterum, etiam regularem, posse ifessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad loneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessa-1, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ graetur, obtineat: Necnon ut in Monasteriis, seu domibus rum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura perrum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monaorum, seu locorum familia personæ; tam regulares, quàm lares ejusmodi curam exercentes, subsint immediatè in uæ ad dictam curam, & Sacramentorum administratio- pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Epi- i, in cujus Diœcesi sunt sita. Itemque ut Episcopi uni- sub obtestatione Divini judicii, & i terminatione mationis æternæ in omnibus Monasteriis sibi subjectis Orria, in aliis verò Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram imonialium, ubi violata fuerit diligenter restitui; & ubi lata est, conservari maximè procurent; inobedientes, contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœ-

nas,

nas, quacunque appellatione postposita, compescentes. Atque ut regulares in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volentes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint sine Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli, ètiam in suorum Ordinum Ecclesiis prædicare præsumant. Verùm quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, ut decretis ejusmodi aliquid adjungatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, ut deinceps tam regulares, quàm sæculares quomodolibet exempti, sive animarum curam personarum sæcularium Monasteriis, seu domibus regularibus, aut quibusvis aliis Ecclesiis, vel beneficiis sive regularibus, sive sæcularibns incumbentem exerceant; sive aliàs Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrent prævia Episcopi licentia, & approbatione; sive quoquo modo indictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicujus ex illis administratione de facto absque ulla auctoritate se ingerant: in his, quæ ejusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, plenè in omnibus subjiciantur. Ad hæc tam regulares, quàm sæculares hujusmodi nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quominus, si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiam Regularibus subjectarum, ab Episcopo loci, similiter tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confessores verò sive regulares, sive sæculares, quomodocunque exempti, tam ordinarii, quàm extraordinarii ad Confessiones monialium, etiam regularibus subjectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, nisi prius ab Episcopo Diœcesano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Administrantes bona ad ejusmodi Monasteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiam regularibus subjectarum, pertinentia, sive regulares extiterint, sive sæculares quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam superioribus regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur,

ad idque juris remediis cogi, & compelli queant. Liceatque Episcopo, ex rationabili causa Superiores regulares admonere, ut ejusmodi Confessores atque Administratores amoveant, iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amovendi quoties & quando opus esse, judicaverit. Ac similiter possit Episcopus, una cum Superioribus regularibus, quarumcunque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; absque ulla tamen ipsorum Monasteriorum impensa. Ac demum habeat Episcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coërcendi, ac puniendi quoscunque exemptos tam sæculares, quàm regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia; & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Ita ut Episcopi in suprascriptis casibus, & in prænominatas personas, in præmissis omnibus & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, uti ejusdem Sedis delegati, procedere, omnemque jurisdictionem exercere liberè & licitè valeant. Decernentes sic per quoscunque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatii Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcunque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujusvis alterius instituti, etiam necessariò, & in individuo exprimendi, Monasteriorum, Conventuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque tam sæcularium, quàm regularium locorum, nec non illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, vel Consuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis, etiam in corpore juris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine

mine fundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conservatorum deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibusvis aliis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset; tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præsentibus adversantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter & expresse derogamus; cæterisque contrariis quibuscunque. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, ut eæ tamen omnibus innotescant, mandamus illas ad valvas Lateranenses & Principis Apostolorum de urbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, ut earundem præsentium literarum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo Prælati, seu Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & extra illud, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis M DC XXII. Nonis Februarii, Pontificatus nostri anno Secundo.

V. Dat.

S. de Ursinis.

Registrata in Secretaria Brevium.

De-

Declarationes aliquot sacræ Congregationis Concilii Tridentini super constitutione S. D. N. Gregorij Papæ XV. de exemptorum privilegiis, &c.

POsita constitutione sanctissimi Domini nostri de exemptorum privilegiis, &c. dubitatur.

Primò, an liceat Episcopis visitare altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum sæcularium non incumbit, ut loca ubi in iisdem Ecclesiis asservatur sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, vel ubi audiuntur confessiones personarum sæculariũ?

Secundò, an Episcopi possint regularibus præscribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel alias illorum privilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

Tertiò, an facultas Episcopis per constitutionem attributa in exemptos tam sæculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

Quartò, an eadem facultas competat inferioribus prælatis propriũ territorium ac jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

Ultimò, an per eandem constitutionem in illis verbis, *possit Episcopus ... cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum, &c. electionibus per se vel per alium interesse ac præsidere*, jus Abbatissas confirmandi, Episcopis attributum censeatur?

SACRA Congregatio Cardinalium Concilii Trident. interpretam censuit constitutionem S. D. nostri de exemptorum privilegiis nequaquam subiicere Regulares exemptos, quibus cura personarum sæcularium non incumbit, Episcoporum jurisdictioni in his quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis personis sæcularibus administrandis, iidem regulares delinquunt, ac propterea.

Ad primum dubium respondit, Episcopis non licere in vi hujus constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit cura animarum personarum sæculariũ, nec loca ubi in iisdem Ecclesiis asservatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi confessiones personarum sæcularium audiuntur.

Ad secundum, hac in parte constitutionem S.D.N. nihil novi juris induxisse, nec ullam novam auctoritatem Episcopis in regulares attribuisse, ideoque in vi ipsius constitutionis non posse Episcopos regularibus præscribere, ut certis tantum in locis ac temporibus aut certarum personarum confessiones audiant. Vel alias illorum privilegia in Sacramentis administrandis restringere aut moderari.

Ad tertium censuit ejusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad quartum non competere.

Ad ultimum jus confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per constitutionem attributum.

Quæ cum S.D. nostro relata fuissent, ejus Sanctitas sacræ Congregationis sententiam in omnibus approbavit.

R. Cardinalis Ubaldinus.

Prosper Jaiinanus Sacræ Congreg. Secret.

CAPUT XII.

Conformentur Regulares sacularibus in observatione censurarum Episcopalium & dierum festorum, qui servantur per diœcesim.

α c. de lit. 13. dist. 1 α CEnsuræ, & interdicta, α nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata; 2 mandante Episcopo, β à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur. 3 Dies etiam festi, quos in diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, 4 serventur.

DECLARATIONES.

A regularibus in eorum Ecclesiis publicentur.] Improbatur verò, imo contra Bullam in cœna Domini, quod possint publicare monitiones, sive bullas sine expressa licentia Ordinarii.

Exstant Perusii quamplurima collegia, quæ collegia artes vocantur, & inter cætera reperiuntur collegia Macellariorum, Aromatariorum & Pullariorum, & ista tria collegia per plures annos vendiderunt plus offerenti facultatem vendendi diebus festis, & sic ille solus, qui plus offerebat, vendebat, nempe unus pro quolibet exercitio seu collegio, & istud pretium semper converterunt in luminaria & collationes hominibus dictorum collegiorum, dum eunt ad dicta luminaria, & hoc habent ex antiquissima consuetudine: verum cum tractetur de vendendo merces diebus festis, & sic de non sanctificando dies festos, quæsitum fuit an sapiat aliquid peccati vel tolerari possit. Congregatio censuit tolerari posse, cum talis consuetudo non sit nutritiva peccati, sed inducta propter necessitatem, & ideò excusatur; atque ita tenent communiter Summistæ.

1 *Censura, & interdicta.*] Interdicta non solum generalia, sed etiam Capitularia & unius hominis, Regulares publicare & servare debent.

2 *Mandante Episcopo.*] Sub hoc Decreto non comprehenduntur, qui nullius Diœcesis sunt.

3 *Dies etiam festi.*] Dies festi, quos clerus, & populus, ex more & instituto alicujus Ecclesiæ observant: Regulares etiam eorundem ritu tales dies festos observent, licet ex observatione dictorum dierum festorum ritus prædictorum in suis officiis observandis intactus remanere non possit.

21. April. 1599. Congregatio Concilii censuit, licere diebus festis dare operam rebus ad victum necessariis, ac tempore perituris, præsertim tempore vindemiarum, ac messium, ac recollectionis fructuum, vel ubi necessitas urgeat, aut suadeat pietas.

Die 3. Junij 1600. An in die festi ab Episcopo constituti, & à Regularibus servandi ex Decreto Concilii c. 12. Sess. 25. de Regul. permanere debeat regulariū ritus in eorum Ecclesiis, quoad Episcopales, Evangelia, & similia.

Congr. Concilii censuit, debere permanere, sed in sacris Concionibus, & lectionibus servari ab ipsis debere illa Evangelia, & Apostolicas, quibus clerus sæcularis utitur pro more, & instituto illius Ecclesiæ.

Salmantina 10. Jan. 1604. 4 *Serventur.*] Eorum Regularium ritu permanente illis diebus, quoad lectiones, Epistolas, Evangelia, & similia. In sacris vero lectionibus & concio-

oncionibus, servari debent ab ipsis illa Evangelia & Epistolas, quibus
:lerus sæcularis utitur ex more & instituto illius Ecclesiæ.

Pro parte Episcopi Salamantinensis Ecclesiæ à Sacra Rituum Con-
regatione quæsitum fuit, an ceremoniale Episcoporum nuper editũ,
ollat immemorabiles Ecclesiarum consuetudines.

Eadem sacra Rituum Congregatio respondit ut alias, sæpe cæremo-
ale præceptum tollere abusus, non autem immemorabiles Ecclesia-
ım consuetudines, maximè si Consuetudo immemorabilis legitimè
ræscripta sit. Et ita censuit, & declaravit die 10. Januarij, 1604.

REMISSIONES.

Vide P. Henriq in sum. p. 2. lib. 13. c. 42. §. 3. in fine, Fr. Emm. in addit
Bullam Cruciatæ, fol. mihi 29. Fr. Joan de la Cruz de statu Relig.
. 2. c. 7. dub. 2. optimè agit colendiss. Præceptor meus D. Antonius
ɔrnem, ad c. Cùm & plantare, §. Quòd si Templarii, p. 2. de Privil. ubi
hæc verba: Major dubitãdi ratio est, an per Cõc. Sess. 25. de Reg c. 12.
c. 22. revocata sint privilegia Regularibus concessa ad celebrandum
n pore interdicti, & admittendos laicos ad Divina eodem tempore?
rrem affirmativam constanter tuentur Navar. in Man. c. 27. n. 190. &
iũ ex professo Cons. 7 de Privil. in novis, cujus sententiam verissi-
m esse contendit Nic. Garci. de Ben. p. 3. c. 2 à n. 278. & consultos ab
scopo Abulensi respondisse Illustrissimos Cardinales, testatur idem
rci. p. 5. c. 8. n. 87. vers. ad 8. ubi proposita quæstione prædicta in hæc
ba responderunt: Privilegia si ante Concilium concessa fuerunt,
q; revocata existunt. Contrariam sententiam negativam, quòd Tri-
t. Decreto specialia Regulariũ privilegia, ut pro suis festis, vel aliis
is diebus non servent interdicta, non sint revocata, tuentur P. Hen-
lib. 13. c. 48. § 1. Sayr de Censur lib. 5. c. 13. n. 24. & 25. Fr. Emman. in
lam Cruciatæ, §. 5. n. 15. & in addit. n. 13. & 35. & quæst. Regul. tom. 2.
st. 112. art. 1. Fr. Joan. de la Cruz d. c. 7. dub. 2. concl. 2. Hæc sapien-
mus D. Præceptor. * Vide etiam Fr Michael. Agiam de exhibendis
liis, fundamento 5. pag. 23. Seraphin. decis. 960.

A regularibus.] Vide Fr. Emm. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 108. art. 2.
ne.

CAPUT XIII.

*troversias de præcedentia è vestigio componat. Exempti omnes
d supplicationes publicas accedere compellantur, exceptis qui-
usdam.*

Controversias omnes de præcedentia, quæ persæpè
cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas,
m sæculares, quàm regulares, cùm in processionibus
icis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum
oribus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, β Epi-
us, 4 amota omni appellatione, & non obstantibus qui-
unque, 5 γ componat †. δ Exempti autem omnes, 6 ε
clerici sæculares, quàm regulares, quicunque, etiam mo-
i, 7 ad publicas processiones vocati 8 accedere ζ com-
ntur; iis tantùm exceptis, η qui in strictiori clausura per-
ò vivunt.

DECLARATIONES.

1 *Controversias omnes.*] Controversias omnes pendentes dirimere Episcopus hodie potest, finitas autem innovare non potest ex Bull. Pij V. in favorem Regularium edita.

14. Febr. 1594. Congregatio Concilii censuit, Episcopum ex *c.13. vers.25. de Regul.* controversias super præcedentia in processionibus, & aliis similibus ortas inter personas Ecclesiasticas, tam sæculares quam Regulares componere.

19. Apr. 1594. Congregatio Concilii sæpius declaravit in Conciliis Provincialibus attendendum esse in præeminentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatem Ecclesiarum, vel earum ordinem, & præeminentiam.

Item Commendatarios Monasteriorum, sive Abbatiarum in Conciliis Provincialibus inter Abbates esse recipiendos, eisque Canonicos Cathedralis esse præferendos, quando capitulariter procedunt; sed extra hunc casum Abbates titulares, vel habentes usum mitræ debere præcedere Commendatarios, post hos locum obtinere dignitates; & post dignitates collocandos esse Procuratores Ecclesiarum Cathedralium.

2 *Tam regulares, quàm sæculares.*] Nullæ immunitates Religioni Hierosolymitanæ concessæ obstant, quo minus ejus sacerdotes inservientes Ecclesiis, vocari debeant ad processiones, ac nisi accedant, etiam compelli.

Ubi ex consuetudine contra cap. *Statuimus, de majori, & obed.* Canonici Diaconi antiquiores præferuntur Presbyteris junioribus, nihil potest Ordinarius auctoritate hujus decreti immutare. Et Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos sæculares, quàm regulares, & monachos ad publicas processiones vocatos venire debere, locum non habet in iis qui perpetuo in strictiori clausura vivunt, ex quibus sunt Canonici Regulares sanctæ crucis Conimbricensium, Carthusiensium, & Camaldulensium.

22. Jan. 1598. Congregatio Concilii censuit, Regulares, quantumvis exemptos, teneri accedere ad omnes & quascunque processiones publicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico vel honore.

Cesenatensis 5. Maij, 1592. Congregatio Concilii censuit, si Monachi, seu Regulares fere ultra medium milliare à Civitate distent, non esse utique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones, non obstante Decreto cap. 13. Sess. 25. de Regul.

3 *In processionibus publicis.*] Ad Episcopum pertinet cum consensu Capituli constituere atque edicere, quò & quà processiones dirigi, quasve ad Ecclesias nominatim perduci debeant. Et Regulares qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras & pœnas arbitrarias, & alia juris remedia.

Ordinarius potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus, ut eant ad processiones publicas, utputa in festo Corporis Christi, in Litaniis & Jubilæis publicis faciendis plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint ejus generis, quòd Bulla S.D.N. mendicantibus concessa comprehendantur, & dummodo Regulares non sint ex illis conventibus *Collegia* nuncupatis,

quæ

æ in eadem Bulla excipiuntur. Hæc Bulla incipit, *Etsi mendicantium*, V. publicata 27. Kalend. Junii 1567. Excipit autem dicta Bulla illos nventus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita ut nec in oro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis & lectio- us vacent,

Amota omni appellatione.] Intellige ad effectum suspensivum, sed n convenit, à sententia Episcopi bene appellari poterit ad effectum olutivum.

Componat.] Id est, Brevi manu, summariè, ac de plano, sine strepitu, gura judicii expediat universa.

Tam Clerici.] Non comprehenduntur, qui sunt nullius Diœcesis, ue laicorum confraternitates, quos tamen Episcopus potest vo- , non autem compellere.

on comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium aut be- cium Ecclesiasticum in civitate aut diœcesi obtinentes. Et si achi ferè ultra medium milliare à civitate absint, non erunt com- endi ad processiones quascunque publicas pro bono publico vel ore,

ongregatio Concilii censuit, sacerdotes nullum officium, aut ficium Ecclesiasticum in civitate vel Diœcesi obtinentes, seu ntes non esse ab Episcopo compellendos ad ullas processiones lere, 9. Maij, 1597.

ngregatio Concilii censuit, Episcopum posse compellere Cano- , & alios presbyteros beneficia, vel officia Ecclesiastica obti- s, ut accedant ad omnes & quascunque processiones publicas, dictas pro bono publico vel honore. 17. Julij, 1597.

publicas processiones vocati.] Vocentur ad quascunque processio- blicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico, vel honore, men compellendi sunt ipsi Regulares exempti (de quibus lo- ar) accedere ad Ecclesias extra propria Monasteria pro celebra- orationis quadraginta horarum, sed Congregatio probavit illos, oti populo dicta oratio indicitur, in propriis Ecclesiis hujusmodi ni insistere posse.

edere compellantur.] Etiamsi sint Sacerdotes Hierosolymitani. erdotes inservientes Ecclesiis Religionis equitum Hierosoly- orum compelli possunt ab Ordinario, ut ad processiones publi- edant. *Suprà hoc c. §. Tam Regulares.*

ngregatio Concilii censuit, Regulares degentes in Monasteriis, r dimidium milliare distant à civitate, non teneri, nec ab Epi- ompellendos esse accedere ad processiones. 21. Maij, 1601.

antiquitas monialium à tempore ingressus & suscepti habitus rium, an verò emissæ professionis computari debeat. Congre- ensuit attendendum esse tempus professionis.

nptis in processionibus locum assignandum, quem habere

REMISSIONES.

e Menoch. Cons. 126. à num. 2. cum seqq. & per Gregor. XIII. it declaratio circa præcedentiam fratrum Mendicantium, & ernitatum laicorum in processionibus, ut patet ex ejus Con- Romæ publicata die decimoseptimo Junij anno 1585. incip.

Expoſcit paſtoralis officij, quam refert Stephan. Quarant. in Summa Bullarii, verbo Præcedentia, pag. 396.* Vide etiam Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundam. 5 pag. 23. Felin. Lancelot. Chaſſan. & Paulum Fuſcum relatos à Petro Cenedo in collectan. 45. ad decretum num. 3. Tiber. Decian conſ. 67. vol. 2. Gamma in deciſ. 1. n. 7. & tradita per Farinac. in declarat. Congregat. Gard. circa hoc decretum. Martam de Juriſdict. 4. p. caſu 113. n. 20. Franc. Salgado de Regni protect. tom. 1. pag. 2. cap. 9. per totum; maximè à num. 5.

β *Epiſcopus amota omni appellatione.*] Vide Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 37. art. 3.* Salgado ſuprà n. 9.

γ *Componat.*] Quòd in præcedentiis, & proceſſionibus debeat attendi conſuetudo loci, aſſerunt Medices Marchiæ deciſ. 21. Seraphin. deciſ. 335. & deciſ. 663. Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. p. 4. Collectan. 1069.

† *Componat.*] Vide deciſ. 88. Interpretum Concilij in recollectis à Farinacio 4. part. & Franc. Salgado d. cap. 9. à n. 15.

δ *Exempti autem omnes, &c.*] Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verb. Proceſſiones, §. 2. Fr. Emman. tom. 3. q. 36. art. 1. Aloyſ. Ricc Curiæ Archiep. Neap. deciſ. 90. latè Stephan. Grat. dec. 232. Balb. deciſ. 339. p. 2.* Hugolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 20. §. 2. n. 4.

ε *Tam Clerici ſæculares, quàm Regulares.*] Sacra Card. Congreg. cenſuit, Clericos omnes diœceſanos, quantumvis exemptos, ſi beneficia etiam ſimplicia in diœceſi obtineant, teneri, & compelli poſſe ab Epiſcopo, ut accedant ad proceſſiones, refert Aloyſ. Ricci in Collect. deciſ. p. 4. Collect. 882. in principio. An procedat in clericis nondum beneficiatis, ſed tantùm obtinentibus officium in Eccleſiis? Affirmat Balb. deciſ. 329. p. 2.

ζ *Compellantur.*] An poſſint compelli Monachi ab Epiſcopo, & cenſuris diſtringi, ut vadant ad publicas proceſſiones? Pluries per ſacram Cardin. Congreg. fuiſſe deciſum, non poſſe compelli, refert Quarant. d. verbo Præcedentia, in fine, & reſolvunt Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 33. num. 23. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. cap. 74. num. 4. Sed in Curia Epiſcopali Papiæ deciſum fuiſſe, poſſe cenſuris compelli, teſtatur Macera. deciſ. 35. dub. 2. ſaltem pœnis pecuniariis, aſſerit Steph. Gratian. deciſ. 232. n. 15. Et quòd pariter compelli poſſint confraternitates laicorum, dicit deciſum Papiæ Macerat. ejuſdem Curiæ, deciſ. 66. & vide Sayr. deciſ. 5. de Officio Ordin. ubi reſolvit, quòd hujuſmodi confraternitates, quoad temporalia non ſubſunt Epiſcopo, ſecùs verò quoad ſpiritualia. * quod etiam voluit Marta de juriſdict. 4. p. caſu 113. num. 20.

Nota ex Farinacio, hic quod Regulares qui non accedunt ad proceſſiones ab ipſo Epiſcopo indictas, poſſunt ab ipſo puniri per cenſuras & pœnas arbitrarias & alia juris remedia. Et patet ex deciſ. 1. & 24. deciſionum interpretum Concilii Trid. ab eod. Farin. recollect. 4. p.

Nota etiam quòd ſacra Congregatio declaratione 360. decrevit, ſacerdotes etiam ſervientes in Eccleſiis Equitum Hieroſolymitanorum, poſſe ſimiliter compelli ab Ordinario, ut interſint iis proceſſionibus: ut refert Cenedo in ſuis qq. canonicis quæſt. 26. num. 17. cujus in propoſito meminit Franc. Salgado de Regia protectione p. 2. in c. 9. num. 103.

Qui

Qui in strictiori clausura.] Vide Stephan. Gratian. decis. 232. Et quòd n procedat etiam in Regularibus, qui absunt à civitate ultra dimi- m milliare, affirmat Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 131. e est decisio 24. Interpretum Concilii in recollect. à Farinac. & no- Ricc. collect. 503. post Maynard. decis. 13. lib 4. & idipsum tradit golin. d. c. 20. in §. 2. num. 5. & 6.

CAPUT XIV.

De supplicio Religiosi publicè delinquentis.

REgularis, non subditus Episcopo qui intra claustra monasterii degit, & 2 extra ea ita notoriè deliquerit, populo scandalo sit; Episcopo instante, à suo Superiore ra tempus, ab Episcopo præfigendum, 3 severè puniatur, le punitione Episcopum certiorem faciat: *α* sin minùs, à Superiore officio privetur, *β* & delinquens ab Episcopo niri possit.

α c. fi. §. si verò, de stat. mon.

DECLARATIONES.

Regularis, non subditus Episcopo.] Declaratio hujus Decreti extendi- d Cruciatam, & Inquisitores, ut non possint extrahere regulares que Superiorum consensu.

Et extra ea ita notoriè deliquerit.] Quando extra claustra regularis nquit notoriè, dubitatum fuit, an detinendus sit in carceribus Epi- i, donec processus in curia Episcopali conficiatur, eoque compi- instante Superiore remittendus sit unà cum processu puniendus; otius non expectata compilatione processus, statim remittendus d Superiorem unà cum his probationibus, quæ habentur? Con- atio respondit, statim remittendum esse, etiam posito quòd Su- or nullam instantiam faceret.

Regulares degentes de licentia suorum Superiorum in domo ad e- ionem Monasterii destinata, comprehenduntur sub dispositione cil. Trid. hic & cap. 3. Sess. 6. adeo ut ab Episcopo, si deliquerint, iri & corrigi possint, si in ea domo vigeat regularis observantia.

n regulares degentes de licentia superiorum suorum in domo ad tionem monasterii destinata comprehendantur sub dispositione cilii hic, & in cap. 3. Sess. 6. ita ut ab Episcopo si deliquerint, puniri rrigi possint? Congregatio censuit comprehendi, si in ea domo viget regularis observantia. vide Sess. 7. & 8.

Severè puniatur.] In posterum nemo Regularium eiiciatur è Mona- o, etiamsi sit incorrigibilis, sed peccantes à Superioribus ignomi- arceris castigentur, & acrius etiamsi (si opus fuerit) pro modo torum puniantur.

timetur per cursorem, ut nullus officialis Cameræ, Pœnitentia- Contradictarum, Cancellariæ, aut cujusvis tribunalis (sub pœna ationis officiorum) audeat ponere manus in supplicatione regu- m virorum, & mulierum, etiam cum litteris justificationis, nisi sit rectore subscripta.

An regulares possint civiliter coram Episcopo, à creditoribus suis conveniri? Et fuit responsum, quod possint conveniri si non sint sub regulari observantia, *c. cognovimus.* At si sint sub regulari observantia, non possunt conveniri coram Episcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum iis commune Episcopi, propter exemptionem, itaque coram Conservatoribus in casibus præmissis suprà, sess. 14. cap. 5. possunt conveniri, & ita censuit Congregatio, *die 19. Iulij, 1573.*

REMISSIONES.

α Vide Navar. Comment. 2. de Regular. n. 63. Fr. Emm. q. Regul. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4. * & Seraphin. dec. 960. Vide etiam Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 5. fol. mihi 24. Trevisan. dec. 36. n. 4. lib. 1.

β *Et delinquens ab Episcopo puniri possit.*] Quòd non per censuras, docet P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 33. n. 31.

CAPUT XV.

Professio tamen validè emittitur anno decimo sexto ætatis expleto.

a c. Gõsal. 87. q. 2. c. ad Apostol. de Regul. & c. no solum, eo. tit. in 6. b c. ad nostram, c. cũ virum, & postulasti, eo. tit. & cap. 1. eod. tit. in 6.

α 1 &c. IN quacunque Religione, α tam virorum, quàm mulierum 2 professio non fiat γ ante 3 decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quàm ε ζ &c. 4 per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. b 5 ι Professio autem, anteà facta, sit nulla; nullamque inducat obligationem ad alicujus Rugulæ, vel Religionis, vel Ordinis observationem; 6 aut ad alios quoscunque effectus.

DECLARATIONES.

1 *In quacunq; religione.*] Hoc decreto, *& 19. infrà. §. Quicunq; regularis,* non comprehenduntur omnes regulares militares: sic etiam Rota decidit in una Triasorensis pensionis, corã Reverendo Seraphino 11. Dec. 1570. etenim non veniunt in odiosis.

2 *Professio non fiat ante 16. annum.*] An professus tacitè jam dudum sit verè professus sicut qui expresse post annum professus, & tacita professio sit per hoc c. sublata? Congregatio censuit esse verè professum, si modo cætera adsint, quæ jus requirit ad inducendam tacitam professionem, & respondit hanc non esse exclusam per dictum Decretum, servato tamen ibi tempore præfixo.

Moniales quæ ejus Ordinis sunt, qui requirit professionem, si tacitã professionem emiserint, etsi palam & expressè id faciendum non fuit, cogendæ non sunt ut expressè profiteantur. Etenim singula Monasteria liberum habent tacitè vel expressè profitendi.

Neapolitana 9. Sept. 1593.

Congregatio Concilii censuit Oratricem asserentem habitum per eam gestum, distinctum fuisse distinctione patenti ab habitu professis fieri solito, minimè tacitam emisisse professionem.

3 *Decimum sextum annum completum.*] Non relevat, quod moniales seu regulares fuissent deceptæ circa ætatem admissæ ad professionem.

Cor-

Corrigitur hic caput primum de Regularibus in 6. ut in minore 14. nnis,&c.

Per annum.] Continuum scilicet in probatione intra claustra, non utem interpolatum; nec Privilegium aliquod suffragatur, cùm cenatur sublatum, *inf.c.22.*

Congregatio Concilii censuit, annum probationis ad emittendam 17. Nov. rofessionem in Religione debere esse continuum, non autem inter- 1597. polatum.

An verò qui vovit ingredi religionem, & in ea perseverare, si ingressus intra annum probationis recedens reverteretur ad sæculum, sit iberà voto ex mente hujus Decreti Concilii, cùm non possit renunariianno probationis, sicut de jure communi? Congregatio declavit, hoc Decretum Concilii nihil disposuisse de voto, cùm profes-o non sit valida ante expletum probationis annum.

Quia autem Canones permittunt, ut quis post ratum matrimonium religionem ingredi possit, dubitabatur quid fieret, si unam regionem ingressus, de illa transeat ad aliam, aut plures, & ita tempus rofessionis differatur? an scilicet talis compelli possit ad tempus oc breviandum, maximè cùm iste transitus ex una ad aliam religiom, fieri videatur in fraudem ejus, qui in sæculo remansit? Congregatio anni 1598. respondit, non posse compelli.

Puella ex illegitimo & damnato coitu nata, nulla Concilii decreto bitum religionis sumere, in eoque profiteri prohibetur.

Hoc anno probationis durante si novitia (curandę valetudinis cau-) de licentia superiorum à Monasterio exierit, & postea revertatur, dem tempore professionem emittet, perinde ac si nunquam egressa fuisset.

Congregatio Concilii censuit, moniales nullo pacto ad professio- 14. Aug. m admittendas, nisi per annum post susceptum habitum in proba- 1597. ne steterint, quemadmodum disertis verbis cavetur decreto 15. *ss.25. de Reg.* neque ullam rationem habendam contrariæ consuetunis etiam immemorabilis, utpotè sublatæ *decret. c.22. Sess.25.*

Itidem moniales virgines, quas solas consecrare fas est, ante 25. annum completum non esse consecrandas.

Professio ante facta sit nulla.] Professio facta à Moniali ante 16. anm expletum debet ab Ordinario nulla declarari.

Sed quid si ex instituto alicujus regulæ professio non fiat ante 18. num completum, (ut sunt de S. Francisco de Paula) an sit eorum ofessio nulla, si jam emiserint post tempus Concilii, sed ante tems in eorum Regula statutum? Siquidem ex verbis Regulæ non anllatur talis actus professionis, sed tantùm imponitur pœna eum ciendi, & eget confirmatione superioris? Censuit Congregatio ofessionem tenere, *arg. cap. Ad Apostol. de Regular.*

Congregatio Concilii censuit, ex professione, sive tacitè sive ex- Lucensis sse intra annum probationis emissa, non obligari aliquem, neque 6. Aug. specie, neque in genere Religioni. 1593.

Congregatio Concilii censuit, eum, qui emisit professionem intra 21. Sept. num, nec deinde emisit tacitam, non esse obligatum ad religionem, 1594. ue in genere, neque in specie.

Aut ad alios quoscunq; effectus.] Si mulier 12. annis major ingrediaMonasterium, & intra duos menses habitum susceperit, expleto

16. anno, & lapso anno probationis, professionem emittat juxta hoc Decretum, interea verò expectet donec annus probationis labatur, & professio sic emittatur.

Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientiæ illi indicta est obligatio.

Congregatio aliàs respondit, tacitam professionem induci per annum, & diem computandum à die post decimum sextum annum expletum ejus, qui Monasterium ingressus est.

Item Congregatio censuit, tacitam professionem in his Decret. 15. & 16. non esse exclusam, servato tamen tempore ibi præfixo, & concurrentibus aliis ad tacitam professionem requisitis. *Supr. hoc c. initio.*

In religione sancti Basilii approbata in sui initio fiebat expressa professio trium votorum, sed tempore, quo (de cujus initio non est memoria) regulari observantia collabente, ejus Monasterio commendata fuerunt, desiit emitti consueta professio, quia nec erat caput aliquod religionis. Dubitatur itaque, an illi, qui hujusmodi religionis habitum de manibus Commendatarii, vel Prioris, vel expresse, professione suscepta per aliquot annos gestarunt tacitè professi intelligantur quoad regulam sancti Basilii? Congregatio censuit tacitè professos.

Congregatio coram Cardinali Alciato diffinivit, caput hoc de Militaribus religionibus non loqui, quia in odiosis non veniunt Hierosolymitani, *Sylv. ver. relig* 1. *n.* 4. *Suprà hoc c.* § *In quacumque.*

3. Jun. 1599. Congregatio Concilii censuit, etiam milites Hierosolymitanos hodie debere antequam professionem emittant, per annum in probatione manere, postquam eorum constitutiones, quoad hoc; ad Tridentini Concilii Decreta sunt relatæ, & à sede Apostolica confirmatę.

Licet Hierosolymitani milites dicantur regulares, idque juxta *Abb. rub de regul.* tamen non comprehenduntur sub hoc cap. unde & in his non requiritur ætas præscripta per Concilium.

Post professionem quilibet regularis etiam extra claustra degens, si moriatur cum habitu, jure omnia bona sua mobilia & immobilia acquirit Ordini, in quo professus est, & visa quadam Bulla Pii V. paulo post Rota decreverat in favorem militiarum, quod ipsi per Concilii verba non comprehenderentur. At novissimè mense Julii 1592. censuit Congregatio, milites Hierosolymitanos è novo ipsorum statuto inhærente hoc Decreto comprehendi.

Post professionem verò quilibet regularis etiam extra claustra degens, sive moriatur cum habitu, sive sine, cuncta bona sua mobilia & immobilia acquirit ordini, in quo professus est: vide Bullam Pii V.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 2. quæst. 2. art. 7. & tom. 3. quæst. 13. art. 4. & q. 15. art. 1. 2. 7. & 8. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 12. c. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 385. cum seqq. Petr. Ledesm. in sum. part. 2. tract. *del estado de los Relig.* cap. 7. * Vide etiam Navar. cons. 5. n. 4. lib. 1. de his, quę vi metusve causa fiunt. Honded. cons. 78. n. 22. vol. 2. Molin. Theolog. tom 1. de instit & jur. q. 139. col. 6. fol. mihi 542. Didac. de la Mota de confirmat. Ordin. S. Jacobi lib. 2. c. 1. §. 4. n. 5. & §. 12. n. 9. & Rotam noviss. decis. 591. p. 1. diversor.

β An

An per Concilium in præsenti sublatæ sint tacitæ professiones? ffirmant aliquas tantùm, non omnes esse abrogatas, Frat. Emman. om.3.q.17.artic.1. P. Azor. d. c.4.q.6.

An Milites in emittenda professione comprehendantur sub hoc ecreto? Affirmant Navar. cons.5. sub tit. de his quæ vi. Fr. Emman. sum.tom.2.c.8.n.2.concl.1. Steph. Grat. discept. forens. c.363.n.27. egant Rot. noviss. part.1. decis.191. Fr. Ludov. Beja Respons. casuum nscient. part.4. casu 28. per totum, latè Gonzal. ad reg.8. Cancell. oss.8.à n.61. P. Sanch. de Matrim lib.7. disp.44. n.8. Flamin. de Re- gnat. lib.6. q.2. n.117. cum seqq. ubi n 120. dicit Milites Hierosoly- itanos comprehendi sub hoc Decreto ex novo ipsorum statuto, huic ecreto adhærenti. † Stephan. Gratian. disceptat.457. ex n.31. Ricc. llect.216.

Ante decimum sextum annum expletum.] Vide Zerol. in praxi Episc. r. verbo Moniales, §.2 pag.233. P. Azor. instit. Moral. p.1. l.12. cap.2. l.1167. & lib.13. c.9. col.1316. P. Sanch. de Matrim. lib.2. disp.24. n.22. Joa. de la Cruz de statu Relig. lib.1. c.8. dub.2. & 4. Petr. Ledesm. in mm. c.2. tract. *del estado de los Religiosos en comun.* c.7. Neque hoc casu litiam supplere ætatē asserit Aloys. Ricci. Curiæ Archiepisc. Neap. c.122.* Vide Guttier. l.2. canon. q. c.1. n.107. Jo. Steph. Duranti, Tho- an. quæst. juris notatiss. q. 3. & ibi Jacob. Ferrer ejus additionator. tam noviss. decis.175. n.7. de qua per Farinacium in p.1. civil.

Quam per annum.] An continuus debeat esse? Affirmant Navarr. s.52. sub tit. de Regulár. n.2. P. Henriq. in sum. l.13. cap.40. §.2. in dio, Flamin. de Resign. lib.3. q 13. n.11. † Honded. d. cons.78. n.17. bedo lib.2. divers. juris argum. c.15. n.2.3. & 4. Jac. Ferrer ad Steph. ranti. quæstionum juris notatissimar. q.3. Rota noviss. decis.175. à per Farin. p.1. civil.

Quòd potest compleri extra monasterium cum licentia, resolvunt var. d. cons.52. n.4. & cons.41. n.3. de Regul. & cons. 10. de Clericis resid. n.3. Flam. d. q.13. n.12. Fr. Emm. to.3. q.15. art.8. Fr. Beja Resp. uum consc. p.4. casu fin. in ultimis verbis.

Quòd annus probationis possit impleri ab eo, qui nondum exple- it annum decimum sextum, & vi talis probationis possit probatus itti ad professionem expleto 16. anno, tenent Navar. cons.30. de gul. n.1. P Azor. inst. Moral. p.1. lib.12. c.4. q.9. P. Val. Reginald. d. 8. n.385 prope finem.

n novitius etiam de consensu Prælati, & conventus, possit renun- e anno integro probationis? Negant Navar. cons.33. sub tit. de Reg. d. casu fin. vers. Tertiò, ubi à princip. probat professionem novitii annum probationis factam in mortis articulo esse validā: teneri en novitiū, si convaluerit, & ex ea infirmitate non decesserit, com- e postea integrum probationis annum, & professionem de novo e- ere, vide Fr. Em̄. to.3. q.15. art 6. Pet. de Ledes. d. c.7. concl.2. diffi.1.

rofessio autem antea facta sit nulla.] Vide Bejam. d. p.4. casu 7. Fr. Em̄. q.17. art.5. & vide ad quid P. Sanch. de Matrim. lib.2. disp.24. n.6. 7. disp.37. n 45. cum seqq. Et quòd allegans se non esse profes- probare debeat, decidit Rot. divers. decis.216. part.2. Nec in dubio essionem præsumi affirmat Pute. decis.108. lib.1. Professio verò ssit per testes probari? Vide apud Vincent. de Franch. decis.483. nded. cons.78. n.36. Stephan. Duranti q. jur. q.5.

us ad alios quoscunque effectus.] Vide Trevisan. in decis.33. lib.1.

CAPUT XVI.

Renunciatio aut obligatio quæcunq; fiat intra duos menses proximos ante professionem, alioquin est nulla. Novitii inventi habiles sine mora admittantur ad profitendum, aut è monasteriis ejiciantur. Nihil innovatur in pio instituto clericorum Societatis Iesu. Ne illaqueentur novitii aut novitiæ, &c.

1 α β γ Nulla quoque δ renunciatio, 2 aut obligatio ε antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuscunque causæ piæ, valeat, 3 nisi ζ cum licentia η Episcopi, sive ejus Vicarii, fiat 4 intra duos menses * proximos ante professionem; ac 5 non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter verò facta, etiam si cum hujus favoris expressa renunciatione, etiam jurata, θ sit irrita, 6 & nullius effectus. a ι Finito tempore novitiatus, 7 Superiores novitios, 8 quos habiles invenerint, 9 ad profitendum admittant; aut è monasterio eos ejiciant. ✢ Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, κ quin Religio Clericorum Societatis Jesu, juxta pium eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesiæ inservire possint. λ Sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, novitii, vel novitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocunque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus monasterio 10 aliquid ex bonis ejusdem tribuatur; 11 ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ monasterium possideat; nec facilè si discesserit, id recuperare possit: quin potiùs præcipit sancta Synodus 12 sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & 13 ut abeuntibus, ante professionem μ omnia restituantur, quæ sua erant. Quod ut rectè fiat, Episcopus etiam per ν censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

a c. cùm causam, in fin. de elect.

DECLARATIONES.

1 *Nulla quoque renunciatio.*] Hoc caput non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in monasteriis, neque procedit hoc c. in testamento aut ultima voluntate, vel eleemosynis.

2 *Aut obligatio, antea facta.*] Vox *antea* respicit tempus quod secutum est ipsum ingressum. Ideoque valida est donatio facta ante susceptionem habitus, non autem illa quæ à tempore susceptionis præcessit duos menses, qui sunt ante professionem.

Quoad Decretum Concilii respondit Congregatio, se non comprehendisse quoddam depositum illarum pecuniarum, quæ dotis seu eleemosynæ nomine Monasterio dantur, sive deponuntur in publico Ban-

Banco, sive penes alium, qui eas Monasterio dare debeat post professionem emissam.

Improbatur pariter cautio Bancaria in eventum restitutionis, ac etiam in inventionem mutui colorati, quod parentes novitiarum in dotem destinatam, sub nomine mutui singuli Monasterio numerarent: etenim omnibus istis modis lex Concilii circumvenitur.

Quod si renunciatio ante suscep tum habitum facta fuerit, vel ante ingressum Religionis (quamvis renuntians foret acceptatus) Concilium non habet locum, loquitur enim de sumentibus habitum, vel intrantibus religionem. Sed si donatio vel renunciatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ; tunc tanquam facta in fraudē hujus canonis, videtur subesse huic dispositioni ex sentētia Congregationis.

Congregatio Concilii censuit, Decretum c. 16. in principio, non vendicare sibi locum in testamentis, atque aliis ultimis voluntatibus. 22. Jan. 1598.

Congregatio Concilii censuit, Decretum Concilii cap. 16. Sess. 25. de Regularibus, non vendicare sibi locum in donationibus, vel renuntiationibus ante habitus susceptionem, etiam animo & proposito religionem ingrediendi factis. 18. Mart. 1598.

Congregatio Concilii censuit, decretum Concil. Trid *cap.* 16. *Sess.* 25. *de Regul.* non habere locum in donationibus, & renunciationibus factis ante susceptionem habitus. 3. Mart. 1594.

3 *Nisi cum licentia Episcopi.*] Hac licentia omissa, & professione sequuta, nulla est renunciatio.

4 *Intra duos menses proximos.*] Renunciatio à novitiis facienda intra duos menses ultimos, antequam professio emittatur, fieri debet. Hæc verba verificantur, etiamsi ultra plures menses anni probationis professio fuerit prorogata. Neque enim renuntiatio facta cum licentia Episcopi, sive eius Vicarii, intra duos menses proximos, tempore quo professio emitti legitimè potuisset, censebitur invalida, ex eo quod actualis professio per aliquot menses dilata fuit.

Congregatio Concilii censuit, renunciationem factam cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii juxta duos menses proximos tempori, quo professio emitti legitimè potuisset, non censeri invalidam ex eo, quod ipsa actualis professio per aliquot menses dilata fuerit. 17. Octob. 1594.

Congreg. Concilii censuit, Decretum c. 16. Sess. 25. de Reg. in princ. vendicare sibi locum etiam in his quæ excedunt annū 16. & illa verba, ante facta, quæ ibidem habentur, non referri ad ætatem renuntiantis, sed ad duos menses proximos ante professionem. 15. Januar. 1601.

5 *Non alias intelligitur.*] Si renuntians tempore renuntiationis compleret 16. annum, renuntiatio esset valida, dummodo facta sit cum licentia Episcopi, seu Vicarii, juxta hoc Decretum intra duos menses proximos ante professionem.

6 *Et nullius effectus.*] Idem dicendum est, si renuntians esset tacitè professus, licet renuntiasset duobus mensibus, ut hic, ante professionem expressam.

7 *Superiores, Novitios, &c.*] Hæc verba respiciunt tantum ad habiles, non autem ad inhabiles. Et ita ex licentia S.D.N. explicante hunc textum Illustrissimo Cardinali Caravellanensi, censuit Congregatio sub die 19. Julii 1570. quod dictum tempus novitiatus est arbitrarium.

8 *Quos habiles invenerint.*] Si Inhabilitas ex infirmitate proveniat, poterit prorogari tempus; donec duret probabilis spes recuperandæ sanitatis.

Ad

Ad profitendum admittant.] Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans non fuisse baptizatam, denuò ad cautelam baptizata fuit, debeat denuò emittere professionem, & dato quod sic, debeat expectare per annum? Respondit & resolutum fuit, professionem primam eam ligare, verùm debere eam ad majorem cautelam iterum emittere professionem non expectato alio anno, & fuit alleg. Abb. c. 1. & 2. de presb. non bapt.

9 *Ad profitendum admittant.*] Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitās se non fuisse baptizatam, de novo ad cautelam baptizata fuit, debeat de novo emittere professionem? & dato quod sic, an debeat expectare per annum? Fuit resolutum sub die 10. Dec. 1588. professionem ligare, verùm debere eā ad majorem cautelam iterum emittere professionem, expectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in c 1. & 2. de presbyter. non baptizato.

10 *Neque aliquid ex bonis ejusdem tribuatur.*] Ne quidem eo casu quo aliquid tribueretur non ex puellæ bonis propriis, sed ex illorum bonis, qui sunt parentes, vel consanguinei.

Cùm dubitatur an puella sit legitimè professa, & an donatio facta monasterio fuerit libera & valida: Episcopus debet eam amovere à monasterio in loco tuto & neutri parti suspecto collocare, ibique eam diligenter interrogare.

11 *Ne hac occasione discedere nequeat.*] Quod si discesserit intra tempus probationis, & dos soluta esset; erit restituenda hæredibus unà cum fructibus, si quos Monasterium percepisset, deducto tamen victu, & vestitu, non tamen pacto, quo talia diceret antequam habitum in Monasterio susciperet: *etiam si pactum esset irritum, & si esset immemorabilis consuetudo restituendi.* Debetur dos promissa monasterio pro Moniali defuncta professa, non obstantibus alimētis persolutis eidem Moniali, dum ipsa viveret & pacto, quod semper essent eis persolvenda dicta alimenta, donec solveretur dos.

12 *Sub anathematis pœna dantibus.*] Non incurritur ipso facto, & absolutio non est reservata Papæ.

Puellæ quæ sunt in Monasteriis, finito tempore Novitiatus, sunt ad professionem admittendæ, si habiles inveniantur; si verò non, eiiciantur è Monasterio.

Professus in una Religione ad aliam translatus, etiam ad laxiorem, auctoritate tamen Apostolica, non potest renuntiare anno probationis, ut in hoc Decreto: nec illa renuntiatione per superiorem facta, ad ipsam professionem intra annum potest recipi, sed iterum debet profiteri, juxta formam hic traditam.

31. Maij, 1597. Congregatio Concilii censuit, tempus anni ad emittendam professionem à Concilio Tridentino præfixum, posse arbitrio superioris Regularis prorogari.

13 *Et ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur.*] Etiam cum fructibus si qui sint, deductis tamen alimentis à Monasterio præstitis. *Supr. hoc c. §. ne hac occasione.*

Si Novitius sit sui juris, & non habeat parentes, non potest in ingressu Religionis præter victum aliquid donare Religioni, amore Dei, ut Congregatio respondit, ex verbis expressis hujus Decreti. Ad dubium autem, an idē possit in ipsomet ingressu donare seipsum, & omnia bona sua Religioni, ut fiebat olim, dumodo in istis casibus non sit posita

pœna

pœna excommunicationis, respondit similiter Congregatio, omnes hujusmodi donationes, quæ fiunt ab iis, qui ut novitii fiant, ingrediũtur, animo profitendi legitimo tempore, comprehendi hoc Decreto.

REMISSIONES.

α Vide Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 47. art. 8. P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 12. c. 2. col. 1169. P. Molin. de Justit. tract. disp. 139. ✠. Antequam. P. Less. eod. tract. l. 2. c. 41. dub. 4. n. 40. P. Val. Regin. in praxi fori pœnit. l. 18. n. 397. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 2. collect. 454. Cævall. Communium contra Communes q. 806. n. 13. cum seq. latissimè Alvar. Valasc. de Partitione, c. 16. n. 12. cum seqq. Lusit. Benedict. Ægid. in Repet. lib. unic. C. de Sacrosanct. Eccles. pag. 4. §. 2. per totũ.

β Hoc Decretũ non procedere in Testamentis, donatione causa mortis, & codicillis, resolvunt Nav. Comment. 2. de Reg. n. 30. Gasp. Thesaur. decis. 56. l. 2. Henriq. decis. 21. P. Azor. d. p. 1. l. 12. c. 2. q. 14. Fr. Em̃. to. 3. q. 16. art. 1. Aloys. Ricc. in collect. decis. coll. 584. P. Less. de Justit. l. 2. c. 41. n. 40. Valas. d. c. 16. à n. 13. Lus. Ægid. d. §. 2. n. 21. cũ seq. & n. fi.

γ *Renunciatio.*] Procedere in renunciatione beneficii, etiam ante ingressum, intuitu religionis facta, nisi paulò ante professionem, quando scilicet, ad illam est receptus à fratribus, & omnia sunt parata, ita ut moraliter loquendo professio indubitanter sequi debeat, resolvunt Fr. Emman. tom. 1. q. 32. a. 2. Flam. de Resig. l. 3. q. 13. n. 3. cum seqq. P. Azor. instit. Moral. p. 2. l. 7. c. 20. q. 6. † Renunciatio autem facta à novitio profiteri nolente in religione, si efficiatur posteà Episcopus, an revocetur? Affirmat Aloys. Ricc. in sua prax. variar. resolut. c. 152.

Utrùm dos data puellæ pro ingressu religionis, si moritur ante professionem, acquiratur monasterio, vel à proximioribus vendicari possit, quæri solet? & ad favorem proximorum consulti responderunt post Calderin. Menoch. cons. 396. n. 3. Honded. cons. 44. & Ricc. in prax. var. resolut. c. 138. ex n. 1.

δ *Antea facta*] Utrùm renunciatio, seu donatio bonorum facta ab existente adhuc in sæculo, prætextu, & intuitu ingressus Religionis, stante dispositione hujus c. valida sit? Negat P. Less. d. l. 2. c. 41. n. 40. ✠. Secundò. Affirmant hoc Decretum non habere locum in renunciatione facta ante susceptionem habitus, Quarant. in summ. Bullarii, verbo Monasteria, & conventus, pag. 330. ✠. Dubium illud. Stephan. Gratian. decis. 37. n. 2. Alvar. Valasc. d. c. 16. n. 22. cum seqq. Benedict. Ægid. in Repet. d. l. 1. p. 4. §. 2. n. 22. ad finem. * Vide Gasp. Ant. Thessaur. lib. 2. quæst. forens. q. 56. n. 7.

ε Utrùm Testamentum ante ingressum Religionis factum sequuta professione rumpatur? Et an ante professionem possit expresse revocari? Vide Graff §. Testamentum. q. 34. n. 2. Fachin. lib. 6. Controv. c. 14. & 15. Carol. Tapi. ad Auth. Ingressi, verbo, Ideoq; nec de his, à n. 74. C. de Sacros. Eccl. Menoch. de Succes. creat. l. 2. §. 20. n. 29. & de Succes. progress. lib. 1. §. 1. n. 52. Guttier. in c. Quamvis pactũ, verbo, Dũ nuptui tradebatur, n. 4. & Canon, l. 2. c. 1. Molin. l. 2. de Primogen. c. 9. à n. 38. Matiens. l. 1. gl. 3. n. 4. tit. 4. l. 5. novæ Rec. Cor. ad Gom. l. 3. Tauri n. 13. Spin. de Test. in gl. Rub. p. 6. n. 3. P. Molin. de Just. tr. 2. disp. 139. & disp. 604. n. 3. Cæv. Comm. contra Comm. q. 61. & 221. P. Azor. inst. Mor. p. 1. l. 12. c. 8. Cast. Quotid. l. 1. de Usufr. c. 65. n. 6. & l. 3. c. 12. n. 30. plures ex antiquiorib. refert Cened. ad Decr. coll. 50. n. 3. & ex nostris Lusit. Gam decis.

decis.316.n.5.& 6.decis.375.n.5. Cost.in c. Si pater, verbo Testatorem, n.8.& 10.Cald.Pereira.in l.Si curatorem, verbo Sine curatore, n.59.& de Nomin.q.6.num.5.cum seqq.& de potestate elig.c.3.n.17.Valasc.de Partitionib.c.16.n.14.Fr.Emman.q.Regul.tom.3.q.9.a.3.

ζ *Cum licentia.*] Quòd debeat intervenire ante actum, vel in ipso actu, affirmant juxta Bart.doctrinam in l.si quis mihi bona. §. jussum, ff.de acq.hæred.Tiraq.de jure mar.gl.6.num.3.cum seqq. Chassan.in consuet.Burg.Rub.4 §.2.gloss. *Sans licence*, fol.130.& §.7.glos.*Sicen*, f.160. Cened.pract. & Canon.quæst.lib.1. q.30.n.71.

η *Episcopi.*] Non sufficere superioris, tenet Fr.Emm.to.2.q.47.art.14.

* *Intra duos menses.*] P.Molina d. q. 139. col.6. in fin. pag. mihi 542. Emm. Rodriquez in summa cap. 90. tom.1.

ϑ *Sit irrita & nullius effectus.*] Vide Navar.cons.7.& 8. de donation. P.Azor.inst.Moral p.1.lib.12.c.18.vers.52.

† *Aut è monasterio eos ejiciant.*] Vide Honded.cons.71.n.49.65.& seqq. vol. 2.

ι *Finito tempore.*] An professio possit differri? Vide Navar.cons.29.de Regul.& vide quid cons.30. Fr.Emm.to.3.q.15.art.10.in fin.& q.17.a.5.

κ *Quin Religio Clericorum Societatis Iesu.*] Vide Joseph.Ludov.Perus. decis.77.Et quod sint veri Religiosi, tuentur P.Azor.Instit.Moral.p.1. l.13.c.7.col.1302. Fr.Emm.to.1.q.56.art.1. & vide quid to.2.q.47.a.16. Fr.Joan.de la Cruz de statu Relig.lib.1.c.2.concl.5.vers. Ex dictis.

λ *Sed neque ante professionem.*] Vide Fr.Emm.tom.2.q.47.art.5.& q.84. art.5.Valasc.de Partit.c.16.n.32. Steph.Grat.discept.forens.c.363.n.18. & 19.* Vide etiam Sotum de Justi.& jure lib.6 q.6 art.2. ad quartum. Paul.Fuscum de visitatione lib.2.cap.15.n.54. & in singulari 32. lit.C. Patrem Molinam d. q.139.col.6. & seq. Rodriquez. d. q.47. num. 8. Cævallos in q.439.n.6. cum sequent.

μ *Omnia restituantur.*] Vide Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Moniales, §.3.&p.2.eodem verbo, vers.1.p.73.† Trevisan.decis.57.per totam lib.1.

ν *Censuras Ecclesiasticas, &c.*] Quid si hoc non fuisset expressum? Vide Pat.Sanch. de Matrimon.lib.7. disp.33.num.23.

CAPUT XVII.

Virgines volentes habitum religionis assumere, sint majores duodecim annis, & examinentur ab Ordinario, sicut & ante emissionem professionis. Proinde Præfecta monasterio certiorem faciat Episcopum ante mensem finiti novitiatus.

1 α LIbertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit atque decernit, ut, si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, 2 major duodecim annis sit, 3 non ante eum suscipiat, β nec postea ipsa, vel alia 4 professionem emittat, 5 quàm exploraverit Episcopus, * vel, eo absente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, 6 virginis voluntatem diligenter, 7 an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat: & si voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque condi-

conditiones requisitas juxta monasterii illius, & Ordinis regulam; nec non monasterium fuerit idoneum; 8 liberè ei profiteri liceat. 9 Cujus professionis tempus ne Episcopus ignoret; 10 teneatur Præfecta monasterio, eum ante mensem certiorem facere, quòd si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

DECLARATIONES.

1 *Libertati professionis.*] Virgines antequam ingrediantur Monasterium, adducantur ad matronas honestas, nec sanguine illis conjunctas, nec aliquo modo suspectas, ubi remotis omnibus earum propinquis, examinentur ab Episcopo earum voluntates. Etenim omnimoda libertas requiritur in Monasticæ vitæ delectu, pro qua libertate obtenta est causa cujusdam Dominæ, ad annullandam ejus professionem metu reverentiali factam, anno 1586. mense Februarii.

Ex puella, cujus deliberatio in dubium revocatur, Ordinarius diligentissimè quærere debet, an Deo religiosè inservire, atq; inter moniales apud quas est, professionem emittere, an verò nubere velit: & hoc fieri debet necessariis interrogationibus, & quicquid respondet, describi debet à publico Notario, præsentibus testibus idoneis: quæ quidem puella, si ob aliquam causam probabilem videtur Ordinario non esse examinanda ad monasterii crates, examinari debet in Ecclesia ejusdem Monasterii, vel alio religioso loco, qui aptior & commodior videbitur. *Infr. hoc c.*§. Episcopo N.

2 *Maior 12. annu sit.*] Congregatio censuit, non dispensandum, ut puellæ quæ duodecim annum non compleverunt, possint habitum in Monasterio suscipere.

3 *Non ante eum suscipiat.*] Utrumque spectat ad Episcopum, tam ante susceptionem habitus, quàm ante professionis emissionem, explorare voluntatem puellæ, non obstante quod Monasterium sit Regularibus subjectum, vel aliàs exemptum à Jurisdictione Episcopi.

4 *Professionem emittat.*] Non admittitur puella ad professionem ante annum decimum sextum expletum. Quod si puella in 12. ætatis anno matrimonio conjuncta, & Religionem ingressa sit, cogendus est sponsus per quatuor annos expectare, usq; dum illa profiteatur, nec permitti potest transire ad vota, ubi illa per annum in dicta Religione permanserit, prout responsum fuit à sacra Congregatione anno 1580.

Virgines à quibus facienda est professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra Monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius obtinere debet à monasterio ingressum.

Episcopo N. scriptum est ne extra cancellos monialium examinaret puellas facere volentes professionem, vel si haberet causam justam, vel certam suspicionem, examen faceret in Ecclesia Monasterii, vel in Ecclesia alia.

5 *Quam exploraverit Episcopus.*] Congregatio censuit, Virginum, quæ ab Ordinario examinatæ habitum Religionis susceperunt antequam profiteantur, voluntatem iterum penitus explorandam. Quo igitur tempore professionem facere volunt, etsi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum susceperunt, tamen ab ipsis examinentur.

Quam exploraverit Episcopus.] Per hoc decretum Episcopi debent illas bis examinare, primo ante susceptionem habitus, deinde ante professionem, virgines quibus est facienda professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius abstinere debet à monasterii ingressu.

6 *Exploraverit virginis voluntatem.*] Per hæc verba Congregatio rescripsit, aliquam puellam non debere admitti ante 12. annum ad habitum suscipiendum, cujus causa requiritur voluntatis puellæ exploratio: non est autem voluntas Congregationis neque Concilii, ut ante illam ætatem puella admittatur.

Virginis voluntatem.] Per hæc verba Congregatio rescripsit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimum annum ad habitum suscipiendum, quia cum requiratur voluntatis exploratio, non est ejus voluntas neque consilium ante illam ætatem.

Congregatio censuit, Ordinarium non debere explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in Monasterio ad petitionem illius qui vult illam in uxorē ducere, sed expectandum esse tempus faciendæ professionis, & tunc, si sit suspicio quod instigetur à Monialibus, pro suo officio curabit inde educi in exteriorem Ecclesiam Monasterii, vel in aliam propinquiorem & commodiorem (prout magis convenire judicabit) ubi voluntatem ejus explorare possit. Quod si nulla sit suspicio, & nullam aliam justam causam subesse apparebit, tunc non alio in loco, quàm ad crates ferreas Monasterii voluntatē puellæ explorabit.

Burgensis 21. Sept. 1591. Congregatio Concilii censuit, explorationem voluntatis puellarum profiteri volentium ad præscriptum Decreti c. 12. Sess. 25. de Reg. utroque tempore, scilicet ingressus, & professionis, faciendam, ad Archiepiscopum pertinere, quamvis Monasterium ab ejus jurisdictione exemptum existat.

7 *An coacta, an seducta sit*] Congregatio censuit, quod inclusa per vim in Monasterium, debet inde educi, & si quid damni ob eam causam passa est, curari debet, ut indemnitati ejus provideatur, eorum impensis qui talem vim intulerunt, qui debent etiam severè castigari. Sed si puella monialis effici velit, desiderii ejus compos est facienda, licet pater ejus contradicat.

8 *Liberè ei profiteri liceat.*] Puellis, quæ sumpserunt sacrum habitum in aliquo Monialium Monasterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 11. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, utrùm velint professionem emittere vel non, si noluerint, remitti poterunt ad domos consanguineorum vel affinium.

Omnis puella, præsertim tamen ea quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est diligenter.

9 *Cujus professionis tempus, ne Episcopus ignoret.*] Postquam Episcopus hac de re & ingressuræ voluntate certior factus fuerit infra 25. dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo se non intromittat. Sic sacra Congregatio.

Si Monialis, aut novitia neget se esse professam, Ordinarius audire potest eam, etiam extra monasterium.

10 *Teneatur Præfecta Monasterio.*] Si Superior monialium alicui puellæ habitum dederit, priusquam ab Ordinario examinata fuerit, contra

contra Decreta Concilii facit. Item si moniales professionem fecerint antequam iterum ab Ordinario examinentur, contra Concil. Trident. faciunt. Prior casus si evenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum susceperunt, antequam in Religione profiteantur. Ab illis autem sacris Virginibus, à quibus non solùm habitus est susceptus, sed jam professio facta est, etiamsi examinatæ non fuerint, nihil Ordinarius præsentatus debet suscipere, sed permittat eas in suo statu permanere, prout Concil. Trident. statuit. In Abbatissas tamen animadvertere potest, debentque per eundem Ordinarium moniales, earumque superiores admoneri, ne illis Virginibus dent sacrum habitum, & nihilominus patiantur in Religione profiteri, nisi prius voluntas earum perspecta sit, & explorata ab eodem Ordinario. Contra facientes ergo poterit idem Ordinarius coercere, non solùm pœnis à Concil. Trid. statutis & præscriptis, sed etiam Ecclesiasticis censuris, & aliis juris remediis, non obstantibus quibuscunque privilegiis.

Sumptus à Monialibus in professione, & velo sumendo faciendi taxantur ab Ordinario, & definiantur rebus necessariis, pecunia vero reservata ad earum victum in ingressu, detur Abbatissæ.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Joan. de la Cruz, de statu relig. lib. 1. c. 8. in fine.

β *Nec postea ipsa vel alia professionem emittat.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, pag. 232. & pag. 258. vers. Ad 14. P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 1. col. 1160. Fr. Emman. q. Regular. tom. 3. q. 12. art. 2. novissimè P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 4. c. 18. n. 32. cum seqq.

* *Quam exploraverit Episcopus.*] Vide Honded in cons. 78. num. 14. 49. & 52. vol. 2. Menoch. cons. 396. in n. 22.

CAPUT XVIII.

Anathematizantur quicunque cogentes puellam, viduam aut quamcunque mulierem ad ingrediendum monasterium, emittendam professionem, & ad id favorem dantes, & quoquo modo eidem actui consentientes. Excipiuntur casus juris.

α ANathemati sancta Synodus subjicit omnes, & singulas personas, cujuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes; si quomodocunque 1 β &c. coegerint aliquam Virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem invitam, a præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum monasterium, ε vel ad suscipiendum habitum cujuscunque religionis, vel ad emittendam professionem; quiq; consilium, auxilium, vel favorem dederint; quiq; scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum sucipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatē

a c. de Ia- psis. c. Episcop. 15. q. 6. c. Impudicas, c. Si homo 27. q. 1.

interposuerint. *b* ζ Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine justa causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, serventur non solum in monasteriis subjectis Episcopo, sed & in aliis quibuscunque. *a* Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitiæ appellantur: in quibus constitutiones earum serventur.

b Concil. Tolet. 3. c. 10. c. puella, 20. q. 2. c. ult. 31. q. 2.
a Concil. Tolet. 4. c. 30. in fi.

DECLARATIONES.

1 *Coegerint aliquam Virginem.*] Si Pater naturalem filiam ea lege institueret hæredem, ut in monasterium ingrediatur, & nisi ingrediatur, instituit ac fundat monasterium, filiæ verò naturali relinquit pro alimentis aureos 25. videretur quidem quòd filia esset ad ingressum religionis coacta, & quod locum haberet iste præsens textus. Contrarium tamen verius est, quia textus hic loquitur per verbum *coegerit*, & sic intelligitur de hac vi incussiva, quæ non est in casu prædicto, in quo non potest considerari alia causa, quam inductiva. Ista quoque filia etsi erit naturalis, nihil tamen de hæreditate paterna monasterio struendo deputata poterit ideo prætendere, quia mens testatoris videtur fuisse, ut haberet monasterium hæredem. Et ita censuit Congregatio sub die 18. Julii 1573.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in Sum. lib. 11. c. 19. §. 4. vers. Secundò, P. Soar. tom. 5. de Censur. disput. 23. sect. 5. n. 8. P. Azor. Instit. Moral. part. 1. lib. 12. c. 5. col. 1160. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. n. 375. latissimè Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 4. c. 4. per totum. Fr. Emman. tom. 3. q. 14. art. 3. & q 17. art. 18. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 1. dub. 4. vers. Nota, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales, vers. Ad 22. pag. mihi 261. Pet. de Ledes. in Summa p. 2. tract. *del estado de los Religiosos*, c. 4. concl. 8.

β *Coegerint.*] Vide P. Azor. Inst. Moral. p. 1. l. 13. c. 9. q. 3. vers. Præterea.

γ An cogens mulierem monasterium ingredi, excommunicetur ingressu non sequuto? Negat Sayr. decis. 56. sub titul. de Sentent. excommunicat.

δ An parentes, qui cogunt filios Religiosorum vitam suscipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationem latam in hoc cap. Negat. P. Azor. Instit. Moral. p 2. lib. 2. c. 21. q. 15.

ε *Vel ad suscipiendum.*] An cogentes fœminam ad monasterii ingressum, non ut profiteatur, nec ut habitum sumat, sed ut ibi sæculari habitu retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, pœnas contentas hîc incurrant? Affirmant Navar. consil. 56. sub tit. de Sentent. excomm. in 1. edit. & consil. 6. tit. de Regularib. in 2. edit. Pat. Soar. tom. 5. dis. 23. sect. 5. n. 9. P. Sanch. d. c. 4. n. 12. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Moniales, vers. 13. pag. 73.

ζ *Simili quoque.*] Vide Cened. ad Decret. collect. 49. n. 2. & ad Decret. collect. 165. n. 5. Sayr. in Clavi Regia lib. 5. c. 1. n. 17. cum sequentib.

CA-

CAPUT XIX.

Modus procedendi in causa, qua quis prætendit se per vim, aut ante ætatem debitam professum fuisse. Quod si habitum antea susceptum dimiserit, puniatur tanquam Apostata, & nullo religionis juvetur privilegio. Laxior religio non quæratur, nec occultè habitus religionis feratur.

α β 1 Quicunque γ Regularis prætendat, a se per vim & δ metum ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse †; aut quid simile, 2 velitque habitum dimittere quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum: non audiatur, 3 ε nisi intra quinquennium tantùm à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit ζ coram Superiore suo, & Ordinario. b Quòd si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcunque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur: interim verò nullo privilegio suæ Religionis juvetur. Nemo etiam Regularis cujuscunque facultatis vigore 4 η θ transferatur ad laxiorem Religionem, nec detur licentia cuiquam Regulari ι occultè ferendi habitum suæ Religionis.

a c. puella 20. q. 1. c. cum virsi, de reg.

b Conc. Arel. 1. c. ult. Conc. Arel. 3. c. 25.

DECLARATIONES.

1 *Quicunque Regularis.*] Milites S. Joannis Hierosolymitani in hoc Decreto comprehenduntur.

2 *Velitque habitum dimittere.*] De iis, qui exire volunt, committatur Ordinario loci, simul cum Superiore monasterii, ubi emiserunt professionem.

2 *Nisi intra quinquennium.*] Non dentur prorogationes Regularibus, qui manserunt in Religione per quinquennium, ut omnino non audiantur ante Concilii confirmationem, nisi juxta formam Concil. Trid. & fiat formularium expeditionis.

Felicis recordationis Greg. XIII. ex sententia Congregationis Concilii declaravit eos, qui per vim & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamaverint, eo elapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim & metum semper durasse.

Quidam vir Hispanus propter publicum uxoris suæ adulterium illam dimisit, & ipse in partibus longinquis sub Ordinarii obedientia ex Brevi Pauli IV. vitam Eremiticam per multos annos duxit, qua relicta ingressus est Religionem S Basilii, ubi per quinquennium demoratus est, ibique professus: sed ante dictæ Religionis ingressum, semel adulterium commisit, & demùm examinata fuit ejus vita à Prælato Religionis prædictæ, cui clarè omnia sua peccata confessus est. Quibus auditis Prælatus eum habitu privare voluit, imperans ut aut ad uxorem rediret, aut aliud remedium peteret: Congregatio autem censuit, scribendum esse Ordinario loci dictæ uxoris, qui (prout juris est) in isto

in isto casu procedat. Tangitur hæc quæstio per Abb. *in cap. Constitutus, & cap. Veniens, de convers. conjug.*

Nullius 1. Decemb. 1593. Congregatio Concilii censuit, Regularem deducentem intra quinquennium nullitatem professionis, teneri eam probare conjunctam coram proprio superiori Regulari illius Monasterii, in quo professionem emit, & coram Ordinario illius loci, ubi existit Monasterium, in quo professus est.

Martii 1598. Felicis recordationis Greg. XIII. ex sententia Congregationis Concilii declaravit eos, qui per vim, & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamaverint, eo lapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim, & metum semper durasse.

Die 6. Martii 1598. Congregatio Concilii censuit, in causis nullitatis professionis, quæ infra biennium ab Ordinario, & superiore regulari non terminantur, esse locum Decreto Concil. c. 20. Sess. 25. in princ. vers. atq; omnino.

4 *Ttransferatur ad laxiorem religionem.*] Si quis sit translatus ad laxiorem familiam, etiam Religionis, debet se conformare bonæ regulæ & modo vivendi illius monasterii ad quod translatus est.

Transitus ad parem vel arctiorem Religionem non fiat nisi cognita causa transeuntis, & vitæ ac morum ratione perspecta, idque ex approbatione Capituli.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Professio. §. 2. vers. Verùm. Navar. Comment. 4. de Regularib. n 73. & 77. Fr. Emman. quæst. Regularib. tom. 3. q. 17. art. 17. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 4. vers Secunda conclusio, P. Less. de Just. l. 2. c. 41. dub. 7. n. 63. latissimè P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 37. * Vide etiam latè tradita à Vincent. Grilenz. in cons. 74. & Riccio in sua prax. var. resol. c. 311.

β *Quicunq.*] Quòd quæcunq; etiam, resolvit Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, vers. Ad secundum respondetur, pag. mihi 233.

γ *Regularis.*] Quòd etiam Ordinum Militarium, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 8. n. 61.

δ *Et metum.*] An professio ob metum reverentialem parentum facta valeat? Negat Sayr. decis. 91. de Regular. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect 932. prope finem.

† *Ante ætatem debitam professum fuisse.*] Vide Navar. de regular. comment. 4. n. 73. & Honded. cons. 78. n. 31. vol. 2.

§ *Nisi intra quinquennium.*] Vide Flam. de Resignat. lib. 13. q. 5. n. 45. cum seqq. Zerol. d. part. 1. verbo Professio, §. 1. pag. 289. Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 16. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 4. col. 1177. Spin. in Speculo Testa. gl. 12. princip. n. 62. cum seqq. Fr. Lud. Beja. Respons. casuum conscient. p. 4. casu 18. Flores Var. lib. 5. q. 23. n. 68. ubi resolvit, hoc Decretum non procedere, quando illud quinquennium semper cucurrisset tempore inhabili, utpote vel durante pupillari ætate, aut durante metu, & ejus causa, aut verò durante aliqua causa nullitatis irremissionis alicujus inhabilitatis personalis.

ζ *Coram Superiore suo, & Ordinario.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 36. artic. 3. pag. mihi 348. Lud. Bejam Respons. casuum conscient. p. 4. casu 18. fol. 424. verso.

* *Transferatur ad laxiorem Religionem.*] Vide Nav. cons. 56. sub tit. de Regularib. n. 3. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 14 q. 12. vers. In

Concil.

Concil. Trident. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib 18. c.19. n.412. cum seqq. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3, collect. 521. late Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib.1. c.7 dub.3. Sayr. decis 55. de Regularib. ubi resolvit, quòd non obstante hoc Decreto Concilii Trident. & jure communi, Generalis, & Superior Religionis ad laxiorem etiam religionem de justa causa transitum concedere potest, cùm mens, & intentio Concilii non fuerit, juridicas tollere facultates, hæc Sayr. dicto loco.

ϑ An Regularis Processus in una Religione, & strictiorem ingrediens, si ante emissam professionem redeat ad primam, intelligatur redire ex tunc, an verò ex nunc? Vide Trev. Rot. Venet. decis.33. part. 1. ubi resolvit, quod intelligitur redire ex tunc, non verò ex nunc.

ι *Occulte ferendi habitum suæ Religionis.*] Vide Fr. Emman. tom.2.q. 76. art.3. P. Soar. tom.5. disp.23 sect. 4. n.34. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.18. n.406 Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. l.1.c.7. dub.4. & c.2. dub.4. resolvit, Episcopum monachum teneri portare habitum suæ Religionis, & peccare mortaliter, si deserat habitum suæ Religionis, non tamen manere excommunicatum tanquam apostatam, docet Petr. de Ledesm. in Summa part.2, tract.32.c.3. prope finem.

CAPUT XX.

Abbates qui sunt Ordinum capita, & alii prædictorum Ordinum Superiores in prædicta monasteria jurisdictionem exercere consueti eam omnino exerceant, visitent loca prætacta, quorum Superiores à Capitulis generalibus, vel Visitatoribus instituantur.

α Abbates, qui sunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, β Episcopis non subjecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratúsve legitima jurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiam si commendata existant. 1 Quæ cùm Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, *a* quæ aliàs de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicunque prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, juxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cujusque Ordinis constitutiones visitentur Et quamdiu durabunt hujusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus, conventum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. γ In cæteris omnibus præfatorum Ordinum 2 privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firma sint, & illæsa,

a Sup. sess. 21. de reform. c.1.

1 *Quæ, cùm Ordinum suorum Capitibus subsint.*] Prioratus, qui suis Capitibus subsunt, etiam qui sunt Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari non possunt.

2 *Privilegia & facultates.*] Hodie ex Bulla Pii V. in favorem Mendicantium edita, moniales omnes pleno jure Episcopo non subsunt, etenim Regulares sunt exempti & liberati à Superioritate, dominio, & jurisdictione Episcoporum, juxta ipsorum Regularium privilegia Apostolica. Hæc verò Bulla fuit tandem reducta ad viam juris communis, & terminos Concilii Tridentini per Gregorium XIII.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 12. c. 18. vers. Sextò.

β *Episcopis non subiecti.*] An Episcopi possint visitare Ecclesias Ordinum Militarium, exigendo rationem à Rectoribus, & ab Oeconomis, visitando Confratrias, & Eremitas? Negat Fr. Emm. tom. 1. q. 36. art. 3.

γ *In cæteris omnibus præfatorum Ordinum privilegia, &c.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 17. art. 9.

CAPUT XXI.

Monasteria collapsa restituantur, personæ non nisi Regulares iis præficiantur. Quidam Commendatarii tenentur solemniter profiteri infra sex menses, aut Commendis cedere, &c.

a Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. in Bulla, de Refor. Curiæ.

b Sup. Sess. 14. c. 19.

CUm pleraque monasteria, *a* etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositura ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione, non levia passa fuerint tam in spiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino revocare. Verùm adeò dura, difficilisque est præsentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique, quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando provideri possit; primùm quidem confidit, Sanctiss. Romanum Pontificem pro sua pietate & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conventus habent, 1 α Regulares personæ, ejusdem Ordinis expressè professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. *b* β Quæ verò in posterum vacabunt, γ non nisi Regularibus spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, sive Abbatiæ, sive Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; tenentur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore provisum, δ 2 infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut

aut iis cedere: aliàs commendæ prædictæ ipso jure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, ut in provisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterque facta provisio surreptitia esse censeatur: nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adjuvetur.

DECLARATIONES.

1 *Regulares personæ, ejusdem Ordinis expressè professæ.*] Quærebatur, an ubi Monasteria commendata habent certum numerum professorum, & novitiorum, quibus decedentibus, in loca præmorientium ad portiones perpetuas vacantes alii subrogantur, jus admittendi novitios ad loca præfata, & ad alias portiones perpetuò instituendi pertineat ad Priores & Monachos ex hoc Decreto, vel ad Commendatarios, quibus talium monasteriorum regimen & administratio in spiritualibus & temporalibus plenariè committi solet? Congregatio Concilii, die 14. Augusti 1586. censuit tale jus ita demum pertinere ad Commendatarios, si monasteria non existant sub aliqua Congregatione, habente Regulares superiores, & consuetudo Commendatariorū excludi tur.

Hoc Decretum restringitur ad ea monasteria, quæ membra sub se habent, non autem ad ea, quæ (licet Capita Ordinum dicantur) sine membris tamen sunt.

Congregatio Concilii censuit, si beneficium hujusmodi sit sæculare, nihil subesse difficultatis, ut Michael non teneatur habitum Religionis sucipere, & profiteri: quod si à principio fuerit Regulare, & postea immutaverit statum concurrentibus his, quæ à jure communi requiruntur ad inducendam hujusmodi mutationem, itidem cogi oratorem non posse, ut habitum Religionis assumat, in eaque profiteatur. Quod si beneficium sit regulare taleque nunc permaneat, collationem oratori, qui sæcularis est, tanquam de sæculari factam viribus carere. 6. Junii. 1600.

2 *Infra sex menses religionem.*] Prioratus ob non susceptionem habitus & professionem non emissam intra tres menses restituendus, & prior ipse redarguendus.

REMISSIONES.

α *Ejusdem Ordinis expressè*] Quòd extranei, id est, alterius religionis alumni non possunt assumi ad Prælationes illius Religionis, ubi non sunt professi, nisi id auctoritate Apost. concedatur, vel consuetudine introductum sit, ut ex certo alio gremio eligendo assumatur, resolvit Fr. Emman. quæst, 52. art. 8.

β *Quæ verò in posterum, &c.*] Vide Flamin. de Resign. lib. 4. q. 5. n. 2.

γ *Non nisi Regularibus.*] Hæc verba esse consultiva, docet Stephan. Grat. discept. forens. c. 128. num. 12. * Vide Hieron. Cævallos in suis comment. q. 281. à n. 3.

δ *Infra sex menses Religionem, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 8. num. 88. Et quòd Reges Hispaniæ sint administratores Ordinum Militarium, & non Magistri, & non faciant professionem, asserit Fr. Emman. tom. 2, quæ. 122. artic. 3.

CAPUT XXII.

Superiora decreta omnino observentur, & quidem statim ut potuerint observari.

α HÆc omnia & singula in superioribus decretis contenta, observari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, Collegiis, ac domibus quorumcunq; monachorum, ac Regularium, necnon quarumcunque Sanctimonialium Virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, vivant, & quocunque nomine appellentur, sub quacunque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quavis subjectione, aut annexione, vel dependentia cujuscunque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum Regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcunque; β non obstantibus eorum omnium, & singulorum privilegiis sub quibuscunque formulis verborum conceptis, 1 ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam juratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò Regulares tam viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula vel statutis vivunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & observantia sancta Synodus amovere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quàm primùm executioni demandentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasteriis sibi subjectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia provincialia suppleant, & coerceant. Regularium verò Capitula Provincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia provincialia, per deputationem aliquorum ejusdem Ordinis provideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superiùs contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DE.

DECLARATIONES.

1 *Ac Mare magnum appellatu.*] Omnia privilegia Sedis Apostolicæ etiam Maris magni, quatenus sunt contraria Concilio Tridentino, sublata, & ad terminos Concilii redacta. Pius IV. in constitutione edita anno 6. Pontificatus sui.

Per hanc derogationem maris magni non possunt Regulares, cujuscunque ordinis illi sint in casibus Episcopis reservatis absolvere, prout etiam annotatum est cap. 2. Sess. 14. de servandis in doctrina illius Sacramenti.

Decreta hujus Concilii nihil derogant privilegiis Religiosorum, nisi quatenus Concilio ipsi sunt contraria.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 8. artic. 6. & tom. 2. quæst. 108. artic. 2. in fine, & quæst. 112. artic. 1. & tom. 3. quæst. 23. art. 5. & in expl. Bull. Cruciatæ, §. 5. dub. 3. fol. 33.

β *Non obstantibus.*] Vide Fr. Emman. d tom. 2. q. 73. art. 3.

DECRETUM DE REFORMATIONE.

CAPUT I.

Episcopi exemplo bono sint omnibus hominibus; abstineant ab immodica elargitione bonorum temporalium: similiter & Cardinales.

α OPtandum est, ut ii, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad divitias, aut luxum, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant. * *a* nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si præpositos suos viderint non ea quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam, cogitantes. Hæc cùm ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animadvertat, admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpè meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: inprimis verò ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, † *b* sanctæ humilitatis exempla petere possint. β Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio *c* Carthaginensi, non solùm jubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint; verùm etiam in reliquo vitæ genere, ac tota ejus domo caveant, ne quid appareat, quòd à sancto hoc instituto sit alienum; quodq; non sim-

a c. magna, de voto, c. qualiter, & quando, de accusat. Sup. Sess. 22. de Ref. c. 1. in princ. *b* Ps. 101. Eccl. 3. 35. & 66. Matt. 10. & 18. *c* Conc. Cart. 4. c. 15. Concil. Tolet. 3. c. 7. cap. Episc. 41. dist. c. pro reverentia 44. dist. Supr. Sess. 3.

simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ se ferat. a Omnino verò eis interdicit, ne ex reditibus Ecclesiæ consanguineos, familiarésve suos augere studeant: cùm & Apostolorum b Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, γ quæ Dei sunt, δ consanguineis donent; sed, si pauperes sint, iis, ut pauperibus distribuant: eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quàm maximè potest, eos sancta Synodus monet †ζ ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt; eadem non solum in quibuscunque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quàm regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione observari, c sed & ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit; quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cùm universalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in se oculos convertant.

a Conc. Antioc. c. 25. c. quisquis, c. sint manifesta c. Episc & c. res Eccles. cum seq. 12. q. 2
b Canon. Apost. 39. & 75. dist. 86 cap. est probanda.
c Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. de Reform. Curiæ.

REMISSIONES.

a Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 20. n. 69. vers. Secundum P. Ledesm. in Summ. p. 2. tract. 22. cap. 3. *del estado de los Obispos.* conclus. 24. dub. 2.

* *Vocatos asse intelligant.*] Vide suprà sess. 22. cap. 1. in principio de reformat. c. magnæ de voto.

† *Quæ nos tantopere commendat Deo, &c.*] Ut in Psalm. 101. & Ecclesiast. 3. 35. & 66. & Matth. c. 10. & 18. cum simil.

β *Quapropter exemplo Patrum nostrorum, &c.*] Vide P. Azor. Inst. Moral. p. 2. lib. 1. c. 8. quæst. 6. vers. At enim contra hos, p. 837.

γ *Quæ Dei sunt.*] Vide Innocent. in c. Cum. super, n. 3. de causa possess. & propr. Tiraq. de Constit. limit. 16. n. 3. Navar. Comment. 2. de Regul. n. 3.

δ *Consanguineis donent*] Vide Cavall. Comm. contra Commun. q. 388. n. 83. Fr. Ludov. Bejam Respons. casuum conscient. d. 2. casu 25. fol. 246. Pat. Paul. Comit. Respons. Moral. lib. 1. q. 70. n. 20. Cald. Pereira de Potestate elig. c. 13. n. 13.* Vide etiam Sarmiento de reddit. eccles. 4. p. q. 6. n 15. Guttier. lib. 2. pract. q. 114. n. 16. Cavalcan. decis. 29. n 56. & 57. p. 2. Ab intestato autem consanguineos proximiores, & non Episcopum vel Ecclesiam eis hodie succedere debere, affirmant relati à Cened. collect. 12. ad decretales ex n. 1. quibus accedunt alii congesti per Azeved. in l. fin. tit. 8. lib. 5. novæ recopil. maximè n. 4. Didac. Covar. in c. cum. in officiis, de testam. n. 9. vers. Sed & quantum. Navarr. Didac. Perez Greg. Lopez & alii relati, & sequuti à Salzedo ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 132. in lit. A. Ludo. Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 10. n. 54. Didacus Spino olim præceptor meus Salmantinus in suo speculo testam. in gloss. 13. rubricæ. n. 15. ac etiam Palati. rubr. Jul. Clar.

Clar. Avendanus, Matienc. Guttier. Barbos. & alii relati & sequuti per Hier. Cæval. in d. q. 388. ex n. 36. 38. & 42. quibus accedunt Bellon. cons. 3 n. 8. & Jo. Roland. cons. 11. num. 61. vol. 4. Mieres de majorat. 1. p. q. 1. num. 54.

ε An prælati possint bona Ecclesiæ suis cognatis in Emphyteusim concedere? Vide Concil. Brachar. 4. act. 5. c. 28. Menoch. Cons. 79. n. 1. & 4. cum seqq. Surd. de Alim. tit. 8. privil. 92. num. 2. Flam. de Resign. lib. 9. q. 17. n. 124. P. Azor. Inst. Moral. p. 2. lib. 9. c. 2. Cardoso in praxi judicum, verbo Emphyteusis, n. 21. Cald. d. c. 13. n. 2. 8. & 11.

ϛ *Eos S. Synodus monet.*] Vide Sarmientum d. q. 6. n. 15. & 16. Guttier. d. n. 16. Cævallos d. q. 388. n. 62. & 63.

ζ *Ut omnem humanum, &c.*] Vide Navarr. de Spoliis Cleric. §. 19. n. 2.

CAPUT II.

Professio fidei emittenda est ab omnibus gradum aliquem hic nominatum adepturis, aut beneficium Ecclesiasticum *obtenturis, ipsis universitatibus, verbi divini interpretibus, ac* Doctoribus.

α COgit temporum calamitas, & invalescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de jure, vel consuetudine in Concilio provinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo provinciali, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita & statuta sunt, palam recipiant; necnon veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur; simulque hæreses omnes à sacris Canonibus, & Generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, a publicè detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicunque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promovendi, in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, omninò observent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit, Episcopi comprovinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna divinæ indignationis teneantur; interimque ab ejusdem communione abstineant. Cæteri verò omnes, sive in præsenti, sive in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana convenire debent, idem, ut suprà, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & observent: aliàs secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ii, ad quos universitatum, & ι studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent,

a c. sicut & c. excommunicamus in 2. de hæret. c. 2. in fi. de sum. Trin. cum sim.

ut

ut ab eisdem Universitatibus Canones, & decreta hujus sanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alii in eisdem Universatibus ea, quæ *a* Catholicæ fidei sunt, *β* doceant & interpretentur; seque ad hoc institutum initio cujuslibet anni solemni juramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Universitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ verò Universitates, immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subjectæ; has sua Beatitudo per ejus delegatos eadem, qua supra ratione, & prout ei utilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

a Vide sess. 5. c. 1. de Refor.

DECLARATIONES.

1 *Studiorum generalium cura.*] Decretum est, ut fiat Bulla, per quam in omnibus Gymnasiis lectores omnes jubeantur profiteri Catholicam fidem, juxta tempus à Bulla præfinitum, & eos qui doctoratus insignibus ornandi sunt, non priùs debere ornari, quam observata sit eorum fides & vita Catholica, de quibus omnibus fiat processus *in forma grati* per promotores in Collegio, antequam approbentur ad assumptionem gradus.

Episcopus debet auctoritate propria curare, ut professio fidei juxta formam Bullæ Pii IV. fiat ab his, qui in Gymnasiis Diœceseos suæ gradum Doctoratus deposcunt, in reliquis aliis prædicta Bulla servetur.

Irriti sunt Doctoratus, in quibus adhibita non fuit professio fidei juxta Bullam Pii IV. jam dictam.

Idem Pius IV. per aliam Bullam, ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, Magistros, Regentes, & alios quoscunque ac cujuscunque artis & facultatis professores; sive clerici, sive laici sunt, vel cujuscunq; Ordinis Regulares, qui docere, vel promoveri voluerint. Unde Ordinarii eorum locorum, ubi studia vigent, negligentes à Doctoribus hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt. Siquidem ad emittendam hanc fidei professionem tenentur omnes docentes artes liberales, qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem susceperit. Idem dicendum est de his, quibus per aliquam Universitatem testimonium conceditur, & hoc non solùm Bullæ Pii IV. sed etiam Concilii Tridentini Decreto conforme est.

Congregatio censuit, Bullam Pii IV. de emittenda fidei professione editam, locum etiam habere in docentibus prima principia Grammaticæ, Arithmeticæ, Musicæ, & aliarum artium, licet publicam scholā non facerent. Informationem quoque & processum summarium, quantum Episcopo sufficere videbitur, fieri necessum est.

Quoad pœnas verò in eadem Bulla contentas, Congregatio censuit in locis, in quibus non sunt Gymnasia publica, dictam Bullam non videri eas Ordinariis imposuisse, si patiantur aliquem quoquo modo docere litteras, priùs quàm fidei professionem faciat.

Item per eandem Bullam de supradictis omnibus debet fieri summarius

marius processus circa Religionem fidemque Catholicam istorum, quantum Episcopo sufficere debebitur.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit lib. 13. n. 163. & 164. vers. Unde. Per schedulam Reaglem Regis Philippi II. latam apud Madritum mense Julii, Anno Domini 1564 commendari Episcopis, & Prælatis hujus Coocilii publicationem, ut ipsum observent, & exequantur, & Correctoribus præcipi, ut ad id suum favorem, & auxilium impertiantur, referunt Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 63. art. 19. Bobadil. in sua Politic. l. 2. c. 18. n. 164.

β *Doceant & interpretentur.*] Vide Fr. Emm. q Regul. tom. 1. q. 11 art. 3. P. Henriq. lib. 7. de Indulgent. c. 29. §. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53. in fine, ubi resolvit, in Bulla edita in confirmationem Concilii Trident. à Pio IV. non esse sermonem de interpretationibus, quæ in scholis fiunt docendo.

CAPUT III.

Excommunicationis gladius non est temere stringendus; sed mature, ac ubi executio realis ac personalis fieri nequit. Legatur bene ac servetur hujus capituli tenor.

α 1 Quamvis *a* excommunicationis gladius nervus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris; 2 sobriè tamen, magnaque circumspectione exercendus est: cùm experientia doceat, si temerè, aut levibus ex rebus * incutiatur, magis contemni, quàm formidari; & perniciem potiùs parere, quàm salutem. 3 β Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, 4 ad finem revelationis †, ut ajunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, 5 à nemine prorsus, 6 γ præterquam ab Episcopo, decernantur; & tunc non alias, quàm ex re non vulgari, causaque diligenter *, *b* ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ ejus animum moveat; nec ad eas concedendas cujusvis sæcularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc in ejus arbitrio 7 & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse judicaverit. In causis verò judicialibus † mandatur omnibus judicibus Ecclesiasticis, cujuscunque dignitatis existant, 8 ut quandocunque executio realis, vel personalis in qualibet parte judicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quàm definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur; in causis civilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscunque etiam laicos, 9 per mulctas pecuniarias, 10 quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso quòd exactæ

a c. dilecto de sentent. excom. in 6. c. multi in princ. 2. q. 1. c. visit. in fi. 16 q. 2. c. corripiantur, 14. q. 3.
b c. Episcopi, c. nem. Episcoporum, & c. nullus sacerdotum, 15. q. 3. c. cro de sent Excomm. Conc. Aurelian. 5. cap. 2.

exactæ fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumque districtionem *, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, sive etiam per privationem beneficiorum, aliaque juris remedia procedere, & causas definire. 11. Quod si executio realis, vel personalis adversus reos hac ratione fieri non poterit; sitque erga judicem contumacia, *a* tunc eos etiam anathematis mucrone arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, vel personalis, ut suprà, fieri poterit, erit à censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit; licebit judici hoc spirituali gladio † in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. ♂ Nefas autem sit sæculari cuilibet Magistratui * prohibere Ecclesiastico judici, ne quem excomunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, sub prætextu, quòd contenta in præsenti decreto non sint observata; cùm non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. *b* 12 Excommunicatus verò quicunque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur; sed, si obdurato animo, censuris annexus, in illis *c* per annum insorduerit, etiam contra eum, tanquam de hæresi suspectum, procedi possit.

a c. si quis deinceps, in fin. 17. q. 1.

b c. rogo, cum seqq. 11. q. 3. c. nulli, cum seq. cap. desideres, & c. si concubinæ, de sent. Excom.

DECLARATIONES.

1 *Quamvis excommunicationis gladius.*] Episcopus in fulminandis excommunicationibus se gerere debet sicut à Concilio Tridentino statuitur, nec potest procedere, ut Apostolicæ Sedis delegatus, nisi in casibus à jure expressis.

2 *Sobriè tamen.*] Gladius excommunicationis maxima cum circumspectione est exercēdus, ne despectus Ecclesiasticæ disciplinæ oriatur.

Cum ordinarius tanquam delegatus mandat aliquid sub pœna excommunicationis (quod in defectum vel alias requiri potest) potest appellari etiam quoad effectum suspensivum, ita ut excommunicatio postea lata, sit nulla. Congregatio enim respondit, debere ipsum tanquam delegatum abstinere ab hujusmodi præceptis, cum additione pœnæ excommunicationis, quæ non nisi in subsidium est exercenda, ab ea tamen (si cui comminetur) dari utique appellationem.

3 *Quapropter excommunicationes illa.*] Vicarius Generalis, & ad id facultatem habens ab Episcopo, potest sine prævia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationem ad finem revelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse Vicarius cognitionem adhibeat; & quamvis nonnulli Illustriss. DD. dubitarent ex illis verbis; *à nemine prorsus, præterquam ab Episcopo*, quia taxativè alios excludunt, Congregatio tamen sub die 18. Februarii, 1583. primam firmavit resolutionem.

4 *Ad*

4 *Ad finem revelationis.*] Excommunicationes, quæ ad finem revelationis fieri solent, concedi non possunt à Commendatore Abbatiæ, hominibus sibi subjectis, quæ dicitur esse nullius diœceseos, minusq; à vicinis Episcopi jurisdictione ejusdem Abbatiæ, cum ea verè Sedi Apostolicæ subjecta, sit nullius diœceseos. Dicatur propterea, si quibus hoc remedio opus erit, confugiendum esse eis ad ipsam Sedem Apostolicam; à qua hujusmodi generis excommunicationes impetrent. *Infrà, hoc cap. §. A nemine, & §. Episcopus non potest.*

5 *A nemine prorsus.*] Vicarius tamen generalis potest has excommunicationes decernere adhibita causæ cognitione. At reliqui omnes Prælati etiã nullius Diœceseos, (etiamsi in suis territoriis jurisdictionem quasi Episcopalem haberent, etiam privativè quoad Episcopum) Episcopis inferiores, qui ante Concilium hujusmodi excommunicationes concedebant, vel ex jure proprio, vel ex privilegio, vel etiam ex immemorabili consuetudine, hodie non possunt, sed tantùm Episcopi. Ideò eos, qui sunt nullius Diœceseos, & quicunq; alicui Episcopo non sunt subjecti, sed immediatè Sedi Apostolicæ, ipsam sanctam Sedem pro his excommunicationibus adire oportet. *Suprà hoc c. §. ad finem.*

Et hæc potestas competit Vicario Capituli Sede vacante, ut resolutum fuit die 14. Augusti 1586. quia ad Capitulum transeunt ea, quæ sunt jurisdictioni necessaria, ut est excommunicatio.

Episcopus non potest concedere excommunicationes, quæ ad finem revelationis (ut ajunt) fieri solẽt, hominibus beneficii quod sit nullius Diœceseos, minusque potest concedi ab obtinente dictum beneficiũ: sed eis confugiendum est ad Sedem Apostolicam, si quando his excommunicationibus opus habebunt. Sic Congregatio ex sententia Pij IV. die 6. Octobris 1579. *Suprà hoc c. §. ad finem.*

Monitoria pro rebus deperditis ab Episcopis solis sunt decernenda, & inferiores Ordinarii, etiam exempti, & immediatè Sedi Apostolicæ subjecti ac nullius Diœceseos, ea concedere non possunt, sed ad Sedem Apostolicam pro eis est recurrendum, cùm nec Episcopis vicinioribus ea concedere permittatur. *Hoc sæpè declaratum suprà, hoc cap.*

Congreg. Concilii censuit, Abbati aliive inferiori, quamvis nullius Diœceseos existat, & jurisdictionem quasi Episcopalem obtineat, post Concilium non licere excommunicationes, quæ pro rebus deperditis, vel subtractis fieri solẽt, decernere, sed debere ejus subditos ad eas obtinendas sedem Apostolicam adire: idemq; esse observandum, si hujusmodi inferior intra fines alicujus Diœceseos existens jurisdictionem quasi Episcopalem privativè ad Episcopum habeat, sitque privilegio sedis Apostolicæ immediatè subjectus, nam jus hujusmodi excõmunicationes decernendi in ejus subditos, neq; ad ipsum, neq; ad Episcopũ pertinere, sed adire sedem Apostolicã oportere. Quod si inferior jurisdictionem quidẽ quasi Episcopalẽ in certa parte Diœceseos habuerit, sed appellationes ab eo ad Episcopũ devolvantur, hanc facultatem in illius subditos ad Episcopum etiã pertinere, nisi ubi ea jurisdictio esset inferiori per privilegium quæsita, ex tenore privilegii aliud resultaret. 22. Janu. 1598.

Congregatio Concil. censuit, si juxta cap. 3. Sess. 25. de Refor. literis monitorialibus ad finem revelationis, quæ etiam pro rebus subtractis ferri possunt, relaxatis, propalatum aliquid revelans fuerit, posse actorem contra eos, qui aliquo indicio laboraverint, sive causa fuerit civilis, sive criminalis, judicium experiri, in eoque si legitimè proba- Taurin. 27. Aug. 1592.

probaverit obtinere, & si executionem judicati neque realem, neque personalem habere voluerit, tunc, & non prius licere Judici spirituali gladio excommunicationis, si causæ qualitas id expostulaverit, in eos condemnatos uti.

6 *Præterquam ab Episcopo.*] Vicario etiam licet, sed ex speciali mandato, & non alias: non autem Commendatario, neque ab Episcopis in beneficiis commendatis, si nullius Diœceseos erunt. *Et hoc valde sæpe.*

An possit Episcopus delegare Vicariis foraneis facultatē concedendi litteras monitoriales pro rebus deperditis, vel subtractis, non obstante Decreto c. 3. Sess. 25. dum tamen expressè, & in specie hujusmodi facultas tribuatur?

6. Junii, 1592. Congregatio sibi certo persuadet, per Episcopum id non, nisi personis circumspectis, & gravibus, quorum noverit prudentiam & judicium, esse commissum.

7 *Et conscientia sit positum.*] Episcopus non debet facultatem concedendi litteras monitorias pro rebus perditis committere quibusvis foraneis personis, sed iis duntaxat, quæ graves, honestæ & cæteris bonis qualitatibus sint præditæ.

In causis verò judicialibus.] Excommunicatio lata à Judice Ecclesiastico priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus propter quas non potest devenire propria auctoritate ad executionem realem vel personalem, est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione; debent tamen Ordinarii curare, ut in excommunicationibus proferendis observetur decretum à Concil. Trid. hoc cap.

8 *Quandocumque executio realis.*] Excommunicatio lata à judice Ecclesiastico priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus, ob quas non potest devenire propria auctoritate ad executionē realem vel personalem, est valida, & qui tali excōmunicatione ligatus existit, indiget absolutione. Debent tamen Ordinarii curare, ut in excommunicationibus proferendis observentur Decreta Concilii Trid.

9 *Per mulctas pecuniarias.*] In mulctis, quæ ex ordinatione Concilii Tridentini sunt applicandæ locis piis, idem Concilium Tridentinum est observandum.

10 *Quæ locis piis.*] Pœnæ fori Ecclesiastici piis locis sunt applicandæ, nec valet consuetudo contraria, per quam pars pœnarum applicatur Vicario, vel Cameræ Episcopali, etiam in minima parte.

11 *Quod si executio realis.*] Si sunt duo in solidum obligati pro eodem debito, & contra unum tantùm deveniri potest ad executionem realem vel personalem, non debet laxari censura (etiam ad instantiam creditoris) contra eum, circa quem non potest deveniri ad executionē realem aut personalem. Item Congregatio die 12. Dec. 1585.

Ult. Junii, 1600. Congregatio Concilii censuit, si sint duo in solidum obligati in forma Cameræ pro eodem debito, & contra unum tantum possit deveniri ad exequutionem realem, vel personalem, non posse contra alterum, contra quem non potest fieri exequutio realis vel personalis, ad instantiam creditoris in subsidium relaxari censuras.

12 *Excommunicatus verò.*] Excommunicatus tanquam contumax à contumacia si coram Ordinario compareat, & sit paratus stare juri, debet per eundem absolvi.

An si judex deficientibus cæteris remediis velit excommunicare Cano-

Canonicos ex hoc cap. 3. necessarium sit ut ex actis constet, realem & personalem executionem fieri non posse, an verò sufficiat hæc constare extra judicium? Congregatio censuit, debere ex actis constare: sed si non sic potest constare, respondit quod sufficiat probari per nuntii relationem, aliàs exequi non possit.

REMISSIONES.

α Vide Quarant. in summa Bullarij, verbo Concilium provinciale, vers. Trigesimosexto, in fine, Sayr. in Clavi regia, lib. 9. c. 15. n. 20.

* *Aut levibus ex rebus.*] Vide Fr. Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 11. pag. 45. & seq Farinac. in prax. crim. q 97 n. 98.

β *Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, &c.*] Ad materiam litterarum monitorialium generalium ad finem revelationis sub excommunicationis pœna vide Joan de Nevizan. in sua Sylva nup. lib. 3. verbo Monitoriæ, Navar. in Repet. c. Inter verba, 11. q. 3. concl. 6. Carol. 66. Franc Marc decis. 850 852. & 853. Achil. de Grassis, decis. 6. de Sent. excomm. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Excommunicatio, pag. mihi 134. Guttier Canon lib 1. c. 11. P. Henriq. in Sum. lib. 5. de Excomm. c. 18. Fr. Emm. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 59 art. 4. Prosper de Augustino in addit. ad Quarantam in Summa Bullarii, verbo Excommunicatio ad finem revelationis, pag. 232. & verbo Archiepisc. auctoritas, vers. 19. Auctoritas in fine, pag. mihi, 77, resolvit, quòd si Episcopus monitiones excommunicationum, quæ fiunt ad finem revelationis, denegaret, licet parti appellare ad Metropolitanum, quamvis resideat in ejus arbitrio eas concedere. Ut prædictarum litterarum monitorialium concessio obtineatur, quòd debent quinque concurrere, asserunt Doctores infrà citati. Primum esse, quòd nominatim contra testes non concedantur ratione formæ, nisi prævia diligentia de exequendo realiter, vel personaliter, quamvis sine Canonica monitione non procedatur ad excommunicationem, dicit Franc. Marc. decis 851. & 853 p. 2. per Text. in c. constitutionem, de Sentent. excomm. lib. 6. Secundum esse, quòd res pro qua hujusmodi litteræ conceduntur, non sit minimi, aut exigui momenti, refert Francisc. Marc. decis. 803. p. 2. & Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. dec. 90. Tertium esse, quòd contineant clausulam justificativam, aliàs sunt invalidæ, decidit Sayr. decis. 3. de Censib. & decis. 3. de Clerico excom. minist. Quartum esse, quòd adversarius non sit certus, alioquin via ordinaria esset expediendum, testatur Alexand. Raud. decis. 60. Quintum esse, quod dentur hæ litteræ monitoriales in subsidium, id est deficiente alia probatione, resolvit Sayr. decis 4. de Censib.

† *Ad finem revelationis. &c*] Vide Maur. Burgium de modo proced. ex abrupto. centur. 11. q. 5. n. 233. & alios relatos per Ric. collectan. 102. part. 1. & collectan. 1422. pag. 4.

γ *Præterquàm ab Episcopo.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo, Vicarius, vers. 17 p. 338. Quid in Vicariis Episcoporum? Vide P. Sanch de Matr. lib. 3 disp. 29. n. 16.

* *Causaq; diligenter, &c.*] Vide text. in c. Episcopi, in c. nemo Episcoporum, & c. nullus sacerdotum, 11. q. 3. in c. Sacro. de sentent. excomm. Covar. D. Thom. & alios relatos per Salzed. ad Bern. Diaz in praxi. can. c. 38. liter. B. & in c. 76. lit. C.

† *In causis verò judicialibus, &c.*] Vide Guttier. de juram. confir. 1. p. cap. 17. num. 9. Seguram in director. Judicum 2. p. c 13. num 4. Salzed. ad

ad Bern. Diaz in prax. c. 151. num. 5. Paz in prax. tom. 2. c. uni. num. 7. & Bobadillam in tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 17. num. 169. Jac. Berritam conf. 3. num. 30. & in conf. 4.

* *Personarumq; districtionem, &c.*] Vide Covar. 1. lib. variar. c. 2. num. 9. Salzed. ad Bern. Diaz supr. in c. 122. lit. A. & Bobadillam d. c. 17. n. 195. Azeved. in l. 5. tit. 1. lib. 2. novæ recopil. n. 7.

† *Hoc spirituali gladio, &c.*] Vide Azeved. in lib. 3. tit. 2. n. 3. lib. 1. novæ recop. Bobadill. d. lib. 2. cap. 15. per totum.

δ *Nefas autem sit, &c.*] An per hoc Decretum videantur prohibitæ tuitivæ appellationes? Negant Barth. Humad. lib. 13. Gloss. 4. tit. 13. p. 1. Vivald. in Candelab. p. 2. in explicat. Bullæ Cœnæ Domini casu 16. à num. 114. Latissimè Azeved. lib. 2. vers. Item & decimoquartò, tit. 6. l. 1. Recopil.

* *Sæculari cuilibet magistratui, &c.*] Vide Cenedo in collectan. 17. ad decretales n. 2. post Vivald. Azeved. & alios, & Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 102. lit. A. Bobadill. d. lib. 2. c. 18. n. 139.

s *Per annum insorduerit.*] Vide Cov. in c. Alma mater, p. 1. §. 7. à n. 10. Mandos. in Annal. cas. à num. 90. & in praxi tit. de Ingrat. cap. 5. Duenh. Reg. 153. vers. Quartò amplia. Rebuff in Repet. cap. Postulasti, de Clerico excomm. minist. à n. 108. & in praxi tit. declarat. novæ provis. verbo Teque absolventes. n. 10. Maran. de Ordine judic. p. 6. cap. de contumacia. num. 35. Simanch. de Cathol. instit. c. 14. à n. 2. & c. 27. n. 4. Paul. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 29. n. 2. Perez l. 1. vers. Et excommunicatus persistens, tit. 5. & l. 9. in Gloss. verbo, *estuuiere descomulgado*, tit. 19. lib. 8. Ordin. Humad. lib. 32. Gloss. 2. à princ. tit. 19. p. 1. Salzed. in praxi c. 116. à n. 4. Azeved. ad lib. 14. n. 14. tit. 1. lib. 4. novæ Recop. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Clericus, pag. 78. ad fin. Fr. Emman. q. Regul. to. 2. q. 103. art. 3. in fine † Jo Guttier in q. canon. lib. 1. c. 12. num. 20. Cened. plures referens collect. 13. ad decretum.] Gonz: ad Reg. 8. Cancel. gl. 15. n. 103. cum seqq. Steph. Grat. discept. forens. c 119. n. 2. cum seqq. qui duo posteriores resolvunt, quod si quis fuerit excommunicatus propter debitum civile, ob non solutionem alicujus rei, non habebit locũ hujusmodi privatio propter insordescentiam.

CAPUT IV.

Episcopi, Abbates & Generales Ordinum possunt pro sua conscientia statuere omne quod magis expedire judicaverint circa Missarum numerosarum recitationem.

a CONtingit sæpè in quibusdam Ecclesiis vel 1 tam magnum Missarum celebrandarum numerũ ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri; vel Eleemosynam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facilè inveniatur, qui velit huic se muneri subiicere; unde depereunt piæ testantium voluntates; & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios usus relicta, quo plenius, & utilius

utiliùs potest, impleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo diœcesana, β itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, 2 statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

DECLARATIONES.

Congr. Concilii censuit, ex decreto Concilii, c. 4. Sess. 25. non licere Episcopo reducere onera missarum beneficio in fundatione apposita. 3. Martij, 1597.

Congreg. Conc. censuit, redditus pia testantium voluntate pro missarum celebratione aliisque piis usibus relictos, posse ab Episcopo in distributiones quotidianas, neque in alium usum, quantumvis pium, ullo modo converti. 28. Jan. 1600.

1 *Tam magnum Missarum.*] Caput hoc intelligendum est de Missis tantùm, & non de aliis suffragiis.

Hoc Decretum habet locum etiam in reductione Officiorum pro defunctis.

Improbata fuit certa taxa Eleemosynarum, pro missis à testatoribus præscriptis. Non intelligitur hoc capitulum de Missis in fundatione impositis, sed de relictis.

2 *Statuere circa hoc, quidquid, &c.*] Congregatio censuit Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione cleri; debere tamen eum requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus à jure expressis de Synodo.

Ut eorum semper defunctorum.] Hæc dictio *semper* non refertur neque ad tempus, neque ad diem, sed intelligi debet *semper singulis missis* quas jure reductionis celebrari contigerit.

Commemoratio fiat.] Hic satisfit per intentionem applicationis Missarum per preces, quæ offeruntur in secundo memento, & per collectas fieri possunt. Religiosi qui ob paupertatem Sacerdotum Missarum oneri satisfacere nequeunt in suis Capitulis provincialibus, prout magis expedire judicaverint providere poterunt.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. act. 4. c. 26. in fine, Seraph. dec. 6. 1. Fr. Emm. in sum. p. 1. cap. 252 n. 13.

β *Itemq; Abbatibus & Generalibus Ordinum.*] Optimè Zerol. in praxi Episc, p. 1. verbo Missa, §. 3. pag. 228. Fr. Emm. q. Regul. tom. 1. q. 43. art. 13.

CAPUT V.

Rebus bene constitutis & certum onus annexum habentibus nihil omnino detrahatur.

RAtio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex benefi-

ciorum quorumcunque 1 erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, 2 qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta, in beneficiorum collatione, seu in α quacunque alia dispositione, 3 eis non derogetur. β Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocunque ita constituta fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in ulla provisione detrahatur: & aliter facta provisio surreptitia censeatur.

DECLARATIONES.

1 *Erectione seu fundatione.*] Habens Capellam, non tenetur promoveri ad Sacerdotium, dummodo in fundatione cautum non sit, ut Capellanus per seipsum Missas celebret: attamen interea debet curare ut per alium Missæ in illa Capella celebrentur, nec erit satisfactum oneri, si Missæ in alia Ecclesia erunt.

2 *Qualitates aliquæ requiruntur.*] Congregatio censuit, non licere Episcopo post Concilium, etiam accedente Patronorum consensu, derogare qualitatibus in beneficii fundatione appositis: ideoque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum illud ei conferre, qui nequaquam fuerit hujusmodi ætatis.

Capellæ non intelliguntur habere onus celebrandi Missam, nisi ex fundatione cautum sit, *ut per seipsum, &c.*

3 *Eis non derogetur.*] Nequidem de consensu patronorum, quorum circa hoc nulla est potestas, sed omnino observari debet fundatio. Itaque sublata est facultas, de qua Doctores in *c. cum accessissent, de Const. ubi Abbas, num. 5.*

REMISSIONES.

α *Quacunque alia dispositione.*] Quòd valet conditio posita in fundatione beneficii, quòd tale beneficium conferatur consanguineis, resolvunt Hojed. de benefic. p. 1. c. 23. n. 132. & c 24. num. 107. Lambertin. de jure patron. p. 1. lib. 1. q. 9. princip. à num. 109. & lib. 1. p. 2. art. 2. q. 2. princip. à num. 1. Sebast. Medices de acquir. rerum domin. Gloss. 1. p. 3. num. 352. Azeved. lib. 14. num. 13. tit. 3. lib. 1. novæ Recopil. & lib. 5. n. 2. tit. 6. eod. lib. * Rota noviss. decis. 194. n. 1. de qua per Farin. 2. p. civil. Vide etiam tradita per Azeved. in l. 9. tit. 6. lib. 1. novæ recop. num. 6. Guttier. cons. 1. num. 1. 11. 17. & 19. ubi quæ stante hoc decreto Episcopus non potest dispensare cum præservato, nec pro una vice, alterando qualitates à testatore requisitas adhuc cum consensu patroni. quod etiam Azeved. d. tit. 6. in lib. 5. num. 2. nisi consensus præstaretur à fundatore.

β *Idem in præbendis.*] Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. n. 19. & vide quid Gloss. 29. n. 3.

CAP.

CAPUT VI.

Praescribitur modus, quem observare debet Episcopus visitans Capitula exempta, ac personas, cum deputatis duobus ex parte Capituli, tam in criminibus ex incontinentia, quàm aliter.

1 α STatuit sancta Synodus, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Decretum sub fel. rec. Paulo III. *a* quod incipit, 2 Capitula Cathedralium, observetur, non solum, 3 β quando Episcopus visitaverit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus, 4 contra aliquem ex contentis 5 in dicto Decreto procedat: ita tamen, ut, cum extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: videlicet, 6 γ δ ut Capitulum initio cujuslibet anni 7 eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio, * & assensu Episcopus, 8 vel ejus Vicarius, tam 9 in formando processum, quàm in cæteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusivè, 10 coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in ejus domo, 11 aut consueto tribunali, procedere teneatur. ε Unum autem tantum sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quodsi ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: &, si in electione tertij etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio devolvatur; & juxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: aliàs processus, & inde secuta nulla sint, nullosque producant juris effectus. *b* 12 In criminibus tamen 13 ex incontinentia provenientibus, de qua in Decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne judicium eludatur, & ideò opus sit 14 personali detentione, † *c* possit initio solus Episcop. 15. ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: servato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut juxta qualitatem delicti, * ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. *d* Episcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in choro & in Capitulo, 16 in Processionibus, & aliis actibus publicis sit 17 prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & 18 præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. 19 Quod si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur.

a Sup. Sess. 6. de ref. c. 4.

b Inf. c. 14. & sup. sess. 24. de Matri. c. 8.

c c. qualiter, c. 2. de accus. & c. tuæ. de pœn.

d Concil. Cart. 4. c. 35. c. Episc. in Ecclesiis, 95. dist.

a c. novit. cum seq. de his quæ fiūt à prælat. sine consf.cap.

a 20 Episcopi ipsi 21 Capitulum convocent, 22 vota exquirant, & juxta ea concludant. Absente verò Episcopo omnino hoc 23 ab eis de Capitulo, ad quos hoc de jure, vel consuetudine spectat, perficiatur, 24 nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus 25 Capituli jurisdictio,& potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salva, & intacta omnino relinquatur. 26 Qui verò non obtinent dignitates, 27 nec sunt de Capitulo, ii omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subiiciantur: § non obstantibus, quo ad supradicta, privilegiis, etiam ex fundatione competentibus, 28 necnon consuetudinibus, 29 etiam immemorabilibus, † sententiis, juramentis, 30 concordiis, quæ tantum suos obligent auctores: b salvis tamen in omnibus, privilegiis, quæ Universitatibus Studiorum generalium, † seu earum personis sunt concessa. 31 Hæc autem omnia, & singula in iis Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex constitutionibus, vel privilegiis, aut consuetudinibus, sive Concordiis, seu quocunque alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem, ac jurisdictionem, quàm præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit.

b c.jur.alleg.in meo tractat. de privilegiis scholariū, maximè privil. 64. cum seq.

DECLARATIONES.

1 *Statuit sancta Synodus.*] Decretum hoc loquitur solùm de Capitulis exemptis, & iis quæ consuetudine aut alio speciali jure se tuebantur adversus Episcopos, ea autem jura Episcopo sunt restituta; sed illis nō utetur nisi cum consilio, & assensu duorum electorū ex Capitulo, &c. Non exempta autem capitula non comprehenduntur, etiam si multa habeant privilegia.

2 *Capitula Cathedralium.*] Hoc Decretum non pertinet ad Ecclesiam Cathedralem tanquam cathedralem, sed tanquam exemptam: unde Collegiata, quæ prius non erat exempta, sed in omnibus Episcopo subjecta, si postea est erecta in Cathedralem, non comprehenditur hoc Decreto.

Si Capitula, de quibus hoc Decretum & supra sess.6.c.4. sunt exempta à jurisdictione Episcoporum, tenentur servare Decretum illius Concilii Provincialis, cui interfuit Episcopus.

3 *Quando Episcopus visitaverit.*] Debere ita observari Congregatio Concilii censuit. *Vide quæ supra notata sunt sess.6.c.4.*

Circa hoc Capitulum fuerunt proposita varia dubia. *Primum*, An in visitatione Abulensis Ecclesiæ vel personarū, Episc. necessariò deberet assumere Notarium & Secretarium Capit. vel potius unū ex suis Notariis, quem ipse ad hoc elegisset, cum in Conc. Tr. c.6. expresse sit dispositū, quòd acta fiant coram Notario Episcopi? *Secundum*, an Episcopus visitando possit solus sine adjunctis Capitularibus peccata & excessus Capitulariū (quos correctione & punitione dignos repererit) corrigere, punire, & emendare? *Tertium* an Episcopus vel ejus Vicarius, quādo simul cum adjunctis Capitularibus, extra visitationē, contra aliquem ex Capitularibus ad punitionem delictorum procedunt juxta formā

Conc.

Concil. Trid. hoc c. 6. debeat ei servire Fiscalis ipsius Episcopi, qui crimina accuset & prosequatur? vel potiùs an ad hoc munus sit assumendus & nominandus alius Fiscalis ex servitoribus vel Capellanis dictæ Ecclesiæ Abulensis?

Ad hæc ita responderunt Domini Cardinales, & quidem ad *Primum*, quod in visitatione, de qua agebatur, proprius Notarius ab Episcopo esset assumendus, non illi tamen Capitulo suspectus. Ad *secundum*, Non teneri Episcopum in præfata visitatione adhibere adjunctos Capitulares; & aliquod crimen posse per se corrigere & punire, non tamen pœna ordinaria, sed ea quę morum magis emendationem, quàm punitionem respiciat. Ad *tertium*, Posse eundem Episcopum assumere fiscalem vel alium, quem ipse deputare maluerit.

Ex parte ejusdem Episcopi denuo proposita fuerant hæc dubia. *Primum* est. An Episcopus solus, absque adjunctis Capitularibus possit Capitulum visitare. *Secundum*, An hæc visitandi facultas extenderetur etiam ad res bona Capituli, ejusque administratores. *Tertium*, An hujusmodi decisio haberet locum etiam casu quo administratio rerum & bonorum inter Episcopum & Capitulum esset communis. *Quartum*, Quatenus Episcopo competat facultas visitandi, etiam tunc, cum administratio est communis, an præscribendus sit modus Episcopo, ne immutet aut tollat decreta ab administratoribus facta, ne eorum potestas, aut auctoritas labefactetur. *Quintum*, An liceret Episcopo, exigere juramentum à visitatis. *Sextum*, An de rebus scandalosis tantum, & publicis, an etiam secretis & occultis in visitando posset inquirere. *Septimum*, An essent tanta transsumpta eorum, quæ Episcopus visitando punitione digna reperisset. *Octavum*, An Capitulum possit visitari ab Episcopo in sua domo Episcopali, an in loco Capitulari tantùm. *Nonum*, An Episcopus visitando possit recusari, tanquam suspectus. *Decimum*, An Episcopus visitans, juramentum, & acta visitationis in scripturam redigere possit, præsertim si respiciebant personas Capitulares, contra quas nonnisi cum adjunctis est procedendum, juxta hoc cap. *Ad primum, de visitatione*, respondit Congregatio Episcopum posse. Quod sic (ut prætenditur) Capitulum habet statutum ab Apostolica Sede confirmatum. Hunc articulum Congregatio rejecit ad Rotam, dummodo interea non retardetur visitatio. *Ad secundum* respondit, facultatem visitandi, etiam ad res & bona Capituli, ejusque administratores extendi, alias elusoria esset visitatio, si negligentes & bonorum usurpatores non castigaret. *Ad tertium* respondit prædictum Episcopum etiam eo casu visitare posse, non excedendo tamen terminos visitationi præscriptos. *Ad quartum*, nullum alium Episcopo præscribendum modum, quā quod juxta visitationis limites se contineat. *Ad quintum*, de juramento non licere in visitatione præparatoria, secus in Capitulo: an autem depositiones testium sint redigendæ in scripturam? Congregatio dixit maturiùs utraque parte informata, se deliberaturam. *Ad sextum*, respondit posse etiam in iis. *Ad septimum* de transsumptis dandis, posse itidem in præparatoria, secus verò in Episcopali. *Ad octavum*, dixit, Episcopum non posse nec potuisse visitare in domibus Episcopalibus, sed cùm visitare voluerit Capitulum accedere debere ad locū ipsum, quo Capitulares congregari & eorum actus expediri consueverunt, si tamen id congruè fieri potest: sin minus, ad locum congruum & com-

modiorem. Sed semper tenetur accedere ad locum Capitularem, quoties prosequi voluerit visitationem alicujus particularis personæ de Capitulo. *Ad nonum*, respondit, sæpe dictum Episcopum recusari non posse, nec cùm generalem visitationem aggreditur, nec cùm ad specialem descendit, si modo sine strepitu & figura judicii procedens pœnas imponit delictorum non ordinarias, sed eas tantùm, quæ morum emendationem respiciunt, & modum corrigendi non excedunt. *Ad decimum & ultimum*, de redigendis in scripturam juramento & actis visitationis, respondit id non posse.

Congregatio censuit de voto Rotę, hoc Decretum non solùm comprehendere Capitula exempta, sed & omnia alia prætendentia ritè se posse tueri, non modò adversus visitationem, ut c.4. Sess. 6. sed etiam adversus ea, quę hìc disponuntur, quando agenda sunt extra visitationem, sive vigore privilegiorum etiam ex fundatione competentium, nec non consuetudinum etiam immemorabilium, sententiarum, juramentorum & concordiarum, quæ tantùm suos obligent auctores.

Fuit dubitatum, an portionarii, qui habent vocem in Capitulo, possent visitari ab Episcopo absque adjunctis: & fuit resolutum quod sic, quia etiamsi habent vocem in Capitulo, non propterea erunt de Capitulo, eo quod de Capitulo sint Canonici tantùm, *Fel. in proœm. Decretal.* & habere vocem in Capitulo non operatur, quòd quis sit de Capit. *gl. & Doct in Clem. 2. de ætat & qualit.*

22. Junii 1593. Congregatio Concilii censuit, non ex eo, qui Portionarii integri, & dimidii habent vocem in Capitulo, illos esse Capitulares, sed tunc inter Capitulares censeri debere, cùm ex Apostolico privilegio, vel ex consuetudine, aut Ecclesiæ statuto inter Capitulares connumerentur. Ideo si ipsi talibus facultatibus non potiantur, Episcopus poterit contra illos non cum adjunctis solùm procedere.

4 *Contra aliquem ex contentu.*] Facultas procedendi contra aliquem ex Capitularibus exemptis pertinens ad Episcopum, & adjunctos, juxta hoc c. non devolvitur ad Episcopum, si adjuncti requisiti, cùm eo procedere negligant vel recusent.

5 *In dicto Decreto procedat.*] Hæc facultas non est privatoria ad eos, qui jus habent visitandi & corrigendi, quia iis licebit visitare seorsū ab Episcopo, & correctos ab istis nō poterit Episcopus de novo corrigere.

Hoc Decretum planè est observandum, etiamsi Capitulum ipsum deliquerit, vel aliquis ex Canonicis de mandato Capituli, etiamsi Canonicus extra civitatem delinquat; maximè degens in aliquo loco, ut purà in loco sui beneficii, vel si deliquerit intra corp' suæ Ecclesię.

Subcollectores Cameræ Apostolicæ ad nudum ministerium exigendi certis casibus in his partibus deputati, si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari & corrigi non possunt. Sic responsum fuit Episcopo Segobiensi.

6 *Ut capitulum initio cujuslibet anni.*] Quando scilicet exemptum est à jurisdictione Episcopi, & sic quæ disponuntur in hoc cap. & cap. 4. Sess. 6. habent locum tantum in Capitulis à jurisdictione Episcoporum exemptis. *Hoc hactenus sæpè declaratum est.*

Propositum fuit: An ad Episcopum vel alium Superiorem pertineat facultas procedendi contra Capitulares, quando universum Capitulum deliquit? Itē dato quod ad Episcopū pertineat, an de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere teneatur, juxta hoc c.

Ad

Ad has duas dubitationes Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, sic respondendum censuit, nempe: *quoad primum*, hujusmodi facultatem procedendi pertinere ad Episcopum etiam absque adjunctis, quando totum Capitulum deliquit: modò delictum non sit in personam Episcopi, vel in contemptum ejus; vel, ubi Episcopus habeat interesse: tunc enim ea facultas contra Capitulares procedendi devolvitur ad proximum superiorem. *Ad secundum* verò respondit, Episcopum de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere non teneri.

7 *Eligat ex Cap. duos.*] In forma procedendi Episcopo hic præscripta, licet ei secum adhibere duos de Capitulo exempto, quando procedere voluerit contra aliquem ex ipsis.

Ex hoc decreto potest solus Episcopus sine adjunctis Capitularibus ad correctionem & punitionem portionariorum procedere, etiam casu quo portionarii de consuetudine, aut ex privilegio Apostolico, vel Ecclesię statuto in Capitulo vel semper vel plurimũ haberẽt vocẽ.

8 *Vel ejus Vicarius.*] Congregatio censuit, Vicarium non teneri procedere cum adjunctis, nisi prout tenetur Episcopus.

9 *Informando processum.*] Aliter tamen censuit Congregatio, quando à Capitulo uniuscujusque Ecclesiæ Collegiatæ non ea omnia observari debent, quæ decreta sunt hoc Capitulo.

10 *Coram Notario tamen ipsius Episcopi.*] Etiam in visitatione, quando est adhibendus Notarius, non tamen ad electionem Vicarii cum adjunctis. Id servandum est tam in extrajudicialibus, quàm in judicialibus correctionibus.

Capitulo licet eligere duos Canonicos, qui cum Episcopo procedant in causis Canonicorum: nullum tamen jus habent in electione Fiscalis, qui intervenire solet in criminibus Canonicorum reorum, sed ejus electio ad Episcopum pertinet.

Excluso Notario Capituli, electio Fiscalis ad Episcopum solùm pertinet. Episcopus verò potest assumere suum Fiscalem vel alium quemcunque voluerit deputare.

11 *Aut consueto tribunali*] Ad electionem Episcopi, vel ejus Vicarii, dummodo non fiat in Ecclesia, Vicarius Episcopi debet convenire in consueto tribunali, eo casu quo procedit cum adjunctis, quod erat in Ecclesia Salamantina in claustro, dummodo sit extra corpus Ecclesię.

Episcopus potest sedere pro tribunali quocunque loco Diœcesis non exempto, ubi maluerit. *Ita c. cùm Episc. de off. Ord. in 6.*

12 *In criminibus tamen*] Episcopus in visitatione potest inquirere de criminibus occultis, & non solummodo de publicis & notoriis.

Cùm magister Capellæ, cæterique Cantores, & Organista sint de Capitulo, an istos Episcopus punire sine adjunctis possit? Congregatio censuit, nisi hæ personæ comprehendantur in confirmationibus Apostolicis; ex Concilio in hoc cap. omnes, qui non obtinent dignitates, neque sunt de Capitulo, in causis Ecclesiasticis Episcopo subjici.

13 *Ex incontinentia.*] In crimine concubinatus potest Episcopus solus ad informationes & carcerationem procedere, ubi de fuga timetur, idque absque monitione, & forma hìc præscriptis.

14 *Personali detentione.*] Carceres pro Capitularibus delinquentibus in domo Episcopi esse debent.

In loco decenti custodiātur. licet Canonici sint custodiendi in loco de-

decenti, carcer tamen debet esse in domo Episcopali, & nō in Ecclesia.
15 *Ad summariam informationem.*] Etiam absque monitione illa, de qua infra c.14.

13. Aug. 1599. Congregatio Concilii censuit, Decretum d.c.6. Sess. 25. habere locum in his tantùm Capitulis, quæ exceptione, consuetudi[...], aut alio speciali jure se tuebantur adversus jurisdictionem Episcopi, tanquam adepta esset Capitulis tantùm hujusmodi exemptio, aut aliud jus speciale, quo ante Concilium nitebantur, tum etiam jurisdictionem, quam in Capitulares ante Concilium exercebant, Episcopo esse restitutam, qui tamen non aliter ea uti planè debet, aut potest, quàm cum consilio & assensu duorum Canonicorum à Capitulo ad præscriptum ejusdem Concilii electorum.

De quorum consilio & assensu Consilium & assensus duorum Canonicorum à Capitulo pro causis criminalib. electorum, ab Episcopo quærendum non est, si Capitulum totū deliquerit, aut illi duo electi.

Episcopus visitans tenetur dare transsumptum, si repererit aliquod delictum carceratione vel castigatione dignum.

Mulctæ quæ exiguntur à Capitularibus non sunt aliquibus eorum functionibus applicandæ, veluti portionibus, sed piis locis.

Episcopi convocare Capitulum ad libitum possunt, dummodo non proponant de re ad commodum suum vel suorum spectante. Capitulum quoque ipsum potest, quandocunque voluerit se congregare. *Infrà hoc cap.* §. *Quod si aliquid.*

16 *In processionibus.*] Ad Episcopum pertinet cum consil. Capituli, decernere & edicere, quò & qua dirigendæ deducendæque sint processiones, non obstente immemorabili consuetudine, prout est in Decreto Concilii.

Hoc Capituli consilium declaravit eadem Congregatio intelligi oportere in processionibus duntaxat publicis, non autem in privatis. Privatas autem processiones illas intellexit, in quibus alieni seu externi Clerici non evocantur, sed à Capitularibus & Cathedralibus tantùm fiunt ob aliquas particulares causas. Porrò in publicis processionibus absente Episcopo eandem facultatem habet Vicarius Generalis in processionibus decernendis & dirigendis, quam Episcopus habere consuevit.

17 *Sit prima sedes.*] Per hæc verba fuit resolutum, quod Rector Parochialis Ecclesiæ Ripæ Transenensis, qui ex immemorabili consuetudine deferebat in publica processione Sacramentum Ecclesiæ, *juxta Clementinam unic. de reliquiis, & vener. sanct. & sup. Sess.* 13. *Can.* 6. cedat Episcopo nuper electo, qui vult Sacramentum hujusmodi deferre. Sic Congregatio censuit de mense April. 1573.

18 *Et præcipua auctoritas.*] Non potest tamen solus Episcopus sine Consilio Capituli edicere & dirigere processiones, sed tenetur illud adhibere, sicut dicitur in hoc Decreto.

19 *Quod si aliquis Canonicus.*] Episcopo ex Decret. hujus c. quod ad convocationem Capituli spectat, ea duntaxat auctoritas est attributa, ut eo casu solo possit ipse suo arbitrio Capitulum convocare, vota requirere, & juxta ea concludere, dommodo non sit actum de re ad suū vel suorum commodum spectante. In reliquis Concilium suum unicuique jus reservavit. Eadem tamen Congregatio censuit, Episcopum convocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus judex esse

esse non potest. Et qui de re spectante ad Episcopalem dignitatem potest esse judex, convocare potest Capitulum.

20 *Episcopi ipsi.*] Eo casu quo res esset pertinens ad commodum Episcopi, Concilium declaravit, quod Capitulum non potest convocari sine consensu & præsentia Episcopi; reliquos autem casus reliquit in terminis juris veteris. In Capitulis ergo non exemptis, quæ Ordinario subsunt, est servandum jus commune.

Episcopus controversiam habens cum Capitulo, non potest domi suæ Capitulum congregare, sed debet ad aulam capitularem convocare, in qua solitum est Capitulum semper convenire.

21 *Capitulum convocent.*] In domibus propriis posset convocari Capitulum, casu quo non haberent Episcopi locum ad hoc specialiter deputatum & decentem, in quo solitum esset convocare, & congregare Capitulum.

Episcopus Placentinus non potest Capitulum Ecclesiæ Cathedralis domi suæ congregare, sed idem debet in aula Capitulari convocari, in qua antea solitum est semper Capitulum convocari.

Dubitatum fuit, an decretum Concilii hoc c. quo conceditur facultas Episcopis convocare Capitulum nisi de re ad suum vel suorum commodum spectante agatur, sit intelligendum, quando res ad se vel ad suos suo privato nomine pertinet: an verò etiamsi pertinet ratione dignitatis Episcopalis. Congregatio censuit quod Episcopus convocare non possit Capitulum in illis casibus, in quibus judex esse non potest, & si de re spectante ad episcopalem dignitatem potest esse judex, convocare potest Capitulum. Abb. in c. venerabili de Cens. in fin.

Capitulum N. prætendit Episcopum non posse visitare personas Capitulares alibi quàm in loco vel Camera Capituli. Congregatio censuit in loco decenti.

22 *Vota exquirant.*] Episcopus non habet vocem in Capitulo.

23 *Ab iis de Capitulo.*] Absque consensu Episcopi.

Visitatio ad favorem c. 4. sess. 7. & c. hujus eatenus competit ex his Decretis, Episcopo, ut etiam liceat Decano & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subjectas cumulativè cum Episcopo, vel seorsum etiam ab eodem (non tamen excludendo ipsum Episcopū toties quoties sua auctoritate uti voluerit) visitare, corrigere, & emendare juxta antiquam & immemorabilē hactenus observatā consuetudinē.

24 *Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.*] Hoc intelligendum est, si Capitulum est exemptum. Et ita observari jussit Congregatio cum Vicario Tarantinensi.

25 *Capituli jurisdictio & potestas.*] Declaratum fuit debere hoc fieri juxta consuetudinem, & statuta hactenus observata, & idcirco non poterit cogi Capitulum ad tenendum Secretarium, qui sit Clericus in sacris constitutus, sed potest habere Laicum. Punctator verò debet esse Clericus in sacris constitutus, secundùm Decretum Provincialis Compostellæ, revisum per S.D.N. anno 1565. Et si ab immemorabili tempore deputatio punctatoris ad Capitulum pertineat, ita observetur, quia Concilium in hoc nihil innovat.

26 *Qui verò non obtinent dignitates.*] Qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo Portionarii, si in Cathedrali habent stallum, in choro vestem Canonicalem & votum consultivum; sunt de Capitulo & comprehenduntur hoc Decreto.

Du-

Dubium faciebat doctrina Innoc. *in c.2. ad finem de instit.* ubi requirit quod quis habeat jus Canonici, per ea quæ cumulat Fel. Sed visum fuit sacræ Congregationi Illustriss. Cardinalium, quòd propter votum consultivũ, quod habent illi portionarii, dicantur de Capitulo, quantum ad dispositionem hujus cap. Nam qui habet vocem in Capitulo, habet jus Canonici. *Fel. in c. cum acc. n.34. de constit.* quid autem de dignitaribus faciendum sit, tenendum est, sicut per eum ibidem dicitur.

27 *Nec sint de Capitulo.*] Et si subsunt Capitulis, vel illis inserviant, aut famulentur foris, aut in ipsa Ecclesia quantum ad divina & nõ aliter.

28 *Nec non constitutionibus.*] Congregatio censuit, non obstare, quod Vicarius Archiepiscopi possit intervenire in Capitulo, & in eo præsidere, si talis facultas ei ante Concilium, ex constitutionibus aut consuetudine, vel alio quocunque jure legitimè competebat, juxta Decretum ejusdem Concilii in fine. Præsertim si illud Capitulum nullo exemptionis, aut speciali jure juvetur adversus omnimodam subjectionem: in his tamen, in quibus esset agendum in Capit. de re spectante ad Archiepiscopum, seu suorum commodum, Congregatio æquum censuit, ut ne ejus Vicarius intersit.

1. Julii 1597. Congregatio Concilii censuit, Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione Clerici, debere tamen eum exquirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus à jure expressis.

29 *Etiam immemorabilibus.*] Derogatio immemorabilis, de qua hoc cap. extenditur ad disposita in c.4. Sess.6. suprà.

30 *Concordiis.*] Re proposita à Rota, & perlata ad Illustriss. Cardinales, & in Congregatione maturata, Illustrissimi censuerant derogationem, de qua in præsenti textu, concordias etiam à Sede Apostolica confirmatas comprehendere: quia attendenda est potiùs mens, quàm verba legis, & ita fuerat resolutum sub die 15 April. 1574. Sed iterum negotium excitantibus Dominis de Rota, S.D.N. hunc textum declaravit ex Congregationis sententia, cum suis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apostolica confirmatas.

28. Apr. 1594. Congregatio Concilii censuit, concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemorabilis, fuisse à Concil. Trid. *cap.6. Sess. 25. de Reform.* derogatum.

Fuit autem propositum in Congregatione, An intelligatur de concordiis confirmatis in forma communi, an verò de illis tantùm, quæ ex certa scientia sunt confirmatæ? Die 13. Nov. 1586.

Congregatio censuit, esse præservatas ex hoc textu, & ex c.4. sess.6 concordias confirmatas ex scientia cum causæ cognitione duntaxat.

Super interpretatione c.4 sess.6. & c.6. sess.25. Concil. Trid. facta per Dnn. de Rota instante Sacra Congregatione Illustriss. Cardinaliũ ejusdem Concilii: Respondit sic Decanus: De ordinatione Sacræ Congregationis Illustriss. Cardinalium Concilii Trident. fuit propositum in Rota dubium, quod erat inter D. Episcopum Gadicensem, & Decanum & Capitulum ejusdem Ecclesiæ super interpretatione tam c.4. sess.6. quàm hujus c. & partibus hinc inde informantib. fuerunt Cardinales omnes sine difficultate in voto, quòd vigore harum constitutionum possint per Episcopos & alios majores Prælatos, Capitula Cathedralium & aliarum majorum Ecclesiarum, illarumque personæ visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica:

non

non solùm si Capitula hujusmodi, ac personæ vellent se tueri exemptionibus, sed etiam consuetudinibus, sententiis, juramentis, & concordiis, quæ tantùm suos obligent auctores, non etiam successores. Itaque Sacra Synodus comprehendit, non solùm Capitula exempta, sed & omnia alia prætendentia se posse tueri adversus visitationem, sub vigore constitutionum, &c. Notissimum enim est, indefinitum in lege æquipollere universali: præterea satis dixisset, *nullis exemptionibus*, si nihil ultra impedimentum exemptionis S. Synodus tollere voluisset, quod non est dicendum stantibus subsequentibus verbis, scilicet *consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, &c.* Quoniam interpretationem clarissimè comprobant verba, quæ sunt initio hujus capitis, scilicet, *Statuit Synodus ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, &c.* Qui autem dicit (*omne*) nihil excipit aut excludit. Et hoc tenendum est, etiam casu quo agendum sit extra visitationem, derogaturq; privilegiis etiam immemorabilibus, sententiis, juramentis, & concordiis, quæ tantùm suos obligent auctores, sicuti dicitur in hoc cap.

31 *Hæc autem omnia & singula.*] S. Synodus in favorem Episcoporum addit *omnia & singula* (de quibus hoc capitulum) locum non habere in his Ecclesiis, in quibus Episcopi, aut eorū Vicarii, ex constitutionibus vel privilegiis aut consuetudinibus, sive concordiis seu quocunq; alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem & jurisdictionē, quam præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit. Ita hic in præsenti decreto dicitur. Ex quibus verbis tollitur unum motivum deductum per informantes pro parte cujusdam Capituli, quo dicebatur præsentis Capitis tenor nō continere derogationē statutorum d. Capituli. Sed apertè ex verbis proximè relatis constat de contrario, cùm solùm præserventur constitutiones in favorem Episcoporū. Ex quibus infertur, prædicta omnia verba multo fortiùs habere locum, si Capitulum neq; sit exemptum, aut consuetudinem nō habeat aut sententias, aut juramenta, aut concordias.

REMISSIONES.

α Vide Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 751. per totum, ubi in fine refert mense Aprili 1614. Illustriss. Card. censuisse, text. nostrum procedere etiam in portionario, ita ut Canonici possint in conjudices eligi, & hujusmodi portionarios habere jus votandi ut Canonicos, & posse agere sicut Canonicos pro concernentibus Ecclesiæ utilitatem, resolvit Verall. decis. 91. p. 1. * Idem Ricc. resol. 39. in prax. resolut. Vide etiam suprà Sess. 6. cap. 4. de reform. & Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A. vers. competit, & Rotam noviss. decis. 174. ex n. 1. de qua per Farin. p. 1. civil. ubi etiam decis. 57. 62. & 168.

β *Quando Episcopus visitaverit.*] Visitationem Capitulorum, & personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulativè, non privativè ad Abbates & Decanos, & alios quibus ante Concil. competebat jus visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, per Illustr. Card. decisum referunt Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 154. num. 40. Gonzal. ad reg. 8 Cancel. § 2. procem. n. 21.

γ *Ut Capitulum initio cujuslibet anni, &c.*] An habeat locum in Capitulo exempto ab Episcopo? Affirmant Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Capitulum, ℣. Ad 8. pag. 84. Rot. Rom. divers. dec. 206. & 308. p. 2. quam refert Aloys. Ricc. d. collect. 751. in pr.

δ An

& An si collectores Cameræ Apostol. ad nudum ministerium exigendi certis casibus in partibus deputati si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati ab Episcopo visitari & corrigi possint? Sacram Cardinalium Congregationem censuisse Episcopum non posse, refert Gonzal. ad reg.8. Cancell.gl.51.n.82,

* *De quorum consilio, &c.*] Vide Achil.de Grassis decis.57. Quod hæc forma sit servanda tam in casibus gravioribus, quàm levibus, decrevit Rota novissima decis. 738. in recollectis à Ferinac.

• *Unum autem tantùm sit.*] Quid si discordent? Vide Guttier. pract. l.1.q.94.* & q.93.

† *Personali detentione.*] Vide text.in c. qualiter. 24. de accusat. & in c.tuæ 6.de pœnis. Bern.Diaz in prax.crim.cap.84.Farin.in prax.crim. q.1. maximè ex n.8. & in q.47.n.153. cum seq. & n. 210.

* *Iuxta qualitatem delicti, &c.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in praxi can. c.124. lit.A.

ζ *Non obstantibus, quoad supradicta, privilegiis.*] Locum non habere in concordiis à Sede Apostolica ex certa scientia confirmatis, docet Gonzal.ad reg.8.Cancell.gl.25.n.14. † Vide Rotam noviss. decis.715. jure collect.à Farin.n.4.

† *Consuetudin. etiam immemorabilibus.*] Vide Horatium Lutium de privil.scholar.privileg.64. Salzed.ad Bern.Diaz in d.c.3.pag.10.decis. Rotæ 715.n.4.in recollectis à Farinacio.

* *Concordiis.*] Vide Achil.de Grassis decis. 60. Cæsarem de Gras.decis.88.Rotam noviss.decis.715.n.3.& 2. in recollect. à Farin.

† *Universitatibus studiorum generalium, &c.*] Vide Seraph decis.535. num. 2.

CAPUT VII.

Accessus aut regressus ad beneficia Ecclesiastica tolluntur. Coadjutor quomodo, cui, & ex qua causa concedendus.

a c. ad Apostolicã, 8.q.1. c. ex transmissa & c.ad extirpandas successiones de fil. presb. c. consulit, de jur.pat. c. ad hæc, de deci. Conc.Ro. temp. Hilarii a. 5.

CUm *a* in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cujuscunque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscunque beneficiis ecclesiasticis, ac in quibuscunque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus locum habeat. 1 In Coadjutoriis quoque cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut monasterii urgens necessitas aut evidens utilitas postulet Prælato dari Coadjutorem; is non aliàs cum futura successione detur, quàm hæc causa prius diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à jure & decretis hujus

sanctæ

sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: aliàs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

DECLARATIONES.

1 *In coadjutoriis.*] Episcopo cuidam petenti, ut posset facere Coadjutorem in Abbatia, quam in Episcopatus resignatione retinuit, concessum est, ut eligat Vicarium ad vitam, vel coadjutorem, &c. cum non obstet præsens capitulum.

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Resign. lib. 6. quæst. 5. n 96.* & in tract. de confident. beneficial. q. 27. à n. 72.] P. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 9. c. 21. col. 283.
β De Coadjutoria vide Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. à n. 30. cum seqq. latissimè Nicol. Garſ. de Benef. p. 4. c 5. per totum.
γ Quando concedi soleant Coadjutoriæ, vide Gonzal. ad reg. 6. Cancell. gl. 5. §. 9. n. 43. cum seqq.
δ *In Coadjutoriis, &c.*] Vide P. Azor d. p. 2. lib. 3. c. 2. col. 257. & vide quid Gonzal. d. gl. 5. n. 33. & 34.

CAPUT VIII.

Beneficiati sint hospitales. Hospitalia regantur prout fert fundatio, patiuntur proventus, ac bona. Episcopus ad hæc advigilet, contra tamen fundationem nihil agat, quam observari curet, adhibitis pœnis.

α ADmonet sancta Synodus quoscunque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, *a* ut hospitalitatis officium, à Sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum proventus licebit, promptè, benigneque exercere assuèscant, memores, eos, qui hospitalitatem amant, *b* Christum in hospitibus recipere. Illis verò, quæ hospitalia vulgò nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve usum præcipuè instituta, 1 in commendam, administrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam Ecclesiis suis unita, obtinent; vel si Ecclesiæ Parochiales hospitalibus fortè unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, *c* juxta Constitutionem Concilii Viennensis, aliàs in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innovatam, quæ incipit, Quia contingit. β Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum,

a c. 1. & c. quiescamus. 42. dist. cap. Archid. 25. dist. c. volumus. 98. dis. c. quia ad fin. & c. Mos. 11. q. 2. c. quoniam. 16. q. 1.
b Matt. 25.
c Clē. quia contingit. de rel. dō. & sup. sess. 7. c. ult.

usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, convertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter fortè, etiam in hunc eventum, 2 in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, observari curet Episcopus, aut, si id non possit, ipse, prout supra, utiliter provideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cujuscunque Ordinis, & Religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationē hospitalium habent, non tamen regularibus subjecti, ubi viget regularis observantia, ab Ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessariis, re ipsa obire cessaverint, non solùm per Ecclesiasticas censuras, & alia juris remedia ad id compelli possint, sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuò privari possint; aliiq; eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur; nec administratio, seu gubernatio hujusmodi locorum uni & eidem personæ ultra triennium † deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quoad omnia supradicta, quacunque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu privilegiis, aut indultis quibuscunque.

DECLARATIONES.

1 *In commendam.*] Hospitalia ob rationabilem causam quandoque à Sede Apostolica ad quatuor menses tantummodo commendantur, cum clausula, *quod omnes fructus in usus pauperum convertantur.*

Petenti Cardinali de Pisis, ut Hospitale Placentinum vacans morte ejus familiaris, sibi solùm ad sex menses commendaretur. Congregatio censuit dandum, & custodiendum ad quatuor menses per Breve, cum onere tamen, ut postea de idoneo viro provideatur ex hoc Decreto, & modo interim ipse nullos inde fructus percipiat, sed omnes in usum Hospitalis convertat.

Congregatio censuit, comprehendi Hospitale, cujus à 300. annis citra collatio & institutio in perpetuum titulum dari consuevit, quia Concilium excipit unum casum duntaxat, videlicet quando aliter in fundatione cautum reperitur.

Qui eorum institutioni proximior sit.] In hospitalibus, in quibus non habentur laborantes proprio morbo juxta proprium institutū hospitalis, licet videantur recipiendi proximiori morbo laborantes, juxta verba Concilii, non tamen eiiciendi sunt, si qui alioquin pauperes, diverso morbo laborantes, aut alii miserabiles reperiantur. Cùm verè mens Concilii fuerit providere, ne qui possident hospitalia, omnes fructus in usus proprios convertant, sub prætextu, quod non inveniantur infirmi secundum primam institutionem hospitalis. 2 In

ꝺ *In rerum fundatione, vel institutione.*] Congregatio Conc. die 4. Feb. 1581. censuit posse, & debere admitti id, quod aliter fieri cautum est in fundatione.

REMISSIONES.

ϛ An possit aliquis compelli ad hospitalitatem? Vide Laram in l. si à liberis, §. & si impubes, num. 37. Menoch. de Arbitr. casu 183. num. 43. P. Henriq. p. 2. sum pag. mihi 147. Tiraq. de Pœnis temp. causa 44. n. 10. Spin. in Speculo Testam. gl. 6. princ. num 8.

* *Hospitalibus fortè unita, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p. 1. c. 3. ex num. 2.

ꝑ *Quod si hospitalia, &c.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 84. art. 2. vers. Secundum, Zerol. in praxi Episcop p. 1 verbo Hispitale, n 8.

† *Ultra triennium, &c.*] Vide Nicol. Garciam d. c 3. n. 7.

CAPUT IX.

Quomodo probandum jus patronatus: cui deferendum, similiter etiam vetita nonnulla accessiones, quadam verò minimè. Legatur & teneatur hoc capitulum.

ϰ &c. SIcuti legitima patronatuum jura † tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in servitutem, quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. ζ η Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit sancta Synodus, ut titulus Juris patronatus sit ex *a* fundatione *, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis jure requisitis 1 ostendatur; sive etiam 2 θ ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, ι qui hominum memoriam excedat, aliasve secundùm juris dispositionem. † In iis verò personis, seu Communitatibus, ϰ vel Universitatibus, in quibus id jus plerumque 3 ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet *, plenior, & exactior probatio * ad docendum verum titulum requitatur, 4 nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quàm si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, † non minori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, * quæ omnes effectum sortitæ sint, 5 authenticis scripturis probentur. 6 Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tàm sæcularibus, quàm regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscunque aliis beneficiis, in Cathedrali, 7 vel collegiata Ecclesia; seu facultates, 8 & privilegia concessa tam in vim patronatus, quàm alio quocunque jure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cùm vacant (λ exceptis patronatibus, super Cathedralibus Ecclesiis, competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, μ aliosque sublimes, ac supremos

a Sup. sess. 14. de ref. c. 12. c. piæ mentis cōseq. 16. q. 1. &c. nobis de jur. pat.

mos Principes, jura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & *a* quæ in favorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata, † & irrita, cum quasi possessione inde secuta, intelligantur. Beneficiaque hujusmodi, tanquam libera, à suis collatoribus conferantur; ac provisiones hujusmodi plenum effectum consequantur. *b* Ad hæc liceat Episcopo, † præsentatos à patronis, si idonei non fuerint, repellere. 10 Quod si ad inferiores institutio pertineat, 11 ab Episcopo tamen, juxta aliàs statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, 12 irrita sit, & inanis. ‡ Patroni autem beneficiorum, cujuscunque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Universitates, Collegia quæcunque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, proventuum, obventionum quorumcunque beneficiorum, etiam si verè de jure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, 13 nullave causa, vel occasione se ingerant, * sed illos liberè Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacunque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum jus patronatus, venditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant: 14 si secus fecerint, excommunicationis & interdicti pœnis subiiciantur; & dicto Jure patronatus, ipso jure privati existant. Insuper accessiones, per viam unionis † factæ de beneficiis liberis ad Ecclesias Juri patronatus, etiam laicorum, subjectas, tàm ad parochiales, quàm ad alia quæcunq; beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera ejusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub Jure patronatus constituantur; hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cujusvis instantiam fient; quacunque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum unionibus ipsis per surreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacunque in iis verborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cùm vacaverint, liberè, ut antea, conferantur. *c* Quæ verò à quadraginta annis citra * factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam à Sede Apostolica delegatis, revideantur & examinentur: ac quæ per surreptionem vel obreptionē obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicunque in Ecclesiis, quibuscunque aliis beneficiis, etiam digni-

a Not. præced. 19. sess. 24.

b Sup. sess. 24. de ref. c. 18. & sess. 14. de ref. c. 13.

c Sup. sess. c. de ref. c. 6.

dignitatibus antea liberis, acquisiti à quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex nova constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut suprà, qui nullius in his facultatibus, aut privilegiis impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maximè evidentem Ecclesiæ, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum revocent, atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus privilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

Per antiquissimum temporis cursum.] Hæc verba censuit Congregatio die 4. Februar. 1581. intelligenda esse prout de jure.

Qui hominum memoriam excedat.] Requiritur tempus immemorabile, quod si probandum est per testes sexaginta annos, per scripturam centum, Rota sic tenet.

Ex fundatione vel dotatione.] Congregatio Concilii censuit hæc verba accipienda esse disjunctivè, nam sufficit alterum probare, scilicet vel titulum ex authentico documento, sive multiplicatas præsentationes ut in Concilio.

Juspatronatus acquisitum per augmentum tertiæ partis dotis, ante quadraginta annos à die Confirmationis Concilii numerandos, validum est, si verò est acquisitum intra annos quadraginta, Episcopus ibi tanquam Apostolicæ Sedis Legatus illud examinare debet. & quod non repererit in evidentem Ecclesiæ dignitatem factum, revocabit, restitui tamen debet patronis, id quod hoc nomine datum fuit, prout in fine hujus decreti statutum est.

Ex authentico documento.] Juspatronatus probatum solo documento fundationis, absq; aliqua præsentatione non tollitur à Concilio. vide decis. Rotæ de præbend. in novis, nisi tantum temporis præteriisset, quantum jure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem.

1 *Ostendatur.*] Non est satis asserenti, sibi competere Jus patronatus ex fundatione vel dotatione; quod una præsentatio de Anno 1554. & altera 1565. effectum sortitæ fuerint, sed ostendatur, prout Congregatio censuit, die 4. Februarij, 1581. *Infrà hoc c §. multiplicatis.*

Congregatio Concilii censuit, Juspatronatus ex fundatione, vel 23 Jun. dotatione probari etiam ex multiplicatis præsentationibus per tem- 1594. pus, supra hominum memoriam, tametsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quanquam etiam in dictis præsentationibus nulla apparet mentio factæ fundationis, & dotationis.

Congregatio Concilii censuit, Juspatronatus ex fundatione, vel do- 25. Octob. tatione, probari etiam, quod nullum instrumentum fundationis, vel 1594. dotationis ostendatur, ex multiplicatis præsentationib' per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, ita tamen, ut in

ut in iis personis, in quibus jus plerumque ex usurpatione quæsitum præsumi solet, ultra immemorabilis temporis probationem, præsentationes etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.

13. Febr. 1608. Congregatio Concilii censuit, Decretum c.9. Sess.25. ejusdem Concilii requirens: ut patronatus sit ex fundatione vel dotatione, quæ juxta formam ibidem præscriptam probari debeat, vendicare sibi locum tam in petitorio, quàm in possessorio.

Item patronatus ex privilegio ante Concilium concessos, esse eodem Decreto sublatos, tametsi inserta esset ipsi privilegio clausula, ut perinde habeantur, ac si essent ex fundatione, vel dotatione.

Item censuit, non posse patronū repelli à sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super jure patronatus, post Concilium Ordinarius à Patrono præsentatum admisisset, etiam si post obitum ejusdem præsentati de validitate Juris patronatus iterum contigerit dubitari: secus autem, si simpliciter Patroni præsentatio absque causæ cognitione admissa fuisset. Item censuit, tum demum debere intelligi adhibitam fuisse causæ cognitionem in probando Jure patronatus cum servata fuerit forma à Concilio tradita. *Infrà hoc c. §. diligenter.*

2 *Multiplicatis præsentationibus.*] Jus patronatus ex solis præsentationibus continuis ultra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione.

Hoc decretum Concilii habet locum & in petitorio, & in possessorio, unde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi prius cognito Jure patronatus ex decreto Concil.

3 *Ex usurpatione potius quæsitum.*] Quoad usurpationem bonorum Ecclesiasticorum, quæ præsumitur in Dominis Oppidorum & terrarum habentibus perpetuam jurisdictionem, Congregatio Concilii censuit, Barones & alios Dominos jurisdictionem perpetuam habentes comprehendi hoc Decreto.

Nullius 25. Octob. 1592. An c.9 Sess.25. in ea parte, in qua requirit pleniorem, & exactiorem probationem Jurispatronatus iis personis, seu communitatibus, in quibus usurpatio plerumque præsumitur, nec vult immemorabilem aliter suffragari, nisi præsentationes etiam continuatæ non minori, quàm 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes excludatur.

4 *Nec immemorabilis temporis.*] Ad probandum privilegium patronatus in Cōventuali Ecclesia ex causa fundationis, & dotationis, & quidē in ejus limine fundationis concessum fuisse, sufficit immemorabilis, junctis multiplicatis præsentationibus, quę secundum formam Concilii hoc cap. effectum sortitæ fuerunt. Sic enim Congregatio die 4. Dec. 1586. censuit ex verbis Concilii etiam casu quo super hoc nullum fuerit privilegium, aut nullum reperietur fundationis instrumentum.

Congregatio censuit, ut ad conficiendam immemorabilem consuetudinem concurrant anni elapsi usque ad terminum controversiæ motæ, non tantum tempus diversum ad publicationem Concilii attendendum sit.

5 *Authenticis scripturis probentur.*] Non possunt repelli probationes oblatæ à Patronis, ut eorum patronatus declaretur esse ex Concilio: salvis

ſalvis tamen exceptionibus tam hujus Decreti, quàm juris communis. Probatio ergo quæ fit per ſolos teſtes, & non per authenticam ſcripturam reiicitur.

Congregatio Concilii cenſuit probationem debere fieri per authenticas ſcripturas, ita ut probatio per teſtes regulariter excludatur.

6 *Reliqui patronatus.*] Congregatio die 4 Decembris 1586. cenſuit eſſe ſublatos patronatus ex privilegio, non autē ex fūdatione & dotatione.

Congregatio Concilii cenſuit, ſi jus patronatus ex augmento dotis concesſum fuerit ſuper 40. annos, ante diem Kal. Maij, 1564. illud non fuiſſe abrogatum, aut irritum factum à decreto Conc. Trident. *cap.* 9. *ſeſſ.* 25. *de Reform.* ſi verò conceſſum ſit à 40. annis citra, eſſe diligenter ab Ordinario uti delegato Sedis Apoſtolicæ cognoſcendum, & ſi non repererit, illud ob maximè evidentem Eccleſiæ neceſſitatem, legitimè eſſe conſtitutum, revocandum eſſe, reddito tamen Patronis eo, quod ab illis idcirco datum eſt. 14. Febr. 1594.

Reliqui patronatus.] An patronatus in Eccleſia conventuali cenſeri debeant ſublati hoc verſ. reliqui. Congregatio die 4. Dec. 1586. cenſuit eſſe ſublatos patronatus ex privilegio, non autem ex fundatione & dotatione. Jus præſentandi v. g. ad manſionarios datum Capitulo cenſendum eſt eſſe ex privilegio, quando Capitulum non fundavit, nec dotavit, nec habet immemorabilem. Ideo ſublatum eſt hoc decreto.

7 *Vel Collegiata Eccleſia*] Si de beneficiis ſimplicibus agatur, præſentatio non poteſt inſtitui à Canonicis, priuſquam fuerint examinati ab Epiſcopo, & idonei reperti. Si verò de parochialibus Eccleſiis agatur, ſervanda eſt forma examinis quæ præſcribitur Seſſ. 24. cap. 16.

8 *Et privilegia conceſſa.*] Super hæc verba fundabat ſe quidam Epiſcopus, dicens jus eligendi (quod ex conſuetudine competebat cuidam Capitulo cujusdam Eccleſiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes) per Concilium hoc eſſe ſublatum, quod falſum eſt, & fuit ab Illuſtriſſimorum Congregatione reprobatum, nam textus ille reſtringit ſe ad jus eligendi in jure patronatus electivè, non autem in aliis electionibus, quæ de jure communi Capitulis competunt cum Prælato inferiori.

6 *Iure nominandi, eligendi, præſentandi.*] Hoc jus præſentandi v.g. ad manſionarios, tantum cenſendum eſt eſſe ex privilegio, quando Capitulum non fundavit, nec dotavit, vel habet immemorabilem, ideo ſublatum eſt hoc Decreto. Qui dicit ſe habere jus patronatus ex privilegio admittendus eſt ad probandum immemorabilem.

Juspatronatus ex privilegio Epiſcopi conceſſum, in cujus pacifica poſſeſſione extitere prætenſi patroni per 140. annos, cùm conſtet de titulo ex privilegio, invalido, cētenaria poſſeſſio prodeſſe non poteſt, & hoc, ob malam fidem.

Jus præſentandi ex privilegio Epiſcopi conceſſum, in cujus pacifica poſſeſſione exiſtere probant patroni per 140. annos, cum conſtet de titulo ex privilegio invalido, centenaria poſſeſſio prodeſſe non poteſt ob malam fidem. Ideo per hoc decretum ſublatum remanet dubium, an immemorabilis proſit propter clauſulam derogativam in fine cap. quæ referenda ſit etiam ad Juspatronatus ex privilegio, ſed in hoc ſubſiſtit Congregatio 1573.

10 *Quòd ſi ad inferiores inſtitutio.*] Quando Concilium ſe remittit ad ſtatuta aliàs in hac ſancta Synodo, intelligit textum, ſeſſ. 7. cap. 13. ut ſit ſenſus: Beneficium juris patronatus, quando eſt ſimplex, licet poſſit

 ab

ab inferiore institui, tamen semper Episcopi requirit examen. Sic Congregatio die 18 Junij, 1573.

Congregatio censuit cognitionem validitatis & invaliditatis juris patronatus controversi, ad Episcopum duntaxat, non autem ad inferiores, qui jus habent instituendi, pertinere, secus verò, si hujusmodi inferiores Ordinarii in eo loco haberent jurisdictionem.

11 *Ab Episcopo examinentur.*] Etiamsi institutio pertineret ad monachos. Non tamen comprehendit beneficia simplicia, quorum collatio liberè pertinet ad inferiores, sed bene se extendit ad omnia beneficia, pro quibus facienda est præsentatio, electio, seu manutentio inferioribus collatoribus.

Abbates & alij ex fundatione exemptionem prætendentes in Ecclesiis suis, coram se præsentatos instituere non possunt absque Episcopi examine. Congr. enim Concilii illud censuit ab Episcopo fieri debere, si nihil aliud obiiciatur, quàm dicta exemptio: & aliter factam institutionem irritam esse & nullam ex hoc capite. Et quia dicti Abbates prætendunt in dictos hujusmodi à se ad patronorum præsentationem institutos omnimodam jurisdictionem habere, seq; illorum Ordinarios esse, & ideò dictam declarationem sibi non obesse, quo minus absque Episcopi examine & approbatione præsentatos instituere possint; Cõgregatio censuit eis obesse eam, etsi Ordinarii institutorum sint, & in eos jurisdictionem habeant, aliàs eam irritam esse institutionem.

12 *Irrita sit & inanis.*] Non sufficit quod præsentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio ordinario ad aliquod beneficium Curatum, sed de novo oportuit eum esse examinatum.

13 *Nullave causa, vel occasione se ingerant.*] Qui tempore, quo se ingerit, & fructus exigit, non est in actu præsentandi, sed est Patronus in potentia (utpote de patronorum familia) non habet locum in hoc capitul. sed is aliâ pœnâ puniri poterit, quia bona aliena invasit, vel surripuit. Sic Congregatio censuit, in una Murana. Quod si ipse patronus vellet à præsentato cõducere bona juris patronatus (etenim verbum *ingerere*, sonat rem agi per viam illegitimam, titulus verò locationis est legitimus) major pars illustrissimorum respondit hoc capitulum habere locum etiam eo casu.

14 *Si secus fecerunt, excommunicationis, &c.*] Pœnæ appositæ in hoc Decreto referuntur non solùm ad alienantem bona beneficii patronatus, sed etiam ad usurpantem fructus illius.

Quæ verò à quadraginta annis.] Isti quadraginta anni numerandi sunt à die confirmati Concilii, nam licet à die quo vellet Ordinarius inquirere super validitate juris patronatus essent transacti 40. anni, hoc nihil eximit.

Interea tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.

15 *Diligenter agnoscantur.*] Si Ordinarius post Concilium cognovit de jure patronatus, & admisit post Conciliũ, non potest patronus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, propter obitum illius præsentati: secus autem, si simpliciter ejus præsentatio fuisset admissa absque causæ cognitione.

10. April, 1598. Congregatio Concilii censuit Decretum ejusdem Concil. c.9. Sess. 25. in principio habere locum tam in petitorio, quàm in possessorio.

In totum revocent.] Jus patronatus minus legitimè constitutum Episcopi

piscopi revocent, soluto tamen patronis quidquid Ecclesiæ ratione augendæ dotis datum fuerat.

REMISSIONES.

α Vide Matth. Soar. in pract. & Ordine visitandi c 6. n. 1. Cabed. de patronat. Regiæ Coronæ, c. 34. latissimè Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gl. 18. n. 19. cum multis seqq. novissimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 210. * & quæ notat Farinac. circa istum textum ex declarat. Congreg. Rota noviss. decis. 634. in recollectis à Farinacio. Majetarius var. resol. lib. 1. resol. 104. n. 24. & in resol. 105. n. 1.

Decisiones Illustriss. Card. adducta à Gonzalez locis infra citatis.

β Prima. Hoc decretum Concilii habet locū in petitorio, & in possessorio. Unde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi priùs verificato jure patronatus ex decreto Concilii. refert Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gl. 18. n. 23. † & notat Ricc. decis. 153. n. 47. in praxi fori Eccl. sed videndus erit Grilenzon. cons. 31. n. 4. & 18.

γ Secunda. Non potest repelli à sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super jure patronatus post Concil. Ordinarius à patrono præsentatum admisisset, etiamsi post obitū ejusdem præsentati, de validitate juris patronatus contigerit dubitari: secus autem si simpliciter patroni præsentatio absq; causæ cognitione admissa fuerit. refert Gonzal. ad gl. 18. n. 26. * & Ricc. d. decis. 151. n. 48.

δ Tertia. Jus patronatus ex solis præsentationibus continuis ultra hominum memoriam probatur, licèt in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione. refert Gonzal. d. gloss. 18. n. 46. † Ricc. sup. decis. 142. n. 12. Grilenzon. cons. 41. n. 33.

ε Quarta. Pro forma requiritur, ut probatio fiat per Authenticas scripturas, & regula est constituenda, quod probatio per testes nō sufficiat. refert * Ricc. decis. 140. n. 4. & decis. 148. in praxi fori Eccles.] Gonzal. d. gl. 18. n. 79. & n. 82. resolvit, quòd si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatę præsentationes, quòd tunc satisfieret menti Concilii: vide tamen Steph. Grat. discept. forens. c. 168. n. 21.

† *Legitima patronatuum jura.*] Vide suprà allegat. 96. Spino in suo speculo testam. gloss. 4. princ n. 44. Cenedo alios referens in collect. 21. ex n. 2. p. 3. Covar. in pract. c. 36. n. 3. 4. & 7. Mandos. in regul. 1. de reformat. q. 8. Lambertin. de Jure patron. 1. p. lib. 2. art. 22. q. 6. & in 3. p. a. 3. 8. & 13. q. 9. [illegible]inc. Cephal. cons. 681. n. 3. vol. 5.

ζ *Vt igitur deb[illegible] in omnibus, &c.*] Quibus modis probetur jus patronatus? vide Mascard. de Prob. concl. 956. & concl. 1216. Franc. decis. 540. n. 2. & dec. 542. n. 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo jus patronatus, pag. 180. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p. 1. Collect. 58. An sufficiat fama, Mascard. concl. 753. n. 47. * Vide etiam Rotam novissimam decis. 557. 542, 533. 536. 537. & 540. in recollect. à Farinac. ac etiam decis. 563. 564. & Rotam noviss. decis. 13. de qua per Farin. p. 1. civil. Vincent. Grilenzon. cons. 41. Rotam noviss. decis. 751. in 2. p. civil. Farin.

η An debeat patronus probare bonam fidem? Vide Spin. in Speculo Testam. gloss. 4. princip. n. fin. Valasc. consult. 273. n. 9. cum seqq. Gonzal. d. gl. 18. n. 48. ubi quid si constet de invalido titulo, vel de injusto principio.

* *Ex fundatione.*] Ut in cap. piæ mentis. cum seq. 16. q. 1. & in c. nobis. de jure patronat. & in Sess. 14. c. 12. de Reformatione suprà, de quo latè Cævall. in suis pract. quæst. commun. quæst. 282. Camil. Borrel. cons. 25. n. 5. & Ricc. decis. 140. tit. de jure patronat. ex n. 1. Rota noviss. decis. 565. in recollectis à Farinac.

ϑ *Sive etiam ex multiplicatis præsentationibus, &c.*] Vide Menoch. cons. 336. & lib. 3. de Præsumpt. q. 90. n. 3. cum seqq. Mascard. conclus. 363. n. 9. Gonzal. d. gl. 18. n. 44. cum seqq. Caval. decis. 17. p. 1. ubi resolvit, ad minus debere esse tres, nec omnes necessarias esse de tempore immemorabili decidit Aloys. Ricc. decis. 29.

ι *Qui hominum memoriam excedat.*] Quot annorum debeat esse tempus immemoriale ad probandum jus patronatus? Per spacium sexaginta annorum probari tenent Osasc. decis. 150. Vincent. de Franch. decis. 166. Spacium tamen centum annorum desiderari afferunt Capell. Tholos. decis. 440. Farin. in decis. noviss. 584. * & Majorat. var. resol. lib. 1. resol. 104. n. 24. in fin.

Quomodo testes debeant deponere ad effectum probandi titulum immemorabilem? notat Rota noviss. in decis. 788. in recoll. à Farin.]

An patronus, qui est in quasi possessione præsentandi post. Concil. si de novo vacet beneficium, & iterum præsentet, teneatur ad instantiam fisci de novo docere de titulo, vel priùs debeat fieri institutio & manuteneri in possessione? Patronum esse manutenendum in quasi possessione salvis juribus fisco in petitorio, decidit Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 63.

† *Aliasve secundùm juris dispositionem.*] Vide Menoch. cons. 402. ex n. 11. vol. 5. & quæ pulchrè notat Ricc. in decis. 145. ex n. 19. tit. de Jure patronat. Rotam diversor. decis. n. 2. p. 1. Verall. decis. 133. p. 2. Grilenzon. cons. 41. à n. 25.

ϰ *Vel universitatibus, &c.*] Vide Aloys. Ricc. in Collect. decis. p. 4. Collect. 1240. * decis. 145. n. 24. prax Manrica in dec. 234.

* *Ex usurpatione potiùs præsumi solet, &c.*] Vide Verallum decis. 128. p. 2. Cavalcan. decis. 17. à n. 4. p. 2. & decis. 11. ex n. 2. p. 3. Ricci. collect. 58. p. 1. ubi etiam collect. 220. in fine. Rotam noviss. decis. 542. n. 3. & 4. ac decis. 578. 589. & 590. in recoll. à Farin. & decis. 634. & 788. & 800. n. 5. Mantic. decis. 234. n. 1.

† *Plenior & exactior probatio, &c.*] Vide Cavalcan. in decis. 11. n. 29. p. 3. Farin. in decis. noviss. 590.

† *Etiam continuata, &c.*] Vide Ricci. decis. 147. suæ praxis fori Eccles. n. 32. Rota noviss. decis. 800. in recoll. à Farin.

* *Quinquaginta annorum spatio, &c.*] Vide latè tradita per Aloys. Ricc. in decis. 146. ex n. 24. suæ prax. fori Eccles. & Rotam noviss. decis. 688. in recoll. à Farin.

λ *Exceptis patronatibus, &c.*] Vide Guttier. pract. l. 3. q. 13. n. 72. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 24. n. 160. & vide quid Gloss. 18. n. 97. cum seqq. * Azeved. in l. 5. tit. 6. novæ Recop. n. 1. & in l. 1. n. 4.

μ *Aliosq; sublimes ac supremos principes, &c.*] Qui sint isti magnates, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 18. n. 66. cum seqq. & gl. 24. à n. 160.

ν *Et irrita, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. fin. n. 47. & 48.

† *Ad hæc liceat Episcopo, &c.*] Vide sup. sess. 14. de Reform. cap. 13. & sess. 24. de Reform. c. 18. & tradita à Caval. d. decis. 11. n. 1. p. 3.

Pa-

§ *Patroni autem beneficiorum.*] Vide Spin, in Spec. Testam. gloss. 4. princ. n. 91.

* *Nullave causa vel occasione se ingerant, &c.*] Vide Aloys. Ricc. decis. 365. tit. de Jure patron in prax. fori Eccles. n. 84. & 85.

† *Per viam unionis, &c.*] Ricc. in d. prax. Curiæ Eccl. decis. 492. n. 5.

* *Quæ verò à 40. annis citra, &c.*] Vide Gabriel. consi. 195. Ricc. decis. 167. n. 94. sub praxis fori Eccles.

CAPUT X.

Præter Ordinarios locorum quædam personæ qualificatæ designentur à Capitulis, coram quibus ac eorum substitutis causæ Ecclesiasticæ spirituales breviter terminentur.

QVoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandocunq; ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeò haberi non potest; hincque interdum judicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis provincialibus aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, *a* juxta Constitutionem Bonifacii VIII. quæ incipit, Statutum, & 1 alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum iis etiam posthac causæ Ecclesiasticæ ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim 2 ex designatis mori contigerit, 3 substituat ordinarius loci cum Consilio Capituli alium in ejus locum, usque ad futuram provincialem aut diœcesanam Synodum: ita ut habeat quæque diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut suprà qualificatas, quibus hujusmodi causæ à quolibet Legato vel Nuntio, atque etiam à Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcunque aliorum Judicũ, aliis quàm his factæ, surreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quàm alios quoscunque judices, *b* ut terminandis causis, quanta fieri poterit brevitate, studeant: ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte judicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

a c. statutum, de rescr. in 6. Vide paulò post.

b Vide sess. 14. c. 20. e. finem litibus, & c. fin. de dol. & contu. c. 2. de re jud. & c. constitutus, de procur.

DECLARATIONES.

1 *Alioquin ad id aptas designari.*] Harum personarum qualificatarum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen privativè ad alios spectare, Congregatio respondit. Et si is, qui tempore commissionis causarum reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter judices synodales, commissionem resignaverit, pote-

poterit de eadem causa cognoscere, quia sufficit ab initio fuisse capacem. Sic fuit dictum die 2. Martii 1687.

Ad id aptas designari.] Quorum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen privativè ad alios spectare Congregatio respondit.

An is, qui tempore commissionis reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter Judices Synodales, si dignitatem resignaverit, possit de eadem causa cognoscere, vel potius qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter.

Congregatio censuit die 21. Maji 1587. etiamsi eam resignasset de eadem causa cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem.

2 *Ex designatis mori contigerit.*] Habet hic textus etiam locum in diuturna absentia, quæ æquiparatur morti.

3 *Substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in ejus locum.*] Congregatio censuit Conciliū Capituli requiri pro forma. Ordinari' ergo non poterit illud præterire, attamen non tenebitur illud sequi.

In Sexto, tit. De rescriptis.

STatutum quod circa judices à Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cùm quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter observari mandamus, suadente utilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, ut nullis nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, causæ auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ejus de cætero committantur; nec audiantur alibi quàm in civitatibus vel locis insignibus, ubi possit commodè copia peritorum haberi.

CAPUT XI.

Ecclesiarum bona non elocentur cum præjudicio successorum, quocunque indulto non obstante. Iurisdictiones quoque Ecclesiasticæ non locentur, & concessa elocari, irritantur.

a &c. MAgnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cùm earum bona, *γ* repræsentata pecunia, in successorum præjudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiant, *a δ* nullatenus in præjudicium successorum validæ intelligantur; quocunque indulto, aut privilegio non obstante: nec hujusmodi locationes in Romana Curia vel extra eam confirmentur. 1 Non liceat * etiam jurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare; nec conductoribus per se aut alios ea exercere; aliterque concessiones etiam à Sede Apostolica factæ, surreptitiæ censeantur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, 2 quas *ε* à triginta annis citra, 3 ad longum tempus, seu, ut nonnullis par-

a c. de precariis, 11. q. 2. cap. 2. de precar.

partibus, ad viginti novem, seu bis viginti novem annos, vocant, factas; Synodus provincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse judicabunt.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat etiam.*] Jurisdictionem Ecclesię locari prohibetur, quod procedit etiam in quolibet minimo officio jurisdictionem habente non obstante quacunque consuetudine contraria.

Iurisdictiones Ecclesiasticas.] Sub iis comprehenduntur etiam jurisdictiones damnorum datorum.

2 *Quas à 30. annis citra.*] Intelligendum à 30. annis citra, usque ad confirmationem Concilii.

3 *Ad longum tempus.*] Dominus proprietatis, si tempus præfixum esset finitum, ita ut deberet confirmare Emphyteusim, continuetur, si electi deputati à Synodo, vel ipsa Synodus Provincialis, judicaverint non esse locationem factam in damnum monasterii, ipse autem D. curare debet, ut quamprimum fiat hoc judicium.

Congregatio Concilii censuit, neque constitutionem Pauli II. neque Concil. Trid. decretum derogasse dispositioni c. Terulas. 12. q. 2. 11. Jan. 1596.

S. D. N. Papa Urbani VIII. nunc sedentis decretum de non alienandis bonis Regularium.

SAcra Congregatio Cardinalium Concil. Trident. interpretum, rerum experimento edocta, quantum religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium & pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebro faciunt Regulares, Apostolicis privilegiis innixi, ac proinde operæ pretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali S. D. N. jussu Generalibus, & Provincialibus capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuscunque aliis Superioribus Regularibus, cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel instituti, infra fines Europæ existentibus, omnium rerum & bonorum immobilium; ac pretiosorum mobilium alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominiũ transfertur, census perpetuos, seu vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, concessionem in feudum, vel emphyteusim, præterquam in casibus à jure Permissis, fieri perpetuo prohibet, atque interdicit, absque ipsius Congregationis Concilii expressa licentia in scriptis, & gratis concedenda: sub pœna privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque activæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, quam ipso facto absque alia declaratione incurrant; sublata etiam Generali, & Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate; pœnis nihilominus Apostolicarum Constitut. & præsertim felic. rec. Pauli II. quæ incipit: *Ambitiosa*, in suo robore permansuris. Alienationes verò, pacta, census, hypothecas, locationes, conductiones, & concessiones quascunque contra hujusmodi prohibitionem faciendas, Sanctitatis Suæ auctoritate, ipso jure nullas atque irritas decernit: Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcunque personarum, atque Ordinum, tam Mendicantium,

tium, quàm non Mendicantium Militiarum, etiam S. Joan. Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujusvis alterius instituti, etiam necessario & in individuo exprimendi, Monasteriorũ, Conventuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcunque; necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis sub quibuscunque tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam excommunicationis, seu extensionis, concessis & iteratis vicibus approbatis, & innovatis; etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, ac formis specialis & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, & aliqua alia exquisita forma servanda esset; tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, quoad ea, quæ præsenti Decreto, ac prohibitioni adversantur, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expresse. Sanctitatis suæ auctoritate derogat; cæterisq; contrariis quibuscunq;. Datum Romæ die 7. Sept. 1624.

Cosmus Card. de Torres.

REMISSIONES.

α Vide P. Rebello de Oblig. justit. p. 2. lib. 14. q. 5. à num. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 25. c. 43. n. 539. * Vide etiam Valasc. de jure emphyt. quæst. 10. n. 5. Gigant. de pension. q. 88. Azeved. in l. 33. tit. 3. lib. 1. & in l. 1. tit. 5. eod. lib. 1. novæ Recop. n. 4. Vinc. Grilenzon. cons. 21. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 3. tit. de locat. & conduct. resol. 3. n. 7.

β Utrùm valida sit per priores saltem tres annos locatio, de rebus Ecclesiæ ultra triennium facta in Lusitania, & ubi Extravagans Paulina recepta est? Affirmat P. Rebello. d. lib. 14. q. 6.

γ *Repræsentata pecunia.*] Ante diem solutam intelligit Guttier. de Juram. Confirmat. part. 3. c. 3. n. 2. vide quid D Barbos. in l. si filiolam. §. ult. n. 27. ff. solut. matr. Valasc. de jure Emphyt. q. 10. n. 5. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Alienatio rerum Eccles. ℣. ad 7. p. 14. novissimè Cald. Pereira de Renovat. q. 26. n. 3. & de Emptione, cap. 26. n. 8. ubi etiam an locatio judicetur usuraria, si ob repræsentatam solutionem conductor dimidium lucri faciat.

δ *Nullatenus in præjudicium successorum, &c.*] An Prælatus vel beneficiarius succedens in officio vel beneficio teneatur stare locationi per suum prædecessorem factæ? Negant, si Prælatus vel beneficiarius nomine proprio locet reditus suæ dignitatis, vel beneficii in suam utilitatem, ad tempus jure vel Synodali constitutione permissum, ipseque ante tempus locationis expletum decedat, secus pro illo anno cœpto & quando terræ essent satæ, & fructus pendentes de proximo colligendi, per Gloss. receptam in cap. fin. ne Prælati vices suas. Covar. var. lib. 2. c. 15. n. 6. Molin. de Primog. lib. 1. c. 21. à princ. Caroc. de Locato, part. 3. tit. de rebus Ecclesiæ locandis, q. 1. cum seqq. Mich.

Graff.

Graff. tom. 2. commun. opin. lib.4. tit.43. n.40. pag.656. & ibi Vivi. n.123. pag.661. Spin. in Speculo Testam. gloss. 19. princ. n.41. Cardoso in praxi judicum, verbo fructus, n. 23. & verbo Locatio, n.6. Steph. Gratian. discept. forens. c.37. à n.18. Rip. observ. 115. Balb. decis. 229. Statil. Pacif. decis. 192. Card. Pute. decis. 176. lib. 1. Aloy. Ric. in collect. decis. part. 4. Collect. 1007. & Collect. 1055. in fine, remissivè Guttier. de tutel. part. 2. c. 20. n. 10. P. Molin. de Justit. tract. 2. disp. 462. vers. Quòd denique, Flamin. de Resignat. lib. 1. q. 16. n. 47. D. Barbos. d. §. ultim. à n. 17. Morl. in Emporio juris part. 3. tit. 10. q. 2. n. 20. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 25. c. 43. n. 538. cum seqq. ex antiquioribus plures refert Cened. ad Decret. Collect. 76. n. 5. D. Mart. de Jurisd. p. 4. casu 48. n. 8. & in votis noviss. decis. voto 180. Cardin. Thusc. verbo Locatio, concl. 419. Cardin Mantic. de Tacitis, & ambig. convent. lib. 5. tit. 13. n. 21. Cald. quæst. forens. lib. 1. q. 32.

* *Non liceat.*] Vide Greg. Lopez in lib. 8. tit. 17. part. 1. Salycet. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 4. lib. B.

ß *A triginta annis citra*] Vide Cened. ad Decretal. Collect. 102. n. 3. in fine. † Vide Avendan. de exequend. mand. lib. 1. cap. 4. n. 37. Covar. lib. 2. var. resol. c. 16. n. 6. Grilenzon. cons. 22. n. 18.

CAPUT XII.

Decimarum solutiones fiant: impedientes fieri excommunicentur, nec absolvantur, nisi plena restitutione secuta. Subveniendum rectè est, tenuioribus qui præsunt Ecclesiis.

α NOn a sunt ferendi, qui variis artibus decimas, Ecclesiis obvenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis solvendas temerè occupant, & in rem suam vertunt: cùm decimarum solutio debita sit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, 1 cujuscunque gradus, & conditionis sint, 2 ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscunque aliis Ecclesiis, vel personis, † quibus legitimè debentur, 3 integrè persolvant. * b Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, β nisi plena restitutione secuta, absolvantur. Hortatur dehinc omnes & singulos pro Christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesiis, largè subvenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis invigilant, dignitatem tuendam, non graventur.

a Conc. Matisc. 2. c. 5. Conc. Ticin. ver. in sacris Exod. 22. 23. Lev. 27 Num. 18. Tob. 3. Malac. 3. c. decimas, 16. q. 1. c. decimas, cum seq. 16. q. 7. c. parochianos, c. ex transmissa, & cap. tua, de decim.

b c. omnes decimæ, 16. q. 7. c. pervenit, c. non est, c. tua, & c. in quibusdam, de dec. Clem. 1. eod. tit

DE-

DECLARATIONES.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilii censuit, si decimæ sint impositæ rei, quia ab initio fuerunt concessæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, ut ex eis decimæ solvantur, tunc ad quoscunq; pervenerint, etiam mendicantes, teneri eas solvere; si verò debeantur pro administranda cura animarum, tunc quia Parochi his mendicantibus aliqua Sacramenta non administrant, mendicantes ad eas non teneri, si tamen à solutione decimarum Sedis Apostolicæ privilegiis eximantur.

19. Jun. 1597. Congregatio Concilii censuit, obtinentem Canonicatum in Cathedrali Ecclesia etiam ante factam Ordinum distributionem in ea saltem ætate oportere esse constitutum, ut intra annum ad Subdiaconatum possit promoveri.

Qui ex antiquà consuetudine non solvebat decimas, ex hoc decreto ad eas solvendas cogi non potest.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Joan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. c. 19. dub. 4. per totum. * Vide etiam Covar. lib. 1. var. c. 17. Bologn. consil. 29. à num. 1. Trevisan. decis. 29. lib. 1. Guttier. in quæst. can. c. 21. lib. 2. & Azeved. in l. 1. n. 4. & 5. tit. 4. lib. 1. novæ Recopil.

† *Vel personis*, &c.] Vide Trevisan. decis. 15. lib. 1. Bobadill. in lib. 2. politicæ. c. 18. n. 146. ubi alios refert.

* *Integrè persolvant*, &c.] Ut in c. omnis 16. q. 7. & in c. pervenit. & in c. non est. & in c. tua. & in c. in quibusdam, de decim. & in Clem. 1. eod. tit. Camil. Borrel. cons. 20. n. 33. 60. & per totum.

β *Nisi plena restitutione.*] Vide novissimè P. Sanch. in præcepta Decal. lib. 2. c. 20. n. 19.

CAPUT XIII.

Quarta funeralium solvatur omnino loco, cui hactenus solita est pendi, non obstantibus quibuscunque.

α De sepul. extra, in 6. & in Clem.

α DEcernit α sancta Synodus, quibuscunque in locis, jam 1 β ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali aut Parochiali Ecclesiæ 2 solita esset persolvi, 3 ac postea fuerit ex quocunque privilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscunque locis piis concessa, eadem posthac integro jure & eadem portione, quæ antea solebat, Cathedrali seu Parochiali Ecclesiæ persolvatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscunque.

DECLARATIONES.

1 *Iam ante 40. annos.*] Non comprehenduntur monasteria ædificata à 40. annis citra, aut quæ in dies ædificantur, præsupposito quod hujusmodi monasteria sunt ejus religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, ut quartam funeralium non teneatur Episcopo solvere.

A dispositione igitur Concilii Trident. in hoc cap. non sumitur argumen-

gumentum quod à monasteriis ædificatis ab annis 40. citra, non persolvatur quarta funeralium Episcopo, nisi monasteria per Sedem Apostolicam ad solutionem hujusmodi quartæ partis funeralium non teneantur. Item Monasterium fratrum Minorum S. Francisci de observantia à 30. annis fabricari cœptum, post hoc decretum non debet solvere quartam funerallum Cathedrali, prout Congregatio censuit, hujusmodi Monasteria non comprehendi vel teneri quartam funeralium persolvere Episcopo, præsertim præsupposito privilegio quod Julius III. concessit religioni fratrum Minorum S Francisci.

Congregatio sæpius respondit, Decreto Concilii c.13. Sess.25. non comprehendi Monasteria ædificata à 40. annis citra, vel quæ in dies ædificantur, præsupposito, quod sint ejus Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, ut quartam funeralium non teneatur solvere Episcopo. Rossanensis 21. Septemb. 1591.

Congregatio Concilii censuit, Concilium Tridentinum *cap.13. Sess. 25. de Reform.* non sustulisse privilegium, supra 40. annos ante Concilium certis religionibus concessum, ad percipiendum quartam funeralium. 3. Martii 1594.

Cathedrali.] Non licet Episcopus applicare fabricæ Ecclesiæ suæ census, & libellos, quos rectores Ecclesiæ possident, nec prohibere, quin dicti rectores accipiant sponte oblata ab hæredibus defunctorũ.

Congregatio censuit onus probandi possessionem solutionis quartæ funeralium, ante quadraginta annos ipsius Cathedralis Episcopo incumbere.

2 *Solita esset persolvi.*] Regularibus qui sunt in quasi possessione non solvendi quartam Episcopo seu Parocho, non incumbit onus probandi ante 40. annos non solvi solitam ab eorum monasteriis, sed onus probandi Regulares ante 40. annos esse solitos solvere, spectat ad præcedentes Episcopos seu Parochos.

3 *Ac postea fuerit ex quocunque privilegio.*] Idem si ante 40. annos, dummodo privilegium non sit in usu.

In privilegiis quæ S.D.N. mendicantibus concessit; ea mens fuit, ut Parochi invitentur, quartæ funeralium ante 40. annos cum Cathedrali Episcopo incumbere. Non potest autem Episcopus applicare fabricæ suæ Ecclesiæ census, quos Rectores Ecclesiarum possident, nec prohibere, quin dicti Rectores accipiant sponte oblata ab hæredibus defunctorum.

REMISSIONES.

α Vide Petr. de Perus. in tract. de Canonica Paroch. Bertachin. de Episcop. part.4. lib.4. n.40, Petr. Gregor. Syntagm. lib.2. cap.25. n.10. Chopin. de sacra polit. tit.7. n.13. & 14. Gutier. de Juram. conf. part. 1. cap.4. n.2. Card. Tusc. tom.6. verbo Quarta, concl.21. Fr. Emman. q. Regul. tom 1. q.39. art.2. Late Fr. Joan. de la Cruz, de statu Relig. lib.2. cap.13. dub.5. * & Farinac. in declar. Card.

β *Ante annos quadraginta.*] Sacra Cardin. Congreg. censuit, non comprehendi in dictis verbis Concil. Monasteria ædificata à quadraginta annis citra, vel quæ in dies ædificantur, &c. refert Fr. Joan. de la Cruz, d. dub.5. concl.2. in fine. † Vide decis.91. Congregationis Card. in recollectis à Farinac.

CAPUT XIV.

Datur salutaris ac expeditus modus procedendi contra pestem feculentam ac lutulentam clericorum concubinariorum per ipsos Episcopos, sive illi Clerici sint in beneficio, sive non.

α QUàm turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus immundoque concubinatu versari, satis res ipsa communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiæ dedecore, testatur. *a* Ut igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ revocentur; populusq; hinc eos magis discat revereri, quo illos vita honestiores cognoverit: prohibet sancta Synodus quibuscunque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo β vel extrà detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant: γ alioquin pœnis 2 à sacris Canonibus vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. 2 Quòd si à Superioribus moniti, † 3 ab iis se non abstinuerint; 4 δ tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint privati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem, cum eadem vel alia fœmina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes, ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones, eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur, & si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, * ac officiis & pensionibus quibuscunque Ecclesiasticis perpetuò priventur, atque inhabiles ac indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed, si postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias hujusmodi scandalosas mulieres sibi adjungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas *b* excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio, aut exemptio † 5 prædictam executionem impediat aut suspendat: supradictorumque omniũ cognitio, 6 non ad Archidiaconos *, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura

a Sup. Sess. 24. cap. 8. de Ref. Conc. Cart. 3. c. 18. Conc. Nicæ. c. 3. Conc. Matisc. 1. c. 1. Conc. Arel. 2. c. 3. Conc. Tolet. 2. c. 3. Conc. Bracc. 1. c 15. Conc. Turo. 2. c. 10. 11. & 12. Conc. Mogunt. c. 49 c. interdixit 32. dist. c. cum omnib. c. volumus, & c. fœminas, 8 dist. c. 1. cum mult. seq. de cohab. Cler. & mulier.

b c. 2. cum seq. de cohab. Cler. & mul. c. si concubinæ, de sent excomm. Conc. Aurel. 3. c. 4.

figura judicii, † & sola facti veritate inspecta procedere possint. /
7 Clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, juxta *a* delicti & contumaciæ perseverantiam & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve modis, juxta sacros Canones, puniantur. *s* Episcopi quoque, quod absit, si ab hujusmodi crimine non abstinuerint; & à Synodo provinciali admoniti, se non emendaverint; *b* ipso facto sint suspensi: & si perseverent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam per privationem, si opus erit, in eos animadvertat.

a Sup. c. & in aliis locis sup. alleg. Conc. Tolet. 4. c. 41. Vide 8. Tol. c. 6. *b* Cap. quorundam 34 dist. Conc. Aurelian. 5. c. 3.

DECLARATIONES.

Hoc decretum de concubinatu & aliis impudicitiæ sordibus Clericorum, non procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

1 *A sacris Canonibus.*] Patroni possunt (si ad eos spectat præsentatio alicujus beneficii, per concubinarium detenti) vel alii laici parochiani pro suo interesse, in quo ab his percipiunt Sacramēta, accusare eos.

Quinimo potest Ordinarius procedere contra ipsos de jure, non expectata forma hujus Textus & vi hujus litteræ, est enim intolerabile peccatum.

2 *Quod si à superioribus moniti.*] Specialiter monendi sunt, non autem solum generaliter, putà per edictum. Et hæ monitiones ex hoc Decreto non sunt faciendæ tantum in visitatione, sed & in aliis quoque temporibus fieri debent. At tempus, quod inter unam & aliam monitionem incedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur.

Poterit Episcopus contra omnes procedere, etiam in carcerando, quando timetur de fuga, juxta traditam formam in cap. 6. hujus Sessionis, idque absque monitione.

Pœna de qua in vers. *quod si à Superioribus moniti, &c.* non habet locū in Clericis, si primo deliquerint, etiāsi dicta generalia Ordinarii præcesserint, sed incurritur ubi Clericus secūdo deliquit. Pro primo puniri debet aliis pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis: & demum si monitus fuerit & quidem speciali admonitione secundò delinquat, privatus tertia pate fructuum; non tamen distributionibus quotidianis, quas ratione Canonicatus vel dignitatis divinis interessendo percipit præter fructus præbendæ distinctæ; eadem pœna censetur repetita in vers. Si verò in delicto eodem, &c. Sin autem secundæ monitioni non paruerit, suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cum non possit interesse choro, amittit etiam distributiones quotidianas.

3 *Ab iis se non abstinuerint.*] Episcopus procedere potest per denuntiationem ex officio, vel alio qui sibi placuerit, modo.

4 *Tertia parte fructuum.*] Si resignatio parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem, titulo ac beneficio dictæ parochialis, privaret, eadem dicta resignatio suum effectum sortiri

debet, nec eam poteſt Ordinarius infringere, nec aliquam Eccleſiæ penſionem imponere. Itaque pœna quæ ſtatuitur in hoc capitulo non tranſit ad ſucceſſorem in beneficio, ſi concubinarius jure privatus beneficio illud reſignat.

5 *Prædictam executionem impediat.*] Prædictam executionem exemptio aut appellatio ante vel poſt diffinitivam ſententiam ſuſpendere non poteſt.

6 *Non Archidiaconos.*] Congregatio cenſuit, hoc non habere locum in immemorabili.

7 *Clerici verò.*] Si Clerici concubinarii, notorii ſunt, etiam hodie ipſo jure à divinis ſuſpenſi (pront in vetere jure) ſunt.

REMISSIONES.

à Vide Bern. Diaz in pract. c.79. Clar. §. Fornicatio, n.9. verſ. Clericus autem concubinarius, Guid. Papæ deciſ. 558. Hieron. de Monte Var. juris, q.18. n.48. Humad. l.32. gl.5. n.6. tit. 5. p.1. & lib. 43. gl. 2. n.3. tit. part.1. Perez. lib.23. verſ. Quæri tamen poteſt, tit.3. lib. 1 Ordin. Matienſ. l.6. gl.2. à num.23. tit.8. lib.5. novæ Recop. Menoch. de Arbit. caſu 418. Rebuff. de concord. tit. de Publicis concub. ver. Prima ergo pœna, Petr. de Bollo in œcon. Eccl. claſſi.1. c.4. à §.5. Zerol. in praxi Epiſc. p.1. verbo Concubinarii, §.3, p.60. P. Comit. Reſponſ. Moral. lib.1. q.57. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l.30. tract.3. n.154. verſ. Decimum. Aloyſ. Ricc. in coll. deciſ. p.4. Collect. 857. Th. Valaſc. to.1. Alleg.34. n.7. optimè Petr. de Ledeſ. p.2. ſum. tract.27. c.18. * Vide etiam Salzed. ad Ber. Diaz in d. c.79. lit. B. Azeved. in l.1. tit.19. lib.8. novæ recopilat. præcipuè n.113. Proſper. Farinac. conſ. 80. n.63. volum.1. Vincen. Grilenzon. in conſ.19. ex n.12. & 19.

β *Vel extra detinere.*] Quod procedit in ſimplici incontinentia abſque qualitate concubinatus, reſolvunt Nav. Conſ. 4. ſub tit de Adulter. Sayr. deciſ. 4. ſub eod. titul. quem refert Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. par.4. Collect. 821. in fine, dicit probabile, ſed contrarium probabilius, Petr. de Ledeſ. d. c.18. diffic.3.

γ *Alioquin pœnu.*] An pecuniariis? Affirmat Aloyſ. Ricc. Curiæ Archiep. Neapol. deciſ. 99.

† *Quòd ſi à ſuperioribus moniti.*] Vide Proſp. Farinac. in d. conſ. 80. n. 13. 47. 51. 59. & 62. vol.1.

ꝺ *Tertia parte fructuum.*] An etiam diſtributionum quotidianarum? Affirmant Sayr. deciſ. 7. de verbor. ſignific. quem refert Aloyſ. Riccius in Collect. 857. verſ. Amplia 2. Petr. de Ledeſm. d. c.18. diffic.2.

* *Tunc beneficiis, portionibus, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p. 1. c.5. §.2. n.299. & 304.

† *Aut exemptio, &c.*] Vide Seraphin. deciſ. 960.

* *Non ad Archidiaconos, &c.*] Vide Aloyſ. Ricc. deciſ. 581.

† *Sine ſtrepitu & figura judicii, &c.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. c.126. lit. C. in fin.

ɩ *Epiſcopi quoque, &c.*] Vide Pat. Soar. to.5. de Cenſur. diſput.31. ſect. 5. ad fin. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.32. tract. 2. num.65. verſ. Item ex Concilio, Pat. Ægid. de Coninçk de Sacram. & Cenſur. tom.2. diſp.15. ſuſpenſ.27.

CA-

CAPUT XV.

Contra Clerici filios.

1 UT *a* paternæ incontinentiæ memoria locis Deo conse- *a* Conc. 9.
cratis, quos maximè puritas, sanctitasque decet, 2 *α* lon- Tolet. in
gissimè arceatur; *β* non liceat *γ* &c. filiis Clericorum, 3 qui non c. 10. gra-
ex legitimo nati sunt matrimonio, 4 in Ecclesiis, ubi eorum pa- vius anim-
tres 5 *θ* &c. beneficium aliquod Ecclesiasticum 6 habent, aut advertit, c.
habuerunt, * 7 quodcunque etiam dissimile beneficium obti- proposui-
nere, 8 *b* *o* &c. nec in dictis Ecclesiis 9 quoquo modo mini- sti, 92. dist.
strare, 10 nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ pa- *b* Ab Alex.
rentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. 11 Quod 3. p. 19. c. 3.
si in præsenti pater, & filius 12 *σ* in eadem Ecclesia beneficia *τ* & in Conc.
obtinere 13 reperiantur; 14 *υ* cogatur filius suum beneficium 2. Lat. c. 14.
resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam 15 intra c. 2. & per
trium mensium spatium: aliàs ipso jure eo privatus existat, & totum, de
super iis quæcunque dispensatio surreptitia censeatur. *φ* Ad fil. presb.
hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac à parentibus Clericis in favorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem hujus Decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

DECLARATIONES.

1 *Vt paternæ incontinentiæ.*] Hoc decretum à jure communi differt in quinque. Primò, quod non solùm ratione successionis (prout de jure communi.) sed etiam ob incontinentiæ memoriam invaluit hæc prohibitio. Secundò, quòd ratione talis memoriæ legitimè arceatur quis non solùm immediatè, prout de jure communi, sed etiam mediatè. Tertiò, quòd non solùm prohibetur successio in beneficio eodem, sed & in alio quocunque, etiam dissimili, dummodo sint in eadem Ecclesia. Quartò, quòd non solùm prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Ecclesia in qua Pater obtinet, sed etiam ministrare, cum jure communi tantum Pater ministrare prohibeatur. Quintò, quod nec pensiones super fructibus beneficiorum, quos parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filii.

2 *Longissimè arceatur.*] Hunc textum sacra Congr. censuit procedere non solum in filio respectu Patris, sed etiam in nepote respectu avi, propter verbum, *longissimè*, quod excludit omnem personam etiam mediatam, ut dictum est. Vide infrà hoc c. §. *Stante.*

Congregatio Concilii causa aliàs maturè discussa censuit, Nepotem legitimum ex filio illegitimo non comprehendi decreto, c. 15. Sess. 25. Bracharense 17. Octob. 1592.

3 *Qui non ex legitimo matrimonio nati sunt.*] Filii illegitimi clericorum non prohibentur à Conc. Trid. cum patribus habitare.

4 *In Ecclesiis, ubi eorum patres.*] Filii Presbyterorum Decreto hoc Concil. Trid. non prohibentur retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Ecclesia, in qua fuit beneficiatus pater eorum, qui ante publicationem ejusdem Concilii è vita migravit, quia hoc Decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes.

Illegitimus, cujus Pater fuit Rector Ecclesiæ matricis, potest Ecclesiã filialẽ obtinere dependentem, seu alias illi unitam, in qua etiã eadem matrix habet quædam jura Parochialia, salvo hoc Decreto, nisi unio facta sit per viam subjectionis Ecclesiæ matricis. Quod si beneficia sunt unita æquè principaliter, tunc illegitimi obtinere non possunt: si verò non sunt unita æque principaliter, sed accessoriè, tunc possunt, si tamen dictæ Ecclesiæ unitæ non tenentur ministrare in principali.

Habens Canonicatum in Ecclesia, in qua Pater ejus similiter Canonicatum obtinuit, nec potest in eadem Ecclesia de Canonicatu ad dignitatem ascendere.

Pater, qui est Coadjutor filii in Canonicatu, cedere tenetur omne jus filio, posset tamen sibi aliquem servare fructum aut pensionem.

Non sunt tolerandi in Ecclesia, sed expellendi Canonici illegitimè ex presbyteris & solutis mulieribus nati. Non comprehenditur hoc Decreto is, qui litteris Apostolicis non expeditis, nec possessione secuta, cessit in favorem alterius in manibus Pontificis. Secus autem dicendum est de eo, qui litteras expedivit, possessionem accepit per procuratorem, quamvis nunquam in Ecclesia ministrasset, nam per provisionem acquiritur jus in re, & causatur vitium in persona filii per Patris intitulationem. Abbas in c. *transmissa n.6. de filiis presbyt.*

5 *Beneficium aliquod Ecclesiasticum.*] Concilium Tridentinum non prohibet, quin Pater & filius possint celebrare missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficia in ea. sed id fiat ab altero causa legati, quod legatum sit Missam celebrantibus.

Ad Episcopum N. scribatur, ut desinat molestiam exhibere presbytero N. illegitimo celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua Pater celebrat ob devotionem, cum neuter habeat beneficium, quia hic casus non est prohibitus à Concilio.

6 *Habent, vel habuerunt.*] Non dicitur ille habuisse, ad hoc ut comprehendatur sub hoc capitulo, qui provisus, sed litteris non expeditis, & possessione non habita cessit alteri. supra *hoc c. Non sunt*

Hæc verba, *habent, vel habuerunt*, intelliguntur de futuro, scilicet post publicationem Concilii. Non autem ante Concilium. Congregatio censuit, eum comprehendi hoc Decreto qui per procurationem acquirit jus in re, hæc enim causat vitium in persona filii per Patris institutionem. Si verò per solam publicationem Pater obtinuerit beneficium, cùm vel litteras non expediverit, nec possessionem ceperit, secus censuit Congregatio, quia ante litterarum confectionem gratia non est perfecta; sed informis.

Præsumpta dispensatio, quæ fundatur in Regula de Triennali, non habet locum contra hoc Decretum, quia dicta Regula requirit titulum coloratum, *ut latè in c.4. Sess.7.*

7 *Quodcunque etiam dissimile.*] In Ecclesiis quæ dicuntur esse sorores aliarum Ecclesiarum (sicut sunt aliquæ in Hispania) in quarum altera residens præsupponitur residere in principali, non potest Pater residere in una, & filius in altera.

Cum Patre habente præbendam Theologicam in Ecclesia in qua

ejus filius illegitimus Canonicatum detinebat, & cum filio qui suum Canonicatum dimittere tenebatur; ob suarum virtutum merita & testimonium ipsius Episcopi fuit dispensatum, dummodo idem Pater abstineret ab Ecclesia, sed legeret per substitutum ab Episcopo eligendum, cui assignetur aliqua portio arbitrio ejusdem Capituli & Episcopi.

Congregatio Concilii censuit, re mature discussâ, patrem legitimum nulla indigere dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium filii, licet filius, quamvis legitimus, dispensatione egeat ad obtinendum immediatè beneficium patris. 12. Deceb. 1594.

8 *Nec in dictis Ecclesiis quoquomodo ministrare.*] Dubitatum fuit, an alius illegitimus laicus, qui in Ecclesia in qua Pater beneficium habet, non habet Portionem, sed ut Cantor musicæ tantummodo in Ecclesia cantat, prohibeatur cantare per istum textum? Congregatio die Decembr. 1574. censuit affirmativè, quia Concilium dicit, *quoquomodo ministrare*, eadem enim ratio est, sive ministret in officio; sive in beneficio. inf. *hoc c.* §. *Quoquomodo.*

Filius Clerici hoc decreto non prohibetur, quo minus tanquam Capellanus amovibilis deservire possit atque obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus Pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licèt pro Capellano amovibili inservierit in eadem Ecclesia.

In civitate Leodiensi sunt plures Collegiatæ. Decani & Canonici vigore cujusdam statuti accedunt per certas processiones in certis festis diebus anni ad Cathedralem, & ibi canunt unum versiculum, seu Collectam, hoc stante, fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum unius illarum Ecclesiarum Collegiatarum, cùm prædicta teneatur præstare in Cathedrali, in qua Pater ejus Canonicus fuit? Congregatio censuit, filium prædictum illegitimum, incapacem esse hujus Decanatus, quia quoquo modo inservire dictæ Ecclesiæ videtur.

9 *Quoquomodo ministrare.*] Non solùm filius non potest retinere beneficia in ea Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere in eadem Ecclesia, tanquam Musicus simplex. sub. *hoc c.* §. *Nec in dictis.*

10 *Nec pensiones.*] Idem decretum locum non habet in iis Filiis presbyterorum, qui pensionem super beneficio à Patre obtento ante Concil. Trident. & illius confirmationem obtinuerunt.

Cum filio obtinente pensionem in Ecclesia N. in qua Pater habuit Canonicatum, quem resignavit, fuit dispensatum.

Filius illegitimus presbyteri dimidium beneficium habens in illa Ecclesia in qua Pater ejus olim beneficium habuit, non potest ascendere, ad integram portionem.

Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater ejus absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquamdiu possedit, die 4. Septembr. 1586.

11 *Quòd si in præsenti.*] In petitione presbyteri N. de resignatione Canonicatus nepoti coadjutori, quæ ideo fit, ut ejus filius possit obtinere eum quem habitet in eadem Ecclesia Canonicatum, visum est dandum spatium sex mensium filio ad permutandum, ita tamen ut interim ab Ecclesia omnino abstineat.

Illegitimo N. habenti beneficium patrimoniale, quod permutari

 non

non potest in Ecclesia, in qua idem pater habet, sed non servit, utpotè jacens in lecto paralyticus, concessum est, ut retineat, quia non potest permutare.

2 Mart. 1598. Congregatio Concilii censuit, Decretum c.15. Sess.25. minimè prohibere, ut nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod avus habuit, obtinere non possit.

Spurii petentes in posterum pro transitu ad honorem, afferant Testimonium & Episcopi commendationem, & majoris partis sui capituli.

Postulantibus, dum vivit alter, vel pater, vel filius, ut alteruter possit ire ad aliam Ecclesiam, & altero mortuo, de consensu Episcopi & Capituli liceat alii ad primam Ecclesiam redire, concessum est.

Stante supradicta declaratione, vid. quod Concilium non comprehendat nepotem legitimum ex filio seu filia illegitimis respectu beneficii, quod avus obtinuit, dubitatum est, an etiam procedat vivente ipso avo, adeò ut nepos ex filia illegitima, sive illa vivat, sive non, possit obtinere pensionem super beneficio parochiali, quod avus possidet? Congregatio die 13. Maii, 1580. censuit affirmativè ut arceatur memoria prioris incontinentiæ, licet quidam Illustrissimi dicerent contrariam opinionem esse de jure veriorem, ex sententia Rotæ.

Cardinali N. dubitanti an nothi parochias obtinere possint, visum est respondendum Concil. Trident. de hoc non esse loquutum.

12 *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*] Idem esset si unum tantùm, sed esset in persona patris & filii cum alternativa residentia. Dicitur & aliud obtinere resignatarius cum reservatione tituli & denominationis, necnon fructuum pro resignante, perinde ac si resignasset. Unde resignatarius censetur privatus titulo, si post publicationem Concilii intra tempus hic præscriptum non resignavit; si tamen ejus viveret beneficiatus, in ea Ecclesia verè beneficiatus est, licet reservatis fructibus ut suprà: secus verò si ejus Pater in eadem Ecclesia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilii fuisset mortuus. Tunc enim eveniente morte resignantis, illud beneficium plenè possidere potest, fructusque inde percipere pleno jure, & tuta conscientia tanquam ante Concilium acquisitos.

13 *Reperiantur.*] Etiamsi esset factus coadjutor, teneretur intra sex menses à die mortis patris regsinare.

14 *Cogatur filius suum beneficium resignare.*] Si fieret locus regressui, & qui regressum habet, nollet consentire; oblata prius resignatione cum honesta pensione & non acceptata, admittitur resignatio, & regressus suspenditur usque ad cessum vel decessum resignatarii.

Filius omnino cogendus est resignare beneficium, quod obtinet in illa Ecclesia, in qua Pater obtinuit, quia filius semper repræsentat incontinentiam paternam. Hoc tamen moderatum quandoque fuit de consensensu Ordinariorum, si Pater resignasset sua sponte suum beneficium.

Calag. 1. Jul.1593. Congregatio Concilii censuit, Decretum Concilii cap. 25. Sess.25. de Reform. disponere tantum circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium in favorem filiorum faciendas.

15 *Intra trium mensium spatium.*] Filii intra trium mensium spatium resignare debent sua beneficia; quod adeò verum est, ut si post dictos tres menses non resignaverint, nihil eis prosit hoc decretum.

RE-

REMISSIONES.

a *Longissimè arceatur.*] Si per triginta annos alius mediatè successerit, quòd videtur filium posse in eo succedere, docet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. n. 33. * Vide etiam Navar. cons. 17. & 18. tit. de constitution. Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. canon. c. 49. litt. A.

β *Non liceat.*] An liceat illa beneficia, quæ pater ante hanc Constitutionem dimisit, obtinere? Affirmat & resolutum fuisse refert Farin. decis. 81 † An filius, qui mortuo patre ante Concilium, in ea Ecclesia in qua pater fuerat beneficiatus, habet beneficium legitimè obtentum, possit illud retinere? Affirmat Grilenzon. cons. 65. per tot. & cons. 69. n. 1. & 2. ubi insuper testatur, quòd si Ecclesia collegiata in qua pater fuerat beneficiatus, post illius mortem erigeretur in Cathedralem, rectè quidem ejus filius habere possit beneficium in tali Ecclesia mutata.

γ *Filiis clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio.*] Quòd filius natus ex legitimo matrimonio potest obtinere beneficium patris, resolvunt Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 29. n. 4. vers. *Lo primero*, Veg. part. 1. c. 36. casu 18. vers. *Lo quarto*, Garsi. de benefic. p. 7. c. 3. n. 18.

δ An prohibitio hæc procedat in filiis naturalibus procreatis ante clericatum? Affirmat Bald. decis. 29.

ε An procedat in illegitimo Religioso? Negat Sayr. decis. 4. sub tit. & de filiis presbyter.

ζ An habeat locum in nepotibus legitimis filiorum ex filio illegitimo, respectu beneficii avi? Affirmat Rebuff. Roias, & Mier. quos refert Garsi. d. cap. 3. n. 21. Salzed. in pract. c. 48. lit. A. P. Lessi. de just. lib. 2. c. 34. n. 91. Negant Navar. cons. 9. n. 9. sub tit. de filiis presbyter. Spin. in Speculo Testam. glos. 3. à n. 23. Sayr. de Censur. lib. 6. c. 10. n. 46. & decis. 9. de filiis presbyt. Bald. decis. 21. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. c. 4. quæst. 17. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 397. n. 6.

η An è converso prohibeatur pater succedere in beneficio filii? Negant Rebuff. in praxi tit. de Dispensat. super defectu natalium, n. 29. Fr. Emman. d. c. 29. n. 4. in fine, Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. n. 95. Nicol. Garsi. d. c. 3. n. 28.

θ *Beneficium aliquod habent.*] Quòd pater clericus habens facultatem transferendi pensionem, potest illam transferre in filium illegitimum, resolvunt Gig. de Pensionib. q. 86. num. 5 Flam de Resign. lib. 6. quæst. 4. n. 21. & 22. Gonzal. ad Reg. 8. Canc. gl. § 5. n. 22. & 23. P. Azor. Inst. Mor. pag. 2. lib. 8. c 8. quæst. 7. Nicol. Garsi. d. c. 3. num. 34. Steph. Grat. discept. forens. cap. 397. n. 1. & 7. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1367. in fine.

ι Clericum non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium intitulatum, licèt pro Capellano inservierit in eadem Ecclesia, resolvunt Nicol. Garsi. de Benef. p. 7. c. 3. num. 72. Steph. Gratian. discept. forens. c. 397. num. 24. cum seq. Nec prohiberi obtinere Canonicatum, qui erat portio tempore quo pater illum obtinebat, refert Achil. de Gras. decis. 1. de filiis presbyt. Nec prohiberi succedere in Capellania, quæ fundari solet, maximè in Hispania, absque aliqua Episcopi vel alterius superioris auctoritate, ut in illis succedant clerici de parentela, asserit Gonzal. d. gloss. 5. n. 33. & seq.

Aut habuerunt.] Vide tradita per Vincent. Grilenzonium cons. 69. ac etiam in consil. 7. n. 13. & 14.

Decisiones Illustriss. Cardin. adducta per Garsiam in locis infra citatis.

a PRima. Congregatio Concilii censuit, Canonicum illegitimum, cujus pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licèt in dicta Eccles. non ministraverit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensum esse decreto Conc. sess. 25. c. 15. Illum verò cujus pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit conferri Canonicatum ejusdem Ecclesiæ, sed neque litteras Apost. expedivit, neque unquam habuit possessionem, non comprehendi, refert Garsi. de Benef. p. 7. c. 3. n. 55,

λ Secunda. Non dicitur habuisse, ad hoc ut comprehendatur sub hoc c. ille, qui fuit provisus, & litteris non expeditis, & possessione non habita, cessit alteri. refert Garsi. d. c. 3. n. 56.

μ Tertia. Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minùs pacificè possedit. refert Garsi. d. 53. n. 59.

ν Quarta. An illegitimus obtinere possit Ecclesiam filialem, quando ejus pater obtineret matricem? Fuit dictum, posse, quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice. refert Garsi. d. c. 3. n. 63. ubi etiam dicit procedere quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia de per se, & distincta à matricibus, & n. 65. resolvit quòd si unio facta sit accessoriè, & pater habuit, seu habet Ecclesiam, seu beneficium principale, filius potest obtinere unitam tanquam Vicarius perpetuus, seu tanquam Vicarius temporalis.

ξ Quinta. Item fuit quæsitum, an filius illegitimus per Concil. hoc cap. excludatur, ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus pater habuit solam sedem in choro, ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia non obtinebat? Congregatio respondit excludi. & refert Garsi. d. c. 3. n. 66.

o *Nec in dictis Ecclesiis quoquomodo ministrare.*] Neque Missam ibi celebrare, aut Epistolam canere, neq; Sacristæ aut Cantoris officio fungi posse resolvunt Nav. consil. 1. quæst 17. sub tit. de Constitut. Sayr. decis. 1. sub eod. tit. quem refert Aloys. Ricc. in Collect. decis. part. 4. collect. 1367. vers. Tu amplia, Stephan. Grat. discept. forens. cap. 397. num. 26. cum seqq. ubi num. 28. testatur, quod nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficii alterius Ecclesiæ annexi, de quo etiam Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. decis. 3.

π Sacra Cardin. Congregat. ita censuit: Concil. Trident. non prohibet, quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea; sed id fiat ab altero devotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus. refert Nico. Garsi. d. cap. 3. n. 73.

ρ Item censuit filios illegitimos clericorum non prohiberi á Concil. Trident. cum patribus habitare. refert Gars. d. c. 3. n. 74.

σ *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*] Sacra Card. Congregat. ita censuit. Idem esset, si unum tantùm, sed esset in persona patris & filii cum alternativa residentia, quo casu fuit decretum, quòd pater in totum cederet filio totum jus, quod haberet, reservata sibi pensione, & perpetuò abstineret à servitio.

τ Ob-

τ *Obtinere.*] An collatio ei facta sit ipso jure nulla? Affirmat Sayr. decis.1. de Constitut.

υ *Cogatur filius, &c.*] Vide Flamin. de Resig. lib.3. q.18. n.38.

φ *Adhac, reciproca, &c.*] Vide Nav. cons.5. de Renun. Fr. Emman. in sum p.1. c.56. n.9. & faciunt quæ scribit Flamin. de Resign. lib.14. quæst.9,

CAPUT XVI.

Beneficia habentia annexam curam animarum non convertantur in simplicia. Vicario, in quem translata fuerit cura animarum, assignetur congrua portio, & reapplicetur animarum cura cum titulis.

STatuit sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocunque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non convertantur: non obstantibus quibuscunq; gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis verò, in quibus contra eorum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore, reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario quocunque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus, intra annum è fine præsentis Concilii, arbitrio Ordinarii, *a* juxta formam decreti sub fel rec. Paulo III. assignetur. *a* Sup. Sess. 7. de ref. c.7. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cùm primùm per cessum vel decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacaverit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen cesset, 3 & in antiquum statum restituatur.

DECLARATIONES.

Congrua portione.] Congrua portio fuit declarata esse 24. aureorum singulis annis.

REMISSIONES.

α *Quomodocunque retinent.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. part.1. verbo Unio §.3. pag.348. † Vide etiam Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib.3. q.13. Hier Cævallos in suis pract. quæst. com. q.281. Ricc. in sua prax. Curiæ Neapol. decis.492. n.5. Garci. de benefic. p.12. c.2. n.87.

CA-

CAPUT XVII.

Episcopi ubique vivant tanquam Patres & Pastores secundum gradus sui decorum, nullibi autem indignè se demittant.

a Vide Concil. Agat. c. 23. nec Episc. posteriorē finit priori præponi, & c.3. Brac car. c. 24. c. quanto, de off. ord. & supr. sess. 24. de reg. cap. 4. b Sup. c. 6. c. Valent. 63. dist. 6. Episc. in Ecclesiis 95. dist. c. quis dubitet, cap. duo sunt, cum seqq. 96. dist. & c. solitæ, de major. & obed. 21. Aug. 1596.

NOn potest sancta Synodus non graviter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status *a* oblitos, Pontificiam dignitatem non leviter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inserviunt. Quare hæc, & similia detestata sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, * *b* atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & gravitatem pertinentes renovando, præcipit, ut ab hujusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tàm in Ecclesia, quàm foris suum gradum & ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis verò tam Principibus, quàm cæteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reverentia prosequantur.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilii censuit, decretum cap. 17. qui v. non obtinent dignitates, Sess. 25. præservare nedum dignitates, quæ habent administrationem cum jurisdictione, sed etiam illas dignitates, quæ pro talibus habentur in Ecclesia, quam sententiam Sanctissimus ad se relatam approbavit.

REMISSIONES.

*** *Conciliaque generalia, &c.*] Vide suprà hac ead. sess. c. 6. & textum in c. Valentinianus 63. dist. & in cap. Episcopus in Ecclesiis 95. dist. in cap. duo sunt. & in cap. quis dubitat cum seqq. 96. dist. & in cap. solitæ, de majorit. & obedient.**

CAPUT XVIII.

Canones exactè serventur ab omnibus indistinctè: si quando in eis dispensandum, id validè, maturè, & gratis fiat, alioquin dispensatio sit surreptitia.

c cap. si Roman. 19. dist. c. si quis omnem. 1. q. 7. c. 1. de constit.

SIcut publicè expedit, legis vincula quandoque relaxare, ut pleniùs, evenientibus casibus, & necessitatibus pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem solvere exemploque potius, quàm certo personarum, rerumque delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quàm unicuique ad leges transgrediendas adire. *c* Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad ejus fieri poterit indistinctè observandos. Quod si *a* urgens, justaque ratio, & major quandoque

doque utilitas postulaverint, cum aliquibus dispensandum esse; α id β causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscunque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitia censeatur. *a c. 1. de voto.*

REMISSIONES.

α *Urgens instaque.*] Ad dispensationem debere cum legitima auctoritate concurrere rationabilem causam, juxta viri boni arbitrium, resolvunt. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 191. n. 194. cum seqq. Fr. Joan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 1. dub. 1.

β *Causa cognita.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 8. n. 3 & lib. 8. disp. 17. n. 10.

CAPUT XIX.

Quicunque Domini temporales locum ad monomachiam concedentes sint ipso facto excommunicati, & privati certis privilegiis ab Ecclesia obtentis. Ipsi quoque duellantes & eorum patrini gravibus pœnis plectantur.

α &c. DEtestabilis *b* duellorum usus fabricante diabolo introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunq; alio nomine Domini temporales; qui locum ad *c* monomachiam in terris suis ζ inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati; ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur, &, si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. 1 Qui verò pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam η incurrant; & ut homicidæ, *d* juxta sacros Canones, puniri debeant. Et si in in ipso conflictu decesserint, perpetuò θ careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam, 2 qui consilium in causa duelli, tam in jure, quàm facto dederint; aut alia quacunque ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocunque privilegio, seu prava consuetudine, etiam immemorabili.

b cap. 1. de torneam.

c de ea & Nicolaus 1. decretorum suorũ tit. 12.

d c. 2. de cle. pugn. in duel. de torneam. per totum & toto tit. de hom.

DECLARATIONES.

1 *Qui verò pugnam.*] Qui ex condicto & statuto tempore, & in loco consueto commiserit duellum, etiamsi nulli patrini socii ve ad id vocati fuerint, vel loci securitas habita, nullæ ve procuratoriæ litteræ aut denuntiationes chartulæque præcesserint, censuris & pœnis à Concil.

Concil. Trident. impositis perinde tenentur, ac si publico & consueto ab usu singulare certamen inivissent, juxta Bullam Gregor. XIII. incipientem, *Ad tollendam detestabilem duellorum*, publicatam 9. Decembr. 1582.

2 *Qui consilium*] Locorum Domini si certamen hujusmodi ex condicto hujusmodi permiserint, aut, quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnesque illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium & favorem dantes: equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex proposito spectatores, vel socios quovis modo se præbentes, eisdem pœnis subjaceant: etiamsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non stetit, quominus illa committeretur. Ita Gregor. XIII. in eadem jam dicta Bulla. Attamen S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione respondit postmodum hoc Decretum in duellis solemnibus, & publicis, non autem in privatis habere locum. Novissime pro hac materia videnda est Bulla S.D.N. Clementis VIII. edita Kalend. Septembr. 1592. quæ incipit, *Detestabilis duellorum usus.*

REMISSIONES.

α Vide Ordin. Regiam Lusitanorum lib. 5. tit. 43. Sylvest. Cajetan. Armil. & alios Summistas verbo Duellum, Salzed. ad Bern. in pract. c. 100. Azeved. lib. 10. n. 18. tit. 8. lib. 8. novæ Recop. Navar. consil. 1. & 2. de Purgat. vulgari. Bannes in 2. 2. quæst. 64. art. 7. dub. 3. Menoch. Illustr. c. 49. n. 11. cum seqq. Valent. 2. 2. disput. 3. quæst. 17. puncto 1. Farin. in praxi crim. l. 4. quæst. 119 n. 28. & consil. 9. lib. 1. Fr. Emman. q Regul. tom. 3. quæst. 61. art. 1. vers. 12. Zerol. in praxi Episcop verbo Duellum, Quarant. in Summa Bullarii cum addit. Prosper. de Augustino verbo Duellum. pag. mihi 218. Sayr. in Clavi Regia, lib. 7. c. 13. n. 11. cum seqq. & de Censur. lib. 3. c. 31. à n. 29. novissimè Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidii, à n 76. cum multis seqq. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 117. num. 4. Et ex doctissimis Religiosis Societatis JESU vide Petr. Henriq. in Summ. lib. 13. c. 39. §. 3. P. Paul. Comitol. Resp. Mor. lib. 6. quæst. 13 cum seqq. P. Molin. de Justit. tract. 3. disput. 17. P. Martin. Delr. Disquisit. Magic. lib. 4. c. 4. quæst. 4. sect. 2. optimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 21. c. 7. à n. 73. novissimè P. Sanch. in Præcepta Decalogi, l. 2. c. 39. n. 19. cum seqq. * Vide etiam Castill. à Bobadilla in lib. 2. suæ Politicæ c. 14. ex n. 39. Jo. Ramirez. de confirmatione Ordinis Divi Jacobi. c. 13. ex n. 25. Ricci. in sua prax. var. resolutio. cap. 170. Doctor Vincentius Blasio tom. 1. histor. Ecclesiast. & sæcular. Regni Aragon. lib. 3. cap 1. fol. 253. Steph. Gratian. disceptat. forens. tom. 3. disceptat. 410.

β Constitutionem Clem. VIII. incip. Illius vices, quam ediditan. Dom. 1591. renovare Bullam quandam de hac re editam à Pio IV. & confirmare alteram Gregor. XIII. incip. Ad tollendum, editam anno Incarnat. 1582. 9. Decembris, refert latè, & eleganter P. Valer Reginald. d. lib. 21. num. 82. cum seqq. ubi resolvit, Greg. XIII. in prædicta Bulla extendere impositas in Concilio, in præsenti, pœnas adversus omnes illos, qui non publicè quidem, privatim tamen ex condicto, statuto tempore, & in loco convento monomachiam commiserint, etiamsi nulli patrini, sociive ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæ provocatoriæ litteræ, aut denuntiationis chartulæ præcesserint.

ferint. Quas etiam pœnas extendere testatur contra locorum dominos, si certamen ex condicto permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, necnon contra eos omnes, qui duellum hujusmodi fieri mandaverint, instigaverint, auxilium, consilium, vel favorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia, scienter subministraverint, aut ex composito spectatores, vel socios, se quovis modo præbuerint, etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per se ipsos non steterit quominus illa committeretur.

γ Utrum liciti sint conflictus illi particulares, qui inter hostes solent fieri tempore belli, inter unum, & unum, decem, & decem, &c. Vide *Cajet.* 2. 2. quæst. 95. in fine. Petr. à Navarra lib. 2. de Restit. c. 3. n. 295. & 296. Patr. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 39. à n. 12. Pat. Valer. Reginald. d. lib. 21. n. 79.

δ Utrum Concilium in præsenti procedat, quando duellũ fuerit commissum in loco privato, & non tuto, sine patrinis, sociisve ad id vocatis, ac sine provocatonis litteris, & chartellis, ac etiam pugna non perfecta? Affirmant P. Valer. Regin. in citato loco, Joseph. Ludov. Peruſ. decis. 11. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 616. Farinac. d. cons. 9. n. 34. Quarant. d. verbo Duellum, vers. Novissimè, ubi refert ita declarasse S. D. N. Clement. VIII. die 2. Septemb. 1592. Negant, resolventes Concil. in præsenti de solo Duello solemni, quod auctoritate publica, & patrinis fiebat, loquutum fuisse Bobadill. in sua Polit. l. 2. c. 14. n. 41. & post Navar. & Pat. Soar. P. Sanch. d. c. 39. n. 22.

ε An pro honoris defensione duellum licitum sit? Negant Benard. Græv. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. c. 100. consid. 1. P. Valer. Regin. d. lib. 21. n. 80. ubi etiam resolvit, nulla unquam de causa licitum fuisse duellum suscipere.

ζ *Inter Christianos concesserunt.*] An procedat inter infideles? Negant P. Mart. Delr. d. quæst. 4. n. 16. Pat. Sanch d. cap. 39. n. 29. ubi secus dicit, si Christiano pugnaturo cum infideli in suo Regno locum concederet.

η *Incurrant.*] Vide P. Valer. Reginald. d. lib. 22. n. 76. post princip. ubi resolvit, non obstare, quod Concilium in præsenti utatur verbis, imperativi modi, quæ videri possunt significare non sententiam latam, sed ferendam per judicem, quia ea non diriguntur ad judicem, ut censeantur requirere illius actionem, sed ad reum, quem per imperium efficax ligavit.

θ *Careant Ecclesiastica sepultura.*] Morientes in duello sepultura privari, resolvunt D. Martin. Carrillo *en la Explicacion de la Bulla de los defunctos*, part. 2. cap. 4. n. 55. P. Valer. Regin. d. lib. 22. n. 76. vers. Accedit. * Ricc. in prax. var. resol. c. 170. Steph. Gratian. discept. 140.

CAPUT XX.

Cogantur omnes Principes Catholici conservare omnia sancita quibus immunitas Ecclesiastica declaratur, à prædictorum Principum Officialibus minimè lædenda, sed bene conservanda.

a CUpiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solùm restitui, sed etiam perpetuò sartam tectam à quibuscunque impedimentis conservari, præter

præterea quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit; confidens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei Ecclesiæque protectores esse voluit, jus suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros, sed etiam *a* subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores ordines reverentiam revocaturos; nec permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus, Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarũ immunitatem, Dei ordinatione, *a* & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed unà cum ipsis Principibus debitam sacris summorum *b* Pontificum, & Conciliorum constitutionibus observantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, *c* sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in favorem Ecclesiasticarũ personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innovat †, exactè ab omnibus observari debere. Propterea que admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cujuscunque status, & dignitatis extiterint, ut, quo largiùs bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eò sanctius, quæ Ecclesiastic Juris sunt, tanquam Dei præcepta, *ejusque patrocinio tecta, venerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed severè in eos, qui illius libertatem, immunitatem atque jurisdictionem impediant, animadvertant, quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque protectionem existant; *d* imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua inprimis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum injuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulò præstet: quo cultus divinus devotè exerceri; & Prælati, cæterique Clerici in residentijs, & officiis suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

a c. Conc. §. hinc, 17. dist. 1. quis dubitet, c. duo sunt, & c. si. 96. dist.
b Pii 2. c. 5.
c c. pervenit. 86. d. c. si quis suadente, 17. q. 4. toto tit. de immu. Eccl. c. quamquam de censi. in 6 c. fœlicis de pœ. eo. lib. Conc. Ticinen. vers. statuimus, & vers. sancimus, Concil. Aqu. gra. c. 9. Conc. Lateran. sub Leone X. Sess. 9. & 10.
d c. Valentinian. 63. d. c. Ecclesiæ, in cap. si. 87. dist. c. Constanti. & c. ult. 36. dist.

REMISSIONES.

* Vide Guttier lib. 3. pract. quæstion. 1. & 5. Bobadillam lib. 2. Politicæ c. 14. per totum, & præcipuè num. 3. in fin. & num. 17. Farinac. in prax. crim. quæst. 28. ex num. 74. Joseph. de Sesse in suo singulari tractat. Inhibition. cap. 8. §. 4. ex num. 26. & in cap. 9. §. 1. Michael. Agiam de exhibend. auxil. fundamento 22. fol. mihi 85. Martam de Jurisdictione 4. p. centur. 2. casu, 101. & 102. Gened. in suis pract. qq. in quæst. 4. n. 1. & 2.

* *Et Canonicis sanctionibus constitutam.*] Utrum exemptio Clericorum, quoad forum, sit juris humani, an Divini? Vide Covar. Pract. c. 31. n. 2. Medin. in Cod. de Restitut. quæst. 15. Chassan. ad consuetudin. Burgũd. Rub. 1. § 3 fol. 30. num. 27. cum seq. Men. ch. Illustri. c. 22. num. 8 & de success. creat. § 22. num. 58. Navar. in cap. Novit notab. 3. num. 52. de Judic. Perez lib. 1 tit 3. lib. 1. Ordin. pag. 55. Humad. lib. 14. tit. 1. p. 6. gloss. 2. num. 6. Surd. cons. 301. num. 46 & 55. Anastas. Germon. de Sacrorum Immunit. lib. 3 cap. 15. à num. 15. Farinac. in praxi crimin. quæst. 8 num. 2. Flamin. de Resign. lib. 7. quæst. 9. n. 5. Garsi. de nobilit. gloss. 9. num. 1. Morl. in Emporio juris p. 1. tit. 2. quæst. 12. Cæval. Commun. contra Commun. quæst. 550. Soar. de Paz tom. 2. prælud. 2. n. 2. P. Molin. de Just. tract. 2. disp. 31. conclus. 1 & 3. Valasc. cons. 100. n. 8. P. Azor. Instit. Moral. p. 1 lib. 5. cap. 12. P. Paul. Comit. Resp. Moral. lib. 1. quæst. 92. Sayr. in Clavi Regiâ, lib. 12. cap. 8. num. 16. cum seqq. D. Mart. de Jurisdict. p. 4. casu 64. num. 1. Castill. Quotid. lib. 2. cap. 5. num. 29. cum seqq. Cened. ad Decretum collect. 37. num. 1. & Can. quæst. lib. 1. quæstion. 4. per totam. Ex nostris Lusitanis Fr. Emman. quæstion. Regul. tom. 2. quæstion. 62. articul. 2. Cabed. part. 2. decis. 83. num. 10. novissimè Cald. Pereira in Comment. ad leg. unic. Cod. ex delictis defunct. part. 1 n. 54. Fr. Anton. de Sousa in Relect. de Censuris Bullæ Cœnæ, cap. 19. disp. 91.

† *Præsenti etiam decreto innovat, &c.*] Vide Paz in prax. tom 1. pag. 5. cap 3. § 3. ex num. 16. Bajard. ad Jul. Clar in quæst. 30. num. 5. Farin. d. qu. 28. num 1 & 5 D. Sessed. § 4. n. 27 Joan. Guttier. practic. quæstion. lib. 1. quæstion 1. num. 7.

‡ *Tanquam Dei præcepta.*] Vide Bobadill. d. lib. 2. cap. 18. num. 252.

CAPUT XXI.

Quomodo decreta hujus Concilii intelligantur, Salva Sedis Apostolicæ auctoritate.

POstremo S. Synodus, omnia, & singula, sub quibuscunque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Julio III. quàm sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc a sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur *. a Sup. sess. 7. de ref. in princ.

Decretum de continuanda Sess. in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commodè expediri non possint; propterea juxta id quod in generali Congregatione à Patribus statutum fuit, ea quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

REMISSIONES.

Ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ sit, & esse intelligatur. Utrum derogatione speciali opus sit in concessionibus Sanctissimi Domini nostri Papæ adversus Concilium factis? negativè respondit Sacra Cardinal. Congregatio, & sequuta est Rota coram Pamphil. in causa Sancti Angeli pensionis 16. Decembris 1594. & in alia Ferentina pensionis 23. Januarij, 1602. coram Domino Ortembergo num. 3. relata à Marquisano de commission. pag. 1. tit. de commissione appellat. in causis pension. §. 1. fol. mihi 535.

CONTINUATIO SESSIONIS DIE IV. DECEMB.

Decretum de Indulgentiis.

CUm potestas conferendi Indulgentias à CHRISTO Ecclesiæ concessa sit; atque hujusmodi potestate, divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit, eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem juxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina enervetur. Abusus verò, qui in his irrepserunt, quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, pravos quæstus omnes * pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Cæteros verò, qui ex superstitione, ignorantia, irreverentia, aut aliunde quomodocunque provenerunt, cùm ob multiplices locorum, & provinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commodè nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque hujusmodi abusus Ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo Provinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romannm Pontificem deferantur: cujus auctoritate, & prudentia, quod Universali Ecclesiæ expediet, statuatur; ut ita sanctarum Indulgentiarum munus piè, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

R. R.

REMISSIONES.

b Vide Angles in Floribus Theologicarum quæst. cap. de Indulgent. Navar. in particulari opere. P. Valent. to. 4. disput. 7. quæst. 20. P. Soar. tom. 4. prope finem. P. Henriq. in Summ. part. 1. lib. 7. de Indulgent. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 7. à num. 94. cum seqq. P. Ægidium de Coninck de Sacram. & Censuris tom. 2. disp. 12. Bald. Junium super opera controvers. Bellarm. part. 1. lib. 6. de Indulgent.
* *Pravos quæstus omnes.*] Vide supra sess. 21. de reformat. c. 9. Hugolin. de offic. & potest. Episcop. part. 2. cap. 41 §. 3. num. 1.

De delectu ciborum, jejuniis & diebus festis.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri atque Salvatoris adventum Pastores omnes obtestatur, ut tanquam boni milites illa omnia, quæ sancta *a* Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit, nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscunque fidelibus sedulò commendent; omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipuè sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & jejunia; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, 1 ut dierum festorum devota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebrò, *b* obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, DEUM remuneratorem audient; qui verò contemnunt, DEUM ipsum ultorem sentient.

a c. non decet. 82. distinct. Vig. in ep. ad Eutherum in fi. Felix 1. in ep. 3.

b c. qui sui, 93. dist. c. quia frater. 7. q. 1. Luc. 10.

DECLARATIONES.

1 *Ut dierum festorum devota & religiosa celebratio.*] Nihil innovandum in consuetudine hucusq; tolerata in nundinis, quæ non sunt solemnes, sed fiunt peractis sacris in festo alicujus Sancti, ante ejus Ecclesiam, extra tamen atrium.

De Indice librorum & Catechismo, Breviario, & Missali.

SAcrosancta *c* Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de variis censuris, ac libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens, nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem, distinctè, & commodè possit à sancta Synodo dijudicari, præcipit, ut, quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur;

c Sup Sess. 18. in prin.

hibeatur; ut ejus judicio, atque auctoritate terminetur, & evulgetur. Idemque de a Catechismo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, 1 & de Missali, & Breviario fieri mandat.

a Vide Sess. 14. cap. 7.

DECLARATIONES.

De *Missali*.

1 *Et de Missali.*] Pius V. in Bulla posità in Missali Romano, ex Decreto Conc. Trid. à se restituto, sustulit omnes alias cæremonias, preces & ritus ex aliis Missalibus, quantumvis vetustis hactenus observari consuetos, derogans consuetudini etiam immemorabili.

Celebrantes cum alio Missali, quàm cum hoc reformato, qui aliàs ex dicta Bulla tenentur, incurrunt in peccatum mortale, si scienter & absque justa & rationabili causa id faciant.

De *loco Oratorum*.

DEclarat S. Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscunque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præjudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum suorum jura, & prærogativas illæsas, & salvas esse, in eodemque statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De *recipiendis & observandis* Decretis Concilii.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inveterata malitia, ut nihil tàm clarum in fide nostra asserenda unquam fuerit, aut tam certò statutum; quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminaverint: eapropter sancta Synodus id potissimum curavit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret; veramque & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnavit, anathematizavit, & definivit. Cumque tamdiu tot Episcopi, ex variis Christiani orbis provinciis evocati, sine magna gregis sibi commissi jactura, & universali periculo ab Ecclesiis abesse non possint; nec ulla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, invitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius adventuros; ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam suam ita præstandam, ut, quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis depravari, aut violari non permittant; sed ab his, & omnibus devotè recipiantur, & fideliter observentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua incide-

inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulant, præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit S. Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut vel evocatis ex illis præsertim provinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium judicaverit, vel commodiore quacunque ratione ei visum fuerit, provinciarum necessitatibus pro DEI gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

DECLARATIONES.

De recipiendis, & observandis Decretis Concilii

1 *Aliqua difficultas oriatur.*] Causis gravibus quæ committuntur in Rota, apponatur hæc clausula, quæ in causa Salamātinensi prius apposita fuit, scilicet. *committatur in Rota cum facultate inhibendi, prævia tamen matura causæ cognitione, & Decretis Concilij in hac parte editis diligenter prius consideratis, & discussis in Rota.*

Decreta & litteræ Congregationis Concilii semotis litibus sunt executioni demandandæ, nec super his, sententia vel Decretum aliquod est iterum faciendum.

S.D N. Gregorius XIII. reducit ad terminos Decretorum Concilii eas tantùm materias, de quibus Concilium disposuit: eas autem de quibus Concil. nihil decrevit, reliquit in terminis in quibus erant ante Concil. & ideo si qua ipsis Regularibus privilegia eo tempore indulta fuerunt, quæ Decretis Concil. non adversantur, Sanctitas sua non sustulit.

In una Piscienſi Rota avocavit ad se quasi possessionem: opposuit se Præpositus, qui cum Abbate de Florentia litigabat super jure visitationis de Decreto Concilii, c 8. Sess. 21. Congregatio consulta respōdit, licuisse Rotæ avocare sibi quasi possessionem, & posse procedere in causa ad ulteriora.

Cùm dicitur, *ante publicationem Concilij*, non intelligitur in aliqua particulari Diœcesi, sed ante Kalend Maij, 1564. secundum declarationem Pij IV. modo accedant reliqua.

S.D.N. Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pij IV. salvas esse, de quibus litteræ Apostolicæ jam expeditæ, vel supplicationes signatæ & registratæ fuerunt.

Episcopo Leodiensi, qui quæsivit, an publicatio Concilii Tridentini facta in Urbe, liget Leodienses, ubi nec hodie per Episcopum publicatum fuit? Respondit Congregatio, ligare debere, modo concurrant quæ suprà, Sess. 24. de Reformat. Matrim. 1. § *Post triginta dies.*

De recitandis Decretis Concilii, sub Paulo III. & Julio III. in Sessione.

Quoniam *a* diversis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Concilio quoad dogmata ac morum reformationem statuta & definita sunt; vult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur & legantur.

a Suprà, Sess. 1. 6. 7. 13. & 24.

Recitata sunt.

De fine Concilii, & confirmatione petenda à Sanctissimo Domino nostro.

Illustrissimi Domini, Reverendissimique Patres, Placetne vobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ Oecumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel.rec. Paulo III. & Julio III. quam sub S.D.N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita sunt, a confirmatio nomine sanctæ hujus Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes à Beatissimo Romano Pont. petatur?

a Juxta Gel.Pap. super Concil. Chalced. & Pelagium PP. 2. in Ep. Decret. & Marc. in Epist. decretali, ad Episc. Antioc. provin & Cōc. Chalced. Act. 3. & Nic.1. apud Gratianum, d. 19. Si Romanorum.

Responderunt, Placet.

Postmodum Illustrissimus & Reverendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præsidens, benedicens sanctæ Synodo, dixit: Post gratias Deo actas Reverendissimi Patres ite in Pace. *Qui responderunt*, Amen.

ACCLAMATIONES.

PATRUM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ Universalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRUM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissimè Ecclesiæ conserva multos annos.

Card. *Beatissimorum summorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulii III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax à* Domino *& æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.*

Resp. *Memoria in benedictione sit.*

Card. *Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum* Regum, *qui hoc universale Concilium promoverunt & protexerunt, memoria in benedictione sit.*

Resp. *Amen, Amen.*

Card. *Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper* Augusto, *Orthodoxo, & pacifico, & omnibus* Regibus, *Rebuspubl. & Principibus nostris, multi anni.*

Resp. *Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserva: Imperator cœlestis terrenos Reges, rectæ fidei conservatores custodi.*

Card. *Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magna gratia.*

Resp. *Magna gratia: Dominus retribuat.*

Card. *Reverendiss. Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.*

Resp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctissimis Episcopis vita & felix ad Ecclesias suas reditus.*

Resp. *Præconibus veritatis perpetua memoria. Orthodoxo Senatui multos annos.*

Card. *Sacrosancta Oecumenica Tridentina Synodus: ejus fidem confiteamur, eius decreta semper servemus.*

Resp. *Semper confiteamur, semper servemus.*

Card. *Omnes ita credimus: omnes idipsum sentimus: omnes consentientes & amplectentes subscribimus. Hæc est fides* B. *Petri & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.*

Resp. *Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur misericordiis & gratia primi & magni supremi Sacerdotis Iesu Christi Dei, intercedente simul inviolata* Domina *nostra sancta* Deipara, *& omnibus Sanctis.*

Resp. *Fiat. Fiat.* Amen, Amen.

Card. *Anathema cunctis hæreticis.*

Resp. *Anathema, Anathema.*

Post hæc mandatum fuit à Legatis, *& Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam discederent à civitate* Tridentina, *subscriberent manu propria decretis Concilii; aut ea per publicum instrumentum approbarent: qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero* CCLV. *videlicet* Legati IV. *Cardinales* II. *Patriarchæ* III. *Archiepiscopi* XXV. *Episcopi* CLXVIII. *Abbates* VII. *Procuratores absentium cum legitimo mandato* XXXIX. *Generales Ordinum* VII.

LAUS DEO.

Concordat cum Originali: in cujus fidem subscripsimus;

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, ejusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinensis diœcesis, ejusdem Concilij Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S.Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S.R.E Vicecancellarius, fidem facimus & attestamur, qualiter hodie, die Mercurij, xxvi. Januarij, M. D. LXIV. Pontificatus Sanctissimi Domini nostri D.Pij, divina providentia Papæ IV. anno quinto, in Consistorio secreto, apud S.Petrum, Reverendiss. DD mei, Cardinales Moronus & Simoneta, nuper reversi à sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiss. D. nostro ut infrà.

Beatissime Pater, in Decreto super fine Concilii Oecumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis vestræ & sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos & Præsidentes peteretur nomine dicti Concilii à Sanctitate vestra confirmatio omnium & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quàm sub Sanctitate vestra in eo decreta & definita sunt. Quapropter nos Joannes Cardinalis Moronus & Ludovicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati & Præsidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii Oecumenici Tridentini, ut Sanctitas vestra dignetur confirmare omnia & singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. quàm sub Sanctitate vestra in eo decreta & definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viso & lecto tenore dicti Decreti, & habitis votis Reverendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per hæc verba:

Petitioni nomine Concilii Oecumenici Tridentini super ejus confirmatione per dictos Legatos nobis factæ annuentes, omnia & singula, quæ in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III. & Julio III. prædecessoribus nostris, quàm Pontificatus nostri tempore decreta & definita sunt, auctoritate Apostolica; etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi & inviolabiliter observari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Ita est.

A. Cardinalis Farnesius, Vicecancellarius.

BUL-

BULLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

SUPER CONFIRMATIONE OEcumenici Generalis Concilii Trident.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

BEnedictus DEUS & Pater Domini nostri JESU CHRISTI, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam tot procellis & tempestatibus agitatam atque vexatam, & gravius in dies laborantem, apto tandem ei subvenit optatoque remedio. Ad plurimas & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem & concordiam Christiani populi procurandam, indictum jampridem in civitate Tridentina œcumenicum & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat, ab ejus autem successore Julio in eandem urbem revocatum, post alias sessiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus objectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cùm quotidie magis Ecclesia ejusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut pastoralis sollicitudo monebat, divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque à Patre luminum assiduè precati sumus. Cùm enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus convenisset, nostris convocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios & sacrarum literarum, scientia divinique & humani juris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeò Concilii libertati faventibus, ut

etiam de rebus Sedi Apostolicæ propriè reservatis liberum ipsi Concilio arbitrium per literas, ad Legatos nostros scriptas, ultrò permiserimus, quæ de Sacramentis & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sunt, tractanda, definienda & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accuratè ac maturè admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum planè à Domino effectum fuisse constiterit: idque in nostris atque omnium oculis valdè mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac urbe indiximus, quæ magna cleri & populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque & gratias divinæ majestati meritò persolvendas curavimus: cùm ejusmodi Concilii exitus, spem magnam & propè certam attulerit, fore, ut majores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibus perveniant. Cùm autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reverentia antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos, ex Legatorum literis priùs, deinde post reditum eorum, ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cùm ea decreta omnia Catholica & populo Christiano utilia ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto illa omnia & singula auctoritate Apostolica hodie confirmavimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac servanda esse decrevimus; sicut harum quoque literarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi observarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis, aliisq; gravioribus, etiam privationis, arbitrio nostro infligendis, universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & aliis quibusvis Ecclesiarum prælatis, cujuscunque status, gradus, Ordinis & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem de-

creta

creta & statuta in Ecclesiis suis, civitatibus & diœcesibus, in judicio & extra judicium diligenter observent, & à subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inviolabiliter faciant observari: contradictores quoslibet & contumaces, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescendo: invocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio. Ipsum verò charissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi obtestamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, divini honoris & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ & sacræ Synodi reverentia, ad ejusdem Concilii exequenda & observanda decreta, Prælatis, cum opus fuerit, auxilio & favore suo adsint, neque adversantes sanæ ac salutari Concilii doctrinæ opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad vitandum præterea perversionem, & confusionem, quæ oriri posset, si unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii commentarios & interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cujuscunque sint Ordinis, conditionis & gradus, quàm laicis, quocunque honore ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, aliis verò, quicunque fuerint, sub excommunicationis latæ sententię pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, annotationes, scholia, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocunque modo edere, aut quidquam quocunque nomine, etiam sub prætextu majoris decretorum corroborationis, aüt executionis, aliove quæsito colore, statuere. Si cui verò in eis aliquid obscuriùs dictum & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione aut decisione aliqua egere visum fuerit; ascendat ad locum quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium magistram, cujus auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnovit. Nos enim difficultates & controversias, si quæ ex iis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decrevit, reservamus, parati, sicut ea de nobis meritò confisa est, omnium provinciarum necessitatibus ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, providere: Decernentes nihilominus irritum & inane, si secùs super his

quo-

à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis uti possit: Volumus & mandamus, ut hæ literæ per aliquos curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, tunc, cùm in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm & clara voce recitentur; &, postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco sólito Campi Floræ affigantur, ibique, ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cùm autem inde amovebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Urbe ad impressionem tradantur, quò commodiùs per Christiani nominis provincias & regna divulgari possint. Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, & sigillo ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reservationis, voluntatis, mandatorum & decretorum infringere, vel ei ausû temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsúmpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Tertio, Septimo Kalend. Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

Ego PIUS, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Fr. *Card. Pisanus, Episcop. Ostiens.* D*ecanus.*
Ego F*ed. Card. Casius, Episc. Portuen.*
Ego Io Card. Moronus, Episcopus Tusculan.
Ego A. *Card Farnesius, Vicecan. Episcopus Sab.*

. . . .

. . . .

Ego R. *Card. S. Angeli, Maior Pœnitent.*

. . . .

. . . .

. . . .

Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.

Ego

Ego Io. Michaël Card. Saracenus.

. . . .

Ego Ioannes, Card. S. Clementis.
Ego Scipio, Cardin. Pisarum.
Ego Cardinalis Romanus.
Ego M. G. Cardinalis Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Ara cæli.
Ego Ia. Card Sabellus.

. . . .

. . . .

Ego B. Cardinalis Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

. . . .

. . . .

Ego F. Card. Pacieccus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Ioan. Franc. Cardinal. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromaus.
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card Gesualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciscus, Cardinal. Gonzaga.

. . . .

Ego Gui. Asc. Diac Cardin Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Ant. Florebellus Lavellinus.

H. *Cumyn.*

BUL-

BULLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super declaratione temporis ad observanda decreta sacri œcumenici & generalis Concilii Tridentini.

PIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SIcut ad sacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis & debet, & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, ejusdem Sedis judicio & declaratione tollenda est. Ad aures nostras pervenit, multos esse qui dubitent, ex quo tempore cœperunt decreta sacri generalis Concilii Tridentini ad reformationem & jus positivum duntaxat spectantia, eos ad quos pertinent obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad provinciales diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros Ordines suscipiendos, ad Religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias aliaque beneficia Ecclesiastica, quæ ejusdem Concilii decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures hujusmodi exequendas, ac illas omnes ad prædictam reformationem jusque positivum tantum spectantes, quæ observari aut evitari debeant. Nos itaque, ut omnis controversia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, juri & æquitati convenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilii decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto confirmata a nobis fuerunt sub finem mensis Januarii, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem observari cœperunt: quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis necessariò consumptum fuit, & jure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones novæ vim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis & justum visum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem jusque positivum duntaxat spectantia, Kal. Maji proximè præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cujusquam, quod ea ignoraverit, admittendam, atque ita Apostolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus judicari debere mandamus atque statuimus

tuimus. Decernentes irritum & inane, si quid secus à quoquam, quacunque dignitate, auctoritate & potestate prædito, contigerit judicari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Quintodecimo Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

Fed. Card. Cæsius

Ca. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Nativitate Domini Millesimo, Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die verò vigesima mensis Julii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pii, divina providentia Papæ IV. anno quinto, retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valvis Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, & sancti Joannis Lateran. necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Jacobum Carra, & Julium Parisanum, prælibati S.D.N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTUS PROPRIUS
S. D. N. D. PII, DIVINA providentia Papæ IV.

Per quem deputantur octo Reverendiss. Cardinales, qui faciant observari reformationes ab ipso editas, necnon decreta sacri œcumenici, & generalis Concilii Trident.

PIUS PAPA IV.

Motu proprio, &c. Alias Nos nonnullas constitutiones & ordinationes, reformationem majoris Pœnitentiarii, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarii nostri, ac ejus officii, necnon Camerarii & Cameræ Apostolicæ, ac illius

caufarum Auditoris, necnon palatii Apoftolici caufarum Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarum, & Contradictarum, aliorumque almæ Urbis noftræ ac Romanæ Curiæ tribunalium & officiorum concernentes, edidimus: quæ tamen (ut intelleximus) ab eorundem officiorum & tribunalium præfectis ac officialibus minus diligenter obfervantur. Cùm autem enixæ noftræ voluntatis fit, illa, ut & pariter decreta facri Concilii Tridentini, in his quæ ad eorum officia fpectant, ab eifdem omnino obferventur: Nos propterea confiderantes, parum effe jura condere, nifi fint qui ea executioni demandari faciant, & in præmiffis, prout ex debito paftoralis officii nobis (meritis licet imparibus) injuncti obligamur, falubriter, & utiliter providere, præfatasque conftitutiones & ordinationes, ac decreta Concilii, quas & quæ hic haberi volumus pro expreffis, inviolabiliter obfervari volentes: Venerabili fratri noftro Joanni Epifcopo Tufculan. Morono, Jo. Michaeli Sanctæ Anaftafiæ Saraceno, ac Jo. Baptiftæ Sancti Clementis Cicadæ, necnon Michaeli Sanctæ Sabinæ Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Ara cœli, & Ludovico Sancti Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo Sancti Martini in montibus Borromæo presbyteris, necnon Vitellotio Sanctæ Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum, Diacono, Cardinalibus committimus & mandamus: quatenus ipfi, feu eorum major pars, conjunctim vel divifim, eorum arbitrio, etiam tanquam executores dictarum literarum, conftitutionum, & decretorum prædictorum conftitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata juxta tenores eorum, ac literarum defuper confectarum, per quofcunque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum judices & officiales, fub excommunicationis latæ fententiæ, ac privationis officiorum, & aliis eifdem Cardinalibus bene vifis, etiam pecuniarum, eo ipfo incurrendis pœnis, firmiter obfervari faciant & cum effectu: nifi tam in executione dictorum Concilii, quàm dictarum literarum noftrarum, aliqua dubietas aut difficultas emerferit: quo cafu ad nos referant, invocato etiam ad hoc, fi opus fuerit, auxilio brachii fæcularis, ac eos, qui literis & decretis prædictis, & eorundem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc, prout ex eadem die, & è contra, illorum officiis privatos, necnon ad illa & alia Romanæ curiæ officia in pofterum obtinenda inhabiles, ac ipfis ab eifdem officiis fic privatis, illa tanquam per privationem vacatio à

Data-

Datario noſtro vendi, & à quibusvis perſonis idoneis pro pretio convenienti emi, liberè & licitè poſſe auctoritate noſtra curent, nuntient, decernant, ac declarent, prout nos harum ſerie nuntiamus, decernimus & declaramus. Non obſtantibus quibusvis conſtitutionibus Apoſtolicis, ac Pœnitentiariæ & curiarum, necnon tribunalium prædictorum ſtatutis, & etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis & litteris Apoſtolicis illis, ac dictis officialibus & Tribunalibus ſub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clauſulis & decretis, etiam motu ſimili, &c. & alias quomodocunque conceſſis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latiſſimè derogamus, eaque adverſus præmiſſa nullatenùs ſuffragari volumus, cęterisque contrariis quibuscunque.

Placet, Motu proprio I.

Datum Romæ, apud ſanctum Marcum, 4. Non. Aug. Anno 5.

BULLA S. D. N. D. PII, PAPÆ IV. REVOCATORIA.

Privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſervatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris magni, & aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum, quibuscunque locis & perſonis conceſſarum, in his, in quibus ſtatutis & decretis ſacri Concilii Tridentini contrariantur.

Pius Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, *ad perpetuam rei memoriam.*

IN Principis Apoſtolorum Sede, meritis licet imparibus, divina diſpoſitione conſtituti, nihil neque univerſali Eccleſiæ, curæ & ſollicitudini noſtræ commiſſæ, ſalubrius, neque injuncto nobis Apoſtolicæ ſervitutis officio decentius præſtare poſſumus, quàm quod providentiæ noſtræ miniſterio œcumenicum Concilium Tridentinum, ſicut noſtris potiſſimum auſpiciis, ſummaque ſanctorum Patrum concordia per Dei miſericordiam feliciter abſolutum fuit: ita, per univerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur, ubique ſuſcipiatur, & remotis quibuslibet obſtaculis, ab omnibus æqualiter obſervetur. Cùm itaque in eodem Concilio quam plura ſalubria & ad univerſalem morum reformationem valde utilia decreta atque ſtatuta, maturo præſentium ipſorum examine præcedente ſint edita, quibus multa atque diverſa privilegia, exemptiones, immunitates, diſpenſationes, facultates, cōſervatoriæ,

indulta, & ,ut vocant, confessionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ variis tam Cathedralibus, etiam Metropolitanis, quàm Collegiatis Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & aliis religiosis, etiam Fratrum mendicantium domibus & Ordinibus, necnon sancti Spiritus in Saxia, sancti Joannis Lateranensis, ac Incurabilium de Urbe, Sancti Antonii Viennen. & sancti Bernardi Juren. aliisque Hospitalibus, Militiis, eorumque Capitulis & Conventibus, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium collegiis, tam Sæcularibus, quàm Ecclesiasticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apostolorum de Urbe, quàm aliis Fabricis sanctæ Cruciatæ, aliisque piis locis & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis & aliis Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam diversorum Ordinum & militiarum regularibus, ac etiam laicis cujuscunque dignitatis & status ac gradus & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, Imperiali dignitate fulgentibus utriusque sexus personis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nuntiis, tam perpetuo, quàm ad tempus per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, ejusque Legatos hactenus, etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum consilio, diversimodè, variisque temporibus in genere vel specie, ex quavis etiam honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata & innovata fuerunt, in plerisque contrariantur. Nos, quibus inprimis cordi est, tam sancta & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos, ut par est, effectus ubique consequi, & ab omnibus obedienter observari, privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, Conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcunq; Apostolicarum & aliarum litterarum desuper confectarum, processuumque decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & plenè insertis habentes: Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine quòd eadem omnia & singula privilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, Conservatoriæ, Indulta, Confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & in singulis, in quibus illa statutis & decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipso jure revocata, cassata, & an-

& annullata, ac ad ipsius Concilii terminos atque limites reducta sint & esse censeantur, nec quidquam adversus ipsa decreta & statuta, quominus ubique & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi & reputari debere, ac si nunquam emanassent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus & ordinamus. Decernentes nihilominus, omnia & singula, quæ vigore privilegiorum, exemptionum, immunitatum & dispensationum, facultatum, Conservatoriarum, Indultorum, Confessionalium, & aliarum quarumcunque gratiarum hujusmodi, post id tempus quo Concilium obligare cœpit, facta & gesta quomodolibet fuerunt & in posterum fient, in his in quibus dicti Concilii decretis adversantur, nulla, invalida & irrita esse & censeri, ac nemini, etiam quantumlibet, ut præfertur, qualificato tam in foro (quod ajunt) fori, quàm conscientiæ suffragari posse & debere. Et ita per quoscunque locorum Ordinarios, aliosque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, in utroque foro judicari & definiri debere, ac quidquid secus, à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignatione omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quinto, Tertio decimo Kal. Mart. Pontificatus nostri Anno sexto.

Ca. Glorierius.

P. Episcopus Narnien. *H. Cumyn.*

Anno à Nativitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquinto, Indictione sexta: die verò vigesimaquarta mensis Februarii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Domini Pii divina providentia Papæ IV. Anno ejus sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apostolicæ, per nos Nicolaum de Matthæis & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Cursores.

Philibertus Chapuis, Magister Cursorum.

ORATIO HABITA IN SESSIONE NONA, ET ULTIMA SACRI Concilii Tridentini.

CELEBRATA DUOBUS CONTINUIS DIEBUS tertia & quarta Decemb. 1564. Pio IV. Pont. Max.

A. R. P. D. HIERONYMO RAGASONO VENETO, Episcopo Nazianzeno, & Coadjutore Famagustano.

Hic summatim recensentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ & ad piè credendum, & ad bene vivendum pertinent.

AUDITE hæc omnes Gentes, auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium jam diu cœptum, aliquando intermissum, distractum variè atque divulsum, nunc demum, singulari Dei omnipotentis beneficio, summa atque incredibili omnium Ordinum ac nationum voluntate, connectitur atque perficitur. Dies hæc quidem felicissima Christiano populo illuxit, in qua templum Domini disturbatum frequenter ac dissipatum reficitur & absolvitur: & navis hæc una bonorum omnium ex maximis ac diuturnis turbinibus atque fluctibus tuta in portu collocatur, quam utinam conscendere nobiscum ii voluissent, quorum inprimis gratia hæc ipsa navigatio instituta fuit: atque ædificii hujus construendi participes existerent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt; majoris nunc profecto lætitiæ causam haberemus. Sed nostra id certè culpa non accidit.

Nos urbem hanc in Germaniæ faucibus, id est, in domus illorum fere limine positam elegimus, nos custodiam nullam nobis, ne suspicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis concessimus, quam sibi ipsi composuerunt: nos hic illos perdiu expectavimus; neque hortari ac rogare unquam destitimus, ut ad veritatis lucem cognoscendam accederent. Verum illis etiam absentibus satis, ut puto, à nobis consultum est. Etenim, cum duo essent, in quibus ægris atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ ac verè Evangelicæ illis in rebus quæ in dubium ab ipsis vocantur, quæque opportunæ his temporibus viderentur, explicata & confirmata, disjectis omnibus ac dissipatis errorum tenebris, doctrina: alterum disciplinæ Ecclesiasticæ, cujus potissimum depravatione illi se

à nobis

à nobis defeciſſe affirmant, fuit reſtitutio; utrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulatè præſtitimus.

PRINCIPIO enim ſancta hæc Synodus (facta ex laudabili majorum noſtrorum conſuetudine ſuæ fidei profeſſione) ut quoddam quaſi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus teſtimoniis atque præſidiis in dogmatibus ſanciendis nitendum eſſet, oſtenderet, veteris ac novi Teſtamenti libros, qui eſſent ſine ulla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatiſſimorum exemplo, piè & prudenter enumeravit: ac, ne de verbis quidem ulla ex variis verſionibus, oriri poſſet difficultas, certam ac definitam de Græcis & Hebraicis translationem approbavit. Hinc omnium hæreſium caput atque arcem aggrediens de humanæ naturæ corruptis initiis ea ſtatuit, quæ veritas ipſa, ſi loqui poſſet, exprimeret. De juſtificatione deinceps (res magna, & cùm antiquis, tum à noſtri temporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definit, quibus & pernicioſiſſimis eo in genere opinionibus occurreretur, & rectè ſentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili ſapientia (ut in illis DEI ſpiritum facilè agnoſcas) demonſtraretur. Præſtantiſſimo hoc poſt hominum memoriam decreto hæreſes ferè univerſæ jugulantur, & quaſi caligo Sole diſcutiuntur ac diſpelluntur: eaque claritas isque ſplendor veritatis appareat, ut tantum lumen quin videat, diſſimulare jam nemo poſſit. Subſecuta eſt ſalutaris ſeptem divinorum Eccleſiæ Sacramentorum tractatio: primum ſimul de omnibus, poſt de unoquoque ſeparatim. Hic verò quis non videt, quam diſtinctè, explicatè, abundanter, illuminatè & (quod caput eſt) verè tota cœleſtium horum myſteriorum ratio contineatur: Quis in tam magna multiplicique doctrina quid aut ſequendum aut fugiendum ſit, poteſt ullo modo deſiderare? Quis in illis omnibus errandi locum aut occaſionem inveniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi atque virtute dubitare in poſterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipſis quibusdã quaſi ſtillicidiis in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis adfuiſſe tam copioſè perſpiciatur? Acceſſerunt ad hæc de ſacroſancto Miſſæ Sacrificio, & de Communione ſub utraque ſpecie, & parvulorum, decreta: quibus quidem nihil ſanctius, nihil utilius, ut de cœlo lapſa, non ab hominibus compoſita videantur. Adjungetur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Invocatione, Imaginibus & Reliquiis doctrina,

qua non solum hæreticorum fraudibus & calumniis obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum conscientiis planè satisfiet.

Hæc de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, & faustè ac feliciter erunt peracta: neque aliud quidquam præterea eo in genere à nobis hoc tempore expectabatur.

In eorum autem quibusdam administrandis cum nonnulla essent quæ non ritè omnino ac rectè servarentur, accuratissimè, Patres amplissimi, curastis, ut purè illa & castè, atque ex more institutoque majorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quæstum, omnem (ut dicunt) irreverentiam à divina Missarum celebratione abstulistis: vagis, ignotis & criminosis sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis: rei hujus sacratissimæ usum à privatis domibus & profanis in sacra & religiosa loca revocastis: molliores cantus & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes à templo Domini summovistis. Ita Ecclesiastico unicuique gradui leges illæ à vobis præscriptæ sunt, ut tradito illis divinitus ordine, abutendi nullus utique locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonii impedimenta, quæ ansam quasi quandam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, removistis: facilem veniæ consequendæ viam minus legitimè connubii fœdus ineuntibus interclusistis. Quid de furtivis tenebricosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa convocandi Concilium fuisset, (quæ multæ & maximæ fuerunt) propter unam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cum res hæc ad omnes spectet, neque ullus in orbe terrarum universo angulus reperiatur, quem labes hæc non invaserit, curandum merito fuisset, ut communi huic malo communi etiam consilio provideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, & gravissimorum delictorum ac scelerum occasio prudentissima ista vestra ac propè divina sanctione penitus ablata est, & Christianæ Reip. gubernationi sapientissimè consultum. Accedet ad hæc utilis inprimis ac necessaria multorum in Purgatorii, Sanctorum Venerationis, Invocationis, Imaginum & Reliquiarum, atque Indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui rerum ipsarum pulcherrimam faciem inquinare atque turpare mirum in modum videbantur.

Altera verò pars, in qua de labenti ac propè cadenti Ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissimè etiam

etiam absoluta fuit atque perfecta. Eligentur in posterum ad Ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, non ambitione, præstent; quique populi commodis, non suis inserviant; & prosint potius, quam præsint. Enuntiabitur atque explanabitur frequentiùs & studiosius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

ADERUNT suis gregibus & invigilabunt Episcopi, cæteriq; quibus animarum cura commissa est, neque extra creditam sibi custodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impurè & flagitiosè vivendum, aut ad malè & perniciosè docendum privilegia: nullum sine pœna crimen, nulla sine præmio virtus relinquetur. Pauperum & mendicantium sacerdotum multitudini optimè provisum est: certæ unusquisque Ecclesiæ, statutoque operi, unde ali possit, adscribetur.

AVARITIA, quo nullum vitium est tetrius, præsertim in domo DEI, ab ea omnino tolletur: gratis Sacramenta omnia, ut par est, conferentur. Ex una Ecclesia plures, ex pluribus una, ut populi commodum & ratio postulabit, constituetur. Eleemosynarum quæstores, (ut appellant) qui sua, non quæ JESU CHRISTI quærentes, magnum nostræ religioni damnum, magnam infamiam afferebant; ex omni hominum memoria (quod summæ felicitatis loco ponendum est) penitus evellentur. Hinc nostra præsens calamitas sumpsit exordium: hinc serpere infinitum malum, manareque in dies latius non desistebat: neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac provisionibus potuit. Quamobrem quis non nisi sapientissimè factum dixerit, ut membrum hoc in quo sanando diu ac multum frustra laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur.

PORRO DEO cultus tribuetur potiùs & accuratiùs, atque ita, qui ferunt vasa Domini, mundabuntur, ut ad sui imitationem alios trahant: in quo præclarè illud fuit excogitatum, ut qui sacris essent initiandi, ii moribus atque litteris in unaquaq; Ecclesia à prima ætate instituerentur, ut quoddam quasi virtutum omnium seminarium illud existeret. Jam verò provincialibus Synodis restitutis, Visitationibus ad populorum utilitatẽ, non ad querelam & sumptũ renovatis: tradita Pastoribus regendi suos, atq; pascendi commodiùs facultate: Pœnitentia publica in usum revocata: Hospitalitate tum Ecclesiasticis hominibus, tũ piis locis indicta: in Curatis sacerdotiis cõferendis memorabili ac pene cœlesti ratione constituta: beneficiorũ (ut ajunt) pluralitate sublata: hæreditaria sãctuarii Dei possessione

prohibita: modo excommunicationibus imposito ac terminato: primis judiciis iis in locis, ubi lites oriuntur, assignatis: singularibus certaminibus interdictis: omnium hominum, ac sacrorum inprimis, luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ freno quasi quodam, quod excuti non facilè possit, injecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligenter admonitis, aliisque rebus hujusmodi prudentissimè sancitis, quis non videt vestras vos, PP. optimi, hoc etiam in re partes cumulatissimè executos: Actum sæpe est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis: sed nescio an unquam diligentius atque distinctius. Hic, præsertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus Catholicæ religionis veritas agnoscitur, non solum Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos; si usum, peritissimos; si ingenia, perspicacissimos; si pietatem, religiosissimos; si vitam, innocentissimos. Numerus hic quoque fuit, ut, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hæc omnium, quæ antea fuerunt, Synodus appareat. Hic singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatum est: nostrorum adversariorum argumenta & rationes ita tractatæ, ut eorum tum causa, non nostra, agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa sæpe contentione certatum: eo scilicet consilio, ut, quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires ac nervi probarentur. Quæ enim inter idem sentientes idemque spectantes, discordia potuit existere?

Quæ cum ita sint, licet optandum (ut initio dicebam) summopere fuisset, ut una cum illis hæc agerentur, quorum potissimum causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati atque saluti ita provisum est, ut alia ratione provideri, si affuissent, non potuisse videatur. Legant illi quæ de fide nostra statuimus, ut Christianum hominem decet, humiliter: &, si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem avertant: &, si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac, si ad communem matris Ecclesiæ complexum, unde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem ac misericordiam tribuendam non dubitent. Sed præcipua illa ratio est, P.A, dissentientes à nobis animos conciliandi, consentientes in fide atque officio retinendi, si quæ hoc in loco verbis sancimus, re ipsa in nostris Ecclesiis præstemus. Leges etsi optimæ sunt, muta tamen res est. Quid Hebræo populo Dei ipsius

ipſius ore latæ leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedæmoniis; Solonis, Athenienſibus; ad libertatem retinendam, quam ob cauſam erant conſcriptæ, utilitatis attulere? Sed cur externa atque antiqua nimis commemoro? Quæ ad bene beateque vivendum inſtituta atque præcepta ex unius Chriſti Domini noſtri vita atq; doctrina deſiderare aut poſſumus aut debemus? Quid item fuit à majoribus noſtris omiſſum, quod cum ad rectè ſentiendum, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentum quidem ſalutare compoſitum ac paratum tamdiu habemus: verùm, ſi morbum debet expellere, ſumendum eſt, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc ſalutis non primùm inebriemur, cariſſimi, & vivæ atque loquentes leges ſimus, & norma quaſi quædam, ac regula, ad quam aliorum actiones & ſtudia dirigantur: atque ita ſibi unusquisque perſuadeat, nihil è Chriſtianæ reipublicæ commodo ac dignitate ſucceſſurum, niſi, quantum in ſe ſit, ſtudiosè præſtiterit.

Id curandum nobis cum antea fuit; tum multo erit in poſterum accuratiùs. Etenim, ſi magiſtri noſtri ac Salvatoris exemplo facere prius debebamus, quàm docere, poſtquam docuimus, quin faciamus, quæ eſſe poterit excuſatio? Quis ferre nos ac pati poterit, ſi, cùm non furandum eſſe demonſtraverimus, ipſi furemur? ſi, cùm non mœchandum, mœchemur? Sanctos à ſancto Concilio: innocentes atque integros ab integritatis præceptis & innocentiæ: firmos in fide atque conſtantes à fidei noſtræ firmata doctrina diſcedere minimè convenit. Ac tales quidem exſpectant nos populi noſtri, qui noſtrum jam diu reditum ſuſtinentes, ea ſe ipſi ratione conſolabantur, fore, ut hanc temporis uſuram majori præſentes ſtudio ſarciremus. Sed fiet id à vobis, ut ſpero, Patres ſanctiſſimi diligenter: & quemadmodum hoc in loco feciſtis, ita etiam domi ſatis Deo atque hominibus facietis. Nunc (quod hujus temporis eſt) Deo primùm ipſi maximo atque immortali, maximas atque immortales gratias & agamus & habeamus, qui non ſecundùm peccata quæ fecimus nos, neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis: ſed diem hunc lætiſſimum, quem videre multi concupiverunt, nobis non ſolùm videndum, ſed etiam celebrandum, incredibili cum totius Chriſtiani populi aſſenſu atque approbatione, ſua magna benignitate conceſſit. PIO deinde IV. ſummo noſtro atque optimo Pontifici gratiæ perpetuę ac ſingulares habendæ ſunt: qui, cum primùm beati Petri ſedem aſcendit, tanto Synodum hanc

instaurandi desiderio exarsit, ut in eo suas omnes curas & cogitationes defigeret Nuntios statim, viros probatissimos, ad indicendum illis nationibus atque provinciis Concilium misit, pro quorum inprimis salute convocabatur. Hi Aquilonis partes propè omnes peragrarunt, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt: tuta omnia atque amica promiserunt: atque id etiam egerunt, ut in Angliam trajicerent: Legatos postmodum pietate ac doctrina præstantissimos, cùm interesse illi Synodo, ut mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit: ex quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tametsi nulli ferè Episcopi convenissent, hic esse voluit. Hi, atque additus eis paulo post tertius, novem menses, atque eo amplius, justum ad Synodum instituendam Episcoporum numerum hoc in loco nihil agentes exspectaverunt: cùm interea nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quam ut Patres quamplurimi, quamoptimi, & quamprimum huc accederent, & Christiani nominis Reges omnes ac Principes suos huc Oratores mitterent: ut communi omnium voto atque consilio communis hæc causa gravissima omnium atque maxima tractaretur. Quid verò postea omni cura, sollicitudine, sumptibus prætermisit, quod ad Concilii hujus amplitudinem, libertatem & commodum pertinere aliquo modo videretur? O singularem Pastoris ac Patris nostri pietatem atque prudentiam! O summam etiam ejusdem felicitatem, cujus auctoritate atque auspiciis jactatum hoc diu & agitatum Concilium constitit & conquiescit. Te Paulum III. te Julium mortuos appello; quamdiu, quandoque studio videre, quod nos videmus, exoptastis? quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis? Quamobrem verè tibi atque ex animo, Pio sanctiss. ac beatiss. gratulamur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum divinæ in te benevolentiæ argumentum est) Dominus reservavit, quem nos precibus omnibus, ac votis supplices oramus, ut te nobis incolumem, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo atque ornamento, & quam citissimè reddat, & quam diutissimè conservet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere & gratulari jure optimo debemus. Ille potentissimorum Cæsarum, qui propagandæ Christianæ religionis miro quodam desiderio flagrarunt animum, ut locum, referens, urbem hanc ab omni periculo liberam conservavit, & nos ut tutam tranquillamque pacem traheremus, sua vigilantia perfecit, magnamque nostris animis securitatem, assidua trium suorum Legatorum

sum-

ſummorum virorum præſentia ac prope pignore, attulit. Ille de noſtris his rebus pro ſua eximia pietate ſollicitus mirificè fuit.

Ille à ſe atque à nobis diſſentientes homines, ex obſcuriſſimis, in quibus verſantur tenebris eruere, atque ad ſanctæ hujus Synodi clariſſimam lucem aſpiciendam adducere maximopere laboravit. Regum præterea Chriſtianorum ac Principum, in Concilio hoc amplisſimis ſuis legationibus ornando, & ſuos veſtræ auctoritati faſces ſubmittendo, pia maximè voluntas grata nobis memoria proſequenda eſt. Jam verò quis eſt, illuſtriſſ. Legati & Cardinales, qui ſe vobis debere plurimum non fateatur? Vos noſtrarum actionum duces optimi ac moderatores extitiſtis. Vos, ne noſtra aut in dicendo libertas violari aliqua ex parte videretur, incredibili patientia ac diligentia curaſtis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, ut ad optatum res exitum, quod alii multi veſtri ſimiles fruſtra tentaverunt, quamprimum perduceretur. In quo præcipuam quandam ac propriam lætitiam habere tu MORONE Illuſtrisſime atque ornatisſime debes: qui cum vigeſimo ab hinc anno primum præclaro huic ædificio lapidem poſueris, extremam nunc manum poſt alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro ſumma tua ac prope divina ſapientia, impones. Factum hoc tuum egregium ac ſingulare omnium ſermone perpetuo celebrabitur, neque ulla unquam ætas de tuis his laudibus conticeſcet. Quid de vobis dicam, Patres ſanctiſſ. quam bene de Chriſtiana republ. veſtris his præſtantisſimis actionibus meruiſtis? quanta veſtrum uniuscujusque nomini commendatio, quanta gloria à Chriſtiano populo univerſo tribuetur? Vos verè Patres, verè paſtores, & agnoſcent omnes & prædicabunt, vobis ſuam unusquisque vitam atque ſalutem acceptam libentisſimè referet. O diem illam populis noſtris jucundisſimam atque lætisſimam, in qua primum reviſere illis nos atque amplecti à templi Domini ædificatione redeuntes contigerit.

Sed fac, tu Domine Deus noſter, ut tam eximiæ de nobis opinioni egregiis factis reſpondeamus, & ſemen hoc, quod in agro tuo ſeminavimus, uberem fructum afferat, fluatque ut ros eloquium tuum: atque quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus noſtris, ut unum ſit omnium ovile, & unus paſtor, atque is potisſimum PIUS IV. in tui nominis gloriam ſempiternam. Amen.

F I N I S.

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM
IN CONCILIVM TRIDENTINVM
COPIOSISSIMUS.

A.

Adul-

Bene-

C.

Causæ

D

Christus

G

H

I

L

Matri-

Or-

Qua-

Sacer-

F I N I S.

INDEX

RERUM PRÆCIPUARUM ET MAGIS NOTABILIUM, IN HOC TOTO DECLARATIONUM ET REMISSIONUM Opere contentarum, clarissimus & fidelissimus.

A.

Absen-

B.

Qua-

Sacer-

F I N I S.

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM ET MAGIS NOTABILIUM, IN HOC TOTO DECLARATIONUM ET REMISSIONUM
Opere contentarum, clarissimus & fidelissimus.

Bene-

Ca-

Eucha-

Fatui

G.

H.

tum

pute-

Recto-

 ptionem

tuli

ssuam & 4. O
quæ præterea p
Ignoratus ob non
& professionem
3 menses restitu
Ignoratus suis Capi
Episcopis non deb
cum Ordinum,
Privilegia concessa re
habitandis illegitim
§ In suo robore 39
stolicæ contra
no sint sublata
cilii Tridentin
magnum.
Privilegio fo
qui gaude
ceant,
... anno. De iure,
... præsentator
... ia curam anim
... dinatio,
... urispatronat
... enticis scriptu
... is annus an p
... onasterium cu
... impleri ab eo,
... verit annum deci
... alis probationis
... mitti ad professio
... no,
... nis anno integro
... de consensu Prælat
... nuntiare?
... cessionibus contro
... iscopus componet,
... essionibus publicis ut
... onachi & confraterni
... compelli ab Episcopo, &
... stringi:
... ocessionem præcedentia
... pom attenta consuetudine
... rocuratores Fiscales Came
... licæ eorum officio durante
... distributiones quotidian
B β β
Procuratores Monasterioru
dentem utilitatem possunt
septa Monialium, 25. Dare,
Professio ante decimum sextu
expletum non potest fieri,
C
&
n red
i exteri
ant Cleric

S

tuli

Finis Indicis Declarationum & Remissionum.

CATA-

CATALOGUS LEGATORVM, PATRUM, ORATORUM, ET THEOLOGORUM,

QVI AD SACROSANCTAM OECVMENICAM Tridentinam Synodum convenerunt à principio usque in finem, qui fuit die IV. Decembris, M. D. LXIII. sub Pio IV. Pontifice Maximo: Quorum Nomina, Cognomina, Patria & Dignitates infrà continentur.

Cardinales Legati.

HErcules Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ Mariæ novæ, Mantuanus, obiit Tridenti die secunda Martii, 1563. & sepultus est Mantuæ

Hieronymus Seripādus S.R.E. Presb. Card. tituli sanctæ Susannæ, Neapolitanus. obiit Tridenti, die XVII. Martii 1563. & ibi sepultus in Ecclesia S. Marci Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

Joan. Moronus S.R.E Card. Episcop. Prænestinus, Mediolanensis, in demortui Card. de Mantua locum missus.

Stanislaus Hosius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Laurentii in Palisperna, Polonus, VVarmiensis.

Ludovicus Simoneta S. R. E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.

Marcus Syticus S. R.E. Diaconus Card. Basilicæ duodecim Apostolorum, de Altaemps, Germanus,

Bernardus Navagerius S. R. E. Presb. Card. tit S. Nicolai inter imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum missus.

Cardinales non Legati.

Carolus à Lotharingia S.R.E. Presb. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps & Archepisc. Rhemensis, Ga[illegible]s.

Ludovicus Madrutius S. R. E. Diac. Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores, quorum nomina hic describuntur iuxta eorum loca quæ in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant à manu dextra Legatorum, videlicet.

Antonius de Muglitio, Moravus, Archiepiscopus Pragensis, Orator Cæsareus.

Georgius Drascovitius, Croatus, Episcopus Quinqueecclesiensis, Orator Cæsareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcopus Præmisliensis, Orator Serenissimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis, Episcopus Augustensis in Pedemontio, Excellentissimi Ducis Sabaudiæ Orator, nunc Card.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episc. Corthonensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiæ, missus in locum Joannis Strozii.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hispanus, Orator Religionis Jerosolymitanæ.

Oratores

Oratores sæculares sedebant à manu sinistra Legatorum.

Sigismundus à Tuun, Tridentinus, Orator Cæsareus.

Ludovicus de Lansac. Renaldus Ferrerius Præsidens in Parlamento Parisiensi, & Guido Faber, Judex major Tolosæ,	Oratores Christianissimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, Orator Serenissimi Regis Portugaliæ,

Nicolaus de Ponte, & Doctor, & Eques, & Matthæus Dundalus, Eques,	Oratores Serenissimi Domini Venetorum.

Melchior Lussi, Eques Auratus, Orator septem Cantonum Helvetiorum.

Augustinus Paungartner I. V. D. de Monachio, Orator Excellentissimi Alberti, Ducis Bavariæ.

Claudius Fernandez Quingnonii, Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi de Avalos Marchionis Piscariæ missus. Obiit Tridenti die XX. Decembris 1563. post finem Concilii, ibique sepultus est.

Hic separatim ab aliis oratoribus sedebat apud Reverendissimum Thelesinum Secretarium sanctæ Synodi, ob contentionem super præcedentia ortam inter ipsum & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarch.

Antonius Helius, Justinopolitanus, Jerosolymitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegiensis.

Joan. Trevisanus, Venetus, Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli III.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archepiscopus Amalphitan. nunc Episcopus Bovinus.

Petrus Laudus, Venetus, Archiepiscopus Cretensis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepisc. Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus, tunc Archiepiscopus Spalatrensis.

Sebastianus Leccavella, Græcus, Ord. Præd. olim Archiepisc. Naxiensis, nunc Episcopus Lateranensis.

Petrus Cuerrero, Hispanus, Archiepiscopus Granatensis.

Antonius Altovitus, Florentinus, Archiepisc. Florentinus.

Cæsar Cibo, Genuensis, Archiepiscopus Taurinensis. Obiit Tridenti die 26. Decembris 1562.

Archiepiscopi Julii III.

Paulus Æmilius Verallus, Romanus, olim Archiepiscopus Rossanen. nunc Episcopus Caputaquen.

Joannes Brunus de Olichinio Macedo, Regni Serviæ Primas, Archiepiscopus Antibaren.

Joannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen.

Joannes Baptista, Ursinus, Romanus, Archiepiscopus S. Severinæ.

Archiepiscopi Pauli IV.

Ludovicus Beccatellus, Bononien. Archiepiscopus Ragusinus.

Mutius Calinius, Brixiensis, Archiepiscop. Jadrensis.

Sigismundus Saracenus, Neapolitan. Archiepisc. Materanus.

Antonius Parrages de Castilegio, Hisp. Archiepisc. Calaritanus.

Julius Pavesius, Brixiensis, Ord. Præd Archiepisc. Surentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Lusitanensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Braccaren.

August. Salvago, Genuensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Genuen.

Archiepiscopi Pii IV.

Philippus Mocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiepisc. Nicosien.

Guilielmus d'Avanson, Gallus, Archiepiscopus Ebredunen.

Antonius Caucus, Venetus, Archiepisc. Corcyrensis.

Germanicus Bandinus, Senensis, electus, Archiepiscopus Senarum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiscopus Tarentinus, nunc Cardinalis fit.

Caspar

ar. de Fosse [illegible] S. Francisci de Paula, [illegible] Archiep. Rheginus.

Antonius de Muglitio, Moravus, Orator Cæsareus, Archiepisc. Pragensis.

Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiscopus Amalphitanus.

Gaspar Cervates de Garta, Hispanus, Archiepisc. Messanensis, nunc Salernitanus.

Leonardus Marinus, Genuensis, Ord. Præd. Archiepisc. Lancianens.

Octavianus Præconius, Messanensis, Ord. Min. Conven. S. Francisci, Archiepisc. Panormitan.

Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiscopus Senonensis.

Antonius Justinianus, Chiensis, Ord. Præd. Græcus, Archiepisc. Naxien.

Antonius Plutæus, Nicien. Archiepisc. Barensis.

Episcopi Leonis X.

Vincentius Nicosantius de Fano, Episc. Arbensis.

Joannes Franciscus de Fisco, Januen. Episcopus Andriens.

Joannes Thomas de S. Felicio, Neapolitan. Episcopus Caven. senior.

Episcopi Adriani VI.

Quintius de Rusticis, Rom. Episcopus Milleten.

Episcopi Clementis VII.

Lucas Bizantius de Catharo, Episcopus Catharen.

Aloysius Pisanus, Venetus, Episc. Patavinus, nunc Cardinalis.

Alex. Piccolhomineus, Senen. Episcop. Pientin.

Dionysius Græcus, Ord. Min. S. Francis. de Observant. Episc. Millopotamen.

Gabriel de Veneur, Gallus, Episcopus Ebroicensis.

Gulielmus de Montbas, Gallus, Episc. Lector.

Episcopi Pauli III.

Antonius à Camara, Sabaudus, Episc. Bellic.

Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitan. Episc. Catanien.

Bernardus Boniannes, Romanus, Episcopus Camerinen.

Fabius Mirrus, Neapolitanas, Episcopus Cajac.

Scipio Bongallus, Romanus, Episc. civitatis Castellanæ.

Georgius Cornelius, Venetus, Episcopus Tarvisinus.

Vincentius Durantius, Brixiensis, Episc. Thermularum.

Mauritius de Petra, Papien. Episcopus Vigleven.

Mattius de Martiis, Medices, Florentinus, Episc. Marcisen.

Joannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episc. Minerbinen.

Gabriel de Bouueri, Gallus, Episcopus Andegau.

Leonardus Haller, Germanus, Episcopus Philadelphien.

Vudovicus Vanninus de Theodolis, Forlivien. Episcopus Britonorien. obiit Tridenti die 11. mensis Januarii, 1563.

Ægidius Falcetta, Cingulanus, Episc. Caprulanus, nunc Britonoriensis.

Julius Contarenus Venetus, Episcopus civitatis Bellunen.

Thomas Casell. Rossanen. Ord. Præd. Episc. Canen. junior.

Hippolytus Arivabenus, Mantuanus, Episc. Hieragetren.

Hieronymus Machabæus, Romanus, Episc. Castrensis.

Petrus Augustinus, Hispanus, Episcopus Olcen. & Jacensis.

Jacobus Neclantus, Florentinus, Ord. Præd. Episcopus Clodien.

Bartholomæus Sirigo, Cretens. Græcus, Episc. Castellaneten.

Thomas Stella, Venetus, Ord. Præd. Episc. Justinopolitan.

Petrus du Val, Gallus Episc. Sagiensis.

Joannes Antonius Pantusa, Consentinus, obiit Trident. die 27. Octobris, 1562. Episc. Litterensis.

Joannes Baptista de Grossis, Mantuanus, Episc. Regiensis.

Joannes Xuarez, Lusitanus, Ord. sancti Augustini, Episc. Conimbricen.

Philippus Ricabella, Recanaten. Episc. Recanaten.

Jo. Jacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Augu-

Augustini, Episcopus Interamen.
Michael a Turre, Utinen. Epis. C[illegible]eten.
Pompeius Zambeccarius, Bononien. Episc. Sulmonen.
Joannes Beroaldus, Panormitanus, Episcopus S. Agathæ.
Antonius Scarampus, Aquensis, Episc, Nolanus.
Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd. Episc. Brugnacen.
Cæsar Foggia, Rossan. Episc. Umbriatic.
Cæsar Comes à Gambara Brixiens. Episcop. Tortonen.
Jo. Baptista de Bernardis, Lucen. Episc. Adjacen.
Martinus Perezius de Ayala, Hispanus, Episc. Segobiensis
Nicolaus Psalme, Gallus, Epis. Verdun.
Alphonsus Rosetus, Ferrarien. Episcopus Comalcen. nunc Ferrarien.
Julius Parisianus, de Tolentino, Episc. Ariminen.
Bartholomæus Sebastianus, Hispanus, Episc. Pacten.
Franciscus Lambertus, Sabaudus, Epis. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episc. Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus, Episcop. Parisien.
Bartholomæus de Capranica, Romanus, Episc Carinen.
Ennius Massarius de Narnia, Episcopus Feretranus.
Achilles Brancia, Neapol. Episcopus Chironen.
Albertus Divimitus de Gliricis, Ord. Præd de Carnato Episc. Veglen.
Joannes Antolinez de Bric anos de la Ribera, Hispanus, Episc. Juvenacen.
Tristanus de Bizet, Gallus, Episcopus Xantonen.

Episcopi Iulii III.

Marcus Genzaga, Mantuanus, Episc. Aufferen.
Ascanius Cherardinus de Amelia, Epis. Cattacon.
Baldovinus de Baldovinis, *Pisanus*, Episc. Aversanen.
Petrus Franciscus Pallavicinus, Genuē. Episc. Aleriem.

Ægidius Fu[illegible]tius, Bononien Ord. Præd. Episc. M[illegible]
Timotheus Justinianus de Chio, Græcus, Ord. Prædi Episc. Calamonensis.
Didacus de Almanla, Hispan. Episcopus Dorien.
Lactantius Roverella, Ferrarien. Episc. Asculanus.
Ambrosius Monticula, Lunensis Sarzanen. Episc. Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus Episcop. Viterbien
Honoratius Fascitellus monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obiit Romæ in mense Martio 1564. Episc. Insulanus.
Petrus Camajanus, Aretinus, Episc. Ferularum.
Horatius Græcus Trojanen. Apulus, Episc. Lesinen.
Fabius Cupallata, Placentius, Episcop. Lacedon.
Gaspar de Casal, Lusitanus, Ord. S. Augustini, Episc. Leirien.
Bernardinus de Cuppis, Romanus, Episcopus Auximanus.
Joannes de Morviliter, Gallus, Episc. Aurelianen.
Julius Gentilius, Torion. Episcop. Vulturarien.
Adrianus Fusconius, Roman. Episc. Aquinus.
Antonius de S. Michaële, Hispan. Ord. S. Francisci de Observantia, Episcopus Montis Mariani.
Hieronymus Melchioribus, Recanaten. Episc. Maceraten.
Petrus de Pertis de Monte, Aretinus, Episc. Lucerinus.
Cæsar Jacunellus, Romanus, Episcopus Bellocastren.
Julius Gritus, Venetus, Episc. Parētinus
Jacobus Silverius Picolhomineus, de Cælano, Episcopus Aprutinus.
Ludovicus de Bresse, Gallus, Episcopus Melden.
Jacobus Magnanellus, Senen Episcopus Crosses.
Jo. Andr. Cracius de Tibure. Ep. Tiburt.
Franc. Richardotus, Burgund. Episc. Atrebat.

Carolus

Carolus Cicada, Genuen. Episcopus Albiganen.
Franciscus Maria Piccolhomineus, Senen. Episc. Ileinen.
Aceisculus Moya de Conteras, Hispan. Episc. Vincent.
Galeatius, Roscius de Interamna, qui obiit Tridenti die 16. Octobris, 1563. Episcopus Assisien.
Jacobus Maria Sala, Bonon. Episcopus Vivarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Episcopus Hesinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Episcopus Fugucinus.
Agapitus, Belhomo, Romanus, Episc. Casertanus.
Julius Cananius, Ferrarien. Episcopus Hadriensis.
Julius Gallettus, Pisanus, Episc. Alissan.
Hieronymus Burgensis, Gallus, Episc. Catalonen.

Episcopi Pauli IV.

Scipio Astensis, Ferrariē. Episc. Casalē.
Didacus Sarmiente de Soto major, Hispanus, Episc. Astoricen.
Thomas Goduclus, Anglus, Episcopus Essaphen.
Faustus Caffarellus, Romanus, Episc. Fundanus.
Bellisarius Baldinus, Neapolitanus, Episcopus Latinen.
Urbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episc. Senogallien.
Jacobus Suretus, Græcus, Episc. Milopotamen. junior.
Jo. Baptista Osius, Roman. Episc. Reatinus, obiit die 12. Novemb. 1562.
Marcus Laureus, Tropiensis. Ord. Præd. Episc. Campanien.
Franciscus de Beauquere, Gallus, Episc. Metensis.
Jo. Franciscus Commendonus, Venetus, Episc. Zazinthen. nunc Cardinalis.
Carolus de Grassis, Bononien. Episc. Montis Falisci.
Arias Gallego, Hispan. Episc. Gerundē.
Hieronymus Gallego, Hispanus, Episc. Oveten.
Hercules Rettinger, Germanus, Episc. Laurentinus.
Julius de Rubeis, Polis. Episc. S. Leonis, obiit Romæ in mense Martio, 1564.
Jo. de Munnatones, Hispanus, Ord. S. Augustini, Episc. Segorbicen.
Franciscus Balneo, Hispanus, Episcopus Ariensis.
Vincentius de Luchis, Bononien. Episc. Anconitanus.
Pompeius Picolhomineus de Aragonia, Episc. Tropien.
Petrus Barbadicus, Venetus, Episcopus Cursolen.
Franciscus Bochodius, Sabaudus, Episc. Gebennen.
Carolus de Agennes, Gallus, Episcopus Cenomanen.
Hieronymus de Nichisola, Veronen. Ord. Præd. Episc. Theanen.
Marcus Antonius Bobba, Casalen. Episc. Augusten. nunc Cardinalis.
Jacobus Lomellinus, Messanen. Episc. Mazarien.
Donatus de Laurentiis, de Asculo, Apulus, Episc. Arianen.
Petrus Contarenus, Venetus, Episcopus Paphon.
Petrus Danesius, Gallus, Episc. Vauren.
Hieronymus Savorgnanus. Forojulen. Episc. Sibinicen.
Philippus du Bec. Gallus, Episc Venet.
Carolus de Roue, Gallus Episc. Suessiō.
Georgius Drascovicius, Croatus, Episc. Quinqueecclesien.
Franciscus de Aguierre, Hisp Episcopus Crotonen.
Andreas de Guesta. Hispan. Episcopus Legionen.
Antonius Gorroinero, Hisp. Episcopus Almerien.
Antonius Augustinus, Hisp. Episcopus Ilerden.
Angelus Massarellus, Septempedanus Episc. Thelesinus.
Antonius Ciurelia, Barensis, Episcopus Buduensis.
Dominus Casablancha, Messanen. Ord. Præd. Episc. Vicensis.
Petrus Faunus, Costacciarius, Episcopus Aquen.
Jo. Carolus Bovius, Bonon. Episc. Ostunen. nunc Archiepisc. Brundusinus.

Hugo

Hugo Boncompagnus, Bonon. Episcopus Vestanus, nunc Cardinalis tit. S. Sixti.
Salvator Pacinus de Colle, Episcopus Clusinus.
Lupez Martinez, Hispanus, Episcopus Elnen.
Carolus de Espinay, Gallus, Episcopus Dolen.
Ægidius Spifame, Gallus; Episcopus Nivernen.
Antonius Sebavianus Minturnus de Traject. Episcopus Uxentin.
Bernardus del Bene, Florentinus, Episc. Nemausen.
Dominicus Bollanus, Venetus, Episcop. Brixien.
Joannes Antonius Vulpius, Comen. Episcopus Comen.
Ludovicus de Ginolhac, Episc. Tutellē.
Philippus Maria Campegius, Bononiē. Episc. Feltren.
Joannes de Quignones, Hispanus, Epis. Calaguritan.
Didacus Covarruvias de Leyva, Hisp. Episc. Civitaten.
Philippus Gerius, Pistorien. Episc. Isclanen. nunc Assisien.
Joan. Antonius Facchinettus, Bononien. Episc. Neocastren.

Episcopi Pii IV.

Joan. Fabricius Severius, Neapolitanus Episcopus Aceren.
Marthinus Rithovius, Flander. Episcop. Ipren.
Antonius Havetius, Ord. Præd. Flander, Episc. Namurcens.
Constantinus Bonnellus, Feretran. Episc. civitatis Castelli.
Julius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus Episcopus Acien. nunc Caprulan.
Matthæus de Concinis, Florentinus, Episc. Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episc. Cremonen.
Ventura Buffalinus, Romanus, Episcop. Massan.
Ludovicus de Bueil, Gallus, Episcopus Vencien.
Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Episcopus Sutrinus.
Joan. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Episc. Zacinthi, & Cephaleniæ secundus.
Joannes Andreas Bellonius, Messanen. Episc. Massalubren.

....

Fredericus Cornelius, Venetus, Episc. Bergomen.
Stephanus Bouther, Gallus, Episc. Corisopiten.
Joan. Paulus Amanius, Cremen. Episc. Anglon.
Alexander Sfortia de sancta Flora, Episcop. Parm. nunc Card. tit. S. Mariæ in via.
Antonius de Ciriet, Gallus, Episcopus Abrincen.
Andr. Mocenicus, Venetus, Episcopus Nimosien.
Benedictus Salvinus, Firmanus Episc. Verulanus.
Gulielmus Cassador, Hispanus, Episc. Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hispan. Episc. Salmantin.
Martinus de Corduba de Mendoza, Hispanus, Ord. Præd. Episc. Dertusen.
Julius Magnanus, Placentinus, Ord. min. Convent. S. Francisci, Episcop. Calven.
Valentin. Herbutus, Polonus, Episcop. Præmisil.
Simon Aleotus Forojulien. electus Forojul. mortuus est Tridenti die 20. Augusti, 1562. Episc. Forojulien.
Petrus de Xaque, Hispanus, Ord. Præd Episc. Niochen.
Prosper Rebiba, Messanen. Episcopus Trojanus.
Melchior Avosmediano, Hispan. Episc. Guadicen.
Hippolytus de Rubeis Parmensis, Episc. Papiensis.
Didacus de Leon, Hispan. Ord. Carmelitarum, Episc. Columbrien.
Annibal Saracenus, Neapolit. Episcop. Licien.
Paulus Jovius, Comensis, Electus, Epis. Nucerien.
Hieron. Trivisanus, Venetus, Ord. Præd. mer-

mortuus est Tridenti die 9. Septemb. 1562. Episcopus Veronen.
Hieronymus Ragazzonus, Venetus, Episcopus Famagustan.
Romulus de Valentibus, de Trebia, Episc. Conversan.
Lucius Maranta, Venusinus, Episcopus Lavellen.
Simon de Nigris, Genuen. Episc. Sarazanen. mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus Tropien. Episcopus Oppid.
Julius Simonetta, Mediolan. Episcopus Pisauren.
Petrus de Albret, Gallus, Episcop. Convenarum.
Jacobus Guidius, Volateranus, Episcop. Penuen. Adrien.
Didacus Ramirez, Hispan. Episc. Pampilonen.
Franciscus de Gado, Hispan. Episcopus Lucensis.
Joannes Clausse, Gallus, Episc. Senecē.
Jacobus Gibertus de Nogueras, Hispan. Episc. Aliphan.
Joannes Annius, Neapolitanus, Episc. Hipponen. & Coadjutor Bovinus.
Antonius Maria, de Salviatis, Roman. Episcopus S. Pauli.
Matthæus Priulus, Venetus, Episcopus Æmonien. nunc Vincentinus.
Thomas Lilius, Bononien. Episcopus Soranus.
Hieronymus Guerrinus, Ferreranus, Episc. Imolen.
Thomas Oyerllaithe, Hibernus, Episc. Rossen.
Franciscus Valete, Episcopus Vabien.
Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Episc. Monopolitan.
Carolus de Vicecomitibus, Mediolan. Episc. Vintimilien. mortuus Card. tit.
Joannes Colosvarinus, Hungarus, Ord. Præd. obiit Tridenti die 24. Novemb. anno 1562. Episc. Canadiensis.
Andreas Duditius Bardellatus, Hungarus, Episc. Thinien. nunc Quinqueecclesien.
Spinellus Bencius, Politian. Episc. Montispolit.
Franciscus Abondius, Castilioneus, Episcopus Bobien. nunc Cardinal. tit.
Stanislaus Faleschi, Polonus, Episcop. Theodosien.
Eugenius Ohairt, Hibernus, Ord. Præd. Episc. Agaden.
Donaldus Magongian. Hibernus, Episc. Rapoten.
Guido Ferrerius, Pedemontanus, Episc. Vercellen. nunc Card. tit.
Joan. Baptista Sighicellius, Bononien. Episc. Faventinus.
Sebastianus Vantius, de Ariminio, Episc. Urbevetanus.
Joan. Bapt. Lomellinus, Messanen. Episcop. Gardien.
Joan. Bapt. Milanesius, Florent. Episc. Marsican.
Augustinus Mollignatus, Vercellensis, Episc. Trivicanen.
Carolus Grimaldus, Genuen. Episcop. Savonen.
Fabricius Landrianus, Mediol. Episcop. S. Marci.
Bartholomæus Ferrantius, Amerinus, Episc. Amerinus.
Petrus Fragus, Hispan. Episc. Usellen.
Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episc. Cortonen.
Franciscus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.
Joannes Delphinus, Venetus, Episcopus Torcellanus.
Alexander Molus, Comen. Episcopus Minoren.
Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. Præd. Episc. Argolicen.
Franciscus Raguseus, Ordin. S. Francisci de Observantia, Episc. Marchanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Claravallen.
Simplicianus Abb. S. Salvatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Cassinē.
Stephanus Catanius, Novarien. Abb. S. Mariæ gratiarum, Placentin. diœc. Congregationis Cassinen.
Augustin. Loscus, Hispanus, Abbas S. Benedicti de Ferraria, Congregationis Cassinen.
Eurychius Cordes, Antverpiens. Abb. sancti Fortunati apud Bassianum, Congregationis Cassinen.

Claudius

Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Lune-villan.
Cosmas Damianus, Hortolan Hispan. Abbas Villæbertrandi.

Generales.

Vincentius Justinianus, Genuensis, Generalis Ordin. Præd.
Franciscus Zamora, Hispanus Generalis Ord. Min. de Observantia.
Antonius de Sapientibus, Augustanus, General. Ord. Min. Conventualium
Christophorus Patavinus, Generalis Ord. Eremitarum S. Augusti.
Joan. Baptista Migliavica, Asten. Generalis Ord. S. Mariæ Servorum.
Stephanus Fazinus, Cremen. Provincialis Lombardiæ, pro Generale Carmelitarum.
Jacobus Lainez, Hispan. Præpositus Generalis Societatis Jesu.
Thomas ... civitatis de Castello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro sacro Concilio missi.

Gabriel Paleottus, Bonon. Auditor Rotæ; nunc Cardinalis tit. sancti Nerei & Achillei.
Scipio Lancellotus, Romanus, Advocatus Consistorialis.
Joannes Baptista Castellius, Bononien. Promotor.
Michael Thomasius, Majoricen. Doct. Decretorum.

Theologi à summo Pontifice missi.

Frater Petrus de Soto, Ordinis Prædic. Hispan. obiit Tridenti, mense Aprilis, 1563.
Alphonsus Salmeron, Hispanus Societ. Jesu.
Franciscus Torensis, Doctor Theolog. Hispanus.
Antonius Solisius, Doctor Theologus, Hispanus.
Frater Camillus Campegius, Papien. Inquisitor Ferrariæ, Ord. Prædic.
Frater Hieronymus Bravo, Hisp. Ord. Prædic.
Frater Adrianus Valentinus, Venetus, Ordin. Prædic. in demortui F. Petri de Soto locum, nunc Illustrissimi Domini Veneti Inquisitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Parisiensis missi à Carolo IX. Galliarum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillard, Decanus facultatis Parisiensis.
Joannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Bris.
Jacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Reverendissimi Joannis Ursini Episc. Trecorensis.
Simon Sigor.
Richardus du Pré.
Natalis Paillet. obiit Trident. 7. Kalend. Decemb. 1562.
Robertus Fournir.
Antonius Coquier.
Lazarus Bloychot.
Claudius de Saintes, Canonicus Regularis.

Theologi missi à Philipp. Rege Catholico.

Cosmas Damianus, Hortolanus, Electus Abb. Villæ Bertrandi.
Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonic. Curien.
Ferd. Vellosillus, Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.
Thomas Dassio I. V. D. Canonicus Valentin.
Licentiat. Anton. Covarruvias, Auditor Granaten.
Ferdinandus Mennacensis, Decret. Doctor.
Frater Joannes Ramirez, Hispan. Minister provin. Divi Jacobi.
Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. in curia Regis Hispaniæ.
Frater Michael de Medina, Hispanus, Ord. Min. sacræ Theologiæ Doctor.
Frater Joannes Lobera, Hispanus, sacræ Theolog. Lector Salmanticæ, missus in societatem Ministri provincialis Divi Jacobi submemorati.
Cosmas Palma Fonteyus, sacræ Theol. Doctor. Hispan. Hortolani Abb. desceri. & comes.
Frater Joannes Gallo, Hispanus, Ordin. Prædic.
Frater Petrus Ferdinandez, Hispanus Ord. Præd. in societate Magistri Gallo

Frater Desiderius de S. Martino Panor. Ord. Carmelitan.
Michael Bajus ab Atho, sacræ Theolog. Doctor.
Joan. Hessels, à Lovanio, sacræ Theologiæ Doctor.
Cornelius Jansenius, Hulstensis, sacræ Theologiæ Doctor.

Theologi missi à Rege Portugalliæ.

Frater Franciscus Foriero, Ord. Præd.
D. Jacobus à Payua de Anprade, Lusitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab excellentissimo Duce Bavariæ.

Joan. Cuvillonius, Flander, ex Societ. Jesu.

Procuratores Episcoporum absentium.

Merchantus Doctor Theologus, pro illust. Cardinale de Mendoza, Episc. Burgen.
Joan. Gothardus Cler. sæc. Germanus, pro Reverend. Episc. Ratisbonen.
Georgius Hochenvarter Cleric. sæcul. Doctor. Theologus, Suffraganeus, pro Reverend. Episc. Basileensi.
Frater Felicianus Ninguarda à Morbivio, Ord. Præd. pro Illustriss. Domino Salisburgen. Orator.
Petrus Cumel, Doctor Theolog. Canonicus Malacitanus, pro Reverend. Malacitano.
Joannes Delgauds Doctor Theologus, Canonicus Tudensis, pro D. Joanne de S. Æmiliano Reverendiss. Episc. Tudensi.
Gaspar Cardillus, Villalpandeus, Segob. Doctor Theologus, pro Reverend. Episc. Abulen.
Frater Joannes de Ludenna, Doctor Theolog. Ord. Præd. pro Reverend. Episc. Saguntino.
Frater Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Min. pro Reverendiss. Episc. Palent.
Cæsar Ferrantius Suessanus, Doctor Theologus, pro Reverend. Episcopo Suessano apud Reverendissimum Illerdensem.

Procuratores Ordinum.

Joannes Courigon, Doct. Gallus, Prior & Procurator Ordinis Cluniacensis.
Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior Monasterii de Recluso, Procurator Generalis Ordinis Cisterciensis.

Theologi sæculares & Doctores Juris Canonici.

Georgius Girard. Gallus, Doctor Theologus, cum Reverend. Andegavensi.
Gentianus Hervetus, Gallus, cum Illustrissimo & Reverend. Cardinale à Lotharingia.
Franciscus Sancius, Decanus Facultatis Theologiæ, & Canonicus Salmanticen. cum Reverend. Salmanticen.
Matthæus Guerra, Consentius, Calabr. Presb. sæcularis, cum Reverend. Episcop. S. Marci.
Federicus Pendasius, cum Illustriss. Card. de Mantua, Legato S. Concilii.
Joan. Franciscus Lombardus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato Sacri Concilii.
Petrus Morcatus Theologus, cum Reverend. Vincensi.
Trigillus Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum Reverendiss. Legionen.
Sobannus, Doctor Theologus, cum Reverend. Legionen.
Antonius Leitonius, Doctor Theologus, cum Reverend. Corymbricensi.
Petrus Fontidonius, Doctor Theologus, cum Reverend. Salmantino.
Joannes Viletta, Doctor Theologus, cum Reverend. Barcinonen.
Joannes Fonesca, Doct. Theolog. cum Reverend. Archiepiscopo Granaten.
Michael Oronculpe, Doctor Theologus, cum Reverend. Episc. Pampilon.
Alphonsus Fernandez de la Guerra, Hispan. Doct. Theolog. cum Reverend. Guadixien.
Michael Ytero D. V. I. cum Reverend. Episc. Pampilonen.
Josephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reverend. Episc. Civitaten.
Joannes Chacon, Doctor Juris Canonici, cum Reverendiss. Episcopo Almerien.
Antonius Ga:sias, Doctor Theologus, cum Reverend. Episc. Oveten.

Bene-

Benedictus Arias Montanus, Ord. S.Jacobi, Doct. Theologus, cum Reverend. Segobien.

Joannes Barcelona, Theologus, cum Rever. Episc. Uscellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Joannes Corthougne, Doctor Theologus.

Joannes de Verdun, Doctor Theologus

Theologi Ordinis Fratrum Prædicatorum.

Angelus Ciosus, Florentinus, cum Illustrissimo Card. Mantuano Legato.

Seraphinus de Caballis, de Brixia, Provincialis Terræ sanctæ cum Rever. suo Generali.

Helisæus Capys, Venetus, Theologus, cum Reverendissimo Archiepiscop. Pragen.

Petrus Aridien. Gallus cum Reverendiss. D. Cenomanen.

Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Avenione, Vicarius cong. Franciæ, cum Reverendiss. D. Nemausensi.

Joannes Matthæus Valdina, cum Reverendiss. D. Tarentin.

Petrus Martyr, Coma Hispan. cum Reverendiss. D. Gerundensi.

Petrus Zatores Hisp. cum Reverendiss. D. Dertusensi.

Antonius de Grosupto, cum Reverend. D. Viglivanensi.

Aurelius de Chio, cum Rever. D. Spalatrensi.

Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reverend. D. Nicosiensi.

Marcus Medices, Veronen. cum Reverend. D. Ceneten.

Benedictus Herba, Mantuanus, cũ Reverend. D. Brixiensi.

Michael de Ast, Genuensis, Prior S. Laurentii.

Constantinus Coccianus, Isorella, cum Reverendissimo D. de Monte Politiano.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reverend. D. Braccarensi.

Ludovicus de Soto major, cum Reverend. D. Georgio de Tayde.

Baptista de Lugo cum Reverend. D. Veronensi.

Hieronymus Burtolus, Papien.

Nomina Fratrum Theologorum beati Francisci de Observantia, cum suo Generali.

Aloysius de Burgo novo, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bononien. Commissarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.

Thomas de Soglianor, Italus, Provinc. Bononiæ Minister.

Antonius de Padua, Lusitanus, Ord. Secretarius.

Bonifacius Raguscus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator, nunc Episcopus de stagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, Lector sacræ Theologiæ Perusiæ.

Angelus Justinianus, Italus, Lector sacræ Theologiæ Januæ.

Vincentius de Messiva, Italus, sacræ Theologiæ Lector Neapoli.

Julius Passitanus, Urceanus, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bergoni.

Jacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reverendissimo Episc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum Conventualium, existentium in sacro Concilio, cum Reverendo patre Generali.

Marcus Antonius Gambaronus à Lugo socius Religionis.

Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator illustris.

Joannes Tertius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.

Clemens Thomasinus, de Florentia, Regens in Conventu sanctæ Crucis de Florentia.

Augustinus Balbus à Lugo.

Joannes Baptista Chisulphus, Ordinis scriba.

Antonius de Grigano, Regens S. Antonii de Patavio.

Lucius Augusiola Placentinus, Regens S. Francisci Bononiæ.

Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & inquisitor Paduæ.

Octavianus Charus de Neapoli, Regens, S. Laurentii de Neapoli.

Antonius Posius de Monte Ulcino; Regens in conventu duodecim Apostolorum Romæ.
Bonaventura Medulen Regens in conventu Parmæ.
Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in conventu Ferrariæ.
Antonius à Cubalo, Feltren.
Andreas Schynopius, de Amandula, cum Reverend. D. Cathazanario.
Balthazar Crispus, Neapolitanus, cum Reverend. D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum sancti Augustini.

Thadæus Perusinus, cum Reverend. D. Salviato, nunc Procurator Generalis.
Joannes Paulus Recanatensis, cum Reverend. D. Quinqueecclesien. Oratore pro regno Hungariæ.
Simon Florentinus, cum Illustr. Card. Seripando, Legato.
Cherubinus Lavosius de Cassia, cum Reverend. D. Vercellen.
Gabriel Veratellus, Anconitanus.
Ambrosius Veronensis, Prior conventus S. Marci in urbe Tridentina.
Joannes Baptista Burgos, Valentinus, Hispanus.
Antonius Mondulphensis, qui est cum Reverend. D. Pragen Oratore.
Ægidius Volaterranus, cum Reverend. Episcopo Thininien.
Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesima Concilii Prædicator celeberrimus.
Adamantius Florentinus, qui est cum Illust. Card. Madrutio.
Aurelius Corinaltens. cum D. Oratore Helveticorum.
Balthassar Massanus cum Reverend. Episc. Catanien.
Sebastianus Fanensis, ejusdem Ordinis Scriba.
Chistophorus de Sanctotis, Burgensis, Hispanus.
Simon de Brazzolatis, Patavinus.
Angelus Ferrus, Venetus, cum Rever. D. de Osma.
Petrus Lusitanus, cum Reverend. D. Leirien.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelit.

Jo. Jacobus Cherecatus, Vincentinus, Provincialis Venetiarum, nunc Procurator Generalis Ordinis.
Theodotus Masius, Mantuan. cum Reverend. D. Cremonensi.
Silvester, Confessor Illustr. Card. Mant.
Lucretius Asolanus, cum Reverend. D. Patriarcha Venetiarum.
Nicolaus Gallus, cum Reverend. patre Generali.
Eraldus Gallus, cum Reverend. patre Generali.
Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reverend. patre Generali.
Angelus Ambrosianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Servorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.
Amans, pro congregatione Servorum, cum Reverend. D. Sibinicen.

Officiales Sacri Concilii Tridentini.

Episcopus Cavensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus, Secretarius.
Ludovicus Bondonius, Magister Cæremoniarum.
Antonius Manellus, Depositarius.

Cantores Sacri Concilii.

Simon Bartholinus, Perusinus.
Joannes Aloysius de Episc. Neapolitan.
Bartholomæus Conte, Gallus.
Matthias Albo, de Fulgineo.
Franciscus Bustamente, Hispanus.
Joan. Antonius Latinus, Beneventan.
Franciscus Druda, Calliensis.
Lucas Longinquus, Gisonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarii.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis &
Cynthius Pamphilus, de S. Severino.
Hieronymus Gambarus, Brixiensis Forensis.

Cursores Sanctiss. D. N. & Sacri Concilii.

Nicolaus de Matthæis, } Allobro-
& Jacobus Carra, } ges.

NU-

NUMERUS PRÆLATORUM CUJUSCUNQUE NATIONIS,

Qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum convenere.

Prælati	Itali	187.	per Procuratores	2.
	Galli	26.	per Procuratores	1.
	Germani	2.	per Procuratores	4.
	Hispani	31.	per Procuratores	4.
	Lusitani	3.		
	Græci	6.		
	Poloni	2.		
	Ungari	2.		
	Angli	1.		
	Hiberni	3.		
	Flandri	2.		
	Croati	1.		
	Moravi	1.		
	Illyrici	3.		

FINIS.

INDEX LIBRORVM PROHIBITORUM,

Ex Conc. Trident. præscripto,

AVCTORITATE

PII QVARTI

PRIMVM EDITVS,

POSTEA VERO A SIXTO V. AVCTVS.

Demùm Clementis VIII. jussu recognitus.

Additis regulis, ac exequendæ prohibitionis ratione.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcrosanctum Catholicæ fidei depositum, sine quo Deo placere, aut æternam salutem consequi nemini licet, ut salvum in Ecclesia Dei perpetuò conservaretur, posterisque inviolatum traderetur, pastoralis Romanorum Pontificum vigilantia, summo semper studio, & contentione laboravit. Ipsi enim à Christo Domino, hujus tam pretiosi depositi auctore, & illud fideliter custodiendi, & bonum semen patrisfamilias, ab inimici hominis zizaniis discernendi, & Ecclesiam salutari doctrina ædificandi, præcipuam curam, summamque potestatem, in beatissimo Petro Apostolorum Principe acceperunt. Quocirca sanctæ memoriæ Gelasius primus, & Gregorius IX. aliique complures Romani Pontifices, prædecessores nostri, zelo zelati pro domo Domini exercituum, ut hanc fidei Catholicæ, doctrinæque integritatem, salvam, incorruptamque in Ecclesia Dei retinerent, Apostolici animi magnitudine, pro muro domus Israel, adversus ejusdem fidei hostes seipsos opponentes,

tes, ne illorum dolis, & insidiis imprudentes, & simpliciores homines caperentur, lucem à tenebris, prava à rectis sejunxerunt, quæ sequenda, quæ cavenda essent, Christi fidelibus declararunt, probatos, laudabiles, orthodoxos libros ab adulterinis perniciosis & apocryphis, singulari diligentia distinxerunt, postremò hæreticorum impia dogmata, & noxia, ac venenata scripta, Conciliorum decretis, Pontificiis constitutionibus, aut alio opportuno censuræ genere condemnarunt. Sed cùm nostris hisce calamitosis, & novissimis temporibus, antiquus humani generis hostis, à sua malitia nunquam recedens, ad eandem Catholicam doctrinam, & veritatem labefactandam pestiferas hæreses, & detestabiles errores, aut novos conflasset, aut veteres ex inferis excitasset, sacra Tridentina Synodus pestilentem noxiorum librorum copiam, quæ plus nimio excreverat, coercere, atque auferre cupiens, primùm quidem doctissimos aliquos viros delegit, qui de tota re cognoscerent, & deliberarent deinde verò cum ii in negotio non parum progressi essent, justis de causis, eadem Synodus permota, ad ipsam Apostolicam Sedem, integram rem deferendam statuit. Itaque fel. rec. Pius Papa quartus prædecessor noster, qui tunc ad Ecclesiæ gubernacula sedebat, Prælatis quibusdam doctrina, & prudentia præstantibus adhibitis, Indicem librorum prohibitorum, & Regulas quasdam, per suas litteras in forma Brevis, promulgavit, & ejusmodi noxiorum librorum detrimentis depellendis, opportunè providit. Cæterum, licet illa pro temporis ratione prudenter fuerint tunc constituta, tamen cùm Sathanæ astutia, in hujusmodi librorum editione nova in dies mala crescererent (nam post illud tempus alii etiam libri perniciosi partim conscripti, atque editi, partim qui scripti erant, & antea delituerant, in medium prodiere, quorum lectione simpliciores, & incauti homines, in errores induci facilè poterant;) propterea piæ mem. Sixtus Papa V. prædecessor noster, multis illustratis, atque ad regulas adjectis necessariis rebus, mandavit, ut nonnulli alii ejusdem generis libri, eidem Indici adderentur. Verùm cùm idem Sixtus, re minimè absoluta, ab humanis excessert: Nos animarum saluti quantum cum Domino possumus consulentes, quod jam pridem utiliter cœptum, & à multis diu desideratum erat, hoc tempore omninò perficiendum atq; in lucem edendum duximus. Venerabili igitur fratri nostro Marco Antonio Episcopo Prænestino de Columna, & dilectis filiis nostris Augustino S. Marci de Verona, Simeoni S. Anastasiæ de Terranova, Hieronymo S. Mariæ super Minervam Asculano, Frederico S. Mariæ Angelorum in thermis Borromæo, Francisco S. Mariæ Trans-

pontinæ Toleto, titulorum Presbyteris, nec non Ascanio S. Mariæ in Consmedin de Columna Diacono, Cardinalibus, super hujusmodi Indice per nos deputatis, aliisque piis, & eruditis viris, in consilium adhibitis, ea omnia, ac singula, quæ à Sixto V. ut suprà diximus, instituta erant, diligenter examinanda, commisimus, quæ cum magno studio visa ac Deo favente, demum absoluta fuerint: Nos tam eandem Pii prædecessoris Constitutionem, & Indicem, ac Regulas, quorum omnium tenores haberi volumus pro expressis, quàm hæc ipsa illis addita, prout inferiùs descripta sunt omnia, & singula auctoritate Apostolicâ tenore præsentium, approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, atque ab omnibus, tàm Universitatibus, quàm singularibus personis ubique locorum existentibus, sub eisdem pœnis in dicta Pii Constitutione contentis; observari præcipimus, & mandamus. Quò autem faciliùs negotium, cum prohibitionis, tùm expurgationis, & impressionis librorum, peragatur, eas omnes facultates, privilegia, & indulta, quæ recol. mem. Pius V. Magistro sacri Palatii primum, deinde Gregorius XIII. & Sixtus V. Cardinalibus Congregationis prædictæ concesserunt, quorum tenores hic volumus haberi pro expressis, confirmamus, & quatenus opus est, innovamus in his omnibus, quæ additis in hoc Indice, non adversantur, volumusque propterea, ac decernimus, ut si quæ in posterum dubitationes, aut controversiæ circa ipsum Indicem, illiusque Regulas, aliaque illis addita emerserint, ad Congregationem supradictorũ Cardinalium, seu aliorum, qui pro tempore super Indice hujusmodi deputati fuerint, referantur, & ex sententia eorundem Cardinalium nobis, aut successoribus nostris, si rei gravitas id postulaverit, consultis, declarentur, & decidantur; quorum auctoritatem, tum permittendis, tum prohibendis, expurgandis, & imprimendis libris, aliisque ad eam rem pertinentibus, explicandis, volumus esse præcipuam, atque ita mandamus ab omnibus venerabilibus fratrib⁹ nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, & dilectis filiis Inquisitoribus, Universitatibus, Magistris, Doctoribus, Bibliopolis, Impressoribus, Mercatoribus, Gabellariis, cæterisque omnibus cujuscunque gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticis sæcularibus, vel regularibus, quàm laicis, quocunque honore, vel dignitate præditis, inviolabiliter observari. Non obstantibus Apostolicis, ac universalibus, provincialibus, & synodalibus Concilius, editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis

vis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscuque tenoribus, & formis in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficiente derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & ad verbum inserta mentio habenda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscunque. Decernentes earundem præsentium exemplis, etiam expressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo Prælati alicujus Ecclesiastici obsignatis, eandem haberi fidem, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Tusculi, sub annulo Piscatoris, die decima septima Octobris, millesimo quingentesimo nonagesimoquinto, Pontificatus nostri Anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

PIUS

PIUS PAPA IV. AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Dominici gregis custodiæ, Domino disponente, Præpositi, vigilis more pastoris, non desistimus, ipsi gregi ab imminentibus periculis, quanta maxima possumus cura, & diligentia præcavere, ne propter negligentiam nostram pereant oves, quæ pretiosissimo Domini nostri Iesu Christi sanguine sunt redemptæ. Etsi autem quæ ad fidei veritatem patefaciendam, & ad horum temporum hæreses confutandas pertinebant, in œcumenico, & generali Concilio Tridentino, Sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeò enucleata, ac definita fuerunt, ut facilè jam sit unicuique sanam Catholicamque doctrinam, à falsa, adulterinaque internoscere; tamen cùm librorum ab hæreticis editorum lectio, non modò simpliciores homines corrumpere soleat, verùm sæpè etiam doctos, eruditosque in varios errores, & à veritate fidei Catholicæ alienas opiniones inducere, huic quoque rei esse duximus providendum. Cùm autem aptissimum ei malo remedium esse sciremus, si componeretur, atque ederetur Index, sive catalogus librorum, qui vel hæretici sint, vel de hæretica pravitate suspecti, vel certè moribus, & pietati noceant: id negotium ad sacram Tridentinam Synodum rejeceramus. Ea verò ex tanta Episcoporum, & aliorum doctissimorum virorum copia delegit, ad eum conficiendum Indicem, multos cùm doctrina, tum judicio insignes Prælatos, ex omnibus ferè nationibus, qui quidem non sine maximo labore plurimisque vigiliis, eum Indicem tandem, Deo juvante, perfecerunt, adhibitis etiam in consilium lectissimis quibusdam Theologis. Peracto autem Concilio, cùm ex ipsius Synodi decreto, is Index nobis oblatus fuisset, ut ne ante ederetur, quàm à nobis approbatus fuisset, nos doctissimis quibusdam, probatissimisq; Prælatis eum accurratissimè legendum, examinandumque tradidimus, & ipsi etiam legimus. Cùm igitur eum magno studio, acri judicio, diuturna cura confectum, & præterea commodissimè digestum esse cognoverimus: Nos saluti animarum consulere, eamq; ob causam providere cupientes, ne libri, & scripta cujuscunq; generis, quæ in eo improbantur, sive ut hæretica, sive ut de hæretica pravitate suspecta, sive ut pietati, ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, posthac à Christi fidelibus legantur: ipsum Indicem, unà cum Regulis eis præpositis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, imprimique ac divulgari, & ab omnibus Vniversitatibus Catholicis, ac quibuscunque aliis, ubique suscipi, easque regulas observari mandamus, atque decernimus,: Inhibentes omnibus, & singulis, tam Ecclesiasticis personis, Sæcularibus, & Regularibus, cujuscunq; gradus,

gradus, ordinis, & dignitatis sint, quàm laicis, quocunque honore, ac dignitate praeditus: ne quis contra earum Regularem praescriptũ, aut ipsius prohibitionem Indicis, libros ullos legere, habereve audeat. Si quis autem adversus eas Regulas prohibitionemque fecerit, is quidem qui haereticorum libros, vel cujusvis auctoris scripta propter haeresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritve, ipso jure in excommunicationis poenam incidat, eamque ob causam in eum, tanquam de haeresi suspectum inquiri, & procedi liceat: praeter alias poenas super hoc, ab Apostolica Sede, sacrisq; canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit, habueritve, praeter peccati mortalis reatum, Episcoporum arbitrio severè se noverit puniendum. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscunque, aut si quibus communiter, vel divisim ab eadem Sede indultum, ne excommunicari possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Ut haec autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus, & mandamus, ut hae litterae per aliquos curiae nostrae cursores in Basilica Vaticana, Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara voce recitentur, & postquam recitatae fuerint ad valvas earum Ecclesiarum, itemq; Cancellariae Apostolicae, & in loco solito Campi Florae affigantur: ibiq; ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem, omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post tres menses, à die publicationis, & affixionis earum, numerandos, volumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsemet illae editae lectaeque fuissent. Transsumptis quoq; earum, quae manu alicujus publici Notarii scripta subscriptave & sigillo, ac subscriptione alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus. Dat. Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 24. Martii 1564. Pontificatus Nostri anno Quinto.

Antonius Florebellus Lavellinus.

IN

IN INDICEM LIBRORVM PROHIBITORUM,

Confectum à deputatione Tridentinæ Synodi, Præfatio R.P.F. Francisci Foretii, Ord. F. Præd. S.T. Professoris, & eiusdem Deputationis Secretarii.

CUM sancta œcumunica Tridentina Synodus, iis rationibus adducta, quæ in secundæ sessionis Decreto sub Beatissimo Pio IV. Pont. Max. explicatæ sunt, censuisset; ut Patres aliquot, ex omnibus fere nationibus delecti, de librorum censuris quid statuendum esset, diligenter cogitarent, in eam tandem sententiam post diuturnam deliberationem venerunt, ut judicarent nihil utilius fieri posse; quàm si Romanus ille prohibitorum librorum Index, ab Inquisitoribus Romæ postremo confectus, paucis tantùm demptis, atque etiam additis, retineretur; quippe qui cum magna maturitate à multis viris doctis compositus, plurimos comprehendat auctores, atque in ordinem satis commodum digestus esse videatur.

Quoniam verò intelligebant, propterea aliquibus Provinciis, ac locis hactenus eum Indicem receptum non esse, quod in eo quidam libri prohiberentur, quorum lectione viri docti privati magno incommodo afficerentur; atque animadvertentes etiam in eo esse nonnulla parum explicatè posita, quæ interpretatione indigerent; re multum diuque deliberationibus agitata; ac viris etiam ex omni natione, Theologicæ facultatis scientissimis, in consilium adhibitis, subjectas Regulas componendas judicarunt, ut quoad ejus fieri posset, dictorum hominum commodis, & studiis, salva veritate, ac religione, prospiceretur.

Illud igitur inprimis observare oportet, unamquamque penè alphabeti literam, tres habere classes.

In prima non tam libri, quàm librorum scriptores continentur, qui aut hæretici, aut nota hæresis suspecti fuerunt; horum enim Catalogum fieri oportuit, ut omnes intelligant, eorum scripta, non edita solùm, sed edenda etiam, prohibita esse.

Sed illud etiam animadvertendum est, quòd licèt multi præterea sint, qui justissimis de causis in hanc classem referri poterant; Patribus tamen non is fuit animus, aut ad eorum pertinebat institutum, ut eos ad unũ perquirerent, sed iis pene contenti fuere; qui in Romano Catalogo descripti sunt; de aliis verò ejusdem generis auctoribus, idem ab Ordinariis & Inquisitoribus statuendum existimarunt.

In secundam Classem non auctores, sed libri sunt relati, qui propter doctrinam, quam continent, non sanam; aut suspectam, aut quæ offensionem etiam in moribus tantum fidelibus afferre potest, rejiciuntur, etiamsi auctores, à quibus prodiere, ab Ecclesia nunquam desciverunt.

Tertia verò, & ultima classis; eos libros complectitur, qui sine scriptoris nomine exierunt in vulgus, & eam doctrinam continent, quam Romana Eccle-

Ecclesia tanquam Catholicæ fidei, aut morum integritati contrariam, refutandam ac repellendam esse decernit.

Non enim omnes libros, qui nomen auctoris non præferunt, damnandos putarunt, quandoquidem sæpe viros doctos ac sanctos novimus, ut Christiana quidem Resp. ex eorum vigiliis fructum caperet, ipsi verò inanem gloriam evitarent, libros optimos sine nomine edidisse, seu eos tantum, qui aut liquido pravam, aut dubiam fidei doctrinam, sive moribus perniciosam continent.

At verò qui sint hujusmodi, aut tales censeri debeant præter eos, qui in hoc Catalogo descripti sunt Episcopi, & Inquisitores una cum Theologorum Catholicorum consilio dijudicabunt.

Sed propter nostrorum temporum malitiam, ne in posterum libri sine nomine auctoris edantur, decreto quartæ sessionis Tridentini Concilii, sub fel. rec. Paul. 3. quod incipit, Sed & impressoribus, &c. provisum est.

REGULA I.

LIBRI omnes, quos ante annum M. D. XV. aut summi Pontifices, aut Concilia œcumenica damnarunt, & in hoc indice non sunt, eodem modo damnati esse censeantur, sicut olim damnati fuerunt.

REGULA II.

HÆresiarcharum libri, tam eorum, qui post prædictum annum, hæreses invenerunt, vel suscitarunt, quàm qui hæreticorum Capita, aut Duces sunt, vel fuerunt, quales sunt, Lutherus, Zvvinglius, Calvinus, Balthasar Pacimontanus, Schvvenckfeldius, & his similes cujuscunque nominis, tituli, aut argumenti existant, omnino prohibentur.

Aliorum autem hæreticorum libri, qui de religione quidem ex professo tractant, omnino damnantur.

Qui verò de religione non tractant, à Theologis Catholicis, jussu Episcoporum & Inquisitorum examinati, & approbati permittuntur.

Libri etiam catholicè conscripti, tam ab illis, qui postea in hæresim lapsi sunt, quàm ab illis, qui post lapsum ad Ecclesiæ gremium rediere, approbati à facultate Theologica alicujus Universitatis catholicæ, vel ab inquisitione generali, permitti poterunt.

REGULA III.

VErsiones scriptorum etiam Ecclesiasticorum, quæ hactenus editæ sunt à damnatis auctoribus, modo nihil contra sanam doctrinam contineant, permittuntur.

Librorum autem veteris testamenti versiones, viris tantum doctis, & piis, judicio Episcopi concedi poterunt; modo hujusmodi versionibus tanquam elucidationibus vulgatæ editionis, ad intelligendam sacram scripturam, non autem tanquam sacro textu, utantur.

Versiones verò novi Testamenti, ab auctoribus primæ classis hujus Indicis factæ, nemini concedantur, quia utilitatis parum, periculi verò plurimum, lectoribus ex earum lectione manare solet.

Si quæ verò annotationes cum hujusmodi, quæ permittuntur, versionibus, vel cum vulgata editione circumferuntur, expunctis locis suspectis à facultate Theologica alicujus Universitatis catholicæ, aut inquisitione generali, permitti eisdem poterunt, quibus & versiones.

Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgo Biblia Vatabli dicitur, aut partes ejus, concedi viris piis & doctis poterunt.

Ex Bibliis verò Isidori Clarii Brixiani prologus & prolegomena præcidantur; ejus vero textum nemo textum vulgatæ editionis esse existimet.

RE-

REGULA IV.

Cum experimento manifestum sit, si sacra Biblia vulgari lingua, passim sine discrimine permittantur, plus inde, ob hominum temeritatem, detrimenti, quàm utilitatis oriri, hac in parte judicio Episcopi, aut Inquisitoris stetur, ut cum consilio Parochi, vel Confessarii, Bibliorum à catholicis auctoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerunt, ex hujusmodi lectione non damnum, sed fidei, atque pietatis augmentum capere posse; quam facultatem in scriptis habeant.

Qui autem, absque tali facultate ea legere, seu habere præsumpserit, nisi prius Bibliis Oadinario redditis, peccatorum absolutionem percipere non possit.

Bibliopolæ verò, qui prædictam facultatem non habenti, Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint, vel alio quovis modo concesserint: librorum pretium, in usus pios ab Episcopo convertendum, amittant; aliisque pœnis pro delicti qualitate ejusdem Episcopi arbitrio subjaceant.

Regulares verò, non nisi facultate à Prælatis suis habita, ea legere, aut emere possint.

OBSERVATIO

Circa quartam regulam.

Animadvertendum est circa suprascriptam quartam regulam Indicis fel. rec. Pii Papa IV. nullam per hanc impressionem, & editionem de novo tribui frcultatem Episcopis, vel Inquisitoribus, aut Regularium superioribus, concedendi licentiam emendi, legendi, aut retinendi Biblia vulgari lingua edita, cum hactenus mandato, & usu sanctæ Romanæ & universalis Inquisitionis sublata eis fuerit facultas concedendi hujusmodi licentias legendi, vel retinendi Biblia *vulgaria, aut alias sacræ Scripturæ tam novi, quàm veteris testamenti partes, quavis vulgari lingua editas; ac insuper summaria & compendia etiam historica eorundem Bibliorum, seu librorum sacræ Scripturæ, quocunque vulgari idiomate conscripta, quod quidem inviolatè servandum est.*

REGULA V.

Libri illi, qui hæreticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla, aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cujusmodi sunt Lexica, Concordātiæ, Apophthegmata, Similitudines, Indices, & hujusmodi, si quæ habeant admixta, quæ expurgatione indigeant, illis, Episcopi, & Inquisitoris, unà cum Theologorum Catholicorum consilio sublatis, aut emendatis, permittantur.

REGULA VI.

Libri vulgari idiomate de controversiis inter Catholicos & hæreticos nostri temporis differentes, non passim permittantur, sed idem de iis servetur, quod de Bibliis vulgari lingua scriptis, statutum est.

Qui verò de ratione benè vivendi, contemplandi, confitendi, ac similibus argumentis vulgari sermone conscripti sunt, si sanam doctrinam contineant, non est cur prohibeantur, sicut nec sermones populares, vulgari lingua habiti.

Quod si hactenus, in aliquo regno, vel provincia, aliqui libri sunt prohibiti, quod nonnulla continerent quæ sine delectu ab omnibus legi non expediat, si eorum auctores Catholici sunt, postquam emendati fuerint, permitti ab Episcopo & Inquisitore poterunt.

REGULA VII.

Libri qui res lascivas, seu obscœnas, ex professo tractant, narrant, aut docent, cum non solum fidei, sed & morum, qui hujusmodi librorum lectione facile corrumpi solent, ratio ha-

habenda sit, omnino prohibentur: & qui eos habuerint, seuerè ab Episcopis puniantur.

Antiqui verò ab ethnicis conscripti, propter sermonis elegantiam, & proprietatem, permittuntur, nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt.

REGVLA VIII.

Libri quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quę ad hæresim, seu impietatem, diuinationem, superstitionem spectant, à catholicis Theologis Inquisitionis generalis auctoritate expurgati, concedi possunt.

Idem iudicium sit de prologis, summariis, seu annotationibus, quæ à damnatis auctoribus, libris non damnatis appositæ sunt: sed posthac non nisi emendati excudantur.

REGVLA IX.

Libri omnes & scripta, Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantię, siue in quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reiiciuntur.

Episcopi verò diligenter prouideant, ne Astrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices legantur vel habeantur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitisve casibus, aut iis actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certo aliquid euenturum affirmare audent.

Permittuntur autem judicia & naturales obseruationes, quæ nauigationis, agriculturæ siue medicæ artis iuuandæ gratia conscripta sunt.

OBSERVATIO

Circa nonam regulam

Circa Regulam 9. eiusdem Indicis, ab Episcopis, & Inquisitoribus Christi fideles sedulo admonendi sunt, quod in legentes, aut retinentes contra regulam hanc, libros huiusmodi Astrologiæ iudiciariæ, diuinationum & sortilegiorum, rerumq; aliarum in eadem Regula expressarum, procedi potest, non modò per ipsos Episcopos, & ordinarios, sed etiam per Inquisitores locorum ex constitutione fel. rec. Sixti Papæ V. contra exercentes Astrologiæ iudiciariæ artem & alia quacunque diuinationum genera, librosq; de eis legentes, ac tenentes, promulgata, sub Datum Romæ ad S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1585. Nonis Ianuarij, Pontificatus sui anno primo.

REGVLA X.

In librorum, aliarumve scripturarum impressione seruetur, quod in Concilio Lateranensi sub Leone X. sessione decima statutum est.

Quare si in alma vrbe Roma, liber aliquis sit imprimendus, per Vicarium summi Pont. & sacri Palatij Magistrum, vel personas à Sanctissimo Domino Nostro deputandas, priùs examinetur.

In aliis verò locis ad Episcopum, vel alium habentem scientiam libri, vel scripturæ imprimendæ, ab eodem Episcopo deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ prauitatis, eius ciuitatis, vel diœcesis, in qua impressio fiet, eius approbatio, & examen pertineat, & per eorum manum propria subscriptione gratis, & sine dilatione imponendam, sub pœnis, & censuris in eodem decreto contentis, approbetur, hac lege & conditione addita, vt exemplum libri imprimendi authenticum & manu auctoris subscriptum, apud Examinatorem remaneat.

Eos verò, qui libellos manuscriptos vulgant, nisi antè examinati, probatique fuerint, iisdem pœnis subiici debere iudicarunt Patres deputati, quibus Impressores: Et qui eos habuerint, & legerint, nisi auctores prodiderint, pro auctoribus habeantur.

Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, & in fronte libri

ſcripti, vel impreſſi authenticè appareat, probatioque & examen, ac cetera gratis fiant.

Præterea in ſingulis civitatibus, ac diœceſibus, domus, vel loci, ubi ars impreſſoria exercetur, & Bibliothecæ librorum venalium ſæpius viſitentur, à perſonis ad id deputandis ab Episcopo, ſive ejus Vicario, atque etiam ab Inquiſitore hæreticæ pravitatis, ut nihil eorum, quæ prohibentur, aut imprimatur, aut vendatur, aut habeatur.

Omnes verò librarij, & quicunque librorum venditores, habeant in ſuis bibliothecis indicem librorum venalium, quos habent, cum ſubſcriptione dictarum perſonarum, nec alios libros habeant aut vendant, aut quacunque ratione tradant, ſine licentia eorundem deputandorum, ſub pœna amiſſionis librorum, & aliis arbitrio Epiſcoporum, vel Inquiſitorum imponendis, emptores verò, lectores, vel impreſſores, eorundem arbitrio puniantur.

Quod ſi aliqui libros quoſcunque in aliquam civitatem introducant, teneantur iiſdem perſonis deputandis renuntiare, vel ſi locus publicus mercibus ejusmodi conſtitutus ſit, miniſtri publici ejus loci, prædictis perſonis ſignificent, libros eſſe adductos.

Nemo vero audeat librum, quem ipſe vel alius in civitatem introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua ratione alienare, aut commodare, niſi oſtenſo priùs libro, & habita licentia à perſonis deputandis, aut niſi notorie conſtet, librum jam eſſe omnibus permiſtum.

Idem quoque ſervetur, ab hęredibus, & exequutoribus ultimarum voluntatum, ut libros à defuncto relictos, ſive eorum Indicem, illis perſonis deputandis offerant, & ab iis licentiam obtineant, priuſquam eis utantur, aut in alias perſonas, quacunque ratione eos tranſferant.

In his autem omnibus, & ſingulis, pœna ſtatuatur, vel amiſſionis librorum, vel alia, arbitrio eorundem Epiſcoporum vel inquiſitorum, pro qualitate contumaciæ.

Circa vero libros, quos patres deputati aut examinarunt, aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, ut rurſus excuderentur, conceſſerunt, quidquid illos ſtatuiſſe conſtiterit, tam Bibliopolæ, quam cæteri obſervent.

Liberum tamen ſit Epiſcopis, aut Inquiſitoribus generalibus, ſecundum facultatem quam habent, eos etiam libros, qui his regulis permitti videntur, prohibere, ſi hoc in ſuis regnis, aut provinciis, vel diœceſibus expedire iudicaverint.

Cæterum nomina cùm librorum, qui à patribus deputatis purgati ſunt, tum eorum quibus illi hāc provinciam dederunt, eorundem deputatorum Secretarius, Notario ſacræ univerſali Inquiſitionis Romanæ deſcripta, Sanctiſſimi Domini noſtri iuſſu tradidit.

Ad extremum verò omnibus fidelibus præcipitur, ne quis audeat contra harum Regularum præſcriptum, aut huius Indicis prohibitionem, libros aliquos legere, aut habere.

Quod ſi quis libros hæreticorum, vel cuiusvis auctoris ſcripta, ob hæreſim, vel ob falſi dogmatis ſuſpicionem damnata, atque prohibita, legerit, ſive habuerit, ſtatim in excommunicationis ſententiam incurrat.

Qui verò libros, alio nomine interdictos legerit, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, iudicio Epiſcoporum ſeverè puniatur.

OBSERVATIO.

De Thalmud, & aliis libris Hebræorum.

QUamvis in tertia claſſe Indicis prædicti Pij Papæ IV. ſub littera T. Thalmud Hebræorum. ejusque gloſſæ, annotationes, interpretationes, & expoſitiones omnes prohibeantur, ſed quod ſi abſque nomine Thalmud, & ſine

ne injuriis & calumniis in Religionem Christianam aliquando prodiissent, tolerarentur, quia tamen Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa VIII. per suam constitutionem contra impia scripta & libros Hebræorum, sub Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Domini M. D. LXXXII. pridie Kal. Martij, Pontificat. sui anno secundo, illos prohibuit atque damnavit: mens ipsius non est, eos propterea ullatenus etiam sub illis conditionibus permittendi, aut tolerandi, sed specialiter & expresse statuit & vult, ut huiusmodi impij Thalmudici, Cabalistici, aliique nefarii Hebræorum libri omnino damnati & prohibiti maneant & censeantur, atque super eis & aliis libris hujusmodi, prædicta constitutio perpetuò & inviolabiliter observetur.

De libro Magazot.

AD hæc sciant Episcopi, Ordinarij, & Inquisitores locorum, librum Magazor Hebræorum, qui continet partem officiorum, & cæremoniarum ipsorum, & Synagogæ, Lusitanica, Hispanica, Gallica, Germanica, Italica, aut quavis alia vulgari lingua, præterquam Hebræa, editum, iamdiu ex speciali decreto rationabiliter prohibitum esse. Idcirco provideant illum nullatenus permitti aut tolerari debere, nisi Hebraica lingua prædicta.

INSTRUCTIO EORUNDEM, qui libris, tum prohibendis, tum expurgandis, tum etiam imprimendis, diligentem, ac fidelem (ut par est) operam sunt daturi.

AD fidei Catholicæ considerationem, non satis est, quinam ex iam editis libris damnatæ lectionis sint cognoscere (quod indice, & Regulis confectis per Patres à generali Tridentina Synodo delectos præcipuè sancitum est) nisi illud etiam caveatur, ne vel iidem denuo pullulent libri, vel similes alii emergant, & propagentur, qui incautas fidelium mentes occulto veneno inficientes, justa ac merita damnatione digni judicentur.

Ut igitur quicunque posthac, seu veteres, seu novi libri edentur, quàm maximè puri, & tam in iis quæ ad fidē, quam quæ ad mores pertinent, incontaminati existant, quid circa malorum librorum interdictionem, ad eos penitus abolendos, tam ab Episcopis, & Inquisitoribus, quàm à cæteris, quorū apud in Ecclesia Dei studium valere, & auctoritas potest, (præter ea quæ Tridentinorum Patrum Regulis supradictis decreta sunt,) publica utilitas exigat, capitibus infrà positis, diligentiùs sancitur: iisdemque statuitur, quæ omnino in posterum, tum ab iisdem Episcopis & Inquisitoribus aliisque, ut præfertur in malorum librorum interdictione, & abolitione, tum à Correctoribus in librorum, ac cæterorum quorumcunque scriptorum correctione atque emendatione, tum à Typographis, in ipsorum librorum impressione, (pœna pro arbitrio Episcopi, & Inquisitoris adversus eosdem Typographos constituta) inviolate sunt observanda.

Romæ verò hæc omnia certo à se, propositis edictis præscribendo tempore præstari curabit Sac. Pal. Magister.

DE PROHIBITIONE

LIB. §. I.

CUrent Episcopi, & Inquisitores, ut statim, atque hic Index fuerit publicatus, eorundem jurisdictioni subjecti, ad ipsos descripta sigillatim deferant nomina librorum omnium & singulorum, quos apud se in eodem Indice prohibitos quisque reperiet.

Ad hujusmodi verò libros sic significandos, infra certum tempus, ab Episcopo, vel inquisitore præscribendum, omnes cujuscunque gradus, & conditionis extiterint, sub gravi pœna eorum arbitratu infligenda, teneantur.

§. ij.

SI qui erunt, qui librum vnum, aut plures, ex prohibitis, qui ad præscriptum regularum permitti possunt, certa aliqua ex causa potestatem sibi retinendi, aut legendi fieri, ante expurgationem desiderent; concedendæ facultatis extra Vrbem, ius erit penes Episcopum, aut Inquisitorem; Romæ penes Magistrum sacri Palatij.

Qui quidem, gratis eam, & scripto manu sua subsignato tribuent, de triennio in triennium renouandum, ea in primis adhibita consideratione, vt non nisi viris dignis, ac pietate, & doctrina conspicuis, cum delectu, eiusmodi licentiam largiantur, iis autem in primis, quorum studia, vtilitatis publicæ, sanctæ Catholicæ Ecclesiæ vsui esse, compertum habuerint.

Qui inter legendum, quæcunque repererint animaduersione digna, notatis capitibus, & foliis, significare Episcopo, & Inquisitori teneantur,

§. iij.

ILlud enim Catholicæ fidei conseruandæ necessitas extra Italiam, maximè cùm ab Episcopis, & Inquisitoribus, tum à publicis Vniuersitatibus, omni doctrinæ laude florentibus postulat, vt eorum librorum Indicem confici, & publicari curent, qui per eorum regna, atque prouincias, hæretica labe infecti, ac bonis moribus contrarij, vagantur, siue illi propriæ nationis, siue aliena lingua, conscripti fuerint.

Vtque ab eorum lectione, seu retentione, certis pœnis ab iisdem Episcopis, & Inquisitoribus, propositis, eorundem regnorum, ac prouinciarum homines, arceant.

Ad quod exequendum, Apostolicæ sedis Nuntij, & Legati extra Italiam, eosdemq; Episcopos, Inquisitores, & Vniuersitates, sedulò excitare debebunt.

§. iiij.

IIdem Apostolici extra Italiam Nuntij, siue Legati, nec non in Italia, Episcopi, & Inquisitores, eam curam suscipient, vt singulis annis, catalogum diligenter collectum librorum in suis partibus impressorum, qui aut prohibiti sint, aut expurgatione indigeant, ad sanctam Sedem Apostolicam vel congregationem Indicis, ab illa deputatam transmittant.

§. v.

EPiscopi, & Inquisitores, seu ab iisdem subdelegati, & deputati, tam in Italia, quàm extra, penes se habeant singularum nationum Indices, vt librorum, qui apud illas damnati, ac prohibiti sunt cognitionem habentes faciliùs prospicere possint, an etiam à suæ iurisdictionis terris, eosdem recognitos, arcere, vel retinere debeant.

§. Vj.

IN uniuersum autem de malis, & perniciosis id declaratur, atque statuitur, vt qui certa aliqua lingua initio editi, ac deinde prohibiti, ac damnati à Sede Apostolica sunt; eosdem quoque, in quamcunque postea vertantur linguam, censeri ab eadem Sede, vbique gentium, sub eisdem pœnis interdictos & damnatos.

DE CORRECTIONE

§. j.

HAbeant Episcopi, & Inquisitores coniunctam facultatem, quoscunque libros iuxta præscriptum huius Indicis, expurgandi, etiam in locis exemptis, & nullius, vbi verò nulli sunt Inquisitores, Episcopi soli.

Librorum verò expurgatio, non nisi viris eruditione, & pietate insignibus committatur, iique sint tres nisi forte cōsiderato genere libri, aut eruditione eorum,

eorum, qui ad id deligentur, plures, vel pauciores iudicentur expedire.

Vbi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis, & folis, manu illius, vel illorum qui expurgauerint, subscripta reddatur eisdem Episcopis, & Inquisitoribus, ut praefertur, qui si emendationem approbauerint, tunc liber permittatur.

§. ij.

QVi negotium susceperit corrigendi atque expurgandi, circumspicere omnia, & attentè notare debet, non solùm quæ in cursu operis, manifestè se offerunt, sed si quæ in scholiis, in summariis, in marginibus, in indicibus librorum, in præfationibus, aut epistolis dedicatoriis tanquam in insidiis, delitescunt.

Quæ autem correctione, atque expurgatione indigent, ferè hæc sunt, quę sequuntur

Propositiones hæreticæ, erroneæ, hæresim sapientes, scandalosæ, piarum aurium offensiuæ, temerariæ, & schismaticæ, seditiosæ, blasphemæ.

Quæ contra Sacramentorum ritus, & cæremonias, contraque receptum vsum, & consuetudinem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, nouitatem aliquam inducunt.

Profanæ etiam nouitates vocum ab hæreticis excogitatæ, & ad fallendum introductæ.

Verba dubia & ambigua, quæ legentium animos, à recto, catholicoq; sensu, ad nefarias opiniones, adducere possunt.

Verba sacræ Scripturæ, non fideliter prolata, vel è prauis hæreticorum versionibus deprompta, nisi fortè afferentur, ad eosdem hæreticos impugnandos, & propriis telis iugulandos & conuincendos.

Expungi etiam oportet verba Scripturæ sacræ, quæcunque ad profanum vsum impiè accommodantur, tum quæ ad sensum detorquentur abhorrentem à Catholicorum patrum, atque doctorum vnanimi sententia.

Iemque epitheta honorifica, & omnia in laudem hæreticorum deleantur.

Ad hæc reiciuntur omnia, quæ superstitiones, sortilegia ac diuinationes sapiunt.

Item quæcunque fato, aut fallacibus signis, aut ethnicæ fortunæ, humani arbitrij libertatem subiiciunt, oblitterentur.

Ea quoque aboleantur, quæ paganismum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & præsertim Ecclesiasticorum, & principum detrahunt; bonisque moribus & Christianæ disciplinæ sunt contraria, expungantur.

Expungendæ sunt etiam propositiones, quæ sunt contra libertatem, immunitatem, & iurisdictionem ecclesiasticam.

Item quæ ex gentilium placitis, moribus, exemplis, tyrannicam politiam fouent, & quam falsò vocant rationem status, ab Euangelica & Christiana lege abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Ecclesiasticos ritus, religiosorum ordines, statum, dignitatem, ac personas lædunt & violant.

Facetiæ etiam, aut dicteria in perniciem, aut præiudicium famæ & existimationis aliorum iactata, repudientur.

Denique lasciua, quæ bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quæ obscœnæ imagines, prædictis libris expurgandis impressę extent, etiam in litteris grandiusculis, quas initio librorum vel capitum imprimi moris est, hujus generis omnia penitus oblitterentur.

§. iij.

IN libris autem Catholicorum recentiorum, qui post annum Christianæ salutis 1515. conscripti sunt, si id, quod corrigendum occurrit, paucis demptis, aut additis emendari posse videatur, id correctores faciendum curent, sin minus omnino deleatur.

§. iiij.

IN libris autem Catholicorum veterũ, nihil mutare fas sit, nisi ubi aut fraude hæreticorum, aut Typographi incuria, manifestus error irrepserit.

Si quid autem, maioris momenti, & animadversione dignum occurrerit, liceat in novis editionibus, vel ad margines, vel in scholiis adnotare, ea in primis adhibita diligentia, an ex doctrina locisque collatis, ejusdem auctoris sententia difficilior illustrari, ac mens ejus planius explicari posset.

§. v.

POstquam codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Episcopi, & Inquisitoris impressus: qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorundem licentia juxta formam in codice traditam, eos corrigere, ac perpurgare.

DE IMPRESSIONE

LIB. §. j.

NUllus liber in posterum excudatur, qui non in fronte nomen, cognomẽ, & patriam præferat auctoris.

Quod si de auctore non constet, aut justam aliquam ob causam, tacito ejus nomine Episcopo, & Inquisitori liber edi posse videatur, nomen illius omnino describatur, qui librum examinaverit atque approbaverit.

In his verò generibus librorum, qui ex variorum scriptorum dictis, aut exemplis, aut vocibus compilari solent, is qui laborem colligendi, & compilandi susceperit, pro auctore habetur.

§. ij.

REgulares præter Episcopi & Inquisitoris licentiam (de qua regula decima dictum est,) meminerint teneri se sacri Concilij Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem à Prælato cui subjacent obtinere.

Utramque autem concessionem quæ appareat, ad principium operis, imprimi faciant.

§. iij.

CUrent Episcopi, & Inquisitores, pœnis etiam propositis, ne impressoriam artem exercentes, obscœnas imagines, turpesve etiam in grandiusculis litteris inprimi consuetas, in librorum deinceps impressione apponant.

Ad libros verò qui de rebus ecclesiasticis, aut spiritualibus conscripti sunt, ne characteribus grandioribus utantur, in quibus expressè appareat alicujus rei prophanæ, nedum turpis, obscœnæve species.

Qui etiam invigilabunt summoperè, ut in singulorum impressione librorum, nomen impressoris, locus impressionis, & annus, quo liber impressus est, in principio ejus, atque in fine annotetur.

§. iiij.

QUi operis alicujus editionem parat, integrum ejus exemplar exhibebit Episcopo, vel Inquisitori. id ubi recognoverint, probaverintque, penes se retineant, quod Romæ quidem in archivio Magister sacri Palatij, extra urbem verò in loco idoneo, quem Episcopus, aut Inquisitor elegerit, reservetur.

Postquam autem liber Impressus erit, non liceat cuiquam venalem in vulgus proponere, aut quoquo modo publicare, antequam is, ad quem hæc cura pertinet, illum cum manuscripto apud se retento, diligenter contulerit, licentiamque ut vendi, publicarique possit, concesserit.

Idque tum demum faciendum, cùm exploratum habebitur, Typographum fideliter se in suo munere gessisse, neque ab exemplari manuscripto, vel minimum discessisse.

Quid contra facere ausus fuerit, graviter & severè puniatur.

§. v.

§. v.

CUrent Episcopi, & Inquisitores, quorum muneris erit facultatem libros imprimendi concedere, ut eis examinandis, spectatæ pietatis & doctrinæ viros adhibeant, de quorum fide, & integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratiæ daturos, nihil odio, sed omni humano affectu posthabito, Dei duntaxat gloriam spectaturos, & fidelis populi utilitatem.

Talium autem virorum approbatio, unà cum licentia Episcopi, & Inquisitoris, ante initium operis imprimatur.

§. vj.

TYpographi, & Bibliopolæ, coram Episcopo aut Inquisitore, & Romæ coram Magistro sacri Palatij jurejurando spondeant, se munus suum catholicè, syncerè, ac fideliter exequuturos, hujusque Indicis decretis ac regulis, Episcoporumque & Inquisitorum edictis, quatenus eorum artes attingunt, obtemperaturos; neque ad suæ artis ministerium quemquam scienter admissuros, qui hæretica labe sit inquinatus.

Quod si inter illos, insignes, ac eruditi nonnulli reperiantur, fidem etiam catholicam iuxta formam à Pio IV. fel. rec. præscriptam, eorundem superiorum arbitrio, profiteri teneantur.

§. vij.

LIber auctoris damnati, quia ad præscriptum regularum expurgari permittitur, postquam accuratè recognitus & purgatus, legitimeque permissus fuerit, si denuò sit imprimendus, præferat titulo inscriptum nomen auctoris, cum nota damnationis, ut quãvis, quoad aliqua liber recipi, auctor tamen repudiari intelligatur.

In ejusdem quoque libri principio, tum veteris prohibitionis, tum recẽtis emendationis, ac permissionis mentio fiat, exempli gratia, Bibliotheca à Conrado Gesnero Tigurino, damnato auctore, olim edita, ac prohibita, nunc jussu Superiorum expurgata, & permissa.

INDEX
AVCTORVM ET LIBRORVM PROHIBITORVM.

AVCTORES PRIMÆ CLASSIS.

An-

Andreas Otho Hertzbergensis.
Andreas Pancratius.
Andreas Petrius.
Andreas Pouchemius.
Andreas Scoffius, vel Scoppius.
Andreas Volanus.
Andreas à Skeuue.
Antonius Ceuallerius.
Antonius Cooke.
Antonius Corranus.
Antonius Fayus.
Antonius Ghelbius, Linconiensis.
Antonius Herfortus.
Antonius Mocherus.
Antonius Paquius.
Antonius Probus.
Antonius Sadeel.
Antonius Schorus, Anglus.
Antonius Pelearius.
Augustinus Marloratus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

in ACtis Æneæ Syluij prohibentur ea quæ ipse in Bulla retractationis damnauit.

Alcuini, seu potius Caluini commentarij in libros de Trinitate.

Antonij Francisci Doni literæ. Antonij de Rosellis Aretini tractatus de potestate Imperatoris, & Papæ, & de Conciliis. August. de Roma Nazareni Episcopi, tractatus de Sacramento Diuinitatis Iesu Christi & Ecclesiæ. Item tractatus de Christo capite, & eius inclyto principatu. Item tractatus de charitate Christi circa electos, & de eius infinito amore. } Donec expurgentur

APPENDIX.

ADriani Barlandi liber selectas quasdam epistolas Erasmi Roterodami continens.

Alberti Argentinensis Chronicon, editio Basileensis. Alberti Krantzij Hamburgensis. Historiæ, seu Chronicæ, ed tæ Francofurti. } Nisi corrigantur

Alphonsi Enriquez, defensio pro Erasmo, contra Eduardum Læum & contra Vniuersitatem Parisiensem.

Amati Lusitani Centuriæ : donec expurgentur.

Ambrosij Catharini Polyti, quæstiones duæ, de verbis, quibus Christus sanctissimum Eucharistiæ sacramentum confecit.

Andreæ Corui, liber de Chiromantia.

Andræ Masij, Commentaria super Iosue, vsquequo emendentur.

Annales gentis Silesiæ, Ioachimo Cureo auctore.

Annotationes super inst. Ioan. Schneidevvini, nisi emendentur.

Antiochi Tiberti, lib. de Chiromantia.

Antonij Bonfinij, commentaria de pudicitia.

Antonij Poli Veneti, Lucidarium potestatis papalis.

Antonij Reuclini Exegesis dictionum in Psalmos. Antonij de Rampilogis, Figuræ Bibliorum. } Donec expurgentur.

Apologia Fratris Michaelis Medinæ Belarcensis, aduersus F. Dominicum Soto Segobiensem pro fratre Ioanne Fero.

Apologia VVilhelmi, Principis Auranici, Comitis Nassauiæ, contra Principem Parmensem.

Apologia Zasij, contra Ioannem Eckium,

Arnaldi de Villarnoua opera, nisi expurgentur.

Augustini Eugubini Cosmopeia, nisi fuerit ex emendatis, & impressis, Venetis, 1591.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

ACta Noribergæ, videlicet, Osiandrismus.

Acta Synodi Bernensis.

Actiones duæ Secretarij Pontificij.

Admonitio Ministrorum verbi Argentinensium.

Æquitatis discussio, super concilio delectorum Cardinalium.

Alchimia Purgatorij.

Alchoranus Franciscanorum.

Bilibaldus Pirkaimerus.
Biblicanus Theobaldus.
Blaurerus Ambrosius.
Bucerus Martinus.
Buslingerus Henricus.
Bugenhagius Pomeranus, seu Ioannes Bugenhagius Pomeranus.

APPENDIX.

BAlthasar Bidembachius.
Balthasar Ralde.
Balthasar Sartorius.
Bartholomæus Bernardus Grimbergensis.
Bartholomæus Fontius.
Bartholomæus Tremelius Gothenus.
Bartholomæus Gernhard.
Bartholomæus Hoffman.
Bartholomæus Traheron.
Basilius Faber Soranus.
Benedictus Aretius Bernensis.
Benedictus Thalmanus.
Bentanus Anglus.
Bernardus Knipperdollingus.
Bertholdus Sprocovius.
Bertrandus Loquæus.
Boquinus Petrus.
Brentius, vel Prontius.
Bruno Quinos.
Bullingamus Anglus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

BAptistæ Cremensis opera omnia, quam diu emendata non prodierint.
Bartholomæi Ioannes, de adventu Antichristi.
Beati Rhenani scholia in Tertullianum.
Benonis liber, de vita Hildebrandi.
Bertrami liber, qui inscribitur de corpore & sanguine Christi.
Boccarii Decades, sive novellæ centum, quamdiu expurgatæ non prodierint.
Brunonis Heindelij Querfurdendis poëmatum libri septem.

APPENDIX.

BArtholomæi Canse, opera omnia.
Bartholomæi Caranzæ, Mirandensis, Catechismus.
Bartholomæi Coclitis Anastasis Chiromantiæ, & Physionomiæ.
Bartholomæi Ferrariensis de Christo Iesu abscondito, libri sex, quousque expurgentur.
Beati Rhenani epistola de primatu Petri ubicunque reperiatur, sive seorsum, sive libro decimo operis ad Fridericum Nauseam.
Beniamin Cantabri Itinerarium.
Bernhardi Lotii Hadamarii, seu Gerardi Lorichij Adamarij, collectio trium librorum racemationum Brunonis Seillij de Missa publica proroganda.
Bernardini Telesij, de natura rerum.
Item de somno. } Donec expurgentur.
Itē quod animal universum ab unica animæ substantia gubernatur. } Donec expurgentur.
Bernardini Tomitani expositio in Matthæum.
Bononia, sive de libris sacris convertendis in vernaculam linguam, libri duo, auctore Friderico Furio Pariolano Valentino.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

BElial, sive de consolatione peccatorum.
Beneficium Christi.
Bernensis disputatio.
Bernensis reformatio contra Missam.
Brevis & compendiosa instructio, de religione Christiana.
Brevis tractatus ad omnes, in Christianam libertatem malevolos.
Brevis pastorum Isagoge.

APPENDIX.

BAsiliensium Ministrorum respōnsio contra Missam.
Biblia hæreticorū opera impressa, vel eorundem annotationibus argumentis, summariis, scholijs & indicib. referta, omnino prohibentur.
Bibliotheca Constantinopolitana. } Donec expurgētur.
Bibliotheca sanctorum Patrū Parisiis edita, & per Margarinum de la Bigne in unum collecta. } Donec expurgētur.

Biblio-

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

CApricci del Bottaio, Ioannis Baptistæ Gellij, quamdiu emendatus non prodierit.
Chumani Elinſpachij, de tabernis montanis.
Chronologia, ex ſacris litteris.
Cyri Theodori Podromi epigrammata.

APPENDIX.

CArdani, Opera de ſapientia.
De varietate,
De ſubtilitate.
De conſolatione.
Commentaria in quadripartitum Ptolomæi, de genituris, & reliqua omnia quæ de Medicina non tractant. } Niſi corrigatur.
Caſſiani Conſtantinopolitani, de libero arbitrio collatio illa, quæ Hagenoæ impreſſa eſt, per Ioannem Sicerum 1528.
Chriſtophori à capite Fontium, libri de neceſſaria correctione Theologiæ ſcholaſt.
De Miſſæ Chriſti ordine, & ritu.
Epitome novæ illuſtrationis Chriſtianæ fidei. } Omnino prohibentur.
Reliqua verò ipſius opera item prohibentur, donec expurgentur.
Chronica Turccia collecta à Philippo Lonicero, cui eſt adiectum opus quoddam Ioannis Aventini hæretici, in quo declarantur cauſæ miſeriarum, &c.
Continuatio temporum Germani cuiuſdã, ab anno ſalutis 1515. uſq; ad an. 1549. quæ ſolet addi Chronico Euſebij, ab eo loco ubi incipit, Nova temporum continuatio, &c.
Chronologia Gerardi Mercatoris, quæ à Sleidano, & damnatis auctoribus, ſumpta eſt. } Niſi emendentur.
Claudii Baduellis, liber de ratione vitæ ſtudioſæ, & litteratæ in matrimonio collocandæ
Claudij Eſpencæi commẽtaria, de continentia, & in Epiſtolam ad Titum.
Clementis Scuberti, liber de ſcrupulis Chronologorum. } Niſi corrigantur.
Commentaria Rabbi Salomonis, & Chimi, & Rabbini Hieroſolymitani, & ſimilium, ſuper vetus teſtamentũ, tam ſcripta Hebraicè, quàm Latinè tranſlata, per Conradum & Paulum Fagium hæreticos.
Conſilium Abbatis Panormitani, pro Concilio Baſileenſi.
Conciones F. Thomæ de Senis falsò adſcriptæ, & quæ reuera ſunt Bernardini Ochini hæretici.
Conradi Clingij opera omnia, donec expurgenter.
Coropœdia, ſiue de moribus, & vita virginum ſacrarum, Gaſpare Styblino auctore.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

CApita fidei Chriſtianæ contra Papam, & portas inferorum.
Capo Finto.
Carontis, & Mercurij Dialogi.
Catalogus teſtium veritatis, ex ſanctis Patribus.
Catecheſis puerorum in fide, litteris & moribus.
Catechiſmus Eccleſiæ Argentoratenſis.
Catechiſmus, pro Eccleſia VVittebergenſi.
Catechiſmus, cui titulus eſt, Catechiſmus, maior & minor.
Catechiſmus, cui titulus, Qual maniera, &c.
Catechiſmo, Cioe, Formulario, per inſtruire, & ammaeſtrare i fanciulli, nella religione Chriſtiana, fatto à modo di dialogo.
Catechiſmus, ſiue explicatio Symboli Apoſtolici.

APPENDIX.

Cate-

Catechismus, pro Ecclesia Antverpiensi, quæ confessionem Augustanam profitentur.
Catechismus Genevensis.
Catechismus Latino Germanicus.
Centuria prima Monasteriorum Germaniæ, sive Chronologia.
Chiromantiæ libri omnes, & præsertim Patricij Tricasij Mantuani, & expositio ejusdem Tricasij super Coclitem.
Chronicon prodigiorum & ostentorum.
Chronographia Ecclesiæ Christianæ, impressa Basiliæ apud Nicolaũ Bryllingerum, 1551. & ubicumque impressa fuerit.
Chronologia ex sacris litteris. } Nisi expurgetur.
Chronologicarum rerum libri duo. } Nisi expurgetur.
Circulus charitatis divinæ, sive sub alio titulo, circulus divinitatis. } Nisi expurgetur.
Collectio figurarum omniũ sacræ Scripturæ. } Nisi expurgetur.
Colloquium Altemburgense.
Colloquium Badense.
Colloquium Bernense.
Colloquium Clerici & Militis.
Colloquium Herphordiense.
Colloquium Jesuiticum.
Colloquium Lipsiense.
Colloquium Marpurgense.
Colloquium Parisiense.
Colloquium Possiacum.
Colloquium Schmalcaldicum.
Colloquium VVittembergense.
Comœdia Tragica Susannæ, quæ quandoque cum nomine, quandoque etiã sine nomine Auctoris prodijt, utraque prohibetur.
Comœdiæ, & Tragœdiæ, ex novo & veteri Testamento impressæ Basileæ 1540. per Nicolaum Bryllingerum.
Comitia Spiræ & VVormatiæ.
Commentarium Bibliorum.
Commentarius capræ Urbis ductore Borbonio, ad exquisitum modum confectus.
Compendiũ, sive Breviarium textus & glossæ Maron in omnes veteris instrumenti libros.
Compendium orationum, impressum Venetiis, per Iunctam & alios, donec expurgatum fuerit.
Concordia pia, & unanimi consensu repetita confessio fidei, & doctrinæ electorum Principum, & Ordinum Imperij, atque eorundem Theologorum, qui Augustanam confessionem complectuntur.
Confessio Anglicana.
Confessio Antverpiensis.
Confessio Argentinensis.
Confessio doctrinæ Saxonicarum Ecclesiarum, Synodo Triden. oblata, anno 1551.
Confessio fidei, de Eucharistiæ Sacramento, per Ministros Ecclesiæ Saxonicæ.
Confessio fidei Ministrorum VVittembergensium.
Confessio Ministrorum Jesu Christi.
Confess. pia doctrinæ, quæ nomine Christophori Ducis VVittembergensis, & Teccensis Comitis, &c. fuit proposita per legatos ejus, die 14. mensis Januarij, anno 1552. congregationi Conc. Trid.
Confessio religionis, seu fidei Christianæ sacratissimo Imperatori Carolo Quinto Cæsari Augusto, in Comitiis Augustæ, anno Domini 1530. per Legatos civitatum Argentorati, Constantiæ, Menningæ, & Landaviæ exhibita.
Confessio VValdensium.
Consilium Pauli Tertij, datum Imperatori, in Belgis, cum Eusebij Pamphili pia explicatione.
Conventus Genevensis, sive conciliũ Ministrorum Genevensium in diversorio quodam juxta Genevam habitum anno 1565.
Conuiuia seu colloquia Tyronum.
Catechesis, sive prima institutio, aut rudimenta religionis Christianæ Hebraicè, Græcè, Latinè explicata, Lugduni Batavorum, ex Officina Plantiniana, apud Francisc. Raphelingium.

A V-

AUCTORES PRIMÆ Classis.

D

DAuid Georgius ex Delphis.
David Peiserus Lipsius, vel Pfeffinger.
Dauid Scheffer.
Didymus Fauentinus, qui est Melanchthon.
Diethelmus Cellarius.
Dionysius Melander.
Dominicus Caramanius.
Dominicus Melguitius.

APPENDIX.

DAniel Bodembergius.
Daniel Hoffmannus.
Daniel Tossanus.
Dauid Chytræus.
Dauid Paræus.
Dauid Stangius.
Dauid Thoner.
Dauid VVetterus.
Dauid VVithedus.
Dauid VVoitus.
Donadus Gotvvisus.
Durandus de Baldach.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

DAntis Monarchia.
Dauidis Chytræi, liber de auctoritate, & certitudine Christianæ doctrinæ, ac ratione discendi Theologiam.
Desiderij Erasmi Roterodami, Colloquiorum liber, Moria, lingua, Christiani matrimonij Institutio. De interdicto esu carnium, ejusdem Paraphrasis in Matthæum, quæ à Bernardino Tomitano in Italicam linguam conuersa est.
Cetera verò opera ipsius, in quibus de Religione tractat, tamdiu prohibita sint, quamdiu à facultate Theologica Parisiensi, vel Louaniensi expurgata non fuerint.
Adagia verò ex editione, quam molitur Paulus Manutius, permittentur, Interim verò, quæ iam edita sunt expunctis locis suspectis, iudicio alicuius facultatis Theologicæ Vniuersitatis Catholicæ, vel Inquisitionis alicujus generalis permittantur.

APPENDIX.

DAuid de Pomis Hebræi, de Medico Hebræo ennarratio Apologetica, quamdiu emendata non prodierit.
Desiderij Erasmi Roterodami Adagia iam pridem edita à Paulo Manutio permittuntur.
Dialogus Petri Mochi, de cruciatu, exilioque cupidinis.
Dialogus Pontani Charon.
Didaci Stellæ commentaria in Euangelium Lucæ. nisi fuerint ex impressis ab anno 1581.
Duareni Liber de S. Ecclesiæ ministeriis, permittitur, si tamen correctus fuerit.
Libellus verò eidem adiunctus, ab hæreticis factus, cui titulus est, Pro libertate Ecclesiæ Gallicanæ, aduersus Romanam aulam defensio Parisiensis Curiæ. Ludouico XI. Gallorum Regi quondam oblata, omninò prohibetur.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

DEclaratoria Iubilæi.
Decretum Noribergense, editum anno 1523.
Defensio pro Zvvinglio.
Defensio aduersus axioma catholicum, id est, criminationem Roberti Episcopi Abricensis.
Defensio aduersus Ioannem Eckium.
Dialogi, de Mercurio, & Charonte.
Dialogus de doctrina Christiana.
Dialogus Karstans, & Regellianus.
Dialogus de morte Iulij II. Papæ, siue Iulius.
Dialogus Murnarus Liuiathan.
Dialogus obscurorum virorum, in quo tres colloquuntur Theologi.
Dialogus Orat. Pontificis Romani, & illius, qui est Pontifici à confessionibus.
Dialogus paradoxos, quo Romani Pontificis Orator, vna cum eo qui est, &c.

Discorsi sopra li foreti di SanFrancisco.
Disputatio Badensis.
Disputatio Bernensis.
Disputatio Cronicen. cum duabus epistolis.
Disputatio inter clericum, & militem, super potestate Prælatis Ecclesiæ atquePrincipibus terrarum commissa, aliàs Somnium viridarij.
Disputatio Lypsica inter Martinum, & Hieronym. Emserum.
Disordine della Charesa.
Diurnale Romanum impressum Lugduni in ædib. Philiberti Rolleti, & Barthol. Freneti.
Doctrina veriss. sumpta à c. 4. epist. ad Rom. vt consolentur afflictæ conscientiæ.
Doctrina vetus, & noua.
Dragale locorum communium.
Duæ disputat. Herflordianæ Langi, & Nauclerij.
Due lettere d'vn cortigiano, nelle quali si dimostra, che la sede, &c.

APPENDIX.

De auctoritate, officio, & potestate Pastorum Ecclesiasticorum.
Declaratio nominum Chaldæorum, nisi corrigatur.
De disciplinis puerorum, recteque formandis eorum studiis, & moribus, ac simul, tam parentum, quàm præceptorum in eodem officio, doctorum virorum libelli verè aurei.
De Scripturæ sanctæ præstantia, dignitate, auctoritate, &c.
De Christianissimi Regis periculis, & notata quædam ad Sfrondrate Pontificis Romani, literas monitoriales, Francofurti, apud Martinum Lechlerum, 1591.
Dialectica Legalis, etiam cum nomine auctoris Dialogi sacri, sine nomine auctoris, qui tamen sunt Sebastiani Castalionis hæretici.
Disputatio de festo corporis Christi.
Disputatio de peccato originis.
Disputatio de pœnis.
Disputatio de ministerio verbi.
Doctrinæ Iesuitarum præcipua capita, à doctis quibusdam Theologis retexta, solidis rationibus testimoniisque sacrarum Scripturarum, & doctorum veteris Ecclesiæ, confutata, Tcirtres, Altera editio priore emendatior, eo duplo major, & sub eisde. vel parum diuersis titulis doctrinæ Iesuitæ, &c. Tomus primus, Tomus secundus, tertius, quartus, & quintus.
Dominicæ preccationis explicatio, impressa Lugduni, per Gryphiũ, & alios.
Duellorum libri, literæ, libelli, scripta, &c Quibus eadem duella ex professo defenduntur, suadentur, docenturque, prorsus vetantur; sicut & eorum detestabilis usus sacro Concilio Tridentino, omnino prohibitus est.
Si qui verò huiusmodi libris, ad controuersias sedandas, pacesque componendas proficere possunt, expurgati, & approbati permittuntur.
Duo volumina orationum, obscurorum virorum.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

E

Eobanus Hessus.
Erasmus Benedictus Silesius.
Erasmus Fabriceus.
Erasmus Ebnerus.
Erasmus Osualdus, Screktenfuchsius.
Erasmus Rotembucher.
Erasmus Roterodamus, vide sup. in litera D.
Erasmus Sarcerius.
Erasmus Snepsius.
Euricius Cordus.
Entychius Mion, qui & Musculus.

APPENDIX.

Eadmundus Halen, Hordeuolgius, vel Nordouolegius.
Edmundus Gest, Anglus.
Edmundus Grindallus, Anglus.
Edmundus Bunnius.
Ægidius Hunnius.
Elchanon Pragensis.
Elias Palingenius.

Enochus Saracenus Genuensis.
Erasmus Albertus.
Erastus Thomas.
Erhardus Schnepsius.
Ernestus Vogelin.
Esaias Heinduhich.
Eusebius Cleberus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Elementa Magica Petri de Abano.
Enchiridion doctrinæ Christianæ, Concilij Coloniensis.
Enchiridion militiæ Christianæ, auctore Ioanne Iusto Lanspergio; seu sine nomine auctoris, impressum Compluti.
} Nisi expurgentur.

Epitome omnium operum C. Aurelij Augustini, per Ioannem Piscatorem, illæ quæ impressæ sunt, per Ioannē Crispinum.
Eusebij Candidi plausus luctificæ mortis.
Examen ordinandorum, Ioannis Feri, nisi sit ex impressis ab anno 1587.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

Elementa Christiana, ad instituendos pueros.
Enarrationes Epistolarum, & Evangeliorum.
Enchiridion Christianismi.
Enchiridion piarum precationum.
Epigrammaton Christianæ sectæ, libri duo, ex variis Christianis Poëtis decerpti.
Epistola Apologetica ad sinceriores Christianismi sectatores, per Phrysiam Orientalem, &c.
Epistola Christiana, de Cœna Domini.
Epistola directa, ad pauperem, & mendicam Ecclesiam Lutheranam.
Epistola de non Apostolicis quorumdā moribus, qui in Apostolorum se, &c.
Epistola de Magistris Louaniensibus.
Epistola Ministri cuiusdā verbi Dei, de Ecclesiæ clauibus, Sacramentis, veraq; Ministrorum Spiritus electione.
Epistolæ piæ, & Christianæ.
Epistola, & præfatio in decalogum.
Epistola S. Vlrico adscripta.
In Epistolam ad Timotheum commentaria.
Epitome Belli Papistarum, contra Germaniam, atque Patriam ipsam, Cæsare Carolo V. Duce.
Epitome decem Præceptorum, prout quemque Christianum cognoscere decet.
Epitome Ecclesiæ renouatæ.
Epitome responsionis, ad Martinum Lutherum.
Esdræ Lamentationes Petri.
Espositione dell' Oratione del Signore in volgare, composta per vn Padre non nominato.
Euangelicæ Conciones.
Euangelium æternum.
Euangelium Pasalli.
Exameron Dei opus.
Expositio Symboli Apostolorum, Orationis Dominicæ, & præceptorum.

APPENDIX.

Elegiæ aliquot de morte Conjugis, & liberorum, quæ sunt Ioannis Pistorij Hęretici.
Enchiridion Manuale, Romæ excusum, apud Thomam Membrunium (vt quidem apparet in frontispicio) vt verò in calce legitur, Trecis, vbi eum librum excudebat Franciscus Trumesui.
Enchiridion parui Catechismi, Ioannis Brentij, in colloquia redactum.
Enchiridion aliud, piarum precationū, cum Kalendario, & passionali (vt vocatur) VVittembergæ, apud Ioannem Luft, anno 1559.
Enchiridion Principis, & Magistratus Christiani, quod refertur ad Petrum Ægidium, & Cornelium Scribonium.
Epigrammatum Flores, nisi corrigantur.
Epistola consolatoria, ad Reuerendos, & grauissimos Theologos.

Epistola

Epistola Luciferi, ad malos Principes Christianos.
Epistolæ consolatoriæ, collectæ per Cyriacum Spangenbergium.
Epistolæ obscurorum virorum.
Epitome Chronicorum, & Historiarum mundi, velut Index, primæ & secundæ impressionis, in quo sunt impressæ, atque figuratæ; Imperatorum imagines.
Epitome figurarum Sacræ Scripturæ.
Epitomatæ Historiæ, de bello Religionis.
Epitome Historiarum Sacrarum, & locorum communium.
Ethicæ Christianæ libri tres, in quibus, &c.
Euangelium, Lætum Regni Nuncium.
Excepta quædam capita, ex scripturis omnibus fidelibus necessaria.
Exempla virtutum, & vitiorum.
Exemplarium sanctæ Fidei Catholicæ, quocumque idiomate impressum.
Exemplorum variorum liber de Apostolis & Martyribus, siue seorsum, siue coniunctus Catalogo S. Hieronymi de Ecclesiasticis scriptoribus.
Exercitatio vitæ spiritualis.
Explicatio Symboli, per Dialogos.
Explicatio primi, tertij, quarti, & quinti cap. Act. Apost.
Expositio secundæ Epistolæ D. Petri & Iudæ.
Expositio nominis Iesu, iuxta mentem Hebræorum Cabalistarum, Græcorum, Chaldæorum, Persarum, & Latinorum.
Expositio super Cantica Canticorum Salomonis.
} Sine nomine auctorum, & quocumque idiomate impressa.
Expositio in epistolas Pauli ad Romanos, & ad Galatas, cuius præfatio in epistolam ad Romanos incipit, Varias narrationes, &c. Et in expositione primi cap. ad Romanos, cuius initium est: Quum beatus Apostolus Romanis scribere instituisset, &c.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

F

FAbricius Capito VVolphangus.
Fabricius Montanus.
Felicianus de Ciuitella.
Felix Malleolus Tigurinus.
Felix Mansius.
Firmianus Clorus, qui & Viret.
Franciscus Bettus.
Franciscus Burgandi.
Franciscus Cotta Lemburgius.
Franciscus Enzinas.
Franciscus Kolbius
Franciscus Lambertus.
Franciscus Lamberti.
Franciscus Lismanius.
Franciscus Niger Bassanensis.
Franciscus Portus, Græcus.
Franciscus Stancarus.
Fridericus à Dinheim.
Fridericus Iacob.
Fridericus Myconius.
Fridericus à Than.
Fridolinus Brombach.
Fridolinus Lindouerus.

APPENDIX.

FAustus Sozzinus.
Filis pastor in Austria.
Filis pastor Halberstadiensis, vel Halberstatiensis.
Fortunatus Crellius.
Franciscus Bigot.
Franciscus Burgonius.
Franciscus Dauid.
Franciscus Hottomannus.
Franciscus Iunius.
Franciscus Perren.
Franciscus Puccius Filidinus, *falsò vsurpans cognomen Pucciorum.*
Franciscus Rablerius.
Fridericus Beurhusius.
Fridericus Dedekindus.
Fridericus Patri.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

FAbulæ Laurentij Abstemij, & Gilberti cognati.

Francisci Balduini I. C. Constantinus Magnus, siue de Constantini Imperatoris Legibus Ecclesiasticis, atque ciuilibus commentaria.

Francisci Franchini, liber poëmatum.

Francisci Trachelæi Statij Propedeumata Oratoria.

Francisci Zabarellæ, liber de Schismate, atque eiusdem libri Præfationes, Argentinæ impressæ, donec expurgentur.

Friderici Fregosi, tractatus de Oratione de iustificatione, de Fide & Operibus, & præfatio in Epistolam S. Pauli ad Romanos, qui tamen falsò illi creditur adscriptus.

Friderici Furij Ceriolani Valentini Bononia, siue de libris sacris, in vernaculam linguam conuertendis.

APPENDIX.

FAbritij, Liber octauus Epistolarum ad Friderium Nausseam, qui est Roberti à Mosheim.

Farrago Poëmatum Leodegarij à Quercu, nisi emendetur.

Flores historiarum, per Mattheū VVestmonasteriensem editi, annò 1573. Londini. } Nisi emendentur

Fratis Francisci de Euia, præparatio mortis.

Francisci Georgij Veneti, Harmonia mundi, & problemeta sacræ Scripturæ.
Francisci Guicciardini, historia Latinè reddita, per Cælium secundum Curionem.
Francisci Irenici, Ettelingiacensis, Germaniæ Exegesios volumina duodecim.
Francisci Polygrani, assertiones quorundam Ecclesiæ dogmatum.
} Donec expurgētur.

Francisci Patricii Noua de Vniuersis Philosophia, nisi fuerit ab auctore correcta, & Romæ, cum approbatione R. Magistrati sacri Palatij impressa.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

FArrago Concordantiarum insigniū totius Bibliæ.

Fasciculus rerum expetendarum, & fugiendarum.

Forma delle Oratione Ecclesiastiche, & in modo di amministrare i Sacramēti, e di celebrare il Santo Matrimonio; auctor creditur esse Caluinus.

Francisci Nocturna apparitio.

Fundamentum malorum, & bonorum operum.

APPENDIX.

FAsciculus Myrrhæ Geneuæ impressus. Fidei Christianæ capita, contra Papistas.

Fidelis serui subdito infideli responsio, vnà cum errorum & calumniarum quarundam examine, quæ continentur in septem libris, de visibili Ecclesiæ Monarchia, à Nicolao Sandero conscripta.

Flores Epigrammatum.
Flores Romani.
Flores Sanctorum.
Flores virtutum.
Fons vitæ.
} vbicumque & quacumque lingua impressi, donec corrigantur.

Formula Missæ VVitembergensis.

Formulæ Precum, seu agenda, aut officia hæreticorum omnia, quacunque lingua conscripta.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

G

GAlasius Zvvinglij defensor, vel Nicolaus Calvini defensor.

Gaspar Bruschius Egranus.

Gaspar Churrerus.

Gaspar Cruciger.

Gaspar Gretterus.

Gaspar Hedio.

Gaspar Heldelinus.

Gaspar Hubertinus.

Gaspar Megander Tigurinus.

Gaspar Rodulphius.

Gasper Schvvenckfeldius.

Georgius Æmilius Mansfelden.

Georgius Battenheimer.

Georgius Cœlestinus

Georgius Fabritius Chemnicensis.

Georgius Ioachimus Rheticus.

Gerogius

Georgius Maior.
Georgius Neccarus.
Gnorgius Perfferes.
Georgius Reich.
Georgius Rorarius.
Georgius Sabinus.
Georgius Spalatinus.
Georgius Vo'ger.
Gerardus Geldenhaurius, Nouiomagus.
Gerardus Listrius.
Gerardus Lorichius Adamarius.
Gerardus Separelli Pergamen.
Gilbertus Cognatus, Nozerenus.
Gorcinianus.
Gregorius Bruck.
Gregorius Caselius.
Gregorius Girald. *Non ille Ferrariensis, qui dicitur Lilius.*
Grinæus Simon.
Gualterius Tigurinus.
Gulielmus Aurifex.
Gulielmus Parellus.
Gulielmus Gnaphæus, Hagien.
Gulielmus Postellus Barenonius.
Gulielmus Sartoris.
Gulielmus Taylous, Anglus.
Gulielmus Tindalus.

APPENDIX.

GAspar Adelet.
Gaspar Brantmuller.
Gaspar Elogius.
Gaspar Eurimaches, vel Eutymachera.
Gaspar Faber.
Gaspar Gondeman.
Gaspar Hantz.
Caspar Hombergius.
Gaspar Macer, vel Macrus.
Gaspar Melisander.
Gaspar Matthæus Schmalcaldensis.
Gaspar Oleuianus.
Gaspar Peucerus Budissinus.
Gaspar Stolsbagius.
Gaspar Tauberus.
Georgius Autumnus.
Georgius Blandrata, vel Blandatã.
Georgius Brinderus.
Georgius Buchananus Scotus.
Georgius Cassander Burgensis, siue Veranius, Modestius Pacimontanus.
Georgius Codonius.
Georgius Constantinus, Anglus.
Georgius Dauid
Georgius Dieterichus.
Georgius Ebouff.
Georgius Eckart.
Georgius Edelman.
Georgius Fladorius.
Georgius Grynæus Bodicenus.
Georgius Hanfelt.
Georgius Henninges.
Georgius Toye Bedfordiensis.
Georgius Kupelich.
Georgius Lysleinius.
Georgius Meckart.
Georgius Mylus.
Georgius Niger.
Georgius Nigrinus.
Georgius Princeps Anhaltinus.
Georgius Raudt.
Georgius Schmalzing.
Georgius Scholtz.
Georgius Schon.
Georgius Lilberschag.
Georgius Schonius.
Georgius Spintlerus.
Georgius Tilenus.
Georgius VValtherus.
Georgius Neomagus, siue Nouimagus.
Germanus Beyer.
Gothardus, qui & Conradus.
Gregorius Pauli.
Gregorius Perlirius Lubenensis.
Gregorius Verser.
Gulielmus Barlouue.
Gulielmus Bidembachius.
Gulielmus Carcus.
Gulielmus Colus.
Gulielmus Feuguereius, vel Fuquereius.
Gulielmus Fulcus.
Gulielmus Hiron.
Gulielmus Rodingus Hassus?
Gulielmus Sarcerius.
Gulielmus Turacrus.
Gulielmus Tulnerus.
Gulielmus Vdalus.
Gulielmus VVitakerus.
Gulielmus VVidephus.
Gulielmus VVitte.
Gulielmus VVittengamus.
Gulielmus Xilander.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

APPENDIX.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

H

Hiero-

Hieronymus Sciurpff.
Hieronymus Vicellerius.
Hieronymus VVolphins.
Hiob Gast.
Hippinus.
Hortensius Tranquillus, aliàs Hieremias, aliàs Landus.
Hugo Latimerus.
Hnldricus Euchaustius.
Huldricus Hutrenus, siue de Vtten.
Huldricus Multius, Hugvvaldus.
Huldricus Zvvinglius, Toggius.
Hieronymus Peristerius.
Hieronymus Pumekchius.
Hieronymus Valler.
Hieronymus Vehus.
Hieronymus VValerus.
Hieronymus VVildembergius Aurimontanus.
Hieronymus Zanchius, vel Pancus.
Himmanuel Tremellius.
Houardus.
Hugo Hugaldus.
Hugo Sureaus cognomine Rosiere.

APPENDIX.

HAllerus Bartholdus.
Hamelus Godoffredus.
Hartmannus Scoperus, Nouoforensis Noricus.
Helias Hutterus.
Helias Palingenius.
Helias Scadæus.
Hemingius Nicolaus.
Henricus Boetius.
Henricus Brinkelous, *qui edidit libros sub nomine Roderici Morsij*.
Henricus Erffothen, vel Erfforden.
Henricus Eritzberg.
Henricus Hartopæus.
Henricus Hussanus.
Henricus Mylius.
Henricus Modec.
Henricus Molierus.
Henricus siue Nicolaus, *siue libri omnes H. N. signati*.
Henricus Petrus.
Henricus Rhodus, vel Rothus.
Henricus Senensis.
Henricus Stenius Mungerus.
Henricus Stephanus.
Henricus Tylo.
Henricus Tho'osanus.
Henricus VVolphius.
Hermannus Figulus.
Hermannus Hamelmannus.
Hermannus Pacificus.
Hermannus Bastringius.
Hieronymus Hamboldus, vel Haubboldus Ratisbonensis.
Hieronymus Henninges.
Hieronymus Maucelius.
Hieronymus Pauchus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

HEnrici Bebelij *Iustingens.* Facetiæ, institutio puerorum, triumphus Veneris.
Hieronymi Gebulieri liber de sacrilegio. *Item* exhortatio ad sacram Communionem.
Hieronymi Messi Discursus, Prouerbia, & Prognostica.
Hieronymi Sauonarolæ Ferrariensis sermones, qui olim in Romano *Indice* prohibiti fuere, non legantur, donec iuxta censuras Patrum deputatorum emendati prodeant, & sunt hi.
In Exodum sermo primus, Incipiens, Domine quid multiplicati, &c.
Item sermo secundus, incipiens, Essendo noi, &c.
Item sermo tertius, super, *In exitu Israel.*
Item sermo vj. in illud, Quanto magis opprimebat eos, &c.
Item sermo x. in illud, Clamor ergo filiorum *Israel*, &c.
Item sermo xij. in illud, Respondens Moyses, &c.
Item sermo xx. in illud Psal. Palpebræ eius interrogant filios hominū, &c.
Item exhortatio habita ad populum incipiens, Hauendo si à fare, &c.
Item in concionibus per totum annum, Concio vij super Ruth, eius initium est, Il lume naturale della religione, &c.
Item in concionibus super Amos, & Zachariam, Concio xij. in illud, Audito

APPENDIX.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

APPENDIX.

AV-

AVCTORES PRIMÆ *Classis.*

I

Iacobus Brediotus, Pludentinus.
Iacobus à Burgundia, *ille qui scripsit Apologiam ad Carolum Cæsarem.*
Iacobus Hallis.
Iacobus Imelius.
Iacobus Kaurius.
Iacobus Kungius.
Iacobus Micyllus.
Iacobus Misnensis, aliàs Iacobellus.
Iacobus Milichius.
Iacobus Otherus.
Iacobus Præpositus, *qui scripsit historiam vtriusque captiuitatis, propter verbum Dei.*
Iacobus Schekius.
Iacobus Schenck.
Iacobus Strauss.
Iacobus Seiglerus.
Ianus Cornarius.
Iasparus Bigel.
Ioachimus Camerarius.
Ioachimus Lesbetus.
Ioachimus Magdeburgius.
Ioachimus Morlinus.
Ioachimus Vadianus.
Ioachimus VVestphalus.
Ioannes Æpinus.
Ioannes Agricola Islebius.
Ioannes Alacro.
Ioannes Aloysius, Paschalis.
Ioannes Appellus, Noribergensis.
Ionanes Astoc, Anglus.
Ioannes Asvvarbij.
Ioannes Athanasius, Veluanus.
Ioan. Auene, Rubeaquensis.
Ioannes Auentinus.
Ioannes Balistraius.
Ioannes Baptista, Vergerius.
Ioannes Blasius.
Ioannes Brentius.
Ioannes B.ism.nnus.
Ioannes Bugenhagius, Pomeran.
Ioannes Caluinus.
Ioannes Campanus, *qui scripsit contra Trinitatem.*
Ioannes Cannerius.
Ioannes Carion.
Ioannes Castellanus.
Ioannes Comander.
Ioannes Cosmius.
Ioannes Czaphko.
Ioan. Decanus, Batauiens.
Ioannes Denchius, aliàs Deckius.
Ioan. Diazius, *ille cuius mortis historiam scripsit Gernarcleuins.*
Ioan. Dolschius, Veltkirchensis.
Ioannes Draco, siue Draconites.
Ioannes Entomius.
Ioannes Fabritius.
Ioannes Foxus.
Ioann. Franciscus Cotta, Lemburgius.
Ioannes Frederus.
Ioann. Fredericus, Cælestinus.
Ioann. Frisius, Tigurinus.
Ioan. Frith. Londin.
Ioannes Functius, Noribergen.
Ioannes Fusterus.
Ioann. Gastius, Brisacensis.
Ioann. Gerardus.
Ioann. Gigas Northusianus.
Ioannes Gochius.
Ioannes Grellus.
Ioannes Hallerus, Tigurinus.
Ioannes Hannerus.
Ioannes Herold, Acropolita.
Ioann. Heruagius.
Ioann. Hessus.
Ioann. Humborgius.
Ioann. Hoperus. Anglus.
Ioannes Hospinianus, Steinianus.
Ioannes Host.
Ioannes Huschius.
Ioannes Huss.
Ioannes Husserus.
Ioann. Huttichius.
Ioan. de Indagine, *non ille Carthusianus.*
Ioannes Kleinauus.
Ioann. Knoplouchus.
Ioann. Lathman.
Ioan. Lasko, Polonus.
Ioannes Leonardus Sartorius.
Ioan à Leydis.
Ioan. Licaula.
Ioann. Lonicerus.
Ioann. de Lukavvek.
Ioann. Mantellius.

APPENDIX.

Iacobus Linctor.
Iacobus Lachkern.
Iacobus Palleologus.
Iacobus Peregrinus.
Iacobus Rungius.
Iacobus Scopperus.
Iacobus Sobius.
Ieremias Pistorius.
Ieremias Hombergerius.
Ieremias Zchvvenglinus.
Illiricus Flaccus.
Implerus Christophorus.
Immanuel Tremellius.
Innocentius Gentilletus, I.C. Delphinensis.
Ioachimus Bonus.
Ioachimus Curæus.
Ioachimus Giftheil.
Ioachimus Meisterus.
Ioachimus Staubius.
Ioachimus Stigius.
Ioachimus Vomburg.
Ioannes Amplia Polonus.
Ioannes Atrocianus.
Ioannes Auenarius, vel Habermann.
Ioannes Auicinnus.
Ioannes Balæus.
Ioannes Beltzius.
Ioannes Buccerus Lubecensis.
Ioannes Borstyus.
Ioannes Bradfordus.
Ioannes Brandmullerus.
Ioannes Brentius Filius.
Ioannes Bussebius.
Ioannes Calfidus.
Ioannes Caius.
Ioannes Candidus.
Ioannes Cheysespergensis.
Ioannes Choreander.
Ioannes Christophorus Fuchs.
Ioannes Clarus, Hertzbergensis.
Ioannes Cogelerus.
Ioannes Conradus, Vlmerus.
Ioannes Crispinus.
Ioannes Cronerus, vel Crumerus.
Ioannes Cuno.
Ioannes Darrius.
Ioannes Dausus, vel Dousa.
Ioannes Felde
Ioannes Fernarius.
Ioannes Filpotus.
Ioannes Gallus.
Ioannes Garcæus.
Ioannes Garnierius.
Ioannes Georgius Godelmannus.
Ioannes Griffin.
Ioannes Gulielmus Stuckius, Tigurinus
Ioannes Hartungus.
Ioannes Hedericus.
Ioannes Hedlerus.
Ioannes Heidenreich.
Ioannes Hertzberg.
Ioannes Hugo.
Ioannes Iacobus Gryneus.
Ioannes Lezlerus, Scaphusianus.
Ioannes Irenæus.
Ioannes Iudex.
Ioannes Iuellus, Anglus.
Ioannes Kenerus.
Ioannes Kneustobtus.
Ioannes Knoxus, Scotus.
Ioannes Langus, Silesius.
Ioann. Lambert, aliàs Nicols.
Ioannes Lapæus.
Ioannes Leonis Nardi.
Ioannes Leumelarius, vel Leunclaius.
Ioannes Lobartus, Borrusius.
Ioan Lorichius, Adamarius.
Ioannes Loyselerius.
Ioannes Mackbray.
Ioannes Magerius.
Ioannes Maior Poëta.
Ioannes Manlius, vel Milius.
Ioannes Mosellanus.
Ioannes Matthæus, Schmalcaldens.
Ioannes Mercerius.
Ioannes Monhemius.
Ioannes Nisæus.
Ioannes Odembach.
Ioannes Oldus.
Ioannes Olearius, VVessaliensius.
Ioannes Ornæus.
Ioannes Palmerius.
Ioannes Pandochæus.
Ioannes Pappus.
Ioannes Parckhurstus.
Ioannes Pfeil.
Ioannes Plough, Nortingamiensis.
Ioannes Poinetus.
Ioannes Pontisella.
Ioannes Possellius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX:

Auctore expurgata, cum approbatione Magistri sacri Palatij prodierint.

OBSERVATIO.

De libris Ioannis Bodini, ex obseruatione addita regulis Indicis.

Cum in appendice secunda classis sub littera I, dicatur (Ioannis Bodini Andegauensis Dæmonomania omnino prohibetur, liber verò de Republica, & Methodus ad facilem historiarum cognitionem, tam diu prohibita sint, quousque ab auctore expurgata, cum approbatione Magistri sacri Palatii prodierint.) Id quidem per errorem fortasse librarij factum creditur: nam liber de Republica eiusdem Ioannis Bodini, primum die XV. Mensis Octobr. M, D. XCII. deinde liber Dæmonomaniæ die primo mensis Septembr. M. D. XCIV. ab eodem Sanctissimo Domino nostro Papa simpliciter damnati sunt, ac proinde vterque damnatus & prohibitus censendus est.

Ioannis Cast. Sphæra ciuitatis, hoc est Reipublicæ, rectè ac piè secundum leges administrandæ.
Ioannis Corasij liber de vniuersa sacerdotum materia.
Ioannis Drusij opera.
Ioannis Feri opera omnia.
} donec emendentur.

Excipiuntur tamen, eiusdem Feri Annotationes & Commentaria in S. Matthæi, & S. Ioannis Euangelia, ac in eiusdem S. Ioannis Epistolam primam, Romæ recognita & impressa

Ioanni Fischerio, liber falso adscriptus, de nducia & misericordia Dei.

Ioannis Forsterij Dictionarium Hebraicum.

Ioannis Lalamantij Medici exterarum ferè omnium & præcipuarũ gentium anni ratio & Romani collatio. } Nisi corrigantur.

Ioannis Mahusij Aldenarden Epitome Annotationum Erasmi in nouum Testamentum.
Ioannis Matthæi Toscani, Psalmi Dauidis.
} Nisi corrigantur.

Ioannis Neuizani Astensis I. C. Silua nuptialis, donec emendetur.

Ioannis Pauli Donati libellus, de reseruatione casuum.

Ioannis Peregrini Petrosellani, liber conuiualium sermonum.

Ioannis Petri de Ferrariis, practica Papiensis, nisi corrigatur.

Ioannis de Roa d' Auila, Apologia de Iuribus principalibus defendendis & moderandis iustè.

Ioannis Rutheni, tabulæ locorum comunium, vtriusque Testamenti.
Ioannis Scapulæ, Lexicũ Græcolatinum.
Ioannis Schneidevvini, super Instit. Commentaria, seu Annotationes.
} nisi corrigantur.

Ioannis VVierij Medici, libri quinque de præstigijs dæmonum, incantationibus, & veneficiis.

Iulij Cæsaris Scaligeri, Commentarij in Theophrasten, & Poemata.
Ioseph Scaligeri liber de emendatione Temporum.
Iuliani Tanæotij, de quadruplici Monarchia.
} Donec emendentur.

Iulij Velsij κρισις, veræ, Christianæque Philosophiæ comprobatoris, atque æmuli, quiq; Antichristi doctrinam sequitur, per contentionem, comparationemque descriptio.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Imperatorum & Cæsarum vitæ.
Instructio visitationis Saxonicæ.
Interpretatio nominum Chaldæorum.
Introductio puerorum.
Iulius Dialogus, aliàs Aula.

APPENDIX.

IMagines mortis, cum medicina animæ.

Index Bibliorum, impressus Coloniæ in ædibus Quentelianis.

Index rerum omnium, quæ in nouo ac veteri Testamento habentur locupletissimus, vnà cum Hebræorum, Chaldæorum, ac Latinorum nominum interpretatione, &c. Venetis ad signum Spei, 1544.

Index utriusque Testamenti, pene similis indici Bibliorum Roberti Stephani.

Institutiones Grammaticæ & aliarum artium, nisi repurgentur.

Institutio Principis.

Institutio Religionis Christianæ, impressa VVitebergæ, anno 1556.

Instructio, qua vitam æternam obtinebimus.

Instructio admirabilium antiqua & moderna, seu Apologia ficta pro Herodoto, anno 1567.

Iudicium & Censuræ Ecclesiarum piarum, de dogmate, in quibusdam prouinciis Septemtrionalibus, contra adorandam Trinitatem.

Iustitia Britannica.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

K

KAntius.
Knipstro.
Knopper Dellingius.
Kolbeius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

KAlzij liber, de sanitate tuenda.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

KAlendaria omnia ab hæreticis confecta, in quibus nomina hæreticorum ponuntur.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

L

LActantius Ragnonus.
Lambertus de Nigromonte.
Laurentius Czoch
Laurentius Humphedrus, Anglus.
Laurentius Tubius, Pomeranus.
Leo Iudas.
Leonardus Culman.
Leonardus Fuchsius.
Leonardus Iacobus, Northusian.
Leonardus Strubin.
Leopoldus Dickius.
Lollardus.
Lucas Lossius.
Lucas Scroteck, seu Schroteysen, Rubeaquensis.
Lucius Hacteræus, vel Hecterus.
Lucius Pisæus.
Ludouicus ab Eberthein.
Ludouicus Heftzer.
Lutherus.
Lysmannus.

APPENDIX.

LAmbertus Danæus.
Laconicus Antisturmius, à Sturmeneck.
Laurentius Godmann.
Laurentius Ludouicus, Leoburgensis.
Laurentius Matthæsius.
Laurentius Ritter.
Laurentius Rhodomanus.
Laurentius Streicherus.
Lelius Sozzinus.
Leo Achrydanus.
Leopardus Coxus.
Leonhardus Rrentzheim.
Leonardus Pellicanus, Rubeaquensis.
Leonardus Schveiglinus.
Leonardus Stockelius.
Leonardus VVarmundus.
Leonardus VVerner.
Lucas Backmeisterus, Luneburgensis.
Lucas Mainus.
Lucas Osiander.
Lucas Sternberger, Morauus.
Ludouicus Berquinus.
Ludouicus Enans.

Ludo-

Ludouicus Helmboldus.
Ludouicus Leuatherius, vel Lauaterius.
Ludouicus Rabus.
Ludouicus Villebois.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

LAurentij Vallæ de falsa donatione Constantini.
Item de libero arbitrio.
Item de voluptate.
Lilij Capilupi Cento ex Virgilio, nonnisi expurgatus legatur.
Lucæ Bertini liber inscriptus, Oraculo della renouatione della Chiesa.
Luciani Mantuani, annotationes in Commentum D. Ioannis Chrysostomi in Epistolam ad Romanos.
Luciani Samosatensis Dialogi, videlicet mors Peregrini & Philopatris.
Ludouici, seu Laonici Chalcondylæ Athediens. de origine & reb. gestis Turcarum, libri decem, Conrado Clauserio interprete, cum annot.
Ludouici Pultij Poëmata, nempe odæ, sonetti canzoni.

APPENDIX.

LAurentij Vallæ Annotationes in nouum Testamentum, & liber de persona contra Boethium, nisi corrigantur.
Laus Matrimonij, & congestio bonarum mulierum, ex diuersis historiis M. Petri Lesuander.
Lelij Capilupi Centones ex Virgilio, Romæ anno 1590. impressæ permittuntur.
Leuinlj Lemnij Medici Zirizei, occulta naturæ miracula. } Donec expurgentur.
Lexicon Simonis Schardij. } Donec expurgentur.
Ludouici Barbonij Principis Condæi litteræ. } Nisi priùs repurgentur.
Ludouici Caruiali, Dulcoratio amarulentiarum Erasmicæ responsionis ad Apologiam ejusdem Ludouici Caruiali. } Nisi priùs repurgentur.
Ludouici Casteluetrij, opera omnia.

Ludouici imperatoris nomine, liber fictus, contra sacras imagines.
Ludouici Viuel Valentini, Annotationes in S. Augustinum, nisi expurgentur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

LAmentationes Petri, auctore Esdra.
Lamentatio & querimonia Missæ.
Liber inscriptus, de auctoritate, officio & potestate pastorum Ecclesiasticorum.
Liber inscriptus, Augustini & Hieronymi Theologia.
Liber inscriptus, alcun importanti Luoghi, tradotti fuori del l'Epistole Latine di M. Francisco Petrarca, &c. contre soneti suoi, & xvij. stanze del Bernia, auanti il xx. canto, &c.
Libellus aureus, quòd idola, &c.
Liber inscriptus, Basiliensis Ecclesiæ cur Missam, &c.
Liber inscriptus, Bulla Diaboli, &c.
Liber inscriptus, Çapo finto.
Liber inscriptus, de cœna Dominica.
Liber inscriptus, consilium de emendanda Ecclesia.
Liber inscriptus, consilium Pauli iij. datum Imperatori in Belgis, cum Eusebij Pamphili pia explicatione.
Liber inscriptus, delle commissioni, & facolta che Papa Guilio iij. ha dato à M. Paulo Odeschalco.
Liber inscriptus, de disciplina puerorū, recteque formandis eorum studiis & moribus.
Liber inscriptus, Doctrina verissima tolta dal capitulo quartò, à Romani, per consolare l'afflitte conscientie.
Liber inscriptus, cur Ecclesia quatuor Euangelia acceptauit.
Liber inscriptus, de emendatione & correctione status Christiani.
Liber inscriptus, de genuino Eucharistiæ negotii intellectu & vsu ex vetustissimis orthodoxorum Patrum libris, &c.
Liber inscriptus, de falsa religione.
Liber inscriptus, de fatis Monarchiæ Romanæ somnium, vaticinium Esdræ, &c.

APPENDIX.

minus suis Ecclesijs dedit, excerpta à quodam verbi Dei ministro, diu multumq; in Theologia versato, siue Bibliotheca expositionũ Geneseos, id est, expositio, ex probatis Theologis, quotquot in Genes. aliquid scripserunt, collecta, & in vnum corpus singulari artificio conflata, &c.

Libellus intitulatus, de Iesu Christo Pontifice Maximo, & Rege fidelium summo regente in Ecclesia Sanctorum.

Liber qui inscribitur, illustrissimi Principis, ac D. D. Ioannis Friderici secundi, Ducis Saxoniæ, &c suo ac fratrũ D. Ioann. VVilhelmi, & D. Ioann. Friderici natu iunioris nomine solida confutatio, & commendatio precipuarum corruptelarum, sectarum, & errorum, hoc tempore ad instaurationem, &c.

Liber qui inscribitur Interim anno 1548. editus.

Liber qui inscribitur libellus Apostolorum nationis Gallicanæ cum constitutione sacri Concilij Basiliensis.

Liber continens doctrinam, administrationem Sacramentorum, ritus Ecclesiasticos, formam ordinationis consistorij, visitationis scholarum, in ditione Principum & Dominorum D. Ioannis Alberti, & Hulderici Fratrum, Ducum, &c. Francfurti, per Petrum Burbachium, 1562.

Liber egregius de vnitate Ecclesiæ, cuius Auctor periit in Concilio Constantiensi.

Liber de Mediatoris Iesu Christi nominis diuinitate & æqualitate, item de restauratione Ecclesiæ Cellarij, &c.

Liber. inscriptus de re Metrica.

Liber inscriptus Mirabilis liber.

Libellus de non timenda morte sine nomine auctoris, aut impressoris, aut loci, aut temporis.

Liber inscriptus, de laudibus Iulij 3. Hymnus & sequentia Missæ, quæ dicitur in die corporis Christi.

Liber inscriptus, ordo baptizandi iuxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Venetijs apud Ioannem Guariscum & socios, anno 1575. nisi corrigatur.

Liber inscriptus de officio pij, & publicæ tranquillitatis verè amantis viri, in hoc religionis dissidio, sine auctoris nomine; & alius ab eo, quem sub eadem inscriptione composuit Ioannes Hesseltz, Doctor Louaniensis.

Liber inscriptus, de persecutione Barbarorum.

Liber inscriptus, pro libertate Ecclesiæ Gallicanæ aduersus Romanam aulam defensio Parisiensis curiæ Ludouico XI. Gallorum Regi quondam oblata; qui circumfertur cum tractatu Duareni de S. Ecclesiæ ministeriis, ab eo Latinus factus.

Liber inscriptus, de protrahenda vita vltra viginti quinque annos.

Liber Psalmorum Dauidis cum Catholica expositione Ecclesiastica, impressus per Henricum Stephanum, anno 1562.

Liber inscriptus, quæ regia potestas, quo debent auctore solemnes Ecclesiæ conuentus indici cogique, &c.

Liber inscriptus de regno, ciuitate, & domo Dei, ac Domini nostri Iesu Christi.

Liber inscriptus, de regno Christi, liber primus, de regno Christi, liber secundus.

Liber contra regimen feminarum.

Liber responsionum ad decẽ rationes.

Liber inscriptus, & Sermo diuinæ maiestatis voce pronunciatus in monte Syna.

Liber similitudinum, & dissimilitudinum.

Liber inscriptus, veterum quorundam breuium Theologorum Elenchus.

Ludi Theutonici rythmice compositi, & Gandaui exhibiti, super hac quæstione, quod sit homini morienti maximum solatium.

AVCTORES PRIMÆ *Classis.*

M.

Marcellus Palingenius, Stellatus.
Marcus Antonius Caluinus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

MArci Pagani Carminum liber, cuius titulus est, triomfo Angelico.
Et alter qui dicitur, Sonnetti diuersi di Marco Pagano.
Massutij Salernitani, Nouellę.
Merlini Angli liber, obscurarum prædictionum.

APPENDIX.

MAccaronicorum Opus, Merlini Coccai, Poëtæ Mantuani, nisi repurgatum fuerit.
Mahometis Saracenorum Principis, eiusque successorum vitæ.
Item Alchoram, cum prefatione Martini Lutheri.
Martini Eeisengrenij tractatus Apologeticus, de certitudine gratiæ, pro Canone iij. sess vj Concilij Trident.
Martini Martinez, Cantrapretensis, Hypotyposeon liber, nisi fuerit ex impressis, ab anno 1552.
Melchior Klingius, in præcipuos secundi libri Decretalium Tit. & in Institutiones Iuris Ciuilis
Michaelis Carranzæ, annotatio marginalis ad D. Ildefonsum.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

MAniera di tenere ad insegnare i figliuoli Christiani.
Margarita Theologica.
Matrimonio delli Preti, & delle Monache.
Medicina animæ.
Meditationes in Orationem Dominicam.
Meditationes, & precationes piæ, admodum vtiles, & necessariæ, pro formandis, cùm conscientiis, tum moribus electorum.
Metaphrases Epistolarum S. Pauli, ad communem Ecclesiarum Concordiam.
Methodi sacræ Scripturæ, tomi duo.
Methodus in præcipuos Scripturæ diuinæ locos.
Microsynodus Norībergensis.
Ministrorum verbi Argentinensium admonitio, ad ministros Heluericos.
Modo di tenere nell' insegnare, & nei predicare, al principio della religione Christiana.
Modo, è via breue di consolare quelli, che stanno in periculo di morte.
Modus solemnis, & authenticus ad inquirendum.

APPENDIX.

MArgarita pastorum.
Medicina animæ, pro sanis simul & ægrotis instante morte.
Medicina animæ, adiuncta imaginibus mortis.
Medicina animæ, tam his qui firma, quàm aduersa corporis valetudine præditi sunt, in mortis agone, & extremis his periculosissimis temporibus, maximè necessaria.
Meditationes sanctorum Patrum, quibus Dominicæ passionis mysterium explicatur.
Methodica iuris utriusque traditio.
Mirabilis liber.
Missa Euangelica
Missa Latina, quæ olim ante Romanam circiter annnm 700. erat.
Modus confitendi, & modus orandi, prout impressit Doletus.
Modus orandi, & confitendi.
Monumenta sanctorum Patrum Orthodoxographa, hoc est, Theologiæ sacrosanctæ, ac sincerioris fidei doctores numero circiter octoginta quinque Ecclesiæ lumina, auctores partim Græci, partim Latini, Basileæ 1569. nisi emendentur.
Multi integri loci sacræ doctrinæ, veteris & noui Testamenti, ex Hebræa & Græca lingua in Latinum & Germanum sermonem translati.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

N

NIcolaus Amsdorffius.
Nicolaus Balingius.
Nicolaus Borbonius, Vandoperanus.
Nicolaus Briling.
Nicolaus de Calabria.
Nicolaus Gallasius.

APPENDIX.

OLimpiæ Fuluiæ Moratæ, Dialogi, Epiſtolæ & Carmina.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

OEconomia Chriſtiana.
Onus Eccleſię.
Opera diuina della Chriſtiana.
Orandi modus.
Orationes Dominicales Gryphij,
Oratio pro Iulio 2. Ligure, à quodam benè doctor & Chriſtiano perſcripta, liber ſic inſcriptus.

APPENDIX.

OPtima ratio componendę religionis, quę ſit.
Opus magni lapidis, per Lucidarium.
Oratio Dominica, cum aliis quibuſdam precatiunculis Gręcè cum Latina verſione, è regione poſita, quibus adiunctum eſt Alphabetum Gręcum.
Oratio Eccleſiarum Germanię, ac Belgię ſub, &c. 1566.
Orationes Funebres, & Epicedia, per Tomos diſtinctum Opus.
Orationes Funebres de hęreticis habitæ, certis Tomis impreſſæ.
Ordo Eccleſiaſticus, circa doctrinam, Sacramenta, & Ceremonias, in ducatu Illuſtriſſimi Ducis Bauariæ Friderici obſervandus.
Orthodoxographia Theologię ſacroſanctę, & ſincerioris fidei Doctores, &c. donec expurgentur.
Oſiandriſmus, ſiue acta Noribergæ.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

P.

PAcimontanus Balthaſar.
Paulus Commodus Britannus.
Paul. Conſtantinus Phrygio.
Paulus Daſypodius.
Paulus Eberus.
Paulus ab Eitzen.
Paulus Fagius.
Paulus Ritius Iſraelita.
Paulus Scalikius.
Pellicanus Conradus.
Petrus Abailardus,
Petrus Arropęus.
Petrus Brubachius.
Petrus Cholinus.
Petrus Dreſdenſis.
Petrus Ferrarien.
Petrus Ioan. de Villa Serciatum.
Petrus Martyr, Vermilius.
Petrus Martyr, Verunghus.
Petrus Miſnen.
Petrus Molinęus.
Petrus Olerius.
Petrus Paulus, Vergerius.
Petrus Payne, Anglus.
Petrus Sebiuilla.
Petrus Similerus.
Petrus Trimorsheim.
Petrus VValdus.
Petrus Viretus.
Philippus Melanchthon.
Philolethes.
Philotheus Irenæus Eupolitanus.
Pomeranus.

APPENDIX.

PAlatinus Kednadod.
Parcerus pſeudoarchiepiſcopus Cātuarienſis.
Patricius Coeburnus.
Paulus Crellius.
Paulus Dolſcius.
Paulus Florenius.
Paulus Ioannes Alciatus.
Paulus Keinerius.
Petrus Berexaſius.
Petrus Boſſinus.
Petrus Boquinus.
Petrus Caſtiodorus.
Petrus Clarke.
Petrus Dathenus.
Petrus Dilletus.
Petrus Dogninus.
Petrus Cedultig, ſeu patiens.
Petrus Glaſſer.
Petrus Hafritius.
Petrus Lansbergius, vel Lindeburgius.
Petrus Palladius.
Petrus Pateshul.
Petrus Paulus, Nochteſterus.
Petrus Ramus.
Petrus Rainauus.
Petrus Staitorius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Pasquillorum Tomi duo.
Pasquini, & Marphorij Hymn. in Paulum iij.
Passio Martini Luth. secundum Marcellum.
Phalarismus.
Phrases sacræ Scripturæ, quamdiu expurgatæ non fuerint, atque ab Inquisitoribus Generalibus recognitæ.
Piæ & Christianæ Epistolæ, cujusdam serui Iesu Christi, de fide, operibus & charitate.
Precationum aliquot, & piarum meditationum Enchiridion.
Precationes Biblicæ.
Precationes Christianæ, ad imitationem psalmorum.
Precationes Dominicæ Griphij.
Precationes psalmorum, per Ioannem Nomburgium latinitate donatæ.
Precedenze all' Apologia della Confessione VVitebergense.
Processus Consistorialis martyrij Ioannis Huss.
Psalterium translationis veteris, cum noua prefatione Martini Lutheri.

APPENDIX.

PAralipomenon omnium rerum memorabilium, à Friderico secundo, usque ad Carolum V. historiæ Abbatis Vspergensis, per quemdam studiosum, annexum.
Pasquilli extatici, seu nuper è cœlo reuersi, de rebus partim superis, partim inter homines, in Christiana religione passim hodie controuersis, cum Marphorio colloquium.
Pasquilli manuscripti, in quibus Deo, aut sanctis, aut sacramentis, aut Catholicæ Ecclesiæ, & eius cultui, aut Apostolicæ Sedi, quomodocumque detrahatur.
Philosophia Amoris.
Phrases Hebraicæ, quæ in veteri Testamento habentur.
Pium consilium, super Papę Sfondratæ, dicti Greg. xiv. Monitorialibus, vt vocant Bullis, &c. à Tussano Berchero, Lingoniensi è Gallico, sermone, in Latinum conuersum.
Poëmata varia Doctorum, nisi corrigantur.
Postillæ Maiores.
Praxis, & Taxa officinæ pœnitentiariæ Papæ, ab hæreticis deprauata.
Priapæia, quæ vnà cum Virgilio circumferri solet.
Protocollum, hoc est, acta colloquii inter Palatinos, & VVittebergicos Theologos.
Psalmi Dauidis carmine impressi Louanij.
Psalterium Dauidis, ex Hebraico in Germanicum, & Latinum sermonem fideliter translatum.
Pyromantiæ libri, & scripta omnia.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Q

APPENDIX.

QVirinus Beuterus Monsbacensis.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

QVerimonia Friderici secundi Imperatoris, auctore Petro de Vineis, Cancellario ejusdem Friderici.

Auctorum incertorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

QVerela de Pontificis insidiis per Germaniam.
Quinque librorum Moysis breuis ac perspicua explicatio.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

R

RAphael Musæus.
Rapsodus.
Raydenus.
Raymundus Neopytus.
Rabelesius.
Rhegius Vrbanus.

AVCTORES PRIMÆ *Classis.*

S.

Scamle-

Icamlerus Petroburgensis, Pseudo-episcopus.
Sebastianus Eigulus.
Sebastianus Henricpetri.
Sebastianus Lupulus.
Sebastianus Sperber.
Sebastianus Spradler.
Siegfriedus Saccus.
Sigismundus Sueuus.
Simon Gediceus.
Simon Meyer.
Simon Pauli, vel Paulus Suerinensis.
Simon Siderus.
Simon Simonius.
Simon Sneiderus.
Sanislaus Sarnicius.
Sephanus Gerlachius.
Sephanus de Malescot.
Sephanus Reich.
Sephanus Szegedinus.
Sephanus VVacker.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

SIgiberti liber, contra Papam Gregorium, & contra Epistolam Paschalis Papę.
Seraphini Firmani Apologia, pro Baptista de Crema.
Stephani VVinctoniensis Episcopi liber de vera obedientia.

APPENDIX.

SIlua nuptialis Ioannis Neuezani Astensis, donec repurgata fuerit.
Stephani Lindij Epistola de Magistratu & Missa.
Suidæ historia, nuper Basileæ impressa, quamdiu annotationes marginales, & indices emendentur.

Auctorum incertorum Libri prohibiti.

SCholia in epistolam Pauli III, Pont. Max.
Scripta quædam Papæ, & Monarcharum de Concilio Tridentino, &c.
Sententiæ pueriles.
Sermones Conuiuales.
Sermones de prouidentia Dei.
Similitudinū & dissimilitudinum liber.
Simplex & succinctus orandi modus.
Simplicissima & breuissima Catechismi expositio.
Simulacri, Historie & Figure della Morte.
Somnium & Vaticinium Esdræ, de fatis Monarchiæ Romanæ.
Speculum cęcorum, ad cogitationem Evangelicę veritatis.
Svvermenica doctrina.
Summa totius Scripturę.
Summa in Smaragdum, super Euangelia & Epistolas totius anni, tam separatim, quàm vnà cum ipso auctore impressa.
Supplicatio quorundam apud Heluetios Evangelistarum, ad Episcopum Constantiensem.
Supplice eshortatione, de nouo mandata all' Inuitissimo Cęsare Carolo Quinto.
Supputatio annorum mundi.
Syncrama Clarissimorum virorum, qui Hale conuenerunt, pro verbis in Cœna Domini.
Synodus Marpurgensis.

APPENDIX.

SAnctæ Inquisitionis Hispanicæ artes.
Sanctorum Patrum meditationes, quibus Dominicæ passionis mysterium explicatur, atq; historia de passione Christi expenditur.
Scholæ Christianę, libri duo.
Scripta eruditorum virorum, de Cœna Domini.
Scriptorum publicè propositorum, à Professoribus in Academia VVitebergensi.
Sententiæ sanctorum Patrum de Cœna Domini.
Sermo diuinæ maiestatis voce pronuntiatus, in monte Sina.
Signa sacra, & origo Missæ.
Solida refutatio compilationis Zuinglianæ, & Caluinianæ per Theologos VVitebergicos.
Somnium Viridarij, alias disputatio inter Clericum & Militem.
Speculum justitiæ.
Speculum vitæ Aulicæ, &c. sub titulo, Poëtici libri.
Spiritus sancti figuræ, aut typi, originale peccatum depingentes.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

T

APPENDIX.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

AP-

APPENDIX.

TAbulæ duę, quarum prima est summa totius scripturę veteris & noui Testamenti: altera vero, de decē pręceptis.
Theologorum VVitebergensium vera & solida refutatio duorum libellorū Iesuitarum.
Therenodia Ecclesiæ Catholicæ, ad Christum sponsum suum.
Triumphi Romanorum, & Iesu Christi, & in cælum ascendentis collatio.
Turco Græciæ, libri octo, Basileę impressi 1584. donec corrigantur.
Turingicorum exulum responsio.
Totius Belgicæ, vrbium, Abbatiarū, collegiorum diuisio, ad opprimendū per nouos Episcopos Euangeliū, &c. sine nomine auctoris, censuræ, impressoris, & loci.

AVCTORES PRIMÆ Clasfis.

V

VAdianus Ioachimus.
Valerius Anselmus Ryd.
Valerius Philarcus,
Varemundus Luitholdus.
Velcurio.
Vergerius.
Victor de Bordeaux, vel de Bordeus.
Victorinus Strigelius.
Vincentius Obsopæus.
Viretus Petrus.
Vitilingius, siue Brentius.
Vitus Theodorus.
Vitus VVisemius.
Vlricus Studerius.
Vlricus Velenus, Minhoniensis.
Vlricus de vitem.
Vrbanus Rhegius.
VVendelinus ab Helbach.
VVenzelaus Linck.
VVeselus, siue Basilius Grœningensis.
VVestphalus Ioachimus.
VVigandns Grosher.
VVilhelmus Hesenus.
VVilhelmus Radensis.
VVilhelmus Bidembachius.
VVilhelmus Clebitius.
VVilhelmus Nolderus.
VVilhelmus Sarcerius.
VVilichius Fischerus.
VVolphangus Amling.
VVolphangus Ammonius.
VVolphangus Ampelandæus.
VVolphangus Audingus.
VVolphangus Bisbachius.
VVolphangus Camlingus.
VVolphangus Finckelhaus.
VVolphangus Maler.
VVolphangus Martius.
VVolphangus Ochesius.
VVolphangus Peristerus.
VVolphangus Prisbachius.
VVolphius.

VVolphangus Fabritius, Capito.
VVolphangus Mater.
VVolphangus Meusel.
VVolphangus Musculus.
VVolphangus Ruez.
VVolphangus Rupertus.
VVolphangus VValderus.
VVolphangus VVissenburgensis.

APPENDIX.

VAlentinus Eryrhræus.
Valentinus Fracedorfius.
Valentinus Gresserus.
Valentinus Heiland.
Valentinus Hesenerus.
Valentinus Merckel.
Valentinus Schahetius.
Valentinus Schmidlerus.
Valentinus Trocedorffius.
Valentinus Vannius, Malbrugensis.
Valentinus VVinschemius.
Valerius Fildlerus.
Verus Gratianus.
Veteranus Pinserus.
Vincentius Grunther.
Vinitor.
Vitus Breschvvertibach.
Vitus Mollerus.
Vldaricus Ruppinensis.
Vlricus Zvvinglius.
Volradus Comes Mansfeldensis.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

VIti Merbachij Antiparadoxas.
Item Commentaria in Pythagoræ, & Phocyliedis poëmata.
Item Historia de sacerdotio Christi.

APPENDIX.

VAlentini Forsterij de successionibus ab intestato, donec expurgetur.
Verani Modesti Pacimontani, de Officio pij viri tractatus.
Vincentii Ciconiæ Veronensis, Enarrationes in Psalmos, nisi corrigantur.
Vldarici, ad Papam Nicolaum Epistola.
Vldarici Zazij opera omnia, donec corrigantur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

VAldensium confessio & Apologia fidei, ad Vladislaum Regem Vngariæ.
Varia doctorum, piorumque virorum, de corrupto Ecclesiæ statu poëmata
Viridarij somnium, de potestate Papæ & principum sæcularium.
Visitatio Saxonica.
Vita & gesta Hildebrandæ.
Vitæ Patrum, cum Præfatione Martini Lutheri.
Vitæ Pont. Rom. VVitebergæ impressę.
Vn breve modo, qual deve tener ciascum padre.
Vnio dissidentium Tripartita.
Vniversitatis VVitebergensis seria actio, apud Principem Fridericum.

APPENDIX.

VIta iuuentutis, cum Annotationibus, seu additionibus Philippi Melanchthonis.
VVitebergica acta Synodalia, à quodã collecta & per VVitebergicos Theologos probata, Illyricanos.
VVormatienses Articuli.
Vrsulæ Munsterbergensis Ducissæ defensio, quare vitam monasticam deseruerit.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

X.

XYstus Bureleius, Augustanus.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Y

APPENDIX.

YOnellus, vel Iuellius, Anglus.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Z.

ZEllius Keisersspergensis.
Zvvinglius.

APPENDIX.

ZAcharias Hosmarius.
Zacharias Prætorius.
Zacharias Schriterus.
Zacharias Vrsinus, Heidelbergensis.

FINIS.

REVOCATIO QVARVMCVMQVE LICENTIARVM

Legendi, & habendi quomodolibet libros prohibitos quibuſcumque perſonis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus conceſſarum.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad futuram rei memoriam.

APOSTOLATVS officium Nobis, nullo licet meritorum ſuffragio, diuina prouidentia commiſſum poſtulat, vt ad ea vigilantiæ noſtræ partes propenſiùs intendamus, per quæ religio Catholica, vbi diuina gratia illæſa viget, conſeruetur, & vbi reſtitutione indiget, reſtituatur. Quapropter cùm librorum prohibitorum lectio magno eſſe ſinceræ fidei cultoribus detrimento noſcatur, & ſicut accepimus, licentiæ libros huiuſmodi legendi nimis excreuerint: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in poſterum quàm cautiſſimè licentiæ huiuſmodi concedantur, quantum cum Domino poſſumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas licentias legendi, & habendi libros quoſcunque ob hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuſcunque perſonis cuiuſcunquè gradus, & conditionis exiſtentibus etiam per literas Apoſtol. ad tempus, ſeu ad vitam, & aliter quomodocunque & ex quacunque cauſa, tam per litteras in forma Breuis, quàm aliter quomodocunque à Nobis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu ab habentibus à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem conceſſas, earum tenorem præſentibus pro expreſſis habentes, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro reuocatis, caſſis, & annullatis haberi, nulliquè in poſterum ſuffragari. Quinimò libros per licentias huiuſmodi

per-

permiſſos legentes aut habentes, pœnas in ſacris Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus. Decernentes, ut præſentes litteræ poſtquam in valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, nec non in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos menſes ex tunc proximos, omnes, & ſingulos, ad quos ſpectat, arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, quodque dictis duobus menſibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiuſmodi habuerint, eos ad Epiſcopum, ſeu Inquiſitorem, qui illos quantocitius comburere debeat, deferre, quique aliquos ſimiles libros prohibitos habere ſciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero ſimiles licentiæ niſi à Congregatione Sancti Officij, quæ ſingulis hebdomatis coram Nobis haberi ſolet, concedantur. Ac quòd earundem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcripis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die xxx. Decembris M.DC.XXII. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo tertio, Indictione ſexta, die verò ſecunda menſis Ianuarij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius Secundo, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ fuerunt ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis & Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, nec non in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Apoſtolicum Curſorem.

Octauius Spada Mag. Curſ.

714

❧:)(:❧

Errata sic corrigenda.

PAg. 6. linea 3. post τὸ symbolum fidei, omissum, Quo. pag. 32. linea ultima post τὸ quod si, omissum, quid. p. 61. linea 1. capitis 1. præsentibus, lege, præsidentibus. p. 66. linea 27. jura confidentes, lege, confundentes. p. 80. lin. 37. post τὸ die, omissum, 13. pag. 106. lin. 31. revertendas, lege, reverendas. p. 107. lin. 12. provinciales, lege, comprovinciales. p. 112. lin. 5. applicatio, lege, appellatio. p. 148. lin. 2. monentis, lege, moventis. p. 154. lin. 40. congregatione, lege, congregatio. p. 334. lin. 27. Patri, lege, Prati. pag. 357. lin. 14. actam, lege, arctam, pag. 372. linea 8. dicere, lege, ducere. p. 376. lin. 5. post τὸ tollit, omissum, ubi. p. 398. lin. 8. ordinati, lege, ordinata. p. 427. lin. 16. compilatio, lege, cõpilato. p. 439. l. 17. deferatur, lege, deseratur. p. 461. lin. 47. libri, lege, liberi. p. 473. lin. 31. reversati, lege, reservati. p. 476. lin. 21. plura una, lege, plura uni. p. 492. l. 19. provincialium, lege, parochialium. p. 527. lin. 1. nisi opus, lege, si opus fuerit. pag. 585. lin. 25. tanta, lege, danda. pag. 585. lin. 26. post τὸ bona, omissum, &:

Prætereà in Indice librorum prohibitorum lit. C. post Carontis & Mercurii Dialogum omissus liber alius prohibitus, cui titulus: Catalogus Papæ & Moysis. Cæterùm si quæ sunt alia leviora, ea benevoli lectoris discretioni & prudentiæ corrigenda committuntur.